

DR. HUBAI ÁGNES

KÖZÉRTTHETŐ KÖZBESZERZÉS

SZAKKÖNYV A 2009. ÁPRILISÁBAN
MÓDOSÍTOTT KÖZBESZERZÉSI
TÖRVÉNYRŐL

2009.

DR. HUBAI ÁGNES:
KÖZÉRTHEŐ KÖZBESZERZÉS

SZAKKÖNYV A 2009. ÁPRILISÁBAN MÓDOSÍTOTT KÖZBESZERZÉSI TÖRVÉNYRŐL

Második, bővített és átdolgozott kiadás

A szerző ügyvéd, hivatalos közbeszerzési tanácsadó, Európa jogi szakjogász. A közbeszerzést több éve oktatja a Dft-Hungária képzésein. A gyakorlati problémákat is jól ismeri, ajánlatkérői és ajánlattevői oldalon is részt vesz az eljárásokban. Különösen sok ismerettel rendelkezik a közösségi közbeszerzésről, amely jelentősen befolyásolja a hazai jogalkotást.

Kiadja DFT-Hungária Könyvkiadó

1065 Budapest, Bajcsy-Zsilinszky út 5.

Tel.: 06/1 266-7601,

kiado@dft-hungaria.hu

www.konyvonline.hu

Kiadóvezető: Varga Miklós

Szakmai vezető: Katona Renáta

Ügyvezető: dr. Csikesz Tamás

A könyv részleteinek utánközlése kizárólag a kiadó írásos beleegyezésével lehetséges

Készült a debreceni Kapitális Nyomdában

A nyomtatásért felel: Kapusi József

4002 Debrecen, Balmazújvárosi út. 14.

Tel.: 06/52 452-099

ISBN 963 9473 33 2

Kiadás éve:

2009.

A kézirat lezárásának időpontja:

2009. április

ELŐSZÓ

A közbeszerzésekről szóló 2003. évi CXXIX. törvény 2006. január 15-vel jelentősen módosult. Még nincs 2 éve, hogy hatályba lépett a törvény, ezért sokan nem értették, miért van szükség a jogszabály megváltoztatására. Az ok Európai Unió tagságunkban keresendő. A kilencvenes évek elején megalkotott közösségi közbeszerzési irányelvek helyett, amelyekkel 2003. decemberi elfogadása-kor a Kbt. harmonizált, új irányelveket fogadott el az Európai Tanács és az Európai Parlament. A klasszikus ajánlatkérők beszerzéseit szabályozó 2004/18/EK irányelv és a közszolgáltatók beszerzéseire vonatkozó 2004/17/EK irányelv 2004. április 30-án lépett hatályba. Ezen irányelveket a tagállamoknak 2006. január 31-ig kellett átültetniük a nemzeti jogukba, ezért vált szükségessé a Kbt. módosítása.

Az új irányelvek rugalmasabbak, lehetővé teszik az elektronikus fejlődés eredményeinek felhasználását, bevezetik a versenypárbeszédet, nagyobb hangsúlyt helyeznek a környezetvédelemre, és lehetőséget adnak egyes beszerzési eljárásoknak védett (szociális) foglalkoztatók részére történő fenntartására. A Kbt. – lépcsőzetes hatályba léptetéssel – átvette az új irányelvi rendelkezéseket, lehetővé téve, hogy gyorsabb, átláthatóbb és rugalmasabb beszerzési eljárásokat folytassanak le az ajánlatkérők. Kibővített kézikönyvem a hatályos törvényszöveg alkalmazásához kíván segítséget nyújtani.

I. BEVEZETŐ

KÖZBESZERZÉS AZ EURÓPAI UNIÓBAN ÉS A 2003. ÉVI CXXIX. TÖRVÉNY

Az Európai Gazdasági Közösség létrehozásáról rendelkező szerződés (továbbiakban Római Szerződés), amely 1958. január 1-jén lépett hatályba, nem tartalmaz speciálisan közbeszerzési eljárásokra vonatkozó rendelkezéseket. Tartalmazza viszont a közös piac lényegét jelentő négy alapszabadságra (áru, munkaerő, szolgáltatások, tőke) vonatkozó előírásokat, a diszkrimináció tilalmának alapelveit és számos egyéb rendelkezést, amelyek meghatározó befolyást gyakoroltak a tagállamok közbeszerzési eljárásaira. A cél az volt, hogy a közbeszerzés területén is létrejöjjön a „közös piac”, más tagállamban letelepedett ajánlattevők is egyenlő eséllyel indulhassanak a beszerzési eljárásokban. A Római Szerződés rendelkezései azonban önmagukban nem voltak elegendők és elég hatékonyak a kitűzött célok eléréséhez, a közbeszerzési piac „zártága” akadályozta az alapszabadságok érvényesülését is. A közösségi szintű verseny, a diszkriminációmentesség és az átláthatóság megvalósításához közösségi jogi szabályozásra volt szükség. Az Európai Tanács 1971-ben elfogadta az első közbeszerzési irányelvet, amely az építési beruházásokra irányuló közbeszerzési eljárások összehangolásáról rendelkezett (71/305/EGK irányelv). Elfogadta továbbá a 71/304/EGK irányelvet is, amely az építési beruházásra irányuló közbeszerzési szerződésekkel kapcsolatos, a szolgáltatásnyújtás szabadságára vonatkozó korlátozások megszüntetéséről és az építési beruházásra irányuló közbeszerzési szerződéseknek képviselőteken vagy fióktelepeken keresztül eljáró ajánlattevők számára történő odaítéléséről szóló rendelkezéseket tartalmazta. Az első, árubeszerzésekre irányuló közbeszerzési eljárások összehangolásáról szóló 77/62/EGK irányelv 1976 decemberében született meg.

Az eljárások összehangolása 3 fő elven alapult:¹

- a szerződések közösségi szintű meghirdetése, hogy megvalósulhasson a tagállamok gazdasági szereplői közötti tényleges verseny,
- a külföldi ajánlattevőkkel szembeni diszkriminációra lehetőséget adó műszaki szabályok alkalmazásának megtiltása,
- objektív kritériumok meghatározása az alkalmasság vizsgálatához és az ajánlat elbírálásához.

A hetvenes években elfogadott irányelvek azonban nem váltották be a hozzájuk fűzött reményeket, ezért új szabályok megalkotása vált szükségessé.

Az Európai Tanács 1988-ban elfogadta a 88/295/EGK irányelvet, amely a fent hivatkozott árubeszerzési (és az időközben elfogadott, szintén az árubeszerzésre vonatkozó 80/767/EGK) irányel-

¹ Guide to the Community rules on public supply contracts, 2.1 pont (Árubeszerzési útmutató)

vet módosította, majd egy évvel később a 89/440/EGK irányelvet, amely a 71/305/EGK építési irányelvet módosította.

A közszolgáltatói szektor beszerzéseit szabályozó 90/531/EGK irányelvet 1990-ben fogadta el az Európai Tanács, majd viszonylag későn, 1992-ben született meg a 92/50/EGK irányelv a szolgáltatás megrendelésére irányuló eljárások összehangolásáról.

A közbeszerzést a közösségi jog irányelvekkel szabályozza. Az irányelv a másodlagos jogforrások közé tartozik, és csak az elérendő célokat illetően kötelezi a címzett tagállamokat, a módszerek és eljárások megválasztása a tagállamok hatáskörében marad. „Mátfelől az irányelvek szándékoltan csak keretjellegű szabályozást tartalmaznak, mivel a közösségi célok eléréséhez nem szükséges és indokolt a közbeszerzési eljárások egyes részleteit közösségi szinten szabályozni”²

Az irányelveket át kell ültetni a nemzeti jogba, és ugyanolyan jogi kötelező erővel bíró nemzeti jogszabályban kell az adott területet szabályozni, mint amilyen szintű jogszabály korábban rendelkezett róla.

A közösségi szabályozásnak tehát nem az a célja, hogy minden tagállamban teljesen egyforma rendelkezések szabályozzák a közbeszerzést, hanem az, hogy az elérendő közösségi célok megvalósítása érdekében összehangolja az eljárásokat.

Azokat a közösségi közbeszerzési irányelveket, amelyekkel a 2003. december 22-én elfogadott, a hazai közbeszerzési eljárásokat szabályozó 2003. évi CXXIX. törvény (továbbiakban Kbt.) a hatálybalépésekor harmonizált, az Európai Tanács a kilencvenes évek elején fogadta el. Ezek a következő irányelvek voltak:

² a 2005.évi CLXXII. tv indoklása IV/e. pont

☞ KLASSZIKUS IRÁNYELVEK

- a Tanács 92/50/EGK irányelve a szolgáltatás megrendelésére irányuló közbeszerzési eljárások összehangolásáról (továbbiakban *szolgáltatási irányelv*);
- a Tanács 93/36/EGK irányelve az árubeszerzésre irányuló közbeszerzési eljárások összehangolásáról (továbbiakban *árubeszerzési irányelv*);
- a Tanács 93/37/EGK irányelve az építési beruházásra irányuló közbeszerzési eljárások összehangolásáról (továbbiakban *építési irányelv*);
- az Európai Parlament és a Tanács 97/52/EK irányelve a 92/50/EGK, a 93/36/EGK és a 93/37/EGK irányelv módosításáról. (továbbiakban a három irányelv együtt: *régi klasszikus irányelvek*)

☞ KÖZZSZOLGÁLTATÓI IRÁNYELV

- a Tanács 93/38/EGK irányelve a vízügyi, az energia-, a közlekedési és a távközlési ágazatokban működő szervezetek közbeszerzési eljárásaira vonatkozó közösségi szabályok alkalmazását szabályozó törvények, rendeletek és közigazgatási rendelkezések összehangolásáról (továbbiakban *régi közszolgáltatói irányelv*);
- az Európai Parlament és a Tanács 98/4/EK irányelve a 93/38/EGK irányelv módosításáról.

☞ JOGORVOSLATI IRÁNYELVEK

- a Tanács 89/665/EGK irányelve az árubeszerzésre és építési beruházásra irányuló közbeszerzési eljárásokkal kapcsolatos jogorvoslati eljárások alkalmazását szabályozó törvények, rendeletek és közigazgatási rendelkezések összehangolásáról (*ez a klasszikus irányelvekkel kapcsolatos jogorvoslati rendelkezéseket tartalmazza, és- bár a címében nem szerepel - vonatkozik a szolgáltatás megrendelésére is*);
- a Tanács 92/13/EGK irányelve a vízügyi, az energia-, a közlekedési és a távközlési ágazatokban működő szervezetek közbeszerzési eljárásaira vonatkozó közösségi szabályok alkalmazását szabályozó törvények, rendeletek és közigazgatási rendelkezések összehangolásáról (*ez a közszolgáltatói irányelvvel kapcsolatos jogorvoslati rendelkezéseket tartalmazza*).

Jogharmonizációs kötelezettségünknek eleget téve az Európai Unióhoz történő csatlakozásunkkor hatályos, közbeszerzésre vonatkozó közösségi irányelveket átültettük a magyar jogba. A 2003-ban elfogadott Kbt. megalkotását tehát elsősorban az indokolta, hogy meg kellett teremteni a fent felsorolt irányelvekkel való összhangot. Az új törvényi szabályozásnak egy másik célja is volt: az első közbeszerzési törvény „1995-ben történt megalkotása és hatályba lépése óta eltelt időszak jogalkalmazási tapasztalatainak hasznosítása és ennek alapján a közbeszerzési szabályok továbbfejlesztése, kiigazítása”.³

³ a 2003. évi CXXIX. tv. indokolása I/1.pont

1996-ban az Európai Bizottság kiadott egy ún. Zöld Könyvet⁴, amelynek az volt a célja, hogy előkészítse a kilencvenes évek elején elfogadott közbeszerzési irányelvek felülvizsgálatát. A Bizottság áttekintette a közbeszerzés helyzetét, jogi környezetét, és számos kérdést tett fel a dokumentumban. Arra kérte a közbeszerzési eljárások szereplőit, mondják el véleményüket a hatályos szabályozásról, adjanak információt a tagállamok gyakorlatáról, és vázolják fel a továbbfejlesztés irányait. Nagyon sok észrevétel, javaslat érkezett a Bizottsághoz, melyek összegezése után 1998-ban a Bizottság kiadta a „Közbeszerzés az Európai Unióban” c. Közleményét.⁵ Már ebben a dokumentumban megfogalmazódtak az új szabályozással szemben támasztott követelmények: egyszerűsítés, modernizáció, az elektronikus rendszerek nyújtotta előnyök felhasználása, rugalmasság.

Hosszú évekig tartó munka eredményeként 2004-ben az Európai Parlament és a Tanács elfogadta az új irányelveket, amelyek 2004. április 30-án léptek hatályba. Ezek a célkitűzéseknek megfelelően egyszerűbb, rugalmasabb és az elektronikus módszerek előnyeit kihasználó eljárások lebonyolítását teszik lehetővé.

☞ AZ ÚJ KLASSZIKUS IRÁNYELV

A klasszikus ajánlatkérők beszerzéseit már csak egy, az építési beruházásra, az árubeszerzésre és a szolgáltatás-megrendelésre irányuló közbeszerzési eljárások összehangolásáról szóló, az Európai Parlament és a Tanács **2004/18/EK** irányelve szabályozza (továbbiakban *új klasszikus irányelv*).

☞ AZ ÚJ KÖZSZOLGÁLTATÓI IRÁNYELV

A közszolgáltatói ajánlatkérők beszerzéseiről a vízügyi-, az energia-, a közlekedési és a postai ágazatokban működő szervezetek közbeszerzési eljárásainak összehangolásáról szóló, az Európai Parlament és a Tanács **2004/17/EK** irányelve rendelkezik (továbbiakban *új közszolgáltatói irányelv*).

A tagállamoknak legkésőbb 2006. január 31-ig kellett az új rendelkezéseket átültetniük a nemzeti jogukba. Ennek megfelelően szükségessé vált a Kbt. módosítása is. A közbeszerzésekről szóló 2003. évi CXIX. törvény módosításáról szóló 2005. évi CLXXII. törvényt az Országgyűlés 2005. december 19-i ülésnapján fogadta el, és rendelkezéseinek többsége 2006. január 15-én lépett hatályba.

☞ AZ ÚJ JOGORVOSLATI IRÁNYELV

Az Európai Bizottság 2003-ban egy internetes konzultációt indított el a nemzeti jogorvoslati rendszerek jogi és gyakorlati problémáiról. A konzultációt követően elkészült a jogorvoslati irányelveket módosító irányelv tervezete, amelyet az Európai Parlament és a Tanács 2007. december 11-én fogadott el. A 2007/66/EK irányelv a 89/665/EGK és a 92/13/EGK tanácsi irányelvnek a közbeszerzési szerződések odaítélésére vonatkozó jogorvoslati eljárások hatékonyságának javítása tekintetében történő módosításáról szól. Az irányelv átültetésére a tagállamok 2009. december 20-ig kaptak időt.

⁴ „Green Paper: Public Procurement in the European Union: Exploring the Way Forward”

⁵ Commission Communication: „Public Procurement in the European Union” COM (98) 143

A magyar jogalkotói szándék arra irányult, hogy ezek a gyors és hatékony jogérvényesítést szolgáló rendelkezések minél hamarabb átvételre kerüljenek, ezért már 2007-ben megkezdődött a szakmai munka.

A jogorvoslati irányelvet átültető, egyben a közbeszerzési rendszert egyszerűsítő, a közbeszerzésekről szóló 2003. évi CXXIX. törvényt módosító 2008. évi CVIII. törvényt az Országgyűlés 2008. december 8-án fogadta el.

„A2008. évi CVIII. törvény három fontos cél megvalósulását tűzi ki maga elé: a jelenlegi közbeszerzési rendszernél egyszerűbb, az ajánlatkérők és az ajánlattevők által átláthatóbb eljárási rend kialakítása; azoknak a közbeszerzési rendelkezéseknek a kiigazítása, amelyek a közbeszerzési eljárások lefolytatása során értelmezési, alkalmazási nehézséget okoznak, és ezáltal nehezítik az egységes törvényalkalmazás kialakulását; továbbá olyan változtatások bevezetése, amelyek a közbeszerzési jogérvényesítést gyorsan és hatékonyan működő jogorvoslati rendszerben valósítják meg.”⁶

A KBT FELÉPÍTÉSE

A Kbt. szerkezete igazodik a közösségi irányelvekhez: **általános és különös eljárást** különböztet meg. Az általános eljárás a klasszikus irányelv hatálya alá tartozó ajánlatkérők, a különös eljárás pedig a közszolgáltatói irányelv hatálya alá tartozó ajánlatkérők beszerzéseire vonatkozó rendelkezéseket tartalmazza. A törvényben tehát azért van kétfajta eljárás, mert az Európai Unió két különböző, rendelkezéseiben is eltérő irányelvvel szabályozza a közbeszerzéseket.

A jogorvoslati irányelvek előírásai szintén a Kbt.-be kerültek beépítésre

A közösségi irányelvek csak a közösségi értékhatárokat elérő vagy meghaladó értékű közbeszerzési eljárásokra vonatkoznak. A tagállamoknak lehetőségük van az ilyen értékhatárok alatti értékű beszerzésekre vonatkozó nemzeti szabályok és nemzeti értékhatárok kialakítására, amely lehetőséggel Magyarország élt is. A Kbt. ezért külön szabályozza a közösségi értékhatárokat elérő értékű közbeszerzésekre vonatkozó szabályokat (**továbbiakban közösségi eljárásrend**), és a nemzeti értékhatárokat elérő értékű közbeszerzésekre vonatkozó rendelkezéseket (**továbbiakban: egyszerű eljárás**). (2009. április 1. előtt nemzeti eljárásrendet is tartalmazott a törvény, de ez az egyszerűsítésre tekintettel megszűnt.)

A közösségi eljárásrend szabályai az irányelvek rendelkezéseinek megfelelően szabályozzák a közbeszerzést. Az egyszerű eljárás már tartalmaz az irányelvi szabályoktól eltérő rendelkezéseket is, amelyek természetesen nem ellentétesek a közösségi joggal, de rugalmasabb és gyorsabb beszerzéseket tesznek lehetővé az ajánlatkérők számára.

⁶ a 2008. évi CVIII. tv. indokolása, Általános indokolás

2. A KBT. ÁLTAL SZABÁLYOZOTT KÖZBESZERZÉSI ELJÁRÁSOK ÁTTEKINTŐ TÁBLÁZATA

ÁLTALÁNOS ELJÁRÁS	KÜLÖNÖS ELJÁRÁS
KÖZÖSSÉGI ÉRTÉKHATÁROKAT ELÉRŐ ÉRTÉKŰ KÖZBESZERZÉSEK (MÁSODIK RÉSZ)	KÖZÖSSÉGI ÉRTÉKHATÁROKAT ELÉRŐ ÉRTÉKŰ KÖZBESZERZÉSEK (MÁSODIK RÉSZ)
<u>Általános közbeszerzési eljárás (IV. fejezet)</u>	<u>Különös közbeszerzési eljárás (V. fejezet)</u>
Nyílt, eljárás	Ajánlati felhívást tartalmazó hirdetménnyel induló nyílt eljárás,
Meghívásos eljárás	Résztvételi felhívást tartalmazó hirdetménnyel induló meghívásos és tárgyalásos eljárás
Hirdetmény közzétételével induló tárgyalásos eljárás	Időszakos előzetes tájékoztatót tartalmazó hirdetménnyel meghirdetett meghívásos és tárgyalásos eljárás
Hirdetmény közzététele nélkül induló tárgyalásos eljárás	Előminősítési hirdetménnyel meghirdetett meghívásos és tárgyalásos eljárás
Versenypárbeszéd	Hirdetmény közzététele nélkül induló tárgyalásos eljárás
Gyorsított meghívásos, gyorsított tárgyalásos eljárás	-----
Építési koncessziós eljárás	-----
Tervpályázati eljárás	Tervpályázati eljárás
Keretmegállapodásos eljárás	Keretmegállapodásos eljárás
Dinamikus beszerzési rendszer	Dinamikus beszerzési rendszer
EGYSZERŰ KÖZBESZERZÉSI ELJÁRÁS (HARMADIK RÉSZ) VI. FEJEZET	EGYSZERŰ KÖZBESZERZÉSI ELJÁRÁS (HARMADIK RÉSZ) VII. FEJEZET
Általános egyszerű közbeszerzési eljárás	Különös egyszerű közbeszerzési eljárás

3. A KÖZÖSSÉGI ALAPELVEK

A közösségi alapelvek olyan általánosan elfogadott szabályok, amelyeket minden jogrendszernek tiszteletben kell tartania, és amelyek segítik a közösségi jog hatékony érvényesülését és csökkentik a tagállamok jogrendszerei közötti különbséget. A legfontosabb alapelveket az alapvető jogokkal (az állampolgárookra, valamint az Európai Unió területén élő valamennyi személyre vonatkozó polgári, politikai, gazdasági és szociális jogok) együtt, egyetlen dokumentumban az Alapjogi Charta (2007/C 303/01) foglalja össze, amelyet a 2000. december 7-i nizzai Európai Tanács ülése során fogadtak el, majd 2007. decemberében hirdetett ki az Európai Parlament, a Tanács és az Európai Bizottság.

Az eredeti tervek szerint a Charta részét képezte volna az Európai Unió Alkotmányának, de azt a tagállamok nem fogadták el.

A Lisszaboni Szerződés - melyet az uniós tagállamok állam- és kormányfői 2007. december 13-án írtak alá Lisszabonban, de amely még szintén nem lépett hatályba - úgy hivatkozik az Alapjogi Chartára, mint az Unió jogilag kötelező erejű garanciáinak, illetve azoknak a jogoknak a gyűjteményére, melyekkel az Európai Unió megítélése szerint valamennyi európai polgárnak rendelkeznie kell.

A Charta a következő fejezeteket tartalmazza: méltóság; szabadságok, egyenlőség, szolidaritás, polgári jogok, igazságszolgáltatás, általános rendelkezések.

A Chartában illetve az Európai Bíróság ítéleteiben meghatározott alapelvek egy része a közbeszerzési eljárásokban is jelentős szerepet játszik. Ezek az alábbiak:

1. Az áruk szabad mozgása, az importra vonatkozó mennyiségi vagy azzal egyenértékű korlátozások tilalma, kölcsönös elismerés elve.
2. Szolgáltatás nyújtásának szabadsága.
3. Személyek (munkaerő) szabad mozgása, letelepedés szabadsága.
4. Diszkrimináció tilalma, esélyegyenlőség, egyenlő elbánás.
5. Tisztességes verseny, átláthatóság, nyilvánosság, a közpénzek ésszerű felhasználása.
6. Nemzeti elbánás.
7. Arányosság.
8. Környezetvédelem

A fenti alapelveket a Kbt. Preambuluma és 1. §-a is tartalmazza, illetve a törvény indokolása hivatkozik arra⁸, hogy a négy alapszabadságnak a Csatlakozási Szerződésben (2004. évi XXX. tv) megha-

⁷ a 2003. évi CXXIX. tv. indokolása (1.§-hoz)

⁸ a 2005. évi CLXXII. tv. indokolása, IV/e pont

tározott feltételekkel érvényesülnie kell. **ROSSZ A LÁBJEGYZET SZÁMA!! HELYESEN 7. Lent helyesen van!!**

Az új klasszikus irányelv Preambulumának (2) pontja az alábbiakat tartalmazza az alapelvekkel kapcsolatban: „A tagállamokban az állam, a területi és települési önkormányzatok, valamint a közjogi intézmények nevében kötött szerződések odaítélése során tiszteletben kell tartani a (Római) Szerződés elveit; különösen az áruk szabad mozgásának, a letelepedés szabadságának, valamint a szolgáltatásnyújtás szabadságának az elvét, továbbá az ezekből levezethető olyan elveket, mint az egyenlő bánásmód, a megkülönböztetés-mentesség, a kölcsönös elismerés, az arányosság és az átláthatóság elve.”

„Ezek az elvek azonban nem csak a közösségi értékhatárokat elérő vagy meghaladó értékű beszerzésekre vonatkoznak, hanem – mint ahogyan az kiemelésre került immár az irányelvekben is – a közösségi értékhatárok alatti értékű beszerzésekre is”⁹ **ROSSZ A LÁBJEGYZET SZÁMA!! HELYESEN 8 .Lent helyesen van.**

3.1 AZ ÁRUK SZABAD MOZGÁSA, AZ IMPORTRA VONATKOZÓ MENNYISÉGI VAGY AZZAL EGYENÉRTÉKŰ KORLÁTOZÁSOK TILALMA

A Római Szerződés⁷ 23. cikkének (1) bekezdése szerint az Európai Közösség (továbbiakban Közösség) vámunió alapul, amely a teljes árukereskedelemre kiterjed, és magában foglalja a behozatali és kiviteli vámok, valamint az azokkal azonos hatású díjak tilalmát a tagállamok között, továbbá közös vámtarifa bevezetését harmadik országokkal fenntartott kapcsolataikban. A 28. és 29. cikkek előírásai szerint a tagállamok között tilos a behozatalra vagy a kivitelre vonatkozó minden mennyiségi korlátozás és az azzal azonos hatású intézkedés. Ezen fő szabályok alóli kivételeket a 30. cikk rendelkezései tartalmazzák, mely szerint a tagállamok a közkereskedelmi, a közrend, a közbiztonság, az emberek, az állatok és növények egészségének és életének védelme, a művészi, történelmi vagy régészeti értéket képviselő nemzeti kincsek védelme, vagy az ipari és kereskedelmi tulajdon védelme által indokolt esetben korlátozásokat vagy tilalmakat alkalmazhatnak. Ezek a tilalmak és korlátozások azonban nem lehetnek önkényes megkülönböztetés vagy a tagállamok közötti kereskedelem rejtett korlátozásának eszközei.

Az áruk szabad mozgásának megvalósulása nem csupán a vámok és mennyiségi korlátozások eltörlését jelenti, hanem a termékekre vonatkozó nemzeti szabályozások kölcsönös elismerését, illetve közelítését, valamint a tagállamok közötti kereskedelemre vonatkozó jogi szabályozás átfogó liberalizációját is. Az Európai Bíróság a C-120/78 számú ügyben⁸ (Cassis de Dijon) mondta ki a kölcsö-

⁹ Szerződés az Európai Közösség létrehozásáról (a könyvben a Nizzai Szerződéssel módosított, egységes szerkezetbe foglalt változatot használtam, amely az Igazságügyi Minisztérium honlapján található meg. Lezárva: 2004. IV. 29.)

a 2003. évi CXXIX. tv. indokolása (1.§-hoz)

⁸ a 2005. évi CLXXII. tv. indokolása, IV/e pont

nös elismerés és egyenértékűség elvét. Ha egy terméket jogszerűen, a törvényes előírásoknak megfelelően állítottak elő és forgalmaztak egy tagállamban, egy másik tagállam ennek a terméknek a behozatalát nem akadályozhatja meg pusztán azon az alapon, hogy az áru nem felel meg ez utóbbi tagállam kereskedelmi előírásainak.

3.2 SZOLGÁLTATÁS NYÚJTÁSÁNAK SZABADSÁGA

A Római Szerződés 49. cikke előírja, hogy a szolgáltatásokra vonatkozó fejezetben megállapított rendelkezéseknek megfelelően tilos a közösségen belüli szolgáltatásnyújtás szabadságára vonatkozó minden korlátozás a tagállamok olyan állampolgárainak tekintetében, akik a közösségnek nem abban az államában letelepedettek, mint a szolgáltatást igénybe vevő személy. Az 50. cikk a szolgáltatás fogalmát határozza meg. E szerint a szerződés alkalmazásában „szolgáltatás” a rendszerint díjazás ellenében nyújtott szolgáltatás, ha nem tartozik az áruk, a tőke és a személyek szabad mozgására vonatkozó rendelkezések hatálya alá.

Szolgáltatásnak minősülnek különösen:

- a) az ipari jellegű tevékenységek,
- b) a kereskedelmi jellegű tevékenységek,
- c) a kézműipari tevékenységek,
- d) a szabadfoglalkozásúként végzett tevékenységek.

A szolgáltatást nyújtó személy a szolgáltatás végzése céljából időlegesen tevékenykedik abban az országban, ahol a szolgáltatást nyújtja, de ezt ugyanazon feltételek mellett teheti, mint amelyeket az illető állam saját állampolgárai számára ír elő. A szolgáltatás nyújtásának szabadsága a közrendre, közbiztonságra és közegészségre hivatkozással, illetve a közhatalom gyakorlásához tartósan vagy időlegesen kapcsolódó tevékenységekkel kapcsolatban korlátozható (45. és 46. cikk).

A szolgáltatások szabad mozgásának biztosítása érdekében a Közösség a Római Szerződés mellett számos irányelvben, ajánlásban megfogalmaz elvárásokat, melyek szerint a tagállamoknak el kell törölniük minden korlátozást, amely:

- „megakadályozza, hogy az Unió tagállamaiból érkező természetes személyek, gazdasági társaságok a fogadó országban ugyanolyan feltételekkel és jogokkal hozzanak létre, vagy lássanak el szolgáltatásokat, mint az adott országbeliek;
- lehetővé teszi a diszkriminációt;
- nem biztosítja az esélyegyenlőséget, és
- megakadályozza a kedvezményezetteknek, hogy engedélyekhez jussanak, vagy olyan korlátozások alanyává teszi őket, amelyek csak rájuk vonatkoznak.”⁹

A diplomák és szakképesítések kölcsönös elismerését a közösségi jogban irányelvek szabályozzák, amelyek vagy általános feltételekhez kötik az egyes tagállamokban diplomához, bizonyítványhoz kötött szakképesítések elismerését, vagy pedig egyes szakmai képesítések elismerését szabályozzák (építészek, orvosok stb.). A magyar szabályozásban az irányelvekkel való összhangot a külföldi

bizonyítványok és oklevelek elismeréséről szóló 2001. évi C. törvény teremtette meg. Ennek a jogszabálynak a Harmadik része foglalkozik az Európai Unió valamely tagállamában és az Európai Unió valamely polgára által szerzett, képzést tanúsító okiratok elismeréséről.

Az új klasszikus irányelv Preambulumának (42) pontja ezzel kapcsolatban az alábbiak szerint rendelkezik:” Az oklevelek, bizonyítványok és képesítés megszerzéséről szóló egyéb tanúsítványok kölcsönös elismeréséről szóló, megfelelő közösségi szabályok akkor alkalmazandók, ha a közbeszerzési eljárásban vagy a tervpályázatban való részvételhez egy adott képesítés igazolása szükséges.”

3.3 A SZEMÉLYEK (MUNKAERŐ) SZABAD MOZGÁSA, LETELEPEDÉS SZABADSÁGA

A Római Szerződés 39. cikke szerint a Közösségen belül biztosítani kell a munkavállalók szabad mozgását. Ez a jog magában foglalja az állampolgárság alapján történő minden megkülönböztetés megszüntetését a tagállamok munkavállalói között, a foglalkoztatás, a javadalmazás, valamint az egyéb munka- és foglalkoztatási feltételek tekintetében.

A munkaerő szabad mozgásának joga az évek során kiszélesedett, és már kiterjed olyan személyekre is, akik nem folytatnak gazdasági tevékenységet. Magában foglalja továbbá a letelepedés szabadságát is.

A személyek (munkaerő) szabad mozgása négy alapvető jogot foglal magában: jogot, hogy a munkaerő tényleges állásajánlatokra jelentkezzen, ebből a célból a tagállamok területén belül szabadon mozogjon, jogot egy adott tagállamban való tartózkodásra munkavállalás céljából az adott állam állampolgáira vonatkozó rendelkezéseknek megfelelően, és jogot a munkaviszony megszűnését követően a tagállam területén maradáshoz bizonyos feltételek mellett. A szabad mozgás az utazás szabadságán kívül magába foglalja a hosszabb tartózkodás, így a munkavállalás, a tanulás, a letelepedés és a tartózkodás szabadságát is.

A személyek szabad mozgásának biztosítása alól is léteznek kivételek, ezeket szintén a Római Szerződés tartalmazza. Ilyen korlátozásokat egyrészt a közrend, a közbiztonság és a közegészség védelmében, másrészt a közszolgálattal kapcsolatban lehet érvényesíteni (39. cikk).

A LETELEPEDÉS SZABADSÁGA

A Római Szerződés 43. cikke szerint tilos valamely tagállam állampolgárainak egy másik tagállam területén történő szabad letelepedésére vonatkozó minden korlátozás. Ezt a rendelkezést azokra a korlátozásokra is alkalmazni kell, amelyek képviseletnek, fióktelepnek vagy leányvállalatnak egy tagállam valamely tagállamban letelepedett állampolgára által történő alapítására vonatkoznak. A szabad letelepedés magában foglalja a jogot gazdasági tevékenység önálló vállalkozóként történő megkezdésére és folytatására, vállalkozások, társaságok alapítására és irányítására a letelepedés országának joga által a saját állampolgáira előírt feltételek szerint.

A 48. cikk előírja, hogy valamely tagállam jogszabályai alapján létrehozott olyan társaság, amelynek létesítő okirat szerinti székhelye, központi ügyvezetése vagy üzleti tevékenységének fő helye a

Közösség területén van, a letelepedési jogról szóló fejezet alkalmazása szempontjából ugyanolyan elbánásban részesül, mint azok a természetes személyek, akik a tagállamok állampolgárai. (Társaság a polgári vagy kereskedelmi jog alapján létrejött társaság, beleértve a szövetkezeteket és a közjog vagy a magánjog hatálya alá tartozó más jogi személyeket, kivéve a non-profit szervezeteket.)

Közrenddel, közbiztonsággal kapcsolatos vagy közegészségügyi okból és a közhatalom gyakorlásához tartósan vagy időlegesen kapcsolódó tevékenységek esetében azonban a tagállamok a letelepedés szabadságát is korlátozhatják (45. és 46. cikk).

Az Alapjogi Charta 15. cikkének (2) bekezdése szerint „az uniós polgárokat az Unió bármely tagállamában megilleti a szabad álláskeresés, munkavállalás, letelepedés és szolgáltatásnyújtás joga.”

3.4 DISZKRIMINÁCIÓ TILALMA, ESÉLYEGYENLŐSÉG, EGYENLŐ ELBÁNÁS

A Római Szerződés 12. cikke szerint a szerződés alkalmazási körében és az abban foglalt különös rendelkezések sérelme nélkül, tilos az állampolgárság alapján történő bármely megkülönböztetés.

Az Európai Bíróság számos ügyben foglalkozott a diszkrimináció tilalmával, és kiszélesítette az alapelv tartalmát. A megkülönböztetés tilalma ugyanis már nem csak az állampolgársági alapon történő diszkrimináció tilalmát jelenti, hanem általánosságban azt, hogy azonos helyzetben lévő személyeket a jognak azonos mértékkel kell mérnie, tilos minden megkülönböztetés, amelynek nincs objektíven megindokolható oka.

Diszkriminációról akkor beszélünk, „ha azonos tényállásokat eltérően, vagy eltérőket azonosan kezelnek. Nem minősül diszkriminációnak azonban, ha eltérő tényállásokat kezelnek eltérően. A két legfontosabb kérdés tehát a helyzetek összehasonlíthatósága, illetve a különbségtétel indokolhatósága. Két helyzet összehasonlíthatósága a gyakorlatban nem azt jelenti, hogy azoknak tökéletesen azonosnak kell lenniük. A különbségtétel, vagyis a megkülönböztetés pedig akkor indokolható, ha az objektív kritériumokon nyugszik. A közösségi jog elismeri a megkülönböztetés jogosságát bizonyos esetekben, illetve a »pozitív diszkriminációt«, amennyiben az érintettek helyzetének különbözősége erre alapot ad.”¹⁰

Az Alapjogi Charta a diszkrimináció tilalmával is foglalkozik: a 21. cikkben tilt minden megkülönböztetést, ideértve az állampolgárság alapján történő diszkriminációt is.

Az esélyegyenlőség és az egyenlő elbánás alapelve szorosan kapcsolódik a diszkrimináció tilalmához. A Kbt. számos esetben előírja az ajánlatkérőknek az esélyegyenlőség biztosításának kötelezettségét. Így többek között:

amely az Igazságügyi Minisztérium honlapján található meg. Lezárva: 2004. IV. 29.)

letek átvilágítása közösségi jogi szempontból. BM Módszertani segédanyag, II/3. részből I/3. pont

- az ajánlatkérőnek esélyegyenlőséget és egyenlő bánásmódot kell biztosítani az ajánlattevők számára [1. § (3) bek.]
- az ajánlati felhívást úgy kell elkészíteni, hogy annak alapján az ajánlattevők egyenlő eséllyel megfelelő ajánlatot tehessenek [49. §]
- a kiegészítő tájékoztatást úgy kell megadni, hogy az ne sértse az ajánlattevők esélyegyenlőségét [56. § (4) bek.]
- az ajánlati biztosíték mértékét az ajánlattevők esélyegyenlőségének biztosításával kell megállapítani [59. § (3) bek.]
- az ajánlatkérő köteles az összes ajánlattevő számára azonos feltételekkel biztosítani a hiánypótlás lehetőségét [83. § (1) bek.]
- a tárgyalásos eljárásban a határidőt úgy kell meghatározni, hogy elegendő időtartam álljon rendelkezésre az ajánlattevők egyenlő eséllyel történő, megfelelő ajánlattételéhez [127. § (1) bek.]
- az ajánlatkérőnek a tárgyalásos eljárásban a tárgyalások során is biztosítani kell az egyenlő bánásmódot az ajánlattevők számára, így különösen az ajánlatkérő által adott bármilyen tájékoztatást az összes ajánlattevőnek meg kell adni [128. § (2) bek.].

Az egyenlő bánásmód követelménye azonban nem áll fenn azokban az esetekben, amikor az ajánlattevő számára nem kell nemzeti elbánást biztosítani. (lásd. 3.6 pont)

3.5 TISZTESSÉGES VERSENY, ÁTLÁTHATÓSÁG, NYILVÁNOSSÁG, A KÖZPÉNZEK ÉSSZERŰ FELHASZNÁLÁSA

Az Európai Gazdasági Közösség létrehozásakor kitűzött célok megvalósításához elengedhetetlenül fontos a verseny biztosítása. A közbeszerzések területén a verseny azt jelenti, hogy a beszerzési eljárásokat a lehető legszélesebb körben közzé kell tenni, hogy a lehető legtöbb ajánlattevő vehessen részt, és a szerződést ténylegesen a legjobb ajánlatot tevő nyerje el. A versenynek tisztának, átláthatónak és nyilvánosnak kell lennie.

A Kbt. 2009. április elsejétől hatályos 20/A.§-a a kartellek elleni hatékonyabb fellépés érdekében került a jogszabályba. Az új előírások szerint, amennyiben az ajánlatkérő az általa lefolytatott eljárás során, a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény (Tptv) 11. §-a (*kartellek tilalma*), vagy az Európai Közösséget létrehozó szerződés (*Római Szerződés*) 81. cikke szerinti rendelkezések (*kartellek tilalma*) nyilvánvaló megsértését észleli, vagy azt alapos okkal feltételezi, köteles azt jelezni a Gazdasági Versenyhivatalnak. A bejelentésre nem a Kbt, hanem a versenytörvény (Tptv) szabályai az irányadók. Az ajánlatkérőnek nem kell bizonyítékokkal rendelkeznie a kartellekről, elegendő a gyanú. A bejelentés az eljárás bármely szakaszában megtehető. A Hivatal – amennyiben a gyanút beigazolódnak látja – hivatalból indítja meg a versenytörvény alapján az eljárást. Az ajánlatkérőnek azonban nincs olyan kötelezettsége – sőt a Kbt. alap-

ján olyan lehetősége sem –, hogy a folyamatban lévő közbeszerzési eljárást felfüggeszse a Hivatal eljárásának befejezéséig.

Az átláthatóság követelménye leginkább a megfelelő hirdetési szabályok alkalmazásával, az összes fontos kritérium és információ előre történő közlésével, az ajánlattevők folyamatos tájékoztatásával valósítható meg, és azzal, hogy az ajánlatkérők minden esetben megfelelően tudják indokolni a döntéseiket. „Az átláthatóság követelményét az Európai Bíróság joggyakorlata (C-275/98, C-324/98, C-59/00 sz. ügy) alakította ki, kimondva, hogy szükséges a beszerzések meghirdetése és a pártatlan, objektív eljárás biztosítása.”¹¹

A nyilvánosság az átláthatóságot és a közpénzek felhasználásának ellenőrzését, a korrupció elleni küzdelmet szolgálja. „A közbeszerzési szabályozásban tehát változatlanul központi kérdéssé kell tenni az állami pénzek nyilvános és ellenőrizhető elköltését biztosító, versenyeztetésre épülő mechanizmusokat.”¹² A nyilvánosságnak pl. az ajánlatok felbontásánál és az eredményhirdetésnél van fontos szerepe, de ide tartozik minden, a hirdetmények közzétételére vonatkozó kötelezettség is.

Az átláthatóságot szolgálja a közbeszerzési eljárásokkal kapcsolatos adatoknak, információknak az ajánlatkérő honlapján történő közzétételi kötelezettsége is. (Kbt. 17/C.§) A 2009. április elsejétől hatályos előírásoknak megfelelően az ajánlatkérőnek az eljárás megindításától kezdve, a szerződés megkötésén át a szerződés teljesüléséig, a közbeszerzési eljárással kapcsolatos minden információt, eljárásonkénti bontásban, közzé kell tennie a honlapján, ha pedig nem rendelkezik honlappal, a Közbeszerzések Tanácsa honlapján. 2009. október 1-től ez a rendelkezés úgy módosul, hogy ezek az adatok főszabályként a Közbeszerzések Tanácsa honlapján jelennek meg - adatbázis jelleggel – és a honlappal rendelkező ajánlatkérők honlapján is. Az adatoknak mindkét honlapon öt évig elérhetőnek kell lenniük. Az önkormányzatok a helyben szokásos módon is közzétehetik ezeket az információkat, ez azonban nem mentesíti őket a honlapon való közzétételre vonatkozó rendelkezések betartása alól.

„Az ajánlatkérő honlapján való közzététel esetében a Törvény lehetővé teszi e kötelezettség teljesítését úgy is, hogy az ajánlatkérő egy link segítségével saját honlapjáról elérhetővé teszi az adott közbeszerzési eljárásra vonatkozó, a Tanács honlapján megtalálható információkat. Egy, a Tanács honlapjára vezető link természetesen nem elegendő, a linknek a Tanács honlapjának közvetlenül az ajánlatkérő adott közbeszerzési eljárására vonatkozó információkat tartalmazó részét kell elérhetővé tennie.”¹³

Bár a közösségi közbeszerzési szabályok leginkább a verseny biztosítását szolgálják, egyre többször találkozhatunk a beszerzési eljárásokkal kapcsolatban a „best value for money” (pénzért a legjobb értéket) elvre történő hivatkozással. A tagállamok számára sem közömbös ugyanis, hogy a közpénzek milyen módon kerülnek felhasználásra. Az Európai Bizottság már

¹¹ a 2005. évi CLXXII. tv. indokolása, Általános indokolás, IV/e pont

¹² a 2005. évi CLXXII. tv. indokolása, Általános indokolás, IV/a pont

¹³ a 2008. évi CVIII. tv. indokolása, Részletes indokolás a 9. §-hoz

hivatkozott, 1998. március 11. napján kiadott Közleményében¹⁴ pedig arra hívta fel a figyelmet, hogy a közbeszerzés a korrupcióellenes harc egyik jelentős tényezője lehet.

Hazánkban már az 1995. évi XL. törvény preambulumban is célként szerepelt az államháztartás kiadásainak ésszerűsítése, a közpénzfelhasználás átláthatóságának és széles körű nyilvános ellenőrizhetőségének megteremtése, mely alapelv továbbra is fontos szerepet játszik a beszerzési eljárásokban.

„Hangsúlyozandó az is, hogy a javaslat (Kbt.) kidolgozásának elsődleges célja ugyan jogharmonizációs kötelezettségünk maradéktalan teljesítése, ugyanakkor legalább ilyen fontos cél a közpénzfelhasználás átláthatóságának, nyilvánosságának erősítése, és ezen keresztül annak kifejezésre juttatása, hogy az állam elkötelezett az állami pénzekkel való visszaélés, a korrupciós magatartások visszaszorítása és megelőzése érdekében. A magyar közbeszerzési jog a közpénzek felhasználásának átláthatóságát – számos más rendelkezésén túl – az ún. közbeszerzési értékhatárok meghatározásán keresztül is biztosítani kívánja.”¹⁵

„Az Európai Közösségek közbeszerzési szabályozásának elsődleges célja változatlanul az egységes belső piac megteremtésének keretében a valódi verseny biztosítása, valamint ezáltal a hatékony és átlátható közpénzfelhasználás elősegítése (erre kifejezetten utal például a 2004/18/EK irányelv preambuluma 2. bekezdése).”¹⁶

A Kbt. a verseny tisztaságának és nyilvánosságának erősítése érdekében lehetővé teszi, hogy az ajánlatkérő és az ajánlattevő(k) átláthatósági megállapodást kössenek egymással. A megállapodás alapján felkért független szakértő bevonásával (az általa nyújtott monitoring szolgáltatás igénybevételével) a felek előmozdítják a közbeszerzési eljárásra, valamint az annak alapján megkötött szerződésre vonatkozó jogszabályi előírások és a nyilvánosság követelményének érvényesülését (1. § (2) bek.). Az ajánlatkérő a (részvételi vagy ajánlattételi) dokumentációban hívhatja fel az ajánlattevők figyelmét arra, hogy már kötött ilyen megállapodást (pl. keretmegállapodást egy adott szektor piaci szereplőivel), vagy lehetőséget biztosít az eljárásban ilyen megállapodás megkötésére. Ez azonban nem ró semmilyen kötelezettséget az ajánlattevőkre, és a Kbt. 55. § (2) bekezdése ki is hangsúlyozza, hogy a megállapodásban való részvétel hiánya miatt az ajánlattevőt a közbeszerzési eljárásban hátrány nem érheti.

A megállapodás megkötésére vonatkozó szabályok kifejezetten a korrupció visszaszorítását célozzák. A Kbt. nem határozza meg a megállapodás tartalmát, de a 2008. évi CVIII. törvény indokolása erre vonatkozóan az alábbiakat tartalmazza: „A megállapodás alapján – egyebek között – a felek olyan független szakértőt választanak, akinek, illetve amelynek feladatává válik az eljárás valamennyi mozzanatának ellenőrzése (ideértve az utóbb megkötésre kerülő szerződés teljesítésének nyomon követését is), az esetleges jogsértések azonnali jelzése, valamint az eljárás egyes fázisairól nyilvános jelentés közzététele. A szerződő felek kötelezettséget vállalnak arra, hogy a független

¹⁴ Commission Communication: Public Procurement in the European Union COM (98) 143

¹⁵ a 2003. évi CXXIX. tv. indokolása (240.§-hoz)

¹⁶ a 2005. évi CLXXII. tv. indokolása, Általános indokolás, IV/e pont

szakértő jelzései alapján haladéktalanul egyeztetnek egymással.”¹⁷ Az indokolás arra is hivatkozik, hogy a Transparency International tapasztalatai szerint az átláthatósági megállapodások alkalmazása 30-60%-kal csökkentheti a beszerzések árát, növeli a bizalmat a közintézményekben, és elősegíti a versenyt az üzleti szférában.¹⁸

Arra vonatkozóan, hogy ki választható független - azaz „kívülálló”, egyik félhez sem kötődő - szakértőnek, sem a törvény, sem pedig a fent hivatkozott indokolás nem tartalmaz előírásokat, így az bárki lehet. (Természetesen közbeszerzési szakértelemmel rendelkező személyt célszerű felkérni, akiben mindkét fél megbízik, és akinek véleményét elfogadja.) Az indokolás „akinek, illetve amelynek” szövegrészéből arra lehet következtetni, hogy a szakértői feladatokat nem csak természetes személy láthatja el. Jogszabályi rendelkezések hiányában a megállapodásnak kell tartalmaznia, milyen módon kell a szakértőnek a monitoring feladatokat ellátnia (iratbetekintés, jelenlét az eljárási cselekményeknél, stb.); ki fizeti a szakértő díjazását; milyen eljárási fázisokban, hol és milyen tartalmú jelentést kell a szakértőnek közzétennie, és mi a teendő abban az esetben, ha a véleményével valamelyik fél nem ért egyet; jogsértés esetén mennyi időn belül kell megtörténnie az egyeztetésnek; mi történik akkor, ha a felek egyeztetése nem vezet eredményre; a szakértőnek milyen jogai vannak a szerződés teljesítésének ellenőrzése során, különös tekintettel az alvállalkozók részvételére, stb.

3.6 A NEMZETI ELBÁNÁS

A Kbt. 1. §. (4) bekezdésében foglaltak szerint nemzeti elbánást kell nyújtani az Európai Unióban letelepedett ajánlattevők és a közösségi áru számára.

Az Európai Unió, illetőleg az Európai Unió tagállama kifejezésen az Európai Gazdasági Térséget, illetőleg az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodásban részes államokat kell érteni, kivéve a Kbt. 29. § (1) bekezdésének d) pontja és a 175. § b) pontja esetében.¹⁹ [Kbt. 4. § 6. pont].

A KÖZÖSSÉGI ÁRU FOGALMA:

A közösségi áru fogalma alatt a Közösségi Vámkódexről szóló 2913/92/EGK tanácsi rendelet 4. cikk 7. pontjában foglalt meghatározást kell érteni [Kbt. 4. § 18. pont]. E szerint közösségi áru:

„a) a rendelet 23. cikkében említett feltételek szerint teljes egészében a Közösség vámterületén létrejött vagy előállított áruk, amelyek nem tartalmaznak a Közösség vámterületének részét nem képező közösségi országokból vagy területekről importált árut,

b) a Közösség vámterületének részét nem képező országokból vagy területekről importált áruk, amelyeket szabad forgalomba bocsátottak,

¹⁷ a 2008. évi CVIII. tv. indokolása, Általános indokolás, 4..3 pont

¹⁸ a 2008. évi CVIII. tv. indokolása, Részletes indokolás az 1. §-hoz

¹⁹ A 27 EK tagállamon kívül Izland, Norvégia, Liechtenstein

c) a Közösség vámterületén belül kizárólag a b) pontban említett árukból vagy az a) és b) bekezdésben említett árukból létrejött vagy előállított áruk.”

A 8. pont szerint „nem közösségi áruk” a 7. pontban említett áruktól eltérő áruk.

Az Európai Unión kívül letelepedett ajánlattevők és a nem közösségi áruk számára csak akkor kell nemzeti elbánást biztosítani, ha a Magyar Köztársaságnak és az Európai Közösségeknek nemzetközi kötelezettségeik vannak e téren. A Kbt. 19. §-ában foglaltak alapján az ilyen nemzetközi szerződésekről a külpolitikáért felelős miniszter, az európai integrációs ügyekért felelős miniszter és az igazságügyért felelős miniszter tájékoztatót adott ki, amely tájékoztató a Közbeszerzési Értesítőben is megjelent. A 8001/2007. (MK 102.) KÜM-IRM együttes tájékoztató felsorolja azokat a nemzetközi megállapodásokat, amelyekre figyelemmel kell lenni, tehát a közbeszerzések terén fennálló nemzetközi kötelezettségeket (pl: EGT Megállapodás, WTO-GPA, szerződés Izraellel, Svájcjal, Horvátországgal, stb.). Ezeket a szerződéseket ismerniük kell az ajánlatkérőknek, mert ezek segítségével tudják eldönteni, hogy egy nem Európai Unióban letelepedett vállalkozás, vagy nem közösségi áru számára kell-e nemzeti elbánást, és így egyenlő bánásmódot biztosítani. A Kbt. indoklása kiemeli, hogy „az 1. § (2) és (3) *(a módosítások miatt (3) és (4))* bekezdése az általános és a különös szabály viszonyában áll egymással: ha az adott ajánlattevő számára nem kell nemzeti elbánást nyújtani, az egyenlő bánásmód biztosítása sem követelmény, és az ajánlatkérő kizárhatja a közbeszerzési eljárásból”.²⁰ *(A kizárási lehetőséget a Kbt. 88. § (4) bekezdése biztosítja.)*

3.7 ARÁNYOSSÁG

Az arányosság alapelve a közösségi jog írott forrásaiban is megjelenik, de az Európai Bíróság is számos ügyben (pl. C-265/87) kimondta, hogy a közösségi jog általános jogelveihez tartozik.

Az arányosság alapelve megköveteli, hogy az intézkedéseknek az elérendő cél tekintetében szükségesnek és megfelelőnek kell lenniük. Ha egy tagállam bármilyen megszorító intézkedést alkalmaz, annak a lehető legkevésbé szabad korlátoznia a gazdasági tevékenységek gyakorlását.

Az arányosság alapelve a Kbt. rendelkezései között is számos helyen megjelenik, így többek között:

- Az ajánlati biztosíték mértékét az ajánlatkérőnél a Kbt.-ben meghatározott körülmények fennállta esetén előreláthatólag felmerülő veszteség mértékére tekintettel kell megállapítani [59. § (3) bek.].
- Az ajánlatkérőnek a pénzügyi és gazdasági, valamint műszaki, illetve szakmai alkalmasság feltételeit a közbeszerzés tárgyára kell korlátoznia, a 69. § (2) bekezdése szerinti követelményeket pedig a közbeszerzés becsült értékére is tekintettel legfeljebb a szerződés teljesítéséhez ténylegesen szükséges feltételek mértékéig lehet előírnia [69. § (3) bek.].
- A részvételi dokumentáció ellenértékét az annak előállításával és a részvételre jelentkezők részére történő rendelkezésre bocsátásával kapcsolatban, a közbeszerzési eljárásra tekintettel felmerült költséget alapul véve kell megállapítani [102. § (4) bekezdés].

²⁰ a 2003. évi CXXIX. tv. indoklása (1.§-hoz)

3.8 KÖRNYEZETVÉDELEM

Az Alapjogi Charta 37. cikke szerint „a magas színvonalú környezetvédelmet és a környezet minőségének javítását integrálni kell az uniós politikákba, és a fenntartható fejlődés elvével összhangban biztosítani kell megvalósulásukat.” A környezetvédelem olyan fontos szerepet játszik a közbeszerzésben is, hogy külön fejezetben foglalkozom vele.

Az alapelvek nem csak a közösségi értékhatárokat meghaladó értékű beszerzési eljárásokban, hanem az egyszerű közbeszerzési eljárásban is alkalmazandók. Megsértésük esetén jogorvoslati eljárást lehet kezdeményezni a Közbeszerzési Döntőbizottságnál, és az Európai Bizottság is gyakran indít ilyen ügyekben eljárást a tagállamok ellen.

Az alapelveket a Kbt. hatálya alá tartozó ajánlatkérők azon beszerzései során sem lehet figyelmen kívül hagyni, amely beszerzésekre a Kbt. hatálya nem terjed ki. Pl: kivételek, különös eljárás hatálya alá tartozó ajánlatkérők építési vagy szolgáltatási koncessziós beszerzése, stb.

„Ugyanakkor fontos azt is hangsúlyozni, hogy azokban az esetekben, amelyekre az irányelvek hatálya nem terjed ki (pl. a közösségi értékhatárok alatti értékű közbeszerzések) vagy csak részben terjed ki (bizonyos szolgáltatások, pl. jogi szolgáltatások, szociális szolgáltatások), szintén megfelelően érvényesítendő az EK-Szerződésben és az esetjogban foglaltak, így mindenekelőtt az áruk, a szolgáltatások szabad áramlása, a letelepedéshez való jog, a diszkrimináció tilalma, az egyenlő elbánás elve, és az átláthatóság.”²¹

Az Európai Bizottság 2006-ban kiadott egy Értelmező Közleményt a közbeszerzési szerződésekről szóló irányelvek által nem, vagy csak részben szabályozott közbeszerzési eljárásokra alkalmazandó közösségi jogról (2006/C 179/02). A Bizottság ebben a dokumentumban az Európai Bíróság esetjoga alapján összefoglalta azokat a követelményeket, amelyek véleménye szerint a közösségi értékhatárok alatti beszerzések esetén is alkalmazandók: megfelelő mértékű nyilvánosság biztosítása, szerződés odaítélésének alapelvei, jogvédelem, stb. A Közlemény ellen azonban egyes tagállamok és az Európai Parlament megsemmisítés iránti keresetet nyújtott be az Elsőfokú Bíróságnál. *(Ez az eljárás a könyv kéziratának leadásakor még folyamatban van.)*

4. A MINŐSÍTETT AJÁNLATTEVŐK HIVATALOS JEGYZÉKE

A közösségi szabályozás szerint a tagállamoknak nem kötelező minősített ajánlattevői jegyzéket felállítaniuk és működtetniük. Azok a tagállamok azonban, amelyek vezetnek ilyen listát, azt kötelesek az irányelvek előírásainak megfelelően működtetni. A tagállamonként eltérő jegyzékek ugyanis diszkriminációra adhatnak lehetőséget. A Kbt. is előírja, hogy a minősítési szempontok meghatározása során nem lehet különbséget tenni az ajánlattevők között székhelyük, illetőleg letelepedési helyük szerint, sem más módon (12. § (3) bek.).

²¹ A 2005. évi CLXXII. tv. indokolása, Általános indokolás, IV/e) pont

A Kbt. 12. § (1) bekezdésében foglaltak szerint a minősített ajánlattevők hivatalos jegyzékét a Közbeszerzések Tanácsa (továbbiakban Tanács) vezeti. A jegyzékbe történő felvétel feltételeit (minősítési szempontok) és az igazolás módjait is – a kizáró okok, a pénzügyi és gazdasági, illetve a műszaki és szakmai alkalmassági kritériumok és ezek Kbt-ben meghatározott igazolási módjai alapján – a Tanács közleményében határozta meg, a Közbeszerzési Értesítőben meghirdette, és a honlapján közzétette [12. § (2) bek.]. A jegyzékbe történő felvétellel, illetve a jegyzékből való törléssel kapcsolatos eljárási szabályokat a Kbt. 386-391. §-ai és a fent hivatkozott közlemény tartalmazza.

A minősített ajánlattevők hivatalos jegyzékébe történő felvétel legfontosabb előnye, hogy aki ezen a listán szerepel (minősített ajánlattevő), az jogosult a jegyzék szerinti igazolást benyújtani a közbeszerzési eljárásban. Ezt az igazolást az ajánlatkérő köteles elfogadni, az abban szereplő adatokat ugyanis *indokolás nélkül* nem vitathatja.[13. § (1)–(2) bek.] (az „indokolás nélkül” szövegrész nem szerepel sem a Kbt-ben, sem pedig a Tanács tájékoztatójában, csak az új klasszikus irányelv vonatkozó rendelkezésében.) A jegyzékbe vétel tényéről szóló igazolást a Tanács állítja ki, amely tartalmazza az ajánlattevőre vonatkozó általános információkat, az egyes minősítési szempontok szerinti megfelelésre hivatkozást, a jegyzék szerinti besorolást, a jegyzékbe történő bejegyzés időpontját, illetve az igazolás felhasználásának határidejét. Az ajánlattevőknek tehát nem kell minden egyes eljárásban újabb és újabb dokumentumokkal igazolniuk azokat az adatokat, amelyek az igazolásból egyértelműen megállapíthatók, elég, ha az igazolást benyújtják. A Tanács csak egy eredeti igazolást állít ki, az ajánlattevők ezt jogosultak – az ajánlatkérő eltérő rendelkezése hiányában – egyszerű másolatban is benyújtani. (20. § (3) bek.)

A jegyzékbe felvételét kérő ajánlattevő a minősítési szempontoknak úgy is megfelelhet, ha más szervezet erőforrásaira támaszkodik. Az erőforrások rendelkezésre állását a jegyzékben történő szereplés teljes időtartamára a Kbt-ben előírt módon igazolni kell. (387. § (3) bek.). Az új klasszikus irányelv Preambulumának (45) pontja ezzel kapcsolatban így rendelkezik: „Az elismert gazdasági szereplők hivatalos jegyzéke tekintetében fontos figyelembe venni a Bíróság joggyakorlatát olyan esetekben, amikor egy csoporthoz tartozó gazdasági szereplő, a jegyzékbe való felvétele iránti kérelme alátámasztása végett, a csoportbeli más társaságok gazdasági, pénzügyi, vagy műszaki kapacitására támaszkodik. Ilyenkor a gazdasági szereplőnek kell bizonyítania, hogy az általa említett erőforrások a jegyzékbe történő nyilvántartás érvényességének teljes időtartama alatt rendelkezésre fognak állni.”

Az ajánlatkérők az **alábbi két esetben kérhetik az igazolás mellé további dokumentumok, igazolások benyújtását:**

- ha az ajánlatkérő a közbeszerzési eljárásban, illetőleg (*különös eljárás esetén*) előminősítési rendszerében a **jegyzékbe való felvételhez megállapított minősítési szempontokhoz képest szigorúbban állapítja meg** az ajánlattevő pénzügyi és gazdasági, valamint műszaki, illetőleg szakmai alkalmasságának feltételeit és azok igazolását. Az ajánlatkérőnek erre a körülményre kifejezetten utalnia kell az eljárást megindító felhívásban a „További információk” között [13. § (4) bek.]. Amennyiben az ajánlatkérő a Tanács által figyelembe vett alkalmassági feltételeken túlmenően ír elő kritériumokat, és/vagy a feltételeket szigorúbban állapítja meg, az ajánlattevőnek kizárólag a kiegészítő, vagy szigorúbban meghatározott körben kell alkalmasságát igazolnia.

- Külön kell igazolni (illetőleg írásban nyilatkozni) továbbá, hogy az ajánlattevőnek nincs egy évnél régebben lejárt **adó-, vámfizetési vagy társadalombiztosítási járulékfizetési kötelezettsége** (kivéve, ha megfizetésére halasztást kapott). Ha az ajánlatkérő helyi önkormányzat, kisebbségi települési önkormányzat, helyi kisebbségi önkormányzat, helyi önkormányzati költségvetési szerv vagy helyi kisebbségi önkormányzati költségvetési szerv, és az ajánlati felhívásban kizáró okként előírta, akkor az ajánlattevőnek azt is külön kell igazolnia, hogy nincs az ajánlatkérő székhelye szerinti önkormányzati adóhatóság által nyilvántartott, egy évnél régebben lejárt adófizetési kötelezettsége (kivéve, ha megfizetésére halasztást kapott) [13. § (3) bek.]. A 60. § (1) bek. g) pontja szerinti kizáró ok fennállását sem vizsgálja a Tanács, az minden esetben az ajánlatkérő feladata.

A minősített ajánlattevő köteles bejelenteni a Tanácsnak, ha a minősítési szempontok szerinti adataiban, körülményeiben változás állt be, a változást követően haladéktalanul, de legkésőbb a változástól számított öt munkanapon belül (389. §) A Tájékoztató kötelezettségként írja elő, hogy a minősített ajánlattevőnek évente, az igazolásban meghatározott határidő lejárta előtt legalább 60 nappal újból be kell csatolnia a mérlegét, és a pénzügyi nyilatkozatot, illetve igazolnia kell az adott évre vonatkozó referencia meglétét. Ennek elmaradása esetén az ajánlattevőt törlik a jegyzékből.

A belföldön letelepedett minősített ajánlattevők az Európai Unió egy másik tagállamának ajánlatkérője által indított eljárásban is benyújthatják a Tanács által kiadott igazolást. Ebben az esetben az igazolás kizárólag a Kbt. 14. § (1) bekezdésében hivatkozott kizáró okok és alkalmassági kritériumok tekintetében vélelmezi, hogy az ajánlattevő megfelel az eljárást megindító felhívásban foglaltaknak.

Ugyanez igaz arra az esetre is, ha az Európai Unió egy másik tagállamában letelepedett ajánlattevő nyújtja be a letelepedési helye szerinti, a minősített, illetőleg elismert ajánlattevők hivatalos listáját vezető szervezet – ideértve az erre a célra kijelölt tanúsító szervezeteket is - igazolását. A magyar ajánlatkérőknek ezeket a külföldön kiállított igazolásokat is el kell fogadniuk, az abban foglalt adatokat indoklás nélkül nem vitathatják, de a követelményeknek való megfelelést a külföldi ajánlattevők esetében is csak a Kbt. 14. § (1) bekezdésében hivatkozott szempontok tekintetében kell vélelmezniük. Adó-, vámfizetési vagy társadalombiztosítási járulékfizetési kötelezettség teljesítéséről szóló igazolásokat, egyéb pénzügyi intézménytől származó nyilatkozatot, teljesítésben résztvevők végzettségével kapcsolatos iratokat, stb. külön kérhetnek.

Az új klasszikus irányelv lehetővé teszi, hogy a tagállamok a minősített ajánlattevői jegyzék mellett közjogi, illetve magánjogi tanúsító szervezetek által ugyanilyen célból működtetett tanúsítási rendszert vezessenek be. Ezzel a lehetőséggel a magyar jogalkotó nem élt, de a Kbt. 14. § (2) bekezdésének módosítása az ilyen, más tagállami szervezetek által kiállított tanúsítvány elfogadásáról rendelkezik.

Az Európai Bíróság a C-27-29/86 számú egyesített ügyben²² megállapította, hogy a jegyzék szerinti igazolások bizonyító ereje, ha azt egy másik tagállam ajánlatkérőjének nyújtják be, csak azokra az objektív elemekre korlátozódik, amelyek alapján az adott hivatalos jegyzék készült, és ez a bizonyí-

²² CEI v Société coopérative „Association intercommunale pour les autoroutes des Ardennes” 61986J0027

tó erő nem terjed túl a jegyzék szerinti besoroláson. Az ajánlatkérők nem vitathatják a jegyzékből származó adatokat, de meghatározhatják a pénzügyi és műszaki alkalmasság azon mértékét, amely egy adott beszerzési eljárásban való részvételhez szükséges. Amennyiben az ezen mértéknek való megfelelés az igazolásból nem állapítható meg, az ajánlatkérő további igazolások benyújtását kérheti.

A C-76/81 számú ügyben²³ az Európai Bíróság kimondta, hogy az ajánlatkérő nem követelheti meg egy másik tagállamban letelepedett ajánlattevőtől, hogy szerepeljen az ajánlatkérő székhelye szerinti ország minősített ajánlattevőinek hivatalos jegyzékében, mert ez akadályozná a szolgáltatások szabad áramlását.

Az új klasszikus irányelv 52. cikke kifejezetten kiemeli, hogy

- más tagállamok ajánlattevőinek a hivatalos jegyzékbe történő bejegyzéséhez vagy tanúsításához csak azok a bizonyítékok követelhetők meg, amelyeket a tagállamok saját ajánlattevőiktől kérnek,
- más tagállamok ajánlattevői nem kötelezhetők arra, hogy bejegyzésre kerüljenek a minősített ajánlattevők jegyzékébe vagy tanúsítást szerezzenek ahhoz, hogy egy adott közbeszerzési eljárásban részt vehessenek.

²³ SA Transporoute et travaux v Minister of Public Works. 61981J0076

II. A KÖZÖSSÉGI ÉRTÉKHATÁROKAT ELÉRŐ ÉRTÉKŰ ÁLTALÁNOS KÖZBESZERZÉSI ELJÁRÁSOK

1. AZ AJÁNLATKÉRŐK, AJÁNLATTEVŐK, ALVÁLLALKOZÓK, ERŐFORRÁST NYÚJTÓ SZERVEZETEK

1.1 AZ AJÁNLATKÉRŐK

Azoknak a szervezeteknek a felsorolását, amelyek a közösségi eljárásrend alkalmazásában ajánlatkérőnek minősülnek, a 22. § (1) bekezdése tartalmazza. *(Az egyszerűség kedvéért az ebben a felsorolásban szereplő ajánlatkérőket a továbbiakban **klasszikus ajánlatkérőnek** nevezem.)* Ajánlatkérőnek minősülnek továbbá – de csak a támogatásból megvalósítandó közbeszerzés tekintetében – 22. § (2) bekezdésében felsorolt szervezetek. *(A támogatásból megvalósítandó közbeszerzések speciális szabályaival külön fejezet foglalkozik.)*

☞ KLASSZIKUS AJÁNLATKÉRŐK [22. § (1) BEK.]:

a) a minisztérium, a Miniszterelnöki Hivatal, a központosított közbeszerzés során ajánlatkérésre feljogosított szervezet *(a központosított közbeszerzési rendszerről, valamint a központi beszerző szervezet feladat- és hatásköréről a 168/2004. [V. 25.] Kormányrendelet rendelkezik);*

b) az állam, az **a)** pontban meghatározott szervezeteken kívüli központi költségvetési szerv, valamint a külön törvény alapján biztosított működési keret terhére lefolytatandó beszerzések tekintetében részjogkörű költségvetési egysége a fejezet felügyeletét ellátó szerv vezetőjének engedélyével, az alaptevékenysége ellátásához szükséges beszerzések tekintetében az elkülönített állami pénzalap kezelője, a társadalombiztosítási költségvetési szerv;

(4. § 20. pont: központi költségvetési szerv a minisztérium, a központi költségvetésben fejezettel rendelkező szerv, valamint más, külön jogszabályban meghatározott fejezeti jogosítványokkal rendelkező szerv, továbbá a fentieknek, a Kormánynak, annak kijelölt tagjának a felügyelete alatt működő költségvetési szerv.)

c) az országos kisebbségi önkormányzat, az országos kisebbségi önkormányzati költségvetési szerv;

d) a helyi önkormányzat, a helyi kisebbségi önkormányzat, a települési önkormányzatok társulása, a helyi önkormányzat által a helyben központosított közbeszerzés keretében ajánlatkérésre kizárólagosan feljogosított szervezet, a helyi önkormányzati költségvetési szerv, a helyi kisebbségi önkormányzati költségvetési szerv, a területfejlesztési önkor-

mányzati társulás, a megyei területfejlesztési tanács, a térségi fejlesztési tanács, a regionális fejlesztési tanács;

(4. § 10. pont: helyi önkormányzati költségvetési szerv a (fő)polgármesteri hivatal, a megyei önkormányzati hivatal, a körjegyzőség, a közös képviselő-testület hivatala, valamint a helyi önkormányzat képviselő-testületének felügyelete alá tartozó egyéb költségvetési szerv, ideértve a hatósági igazgatási, intézményi és egyéb igazgatási társulást is.)

e) *(hatályon kívül helyezve;)*

f) a közalapítvány;

g) a Magyar Nemzeti Bank, a Magyar Nemzeti Vagyonkezelő Zrt, a Magyar Fejlesztési Bank Részvénytársaság, a Magyar Távirati Iroda Részvénytársaság, a közszolgálati műorszolgáltatók, valamint az a közműsor-szolgáltató, amelynek működését többségi részben állami, illetőleg önkormányzati költségvetésből finanszírozzák, továbbá az Országos Rádió és Televízió Testület;

h) az a jogképes szervezet, amelynek létrehozataláról jogszabály rendelkezik, meghatározva a szervezet által ellátandó feladatot, az irányítására, illetőleg az ellenőrzésére, valamint a működésére vonatkozó szabályokat, feltéve, hogy a fenti **a)–g)** pontokban meghatározott egy vagy több szervezet, illetőleg az Országgyűlés vagy a Kormány meghatározó befolyást képes felette gyakorolni, vagy működését többségi részben egy vagy több ilyen szervezet (testület) finanszírozza;

i) az a jogi személy, amelyet közérdekű, de nem ipari vagy kereskedelmi jellegű tevékenység folytatása céljából hoznak létre, illetőleg amely ilyen tevékenységet lát el, ha egy vagy több klasszikus ajánlatkérő, illetőleg az Országgyűlés vagy a Kormány meghatározó befolyást képes felette gyakorolni, vagy működését többségi részben egy vagy több ilyen szervezet (testület) finanszírozza;

j) az a jogképes szervezet, amelyet a fenti **a)–i)** pontokban meghatározott egy vagy több szervezet (ide nem értve az államot) az alaptevékenysége ellátására hoz létre, és ha ilyen szervezet felett meghatározó befolyást képes gyakorolni.

k) a 2/A. § (1) bekezdése szerinti gazdálkodó szervezet.

A működés többségi részben való finanszírozásának az esetét a költségvetési év elején, az adott évre tervezetten és az összes várható bevételhez viszonyítva kell becsülni, megállapítani. [22.§ (3) bek.]

A klasszikus ajánlatkérőnek minősülő hitelintézet az általa igénybe vett pénzügyi, illetőleg kiegészítő pénzügyi szolgáltatási tevékenység, továbbá befektetési szolgáltatási, illetőleg kiegészítő befektetési szolgáltatási tevékenység tekintetében **nem** minősül ajánlatkérőnek [22. § (4) bek.].

A Kbt-t módosító 2005. évi CLXXII. törvény hatályon kívül helyezte a 22. § (1) bekezdésének e) pontját, így a köztestületek, a köztisztviselői költségvetési szervek és az országos sportági szakszövet-

ségek nem minősülnek sui generis ajánlatkérőknek. „Ez azonban nem zárja ki azt, amennyiben a 22. § (1) bekezdésében szereplő pontok valamelyikében előírt feltételeknek – így különösen az állam vagy a közjogi szervezet fogalmi elemeinek megfelel, ne tartozna a Kbt. hatálya alá, és így ne kellené a közbeszerzési eljárást lefolytatnia.”²⁴

Az ajánlatkérők – kivéve a 22. § (2), 241. § b) és c) pontja szerinti szervezeteket - kötelesek értesíteni a Közbeszerzések Tanácsát a törvény hatálya alá tartozásukról, valamint adataikban bekövetkezett változásokról, a törvény hatálya alá kerülésüktől, illetve a változástól számított harminc napon belül. A Közbeszerzések Tanácsa naprakész listát vezet az ajánlatkérőkről, amelyet a honlapján közzétett. **A Közbeszerzési Értesítő 2009. március 16-i számában a Közbeszerzések Tanácsa Elnöke tájékoztatót adott ki a bejelentkezési, változásokkal kapcsolatos bejelentési kötelezettség teljesítésével kapcsolatban.**

A nyilvántartásban nem szereplő, de a törvény hatálya alá tartozó, továbbá a nyilvántartásban időközben megváltozott adatokkal szereplő ajánlatkérő tekintetében bárki jogosult bejelentést tenni a Közbeszerzések Tanácsához. A Tanács a bejelentés alapján, a bejelentéstől számított 5 napon belül, felhívja az érintett szervezetet a bejelentkezés, illetve adatszolgáltatás bejelentésének megtételére. Amennyiben a Tanács tudomására jut, hogy egy ajánlatkérőnek minősülő szervezet nem tett eleget a bejelentkezési, vagy adatszolgáltatás bejelentési kötelezettségének, köteles a szervezetet erre felhívni. Amennyiben az érintett szervezet ennek ellenére sem tesz eleget a bejelentési kötelezettségeinek, a Tanács Elnöke kezdeményezi a Közbeszerzési Döntőbizottság eljárását. [18. §]. A jogsértés megállapítása mellett a Döntőbizottság bírságot szab ki, ha megállapítja, hogy a Tanács felhívása ellenére a nyilvántartásba be nem jelentkezett szervezet ajánlatkérőnek minősül. [340. § (4) bek. a) pont].

2010. január elsejétől hirdetményt közzétételre csak az az ajánlatkérő adhat majd fel, amelyik a fenti bejelentkezési, illetve bejelentési kötelezettségének a felhívás Tanács részére történő megküldése előtt tizenöt nappal eleget tett *ez a szabály egyszerű eljárásban már 2009. április elsejétől hatályos!*

A Közbeszerzések Tanácsa 5/2004. számú ajánlása a helyi önkormányzati költségvetési szervek beszerzéseiről szól, amelyben a Tanács segítséget nyújt annak megítéléséhez, hogy a részben önállóan gazdálkodó önkormányzati költségvetési szervek milyen feltételek esetén minősülnek ajánlatkérőknek.

A fent meghatározott ajánlatkérők közül az **állam**, az ún. **közjogi szervezetek**, **illetve a 2/A. § (1) bekezdésében meghatározott szervezetek** igényelnek részletesebb magyarázatot.

AZ ÁLLAM FOGALMA

Az **állam** a Polgári Törvénykönyv rendelkezései szerint jogi személy. A közösségi szabályozásban azonban az állam fogalma nem csupán a klasszikus értelemben vett államot, illetve a közigazgatás struktúrájába tartozó szervezeteket jelenti. Az „állam” fogalmát ugyanis a kialakult bírói gyakorlat-

²⁴ A 2005. évi CLXXII. tv. indokolása, V/1.1 pont

nak megfelelően szélesen kell értelmezni. A C-31/87. számú ügyben²⁵ az Európai Bíróság egy helyi szinten működő földkonszolidációs bizottságról mondta ki, hogy az „állam” fogalmába tartozik. A bizottságnak nem volt jogi személyisége, létrehozását jogszabály írta elő, amely meghatározta az összetételét és a feladatait is. Tagjait az érintett tartomány végrehajtó testülete nevezte ki, a bizottság tevékenységének ellenőrzését, illetve az általa kiírt építési szerződések finanszírozását is az állam végezte. A Bíróság álláspontja szerint az „állam” fogalmát funkcionálisan kell megközelíteni: ennek értelmében azok a szervezetek is ebbe a csoportba tartoznak, amelyek nem képezik tradicionálisan a közigazgatási struktúra részét, nincs saját jogi személyiségük, de olyan tevékenységet folytatnak, amelyért általában az állam felelős. **„Az Európai Bíróság ezt a funkcionális megközelítést odáig fejlesztette, hogy kimondta egyebek mellett: az a szervezet, amelynek összetételét, feladatát jogszabály határozza meg, továbbá nagymértékben függ az államtól (állami szervezettől stb.), az állam fogalomkörébe tartozik.”**²⁶

A Kbt. egyrészt felsorolja azokat a szervezeteket, amelyek a funkcionális szemlélet alapján az „állam” fogalmába tartoznak (MNV Zrt, MNB, MTI, stb.), másrészt a 22. § (1) bekezdés h) pontjában azokat az általános feltételeket rögzíti, amelyek fennállása esetén egy adott szervezet ilyen ajánlatkérőnek tekintendő.

A KÖZJOGI SZERVEZET

Az irányelvek rendelkezései értelmében a **közjogi szervezet** (body governed by public law) is ajánlatkérőnek minősül. Ezt a megnevezést a Kbt. nem vette át, de a **22. § (1) bekezdés i) pontjában** átfogó fogalmat ad arra, milyen feltételek fennállása esetén tekinthető egy szervezet közjogi szervezetnek, és így ajánlatkérőnek. (A közösségi közbeszerzési hirdetményminták is használják ezt a megnevezést.)

Kbt. 22. § (1) bek i) pont: *ajánlatkérő* az a jogi személy, amelyet közérdekű, de nem ipari vagy kereskedelmi jellegű tevékenység folytatása céljából hoznak létre, illetőleg amely ilyen tevékenységet lát el, ha klasszikus ajánlatkérőnek minősülő egy vagy több szervezet, illetőleg az Országgyűlés vagy a Kormány meghatározó befolyást képes felette gyakorolni, vagy működését többségi részben egy vagy több ilyen szervezet (testület) finanszírozza.

Az új klasszikus irányelv a közjogi szervezet definícióját az alábbiak szerint határozza meg (1. cikk (9) bekezdés):

1. kifejezetten közérdekű célra jött létre, **és** nem ipari vagy kereskedelmi jellegű,
2. jogi személyiséggel rendelkezik,
3. többségében klasszikus ajánlatkérőnek minősülő szervezet finanszírozza, **vagy** amelynek irányítása ezen intézmények felügyelete alatt áll, vagy amelynek olyan ügyvezető, döntéshozó vagy felügyelő testülete van, amely tagjainak többségét klasszikus ajánlatkérő nevezi ki.

²⁵ Gebroeders Beentjes BV v State of the Netherlands. 61987J0031

²⁶ a 2003. évi CXIX. tv. indokolása (22. §-hoz)

Az Európai Bíróság a C-44/96 számú ügyben²⁷ kimondta, **mindhárom feltételnek együttesen fenn kell állnia** ahhoz, hogy egy szervezetet ebbe a kategóriába lehessen sorolni. A C-84/03 számú ügyben²⁸ arra mutatott rá, hogy a közjogi szervezet fogalmát önállóan és egyformán kell az egész Közösségben értelmezni, a funkcionális megközelítés alapján. Az, hogy egy szervezet magáncég, vagy a magánjogi rendelkezések hatálya alá tartozik, nem zárja ki, hogy a hivatkozott feltételek együttes fennállása esetén ajánlatkérőnek minősüljön. A C-283/00 számú ügyben²⁹ a Bíróság azt is hangsúlyozta, hogy minden releváns jogi és ténybeli dolgot figyelembe kell venni az elemzésnél, pl. a cég megalapításának a körülményeit, a tevékenység végzésének a feltételeit, a verseny hiányát, hogy a profit az elsődleges célja-e a társaságnak, hogy viseli-e a tevékenysége kockázatát, és kap-e bármilyen közfinanszírozást.

A törvényi feltételek együttes fennállásának kötelezettsége vonatkozik a Kbt. által adott meghatározásban szereplő feltételekre is.

A Bíróság számos esetben foglalkozott a közjogi szervezetekkel, és az ilyen ügyekben hozott ítéleteivel jelentősen módosította (kiterjesztette) az irányelvi definíciót.

KÖZÉRDEKŰ FELADAT ELLÁTÁSÁRA JÖTT LÉTRE:

A közösségi bírósági gyakorlat szerint – a funkcionális szemlélet alapján – az a szervezet is közjogi szervezetnek minősülhet, amelyet eredetileg nem ilyen céllal alapítottak, azaz nem közérdekű feladat ellátására jött létre, de időközben megváltozott a tevékenysége, és jelenleg ilyen tevékenységet (is) végez (C-470/99). *(Kbt: ilyen jellegű tevékenység folytatása céljából hozták létre, illetőleg ilyen tevékenységet lát el.)*

KÖZÉRDEK FOGALMA:

A közérdek fogalmát az irányelvek nem határozzák meg. Az Európai Bíróság döntései alapján **ezt a fogalmat sem nemzeti, hanem közösségi szinten**, az irányelvek céljának és rendelkezéseinek tükrében kell értelmezni (C-373/00). Nem lényeges, hogy ezt a tevékenységet milyen jogi formában írták elő, és az sem fontos, hogy jogszabály minősítse közérdekűnek (C-360/96). Ilyen tevékenységet egyébként magánvállalkozás is elláthat. A C-393/06 számú ügyben³⁰ a Bíróság kimondta, hogy a közérdek szempontjából az a meghatározó, hogy olyan célról legyen szó, amelyet az állam vagy a területi önkormányzat közérdekhez kapcsolódó indokokból általánosságban maga kíván biztosítani, illetve amelynek a tekintetében meghatározó befolyás gyakorlásának a fenntartására törekszik.

A **Kbt.** szintén a közérdek fogalmát használja, de ezt a fogalmat a 4. § 16. pontja meg is határozza: közérdekű tevékenység a közhasznú szervezetekről szóló törvény szerinti közhasznú tevékenység, **vagy** egyéb közcélú szükségletek kielégítését szolgáló, illetőleg közszolgálati tevékenység. *(A köz-*

²⁷ Mannesmann Anlagenbau Austria AG v Strohal Rotationsdruck GesmbH, 61996J0044

²⁸ Commission of the European Communities v Kingdom of Spain 62003J0084

²⁹ Commission of the European Communities v Kingdom of Spain 62000J0283

³⁰ Ing.Aigner, Wasser-Wärme-Umwelt, GmbH v Fernwärme Wien GmbH 62006J0393

hasznú szervezetekről szóló, 1997. évi CLVI. törvény 26. § c) pontja szerint közhasznú tevékenység a társadalom és az egyén közös érdekeinek kielégítésére irányuló következő – a szervezet létesítő okiratában szereplő – cél szerinti tevékenységek:

egészségmegőrzés, betegségmegelőzés, gyógyító-, egészségügyi rehabilitációs tevékenység, szociális tevékenység, családsegítés, idős korúak gondozása, tudományos tevékenység, kutatás, nevelés és oktatás, képességfejlesztés, ismeretterjesztés, kulturális tevékenység, kulturális örökség megővése, műemlékvédelem, természetvédelem, állatvédelem, környezetvédelem, gyermek- és ifjúságvédelem, gyermek- és ifjúsági érdekképviselés, hátrányos helyzetű csoportok társadalmi esélyegyenlőségének elősegítése, emberi és állampolgári jogok védelme, a magyarországi nemzeti és etnikai kisebbségekkel, valamint a határon túli magyarsággal kapcsolatos tevékenység, sport, a munkaviszonyban és a polgári jogi jogviszony keretében megbízás alapján folytatott sporttevékenység kivételével, közrend és közlekedésbiztonság védelme, önkéntes tűzoltás, mentés, katasztrófaelhárítás, fogyasztóvédelem, rehabilitációs foglalkoztatás, munkaerőpiacon hátrányos helyzetű rétegek képzésének, foglalkoztatásának elősegítése – ideértve a munkaerő kölcsönzést is – és a kapcsolódó szolgáltatások, euroatlanti integráció elősegítése, közhasznú szervezetek számára biztosított – csak közhasznú szervezetek által igénybe vehető – szolgáltatások; ár- és belvízvédelem ellátásához kapcsolódó tevékenység, a közforgalom számára megnyitott út, híd, alagút fejlesztéséhez, fenntartásához és üzemeltetéséhez kapcsolódó tevékenység, bűnmegelőzés és áldozatvédelem.)

☞ NEM IPARI VAGY KERESKEDELMI JELLEG:

„Az Európai Bíróság esetjoga alapján a kereskedelmi, ipari jelleg jellemzően – de nem feltétlenül minden esetben – megállapítható akkor, ha a jogi személy a tevékenységét a piaci verseny feltételei mellett végzi.”³¹ A nem ipari vagy kereskedelmi jelleg tehát a piaci versenyhelyezethez kapcsolódik. Ha az adott szervezet viseli a tevékenysége kockázatát, a veszteségeket, ha profitorientált, ha az általa végzett tevékenységet általában nem az állam végzi, ha más magáncégekkel versenyben van a piacon, akkor a tevékenység *minősülhet* ipari és kereskedelmi jellegűnek. Egy adott ügyben ennek eldöntése mindig körültekintő és alapos vizsgálatot igényel. A nyílt vagy jelentős verseny önmagában nem jelenti az ipari és kereskedelmi jelleget, de jelentheti azt. „Az ipari, kereskedelmi jelleg nem azonosítható mechanikusan a vállalkozási tevékenység folytatásával sem, mivel az Európai Bíróság a tevékenység-folytatás kereskedelmi jellegét ún. nonprofit tevékenységet folytató szervezet esetében is megállapította (C-223/99 és C-260/99), figyelembe véve az adott non-profit szervezetre irányadó, a költséghatékony működést kikényszerítő előírásokat.”³² A C-393/06 számú ügyben³³ a Bíróság megerősítette, hogy a nem ipari vagy kereskedelmi jelleg megállapításához valamennyi releváns jogi és ténybeli elemet figyelembe kell venni, pl. az intézmény létrehozását motiváló körülményeket, valamint az intézmény tevékenysége folytatásának körülményeit. Azon releváns gazdasági környezet, illetve más szóval azon referenciapiac tekin-

³¹ a 2003. évi CXXIX. tv. indokolása (22.§-hoz)

³² a 2003. évi CXXIX. tv. indokolása (22.§-hoz)

³³ Ing. Aigner, Wasser-Wärme-Umwelt, GmbH v Fernwärme Wien GmbH 62006J0393

tevében, amelyet számba kell venni annak vizsgálata keretében, hogy a kérdéses jogalany a tevékenységét versenyfeltételek között végzi-e, a funkcionális értelmezés alapján azt az ágazatot kell vizsgálni, amelyben az érintett szervezetet létrehozták.

☞ VEGYES TEVÉKENYSÉG

Ha egy szervezet a nem ipari és kereskedelmi jellegű, közérdekű tevékenysége mellett másfajta tevékenységet is végez, ez nem zárja ki, hogy közjogi szervezetnek minősüljön. Nem előírás ugyanis, hogy ez a közérdekű tevékenység legyen a fő tevékenysége, sőt a kétfajta tevékenység aránya sem lényeges (C-360/96, C-373/00). Az Európai Bíróság a C-393/06 számú ügyben³⁴ is kifejtette a fentieket. Közömbös tehát az, hogy egy szervezet a közérdekű feladatán kívül más tevékenységet is folytat-e haszonszerzési céllal, ha továbbra is folytatja azon közérdekű célok teljesítését, amelyeknek a szolgáltatára kifejezetten köteles. A közjogi intézményként való minősülés szempontjából szintén irreleváns, hogy a haszonszerzési céllal folytatott tevékenységek az adott jogalany összes tevékenységének mekkora részét képezik.

☞ A TÖBBSÉGI FINANSZÍROZÁS:

Több, mint ötven százalékot jelent. A finanszírozással kapcsolatos adatokat évente kell megvizsgálni, így egy adott szervezet egyik évben ajánlatkérőnek minősülhet, a másik évben viszont nem (C-380/98). A Kbt. 22. § (3) bekezdésében foglaltak alapján a működés többségi részben való finanszírozásának esetét **a költségvetési év elején, az adott évre tervezetten és az összes várható bevételhez viszonyítva kell becsülni, megállapítani.** Nem az előző év tehát a meghatározó, hanem az az év, amelyben a közbeszerzési eljárásra sor kerül.

A C-337/06 számú ügyben³⁵ a Bíróság arra mutatott rá, hogy az irányelv nem határozza meg pontosabban azokat a módokat, amelyek szerint a többségi finanszírozásnak meg kell valósulnia. Így a rendelkezés különösen nem követeli meg, hogy az adott szervezet tevékenységét közvetlenül az állam, vagy az egyéb klasszikus ajánlatkérő finanszírozza ahhoz, hogy az erre vonatkozó feltétel teljesüljön. Azaz a jogszabályi feltételként szabott finanszírozás akkor is megvalósulhat, ha a díjat pl. az adott szolgáltatást igénybe vevők fizetik. Az állami finanszírozás fogalmát is funkcionálisan kell értelmezni. Ezen értelmezés alapján nem különbözhet egy közjogi szervezetnek való minősülés értékelése aszerint, hogy a pénzügyi eszközök pl. az államháztartáson át kerülnek-e kifizetésre úgy, hogy az állam először beszedi a díjat, majd az ebből származó bevételt a szervezet rendelkezésére bocsátja, vagy az állam az ilyen szervezetek számára biztosítja a jogot, hogy a díjat maguk szedjék be.

☞ IRÁNYÍTÁS, FELÜGYELET:

Lényeges vonása, hogy tényleges és erős függőséget kell létrehoznia, olyat, mint amelyet a vezető tisztségviselők kinevezésének joga, illetve a többségi finanszírozás jelent (C-306/97, C-237/99). A

³⁴ Ing.Aigner, Wasser-Wärme-Umwelt, GmbH v Fernwärme Wien GmbH 62006J0393

³⁵ Bayerischer Rundfunk and Others v GEWA- Gesellschaft für Gebäudereinigung und Wartung mbH 62006J0337

Kbt. a kinevezési joggal és az irányítással kapcsolatban a meghatározó befolyás gyakorlásának képességére utal. A 4. § 22. pontja szerint **meghatározó befolyást** képes gyakorolni az a szervezet, amely az alábbi feltételek közül legalább egygel rendelkezik egy másik szervezet tekintetében:

- a) a tagok (részvényesek) szavazatának többségével tulajdoni hányada alapján egyedül rendelkezik;
- b) más tagokkal (részvényesekkel) kötött megállapodás alapján vagy más módon a szavazatok többségével egyedül rendelkezik;
- c) tagként (részvényesként) jogosult arra, hogy a vezető tisztségviselők (döntéshozók, ügyvezetők) vagy a felügyelőbizottság (felügyeleti, ellenőrző szerv, testület) tagjainak többségét megválassza (kijelölje) vagy visszahívja.

Az a) és b) pontokban foglalt jogosítványok tehát az irányelvek – és a közösségi bírói gyakorlat – által megkövetelt erős irányítási és függőségi jogot jelentenek.

Az új klasszikus irányelv III. számú melléklete egy listát tartalmaz, amely felsorolja a tagállamok közjogi intézményeit, illetve intézménykategóriáit. Ez a lista nem kimerítő jegyzék, hiszen a közjogi szervezetek (intézmények) – a fent leírtak miatt – állandó változásban vannak. A funkcionális megközelítés alapján, ha egy szervezet szerepel ezen a listán, de időközben a feltételek megváltozása miatt már nem minősül közjogi intézménynek, nem is lehet annak tekinteni. Ez fordítva is igaz, ha egy szervezet nincs a listán, de a kritériumoknak megfelel, akkor ajánlatkérőnek minősül. Az új klasszikus irányelv 1. cikkének (9) bekezdése szerint „a tagállamok az intézmények és intézménykategóriák felsoroló jegyzékeiben bekövetkezett minden változásról rendszeresen értesítik a Bizottságot.”

☞ A 2/A. § (1) BEKEZDÉSÉBEN MEGHATÁROZOTT AJÁNLATKÉRŐK

A Kbt. 2. §-ának (1) bekezdése szerint a törvény hatálya alá a visszterhes szerződések tartoznak. A 2/A §-ban foglalt feltételek mellett megkötött megállapodást azonban a törvény – a 2. § (1) bekezdése alkalmazásában – nem minősíti szerződésnek. Ebben az esetben tehát a felek közötti kapcsolatban nem a visszterhesség hiányzik, hanem a szerződés létrejöttéhez a polgári jog által megkövetelt mellérendeltségi jogviszony.

A 2/A. §-t a 2005. évi XXIX. törvény iktatta be a Kbt-be. Az Európai Bíróság ugyanis a C-107/98 számú ítéletében³⁶, amely „in-house” eset (házon belüli beszerzés) néven vált ismertté, kimondta, hogy egy önkormányzat és a tőle jogilag elkülönült egy általa alapított gazdasági társaság között nem kell árubeszerzésre irányuló közbeszerzési eljárást lefolytatni, ha az önkormányzat a társaság felett olyan irányítást gyakorol, mintha az a saját belső szervezeti egysége lenne, és a társaság tevékenységének lényeges részét a felette felügyeletet gyakorló önkormányzat részére végzi.

³⁶ Teckal Srl v Comune di Viano and Azienda Gas-Acqua Consorziale di reggio Emilia 61998J0107

Ezen ítélet meghozatalát követően az Európai Bíróság még számos esetben (C-26/03, C-458/03, C-340/04, C-410/04, C-324/07) foglalkozott az ilyen jogi helyzet elemzésével, kiegészítette, és általánosságban is megfogalmazta a feltételeket. Így az ajánlatkérőnek minősülő szervezetnek olyan jelentős befolyással (irányítással) kell rendelkeznie a tőle jogilag elkülönült szervezet felett, amely kiterjed a stratégiai célokra, operatív működésre és egyéb fontos döntésekre is. A feltételek szigorúan (megszorítóan) értelmezendők, és fennállásukat annak kell bizonyítania, aki hivatkozik rájuk. Az „in-house” eset már nem csak árubeszerzésre, hanem más közbeszerzési tárgy megrendelése esetében is alkalmazható.

A kialakult bírósági gyakorlatot a 2/A. § rendelkezései tükrözik.

Nem minősül tehát a Kbt. alkalmazásában szerződésnek az a megállapodás, amelyet

- a. klasszikus ajánlatkérő és az olyan, száz százalékos tulajdonában lévő gazdálkodó szervezet köt egymással, amely felett az ajánlatkérő – tekintettel a közfeladat, illetve a közszolgáltatás ellátásáért, vagy ellátásának megszervezéséért *(tehát a klasszikus piaci tevékenységek nem tartoznak ide)* jogszabályon alapuló felelősségére - a stratégiai, és az ügyvezetési jellegű feladatok ellátását illetően egyaránt teljes körű irányítási és ellenőrzési jogokkal rendelkezik, feltéve, hogy
- b. a gazdálkodó szervezet a szerződéskötést követő éves nettó árbevételének legalább 90 %-a az egyedüli tag (részvényes) ajánlatkérővel kötendő szerződések teljesítéséből származik. A szerződések teljesítéséből származik a szerződések alapján harmadik személyek részére teljesített közszolgáltatás ellenértéke is, tekintet nélkül arra, hogy az ellenértéket az ajánlatkérő vagy a közszolgáltatást igénybe vevő személy fizeti meg. (2/A.§ (1) bek.)

„A második feltétel kikötésének célja, hogy kizárásra kerüljön a gazdasági társaság működésének esetleges versenytorzító hatása: a Kbt. ezért a harmadik személyekkel folytatott üzleti-gazdasági tevékenység lehetőségét a minimálisra korlátozza.”³⁷

A fenti rendelkezések irányadóak akkor is, ha a gazdálkodó szervezetben az üzletrész, illetve részvény több klasszikus ajánlatkérőnek minősülő szervezet közös tulajdonában van (ebben az esetben jogukat közös képviselőjük útján gyakorolják), és akkor is, ha a gazdálkodó szervezet tulajdonosa az állam. Ez utóbbi esetben a feltételeknek a tulajdonosi jogokat gyakorló jogalany (miniszter, vagy más központi államigazgatási szervet vezető személy esetén az általa vezetett szerv), mint ajánlatkérő vonatkozásában kell fennállniuk.

Az in-house cégekben magánszemélyek, magáncégek részvétele kizárt. A teljes körű ellenőrzési, irányítási jog tekintetében az Európai Bíróság ítéletei alapján azt lehet megállapítani, hogy annak ténylegesen olyan erősnek kell lennie, mintha a cég az ajánlatkérő „belső szervezeti egysége” lenne. Ezért - az adott tagállam társasági jogától függően – a tulajdonos számára biztosított általános jogok (szavazás, megválasztás, visszahívás, stb.) nem minden esetben elegendőek ennek a feltételnek a fennállásához. Az ellenőrzési és irányítási jogok megfelelőségének megállapításakor minden releváns körülményt és a jogszabályi előírásokat is meg kell vizsgálni, így különösen az in-house

37 A Közbeszerzések Tanácsának 1/2004. számú módosított ajánlása, 1 pont.

társaságban döntésre jogosult szervek, személyek és a társaság vezetésére jogosult szervek, személyek jogait.

A C-340/04. számú ügyben³⁸ az Európai Bíróság kimondta, hogy „annak meghatározásához, hogy valamely vállalkozás a tevékenységének lényeges részét azon önkormányzat részére végzi-e, amelynek a tulajdonában áll, figyelembe kell venni valamennyi tevékenységet, amelyet ez a vállalkozás az ajánlatkérő általi odaítélés alapján valósít meg, függetlenül attól, hogy ki fizet ezért a tevékenységért, maga az ajánlatkérő, vagy a teljesített szolgáltatások igénybevevője.” Kimondta továbbá azt is, hogy „meghatározó üzleti forgalom az, amelyet a kérdéses vállalkozás a felügyelő önkormányzat által odaítélő határozatok alapján valósít meg.” A fentiek alapján tehát több, a törvényi előírásoknak megfelelő szerződés is létrejöhet a felek között, amelyek a nettó 90 %-os árbevétel szempontjából relevánsak.

Ha a törvény eltérően nem rendelkezik, az ilyen megállapodások határozott időre, legfeljebb 3 évre köthetők. Közbeszerzési eljárás mellőzésével a határozott idő leteltét követően a szerződések akkor hosszabbíthatók meg, ha a fent hivatkozott feltételek teljesültek.

Az ajánlatkérő legalább 3 évenként független szakértő igénybevételével hatáselemzés készítésére köteles. Meg kell vizsgálnia a szerződések teljesítésének tapasztalatait, így a közfeladat illetve a közszolgáltatás ellátásával összefüggésben végzett gazdasági tevékenység minőségét, hatékonyságát, illetve azt, hogy indokolt-e a Kbt. 2. § (4) bekezdése szerinti önkéntes közbeszerzési eljárás lefolytatása.

Azok a gazdálkodó szervezetek, amelyek a fenti feltételeknek megfelelnek, minden esetben klasszikus ajánlatkérőnek minősülnek.

Szeretném felhívni a figyelmet arra, hogy az Európai Bíróság ítéletei alapján, amennyiben az in-house szervezetre előírt törvényi feltételek megváltoznak, pl. a társaságba tulajdonosként belép egy magáncég, akkor az már sérti a közösségi előírásokat (C-29/04, C-410/04), és megítélésem szerint így a Kbt. rendelkezéseit is. Az Európai Bizottság által 2008-ban kiadott Értelmező Közlemény (C(2007)6661), amely a közbeszerzésekre és a koncessziókra vonatkozó közösségi jognak az Intézményesített PPP-kre (IPPP) való alkalmazásáról szól, az ilyen esetekkel is foglalkozik. A Közbeszerzések Tanácsa 1/2004. számú módosított ajánlása, amely a helyi önkormányzatok önkormányzati irányítású szervezetektől történő megrendeléseinek a Kbt. hatálya alá tartozásáról szól, részletesen foglalkozik azzal, milyen feltételek fennállása esetén beszélhetünk házon belüli beszerzésről.

1.2 AZ AJÁNLATTEVŐK

AJÁNLATTEVŐ: az a természetes személy, jogi személy, jogi személyiség nélküli gazdasági társaság vagy személyes joga szerint jogképes szervezet, aki, illetőleg amely a közbeszerzési eljárás

³⁸ Carbotermo Spa, Consorzio Alisei v. Comune di Busto Arsizio, AGESP Spa, 62004J0340

rásban ajánlatot tesz; ajánlattevőnek minősül a külföldi székhelyű vállalkozás magyarországi fióktelepe is [4. § 1. pont].

RÉSZVÉTELRE JELENTKEZŐ: *(meghívásos és hirdetmény közzétételével induló tárgyalásos eljárásban, illetve versenypárbeszédben)* az a természetes személy, jogi személy, jogi személyiség nélküli gazdasági társaság vagy személyes joga szerint jogképes szervezet, aki, illetőleg amely a két szakaszból álló eljárás első, részvételi szakaszában részvételi jelentkezést nyújt be; részvételre jelentkezőnek minősül a külföldi székhelyű vállalkozás magyarországi fióktelepe is [4. § 31. pont].

PÁLYÁZÓ: *(tervpályázati eljárásban)* az a természetes személy, jogi személy, jogi személyiség nélküli gazdasági társaság vagy személyes joga szerint jogképes szervezet, aki, illetőleg amely a tervpályázati eljárásban pályázatot (pályaművet) nyújt be; pályázónak minősül a külföldi székhelyű vállalkozás magyarországi fióktelepe is [4. § 30. pont].

1.3 AZ ALVÁLLALKOZÓK

A Kbt. 4. § 2. pontja szerint *alvállalkozó*: az a szervezet vagy személy, amely a közbeszerzési eljárás eredményeként megkötött szerződés teljesítésében az ajánlattevő által bevontan közvetlenül vesz részt.

„Ugyanakkor a közbeszerzési szerződés teljesítése szempontjából annak a szervezetnek vagy személynek van szerepe, jelentősége, akit az ajánlattevő a szerződés teljesítéséhez ténylegesen igénybe vesz. Ezért az új definíció szerint az ilyen hosszú távú üzleti kapcsolat is megalapozza az alvállalkozói státuszt. Emellett a fogalom az alvállalkozó részéről a szerződés teljesítésében való közvetlen részvételt követel meg, és egyértelművé teszi, hogy a törvény alkalmazása szempontjából az minősül alvállalkozónak, aki az ajánlattevővel áll kapcsolatban.”³⁹

Az ajánlattevő ugyanabban a közbeszerzési eljárásban – részajánlattételi lehetőség biztosítása esetén ugyanazon rész tekintetében – más ajánlattevőnek a közbeszerzés értékének tíz százalékát meghaladó mértékben igénybe venni kívánt alvállalkozójaként sem vehet részt Ugyanabban a közbeszerzési eljárásban – részajánlattételi lehetőség biztosítása esetén ugyanazon rész tekintetében – az adott személy, szervezet nem vehet részt egynél több ajánlattevő (közös ajánlattevő) közbeszerzés értékének tíz százalékát meghaladó mértékben igénybe venni kívánt alvállalkozójaként (70. § (4) bek.).

A törvény előírja, hogy az ajánlatban meg kell jelölni a közbeszerzésnek azt a részét (részeit), amelynek teljesítéséhez az ajánlattevő a közbeszerzés értékének tíz százalékát meg nem haladó mértékben alvállalkozót vesz igénybe, és az ajánlattevő által a szerződés teljesítéséhez a közbeszerzés értékének tíz százalékát meghaladó mértékben igénybe venni kívánt alvállalkozókat, valamint a közbeszerzésnek azt a részét (részeit), amelynek teljesítésében a megjelölt alvállalkozók közreműködnek (71. § (1) bek. a)-b) pontok)

³⁹ a 2008. évi CVIII. tv. indokolása (4.§-hoz)

Fontos előírás, hogy az ajánlattevőnek, vagy a közös ajánlattevőknek legalább a közbeszerzés értékének ötven százalékát saját maguk kell, hogy teljesítsék, így az alvállalkozók által teljesített rész már nem haladhatja meg a közbeszerzés értékének ötven százalékát (304. § (2) bek.).

1.4 ERŐFORRÁST NYÚJTÓ SZERVEZETEK

A más szervezetek erőforrásaira való támaszkodás lehetősége nagyon sok problémát okoz a gyakorlatban, ezért a Kbt-t módosító 2008. évi CVIII. törvény jelentősen szűkítette az ilyen szervezetek bevonásának lehetőségét. Főszabályként erőforrás nyújtására akkor van lehetőség, ha az ajánlattevő és az ilyen szervezet között a Ptk. szerinti többségi befolyás áll fenn. Amennyiben a felek között nincs ilyen kapcsolat, csak meghatározott esetekben lehet az alkalmasság igazolásához más szervezetre támaszkodni.

Erőforrást nyújtó szervezet az a szervezet vagy személy, amely nem minősül alvállalkozónak, és az ajánlattevőnek a szerződés teljesítéséhez szükséges mértékben erőforrást biztosít (4. § 3/D. pont)

Nem minősülhet erőforrásnak a 66. § (1) a)–c) pontja, a 67. § (1) bekezdésének a), d)–f) pontja, (2) bekezdésének a), d) és f) pontja, továbbá (3) bekezdésének c), d)–f) pontja szerinti körülmény, kivéve, ha az ajánlattevő (részvételre jelentkező) és az erőforrást nyújtó szervezet között a Polgári Törvénykönyv szerinti többségi befolyás áll fenn (4. § 3/E. pont).

A Polgári Törvénykönyv szerinti többségi befolyás:

685/B. § (1) Többségi befolyás: az olyan kapcsolat, amelynek révén természetes személy, jogi személy vagy jogi személyiség nélküli gazdasági társaság (a továbbiakban együtt: befolyással rendelkező) egy jogi személyben a szavazatok több mint ötven százalékával vagy meghatározó befolyással rendelkezik.

(2) A befolyással rendelkező akkor rendelkezik egy jogi személyben meghatározó befolyással, ha annak tagja, illetve részvényese és

a) jogosult e jogi személy vezető tisztségviselői vagy felügyelőbizottsága tagjai többségének megválasztására, illetve visszahívására, vagy

b) a jogi személy más tagjaival, illetve részvényeseivel kötött megállapodás alapján egyedül rendelkezik a szavazatok több mint ötven százalékával.

(3) A meghatározó befolyás akkor is fennáll, ha a befolyással rendelkező számára a (2) bekezdés szerinti jogosultságok közvetett módon biztosítottak. A befolyással rendelkezőnek egy jogi személyben a szavazatok több mint ötven százalékával közvetett módon való rendelkezése vagy egy jogi személyben közvetetten fennálló meghatározó befolyása megállapítása során a jogi személyben szavazati joggal rendelkező más jogi személyt (köztes vállalkozást) illető szavazatokat meg kell szorozni a befolyással rendelkezőnek a köztes vállalkozásban, illetve vállalkozásokban fennálló szavazatával. Ha a köztes vállalkozásban fennálló szavazatok mértéke az ötven százalékot meghaladja, akkor azt egy egészként kell figyelembe venni.

(4) A 685. § b) pontja szerinti közeli hozzátartozók közvetlen és közvetett tulajdoni részesedését vagy szavazati jogát egybe kell számítani.

(Tekintettel arra, hogy folyamatban van az új Ptk. elfogadása, a jogszabályi rendelkezés változhat).

A Ptk. szerinti többségi befolyás lényegében a Kbt. szerinti meghatározó befolyásnak felel meg.

A többségi befolyás mindkét irányban fennállhat.

Többségi befolyás **hiányában** tehát csak az alábbi esetekben lehet más szervezet erőforrásaira támaszkodni:

1. Pénzügyi alkalmassági feltételek:

Ha az igazolás módja az ajánlatkérő által előírt tartalmú vagy elfogadott egyéb – pénzügyi, illetőleg gazdasági alkalmasságának megállapítására alkalmas – nyilatkozat vagy dokumentum.

2. Műszaki-szakmai alkalmassági feltételek:

A) árubeszerzés esetében, ha az igazolás módja:

- a műszaki-technikai felszereltségnek, a minőség biztosítása érdekében tett intézkedéseknek, illetőleg vizsgálati és kutatási eszközöknek a leírása,
- azoknak a szakembereknek (szervezeteknek), illetőleg vezetőknek a megnevezése, képzettségük ismertetése, akiket az ajánlattevő be kíván vonni a teljesítésbe, különösen azok bemutatása, akik a minőség-ellenőrzésért felelősek.

B) építési beruházás esetében, ha az igazolás módja:

- a teljesítéshez rendelkezésre álló eszközök, berendezések, illetőleg műszaki felszereltség leírása,
- az ajánlattevő, illetőleg vezető tisztségviselői végzettségének és képzettségének ismertetése, és különösen azon személyek végzettségének és képzettségének ismertetése, akik az építési beruházás teljesítéséért felelősek,
- azoknak a szakembereknek (szervezeteknek), illetőleg vezetőknek a megnevezése, képzettségük ismertetése, akiket be kíván vonni a teljesítésbe, különösen azok bemutatása, akik a minőségellenőrzésért felelősek.

C) szolgáltatás megrendelés esetében, ha az igazolás módja:

- az előző legfeljebb három év legjelentősebb szolgáltatásainak ismertetése,
- az ajánlattevő, illetőleg vezető tisztségviselői végzettségének és képzettségének ismertetése, és különösen azon személyek végzettségének és képzettségének ismertetése, akik a szolgáltatás teljesítéséért felelősek,
- a termelési képességről, illetőleg vizsgálati és kutatási eszközökről, minőségbiztosítási intézkedésekről az ajánlatkérő vagy más szervezet által végzett vizsgálat, ha a szolgáltatás összetett, vagy ha különleges célra szolgál,
- a szerződés (szolgáltatás) azon részének a megjelölése, amelyre az ajánlattevő harmadik személlyel kíván szerződést kötni *(tekintettel arra, hogy a közbeszerzés értékének 10 %-át meg nem haladó mértékben igénybe venni kívánt alvállalkozók által teljesítendő részt kötelező minden ajánlattevőnek/résztvevőre jelentkezőnek megjelölnie, ez az – irányelvből átvett - alkalmassági feltétel megítélésem szerint nem alkalmazható).*
- indokolt esetben azoknak a környezetvédelmi intézkedéseknek a leírásával, amelyeket az ajánlattevő a teljesítés során alkalmazni tud.

Az ajánlattevő köteles igazolni, hogy a szerződés teljesítéséhez szükséges erőforrások rendelkezésre állnak majd a szerződés teljesítésének időtartama alatt. Az igénybe vett erőforrás tekintetében a rendelkezésre állás igazolásának módja is attól függ, fennáll-e a felek között a többségi befolyás:

- ha fennáll, az erőforrást nyújtó szervezet kötelezettségvállalásra vonatkozó nyilatkozatát kell benyújtani,
- ha nem áll fenn, az ajánlattevő és az erőforrást nyújtó szervezet által kötött megállapodást és az erőforrást nyújtó szervezet kötelezettségvállalásra vonatkozó, közjegyző által hitelesített nyilatkozatát kell benyújtani *(A megállapodásnak az erőforrás rendelkezésre bocsátásáról kell szólnia. Arra vonatkozóan, hogy ez pontosan mit jelent, azaz milyen többletinformációknak kell benne szerepelniük, amelyeket a kötelezettségvállaló nyilatkozat nem tartalmaz, a törvény nem rendelkezik)* (66. § (3)-(4) bekezdések).

A rendelkezésre állás mellett természetesen az előírt alkalmassági feltételek fennállását is igazolni kell, az ajánlattevőre előírtak szerint.

Az erőforrást nyújtó szervezetekre már nem csak a kötelező kizáró okok, hanem az ajánlatkérő által választható kizáró okok is vonatkoznak, amennyiben ilyenek előírásra kerültek. A kizáró okok igazolásának módja megegyezik az ajánlattevőre irányadó szabályokkal.

A erőforrást nyújtó szervezetet minden esetben meg kell jelölni az ajánlatban/részvételi jelentkezésben (71. § (1) bek. c) pont).

Az ajánlattevő ugyanabban a közbeszerzési eljárásban – részajánlattételi lehetőség biztosítása esetén ugyanazon rész tekintetében – más ajánlattevő számára erőforrást sem biztosíthat. Ugyanabban a közbeszerzési eljárásban – részajánlattételi lehetőség biztosítása esetén ugyanazon rész tekintetében – az adott személy, szervezet nem vehet részt egynél több ajánlattevő (közös ajánlattevő) erőforrást nyújtó szervezetként (70. § (4) bek.).

Az összeférhetlenségi szabályok már kiterjednek az erőforrást nyújtó szervezetekre is (10. § (1) bek.).

2. A KÖZÖSSÉGI ÉRTÉKHATÁROK

A Kbt. IV. fejezetének (közösségi eljárásrend) 22. §-ában meghatározott ajánlatkérők akkor kötelesek a közösségi eljárásrend szabályai szerint lefolytatni közbeszerzési eljárásukat,

- ha megadott tárgyú közbeszerzéseik értéke a közbeszerzés megkezdésekor eléri vagy meghaladja a közösségi értékhatárokat [21. § (1) bek. a) pont],
- tervpályázati eljárást folytatnak le, amelynek értéke az eljárás megkezdésekor eléri vagy meghaladja a közösségi értékhatárokat [21. § (1) bek. b) pont],
- a 163. §-ban meghatározott tevékenységen kívüli tevékenységet folytatnak, amennyiben egyben klasszikus ajánlatkérőnek is minősülnek [21. § (1) bek. c) pont].

A közbeszerzés megkezdésén a közbeszerzési eljárást megindító hirdetmény feladásának időpontját, a hirdetmény nélküli tárgyalásos eljárás esetében pedig az ajánlattételi felhívás megküldésének, illetőleg a rendkívüli sürgősség miatt hirdetmény közzététele nélkül indított tárgyalásos eljárásban (125. § (2) bekezdés c) pont) a tárgyalás megkezdésének időpontját kell érteni [35. § (2) bek.].

A közösségi értékhatárokat a Kbt. – összhangban az új irányelvek előírásaival – euróban adja meg.

A Kbt.-ben szereplő, euróban megadott értékhatárok forintban történő meghatározása nem jelent napi gondot az ajánlatkérőknek. Az Európai Unió ugyanis két évente közzéteszi Hivatalos Lapjában az euróban megadott értékhatárok nemzeti valutákban meghatározott összegét. (Természetesen csak azon országok nemzeti valutáiban, ahol nem az euró a hivatalos fizetési eszköz.) A nemzeti valutákban megállapított összegek a **következő két évre vonatkozóan** kerülnek meghatározásra, tehát alkalmazásuk során nem kell az időközben esetlegesen bekövetkező árfolyamváltozásokat figyelembe venni. Az értékhatárok forintban meghatározott összegét tájékoztató jelleggel a Közbeszerzések Tanácsa a Közbeszerzési Értesítőben is közzéteszi [34. § (1)–(2) bek.].

Tekintettel arra, hogy Magyarország a csatlakozással nem lett tagja az eurózónának, az Európai Unió az euróban meghatározott értékeket forintban is megadja. Az adott kétéves időszak alatt tehát az euró forintban meghatározott értéke **a közbeszerzési értékhatárok szempontjából** nem változik. A 2008. január 01-től alkalmazandó, forintban megadott értékek az Európai Bizottság 2007/C 301/01 számú Közleményében (2007. december 13.), illetve a Közbeszerzési Értesítő 2007. december 28-i számában megjelent, Közbeszerzések Tanácsa Elnökének tájékoztatójában található meg.

Az alább ismertetett, euróban és nemzeti valutákban megadott értékeket 2008. január 1. napjától kell alkalmazni.

Az értékhatárok minden esetben a hozzáadott értékadó (általános forgalmi adó) nélküli összegeket jelentik.

2.1 ÁRUBESZERZÉSRE VONATKOZÓ ÉRTÉKHATÁROK (30. §)

2.1.1 Ha az ajánlatkérő minisztérium, a Miniszterelnöki Hivatal, illetve a központosított közbeszerzés során ajánlatkérésre feljogosított szervezet, akkor az értékhatár **133 ezer euró, azaz 34 226 339 forint.**

2.1.2 Ha az ajánlatkérő minisztérium, a Miniszterelnöki Hivatal, illetve a központosított közbeszerzés során ajánlatkérésre feljogosított szervezet, és az általuk a védelem terén beszerzendő áru szerepel a Kbt. 2. számú mellékletét képező árujegyzékben, az értékhatár **133 ezer euró, azaz 34 226 339 forint.**

2.1.3 Ha az ajánlatkérő minisztérium, a Miniszterelnöki Hivatal, illetve a központosított közbeszerzés során ajánlatkérésre feljogosított szervezet, és az általuk a védelem terén beszerzendő áru **nem szerepel** a Kbt. 2. számú mellékletét képező mellékletben, akkor az értékhatár **206 ezer euró, azaz 53 012 225 forint.**

2.1.4 Az összes egyéb klasszikus ajánlatkérő [22. § (1) bek.] esetében az értékhatár **206 ezer euró, azaz 53 012 225 forint.**

2.1.5 Az olyan támogatás miatt ajánlatkérővé váló szervezet esetében, amelynek árubeszerzését egy vagy több klasszikus ajánlatkérő költségvetési forrásból és az Európai Unióból származó forrásból többségi részben közvetlenül támogatja, vagy az Európai Unióból származó forrásból többségi részben közvetlenül támogatják, az értékhatár **206 ezer euró, azaz 53 012 225 forint.**

2.2 ÉPÍTÉSI BERUHÁZÁSRA VONATKOZÓ ÉRTÉKHATÁROK (31. §)

2.2.1 Közösségi eljárásrendben az építési beruházásra vonatkozó értékhatár **5 150 000 euró, azaz 1 325 305 627 forint.**

2.2.2 Építési koncesszió esetében az értékhatár szintén **5 150 000 euró, azaz 1 325 305 627 forint.**

2.3 SZOLGÁLTATÁS MEGRENDELÉSÉRE VONATKOZÓ ÉRTÉKHATÁROK (32. §)

2.3.1 Amennyiben az ajánlatkérő minisztérium, a Miniszterelnöki Hivatal vagy a központosított közbeszerzés során ajánlatkérésre feljogosított szervezet, és az általa beszerzendő szolgáltatás a Kbt. 3. számú mellékletében szerepel, de nem tartozik a melléklet 8. csoportjába (kutatási és fejlesztési szolgáltatások), illetve az 5. csoportból a 7524., 7525., és 7526. számú távközlési szolgáltatások közé, az értékhatar **133 ezer euró, azaz 34 226 339 forint.**

2.3.2 Minden egyéb klasszikus ajánlatkérő esetén, ha a szolgáltatás a Kbt. 3. számú mellékletében szerepel, de nem tartozik a 8. csoportba (kutatási és fejlesztési szolgáltatások), illetve az 5. csoportba tartozó 7524., 7525., 7526. számú távközlési szolgáltatások közé, az értékhatar **206 ezer euró, azaz 53 012 225 forint.**

2.3.3 Amennyiben a szolgáltatás a 3. számú melléklet 8. csoportjába, illetve az 5. csoportból a 7524., 7525., vagy 7526. számú távközlési szolgáltatások közé tartozik, az értékhatar az összes klasszikus ajánlatkérő esetében **206 ezer euró, azaz 53 012 225 forint.**

2.3.4 A 4. mellékletbe tartozó összes szolgáltatás esetén, bármely klasszikus ajánlatkérő szerzi is be, az értékhatar **206 ezer euró, azaz 53 012 225 forint.**

2.3.5 Az egy vagy több klasszikus ajánlatkérő által, többségi részben közvetlenül támogatott, és a törvényben meghatározott építési beruházással összefüggő szolgáltatás esetében [22. § (2) bek. a) pont] az értékhatar **206 ezer euró, azaz 53 012 225 forint.**

2.3.6 Az olyan támogatás miatt ajánlatkérővé váló szervezet esetében, amelynek szolgáltatás megrendelését egy vagy több klasszikus ajánlatkérő költségvetési forrásból és az Európai Unióból származó forrásból többségi részben közvetlenül támogatja, vagy az Európai Unióból származó forrásból többségi részben közvetlenül támogatnak [22. § (2) bek. b) pont], az értékhatar **206 ezer euró, azaz 53 012 225 forint.**

2.4 TERVPÁLYÁZATI ELJÁRÁSOK (33. §)

2.4.1 Ha a tervpályázati eljárás eredményeként szolgáltatás megrendelésére kerül sor, az értékhatarok az alábbiak [33. § a) pont]:

2.4.1.1 Amennyiben az ajánlatkérő minisztérium, a Miniszterelnöki Hivatal vagy a központosított közbeszerzés során ajánlatkérésre feljogosított szervezet, és az általa beszerzendő szolgáltatás a Kbt. 3. mel-

lékletében szerepel, de nem tartozik a 8. csoportba (kutatási és fejlesztési szolgáltatások), illetve az 5. csoportból a 7524., 7525., és 7526. számú távközlési szolgáltatások közé, akkor az értékhatar **133 ezer euró, azaz 34 226 339 forint.**

2.4.1.2 Minden egyéb klasszikus ajánlatkérő esetén, ha a szolgáltatás a Kbt. 3. mellékletében szerepel, de nem tartozik a 8. csoportba (kutatási és fejlesztési szolgáltatások), illetve az 5. csoportba tartozó 7524., 7525., 7526. számú távközlési szolgáltatások közé, az értékhatar **206 ezer euró, azaz 53 012 225 forint**

2.4.1.3 Amennyiben a szolgáltatás a 3. számú melléklet 8. csoportjába, illetve az 5. csoportból a 7524., 7525., vagy 7526. számú távközlési szolgáltatások közé tartozik, az értékhatar az összes klasszikus ajánlatkérő esetében **206 ezer euró, azaz 53 012 225 forint**

2.4.1.4 A 4. mellékletbe tartozó összes szolgáltatás esetén, bármely klasszikus ajánlatkérő szerzi is be, az értékhatar **206 ezer euró, azaz 53 012 225 forint**

2.4.2 Az alábbi értékhatarok vonatkoznak minden olyan tervpályázati eljárásra, amelynek pályázati díja és a pályázóknak fizetendő díjak együttes teljes összege eléri vagy meghaladja az alábbi értékhatarokat [33. § b) pont.]:

2.4.2.1 Amennyiben az ajánlatkérő minisztérium, a Miniszterelnöki Hivatal vagy a központosított közbeszerzés során ajánlatkérésre feljogosított szervezet, és az általa beszerzendő szolgáltatás a Kbt. 3. mellékletében szerepel, de nem tartozik a 8. csoportba (kutatási és fejlesztési szolgáltatások), illetve az 5. csoportból a 7524., 7525., és 7526. számú távközlési szolgáltatások közé, akkor az értékhatar **133 ezer euró, azaz 34 226 339 forint.**

2.4.2.2 Minden egyéb klasszikus ajánlatkérő esetén, ha a szolgáltatás a Kbt. 3. mellékletében szerepel, de nem tartozik a 8. csoportba (kutatási és fejlesztési szolgáltatások), illetve az 5. csoportba tartozó 7524., 7525., 7526. számú távközlési szolgáltatások közé, az értékhatar **206 ezer euró, azaz 53 012 225 forint**

2.4.2.3 Amennyiben a szolgáltatás a 3. számú melléklet 8. csoportjába, illetve az 5. csoportból a 7524., 7525., vagy 7526. számú távközlési szolgáltatások közé tartozik, az értékhatar az összes klasszikus ajánlatkérő esetében **206 ezer euró, azaz 53 012 225 forint**

2.4.2.4 A 4. mellékletbe tartozó összes szolgáltatás esetén, bármely klasszikus ajánlatkérő szerzi is be, az értékhatar **206 ezer euró, azaz 53 012 225 forint**

A szolgáltatások megrendelésére és a tervpályázati eljárásokra vonatkozó értékhataroknál említett, a Kbt. 3. számú mellékletébe tartozó szolgáltatások az alábbiak:

KATEGÓRIA SZÁMA (CSOPORT)	TÁRGY	CPC- HIVATKOZÁSI SZÁM	CPV- HIVATKOZÁSI SZÁM
8.	Kutatási és fejlesztési szolgáltatások	85	73000000-2-től 73436000-7-ig (kivéve 73200000-4,

			73210000-7, 73220000-0)
5.	Távközlési szolgáltatások	752	64200000-8-tól 64228200-2-ig, 72318000-7 és 72700000-7-től 72720000-3-ig.

3. A KÖZBESZERZÉS TÁRGYAI

A közösségi eljárásrendben a közbeszerzés tárgya árubeszerzés, építési beruházás, építési koncesszió és szolgáltatás megrendelése lehet. A közösségi értékhatárokat elérő értékű közbeszerzésekre vonatkozó szabályok a szolgáltatási koncesszióra nem terjednek ki.

A Közbeszerzések Tanácsa 1/2008. számú ajánlása az üzletrész átruházás útján megvalósított beszerzések Kbt. hatálya alá tartozásának megítéléséről szól, amely mindhárom beszerzési tárgyat érintheti.

3.1 AZ ÁRUBESZERZÉS

3.1.1 AZ ÁRUBESZERZÉS FOGALMA

Az árubeszerzés olyan visszerthes szerződés, amelynek tárgya forgalomképes és birtokba vehető **ingó** dolog tulajdonjogának vagy használatára, illetőleg hasznosítására vonatkozó jognak – vételi joggal vagy anélkül történő – megszerzése az ajánlatkérő részéről. Az árubeszerzés magában foglalja a beállítást és üzembe helyezést is [24. §].

A Polgári Törvénykönyv (Ptk.) határozza meg, mi a dolog, mi az ingó dolog és az ingatlan, mi a birtok, és mely dolgok forgalomképesek.

A vételi joggal kapcsolatos rendelkezéseket is a Polgári Törvénykönyv tartalmazza. (A hirdetmény-minták azon részénél, amely a vételi jog leírását kéri, a Ptk. által megkövetelt információkat kell megadni.)

Ingónak tekintendő minden olyan tárgy, amely nem minősül ingatlannak.

A közösségi eljárásrendben kizárólag a forgalomképes és birtokba vehető ingó dolgok beszerzése minősül árubeszerzésnek. (Az általános egyszerű **eljárásban ettől eltérően** - néhány kivételtől eltekintve - az ingatlanok tulajdonjogának, használatára vagy hasznosítására vonatkozó jognak a megszerzése is árubeszerzésnek minősül.) Az árubeszerzés bizonyos szolgáltatásokat, a beállítást és az üzembe helyezést is magában foglalja.

Az árubeszerzéssel kapcsolatban fontos szabály, hogy a **közösségi áruk számára nemzeti elbánást kell nyújtani**. (A közösségi áru fogalmának meghatározását az alapelvekről szóló fejezet nemzeti elbánnal kapcsolatos része tartalmazza.)

Az áruk közül a gyógyszerek és gyógyászati segédeszközök beszerzésére vonatkoznak speciális szabályok, amelyeket a 130/2004. (IV. 29.) Kormányrendelet tartalmaz.

3.1.2 ELŐZETES ÖSSZESÍTETT TÁJÉKOZTATÓ KÉSZÍTÉSI LEHETŐSÉG ÁRUBESZERZÉS ESETÉN

Az ajánlatkérő előzetes összesített tájékoztatót készíthet az adott évre, illetőleg az elkövetkező legfeljebb 12 hónapra tervezett összes, a kivételi körbe nem tartozó és a közösségi értékhatárokat elérő vagy meghaladó értékű árubeszerzéseiről, ha azoknak becsült összértéke eléri vagy meghaladja az árubeszerzésre irányadó közösségi értékhatárokat. [42. § (1) bek. a) pontja].

A tájékoztatót a költségvetési év kezdetét követően lehet elkészíteni. Ha az ajánlatkérő készít előzetes összesített tájékoztatót, akkor azt hirdetményi formában, a Bizottság 2004/17/EK és a 2004/18/EK európai parlamenti és tanácsi irányelveknek megfelelő, közbeszerzési eljárások keretében megjelenő hirdetmények közzétételére használandó szabványos űrlapok létrehozásáról szóló **1564/2005/EK rendeletének (továbbiakban közösségi hirdetményminta rendelet)** szerint kell elkészítenie (I.számú melléklet), és meg kell küldeni a Közbeszerzések Tanácsán keresztül az Európai Közösségek Hivatalos Kiadványai Hivatalának. Az ajánlatkérőnek az előzetes összesített tájékoztatót tartalmazó hirdetményt a honlapján is közzé kell tennie (17/C.§ (1) bek. f) pont). Erre a közzétételre azonban csak a hirdetménynek az Európai Közösségek Hivatalos Kiadványai Hivatala részére elektronikus úton történő feladását követően kerülhet sor [43. § (1) bek.].

A tájékoztatót árucsoportonkénti bontásban kell elkészíteni, az árucsoportot a CPV nomenklatúrára (ld. *hirdetmények közzétételéről szóló fejezet*) történő hivatkozással kell megadni [43. § (2) bek.].

Az előzetes összesített tájékoztatót a közbeszerzés különböző tárgyairól együttesen és külön-külön is el lehet készíteni [42. § (3) bek.].

Az előzetes összesített tájékoztatót tartalmazó hirdetmény közzététele nem vonja maga után az abban megadott közbeszerzésre vonatkozó eljárás lefolytatásának kötelezettségét. [43. § (4) bek.].

3.1.3 AZ ÁRUBESZERZÉSRE VONATKOZÓ KÖZÖSSÉGI ÉRTÉKHATÁROK (30. §)

Ha az ajánlatkérő minisztérium, a Miniszterelnöki Hivatal, illetve a központosított közbeszerzés során ajánlatkérésre feljogosított szervezet, akkor az értékhatár **133 ezer euró, azaz 34 226 339 forint**.

Ha az ajánlatkérő minisztérium, a Miniszterelnöki Hivatal, illetve a központosított közbeszerzés során ajánlatkérésre feljogosított szervezet, és az általuk a védelem terén beszerzendő áru szerepel a Kbt. 2. számú mellékletét képező árujegyzékben, az értékhatár **133 ezer euró, azaz 34 226 339 forint.**

Ha az ajánlatkérő minisztérium, a Miniszterelnöki Hivatal, illetve a központosított közbeszerzés során ajánlatkérésre feljogosított szervezet, és az általuk a védelem terén beszerzendő áru **nem** szerepel a Kbt. 2. számú mellékletét képező árujegyzékben, akkor az értékhatár **206 ezer euró, azaz 53 012 225 forint.**

Az összes egyéb klasszikus ajánlatkérő [22. § (1) bek.] esetében az értékhatár **206 ezer euró, azaz 53 012 225 forint.**

Az olyan ajánlatkérő esetében, amelynek közbeszerzését egy vagy több klasszikus ajánlatkérő költségvetési forrásból és az Európai Unióból származó forrásból többségi részben közvetlenül támogatja, vagy az Európai Unióból származó forrásból többségi részben közvetlenül támogatják, az értékhatár **206 ezer euró, azaz 53 012 225 forint.**

3.1.4 A BECSÜLT ÉRTÉK MEGHATÁROZÁSA ÁRUBESZERZÉS ESETÉN

Árubeszerzés értékén a közbeszerzés megkezdésekor annak tárgyáért általában kért, illetőleg kínált – általános forgalmi adó nélkül számított és az alábbi szabályok szerint megállapított – legmagasabb összegű teljes ellenszolgáltatást kell érteni (becsült érték). A teljes ellenszolgáltatásba bele kell érteni a vételi jog átengedésének értékét [35. § (1) bek.].

A) Az árubeszerzés becsült értéke olyan szerződés esetében, amelynek tárgya dolog használatára, illetőleg hasznosítására vonatkozó jognak a megszerzése:

a) határozott időre, egy évre vagy annál rövidebb időre kötött szerződés esetén a szerződés időtartama alatti ellenszolgáltatás; az egy évnél hosszabb időre kötött szerződés esetén pedig a szerződés időtartama alatti ellenszolgáltatás, beleértve a becsült maradványértéket is;

b) határozatlan időre kötött szerződés esetén, vagy ha a szerződés időtartama kétséges, a havi ellenszolgáltatás negyvennyolcszorosa [36. § (1) bek.].

Ha az árubeszerzés több részből áll, illetőleg több szerződés alapján kerül teljesítésre, mindegyik rész becsült értékét egybe kell számítani [36. § (2) bek.].

B) Az árubeszerzés becsült értéke a rendszeresen, illetőleg az időszakonként visszatérően kötött szerződés esetében:

a) az előző költségvetési év vagy tizenkét hónap során kötött, azonos vagy hasonló tárgyú szerződés, illetőleg szerződések szerinti ellenszolgáltatás, módosítva a következő tizenkét hónap alatt várható mennyiségi és értékbeli változással, **vagy**

b) az első teljesítést követő, a következı tizenkét hónap alatti vagy a tizenkét hónapnál hosszabb időre kötött szerződés, illetıleg szerzıdéses idıtartama alatti ellenszolgáltatás [37. § (1) bek.].

C) Az árubeszerzés becsült értéke olyan szerzıdés esetében, amely vételi jogot is tartalmaz, a vételárral együtt számított legmagasabb ellenszolgáltatás [37. § (2) bek.]. A teljes ellenszolgáltatásba bele kell érteni a vételi jog átengedésének értékét is [35. § (1) bek.].

D) Ha a szerzıdés **árubeszerzést és szolgáltatás megrendelést is magában foglal**, a becsült érték megállapításakor az árubeszerzés és a szolgáltatás becsült értékét egybe kell számítani. Úgyszintén be kell számítani adott esetben az árubeszerzés becsült értékébe a beállítás és üzembe helyezés becsült értékét is [37. § (3) bek.].

E) A becsült érték kiszámítása során mindazon árubeszerzések értékét egybe kell számítani, amelyek

a) beszerzésére egy költségvetési évben vagy tizenkét hónap alatt [37. § (1) bek.] kerül sor, **és**

b) beszerzésére egy ajánlattevıvel lehetne szerzıdést kötni, **továbbá**

c) rendeltetése azonos vagy hasonló, illetıleg felhasználásuk egymással közvetlenül összefügg [40. § (2) bek.].

A fenti három feltételnek együttesen kell fennállnia ahhoz, hogy az ajánlatkérınek alkalmaznia kelljen az egybeszámítási kötelezettségre vonatkozó elıírásokat.

Az a) pont alkalmazása tekintetében a 35. § (2) bekezdésében meghatározott idıpont az irányadó.

A Kbt. rendelkezéseinek megfelelıen továbbra is csak az azonos típusú közbeszerzési tárgyakat, így az árubeszerzések értékét kell egybeszámítani.

Ha a fenti szabályok alapján több – egyenként a közösségi értékhatárt el nem érı értékő – beszerzési tárgy együttes értéke miatt a közösségi értékhatárokat elérı értékő közbeszerzésekre vonatkozó szabályokat kell alkalmazni (IV. fejezet), nem minısül a Kbt. megkerülésének, ha az egybeszámított értékő beszerzési tárgyakat több, a közösségi eljárásrend szerinti közbeszerzési eljárásban szerzik be [40. § (3) bek.]. Ez azt jelenti, hogy az egybeszámított árukat nem kell egyetlen eljárásban és egyidıben beszerezni, azok több - de azonos eljárásrendő - eljárás keretében is meghirdethetők. Az egybeszámítás tehát csak az alkalmazandó eljárásrendet határozza meg.

Ha a becsült érték kiszámításakor a fenti törvényi rendelkezéseket az ajánlatkérı nem vette figyelembe, a közösségi eljárásrend szerinti közbeszerzésnek a költségvetési évben vagy az adott tizenkét hónapban még beszerzendı tárgyaira – azok értékétıl függetlenül – **csak** a IV. fejezet szerinti közbeszerzési eljárás alapján lehet szerzıdést kötni [40. § (4) bek.].

Amennyiben tehát az ajánlatkérı észleli, hogy megsértette az egybeszámításra vonatkozó szabályokat, akkor a még beszerzendı tárgyakra alkalmaznia kell a IV. fejezet szabályait.

E) Az építési beruházás becsült értékébe be kell számítani a megvalósításához szükséges, az ajánlatkérő által rendelkezésre bocsátott **árak**, illetőleg szolgáltatások becsült értékét is [39. § (3) bek.]. Ilyen lehet pl. építési beruházásnál az ajánlatkérő által megvásárolt építőanyag.

F) Az építési beruházás megvalósításához nem szükséges **árubeszerzés** értékét az építési beruházás becsült értékébe nem lehet beszámítani azzal a céllal, hogy ilyen módon megkerüljék a Kbt. alkalmazását ezen árubeszerzésre [39. § (4) bek.].

G) A közbeszerzés becsült értékébe be kell számítani az ajánlatkérő által a részvételre jelentkezők, az ajánlattevők részére fizetendő díjat és kifizetést (jutalékot) is, amennyiben az ajánlatkérő teljesít ilyen jellegű kifizetést a részvételre jelentkezők vagy az ajánlattevők részére [35. § (3) bek.].

3.1.5 A SZERZŐDÉS MINŐSÍTÉSE, HA AZ TÖBB KÖZBESZERZÉSI TÁRGYAT FOGLAL MAGÁBAN

Ha a szerződés több, egymással szükségszerűen összefüggő közbeszerzési tárgyat foglal magában, akkor a meghatározó értékű közbeszerzési tárgy szerint kell a szerződést minősíteni [28. § (1) bek.].

Szolgáltatás megrendelésnek minősül az a szerződés, amelynek árubeszerzés és szolgáltatás megrendelés is a tárgya, ha a szolgáltatás értéke meghaladja az árubeszerzés értékét [28. § (2) bek.].

Az árubeszerzés bizonyos szolgáltatásokat, a beállítást és az üzembe helyezést is magában foglalja, ezen szolgáltatások értéke tehát a „szerződés minősítésénél” nem játszik szerepet.

3.1.6 KÖZÖSSÉGI SZABÁLYOZÁS ÉS GYAKORLAT

Az Európai Bizottság az Árubeszerzési Útmutatójában⁴⁰ **SZERINTEM ITT MEGINT ELCSÚSZOTT A LÁBJEGYZET SZÁMA!** (amely még a régi klasszikus irányelvre vonatkozik, de az új irányelvnek a régi irányelvvel azonos rendelkezéseire is alkalmazható) felhívja a figyelmet arra, hogy bizonyos esetekben a meghatározó érték megállapítása önmagában nem elegendő annak eldöntésére, mit kell az ajánlatkérőnek tennie akkor, ha a szolgáltatás megrendelésének az értéke a nagyobb, de az adott szolgáltatás nem tartozik a szolgáltatási irányelv hatálya alá (mert pl. kivétel). Ebben az esetben a meghatározó érték megállapítása előtt azt kell megvizsgálni, hogy az árubeszerzés elválasztható-e a többi tevékenységtől. Ahol erre mód van, ott az ajánlatkérő nem hivatkozhat a szolgáltatásra irányadó közbeszerzési szabályok alkalmazhatatlanságára annak érdekében, hogy az árubeszerzésre irányadó rendelkezéseket se kelljen alkalmaznia. A C-3/88 számú ügyben⁴¹ az ajánlatkérő egy komplex, nagy adatkezelő rendszer létrehozására kötött szerződést, amely a számítógépek beszerzése mellett magában foglalta a szoftver elkészítését, a rendszer megtervezését, az üzembe helyezést, a karbantartási munkákat stb. A Bizottság kifogásolta, hogy a számítógépek beszerzését az ajánlatkérő nem hirdette meg, pedig azok az árubeszerzési irányelv hatálya alá tartoztak, és érté-

⁴⁰ Guide to the Community rules on public supply contracts, 1.5.2 pont,

⁴¹ Európai Bizottság v Olaszország, 61988J0003

kük elérte a közösségi értékhátárt. Az eljárás idején a szolgáltatási irányelv még nem volt hatályban, ezért a szolgáltatás megrendelésre nem vonatkoztak irányelvi szabályok. Az ajánlatkérő arra hivatkozott, hogy a számítógép csak járulékos, mellékes eleme az adatkezelő rendszernek, és az árubeszerzési irányelv csak akkor alkalmazható, ha a szerződés fő tárgya az árubeszerzés. Az Európai Bíróság nem fogadta el ezt az érvelést. Megállapította, hogy az adatkezelési rendszer létrehozásához szükséges eszközök megvásárlása elkülöníthető azokról a tevékenységektől, amelyek a tervezéssel és a működtetéssel kapcsolatosak. Így a hardver beszerzésére az árubeszerzési irányelvet kellett volna alkalmazni. A Bíróság kiemelte, hogy az ajánlatkérő felkérhetett volna a kérdéses rendszer megtervezésére szoftverfejlesztésre specializálódott cégeket, és az irányelvi szabályoknak megfelelően beszerezhetette volna az ezen társaságok által meghatározott műszaki követelményeknek megfelelő hardvert.

A Szolgáltatás megrendelési Útmutató⁴² (ez is a régi klasszikus irányelvre hivatkozik, de az azonos rendelkezések esetében az új irányelvre is alkalmazható) általános elvként mondja ki, hogy nem lehet az irányelvek alkalmazását kikerülni akkor, ha a (nem meghatározó értékű) szolgáltatást vagy árubeszerzést magában foglaló szerződés bármely ok miatt egyik irányelv hatálya alá sem tartozik. Ebben az esetben meg kell tehát vizsgálnia az ajánlatkérőnek, hogy elválaszthatók-e egymástól a beszerzési tárgyak, alkalmazva ezzel a vonatkozó irányelvet. A „részekre bontás” tehát itt a közbeszerzési eljárás alkalmazását szolgálja, és nem annak megkerülését.

Az Európai Unióban a közösségi irányelvek rendelkezései és az Európai Bíróság gyakorlata alapján, ha egy szerződés építési beruházást és árubeszerzést is magában foglal, akkor azt kell megvizsgálni, hogy mi a szerződés fő célja. Amennyiben az ingó dolog beszerzésére irányul, árubeszerzés, ha viszont építési és/vagy mérnöki munka, amely ingatlant hoz létre, vagy amely már meglévő ingatlanhoz kapcsolódik (pl: színház felújítása), akkor az építési beruházásnak minősül.⁴³

Az új klasszikus **irányelv** a 9. cikkének (1) bekezdésében úgy rendelkezik, hogy „egy közbeszerzési szerződés becsült értékének kiszámítása az ajánlatkérő szerv által becsült, hozzáadottérték-adó nélküli teljes kifizetendő összegén alapul. E számítás során figyelembe kell venni a becsült teljes összeget, beleértve az opció bármely formáját **és a szerződés esetleges meghosszabbítását**. (A hosszabbításra vonatkozó rendelkezés a Kbt. szerint nem alkalmazható.)

A (6) bekezdésében pedig részletezi, hogy az árubeszerzés nem csak a vételt, hanem a bérletet, a haszonbérletet, a pénzügyi lízinget és a részletvételt is jelenti (a Kbt. az erre vonatkozó szabályokat a 36. § (1) bekezdésébe ültette át).

3.2 A SZOLGÁLTATÁS MEGRENDELÉSE

3.2.1 A SZOLGÁLTATÁS MEGRENDELÉSÉNEK FOGALMA

⁴² Guide to the Community rules on public procurement of services, 1.5 pont

⁴³ Guide to the Community rules on public supply contracts, 1.5.1 pont

A szolgáltatás megrendelése – árubeszerzésnek és építési beruházásnak nem minősülő – olyan visszerthes szerződés, amelynek tárgya különösen valamely tevékenység megrendelése az ajánlatkérő részéről [27. §].

Mint arra már az alapelvek ismertetésénél részletesen kitértem, a Római Szerződés 50. cikke szerint – a Szerződés értelmezésében – „szolgáltatás” a rendszerint díjazás ellenében nyújtott tevékenység, ha az nem tartozik az áruk, a tőke és a személyek szabad mozgására vonatkozó rendelkezések hatálya alá. Szolgáltatásnak minősülnek különösen:

- a) az ipari jellegű tevékenységek,
- b) a kereskedelmi jellegű tevékenységek,
- c) a kézműipari tevékenységek,
- d) a szabadfoglalkozásúként végzett tevékenységek.

A Kbt. a fogalom meghatározása mellett felsorolja azokat a tevékenységeket is, amelyek nem minősülnek szolgáltatásnak. Ezek a kivételek a Kbt. 29. § (2) bekezdésében találhatók. Az ott felsorolt szolgáltatások megrendelése esetében a közösségi eljárásrend szabályait nem kell alkalmazni.

EZEK A KIVÉTELEK AZ ALÁBBIK:

- a) meglévő építmény vagy egyéb ingatlan vétele vagy ingatlanra vonatkozó egyéb jognak a megszerzése; kivéve az ilyen szerződéssel összefüggő pénzügyi szolgáltatásra irányuló (bármilyen formában megkötött) szerződést,
- b) 3. melléklet 6. csoportjába tartozó pénzügyi szolgáltatás, amely értékpapírok vagy egyéb pénzügyi eszközök kibocsátása, eladása, vétele vagy átruházása által valósul meg, vagy amely a monetáris, az árfolyam- vagy a tartalékezelési politika, vagy a központi kormányzat adósságkezelési politikájának megvalósítása érdekében pénz- vagy tőkeszerzésre irányul, továbbá a jegybanki tevékenység,
- c) műsorszám (műsoranyag) műsorszolgáltató általi vétele, fejlesztése, előállítása vagy közös előállítása, valamint a műsoridőre vonatkozó szerződés,
- d) (hatályon kívül helyezve, a távközlési/elektronikus hírközlési piacon végbement liberalizációs folyamatokkal összefüggésben),
- e) választottbírói, közvetítői, békéltetési tevékenység,
- f) munkaszerződés, közszolgálati, közalkalmazotti jogviszony, ügyészégi szolgálati jogviszony, bírósági jogviszony, igazságügyi alkalmazotti szolgálati jogviszony, a fegyveres szervek hivatásos állományának szolgálati jogviszonya,
- g) kutatási és fejlesztési szolgáltatás; kivéve, ha annak eredményét kizárólag az ajánlatkérő hasznosítja tevékenységi körében, és az ellenszolgáltatást teljes mértékben az ajánlatkérő teljesíti,

h) ha a szolgáltatást a 22. § (1) bekezdésében meghatározott (*klasszikus*) ajánlatkérők valamelyike vagy általuk létrehozott társulás jogszabály alapján fennálló kizárólagos jog alapján nyújtja.

(A szindikált hitelfelvétellel kapcsolatos közbeszerzések – a Kbt.-től az ilyen eljárások sajátossága miatt szükséges eltérő, a hitelügylet tartalmi jellemzőihez igazodó - szabályait külön kormányrendelet fogja megállapítani (404. § (1) bek. n) pont). Ez a rendelet a kézirat leadásáig nem került megalkotásra.)

A KIVÉTELEK KÖZÜL HÁROMRA SZERETNÉM FELHÍVNI A FIGYELMET:

Az **a) pontban** foglaltak szerint a kivételi körbe tartozik meglévő építmény vagy egyéb **ingatlan vétele**, vagy ingatlanra vonatkozó **egyéb jognak a megszerzése**. Az ilyen beszerzésre tehát a közösségi értékhatárokat meghaladó értékű beszerzések esetében nem kell a közösségi eljárásrend szabályait alkalmazni. Az általános egyszerű eljárásban azonban az ingatlanok tulajdonjogának vagy használatára, illetőleg hasznosítására vonatkozó jognak a megszerzését a Kbt. hatálya alá vonta a jogalkotó [242. § (2) bek.], ezek a tevékenységek az egyszerű eljárásban **árubeszerzésnek** minősülnek. Amennyiben tehát az ilyen beszerzések értéke a nemzeti értékhatárokat eléri, vagy meghaladja, az egyszerű eljárás szabályait kell alkalmazni még akkor is, ha értékük a közösségi értékhatárt is eléri, vagy meghaladja. Tehát ingatlan tulajdonjogának vagy használatára, illetőleg hasznosítására vonatkozó jognak a megszerzésére a közösségi eljárásrend szabályai nem vonatkoznak, de az egyszerű eljárásrend (árubeszerzési) szabályai igen. Ennek megfelelően ingatlant a nemzeti értékhatárok felett minden esetben az egyszerű eljárás szabályai szerint kell a beszerzést lefolytatni!

A Kbt. 2006. január 15-én hatályba lépett módosítása érintette a **b) pontban** felsorolt kivételeket. A pontosításra az új klasszikus irányelv rendelkezéseinek megváltozása miatt volt szükség. Általános szabályként a Kbt. hatálya továbbra is kiterjed a pénzügyi szolgáltatásokra, csak azokra nem, amelyeket a 29. § (2) bekezdés b) pontja nevesít. Tehát „továbbra is kivételt képeznek a Kbt. hatálya alól azok a pénzügyi szolgáltatások, amelyek értékpapírok vagy egyéb pénzügyi eszközök kibocsátása, eladása, vétele vagy átruházása által valósulnak meg. Kivétel marad a jegybanki tevékenység igénybevétele is. Az egyéb pénz- vagy tőkeszerzésre irányuló pénzügyi szolgáltatások, így például a kereskedelmi banki hitelek főszabályként a Kbt. hatálya alá tartoznak. Ebből a körből csak azok a pénzügyi szolgáltatások mentesülnek a Kbt. hatálya alól, amelyeket a monetáris, az árfolyam-, vagy a tartalékezelési politika, vagy a központi kormányzat adósságkezelési politikájának megvalósítása érdekében vesznek igénybe.”⁴⁴ A 2005. évi CLXXII. törvény indokolása szól azokról az esetekről is, mikor a kedvezményes, nem piaci alapú hiteleket nemzetközi fejlesztési intézmények, vagy az MFB nyújtja. „Az ilyen hitelek – mint jogszabály alapján fennálló kizárólagos jog alapján nyújtott szolgáltatások – tekintetében indokolt lehet a Kbt. 29. §-a (2) bekezdése h) pontjának alkalmazása.”⁴⁵

A **h) pontban** szereplő kivétel eltér a többi kivételtől. A közösségi eljárásrend szabályait nem kell az olyan szolgáltatás megrendelésére alkalmazni, amelyben egy ajánlatkérő által beszerezni kívánt szol-

⁴⁴ A 2005. évi CLXXII. tv. indokolása, (11. §-hoz)

⁴⁵ A 2005. évi CLXXII. tv. indokolása, (11. §-hoz)

gáltatást egy másik, klasszikus ajánlatkérőnek minősülő szervezet vagy általuk létrehozott társulás nyújtja [22. § (1) bek.], amelynek jogszabály alapján fennálló kizárólagos joga van a szolgáltatás nyújtására. A kizárólagos jog fogalmát a Kbt. 4. § 13. pontja tartalmazza, de a h) pontban hivatkozott **kizárólagos jog fogalma szűkebb, mert csak jogszabályon alapulhat.**

Ez a kivétel kizárólag szolgáltatás megrendelése esetén alkalmazható, árubeszerzésnél és építési beruházásnál nem. A Közbeszerzések Tanácsának 1/2004. számú módosított ajánlása, amely a helyi önkormányzatok önkormányzati irányítású szervezetektől történő megrendeléseinek a Kbt. hatálya alá tartozásáról szól, ezt a kivételt is tárgyalja.

A közösségi eljárásrend szabályai nem vonatkoznak a **szolgáltatási koncessziókra**. Tekintettel azonban arra, hogy egyszerű eljárásban a Kbt. a hatálya alá vonja a szolgáltatási koncessziókat [242. § (1) bek.] is, ezért a nemzeti szolgáltatási koncessziós értékhatárt elérő, de egyben a közösségi szolgáltatási értékhatárokat (értelemszerűen nincs közösségi értékhatár szolgáltatási koncessziókra) is elérő vagy meghaladó értékű szolgáltatási koncessziók megrendelésére alkalmazni kell a Kbt.-t, de minden esetben az egyszerű eljárás szabályai szerint kell eljárni.

A Közbeszerzések Tanácsának a pénzügyi szolgáltatásokkal kapcsolatos egyes kérdésekről szóló 4/2006. számú ajánlása a kivételekkel, és a szolgáltatással kapcsolatos egyéb fontos kérdésekkel is foglalkozik.

3.2.2 A TÁMOGATOTT ÉPÍTÉSI BERUHÁZÁSOKHOZ KAPCSOLÓDÓ SZOLGÁLTATÁSOK [22. § (2) BEK. A) PONT]

A **támogatásból megvalósítandó** közbeszerzés tekintetében ajánlatkérőnek minősül az az egyéb-ként nem klasszikus ajánlatkérő szervezet is (kivéve az egyéni vállalkozót és az egyéni céget), amelynek az építési beruházását vagy az ezzel **összefüggő szolgáltatás megrendelését** klasszikus ajánlatkérőnek minősülő egy vagy több szervezet többségi részben közvetlenül támogatja (tehát csak költségvetési forrásból). Ezt a szabályt azonban csak meghatározott építési beruházások esetében kell alkalmazni. Így akkor, ha

- a) az építési beruházás a Kbt. 1. melléklet szerinti mélyépítési tevékenységek egyikéhez kapcsolódó munka;
- b) valamint ha az építési beruházás kórház, sport-, szórakozási és szabadidő-létesítmény, oktatási (iskolaépület, felsőoktatási épület) vagy közigazgatási célokra használt épület kivitelezése (építési munkái) [25. § (2) bek.].

Ez a szabály tehát nem csak a fent részletezett építési munkákra, hanem az ezen építési munkákkal összefüggő azon szolgáltatásokra is vonatkozik, amelyek értéke eléri a közösségi értékhatárt. *(A támogatásból megvalósítandó közbeszerzésekre vonatkozó speciális szabályokat külön fejezet tartalmazza.)*

3.2.3 A SZOLGÁLTATÁSOK CSOPORTOSÍTÁSA (KBT. 3. ÉS 4. SZÁMÚ MELLÉKLETE)

Az új klasszikus irányelv rendelkezéseivel összhangban a Kbt. a szolgáltatásokat két csoportra osztja. Azokra, amelyeket a **3. számú melléklet** tartalmaz, az **általános** eljárási szabályokat kell alkalmazni, azokra viszont, amelyek a **4. számú mellékletben** szerepelnek, az **egyszerű eljárás** is alkalmazható [21/A. §]. Ennek a megosztásnak az az indoka, hogy a 4. számú mellékletben szereplő szolgáltatásokra (pl. szállodai és éttermi szolgáltatás, jogi szolgáltatás) nem jellemző a határokon átnyúló jelleg (azaz nem valószínű, hogy másik tagországból fog ajánlattevő jelentkezni), ezért ezekre egyszerűbb szabályokat célszerű alkalmazni. Annak eldöntéséhez, hogy egy adott szolgáltatás melyik mellékletbe tartozik, a **CPC nomenklatúrát** kell alkalmazni. A CPC (Central Product Classification) központi termékosztályozási nomenklatúra, amelyet a szolgáltatások csoportosításánál használunk.

Ha a közbeszerzés tárgya olyan szolgáltatás, amely mind a 3. számú melléklet, mind pedig a 4. számú melléklet szerinti valamely szolgáltatást magában foglal, az egyszerű eljárás csak akkor alkalmazható, ha a 4. számú melléklet szerinti szolgáltatás értéke a közbeszerzés megkezdésekor meghaladja a 3. számú melléklet szerinti szolgáltatás értékét [21/A. §].

KÖZÖSSÉGI SZABÁLYOZÁS

Az új klasszikus irányelv is két csoportba sorolja a szolgáltatásokat. A II/A mellékletbe azok a szolgáltatások kerültek, amelyekre az irányelv szabályai teljes mértékben irányadóak (*a Kbt.-ben ez a 3. számú melléklet*), a II/B mellékletbe (*a Kbt.-ben ez a 4. számú melléklet*) pedig azok, amelyekre csak két irányelvi szabály vonatkozik: a műszaki leírások irányelvben foglaltak szerinti elkészítésének rendelkezései, illetve a szerződés odaítéléséről szóló hirdetmény közzétételére az Európai Unió Hivatalos Lapjában. (Ezért írja elő a Kbt. a 250. § (4) bekezdésében, hogy a közösségi értékhatárokat elérő vagy meghaladó értékű, a 4. számú mellékletbe tartozó szolgáltatások beszerzésének eredményéről nem csak a Közbeszerzési Értesítőben, hanem az Európai Unió Hivatalos Lapjában is hirdetményt kell közzétenni, akkor is, ha az ajánlatkérő egyszerű eljárást folytat le.) A Kbt. a 4. számú mellékletbe tartozó szolgáltatások beszerzését az egyszerű eljárásban az irányelvi rendelkezéseknél részletesebben szabályozza.

Az Európai Bíróság a C-76/97 számú ügyben⁴⁶ kifejtette, hogy a CPA nomenklatúrát statisztikai célokra kell használni, a CPV nomenklatúra pedig közbeszerzésekkel kapcsolatos, közzétételre szánt hirdetmények elkészítéséhez használható (*l. hirdetmények közzétételéről szóló fejezet*). **A szolgáltatásoknak a megfelelő mellékletbe való besorolását a CPC alapján kell és lehet elvégezni!** A Kbt. – az irányelvhez hasonlóan – a CPC nomenklatúra mellett a 3. és 4. mellékletben felsorolja a vonatkozó CPV nomenklatúrákat is. Amennyiben azonban a CPV és a CPC értelmezésében különbség áll fenn, a CPC nomenklatúrát kell alkalmazni.

⁴⁶ W.Tögel v Niederösterreichische Gebietskrankenkasse 61997J0076

3.2.4 ELŐZETES ÖSSZESÍTETT TÁJÉKOZTATÓ KÉSZÍTÉSÉNEK LEHETŐSÉGE SZOLGÁLTATÁS MEGRENDELÉSE ESETÉN

Az ajánlatkérő előzetes összesített tájékoztatót készíthet az adott évre, illetőleg az elkövetkező legfeljebb 12 hónapra tervezett a 3. melléklet szerinti összes, a kivételi körbe nem tartozó és a közösségi értékhatárokat elérő vagy meghaladó értékű szolgáltatás megrendeléséről, ha annak becsült összértéke eléri, vagy meghaladja a szolgáltatásnyújtásra előírt közösségi értékhatárokat. [42. § (1) bek. b) pontja].

A tájékoztatót a költségvetési év kezdetét követően lehet elkészíteni. Ha az ajánlatkérő készít előzetes összesített tájékoztatót, akkor azt hirdetményi formában kell elkészítenie (közösségi hirdetmény minta rendelet, I. számú melléklet), és meg kell küldeni a Közbeszerzések Tanácsán keresztül az Európai Közösségek Hivatalos Kiadványai Hivatalának. Az ajánlatkérőnek az előzetes összesített tájékoztatót tartalmazó hirdetményt a honlapján is közzé kell tennie (17/C.§ (1) bek. f) pont). Erre a közzétételre azonban csak a hirdetménynek az Európai Közösségek Hivatalos Kiadványai Hivatala részére elektronikus úton történő feladást követően kerülhet sor. [43. § (1) bek.].

Szolgáltatás megrendelése esetén az összesítést a Kbt. 3. melléklete szerinti szolgáltatáscsoportonkénti (kategória) bontásban kell elkészíteni [43. § (3) bek.].

Ha a tervezett szolgáltatás a Kbt. 4. mellékletébe tartozik, azt nem kell a tájékoztatóban szerepeltetni.

Az előzetes összesített tájékoztatót a közbeszerzés különböző tárgyairól együttesen és külön-külön is el lehet készíteni [42. § (3) bek.].

Az előzetes összesített tájékoztatót tartalmazó hirdetmény közzététele nem vonja maga után az abban megadott közbeszerzésre vonatkozó eljárás lefolytatásának kötelezettségét. [43. § (4) bek.].

3.2.5 A SZOLGÁLTATÁS MEGRENDELÉSÉRE VONATKOZÓ KÖZÖSSÉGI ÉRTÉKHATÁROK (32. §)

Amennyiben az ajánlatkérő minisztérium, a Miniszterelnöki Hivatal vagy a központosított közbeszerzés során ajánlatkérésre feljogosított szervezet, és az általuk beszerzendő szolgáltatás a Kbt. 3. számú mellékletében szerepel, de nem tartozik a melléklet 8. csoportjába (kutatási és fejlesztési szolgáltatások), illetve az 5. csoportból a 7524., 7525., és 7526. számú távközlési szolgáltatások közé, akkor az értékhatár **133 000 ezer euró, azaz 34 226 339 forint.**

Minden egyéb klasszikus ajánlatkérő esetén, ha a szolgáltatás a Kbt. 3. számú mellékletében szerepel, de nem tartozik a 8. csoportba (kutatási és fejlesztési szolgáltatások), illetve az 5. csoportba tartozó 7524., 7525., 7526. számú távközlési szolgáltatások közé, az értékhatár **206 000 euró, azaz 53 012 225 forint.**

Amennyiben a szolgáltatás a 3. számú melléklet 8. csoportjába, illetve az 5. csoportból a 7524., 7525., vagy 7526. számú távközlési szolgáltatások közé tartozik, az értékhatar az összes klasszikus ajánlatkérő esetében **206 000 euró, azaz 53 012 225 forint.**

A 4. mellékletbe tartozó összes szolgáltatás esetén, bármely klasszikus ajánlatkérő szerzi is be, az értékhatar **206 000 euró, azaz 53 012 225 forint.**

Az egy vagy több klasszikus ajánlatkérő által többségi részben közvetlenül támogatott, meghatározott építési beruházással összefüggő szolgáltatás esetében [22. § (2) bek. a) pont] az értékhatar **206 000 euró, azaz 53 012 225 forint.**

Az olyan ajánlatkérő esetében, amelynek közbeszerzését egy vagy több klasszikus ajánlatkérő költségvetési forrásból és az Európai Unióból származó forrásból többségi részben közvetlenül támogatja (22. § (2) bek. b) pont), vagy az Európai Unióból származó forrásból többségi részben közvetlenül támogatják, az értékhatar **206 000 euró, azaz 53 012 225 forint.**

3.2.6 A BECSÜLT ÉRTÉK MEGHATÁROZÁSA SZOLGÁLTATÁS MEGRENDELÉSE ESETÉN

Szolgáltatás értékén a közbeszerzés megkezdésekor annak tárgyáért általában kért, illetőleg kínált – általános forgalmi adó nélkül számított és az alábbi szabályok szerint megállapított – legmagasabb összegű teljes ellenszolgáltatást kell érteni (becsült érték). A teljes ellenszolgáltatásba bele kell érteni a vételi jog átengedésének értékét [35. § (1) bek.].

A) A szolgáltatás becsült értéke a rendszeresen, illetőleg az időszakonként visszatérően kötött szerződés esetében:

a) az előző költségvetési év vagy tizenkét hónap során kötött, azonos vagy hasonló tárgyú szerződés, illetőleg szerződések szerinti ellenszolgáltatás, módosítva a következő tizenkét hónap alatt várható mennyiségi és értékbeli változással, vagy

b) az első teljesítést követő, a következő tizenkét hónap alatti vagy a tizenkét hónapnál hosszabb időre kötött szerződés, illetőleg szerződések időtartama alatti ellenszolgáltatás [37. § (1) bek.].

B) A szolgáltatás becsült értéke olyan szerződés esetében, amely vételi jogot is tartalmaz, a vételárral együtt számított legmagasabb ellenszolgáltatás [37. § (2) bek.].

C) Ha a szerződés **árubeszerzést és szolgáltatás megrendelést is magában foglal**, a becsült érték megállapításakor az árubeszerzés és a szolgáltatás becsült értékét egybe kell számítani [37. § (3) bek.].

D) A szolgáltatás becsült értéke olyan szerződés esetében, amely nem tartalmazza a teljes díjat:

a) határozott időre, négy évre vagy annál rövidebb időre kötött szerződés esetén a szerződés időtartama alatti ellenszolgáltatás;

b) határozatlan időre kötött szerződés vagy négy évnél hosszabb időre kötött szerződés esetén a havi ellenszolgáltatás negyvennyolcszorosa [38. § (1) bek.].

E) A szolgáltatás becsült értékének megállapításakor a következőket kell figyelembe venni:

- a) biztosítási szerződés esetében a fizetendő biztosítási díjat és egyéb ellenszolgáltatásokat;
- b) banki és egyéb pénzügyi szolgáltatás esetében a díjat, jutalékot, kamatot és egyéb ellenszolgáltatásokat;
- c) a tervezést is magában foglaló szolgáltatás esetében a fizetendő díjat vagy jutalékot és egyéb ellenszolgáltatásokat [38. § (2) bek.].

„A Kbt. 38. §-a (2) hatályos bekezdésében szereplő felvezető szöveg pontosításával azt is egyértelművé kívánja tenni a Javaslat, hogy a bekezdésben nevesített szolgáltatás megrendelések esetében kizárólag az egyes pontokban meghatározottak képezik a becsült érték számításának az alapját, azaz kizárólag az ott felsorolt elemeket kell figyelembe venni a becsült érték meghatározása során”⁴⁷

F) Ha a szolgáltatás több részből áll, illetőleg több szerződés alapján kerül teljesítésre, mindegyik rész becsült értékét egybe kell számítani [38. § (3) bek.].

G) A becsült érték kiszámítása során mindazon szolgáltatások értékét egybe kell számítani, amelyek

- a) beszerzésére egy költségvetési évben vagy tizenkét hónap alatt [37. § (1) bek.] kerül sor, és
- b) beszerzésére egy ajánlattevővel lehetne szerződést kötni, **továbbá**
- c) rendeltetése azonos vagy hasonló, illetőleg felhasználásuk egymással közvetlenül összefügg [40. § (2) bek.].

A fenti három feltételnek **együttesen** kell fennállnia ahhoz, hogy az ajánlatkérőnek alkalmaznia kelljen az egybeszámítási kötelezettséget.

A fenti a) pontban foglaltak alkalmazása tekintetében a 35. § (2) bekezdésében foglaltak az irányadóak.

A Kbt. rendelkezéseinek megfelelően továbbra is csak az azonos típusú közbeszerzési tárgyakat, így a szolgáltatás megrendelések értékét kell egybeszámítani.

Ha a fenti szabályok alapján több – egyenként a közösségi értékhatárt el nem érő értékű – beszerzési tárgy együttes értéke miatt a közösségi értékhatárokat elérő értékű közbeszerzésekre vonat-

⁴⁷ A 2005. évi CLXXII. tv. indokolása (15. §-hoz)

kozó szabályokat kell alkalmazni (IV. fejezet), nem minősül a Kbt. megkerülésének, ha az egybeszámított értékű beszerzési tárgyakat több, a közösségi eljárásrend szerinti közbeszerzési eljárásban szerzik be [40. § (3) bek.]. Ez azt jelenti, hogy az egybeszámított szolgáltatásokat nem kell egyetlen eljárásban és egyidőben beszerezni, azok több - de azonos eljárásrendű - eljárás keretében is meghirdethetők. Az egybeszámítás tehát csak az alkalmazandó eljárásrendet határozza meg.

Ha a becsült érték kiszámításakor a fenti törvényi rendelkezéseket az ajánlatkérő nem vette figyelembe, a közösségi eljárásrend szerinti közbeszerzésnek a költségvetési évben vagy az adott tizenkét hónapban még beszerzendő tárgyaira – azok értékétől függetlenül – csak a IV. fejezet szerinti közbeszerzési eljárás alapján lehet szerződést kötni [40. § (4) bek.].

Amennyiben tehát az ajánlatkérő észleli, hogy megsértette az egybeszámításra vonatkozó szabályokat, a még beszerzendő tárgyakra alkalmaznia kell a IV. fejezet szabályait.

H) Az építési beruházás becsült értékébe be kell számítani a megvalósításához szükséges, az ajánlatkérő által rendelkezésre bocsátott áruk, illetőleg **szolgáltatások** becsült értékét is [39. § (3) bek.]. Ilyen szolgáltatás lehet pl. egy raktár vagy terület biztosítása az építési anyagok elhelyezésére.

I) Az építési beruházás megvalósításához nem szükséges **szolgáltatás** becsült értékét az építési beruházás becsült értékébe nem lehet beszámítani azzal a céllal, hogy ilyen módon megkerüljék a Kbt. alkalmazását ezen szolgáltatás megrendelésre [39. § (4) bek.].

J) A közbeszerzés becsült értékébe be kell számítani az ajánlatkérő által a részvételre jelentkezők, az ajánlattevők részére fizetendő díjat és kifizetést (jutalékot) is, amennyiben az ajánlatkérő teljesít ilyen jellegű kifizetést a részvételre jelentkezők vagy az ajánlattevők részére [35. § (3) bek.].

A szolgáltatás becsült értékének megállapításával kapcsolatban a hirdetmény közzététele nélküli tárgyalásos eljárás alkalmazásának egyik lehetséges esetére szeretném felhívni a figyelmet.

A Kbt. 125. § (3) bekezdésének b) pontjában szabályozott esetben, ha olyan új szolgáltatás megrendelésére kerül sor, amelyet a korábbi nyertes ajánlattevővel köt meg ugyanazon ajánlatkérő azonos vagy hasonló szolgáltatás teljesítésére, feltéve, hogy az új szolgáltatás összhangban van azzal az alapprojekttel, amelyre a korábbi szerződést nyílt vagy meghívásos eljárásban megkötötték, és a korábbi eljárást megindító hirdetményben az ajánlatkérő jelezte, hogy tárgyalásos eljárást alkalmazhat, valamint **a korábbi eljárásban a szolgáltatás becsült értékének meghatározásakor figyelembe vette az újabb szolgáltatás becsült értékét is** (a közösségi értékhatár elérésének meghatározása szempontjából), alkalmazhatja a hirdetmény nélküli tárgyalásos eljárást. Ilyen eljárást azonban csak a korábbi, első szerződés megkötésétől számított három éven belül lehet indítani.

3.2.7 A SZERZŐDÉS MINŐSÍTÉSE, HA AZ TÖBB KÖZBESZERZÉSI TÁRGYAT FOGLAL MAGÁBAN

Ha a szerződés több, egymással szükségszerűen összefüggő közbeszerzési tárgyat foglal magában, akkor a meghatározó értékű közbeszerzési tárgy szerint kell a szerződést minősíteni [28. § (1) bek.].

Ez azt jelenti, hogy meg kell állapítani külön-külön a szerződés tárgyának, pl. építési beruházásnak és szolgáltatásnak az értékét, és amelyik nagyobb, az arra a beszerzésre irányadó szabályokat kell alkalmazni.

Szolgáltatás megrendelésének minősül az a szerződés, amelynek árubeszerzés és szolgáltatás megrendelése a tárgya, ha a szolgáltatás értéke meghaladja az árubeszerzés értékét [28. § (2) bek.].

Az árubeszerzés magában foglalja a beállítást és üzembe helyezést (mint szolgáltatást) is, amelyeknek az értéke így a „szerződés minősítésében” nem játszik külön szerepet.

Ha a közbeszerzés tárgya olyan szolgáltatás, amely mind a 3. számú melléklet, mind a 4. számú melléklet szerinti valamely szolgáltatást magában foglalja, egyszerű eljárás alkalmazható, feltéve, hogy a 4. számú melléklet szerinti szolgáltatás értéke a közbeszerzés megkezdésekor meghaladja a 3. számú melléklet szerinti szolgáltatás értékét [21/A. §].

KÖZÖSSÉGI SZABÁLYOZÁS

Az árubeszerzésről szóló fejezet **3.1.6. pontjában a C-3/88-as jogesettel** kapcsolatban leírtak a szolgáltatás megrendelésére is vonatkoznak, erre az általános szabályra a Szolgáltatás megrendelési Útmutató⁴⁸ is hivatkozik.

Az Európai Unióban – a közösségi irányelvek rendelkezései és az Európai Bíróság gyakorlata alapján – ha egy szerződés építési beruházást és szolgáltatás megrendelést is magában foglal, akkor a szerződés fő célja alapján kell „minősíteni”. Az új klasszikus irányelv Preambulumának (10) pontja szerint „a szerződés csak akkor minősül építési beruházásra irányuló közbeszerzési szerződésnek, ha a tárgya kifejezetten az I. mellékletben (*Kbt-ben ez az 1. számú melléklet*) felsorolt tevékenységek elvégzésére vonatkozik, még abban az esetben is, ha a szerződés e tevékenységek elvégzéséhez szükséges egyéb szolgáltatások teljesítését is tartalmazza. A szolgáltatásnyújtásra irányuló közbeszerzési szerződések – különösen az ingatlankezelési szolgáltatások területén – bizonyos esetekben építési munkát is tartalmazhatnak. Azonban ha az építési munka a szerződés fő tárgyához képest mellékes és annak csupán lehetséges következménye vagy kiegészítése, az a tény, hogy a szerződés építési munkát is tartalmaz, nem indokolja a szerződés építési beruházásra irányuló közbeszerzési szerződésként történő minősítését.”⁴⁹ Az Európai Bíróság gyakorlata alapján ilyen esetben tehát azt kell megvizsgálni, mi a szerződés fő célja. Amennyiben a fő cél építési és/vagy mérnöki munka, amely ingatlant hoz létre, vagy amely már meglévő ingatlanhoz kapcsolódik (pl: színház felújítása), akkor az irányelv definíciója alapján építési beruházásnak minősül.⁵⁰ A Szolgáltatás megrendelési Útmutató szerint, ha egy munka az irányelv definíciója alapján építési beruházásnak minősül, akkor nincs jelentősége, hogy a szerződés emellett tartalmaz-e árubeszerzést vagy szolgáltatás megrendelést.⁵¹ A C-331/92 számú ügyben⁵² az ajánlatkérő által kiírt beszerzési eljárás fő célja egy már

⁴⁸ Guide to the Community rules on public procurement of services, 1.5 pont

⁴⁹ A 2004/18/EK irányelv Preambuluma

⁵⁰ Guide to the Community rules on public supply contracts, 1.5 pont

⁵¹ Guide to the Community rules on public procurement of services, 1.5.2 pont

működő hotel épületében kaszinó létrehozása és a hotellel együtt történő működtetése volt, tehát szolgáltatás megrendelés, amelyhez csak járulékosan kapcsolódott a hotel felújítási munkája, átalakítása és átépítése, a megfelelő minőségű szolgáltatás nyújtása érdekében. Az Európai Bíróság megállapította, ha egy építési beruházás csak járulékosan kapcsolódik a közbeszerzés fő tárgyához, akkor az a régi építési irányelv alkalmazása szempontjából nem tekinthető építési beruházásnak.

A Kbt. a fenti szabályoktól eltérően nem a szerződés fő célját veszi alapul, hanem a becsült érték alapján meghatározó tárgyat.

Az új klasszikus irányelv a 9. cikkének (1) bekezdésében úgy rendelkezik, hogy „egy közbeszerzési szerződés becsült értékének kiszámítása az ajánlatkérő szerv által becsült, hozzáadottérték-adó nélküli teljes kifizetendő összegén alapul. E számítás során figyelembe kell venni a becsült teljes összeget, beleértve az opció bármely formáját és a szerződés esetleges meghosszabbítását. (A hosszabbításra vonatkozó rendelkezés a Kbt. szerint nem alkalmazható.)

3.2.8 MUNKAVÁLLALÓK VÉDELME

Szolgáltatás megrendelése esetében az ajánlatkérő előírhatja, hogy az ajánlattevő tájékozódjon az adózásra, a környezetvédelemre, valamint köteles előírni, hogy tájékozódjon a munkavállalók védelmére és a munkafeltételekre vonatkozó olyan kötelezettségekről, amelyeknek a teljesítés helyén és a szerződés teljesítése során meg kell felelni. Ebben az esetben az ajánlatkérő köteles a dokumentációban megadni azoknak a szervezeteknek (hatóságnak) a nevét és címét (elérhetőséget), amelyektől az ajánlattevő megfelelő tájékoztatást kaphat [55. § (3)-(4) bekezdések]. A tájékoztatással kapcsolatos részletes szabályokat az

- **1/2004. (I. 9.) FMM rendelet** tartalmazza, mely szerint a munkafeltételekkel és a munkavállalók védelmével kapcsolatos információ az Országos Munkavédelmi és Munkaügyi Főfelügyelőségtől és a Magyar Bányászati és Földtani Hivaltól kérhető.
- **1/2006. (I. 13.) PM rendelet** tartalmazza, amely szerint az adózásra vonatkozó információ az illetékes első fokú állami adóhatóságtól (külföldi személy ajánlattevő esetén az Észak-budapesti Igazgatóságtól), valamint a teljesítés helye szerinti illetékes önkormányzati adóhatóságtól kérhető. *(a kézirat lezárásakor még nem jelent meg a környezetvédelemért felelős miniszternek az 55. §-sal kapcsolatos tájékoztatási kötelezettség teljesítésének szabályaira vonatkozó rendelete)*

3.3 AZ ÉPÍTÉSI BERUHÁZÁS

3.3.1 AZ ÉPÍTÉSI BERUHÁZÁS FOGALMA

Az építési beruházás olyan visszerthes szerződés, amelynek tárgya a következő valamelyik munka megrendelése (és átvétele) az ajánlatkérő részéről:

⁵² Gestion Hotelera Internacional SA v Comunidad Autonoma de Canarias, 61992J0331

A) a Kbt. 1. számú mellékletében felsorolt tevékenységek egyikéhez kapcsolódó munka kivitelezése vagy kivitelezése és külön jogszabályban meghatározott tervezése együtt,

B) építmény kivitelezése vagy kivitelezése és külön jogszabályban meghatározott tervezése együtt,

C) az ajánlatkérő által meghatározott követelményeknek megfelelő építmény bármilyen eszközzel, illetőleg módon történő kivitelezése [25. § (1) bek.].

Az építési beruházás fogalma igen széles. A definíció első része [A) pont] a Kbt. 1. számú mellékletében felsorolt tevékenységekhez kapcsolódó munkák kivitelezésére és tervezésére vonatkozik. Az 1. számú melléklet a **NACE** nomenklátúra 45. osztályába tartozó tevékenységeket sorolja fel. A NACE (Statistical Classification of Economic Activities in the European Communities) a gazdasági tevékenységek egységes ágazati osztályozása az Európai Közösségekben, és a közbeszerzésben az építési beruházásokkal kapcsolatban használjuk. Amennyiben a mellékletben szereplő CPV és a NACE kódok értelmezésében különbség áll fenn, a NACE nomenklátúrát kell alkalmazni.

A fent ismertetett definíció alapján építési beruházásnak minősül olyan munka kivitelezése (vagy kivitelezése és tervezése együtt) is, amely az 1. számú mellékletben szereplő, de általában szolgáltatásnak minősülő tevékenységhez kapcsolódik. Így pl. a hang- és hőszigetelés, festés, tapétázás, csempézés, üveg, tükör szerelése, stb. tehát építési beruházás. *(Itt szeretném felhívni a figyelmet a szolgáltatás megrendelés definíciójára: szolgáltatás megrendelés olyan visszerhes szerződés, amely árubeszerzésnek és építési beruházásnak nem minősül.)*

Az építési beruházás fogalmának második része [B) pont] építmény kivitelezéséhez és tervezéséhez kapcsolódik. Az **építmény fogalma** alatt az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény 2. §-ának 8. pontjában meghatározott fogalmat kell érteni [4. § 7.pont.]: „Építmény: építési tevékenységgel létrehozott, illetve késztermékként az építési helyszínre szállított – rendeltetésére, szerkezeti megoldására, anyagára, készletfokára és kiterjedésére tekintet nélkül – minden olyan helyhez kötött műszaki alkotás, amely a terepszint, a víz vagy az alatti talaj, illetve azok feletti légtér megváltoztatásával, beépítésével jön létre. Az építményhez tartoznak annak rendeltetészerű és biztonságos használatához, működéséhez, működtetéséhez szükséges alapvető műszaki és technológiai berendezések is (az építmény az épület és műtárgy gyűjtőfogalma.)”

A közösségi gyakorlat szerint az építési beruházás fogalmát a lehető legszélesebben kell értelmezni, ezt szolgálja a harmadik rész [C) pont] is, amely egy ajánlatkérő által meghatározott követelményeknek megfelelő építménynek bármilyen eszközzel vagy módon történő kivitelezését szintén építési beruházásnak minősíti.

Az építési beruházások közbeszerzésekkel kapcsolatos részletes szabályait a 162/2004. (V. 21.) Kormányrendelet tartalmazza. Ez a jogszabály határozza meg, hogy a különböző építési munkákat milyen engedélyek birtokában lehet megkezdeni, milyen követelményeket kell támasztani a lebonyolítóval, illetve az eljárásba bevont személyekkel szemben. Meghatározza az építés megrendelésére irányuló közbeszerzési eljárásokban a dokumentáció kötelező tartalmát, és előírja, hogy dokumentációt akkor is kötelező készíteni, ha az adott eljárásra vonatkozó szabályok (pl. egyszerű eljárásban) ezt nem írják elő. Speciális előírásokat tartalmaz a műemlékekkel kapcsolatos építési beruházásokra vonatkozó eljárásokra is.

☞ KÖZÖSSÉGI SZABÁLYOZÁS:

A tervezés és a kivitelezés egy eljárásban való megrendelésével kapcsolatban az új klasszikus irányelv Preambuluma a (9) pontban az alábbiakat tartalmazza: „Az építési beruházásra irányuló szerződések sokféleségét figyelembe véve, az ajánlatkérő szervek számára lehetővé kell tenni, hogy az építési beruházás tervezésére és kivitelezésére vonatkozóan akár külön-külön, akár együttesen ítéljenek oda szerződéseket. Ennek az irányelvnek nem célja, hogy megszabja a szerződések külön-külön, illetve együttesen történő odaítélését. A szerződések külön-külön vagy együttesen történő odaítélésére vonatkozó döntést minőségi és gazdasági szempontok alapján kell meghozni, amelyeket a nemzeti jog határozhat meg.”

3.3.2 AZ ÉPÍTÉSI BERUHÁZÁS FOGALMA A 22. § (2) BEKEZDÉSÉNEK A) PONTJÁBAN MEGHATÁROZOTT BESZERZÉS ESETÉBEN

A 22. § (2) bekezdés a) pontja előírja, hogy a **támogatásból megvalósítandó** közbeszerzés tekintetében ajánlatkérőnek minősül az az egyébként nem klasszikus ajánlatkérő [22. § (1) bek.] szervezet is (kivéve az egyéni vállalkozót és az egyéni céget), amelynek meghatározott építési beruházását vagy az ezzel összefüggő szolgáltatás megrendelését klasszikus ajánlatkérőnek minősülő egy vagy több szervezet többségi részben közvetlenül támogatja. Ezt a szabályt azonban csak meghatározott építési beruházások esetében kell alkalmazni. Így akkor, ha

A) egy építési beruházás a Kbt. 1. számú melléklete szerinti mélyépítési tevékenységek egyikéhez kapcsolódó munka,

B) valamint ha az építési beruházás kórház, sport-, szórakozási és szabadidő-létesítmény, oktatási (iskolaépület, felsőoktatási épület) vagy közigazgatási célokra használt épület kivitelezése (építési munkái) [25. § (2) bek.].

☞ KÖZÖSSÉGI SZABÁLYOZÁS

A B) pontban meghatározott lista taxatív felsorolást tartalmaz, tehát egyéb épületkategóriákkal nem bővíthető. Az Európai Bizottság véleménye szerint azonban az egyes kategóriákat szélesen kell értelmezni, mert a megszorító értelmezés akadályozná a *(rég)* építési irányelv céljainak megvalósulását.⁵³ Az Építés megrendelési Útmutató példaként hozza fel, hogy azokat a nyugdíjas vagy mozgássérült személyek részére készült otthonokat, amelyeknek az az *elsődleges* célja, hogy orvosi ellátást nyújtson a beteg, idős vagy mozgássérült embereknek, a fenti szabály alkalmazása szempontjából „kórháznak” kell tekinteni. *(A támogatásból megvalósuló közbeszerzések speciális szabályait külön fejezet tartalmazza.)*

⁵³ Guide to the Community rules on public works contracts, 1.5 pont

3.3.3 ELŐZETES ÖSSZESÍTETT TÁJÉKOZTATÓ KÉSZÍTÉSÉNEK LEHETŐSÉGE ÉPÍTÉSI BERUHÁZÁS ESETÉN

Az ajánlatkérő előzetes összesített tájékoztatót készíthet a tervezett építési beruházás lényeges jellemzőiről, feltételeiről, ha az építési beruházás becsült értéke eléri vagy meghaladja az építési beruházásra irányadó közösségi értékhatárt (5 150 000 eurót, azaz 1 325 305 627 Ft) [42. § (2) bek.].

A tájékoztatót a tervezett építési beruházás megvalósítására vonatkozó döntést követően kell elkészíteni. Ha az ajánlatkérő készít előzetes összesített tájékoztatót, akkor azt hirdetményi formában kell elkészítenie (közösségi hirdetmény minta rendelet, I. számú melléklet), és megküldenie a Közbeszerzések Tanácsán keresztül az Európai Közösségek Hivatalos Kiadványai Hivatalának. Az ajánlatkérőnek az előzetes összesített tájékoztatót tartalmazó hirdetményt a honlapján is közzé kell tennie (17/C.§ (1) bek.f) pont). Erre a közzétételre azonban csak a hirdetménynek az Európai Közösségek Hivatalos Kiadványai Hivatala részére elektronikus úton történő feladást követően kerülhet sor. (43.§ (1) bekezdés).

Az előzetes összesített tájékoztatót a közbeszerzés különböző tárgyairól együttesen és külön-külön is el lehet készíteni [42. § (3) bek.].

Az előzetes összesített tájékoztatót tartalmazó hirdetmény közzététele nem vonja maga után az abban megadott közbeszerzésre vonatkozó eljárás lefolytatásának kötelezettségét. [43. § (4) bek.].

3.3.4 AZ ÉPÍTÉSI BERUHÁZÁSRA VONATKOZÓ KÖZÖSSÉGI ÉRTÉKHATÁROK (31. §)

Közösségi eljárásban az építési beruházásra vonatkozó értékhatár 5 150 000 euró, azaz 1 325 305 627 forint [31. § (1) bek.].

Építési koncesszió esetében az értékhatár szintén 5 150 000 euró, azaz 1 325 305 627 forint [31. § (2) bek.].

3.3.5 A BECSÜLT ÉRTÉK MEGHATÁROZÁSA ÉPÍTÉSI BERUHÁZÁS ESETÉN

Építési beruházás értékén a közbeszerzés megkezdésekor annak tárgyáért általában kért, illetőleg kínált – általános forgalmi adó nélkül számított és az alábbi szabályok szerint megállapított – legmagasabb összegű teljes ellenszolgáltatást kell érteni (becsült érték). A teljes ellenszolgáltatásba bele kell érteni a vételi jog átengedésének értékét is. [35. § (1) bek.].

A) Az építési beruházás becsült értéke megállapításakor a **több év alatt** megvalósuló építési beruházás esetében a teljes beruházásért járó ellenszolgáltatást kell számítani [39. § (1) bek.].

B) Ha az építési beruházás **több részből áll**, illetőleg több szerződés alapján kerül teljesítésre, mindegyik rész becsült értékét egybe kell számítani [39. § (2) bek.].

C) Az építési beruházás becsült értékébe be kell számítani a megvalósításához szükséges, az ajánlatkérő által rendelkezésre bocsátott **árak, illetőleg szolgáltatások** becsült értékét is [39. § (3) bek.].

D) Az építési beruházás megvalósításához **nem szükséges árubeszerzés, illetőleg szolgáltatás** becsült értékét az építési beruházás becsült értékébe nem lehet beszámítani azzal a céllal, hogy ilyen módon megkerüljék a Kbt. alkalmazását ezen árubeszerzésre, illetőleg szolgáltatás megrendelésére [39. § (4) bek.].

E) A becsült érték kiszámítása során mindazon építési beruházások értékét **egybe kell számítani**, amelyek

a) beszerzésére egy költségvetési évben vagy tizenkét hónap alatt [37. § (1) bek.] kerül sor, a 39.§ (1) bekezdése szerinti eset kivételével, és

b) beszerzésére egy ajánlattevővel lehetne szerződést kötni, **továbbá**

c) rendeltetése azonos vagy hasonló, illetőleg felhasználásuk egymással közvetlenül összefügg [40. § (2) bek.].

A fenti három feltételnek **együttesen** kell fennállnia ahhoz, hogy az ajánlatkérőnek alkalmaznia kelljen az egybeszámítási kötelezettséget.

A fenti a) pont alkalmazása tekintetében a 35. § (2) bekezdésében meghatározott időpont az irányadó.

A Kbt. rendelkezéseinek megfelelően továbbra is csak az azonos típusú közbeszerzési tárgyakat, így az építési beruházások értékét kell egybeszámítani.

Ha a fenti szabályok alapján több – egyenként a közösségi értékhatárt el nem érő értékű – beszerzési tárgy együttes értéke miatt a közösségi értékhatárokat elérő értékű közbeszerzésekre vonatkozó szabályokat kell alkalmazni (IV. fejezet), nem minősül a Kbt. megkerülésének, ha az egybeszámított értékű beszerzési tárgyakat több, a közösségi eljárásrend szerinti közbeszerzési eljárásban szerzik be [40. § (3) bek.]. Ez azt jelenti, hogy az egybeszámított szolgáltatásokat nem kell egyetlen eljárásban és egyidőben beszerezni, azok több - de azonos eljárásrendű - eljárás keretében is meghirdethetők. Az egybeszámítás tehát csak az alkalmazandó eljárásrendet határozza meg.

Ha a becsült érték kiszámításakor a fenti törvényi rendelkezéseket az ajánlatkérő nem vette figyelembe, a közösségi eljárásrend szerinti közbeszerzésnek a költségvetési évben vagy az adott tizenkét hónapban még beszerzendő tárgyaira – azok értékétől függetlenül – csak a IV. fejezet szerinti közbeszerzési eljárás alapján lehet szerződést kötni [40. § (4) bek.].

F) A közbeszerzés becsült értékébe be kell számítani az ajánlatkérő által a részvételre jelentkezők, az ajánlattevők részére fizetendő díjat és kifizetést (jutalékot) is, amennyiben az ajánlatkérő teljesít ilyen jellegű kifizetést a részvételre jelentkezők vagy az ajánlattevők részére (35. § (3) bek.)

G) Az építési beruházás becsült értékébe be kell számítani a megvalósításához szükséges, az ajánlatkérő által rendelkezésre bocsátott áruk, illetőleg szolgáltatások becsült értékét is [39. § (3) bek.]. Ilyen szolgáltatás lehet pl. egy raktár vagy terület biztosítása az építési anyagok elhelyezésére.

H) Az építési beruházás megvalósításához nem szükséges árubeszerzés, illetőleg szolgáltatás becsült értékét az építési beruházás becsült értékébe nem lehet beszámítani azzal a céllal, hogy ilyen módon megkerüljék a Kbt. alkalmazását ezen árubeszerzésre vagy szolgáltatás megrendelésre [39. § (4) bek.].

Az építési beruházás becsült értékének megállapításával kapcsolatban a hirdetmény közzététele nélküli tárgyalásos eljárás alkalmazásának egyik lehetséges esetére szeretném felhívni a figyelmet. A Kbt. 125. § (3) bekezdésének b) pontjában szabályozott esetben, ha olyan új építési beruházásra kerül sor, amelyet a korábbi nyertes ajánlattevővel köt meg ugyanazon ajánlatkérő azonos vagy hasonló építési beruházás teljesítésére, feltéve, hogy az új építési beruházás összhangban van azzal az alapprojekttel, amelyre a korábbi szerződést nyílt vagy meghívásos eljárásban megkötötték, és a korábbi eljárást megindító hirdetményben az ajánlatkérő jelezte, hogy tárgyalásos eljárást alkalmazhat, valamint **a korábbi eljárásban az építési beruházás becsült értékének meghatározásakor figyelembe vette az újabb építési beruházás becsült értékét is** (a közösségi értékhatár elérésének meghatározása szempontjából), alkalmazhatja a hirdetmény nélküli tárgyalásos eljárást. Ilyen eljárást azonban csak a korábbi, első szerződés megkötésétől számított három éven belül lehet indítani.

KÖZÖSSÉGI SZABÁLYOZÁS

Az építési beruházás becsült értékébe be kell számítani a megvalósításához szükséges, az ajánlatkérő által rendelkezésre bocsátott áruk, illetőleg szolgáltatások becsült értékét is. Az Építés megrendelési Útmutató (amely a régi építési irányelvhez kapcsolódik, de az azonos rendelkezések esetében az új irányelvre is alkalmazható) ezzel kapcsolatban kifejti, hogy nemcsak azokat az anyagokat kell figyelembe venni, amelyek beépítésre kerülnek, hanem a munka elvégzéséhez szükséges egyéb gépeket, szerszámokat, felszereléseket és berendezéseket is. Gépek, felszerelések stb. esetében a beszámításnál nem a beszerzési értéküket kell figyelembe venni, hanem azt az árat, amelyet általában az adott piacon bérleti díjként kérnének el értük. Az Útmutatóban foglaltak szerint azt, hogy a bérleti díjat vagy a beszerzési árat kell-e figyelembe venni a becsült érték kiszámításánál, az dönti el, mennyi annak az adott árunak az átlagos élettartama, és milyen hosszú időre bocsátja az ajánlatkérő a vállalkozó rendelkezésére.⁵⁴

3.3.6 A SZERZŐDÉS MINŐSÍTÉSE, HA AZ TÖBB KÖZBESZERZÉSI TÁRGYAT FOGLAL MAGÁBAN

⁵⁴ Guide to the Community rules on public works contracts, 2.2.1 pont

Ha a szerződés több, egymással szükségszerűen összefüggő közbeszerzési tárgyat foglal magában, akkor a meghatározó értékű közbeszerzési tárgy szerint kell a szerződést minősíteni [28. § (1) bek.].

Ez azt jelenti, hogy meg kell állapítani külön-külön a szerződés tárgyának, pl. építési beruházásnak és szolgáltatásnak az értékét, és amelyik nagyobb, az arra a beszerzésre irányadó szabályokat kell alkalmazni.

KÖZÖSSÉGI SZABÁLYOZÁS:

Az új klasszikus irányelv Preambulumának (10) pontja szerint „a szerződés csak akkor minősül építési beruházásra irányuló közbeszerzési szerződésnek, ha tárgya kifejezetten az I. mellékletben felsorolt tevékenységek elvégzésére vonatkozik, még abban az esetben is, ha a szerződés e tevékenységek elvégzéséhez szükséges egyéb szolgáltatások teljesítését is tartalmazza. A szolgáltatásnyújtásra irányuló közbeszerzési szerződések — különösen az ingatlankezelési szolgáltatások területén — bizonyos esetben építési munkát is tartalmazhatnak. Azonban ha az építési munka a szerződés fő tárgyához képest mellékes és annak csupán lehetséges következménye vagy kiegészítése, az a tény, hogy a szerződés építési munkát is tartalmaz, nem indokolja a szerződés építési beruházásra irányuló közbeszerzési szerződésként történő minősítését.”

A C-331/92 számú ügyben⁵⁵ az Európai Bíróság megállapította, hogy ha egy építési munka csak járulékosan kapcsolódik a közbeszerzés fő tárgyához, akkor az az irányelv alkalmazása szempontjából nem tekinthető építési beruházásnak. A fenti ügyben az ajánlatkérő által kiírt beszerzési eljárás fő célja egy már működő hotelben kaszinó létrehozása és a hotellel együtt történő működtetése volt, amelyekhez csak járulékosan kapcsolódott a hotel felújítási munkája, átalakítása és átépítése, a megfelelő minőségű szolgáltatás nyújtása érdekében. A C-225/05 számú ügyben⁵⁶ egy nagyon komplex beruházással kapcsolatban erősítette meg ezt az álláspontot a Bíróság, kimondva azt is, hogy az építési beruházásnak való minősülés független attól, hogy az ajánlatkérő tulajdonosa-e, vagy tulajdonosává válik-e az építménynek, vagy annak egy részének. (Az ügyben az építési vállalkozó a megrendelés alapján megépített épületek többségét továbbértékesítette, a nem értékesített ingatlanrészek pedig az ajánlatkérő tulajdonába kerültek.)

A Kbt. a fenti szabályoktól eltérően nem a szerződés fő célját veszi alapul, hanem a becsült érték alapján meghatározó tárgyat.

Az új klasszikus irányelv a 9. cikkének (1) bekezdésében úgy rendelkezik, hogy „egy közbeszerzési szerződés becsült értékének kiszámítása az ajánlatkérő szerv által becsült, hozzáadottérték-adó nélküli teljes kifizetendő összegén alapul. E számítás során figyelembe kell venni a becsült teljes összeget, beleértve az opció bármely formáját **és a szerződés esetleges meghosszabbítását.** (A hosszabbításra vonatkozó rendelkezés a Kbt. szerint nem alkalmazható.)

⁵⁵ Gestion Hotelera Internacional SA v Comunidad Autonoma de Canarias, 61992J0331

⁵⁶ Jean Auroux and Others v Commune de Roanne, 62005J0225

3.3.7 AZ ÉPÍTÉSI BERUHÁZÁSI SZERZŐDÉS TELJESÍTÉSÉVEL KAPCSOLATOS SPECIÁLIS ELŐÍRÁSOK

Építési beruházás megvalósítására kötött építési szerződés esetén az ajánlatkérőként szerződő fél, amennyiben az ajánlattevőként szerződő fél írásbeli értesítésére (készsre jelentés) a szerződésben az átadás – átvételi eljárás megkezdésére meghatározott határidőt követő tizenöt napon belül nem kezdi meg az átadás – átvételi eljárást, vagy megkezd, de nem fejezi be a szerződésben meghatározott határidőben, az ajánlattevőként szerződő fél kérésére, a teljesítésigazolást köteles kiadni (305.§ (2) bek.)

Építési beruházás esetében az ajánlattevőként szerződő fél köteles megfelelő felelősségbiztosítási szerződést kötni [306. § (2) bek.].

Építési beruházás esetében a közbeszerzési eljárás alapján megkötött szerződés teljesítése során az ajánlatkérőként szerződő fél – külön jogszabályban meghatározott feltételek szerint – köteles a munkát megbízott helyszíni képviselője (műszaki ellenőr) útján ellenőrizni [306. § (3) bek.].

A fenti két feltétel az eljárás nyertesével kötött szerződésnek akkor is a része, ha a felek erről nem, vagy eltérően állapodtak meg. [306. § (4) bek.].

Az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény 58. § (7)-(10) bekezdései a Kbt. hatálya alá tartozó építőipari kivitelezési tevékenység megkezdéséhez kapcsolódó bejelentési, illetve az építési napló vezetéséhez kapcsolódó személyes adatrögzítési kötelezettséget írnak elő.

3.3.8 MUNKAVÁLLALÓK VÉDELME

Építési beruházás megrendelése esetében az ajánlatkérő előírhatja, hogy az ajánlattevő tájékozódjon az adózásra, a környezetvédelemre, valamint köteles előírni, hogy tájékozódjon a munkavállalók védelmére és a munkafeltételekre vonatkozó olyan kötelezettségekről, amelyeknek a teljesítés helyén és a szerződés teljesítése során meg kell felelni. Ebben az esetben az ajánlatkérő köteles a dokumentációban megadni azoknak a szervezeteknek (hatóságnak) a nevét és címét (elérhetőséget), amelyektől az ajánlattevő megfelelő tájékoztatást kaphat [55. § (3)-(4) bekezdések]. A tájékoztatással kapcsolatos részletes szabályokat az

- **1/2004. (I. 9.) FMM rendelet** tartalmazza, mely szerint a munkafeltételekkel és a munkavállalók védelmével kapcsolatos információ az Országos Munkavédelmi és Munkaügyi Főfelügyelőségtől és a Magyar Bányászati és Földtani Hivataltól kérhető.
- **1/2006. (I. 13.) PM rendelet** tartalmazza, amely szerint az adózásra vonatkozó információ az illetékes első fokú állami adóhatóságtól (külföldi személy ajánlattevő esetén az Észak-budapesti Igazgatóságtól), valamint a teljesítés helye szerinti illetékes önkormányzati adóhatóságtól kérhető. *(a kézirat lezárásakor még nem jelent meg a környezetvédelemért felelős miniszternek az 55. §-sal kapcsolatos tájékoztatási kötelezettség teljesítésének szabályaira vonatkozó rendelete)*

4. KIVÉTELEK A KÖZBESZERZÉSI ELJÁRÁS ALKALMAZÁSA ALÓL

Az áruk, személyek és szolgáltatások szabad áramlásának biztosítása megköveteli, hogy a kivételek valóban csak a legindokoltabb helyzetekre korlátozódjanak, hiszen alkalmazásuk jelentősen korlátozza, illetve kizárja a versenyt. **A 29. § azokat az eseteket tartalmazza, amikor a közösségi eljárásrend szerinti eljárást nem kell alkalmazni, azaz nem kell a Kbt. szerinti közbeszerzési eljárást lefolytatni.**

A 29. § (1) bekezdésében felsorolt esetek (a b) pont kivételével, mert az építési beruházásokra nem terjed ki) minden beszerzési tárgyra irányadóak, míg a (2) bekezdésben foglalt esetek csak szolgáltatás megrendelésre vonatkoznak. A kivételeket minden esetben megszorítóan kell értelmezni, a lehetőségek köre az ajánlatkérők által nem bővíthető (taxatív felsorolás).

A KÖZÖSSÉGI ELJÁRÁSREND SZERINTI ELJÁRÁST TEHÁT NEM KELL ALKALMAZNI AZ ALÁBBI ESETEKBEN:

a) az államtitkot vagy szolgálati titkot, illetőleg az ország alapvető biztonsági, nemzetbiztonsági érdekeit érintő, vagy a különleges biztonsági intézkedést igénylő beszerzésre, amelynek vonatkozásában az Országgyűlés illetékes bizottsága a Kbt. alkalmazását kizáró előzetes döntést hozott.

(Az államtitkot vagy a szolgálati titkot, illetőleg alapvető biztonsági, nemzetbiztonsági érdeket érintő vagy különleges biztonsági intézkedést igénylő beszerzések sajátos szabályait a 143/2004. (IV. 29.) Kormányrendelet tartalmazza. Az ország alapvető biztonsági érdekével kapcsolatos beszerzés fogalmát a Kbt. 4. § 2/A. pontja határozza meg: olyan beszerzés, amelynek tárgya közvetlenül kapcsolódik az ország lakosságának fizikai, környezeti, egészségügyi, gazdasági, honvédelmi biztonságát befolyásolni képes építési beruházáshoz, árubeszerzéshez, illetőleg szolgáltatás megrendeléséhez, ideértve a védekezési készség esetén a vízkár közvetlen elhárítása érdekében szükséges beszerzéseket is.)

b) a védelem terén az ország alapvető biztonsági érdekeit érintő, kifejezetten katonai, rendvédelmi, rendészeti célokra szánt áruk (fegyverek, lőszer, hadianyagok) beszerzésére, illetőleg szolgáltatások megrendelésére, összhangban az Európai Közösséget létrehozó Római Szerződés 296. cikkével.

A hivatkozott 296. cikk (1) bekezdésének b) pontja szerint a tagállamok megtehetik az alapvető biztonsági érdekeik védelme érdekében általuk szükségesnek tartott fegyverek, lőszer és hadianyagok előállításával vagy kereskedelmével kapcsolatos intézkedéseket. Ezek az intézkedések nem befolyásolhatják hátrányosan a közös piacon belüli versenyfeltételeket, a nem kifejezetten katonai célokra szánt termékek tekintetében.

Az Árubeszerzési Útmutatóban⁵⁷ és a Szolgáltatás megrendelési Útmutatóban⁵⁸ foglaltak szerint fő szabályként a védelem területén történő árubeszerzések és szolgáltatás megrendelések is a vonatkozó irányelv hatálya alá tartoznak, kivéve azokat az árukat és szolgáltatásokat, amelyekre a fenti cikk rendelkezései vonatkoznak. A Tanács 1958. április 15-én kelt határozatával elfogadott egy listát, amelyen fegyverek, lőszerek és hadianyagok szerepelnek. Abban az esetben, ha ezeket az árukat katonai célra kívánják igénybe venni, ezekre a termékekre és az ezen termékekkel összefüggő szolgáltatásokra (pl. tervezés, szállítás, karbantartás) a Római Szerződés fent hivatkozott cikke vonatkozik, tehát a kivételek közé tartoznak. Nagyon lényeges azonban, hogy erre a kivételre csak akkor lehet hivatkozni, ha a listán szereplő árut vagy a hozzá kapcsolódó szolgáltatást *kizárólag* katonai célra szánják vagy veszik igénybe. Ha tehát egy bizonyos áru szerepel ezen a listán, de annak beszerzése más, nem katonai célra történik, ez a kivétel már nem alkalmazható.

A listán szereplő árukkal, és a honvédelmi beszerzésekkel kapcsolatban a gyakorlatban több bizonytalanság is mutatkozott, ezért az Európai Bizottság 2004-ben kiadott a témában egy Zöld Könyvet, és konzultációt kezdeményezett. Ennek eredményeként a Bizottság 2006-ban kiadott egy Értelmező Közleményt a Római Szerződés 296. cikkének a védelmi beszerzések területén történő alkalmazásáról, amelynek az a célja, hogy iránymutatást adjon arra vonatkozóan, a mentesség (kivételeként való értelmezés) alkalmazása jogos-e.

(A védelem terén alapvető biztonsági érdeket érintő, kifejezetten katonai, rendvédelmi, rendészeti célokra szánt áruk beszerzésére, illetőleg szolgáltatások megrendelésére vonatkozó sajátos szabályokat a 228/2004. (VII. 30.) számú Kormányrendelet tartalmazza. A kézirat leadásakor még nem került elfogadásra az Európai Parlament és a Tanács irányelve a védelmi vonatkozású termékek Közösségen belüli transzferére vonatkozó feltételek egyszerűsítéséről, illetve az Európai Parlament és a Tanács irányelve a honvédelem és a biztonság területén egyes építési beruházásra, árubeszerzésre és szolgáltatásnyújtásra irányuló közbeszerzési szerződések odaítélési eljárásainak összehangolásáról szól.)

c) Nemzetközi szerződésben, illetőleg nemzetközi egyetértési vagy együttműködési megállapodásban meghatározott külön eljárás alapján történő beszerzésre, ha a szerződés, illetőleg a megállapodás csapatok (katonai erők) állomásoztatására, átvonulására, alkalmazására vonatkozik, ideértve hadműveleti területre kihelyezésre, (áthelyezésre) kerülő egységek esetében a kihelyezés (áthelyezés) megvalósításával összefüggő beszerzéseket is.

(A NATO Biztonsági Beruházási Programja keretében megvalósuló beszerzésre vonatkozó részletes – a Kbt.-től az ilyen eljárások sajátossága miatt szükséges, eltérő – szabályokat a 40/2005. (III. 10.) Kormányrendelet határozza meg.)

d) Nemzetközi szerződésben meghatározott külön eljárás alapján történő beszerzésre, ha az Európai Unió kívüli állammal kötött szerződés, projekt közös megvalósításával, illetőleg hasznosításával összefüggő beszerzésre vonatkozik.

⁵⁷ Guide to the Community rules on public supply contracts, 2.4 pont

⁵⁸ Guide to the Community rules on public procurement of services, 2.3.1 pont

A 4. § 6. pontjában foglaltak szerint ennek a kivételnek az alkalmazásánál az Európai Unió kifejezés alatt csak az Európai Uniót kell érteni, az Európai Gazdasági Térséget, illetve a Térségről szóló megállapodásban részes államokat nem!

Az új klasszikus irányelv rendelkezései szerint az ilyen szerződésről értesíteni kell az Európai Bizottságot, amely konzultálhat a 71/306/EGK határozatban létrehozott Közbeszerzési Szerződések Tanácsadó Bizottságával.

e) Nemzetközi szervezet által meghatározott külön eljárás alapján történő beszerzésre.

(A nemzetközi szervezet a 4. § 25. pontja szerint nemzetközi szerződéssel létrejött olyan nemzetközi jogalany, amely meghatározott cél érdekében állandó szervezettel rendelkezik, és tevékenysége több állam területére terjed ki.)

f) Olyan beszerzésre, amelynek kizárólagos rendeltetése az, hogy lehetővé tegye az ajánlatkérő számára egy vagy több nyilvános elektronikus hírközlési szolgáltatás nyújtását, illetve nyilvános elektronikus hírközlő hálózat rendelkezésre bocsátását, vagy igénybevételét.

(Nyilvános elektronikus hírközlési szolgáltatás: a 4. § 27. pontja szerint: olyan, más részére általában ellenszolgáltatás fejében végzett szolgáltatás, amely teljesen vagy nagyrészt jeleknek nyilvános elektronikus hírközlő hálózatokon történő átviteléből, és ahol ez értelmezhető, irányításából áll, de nem foglalja magában a nyilvános elektronikus hírközlő hálózatok és elektronikus hírközlési szolgáltatások felhasználásával továbbított tartalmat szolgáltatató vagy ilyen tartalom felett szerkesztői ellenőrzést gyakorló szolgáltatásokat, valamint nem foglalja magában az információs társadalommal összefüggő, más jogszabályokban meghatározott szolgáltatásokat, amelyek nem elsősorban a nyilvános elektronikus hírközlő hálózatokon történő jeltovábbításból állnak; kivéve továbbá a műsorterjesztési és műsorszórtási szolgáltatást;

4. § 28.pont: nyilvános elektronikus hírközlő hálózat az elektronikus hírközlésről szóló törvényben így meghatározott fogalom. Az elektronikus hírközlésről a 2003. évi C. törvény a 188. § 85. pontjában úgy rendelkezik, hogy nyilvános elektronikus hírközlő hálózat a teljesen vagy elsősorban a nyilvánosan elérhető elektronikus hírközlési szolgáltatások nyújtására használt elektronikus hírközlő hálózat)

A Közbeszerzések Tanácsa a 2/2006. számú ajánlásában foglalkozik a Kbt. 29. § (1) bek. f) pontja szerinti kivétellel.

Egyszerű eljárásban a törvény további kivételeket tartalmaz, amelyek az ezen eljárásrendre vonatkozó résznél kerülnek ismertetésre.

A 29. § (2) bekezdésében meghatározott kivételekkel „A szolgáltatás megrendelése” című fejezet foglalkozik részletesen.

5. HIRDETMÉNYEK MEGKÜLDÉSE ÉS KÖZZÉTÉTELE

☞ ÁLTALÁNOS SZABÁLYOK

A közösségi értékhatárokat elérő és meghaladó értékű közbeszerzési eljárásban a hirdetményeket az Európai Unió Hivatalos Lapjában (Official Journal of the European Communities) és a hirdetmények elektronikus napilapjában, a TED-adatbankban (Tenders Electronic Daily) kell közzétenni [44. § (1) bek.]. A Hivatalos Lap kiadója, az Európai Közösségek Hivatalos Kiadványai Hivatala, Luxemburgban működik.

Címe: 2, rue Mercier, L-2985 Luxemburg,

Faxszámai: +352 29 29 42 670

E-mail címe: mp-ojs@opoce.cec.eu.int

Információ és on-line formanyomtatványok: <http://simap.eu.int>

A közbeszerzési hirdetmények a Hivatalos Lap Kiegészítő Kiadványában jelennek meg (OJ S: Supplement to the Official Journal of the European Union).

A TED a Kiegészítő Kiadvány on-line változata, az Európai Unió tagállamaiból és az EGT országokból érkező, a közösségi értékhatárokat elérő, illetve meghaladó értékű közbeszerzési eljárásokkal kapcsolatos ajánlati és részvételi felhívásokat, előzetes összesített tájékoztatókat, az eljárások eredményéről szóló tájékoztatókat stb. tartalmazza. Korlátozott számban található rajta az Amerikai Egyesült Államokból, Japánból és más országokból származó pályázati felhívásokat is.

Az elektronikus napilap az alábbi weblapon érhető el: <http://ted.publications.eu.int/official>

A hirdetményeket a Közbeszerzések Tanácsán keresztül kell megküldeni a Hivatalnak, tehát az ajánlatkérőknek a Tanács Szerkesztőbizottságához kell eljuttatniuk azokat [44. § (2) bek.]. A közösségi eljárásrendben alkalmazandó hirdetménymintákat az Európai Bizottság 1564/2005/EK Rendelete tartalmazza (közösségi hirdetményminta rendelet), amely a 2004/17/EK és a 2004/18/EK európai parlamenti és tanácsi irányelveknek megfelelő, közbeszerzési eljárások keretében megjelenő hirdetmények közzétételére használandó szabványos űrlapok létrehozásáról rendelkezik. (Ezek a hirdetményminták a Közbeszerzések Tanácsa honlapján is megtalálhatók) Az ajánlatkérőknek a hirdetményeket a lehető leggyorsabban és a legmegfelelőbb módon kell megküldeniük, hogy a hirdetmények a lehető legrövidebb időn belül nyilvánosságot kapjanak. Gyorsított eljárásban a hirdetményeket csak telefaxon vagy elektronikus úton lehet eljuttatni a Tanácshoz [44. § (2) bek.]. 2010. január elsejétől közösségi eljárásrendben kötelező lesz a hirdetményeknek elektronikus úton történő feladása.

A közösségi eljárásrendben (és az egyszerű eljárásban) a hirdetmények feladásának részletes szabályait külön jogszabály tartalmazza. A 34/2004. (III. 12.) Kormányrendelet (továbbiakban Kormányrendelet) a közbeszerzési és tervpályázati hirdetmények megküldésének és közzétételének részletes szabályairól, a hirdetmények ellenőrzési rendjéről és díjáról, valamint a Közbeszerzési Értesítőben történő közzététel rendjéről és díjáról rendelkezik. A jogszabály szerint a Szerkesztőbizottság a hirdetményt annak továbbküldése előtt megvizsgálja, hogy megfelel-e a közbeszerzéssel kapcsolatos jogszabályoknak, majd a hirdetmény (és a közzétételre irányuló kérelem) kézhezvétele napjától számított legkésőbb két munkanapon belül feladja azokat az Európai Unió Hivatalos Lapjában történő közzétételre. (Ha a hirdetményt javítani kell, a kézhezvétel napjának a javított hirdetmény kézhezvétele minősül, ha pedig hiánypótlásra hívták fel a kérelmezőt, akkor a hiánypótlás

lásra történő felhívás alapján benyújtott kérelem, illetve hirdetmény esetében a hirdetmény kézhezvétele napjának az ismételt kézhezvétel napja minősül.) A hirdetmények ellenőrzéséért szerkesztési díjat kell fizetni (Kivéve az ezer fő lakosnál kevesebb lélekszámú települések esetében a 22. § (1) bek. d) *(önkormányzati ajánlatkérők)* és f) *(közalapítvány)* pontja szerinti ajánlatkérőket (44. § (4) bek.). A hirdetménynek a Szerkesztőbizottság által közzétételre történő feladására olyan módon kerül sor, amilyen módon az a Szerkesztőbizottsághoz érkezett, azzal az eltéréssel, hogy személyesen vagy kézbesítő útján benyújtott, vagy levélben megküldött hirdetmények esetén a feladásra telefaxon kerül sor (amennyiben az ajánlatkérő nem kérte annak elektronikus úton történő továbbítását). A nem elektronikus úton megküldött hirdetmény terjedelme nem lehet több 650 szónál, kivételes esetben ez maximum 20%-kal nőhet *(a Kbt. 45. § (3) bekezdése a Kormányrendelet előírásaira utal vissza.)*. E terjedelemben a hirdetményminták szövege nem számítandó bele. **(2010. január elsejéről ez a korlát a kötelező elektronikus feladásra tekintettel megszűnik)**

A hirdetmény közzétételére irányuló kérelemben nyilatkozni kell arra vonatkozóan, hogy a hirdetmény ellenjegyzése megtörtént.

A hirdetményt tehát a Szerkesztőbizottság adja fel közzétételre, és a hirdetmény feladása napjának azt a napot kell tekinteni, amelyen a Szerkesztőbizottság továbbítja a Hivatalnak a hirdetményt! A feladás napját a Szerkesztőbizottságnak tudnia kell igazolnia. [44. § (5) bek.]. A feladás napjáról a Szerkesztőbizottság a feladás napján haladéktalanul, írásban tájékoztatja a kérelmezőt. A tájékoztatás olyan módon történik, amilyen módon a kérelmező a hirdetményt a Szerkesztőbizottsághoz benyújtotta, azzal az eltéréssel, hogy személyesen vagy kézbesítő útján benyújtott, vagy levélben megküldött hirdetmények esetén a feladás napjáról való tájékoztatásra telefaxon vagy elektronikus úton kerül sor. Az Európai Közösségek Hivatalos Kiadványai Hivatala értesítést küld e-mail útján a felhívásnak a TED oldalain történő megjelenése napján a hirdetmény közzétételéről. A visszaigazolás a közzétételre vonatkozó bizonyítéknak minősül (44. § (7) bek.)

A Közbeszerzések Tanácsa, a hirdetmény nem elektronikus úton, illetve elektronikus úton, de nem a közbeszerzési eljárásokban elektronikus módon gyakorolható eljárási cselekmények szabályairól, valamint az elektronikus árlejtés alkalmazásáról szóló 257/2007. (X. 4.) Kormányrendelet 7. §-ának (4) bekezdése szerinti módon történő megküldése esetén - az ajánlatkérő kérelmére - a Kormányrendeletben meghatározott módon megfelelő elektronikus úton adja fel a hirdetményt az Európai Unió Hivatalos Lapjában történő közzétételre... Az ily módon történő továbbküldésért az ajánlatkérőnek hirdetménytovábbítási díjat kell fizetnie *(A Kbt. 44. § (6) bekezdése is a Kormányrendeletre utal vissza.)*

Az EK Hivatalos Kiadványai Hivatala a hirdetményeket a Szerkesztőbizottság által történő feladást követően legkésőbb **12 napon** belül, gyorsított eljárás, illetve külön jogszabályban meghatározott módon, elektronikus úton történő feladás esetén pedig **5 napon** belül teszi közzé [44. § (3) bek.]. Tekintettel arra, hogy az eljárási határidők a feladás napjától kezdődnek, a 12, illetve az 5 napos időszak már beleszámít az eljárási határidőkbe!

Az előzetes összesített tájékoztatót tartalmazó hirdetmény, a közbeszerzési eljárást megindító hirdetmény és az eljárás eredményéről szóló tájékoztatót tartalmazó hirdetmény az ajánlatkérő által választott hivatalos nyelven teljes terjedelmében kerül közzétételre a Hivatalos Lapban és a TED-ben. Ezen hirdetmények lényeges elemeinek összefoglalását az Európai Unió hivatalos nyelvére is közzéteszik azzal, hogy egyedül az ajánlatkérő által választott hivatalos nyelven készült és

megküldött szöveg hiteles (45. § (1)-(2) bek.). A közzététel (a Hivatalos Lapban és a TED-adatbankban) és a fordítás költségeit az Európai Unió viseli.

A hirdetményeket tájékoztató jelleggel a Közbeszerzések Tanácsa is közzéteszi a Közbeszerzési Értesítőben, ennek érdekében az ajánlatkérő köteles az általa közzétételre feladott hirdetményt a Közbeszerzések Tanácsa részére megküldeni (47. § (1) bekezdés). Amennyiben a Hivatalos Lapban közzétett hirdetmény és az Értesítőben tájékoztató jelleggel közzétett hirdetmény tartalma között eltérés van, a Hivatalos Lapban közzétett hirdetmény tartalma az irányadó. (Ilyen esetben a Szerkesztőbizottság a kérelmező kérelmére az Értesítőben helyesbítést tesz közzé.)

Az ajánlatkérőnek az eljárást megindító hirdetményeket öt munkanapon belül a honlapján, ha pedig nem rendelkezik honlappal, a Közbeszerzések Tanácsa honlapján közzé kell tennie (17/C.§ (1) bek. a) pont). A 22. § (1) bekezdés d) pontjában meghatározott önkormányzati ajánlatkérők a kötelező közzétételt követően a hirdetményeket a helyben szokásos módon is közzétehetik (2009. október elsejétől főszabály szerint a hirdetmények a Közbeszerzések Tanácsa honlapján kerülnek közzétételre adatbázis jelleggel, illetve az ajánlatkérő honlapján is.).

Bár a Kbt. az öt munkanap „kezdő” időpontját nem adja meg, megítélésem szerint ez a feladás napja. Ezt erősíti meg a (3) bekezdés szövege, mely szerint a hirdetmények honlapon történő közzétételére az Európai Közösségek Hivatalos Kiadványai Hivatala részére történő feladást követően kerülhet sor, illetve a 2008. évi CVIII. törvény indokolásában is erre történik utalás. A honlapon közzétett hirdetmény nem tartalmazhat más adatot, mint amely az Európai Unió Hivatalos Lapjában (TED-adatbank) megjelent, és fel kell tüntetni a hirdetmény feladásának napját is.

Az ajánlatkérő közzétételi kötelezettségének megfelelni úgy is, hogy honlapjáról elérhetővé teszi a Közbeszerzések Tanácsa honlapján az adott közbeszerzési eljárásra vonatkozóan megjelenő adatokat, információkat (17/C.§ (4) bek.). A felhívásoknak a honlapon öt évig elérhetőnek kell lenniük (17/C.§ (5) bek.).

Az ajánlatkérő más módon, pl. nemzeti vagy helyi újságban is közzéteheti a hirdetményeket. Nagyon lényeges szabály azonban, hogy a más módon közzétett hirdetmények kizárólag az EK Hivatalos Kiadványai Hivatalának történő feladást követően, **tehát a Szerkesztőbizottság által történő feladás után jelenhetnek csak meg**, és nem tartalmazhatnak más adatokat, mint amelyek a Hivatalos Lapban (TED-adatbankban) illetőleg az ajánlatkérő honlapján megjelentek! A EK Hivatalos Kiadványai Hivatala részére történő feladás napját, illetve a honlapon történő közzététel napját ezekben a hirdetményekben is fel kell tüntetni [47. § (1) bek.].

Az ajánlatkérő olyan hirdetményének a közzétételét is kérheti a Hivatalos Lapban, illetve a TED-adatbankban, amely hirdetményben megadott közbeszerzésre nem vonatkozik a közösségi eljárásrendben előírt közzétételi kötelezettség. Az ilyen közzététel azonban nem vonja maga után a közösségi eljárásrend szabályai szerinti eljárás alkalmazását [46. §].

A KÖZÖS KÖZBESZERZÉSI SZÓJEGYZÉK (CPV)

A Közös Közbeszerzési Szójegyzék, azaz a CPV (Common Procurement Vocabulary) egy, a közbeszerzésekre alkalmazandó osztályozási rendszer, amelyet azzal a céllal hoztak létre, hogy egységesítse az ajánlatkérők által a szerződésük tárgyának megnevezéséhez használt hivatkozásokat.

A Közös Közbeszerzési Szójegyzéket, a 2195/2002/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet tartalmazza. A rendeletet az Európai Bizottság 213/2008/EK rendelete jelentősen módosította, ezért a CPV alkalmazásakor erre különösen nagy figyelmet kell fordítani.

A Szójegyzék egy alapszószeretből és egy kiegészítő szószeretből áll, amelyek ténylegesen kódszámok. Az alapszószeret legfeljebb kilencjegyű, a szerződések tárgyát képező áruk, építési beruházások vagy szolgáltatások megnevezéséhez hozzárendelt kódszámot jelenti.

- Az első 2 számjegy jelzi a főcsoportot/ágazatot,
- Az első 3 számjegy jelzi a csoportot/alágazatot,
- Az első 4 számjegy jelzi az osztályt/ágazatot,
- Az első 5 számjegy jelzi az alosztályt/kategóriát.

Az utolsó 3 számjegy az alosztályon belüli nagyobb részletezettséget biztosítja.

A kilencedik számjegy az azt megelőző számjegyek ellenőrzésére szolgál.

A kiegészítő szószeret (kódszámok) segítségével a szerződés tárgyának megnevezése bővíthető és pontosítható, átfogóbban meghatározható.

A Kbt. 20. § (5) bekezdésében foglaltak szerint a közbeszerzési és tervpályázati hirdetményekben, az éves statisztikai összegezesekben, a közbeszerzések (szerződések) tárgyának nomenklátúra szerinti meghatározása során a CPV-t kell alkalmazni. A kódok megtalálhatók a Közbeszerzések Tanácsa honlapján, a „Közösségi közbeszerzési jog/Közbeszerzéssel kapcsolatos rendeletek” hivatkozás alatt.

A „Közösségi közbeszerzési jog/Értelmező közlemények” oldalon elérhető egy, az Európai Bizottság által kiadott, a CPV-t magyarázó dokumentum, magyar nyelven.

NUTS KÓDOK

A NUTS kód (Nomenclature des Unités Territoriales Statistiques) a statisztikai célú területi egységek nomenklátúrája. **A teljes hazai kódrendszer a Központi Statisztikai Hivatal elnökének 9001/2008. (SK 1.) közleményében (Területi számjelrendszer, 2008) is megtalálható, amely egy 4. szintet is tartalmaz, kistérségek szerint.**

Kód	Ország	1. szint	2. szint	3. szint
HU	Magyarország			
HU1		Közép-Magyarország		
HU10			Közép-Magyarország	

HU101				Budapest
HU102				Pest
HU2		Dunántúl		
HU21			Közép-Dunántúl	
HU211				Fejér
HU212				Komárom- Esztergom
HU213				Veszprém
HU22			Nyugat-Dunántúl	
HU221				Győr-Moson- Sopron
HU222				Vas
HU223				Zala
HU23			Dél-Dunántúl	
HU231				Baranya
HU232				Somogy
HU233				Tolna
HU3		Alföld és Észak		
HU31			Észak- Magyarország	
HU311				Borsod-Abaúj- Zemplén
HU312				Heves
HU313				Nógrád
HU32			Észak-Alföld	
HU321				Hajdú-Bihar
HU322				Jász-Nagykun- Szolnok

HU323				Szabolcs-Szatmár-Bereg
HU33			Dél-Alföld	
HU331				Bács-Kiskun
HU332				Békés
HU333				Csongrád

6. AZ ELŐZETES ÖSSZESÍTETT TÁJÉKOZTATÓ

Az előzetes összesített tájékoztató nem azonos a Kbt. 5. §-ában szabályozott közbeszerzési tervvel. A terv készítésének az a célja, hogy az ajánlatkérők a költségvetési év elején minél hamarabb számba vegyék az adott évre tervezett közbeszerzéseiket, az előzetes tájékoztatónak pedig az, hogy a piaci szereplőket informálja a tervezett beszerzési eljárásokról. A terv nyilvános, de nem kell hirdetményben közzétenni, míg ha az ajánlatkérő készít előzetes összesített tájékoztatót, azt hirdetmény útján kell közzétennie az Európai Unió Hivatalos Lapjában, és a honlapján.

Az új klasszikus irányelv már nem teszi kötelezővé a tájékoztató elkészítését, így a korábbi szigorú szabályozás, amely pl. nem tette lehetővé a tájékoztatóban nem szereplő eljárás lefolytatását, megszűnt.

Az ajánlatkérő – a költségvetési év kezdetét követően - előzetes összesített tájékoztatót készíthet az adott évre, illetőleg az elkövetkező legfeljebb 12 hónapra tervezett

a) összes, a kivételi körbe nem tartozó és a közösségi értékhatárokat elérő vagy meghaladó értékű **árubeszerzéseiről**, ha annak becsült összértéke eléri vagy meghaladja az árubeszerzés közösségi értékhatárait [42. § (1) bek. a) pont];

b) a Kbt. 3. melléklete szerinti összes, a kivételi körbe nem tartozó és a közösségi értékhatárokat elérő vagy meghaladó értékű **szolgáltatás megrendeléséről**, ha annak becsült összértéke eléri vagy meghaladja a szolgáltatásnyújtás közösségi értékhatárait [42. § (1) bek. b) pont].

Amennyiben az ajánlatkérő készít előzetes összesített tájékoztatót, azt hirdetmény útján kell közzétennie. A hirdetményt a közösségi hirdetmény minta rendeletben meghatározott minta szerint kell elkészíteni (I. számú melléklet), és meg kell küldeni a Közbeszerzések Tanácsán keresztül az Európai Községek Hivatalos Kiadványai Hivatalának. A határidővel kapcsolatban a Kbt csak arról rendelkezik, hogy erre a költségvetési év kezdetét követően kerülhet sor, míg az új klasszikus irányelv ezt azzal egészíti ki, hogy ezt a költségvetési év kezdetét követően a lehető leghamarabb kell megtenni.

Az ajánlatkérőnek a tájékoztatót tartalmazó hirdetményt a honlapján is közzé kell tennie (17/C. § (1) bek. f) pont), a hirdetménynek a fent hivatkozott Hivatal részére elektronikus úton történő feladását követően [43. § (1) bek.]. A hirdetménynek a honlapon történő közzétételéhez fűződő

joghatások szempontjából a hirdetménynek a honlapon történő közzétételének időpontja az irányadó (44. § (1) bek.). A hirdetményt a honlapon öt munkanapon belül kell közzétenni *(ez a határidő a hirdetmény feladásától számítódik)*, és a közzétett hirdetmény nem tartalmazhat más adatot, mint amely az Európai Unió Hivatalos Lapjában megjelent. A feladás napját is fel kell tüntetni. A hirdetménynek 5 évig elérhetőnek kell lennie a honlapon (17/C.§ (1)-(5) bekezdések).

A honlap fogalmát a Kbt. nem határozza meg. A 2009. április elsején hatályon kívül helyezett 2/2006. (I. 13.) IM rendelet 22. számú mellékletének - amely a nemzeti hirdetményminták kitöltési útmutatója volt - a 18. pontja szerint a „felhasználói oldal az ajánlatkérő honlapjának azt a részét jelenti, amely a közbeszerzési eljárásaival kapcsolatos információkat elkülönítetten szerepelteti.” Az új klasszikus irányelv VIII. melléklete 2. pontjának b) alpontja szerint a honlap tartalmazhat előzetes összesített tájékoztatókat, a folyamatban lévő ajánlati felhívásokra, a tervezett beszerzésekre, a megkötött szerződésekre és a megszüntetett eljárásokra vonatkozó információkat, valamint bármely hasznos általános információt, mint például kapcsolattartó pontot, telefon- és telefaxszámot, postai címet és e-mail címet.

Árubeszerzés esetén a tájékoztatót árucsoportonkénti bontásban kell elkészíteni, és az árucsoportot a CPV-re történő hivatkozással kell megadni [43. § (2) bek.].

Szolgáltatás megrendelése esetén az összesítést a Kbt. 3. melléklete szerinti szolgáltatáscsoportonkénti bontásban kell elkészíteni [43. § (3) bek.]. A CPV-t szolgáltatás megrendelés esetén is alkalmazni kell.

Ha a tervezett szolgáltatás a Kbt. 4. mellékletébe tartozik, azt nem kell a tájékoztatóban szerepeltetni.

Az ajánlatkérő előzetes összesített tájékoztatót készíthet a tervezett építési beruházás lényeges jellemzőiről, feltételeiről, ha az építési beruházás becsült értéke eléri vagy meghaladja az építési beruházásra irányadó közösségi értékhatárt. A tájékoztatót a tervezett építési beruházás megvalósítására vonatkozó döntést követően kell elkészíteni [42. § (2) bek.].

Az építési beruházásról készült tájékoztatót is közzé kell tenni hirdetmény útján, és a fent leírtak szerint az ajánlatkérő honlapján is. A hirdetményt szintén a közösségi hirdetményminta rendeletben meghatározott minta szerint kell elkészíteni (I. számú melléklet), és meg kell küldeni a Közbeszerzések Tanácsán keresztül az Európai Közösségek Hivatalos Kiadványai Hivatalának. A honlapon történő közzététel egyéb szabályai építési beruházás esetében is alkalmazandók [17/C.§, 43. § (1) bek.]. A hirdetményben a CPV kódot kell használni.

Az előzetes összesített tájékoztatót a közbeszerzés különböző tárgyairól együttesen és külön-külön is el lehet készíteni [42. § (3) bek.].

Az előzetes összesített tájékoztatót tartalmazó hirdetmény közzététele nem vonja maga után az abban megadott közbeszerzésre vonatkozó eljárás lefolytatásának kötelezettségét, és a tájékoztatót tartalmazó hirdetmény közzététele előtt az ajánlatkérő megindíthatja az érintett közbeszerzésre vonatkozó eljárást (43. § (4) bek.).

☞ AZ ELŐZETES ÖSSZESÍTETT TÁJÉKOZTATÓ KÖZZÉTÉTELÉHEZ KAPCSOLÓDÓ HATÁRIDŐ- KEDVEZMÉNYEK:

Előzetes összesített tájékoztatót akkor kötelező készíteni (és közzétenni), ha az ajánlatkérő élni kíván a Kbt. által lehetővé tett, és az ajánlattételi határidőre vonatkozó rövidítési lehetőséggel. Nyílt eljárásban a minimálisan előírt 52 napos **ajánlattételi határidő** lerövidíthető, főszabályként az ajánlati felhívás feladásának napjától számított minimum **36** napra, illetve rendkívüli sürgősség esetén **22** napra, feltéve, hogy a hirdetményt elektronikus úton adják fel [74. § (2) bek.].

Meghívásos eljárásban a minimálisan előírt 40 napos **ajánlattételi határidő** lerövidíthető az ajánlati felhívás megküldésének napjától számított minimum **26** napra [122. § (2) bek.].

A fenti határidő-kedvezmények azonban csak akkor kapcsolódhatnak az előzetes összesített tájékoztató közzétételéhez, ha azt az ajánlatkérő az ajánlati, illetve a részvételi felhívást tartalmazó hirdetmény **feladásának** napját legalább ötvenkét nappal megelőzően, de legfeljebb tizenkét hónapon belül adta fel, és az tartalmazta az ajánlati vagy részvételi felhívás hirdetményi mintája szerinti, a tájékoztatót tartalmazó hirdetmény feladásának időpontjában rendelkezésre álló adatokat is [74. § (2) bek. és 122. § (2) bek.].

7. A KÖZBESZERZÉSI MŰSZAKI LEÍRÁS

A vámok, a mennyiségi korlátozások és az azzal azonos hatású intézkedések eltörlését követően az áruk szabad áramlását továbbra is akadályozták az eltérő nemzeti szabványok és műszaki előírások. Ennek kiküszöbölésére a Közösségben megkezdődött az európai szabványok kidolgozása, illetve a nemzeti szabványok és műszaki szabályok harmonizációja. A kölcsönös elismerés és egyenértékűség elve, amelyet az Európai Bíróság a C-120/78 számú ügyben⁵⁹ (Cassis de Dijon) mondott ki, jelentősen hozzájárult ennek a folyamatnak a felgyorsulásához. Ez az elv a műszaki szabályok alkalmazása terén azt jelenti, hogy közös műszaki szabályok vagy szabványok hiányában egy ajánlatkérő nem utasíthatja el egy másik tagállami ajánlattevő ajánlatát csak azon az alapon, hogy az nem a műszaki leírásban meghatározott nemzeti vagy egyéb szabványnak, hanem a saját tagállami szabványának felel meg. Ebben az esetben az ajánlatkérő köteles megvizsgálni, hogy az általa előírt szabványban foglalt kötelező követelményeknek mennyiben felel meg az ajánlat.

A közbeszerzési irányelveknek a közösségi szintű műszaki szabályok meghatározásával az a fő céljuk, hogy megszűnjön az a „műszaki diszkrimináció”, amely a nemzeti szabványok alkalmazása miatt még gyakran éri a külföldi ajánlattevőket.

⁵⁹ Rewe-Zentral AG v Bundesmonopolverwaltung für Branntwein, 61978J0120

Az ajánlatkérőknek nagy figyelmet kell fordítaniuk arra, hogy betartsák a vonatkozó rendelkezéseket, mert az Európai Bizottság számos esetben indított eljárást a tagállamok ellen ezen előírások megsértése miatt.

Az új klasszikus irányelv jelentősen módosította a közbeszerzési műszaki leírás elkészítésére vonatkozó szabályokat, azok sokkal rugalmasabbak lettek. Változtak a fogalmak, jelentőséget kaptak a környezetvédelmi és szociális szempontok is.

Az irányelv Preambulumának (29) pontja a közbeszerzési műszaki leírással kapcsolatban az alábbiakat tartalmazza:

„A közbeszerzők által kidolgozott műszaki leírásoknak lehetővé kell tenniük a közbeszerzés verseny előtti megnyitását. E célból lehetővé kell tenni a műszaki megoldások sokféleségét tükröző ajánlatok benyújtását. Ennek megfelelően lehetővé kell tenni a műszaki leírásoknak a teljesítmény és a funkcionális követelmények tekintetében történő kidolgozását, és amennyiben az európai szabványra vagy annak hiányában a nemzeti szabványra történik hivatkozás, az ajánlatkérő szervnek el kell bírálania az egyenértékű szabályokon alapuló ajánlatokat. Az egyenértékűség bizonyításához az ajánlattevők számára a bizonyítékok minden formájának használatát engedélyezni kell. Az ajánlatkérő szervnek minden olyan döntését meg kell tudnia indokolni, amely szerint az adott esetben az egyenértékűség nem áll fenn. Azok az ajánlatkérő szervek, amelyek környezetvédelmi követelményeket kívánnak meghatározni egy adott szerződés műszaki leírásában, környezetvédelmi jellemzőket állapíthatnak meg, mint például valamely gyártási módszer és/vagy a termékcsoportok vagy szolgáltatások konkrét környezeti hatásai. Alkalmazhatnak — de nem kötelező alkalmazniuk — megfelelő, az ököcímekben — például az európai ököcímekben, a nemzeti vagy nemzetközi ököcímekben, vagy bármely más ököcímekben — meghatározott leírásokat, feltéve, hogy a címke követelményeit tudományos adatok alapján, olyan eljárás során dolgozzák ki és fogadják el, amelyben az érdekeltek, azaz kormányzati szervek, fogyasztók, gyártók, forgalmazók és környezetvédelmi szervezetek is részt vehetnek, továbbá feltéve, hogy a címke hozzáférhető és minden érdekelt félnek a rendelkezésére áll. Amennyiben lehetséges, az ajánlatkérő szervnek olyan műszaki leírást kell megállapítania, amely figyelembe veszi a fogyatékkal élők számára való hozzáférhetőség szempontjait és a valamennyi felhasználó számára alkalmas kialakítást. A műszaki leírást egyértelműen kell megfogalmazni, hogy minden ajánlattevő tudja, mit tartalmaznak az ajánlatkérő szerv által megállapított követelmények.”

7.1 A KÖZBESZERZÉSI MŰSZAKI LEÍRÁS FOGALMA

A közbeszerzési műszaki leírás azoknak a műszaki előírásoknak az összessége, amelyeket különösen az ajánlattételhez szükséges dokumentáció tartalmaz, és amelyek meghatározzák a közbeszerzés tárgya tekintetében megkövetelt jellemzőket, amelyek alapján a közbeszerzés tárgya oly módon írható le, hogy az megfeleljen az ajánlatkérő által igényelt rendeltetésnek. A műszaki előírások tartalmazzák a környezetvédelmi teljesítményre, a valamennyi követelménynek – így különösen a fogyatékos emberek számára a szolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférés szempontjának – megfelelő kialakítására, a biztonságra és a méretekre vonatkozó jellemzők meghatározását, ideértve a közbeszerzés tárgyára alkalmazandó, a terminológiára, a jelekre, a vizsgálatra és vizsgálati módszerekre, a csomagolásra, a jelölésre, a címkézésre, a használati utasításra, a gyártási folyamatokra és módszerekre vonatkozó követelményeket. Építési beruházás esetében továbbá tartalmaz-

niuk kell a minőségbiztosításra, a tervezésre és költségekre vonatkozó szabályokat, a munkák vizsgálati, ellenőrzési és átvételi feltételeit, az építési eljárásokat vagy technológiákat, valamint minden olyan egyéb műszaki feltételt, amelyet az ajánlatkérőnek módjában áll általános vagy különös rendelkezésekkel előírni az elkészült munka és azon anyagok vagy alkatrészek tekintetében, amelyeket az magában foglal. Árubeszerzés vagy szolgáltatás megrendelése esetében továbbá tartalmazniuk kell a minőségre, a teljesítményre, a termék rendeltetésére, a megfelelőségigazolási eljárásokra vonatkozó követelményeket [4. § 15. pont].

A műszaki leírás fogalma külön került meghatározásra szolgáltatás megrendelés és árubeszerzés tekintetében, illetve építési beruházás tekintetében, a környezetvédelem és a fogyatékkal élő személyek számára való elérhetőség pedig különös jelentőséget kapott. A közbeszerzés tárgyára vonatkozó közbeszerzési műszaki leírást kötelező megadni, vagy az ajánlati felhívásban, vagy pedig a dokumentációban [58. § (1) bek.].

„A műszaki előírásoknak két funkciója van:

- meghatározzák a szerződést a piac számára úgy, hogy a cégek eldönthessék, hogy az érdekli őket vagy sem. Ilyen módon meghatározzák a verseny szintjét.

- mérhető követelményeket határoznak meg, amelynek alapján a tender értékelhető. Minimális megfelelőségi feltételeket szabnak. Ha ezek nem tiszták és pontosak, az nem megfelelő ajánlatokhoz vezet.”⁶⁰

7.2 A KÖZBESZERZÉSI MŰSZAKI LEÍRÁS MEGHATÁROZÁSÁNAK FŐ SZABÁLYA

A közbeszerzési műszaki leírást valamennyi felhasználó, ezen belül, amennyiben a közbeszerzés tárgyára nézve értelmezhető, a fogyatékos emberek számára a szolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférés szempontjának figyelembevételével kell meghatározni (58. § (2) bek.).

A KÖZBESZERZÉSI MŰSZAKI LEÍRÁST – A KÖZÖSSÉGI JOGGAL ÖSSZEEGYEZTETHETŐ KÖTELEZŐ MŰSZAKI SZABÁLYOK SÉRELME NÉLKÜL – AZ ALÁBBI 4 MÓD VALAMELYIKÉNEK VÁLASZTÁSÁVAL KELL MEGADNI.

A.) Építési beruházási munkák tervezése, számítása és kivitelezése, valamint a termék alkalmazása tekintetében az európai szabványokat köztevéő nemzeti szabványokra, európai műszaki engedélyre, közös műszaki előírásokra, nemzetközi szabványokra, az európai szabványügyi szervezetek által kidolgozott műszaki ajánlásra, ezek hiányában nemzeti szabványokra, nemzeti műszaki engedélyre, illetve nemzeti műszaki előírásokra történő hivatkozással (58. § (3) bek. a) pont).

A közbeszerzési műszaki leírás ily módon történő meghatározása esetén az ajánlatkérő köteles a szabvány, műszaki engedély, műszaki előírások, műszaki ajánlás megnevezése mellett a „vagy azzal egyenértékű” kifejezést szerepeltetni (58. § (4) bek.).

⁶⁰ Zöld közbeszerzés! A környezetvédelmi szemléletű közbeszerzés kézikönyve (Európai Bizottság 2005)

☞ EURÓPAI SZABVÁNY:

A nemzeti szabványosításról szóló törvényben így meghatározott fogalom [4. § 5. pont]. *(A nemzeti szabványosításról szóló 1995. évi XXVIII. törvény 1. sz. mellékletének 7. pontja szerint „olyan szabvány, amelyet európai szabványügyi szervezet fogadott el, és tett a közösség számára hozzáférhetővé.” Európai Szabványügyi Szervezetek: CEN, CENELEC, ETSI)*

☞ EURÓPAI MŰSZAKI ENGEDÉLY:

Az áru használati alkalmasságának kedvező műszaki elbírálása, amely az építési munkákra vonatkozó *alapvető követelményeknek* az áru belső tulajdonságai és a meghatározott alkalmazási és használati feltételek szerinti teljesítésén alapul; az európai műszaki engedélyt az Európai Unió tagállama által e célra kijelölt tanúsító szervezet bocsátja ki [4. § 4. pont].

☞ KÖZÖS MŰSZAKI ELŐÍRÁS:

Olyan műszaki előírás, amelyet az Európai Unió tagállamai által elismert eljárásnak megfelelően állapítottak meg, és az Európai Unió Hivatalos Lapjában közzétettek (4. § 17. pont).

☞ MŰSZAKI AJÁNLÁS:

Európai Szabványügyi Szervezet által nem szabványként kiadott bármely dokumentum, amelyet a piaci igények kielégítésére, szabályozott eljárás szerint dolgoztak ki (4. § 23/A. pont).

☞ NEM ZETKÖZI SZABVÁNY:

A nemzeti szabványosításról szóló törvényben így meghatározott fogalom (4. § 24/A. pont). *(A nemzeti szabványosításról szóló 1995. évi XXVIII. törvény 1. sz. mellékletének 4. pontja szerint „olyan szabvány, amelyet nemzetközi szabványosító vagy szabványügyi szervezet fogadott el, és tett a közösség számára hozzáférhetővé.” Nemzetközi Szabványügyi Szervezetek: ISO, IEC)*

☞ NEMZETI SZABVÁNY:

A nemzeti szabványosításról szóló törvényben így meghatározott fogalom [4. § 24. pont]. *(A nemzeti szabványosításról szóló 1995. évi XXVIII. törvény 5. § (1) bekezdése szerint „a nemzeti szabvány olyan szabvány, amelyet a nemzeti szabványügyi szervezet alkotott meg vagy fogadott el, és tett a nyilvánosság számára hozzáférhetővé”. A hazai szabványügyi szervezet a Magyar Szabványügyi Testület.)*

☞ SZABVÁNY:

A nemzeti szabványosításról szóló törvényben így meghatározott fogalom [4. § 33. pont]. *(A nemzeti szabványosításról szóló 1995. évi XXVIII. törvény 4. § (1) bekezdésében foglaltak szerint „a szabvány elismert szervezet által alkotott vagy jóváhagyott, közmegegyezéssel elfogadott olyan műszaki (technikai) dokumentum, amely tevékenységre vagy azok eredményére vonatkozik, és*

olyan általános és ismételten alkalmazható szabályokat, útmutatókat vagy jellemzőket tartalmaz, amelyek alkalmazásával a rendező hatás az adott feltételek között a legkedvezőbb”.)

B.) Teljesítmény-, illetve funkcionális követelmények megadásával (58. § (3) bek. b) pont). („E paramétereknek azonban kellően pontosnak kell lenniük ahhoz, hogy lehetővé tegyék az ajánlattevők számára a szerződés tárgyának meghatározását, az ajánlatkérők számára pedig a szerződés odaítélését.”⁶¹) „A teljesítésalapú megközelítés általában a nagyobb piaci kreativitás számára nagyobb teret enged, és egyes esetekben innovatív technikai megoldások kifejlesztésére sarkallja a piacot. Ha ezt a megközelítést alkalmazza, nem szükséges túlzottan részletesen kifejtetni a műszaki előírásokat.”⁶²

C.) A B.) pont szerinti követelmények alapján, az e követelményeknek való megfelelés vélelmét biztosító, az A.) pontban meghatározottakra történő hivatkozással (58. § (3) bek. c) pont).

D.) Egyes jellemzők tekintetében az A.) pontban meghatározottakra, más jellemzők tekintetében pedig a B.) pontban meghatározott követelményekre történő hivatkozással (58. § (3) bek. d) pont).

„Nagy hangsúlyt kap az új irányelvben az az elv, hogy az ajánlattevő jogosult az ajánlatában az ajánlattevő számára megfelelő módon, bármely megfelelő eszközzel bizonyítani, hogy az általa javasolt megoldások egyenértékű módon megfelelnek a műszaki leírásokban meghatározott követelményeknek.”⁶³

7.2 ÉRVÉNYTELENSÉG A MŰSZAKI LEÍRÁSNAK VALÓ MEGNEM FELELÉS MIATT (89/A.§)

Nem nyilvánítható érvénytelennek az ajánlat – a közbeszerzési műszaki leírásnak az 58. § (3) bekezdésének a) pontja szerinti meghatározása esetén – kizárólag azon az alapon, hogy az ajánlatban szereplő termékek és szolgáltatások nem felelnek meg a műszaki leírásban meghatározott szabványoknak vagy egyéb előírásoknak, amennyiben az ajánlattevő ajánlatában megfelelő módon, bármely megfelelő eszközzel bizonyítja, hogy az általa javasolt megoldások egyenértékű módon megfelelnek a közbeszerzési műszaki leírásban meghatározott követelményeknek. Megfelelő eszköz lehet különösen a gyártótól származó műszaki dokumentáció vagy valamely független, szakmailag elismert szervezet [58. § (6) bekezdés] minősítése.

Nem nyilvánítható érvénytelennek – a közbeszerzési műszaki leírás teljesítmény- és funkcionális követelményekre való hivatkozással történő meghatározása esetén – az európai szabványt közzétevő nemzeti szabványnak, európai műszaki engedélynek, közös műszaki előírásnak, nemzetközi szabványnak vagy valamely európai szabványügyi szervezet által kidolgozott műszaki ajánlásnak megfelelő ajánlat, amennyiben ezek a leírások az ajánlatkérő által megállapított teljesítményre, illetve funkcionális követelményekre vonatkoznak. Az ajánlattevőnek az ajánlatában – megfelelő

⁶¹ 2004/18/EK irányelv 23. cikk (3) bek. a) pontja

⁶² Zöld közbeszerzés! A környezetvédelmi szemléletű közbeszerzés kézikönyve (Európai Bizottság 2005)

⁶³ A 2005. évi CLXXII. tv. indokolása (28. §-hoz)

módon, bármely megfelelő eszközzel – bizonyítania kell, hogy a szabványnak megfelelő termék, szolgáltatás vagy építési beruházás megfelel az ajánlatkérő által meghatározott teljesítmény-, illetve funkcionális követelményeknek. Megfelelő eszköz lehet különösen a gyártótól származó műszaki dokumentáció vagy valamely független, szakmailag elismert szervezet [58. § (6) bekezdés] minősítése.

Elismert szervezetnek minősül az olyan vizsgáló és kalibráló laboratórium, valamint tanúsító és ellenőrző szervezet, amely megfelel az alkalmazandó európai szabványoknak. Az ajánlatkérő köteles elfogadni a más tagállamokban székhellyel rendelkező elismert szervezet által kiadott tanúsítványokat (58. § (6) bek.).

7.3 A „VAGY AZZAL EGYENÉRTÉKŰ” KIFEJEZÉS ALKALMAZÁSA A KÖZBESZERZÉSI LEÍRÁSBAN

A Kbt. 58. § (7) bekezdése egy igen fontos szabályt tartalmaz: az ajánlatkérő a közbeszerzési műszaki leírást nem határozhatja meg oly módon, hogy az egyes ajánlattevőket, illetőleg árukat az eljárásból kizár, vagy más módon indokolatlan és hátrányos vagy előnyös megkülönböztetésüket eredményezi. Ha a közbeszerzés tárgyának egyértelmű és közérthető meghatározása szükségessé tesz meghatározott gyártmányú, eredetű, típusú dologra, eljárásra, tevékenységre, személyre, illetőleg szabadalomra vagy védjegyre való hivatkozást, a leírásnak tartalmaznia kell, hogy a megnevezés csak a tárgy jellegének egyértelmű meghatározása érdekében történt, és a megnevezés mellett a „vagy azzal egyenértékű” kifejezést kell szerepeltetni.

Abban az esetben, ha az ajánlatkérő a közbeszerzési műszaki leírást 58. § (3) bek. a). pontjában foglaltak szerint határozza meg, köteles a szabvány, műszaki engedély, műszaki előírások, műszaki ajánlás megnevezése mellett a „vagy azzal egyenértékű” kifejezést szerepeltetni (58. § (4) bekezdés).

Amint arra már többször hivatkoztam, az egységes piac létrehozásának alapvető feltétele az áruk, személyek és szolgáltatások szabad áramlásának biztosítása, ezért tilos minden diszkriminatív műszaki leírás alkalmazása. A Kbt. az irányelvekben foglaltaknak megfelelően tiltja a meghatározott gyártmányú, eredetű, típusú stb. dologra, eljárásra, védjegyre, szabadalomra való hivatkozást. Lehetnek azonban olyan kivételes esetek, amikor a közbeszerzés tárgyának egyértelmű és közérthető meghatározása szükségessé teszi az ilyen közbeszerzési műszaki leírás megadását. Ez azonban csak a tárgy egyértelmű meghatározása érdekében történhet, és a megnevezés mellett a „vagy azzal egyenértékű” kifejezést szerepeltetni kell. Az ajánlatkérőnek minden esetben bizonyítani kell tudnia, hogy szükség volt a közbeszerzési műszaki leírás megfelelő meghatározásához az ilyen speciális hivatkozásra.

A C-45/87 számú ügyben⁶⁴ egy ír városi tanács nyílt pályázatot írt ki ivóvízszállító csőrendszer építésére. Az ajánlatkérő a csövekre közbeszerzési műszaki leírásként egy ír szabványt jelölt meg, és előírta, hogy az ajánlattevőknek igazolniuk kell az ezen szabványnak való megfelelést. (A megfelelési vizsgálatot az Ír Szabványügyi Hivatal végezte.) Az egyik ír pályázó spanyol csövet jelölt meg az ajánlatában, amely csövet korábban nem vizsgáltatták meg az Ír Szabványügyi Hivatallal, de az

⁶⁴ Európai Bizottság v Írország, 61987J0045

megfelelt a Spanyolországban elismert műszaki szabványnak. Az ajánlatkérő elutasította az ajánlatot. Az Európai Bíróság kimondta, hogy ha nincsenek közös műszaki szabályok vagy szabványok, egy ajánlatkérő nem utasíthat el más tagállamból származó árukat csak azon az alapon, hogy az áruk másfajta műszaki szabályoknak vagy szabványoknak felelnek meg, anélkül, hogy megvizsgálná, megfelelnek-e ezek az áruk a kiírás követelményeinek is. Ezért, bár természetes, ha egy építési beruházás esetén a biztonság és a megfelelőség biztosítása érdekében meghatározott szabványnak való megfelelést ír elő az ajánlatkérő, az nem eredményezheti, hogy megfelelő vizsgálat nélkül kizárjanak egy olyan ajánlatot, amely egy másik tagországban elismert szabványnak megfelelő árut tartalmaz, de ugyanazt a biztonságot, teljesítményt és megbízhatóságot garantálja, mint a kiírásban szereplő szabvány.

Az Európai Bíróság a C-59/00 számú ügyben⁶⁵ is a közbeszerzési műszaki leírással kapcsolatban állapított meg jogsértést. Egy dán ajánlatkérő lakásépítéssel összefüggésben ács munkák elvégzésére írt ki a **közösségi értékhatárokat el nem érő értékű** beszerzési eljárást. Kikötötte, hogy a beépítendő ablakokat és ajtókat egy meghatározott dán cég fogja szállítani. A legalacsonyabb árajánlata alapján nyertes dán ajánlattevő a szerződés aláírásakor jelezte, hogy ő német ablakokat fog felhasználni, és az árajánlatát is ennek figyelembevételével tette meg. Az ajánlatkérő természetesen ezt nem fogadta el, így a dán ácsnak dán ablakot kellett beépítenie. Az ács a szerződés teljesítését követően jogorvoslati eljárást kezdeményezett, az ügy előzetes kérdés formájában került az Európai Bíróság elé. A Bíróság megállapította, hogy a Római Szerződésnek azon rendelkezései, melyek szerint tilos a tagállamok között a behozatalra vagy a kivitelre vonatkozó minden mennyiségi korlátozás, nem teszik lehetővé egy ajánlatkérő számára, hogy a közösségi értékhatárokat el nem érő értékű építési beruházások esetében úgy írja elő egy meghatározott termék használatának kötelezettségét a szerződés teljesítéséhez, hogy ez a kikötés nem tartalmazza a „vagy azzal egyenértékű” kifejezést.

7.4 AZ ÖKOCÍMKÉK

Amennyiben az ajánlatkérő a közbeszerzési műszaki leírást teljesítmény-, illetve funkcionális követelmények szerint határozza meg, és ezen követelmények keretében környezetvédelmi jellemzőket állapít meg, hivatkozhat az európai vagy nemzeti (illetve nemzetközi) ökocímkékre, vagy bármely más ökocímke által meghatározott részletes leírásokra, vagy szükség esetén azok egy részére (58. § (5) bek.). Az ajánlatkérő ezeket a hivatkozásokat csak akkor teheti meg, ha:

- A. a leírások alkalmasak a közbeszerzés tárgya tekintetében megkövetelt jellemzők meghatározására,
- B. a címke követelményeit tudományos adatok alapján állapították meg,
- C. az ökocímke olyan eljárás keretében került elfogadásra, amelyben valamennyi érdekelt fél részt vehetett, és
- D. a leírások valamennyi érdekelt számára hozzáférhetők.

⁶⁵ Bent Moustén Vestergaard v Spjttrup Boligselskab, 62000J0059

„Az ökocímke kritériumai nem egyetlen paraméteren alapulnak, hanem olyan tanulmányokon, amelyek helytálló, tudományosan megalapozott információk alapján elemzik egy terméknek vagy szolgáltatásnak, annak életciklusa során - „bölcsőtől a sírig”- a környezetre gyakorolt hatását. Ez hasznos információval szolgál a termékkel járó költséggel kapcsolatban a nyersanyag kitermelésétől kezdve a gyártás-előkészítési szakaszon keresztül a termelésen és forgalmazáson át a végső leselejtezéssel bezárólag.”⁶⁶

Az ökocímkek közül az ún. Európai Ökocímke (ECO-label - virág) a legismertebb. Ezt az ökocímkét az 1980/2000/EK Európai Parlamenti és Tanácsi rendelet szabályozza, és minden tekintetben megfelel az ökocímkekkel szemben támasztott, fent hivatkozott követelményeknek. *(a környezetvédelmi rendelkezésekkel külön fejezet foglalkozik)*

Az ökocímkek azt tanúsítják, hogy az azokkal ellátott termék környezetvédelmi szempontból biztonságosabb, mint az ugyanazon termékcsoporthoz tartozó többi hasonló termék. Az Európai Bizottság által kiadott, a környezetvédelmi szempontoknak a közbeszerzésben történő érvényesítéséről szóló értelmező közleménye⁶⁷ szerint, ha nincsenek kötelező környezetvédelmi előírások, illetve ha az ajánlatkérő a szabványokban és jogszabályokban meghatározottaknál magasabb szintű környezetvédelmi biztonságra törekszik, akkor az ökocímkek odaítélésére vonatkozó kritériumoknak megfelelő műszaki leírásokat alkalmazhat (ezekre hivatkozhat), és kijelentheti, hogy az ilyen címkével bíró terméket úgy tekinti, mint amely megfelel az általa kiírt műszaki követelményeknek (nincs szükség a megfelelés egyéb módon történő igazolására). Természetesen az ajánlatkérő azt nem követelheti meg, hogy az ajánlattevők rendelkezzenek európai (virág, északi hattyú) vagy más ökocímkével. Léteznek ugyanis egyéb nemzeti (német kék angyal, Energy Star) és magánkibocsátású ökocímkek (biocímkek, pl. IFOAM) is, illetve egy termék anélkül is megfelelhet a címke-re vonatkozó (és az ajánlatkérő által kiírt) kritériumoknak, hogy ilyen címkével lenne ellátva („vagy azzal egyenértékű” elv!).

Az ajánlatkérő jelezheti, hogy az ökocímkével ellátott termékek és szolgáltatások esetében vélelmezi a közbeszerzési műszaki leírásnak való megfelelést. Ebben az esetben el kell fogadnia valamennyi megfelelő bizonyítási eszközt, így különösen a gyártótól származó műszaki dokumentációt vagy valamely elismert szervezettől származó vizsgálati jelentést. Elismert szervezetnek minősül az olyan vizsgáló és kalibráló laboratórium, valamint tanúsító és ellenőrző szervezet, amely megfelel az alkalmazandó európai szabványoknak. Az ajánlatkérő köteles elfogadni a más tagállamokban székhellyel rendelkező elismert szervezet által kiadott tanúsítványokat (58. § (6) bek.).

7.5 A TÖBBVÁLTOZATÚ AJÁNLATOKRA VONATKOZÓ SZABÁLYOK

Az ajánlatkérők minden esetben kötelesek megadni a közbeszerzés tárgyára vonatkozó közbeszerzési műszaki leírást. Emellett a Kbt. – az irányelvekben előírt szabályokkal összhangban – lehetővé

⁶⁶ Zöld közbeszerzés! A környezetvédelmi szemléletű közbeszerzés kézikönyve (Európai Bizottság 2005)

⁶⁷ A Bizottság értelmező közleménye a közbeszerzésre alkalmazandó közösségi jogról és a környezetvédelmi megfontolások a közbeszerzésbe történő beillesztésének lehetőségeiről (2001/C 333/07)

teszi, hogy az ajánlatkérők többváltozatú ajánlatokat is elfogadjanak. Az ilyen ajánlatok benyújtásának lehetősége a műszaki fejlődést segítheti elő.

1. Az eljárást megindító felhívásban szerepelnie kell, hogy az ajánlattevő tehet-e többváltozatú (alternatív) ajánlatot. Az a tény, hogy az ajánlatkérő a közbeszerzés mennyiségét a legalacsonyabb vagy a legmagasabb mennyiség vagy érték közlésével határozza meg, és kiköti az ettől való eltérés lehetőségét, előírva az eltérés százalékos mértékét, önmagában még nem minősül többváltozatú ajánlattételi lehetőségnek [51. § (1) bek.].
2. Az ajánlatkérő akkor rendelkezhet többváltozatú ajánlattételi lehetőségről, ha a bírálati szempontok közül az összességében legelőnyösebb ajánlat kiválasztására irányuló bírálati szempontot alkalmazza az eljárásban [51. § (2) bek.]. *(Tehát ha a bírálati szempont a legalacsonyabb ár, akkor többváltozatú ajánlat benyújtására nem adhat az ajánlatkérő lehetőséget. Az alternatív javaslatok értékelése és összehasonlítása a többi, nem alternatív javaslatnak minősülő ajánlattal csak akkor valósítható meg megfelelő módon, ha az összes ajánlatot különféle szempontok szerint vizsgálják meg, vagyis nem csupán az ár számít.)*
3. Többváltozatú ajánlattétel lehetősége esetén az ajánlatkérőnek vagy az eljárást megindító felhívásban, vagy a **dokumentációban kell meghatároznia, hogy a változatoknak milyen minimum követelményeknek**, illetőleg közbeszerzési műszaki leírásnak kell megfelelniük, **és azokat milyen egyéb követelmény szerint kell elkészíteni** [51. § (3) bek.].
4. A többváltozatú ajánlat esetében csak az a változat érvényes, amely megfelel a felhívásban vagy a dokumentációban meghatározott **minimum követelményeknek**, illetőleg közbeszerzési műszaki leírásnak [89. § (1) bek.].
5. Többváltozatú ajánlat esetében nem nyilvánítható érvénytelennek a változat kizárólag azon az alapon, hogy a változat elfogadása esetén a közbeszerzés tárgya árubeszerzés helyett szolgáltatás megrendelésének vagy szolgáltatás megrendelése helyett árubeszerzésnek minősülne [89. § (2) bek.. b) pont]. *(Ez a szabály különösen azokra az alternatív javaslatokra vonatkozik, amelyeknél a meghatározó érték alapján minősülne más szerzési tárgynak az ajánlat.)*

A C-421/01 számú ügyben⁶⁸ az ajánlatkérő híd- és útépitési munkák elvégzésére írt ki közbeszerzési eljárást, melyben lehetővé tette többváltozatú ajánlatok benyújtását. A dokumentációban azonban nem határozta meg kifejezetten azokat a műszaki (minimális) követelményeket, amelyeknek az alternatív ajánlatoknak meg kellett felelniük, hanem egy nemzeti jogszabályra hivatkozott, amely az ilyen javaslatok megfelelőségének általános definícióját tartalmazta. Az Európai Bíróság döntésében kimondta, az ajánlatkérőnek *pontosan* meg kell határozni a minimális követelményeket, és nem elegendő, ha csupán egy nemzeti jogszabályra utal. Ha az ajánlatkérő ennek a kötelezettségének nem vagy nem megfelelő módon tett eleget, a többváltozatú ajánlatokat nem veheti figyelembe, tehát nem bírálhatja el.

A többváltozatú ajánlatoknak a versenypárbeszédben igen jelentős szerepük lehet, hiszen az ilyen eljárás megindításakor az ajánlatkérő nem tudja kellő pontossággal meghatározni a közbeszerzési

⁶⁸ Traunfellner GmbH v Österreichische Autobahnen- und Schnellstraßen-Finanzierungs-AG 62001J0421

műszaki leírást. Az alkalmasnak minősített ajánlattevőknek az ún. megoldási javaslatban kell az egy vagy többváltozatú ajánlatukat meghatározniuk. Ha egy ajánlattevő többváltozatú megoldási javaslatot ad, a különböző megoldási javaslat-változatokat önálló javaslatnak kell tekinteni, és az ajánlatkérő jogosult a továbbiakban az ajánlattevő egy-egy megoldási javaslatát a párbeszéd további fordulójára (fordulóira) nem meghívni. Ha a változat nem felel meg az ajánlatkérő által meghatározott követelményeknek, elvárásoknak, akkor a változatot érvénytelenné lehet nyilvánítani *(a versenypárbeszédéről részletesen külön fejezet szól).*

8. KIZÁRÓ OKOK ÉS ALKALMASSÁG

A részvételre jelentkezők alkalmasságának (ideértve a kizáró okok vizsgálatát is) elbírálása, illetve az általuk benyújtott ajánlatok megfelelőségének vizsgálata a kétszakaszos eljárásokban, tehát a meghívásos, a hirdetmény közzétételével induló tárgyalásos eljárásban, a gyorsított eljárásokban és a versenypárbeszéd során időben is elkülönül egymástól. Az egyszakaszos eljárásokban (nyílt, hirdetmény közzététele nélkül induló tárgyalásos) eljárásban nincs határozott időbeli elkülönülés a két szakasz között, hiszen az ajánlattevők egyidejűleg nyújtják be az ajánlatkérőnek az alkalmasságuk elbírálásához szükséges igazolásokat és a beszerzés konkrét tárgyára vonatkozó ajánlatukat. Az Európai Bíróság a C-31/87 számú ügyben⁶⁹ kimondta, hogy bár az irányelvi rendelkezések szerint **nyílt eljárásban** nincs szigorú időbeli elhatárolás az ajánlattevők alkalmasságának, illetve ajánlatuknak az elbírálása között, az irányelvek tisztán elkülönítik az alkalmassági és a bírálati szempontoknak való megfelelés vizsgálatát. Ezt a szabályt a Kbt. is tartalmazza. A 81. § (3) bekezdése előírja, hogy az ajánlatkérő köteles megállapítani, mely ajánlatok érvénytelenek, illetőleg van-e olyan ajánlattevő, akit az eljárásból ki kell zárni. A 88.§ (6) bekezdésében foglaltak szerint, ha az ajánlat érvénytelen, az ajánlatkérőnek nem kell a bírálati szempont szerint az ajánlatot értékelnie. Az érvénytelenségi okok között pedig a kizárás és az alkalmatlanság is szerepel.

Ha az egyszakaszos eljárásban egy ajánlattevő megfelel az alkalmassági kritériumoknak, és nem áll kizáró okok hatálya alatt, az automatikus jogot ad a részére arra, hogy az ajánlatát is elbírálják. A meghívásos, illetve hirdetmény közzétételével induló tárgyalásos eljárásban pl. az alkalmassági kritériumoknak való megfelelés nem ad minden esetben automatikus jogot arra, hogy ajánlatot is benyújthasson a részvételre jelentkező, hiszen mindkét eljárásban lehetősége van arra az ajánlatkérőnek, hogy létszámot, vagy keretszámot határozzon meg.

A Kbt. – az irányelvekben foglaltaknak megfelelően – nem csak a kizáró okokat és az alkalmassági szabályokat határozza meg, hanem ezek igazolásának a módját is. A C-76/81 számú ügyben⁷⁰ az Európai Bíróság is megerősítette, hogy az irányelvek nem csak az alkalmassági kritériumokat határozzák meg, hanem előírják azt a módot is, ahogyan az ajánlattevők igazolhatják, hogy megfelelnek ezeknek a követelményeknek. Az irányelvekben (és a Kbt.-ben) hivatkozott igazolási módoktól eltérő dokumentumok bekérésére kizárólag a pénzügyi és gazdasági alkalmasság elbírásához van lehetőség.

⁶⁹ Gebroeders Beentjes BV v State of the Netherlands, 61987J0031

⁷⁰ SA Transporoute et travaux v Minister of Public Work, 61981J0076

Az ajánlatkérők tehát a közösségi eljárásrend szabályai szerint lefolytatott eljárásokban nem bővíthetik a kizáró okok körét és igazolásuk módját sem, illetve az alkalmasság igazolásának lehetőségeit sem, kizárólag a pénzügyi és gazdasági kritériumok meghatározásával kapcsolatban írhatnak elő további (egyéb) igazolási módokat.

Az ajánlattevők „megfelelősége” az alábbi szempontok szerint vizsgálható:

- kizáró okok fennállása,
- pénzügyi és gazdasági alkalmasság,
- műszaki, illetve szakmai alkalmasság.

8.1 A KIZÁRÓ OKOK VIZSGÁLATA

A kizáró okok (kötelező és választható) felsorolása taxatív, az ajánlatkérők ezt nem bővíthetik egyéb kizáró okokkal. A Kbt. nem csak azokat az okokat határozza meg, amelyek alapján ki kell vagy ki lehet zárni az ajánlattevőt (kétszakaszos eljárásokban a részvételre jelentkezőt) az eljárásból, hanem azokat az igazolási módokat is, amelyekkel az igazolható, hogy velük szemben nem állnak fenn a kizárás feltételei. „A kizárás alapja különösen a szerződésszegés veszélye.”⁷¹

A Kbt. 2009. április elsejétől hatályos rendelkezései szerint az ajánlattevőnek (kétszakaszos eljárásokban a részvételre jelentkezőnek), a közbeszerzés értékének 10 %-át meghaladó mértékben igénybe venni kívánt alvállalkozójának és az erőforrást nyújtó szervezetnek az ajánlatában csak írásban kell nyilatkoznia, hogy nem tartozik az ajánlatkérő által előírt kizáró okok hatálya alá. A Kbt. által előírt, az alábbiakban ismertetésre kerülő igazolásokat, nyilatkozatokat, dokumentumokat csak a nyertes ajánlattevőnek, a 10 % feletti alvállalkozójának, és a számára erőforrást nyújtó szervezetnek kell benyújtania, az eredményhirdetést követő 8 napon belül (63. § (1) bek. a)-b) pontok).

A Kbt. az igazolásoknak bármely ajánlattevő által korábban (még az eljárásban) történő benyújtását is engedi, az ajánlattevő maga dönt arról, melyik lehetőséget választja.

A Kbt. 63.§-ának (2) bekezdésében meghatározott igazolási módok az irányelvből kerültek átvételre. Ezek általános igazolási lehetőségek, amelyeket a tagállamok a saját jogrendszerükhöz igazodva pontosítanak.

A magyarországi letelepedésű ajánlattevőkre és alvállalkozókra vonatkozó igazolási módokról a Közbeszerzések Tanácsa tájékoztatót (továbbiakban Tájékoztató) adott ki. Ebben a tájékoztatóban foglaltak szerint kell tehát a Magyarországon illetve az Európai Unió bármely tagállamában (EGT tagállamokban is) a közbeszerzési eljárásokban a magyar ajánlattevőknek igazolniuk a kizáró okok hiányát.

A nem magyarországi letelepedésű ajánlattevők által alkalmazandó igazolási módokról a Közbeszerzések Tanácsa több tájékoztatót is kiadott.

⁷¹ a 2003. évi CXXIX. tv. indokolása (60-64.§-hoz)

8.1.1 KÖTELEZŐEN ALKALMAZANDÓ (A TÖRVÉNY EREJÉNÉL FOGVA BEÁLLÓ) KIZÁRÓ OKOK:

Az eljárásban nem lehet ajánlattevő, alvállalkozó vagy erőforrást nyújtó szervezet az, aki

A) végelszámolás alatt áll, vagy az ellene indított csődeljárás, vagy felszámolási eljárás folyamatban van, illetve ha az ajánlattevő (alvállalkozó) személyes joga szerinti hasonló eljárás van folyamatban, vagy aki személyes joga szerint hasonló helyzetben van [60. § (1) bek. a) pont].

Hazai igazolási mód:

Az illetékes cégbíróság nyilvántartásának kivonata (cégvonat, cégmásolat, vagy cégbizonyítvány). A Tájékoztató szerint ezek kibocsátására közhitelesen a cégbíróság, az Igazságügyi Minisztérium szervezeti egységeként működő Cégnylvántartási és Céginformációs Szolgálat, és a közjegyző jogosult.

Általános igazolási mód:

Az illetékes bíróság vagy hatóságok nyilvántartásának kivonatával (hatósági erkölcsi bizonyítvány), vagy ennek hiányában bírósági vagy hatósági igazolással. Ha az illetékes bíróság vagy hatóság nem bocsát ki ilyen kivonatot vagy igazolást, vagy az nem terjed ki a kizáró okok mindegyikére, az ajánlattevő (alvállalkozó) eskü alatt tett nyilatkozatával, vagy ha ilyen nyilatkozat nem ismert az érintett országban, az ajánlattevő (alvállalkozó) által az illetékes bíróság, hatóság, kamara vagy szakmai szervezet előtt tett, illetve közjegyző által hitelesített nyilatkozattal [63. § (2) bek. a) és c) pont].

(Közjegyző által hitelesített nyilatkozat: a közjegyző csak a nyilatkozattevő aláírását hitelesíti.)

B) tevékenységét felfüggesztette, vagy akinek tevékenységét felfüggesztették [60. § (1) bek. b) pont].

Hazai igazolási mód:

Az illetékes cégbíróság nyilvántartásának kivonata, illetve nem cég keretében folytatott tevékenységek esetében, vagy amennyiben az adott szervezet tevékenységének felfüggesztésére a cégbíróságon kívül más hatóság is jogosult, közjegyző által hitelesített nyilatkozat.

Általános igazolási mód:

Az illetékes bíróság vagy hatóságok nyilvántartásának kivonatával (hatósági erkölcsi bizonyítvány), vagy ennek hiányában bírósági vagy hatósági igazolással. Ha az illetékes bíróság vagy hatóság nem bocsát ki ilyen kivonatot vagy igazolást, vagy az nem terjed ki a kizáró okok mindegyikére, az ajánlattevő (alvállalkozó) eskü alatt tett nyilatkozatával, vagy ha ilyen nyilatkozat nem ismert az érintett országban, az ajánlattevő (alvállalkozó) által az illetékes bíróság, hatóság, kamara vagy szakmai szervezet előtt tett, illetve közjegyző által hitelesített nyilatkozattal [63. § (2) bek. a) és c) pont].

C) gazdasági, illetve szakmai tevékenységével kapcsolatban jogerős bírósági ítéletben megállapított bűncselekményt követett el, amíg a büntetett előélethez fűződő hátrányok alól nem mentesült. Az sem lehet ajánlattevő (alvállalkozó), akinek tevékenységét a jogi személlyel szemben alkalmazható büntetőjogi intézkedésekről szóló 2001. évi CIV. törvény 5. § (2) bekezdésének b),

illetőleg g) pontja alapján a bíróság jogerős ítéletében korlátozta, az eltiltás ideje alatt. Akkor sem lehet ajánlattevő (alvállalkozó), ha tevékenységét más bíróság hasonló okból és módon jogerősen korlátozta [60. § (1) bek. c) pont].

(2001. évi CIV. tv 5. § (1): A bíróság a jogi személy tevékenységét egy évtől három évig terjedő időre a (2) bekezdésben meghatározott körben korlátozhatja; a tartamot években kell megállapítani. A korlátozás kiterjedhet valamennyi felsorolt tevékenység vagy egyes tevékenységek gyakorlására.

(2) bekezdés: Az eltiltás ideje alatt a jogi személy....

b) nem vehet részt közbeszerzési eljárásban,

c) nem köthető vele koncessziós szerződés,

f) nem folytathat egyéb olyan tevékenységet, amelynek gyakorlásától a bíróság eltiltotta.)

Hazai igazolási mód:

1. Magánszemély esetében hatósági erkölcsi bizonyítvány
2. Cég esetében: az illetékes cégbíróság nyilvántartásának kivonata.
3. Egyéb jogalanyok esetében közjegyző által hitelesített nyilatkozat.

Általános igazolási mód:

Az illetékes bíróság vagy hatóságok nyilvántartásának kivonatával (hatósági erkölcsi bizonyítvány), vagy ennek hiányában bírósági vagy hatósági igazolással. Ha az illetékes bíróság vagy hatóság nem bocsát ki ilyen kivonatot vagy igazolást, vagy az nem terjed ki a kizáró okok mindegyikére, az ajánlattevő (alvállalkozó) eskü alatt tett nyilatkozatával, vagy ha ilyen nyilatkozat nem ismert az érintett országban, az ajánlattevő (alvállalkozó) által az illetékes bíróság, hatóság, kamara vagy szakmai szervezet előtt tett, illetve közjegyző által hitelesített nyilatkozattal [63. § (2) bek. a) és c) pont].

D) közbeszerzési eljárásokban való részvételtől jogerősen eltiltásra került, az eltiltás ideje alatt [60. § (1) bek. d) pont].

Hazai igazolási mód:

Közjegyző által hitelesített nyilatkozat.

Általános igazolási mód:

Az illetékes bíróság vagy hatóságok nyilvántartásának kivonatával (hatósági erkölcsi bizonyítvány), vagy ennek hiányában bírósági vagy hatósági igazolással. Ha az illetékes bíróság vagy hatóság nem bocsát ki ilyen kivonatot vagy igazolást, vagy az nem terjed ki a kizáró okok mindegyikére, az ajánlattevő (alvállalkozó) eskü alatt tett nyilatkozatával, vagy ha ilyen nyilatkozat nem ismert az érintett országban, az ajánlattevő (alvállalkozó) által az illetékes bíróság, hatóság, kamara vagy szakmai szervezet előtt tett, illetve közjegyző által hitelesített nyilatkozattal [63. § (2) bek. a) és c) pont].

E) egy évnél régebben lejárt adó-, vámfizetési vagy társadalombiztosítási járulékfizetési kötelezettsége van, és ennek nem tett eleget a letelepedése szerinti ország vagy az ajánlatkérő székhelye szerinti ország jogszabályai alapján. A kizárás nem vonatkozik arra, aki a tartozás megfizetésére halasztást kapott [60. § (1) bek. e) pont].

Az adófizetési kötelezettség alatt a belföldi székhelyű ajánlattevő vagy alvállalkozó tekintetében az állami adóhatóság és vámhatóság által nyilvántartott adófizetési kötelezettséget kell érteni [60. § (2) bek.].

Hazai igazolási mód:

A VPOP és a területileg illetékes APEH igazolása, vagy a területileg illetékes APEH által kiállított együttes adóigazolás.

(A Tájékoztató hivatkozik arra, hogy az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény 85/A. § (1) bekezdése alapján az adózó közbeszerzési eljárásban történő részvételhez ún. együttes adóigazolás kiállítását is kérheti az APEH-től. Az együttes adóigazolás tartalmazza mind az állami adóhatóság, mind a vámhatóság által nyilvántartott köztartozást, illetőleg azok hiányát.)

Általános igazolási mód:

az érintett ország illetékes hatóságainak igazolásával [63. § (2) bek. b) pont].

Ha jogszabály a fenti rendelkezés hatálya alá tartozó új közterhet állapít meg, az ezzel kapcsolatos igazolást csak azokban az eljárásokban kell csatolni, amelyekben az eljárás eredményének kihirdetése a köztartozásról szóló rendelkezés hatálybalépését követő egy évnél későbbi időpontban történik [63. § (5) bek.].

A nyertes ajánlattevő, a közbeszerzés értékének tíz százalékát meghaladó mértékben igénybe venni kívánt alvállalkozója, továbbá az erőforrást nyújtó szervezet - ha az ajánlatában nem adta be - az eredményhirdetést követő 8 napon belül a fent ismertetett igazolási mód szerint köteles csatolni a köztartozást nyilvántartó hatóságok igazolását arról, hogy az igazolás kiállításának időpontjában van-e a hatóság által nyilvántartott köztartozása, vagy ha van, annak megfizetésére halasztást kapott-e [63. § (3) bek.]. *(A Kbt. korábbi rendelkezése, mely szerint az igazolás kiállításának időpontja nem lehetett korábbi, mint az eredmény kihirdetésének időpontját megelőző egy év, törlésre került.)*

F) korábbi – három évnél nem régebben lezárult – közbeszerzési eljárásban hamis adatot szolgáltatott, és ezért az eljárásból kizárták, illetve a hamis adat szolgáltatását jogerősen megállapították, a jogerősen megállapított időtartam végéig.[60. § (1) bek. f) pont]. *(Hamis adat: a valóságnak megfelelően ismert, de a valóságtól eltérően közölt adat [4. § 9. pont].)*

Hazai igazolási mód:

Közjegyző által hitelesített nyilatkozat.

Általános igazolási mód:

Az illetékes bíróság vagy hatóságok nyilvántartásának kivonatával (hatósági erkölcsi bizonyítvány), vagy ennek hiányában bírósági vagy hatósági igazolással. Ha az illetékes bíróság vagy hatóság nem bocsát ki ilyen kivonatot vagy igazolást, vagy az nem terjed ki a kizáró okok mindegyikére, az ajánlattevő (alvállalkozó) eskü alatt tett nyilatkozatával, vagy ha ilyen nyilatkozat nem ismert az érintett országban, az ajánlattevő (alvállalkozó) által az illetékes bíróság, hatóság, kamara vagy szakmai szervezet előtt tett, illetve közjegyző által hitelesített nyilatkozattal [63. § (2) bek. a) és c) pont].

G) Foglalkoztatásra irányuló jogviszony létesítésével, a foglalkoztatásra irányuló bejelentési kötelezettség elmulasztásával és a külföldiek foglalkoztatásával összefüggő kötelezettségek teljesítésével kapcsolatban – 5 évnél nem régebben meghozott – jogerős közigazgatási, illetőleg bírósági határozatban megállapított és munkaügyi bírsággal vagy befizetésre kötelezéssel sújtott jogszabálysértést követett el [60. § (1) bek. g) pont].

Hazai igazolási mód:

1. A munkaügyi ellenőrzésről szóló 1996. évi LXXV. törvény hatálya alá tartozó esetekben az Országos Munkavédelmi és Munkaügyi Főfelügyelőség nyilvántartásából nyilvánosságra hozott adatok alapján az ajánlatkérő ellenőrzi. Az ajánlatkérő a közhiteles elektronikus nyilvántartás adatait az eredményhirdetést követő nyolcadik, a második helyezettel történő szerződéskötés esetében pedig a tizenhetedik napon ellenőrzi, egyben dokumentálja, és 5 évig megőrzi (63/A.§ (3) bekezdés).

2. A munkaügyi ellenőrzés szempontjából a bányászatról szóló 1993. évi XLVIII. törvény hatálya alá tartozó esetekben a Magyar Bányászati és Földtani Hivatal igazolása

A bányafelügyelet hatósági igazolása a kiállításától számított 3 hónapig érvényes (63. § (6) bek.).

Általános igazolási mód:

Az illetékes bíróság vagy hatóságok nyilvántartásának kivonatával (hatósági erkölcsi bizonyítvány), vagy ennek hiányában bírósági vagy hatósági igazolással. Ha az illetékes bíróság vagy hatóság nem bocsát ki ilyen kivonatot vagy igazolást, vagy az nem terjed ki a kizáró okok mindegyikére, az ajánlattevő (alvállalkozó) eskü alatt tett nyilatkozatával, vagy ha ilyen nyilatkozat nem ismert az érintett országban, az ajánlattevő (alvállalkozó) által az illetékes bíróság, hatóság, kamara vagy szakmai szervezet előtt tett, illetve közjegyző által hitelesített nyilatkozattal [63. § (2) bek. a) és c) pont].

H) A büntető törvénykönyv szerinti bünszervezetben részvétel – ideértve bűncselekmény bünszervezetben történő elkövetését is -, vesztegetés, vesztegetés nemzetközi kapcsolatokban, az európai közösségek pénzügyi érdekeinek megsértése, illetve pénzmosás bűncselekményt, vagy személyes joga szerinti hasonló bűncselekményt követett el, feltéve, hogy a bűncselekmény elkövetése jogerős bírósági ítéletben megállapítást nyert, amíg a büntetett előlethez fűződő hátrányok alól nem mentesült. [60. § (1) bek. h) pont].

Hazai igazolási mód:

Természetes személy ajánlattevők esetében hatósági erkölcsi bizonyítvány. *(A Tájékoztató felhívja a figyelmet arra, hogy ez a kizáró ok csak természetes személyekre értelmezhető, ezért egyéb ajánlattevőknek nem kell igazolást becsatolniuk, vagy erre vonatkozóan nyilatkozniuk)*

Általános igazolási mód:

Az illetékes bíróság vagy hatóságok nyilvántartásának kivonatával (hatósági erkölcsi bizonyítvány), vagy ennek hiányában bírósági vagy hatósági igazolással. Ha az illetékes bíróság vagy hatóság nem bocsát ki ilyen kivonatot vagy igazolást, vagy az nem terjed ki a kizáró okok mindegyikére, az ajánlattevő (alvállalkozó) eskü alatt tett nyilatkozatával, vagy ha ilyen nyilatkozat nem ismert az érintett országban, az ajánlattevő (alvállalkozó) által az illetékes bíróság, hatóság, kamara vagy szakmai szervezet előtt tett, illetve közjegyző által hitelesített nyilatkozattal [63. § (2) bek. a) és c) pont].

A kizáró ok meghatározásában említett „hasonló bűncselekmény alatt” az Európai Unió más tagállamában letelepedett ajánlattevő esetében a 98/733/IB tanácsi együttes fellépés 2. cikkének (1) bekezdésében meghatározott bűnszervezetben való részvételt, az 1997. május 26-i tanácsi jogi aktus 3. cikkében meghatározott korrupciót, illetőleg a 98/742/IB tanácsi együttes fellépés 3. cikkének (1) bekezdésében meghatározott korrupciót, az Európai Közösségek pénzügyi érdekeinek védelméről szóló egyezmény 1. cikke szerinti csalást, valamint a pénzügyi rendszerek pénzmosás céljára való felhasználásának megelőzéséről szóló, 1991. június 10-i 91/308/EGK tanácsi irányelv 1. cikkében meghatározott pénzmosást kell érteni. [60. § (3) bek.].

I) Az egyenlő bánásmód követelményének az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előremozdításáról szóló törvénybe ütköző – két évnél nem régebben meghozott – jogerős közigazgatási, illetve bírósági határozatban megállapított és bírsággal sújtott magatartást tanúsított. [60. § (1) bek. i) pont].

Hazai igazolási mód:

Az ajánlattevő (alvállalkozó) nyilatkozata (63. § (2) bek. f) pont).

Általános igazolási mód:

Az ajánlattevő (alvállalkozó) nyilatkozata

J) három évnél nem régebben súlyos, jogszabályban meghatározott szakmai kötelezettségszegést vagy szakmai etikai szabályokba ütköző cselekedetet követett el, vagy korábbi – három évnél nem régebben lezárult – közbeszerzési eljárás alapján vállalt szerződéses kötelezettségét súlyosan megszegte, amit az ajánlatkérő bizonyítani tud [62. § (1) bek. a) pont]. *(A környezetvédelmi szempontoknak a közbeszerzésekben való érvényesítéséről szóló, a Bizottság által kiadott értelmező közlemény ezzel a kizáró okkal kapcsolatban megjegyzi, hogy a súlyos szakmai kötelezettségszegés fogalma az európai jogban vagy eset jogban még nem nyert meghatározást, ennek megfelelően a tagállamok feladata, hogy a fogalmat saját nemzeti jogukban meghatározzák⁷².)*

Igazolási mód:

A kizáró ok fennállásának bizonyítása az ajánlatkérőt terheli!

Sem az új klasszikus irányelv, sem pedig a Kbt. nem határoz meg ehhez a kizáró okhoz igazolási módot, hiszen ezt az ajánlatkérőnek kell bizonyítania.

⁷² A Bizottság értelmező közleménye a közbeszerzésre alkalmazandó közösségi jogról és a környezetvédelmi megfontolások a közbeszerzésbe történő beillesztésének lehetőségeiről, 2.1 pont (2001/C 333/07)

Az ajánlatkérőnek ezen ok alapján csak olyan ajánlattevőt kell kizárnia, aki, illetőleg akinek a szerződés teljesítéséhez a közbeszerzés **értékének tíz százalékát** meghaladó mértékben igénybe venni kívánt alvállalkozója, vagy a számára erőforrást nyújtó szervezet esik a kizáró ok hatálya alá.

K) az eljárásban előírt adatszolgáltatási kötelezettségének (különösen a kizáró okokkal és az alkalmassággal, illetőleg a szerződés teljesítéséhez igénybe venni kívánt alvállalkozókkal, erőforrás szervezetekkel kapcsolatban) teljesítése során hamis adatot szolgáltatott, illetőleg hamis nyilatkozatot tett [62. § (1) bek. b) pont].

Igazolási mód:

A kizáró ok fennállásának bizonyítása az ajánlatkérőt terheli!

A Kbt. értelemszerűen itt sem határoz meg igazolási módot, az ajánlatkérő általában maga észleli az adatszolgáltatási kötelezettség fenti módon történő megszegését.

Az ajánlatkérőnek ezen ok alapján csak olyan ajánlattevőt kell kizárnia, aki, illetőleg akinek a szerződés teljesítéséhez a közbeszerzés **értékének tíz százalékát** meghaladó mértékben igénybe venni kívánt alvállalkozója, vagy a számára erőforrást nyújtó szervezet esik a kizáró ok hatálya alá.

Az ajánlatkérő – az érintett ajánlattevő, alvállalkozó, erőforrást nyújtó szervezet nevének és címének (székhelyének, lakóhelyének) megjelölésével – köteles tájékoztatni a Közbeszerzések Tanácsát a fenti kizárásról, és a kizárás időpontjáról. [62. § (3) bek.].

Az eljárást megindító felhívásokban mind a 60. § (1) bekezdésében, mind pedig a 62. § (1) bekezdésében foglalt kizáró okokra hivatkozni kell. Fontos előírás, hogy a 60. § (1) bekezdése minden alvállalkozóra, míg a 62. § (1) bekezdése csak a közbeszerzés értékének 10 %-át meghaladó mértékben igénybe venni kívánt alvállalkozókra vonatkozik! (de mindkettő vonatkozik az erőforrást nyújtó szervezetekre).

8.1.2 VÁLASZTHATÓ (LEHETSÉGES) KIZÁRÓ OKOK:

Ezeket a kizáró okokat nem kötelező előírni, az ajánlatkérő dönti el, hogy él-e a törvény biztosította lehetőséggel. Fontos azonban, hogy ha a „választható” kizáró okokat érvényesíteni akarja, ezeket az ajánlati felhívásban meg kell jelölnie, és az eljárásban a bírálókat során kötelező figyelembe vennie.

Az ajánlatkérő előírhatja, hogy az eljárásban nem lehet ajánlattevő vagy a közbeszerzés **értékének tíz százalékát meghaladó** mértékben igénybe venni kívánt alvállalkozó, vagy erőforrást nyújtó szervezet, illetőleg **a d)–e) pont tekintetében alvállalkozó**, aki

A) gazdasági, illetőleg szakmai tevékenységével kapcsolatban - 5 évnél nem régebben meghozott - jogerős bírósági ítéletben megállapított jogszabálysértést követett el [61. § (1) bek. a) pont].

Hazai igazolási mód:

Közjegyző által hitelesített nyilatkozat.

Általános igazolási mód:

Az illetékes bíróság vagy hatóságok nyilvántartásának kivonatával (hatósági erkölcsi bizonyítvány), vagy ennek hiányában bírósági vagy hatósági igazolással. Ha az illetékes bíróság vagy hatóság nem bocsát ki ilyen kivonatot vagy igazolást, vagy az nem terjed ki a kizáró okok mindegyikére, az ajánlattevő (alvállalkozó) eskü alatt tett nyilatkozatával, vagy ha ilyen nyilatkozat nem ismert az érintett országban, az ajánlattevő (alvállalkozó) által az illetékes bíróság, hatóság, kamara vagy szakmai szervezet előtt tett, illetve közjegyző által hitelesített nyilatkozattal [63. § (2) bek. a) és c) pont].

B) a Tptv (tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény) 11. §-a, vagy az Európai Közösséget létrehozó szerződés 81. cikke szerinti, 5 évnél nem régebben meghozott jogerős és végrehajtható versenyfelügyeleti határozatban, vagy a versenyfelügyeleti határozat bírósági felülvizsgálata esetén a bíróság jogerős és végrehajtható határozatában megállapított és bírsággal sújtott jogszabálysértést követett el versenyeztetési eljárás során. Ugyanez igaz akkor, ha az ajánlattevő ilyen jogszabálysértését 5 évnél nem régebben más versenyhatóság vagy bíróság állapította meg jogerősen és egyúttal bírságot szabott ki [61. § (1) bek. b) pont].

Hazai igazolási mód:

Közjegyző által hitelesített nyilatkozat.

Általános igazolási mód:

Az illetékes bíróság vagy hatóságok nyilvántartásának kivonatával (hatósági erkölcsi bizonyítvány), vagy ennek hiányában bírósági vagy hatósági igazolással. Ha az illetékes bíróság vagy hatóság nem bocsát ki ilyen kivonatot vagy igazolást, vagy az nem terjed ki a kizáró okok mindegyikére, az ajánlattevő (alvállalkozó) eskü alatt tett nyilatkozatával, vagy ha ilyen nyilatkozat nem ismert az érintett országban, az ajánlattevő (alvállalkozó) által az illetékes bíróság, hatóság, kamara vagy szakmai szervezet előtt tett, illetve közjegyző által hitelesített nyilatkozattal [63. § (2) bek. a) és c) pont].

C) korábbi, 5 évnél nem régebben lezárult közbeszerzési eljárás alapján vállalt szerződéses kötelezettségének megszegését jogerős közigazgatási, illetőleg bírósági határozat megállapította [61. § (1) bek. c) pont].

Hazai igazolási mód:

Közjegyző által hitelesített nyilatkozat.

Általános igazolási mód:

Az illetékes bíróság vagy hatóságok nyilvántartásának kivonatával (hatósági erkölcsi bizonyítvány), vagy ennek hiányában bírósági vagy hatósági igazolással. Ha az illetékes bíróság vagy hatóság nem bocsát ki ilyen kivonatot vagy igazolást, vagy az nem terjed ki a kizáró okok mindegyikére, az ajánlattevő (alvállalkozó) eskü alatt tett nyilatkozatával, vagy ha ilyen nyilatkozat nem ismert az érintett országban, az ajánlattevő (alvállalkozó) által az illetékes bíróság, hatóság, kamara vagy szakmai szervezet előtt tett, illetve közjegyző által hitelesített nyilatkozattal [63. § (2) bek. a) és c) pont].

Az ajánlatkérő kérelemre – annak kézhezvételétől számított két munkanapon belül – köteles tájékoztatni a más közbeszerzési eljárás ajánlatkérőjét a fenti körülményről [63/A. § (5) bek]. *(Ez a rendelkezés pl. arra az esetre vonatkozik, amikor egy ajánlatkérő megkeres egy másik ajánlatkérőt,*

amely egy korábbi közbeszerzési eljárásban állt kapcsolatban az ajánlattevővel, és a szerződéses kötelezettség megszegésével kapcsolatban tájékoztatást tud nyújtani.)

D) a letelepedése szerinti ország nyilvántartásába nincs bejegyezve [61. § (1) bek. d) pont].

Hazai igazolási mód:

Cégnyilvántartás, bíróság-, a költségvetési szervek nyilvántartásának, illetve az egyéni vállalkozók jegyzői nyilvántartásának kivonata-

Általános igazolási mód:

Azok a nyilvántartások, amelyekbe való bejegyzés hiánya a fentiek szerint kizáró ok lehet, az új klasszikus irányelvben vannak felsorolva. Az építési beruházásra, az árubeszerzésre, és a szolgáltatás megrendelésre irányuló közbeszerzési eljárások összehangolásáról szóló 2004/18/EK irányelvnek árubeszerzés esetében IX B. mellékletében, építési beruházás esetében a IX A. mellékletében, szolgáltatás megrendelés esetében a IX C. mellékletében felsorolt nyilvántartások szerinti igazolást (kivonatot) vagy egyéb igazolást vagy nyilatkozatot nyújthat be az ajánlattevő (63. § (2) bek. d) pont).

A C-76/81 számú ügyben⁷³ egy luxemburgi ajánlatkérő egy belga szolgáltatót azért zárt ki az eljárásból, mert az nem rendelkezett egy luxemburgi jogszabály által megkövetelt alapítási engedéllyel. Az Európai Bíróság döntése szerint az irányelvi rendelkezéseket úgy kell értelmezni, hogy azok nem teszik lehetővé az ajánlatkérők számára, hogy egy másik tagállamban letelepedett ajánlattevőtől olyan igazolást követeljenek meg, amely nincs az irányelvben felsorolva a kizáró okok és az alkalmassági feltételek igazolási módjai között, és nem a pénzügyi vagy gazdasági alkalmasságra vonatkozik. Az **ajánlatkérő székhelye** szerinti nyilvántartásba való bejegyzés (alapítási engedély) megkövetelése ilyen nem megengedett előírásnak minősül.

E) szolgáltatás nyújtásához a letelepedése szerinti országban előírt engedéllyel, jogosítvánnyal, illetve előírt szervezeti, kamarai tagsággal nem rendelkezik (ez a kizárási ok kizárólag a szolgáltatáshoz kapcsolódik) [61. § (1) bek. e) pont].

Hazai igazolási mód:

Engedély vagy jogosítvány hiteles másolata, vagy – ha az a közbeszerzés tárgya tekintetében jogszabályi előírás – a szervezeti, köztisztviselői kamarai tagságról szóló igazolás.

Általános igazolási mód:

Az engedély vagy a jogosítvány hiteles másolata, illetve a szervezeti, kamarai tagságról szóló igazolás. [63. § (2) bek. e) pont].

⁷³ SA Transporoute et travaux v Minister of Public Work, 61981J0076

F) ha az ajánlatkérő helyi önkormányzat, helyi kisebbségi önkormányzat, helyi önkormányzati költségvetési szerv vagy helyi kisebbségi önkormányzati költségvetési szerv, az ajánlati felhívásban előírhatja, hogy az eljárásban az sem lehet ajánlattevő vagy alvállalkozó, illetőleg erőforrást nyújtó szervezet, aki az ajánlatkérő székhelye szerinti önkormányzati adóhatóság által nyilvántartott, egy évnél régebben lejárt adófizetési kötelezettségének nem tett eleget, kivéve, ha megfizetésére halasztást kapott [61. § (2) bek.].

Hazai igazolási mód:

Az illetékes önkormányzati adóhatóság/adóhatóságok (a jegyző/jegyzők) által kiállított igazolás/igazolások.

Általános igazolási mód:

Hatósági igazolással [63. § (2) bek. g) pont].

(Helyi önkormányzati költségvetési szerv: a (fő)polgármesteri hivatal, a megyei önkormányzati hivatal, a körjegyzőség, a közös képviselő-testület hivatala, valamint a helyi önkormányzat képviselő-testületének felügyelete alá tartozó egyéb költségvetési szerv, ideértve a hatósági igazgatási, intézményi és egyéb igazgatási társulást is (4. § 10. pont).

Önkormányzati adóhatóság: az adózás rendjéről szóló törvényben így meghatározott fogalom (4. § 29. pont). Az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. tv. 10. § (1) bek. c) pontja szerint önkormányzati adóhatóság az önkormányzat jegyzője.)

Ha jogszabály a fenti rendelkezés hatálya alá tartozó új közterhet állapít meg, az ezzel kapcsolatos igazolást csak azokban az eljárásokban kell csatolni, amelyekben az eljárás eredményének kihirdetése a köztartozásról szóló rendelkezés hatálybalépését követő egy évnél későbbi időpontban történik [63. § (5) bek.].

8.1.3 A KIZÁRÓ OKOKKAL ÉS IGAZOLÁSUKKAL KAPCSOLATOS EGYÉB RENDELKEZÉSEK:

A) Az ajánlattevőnek és a közbeszerzés értékének tíz százalékát meghaladó mértékben igénybe venni kívánt alvállalkozójának, továbbá az ajánlattevő számára erőforrást nyújtó szervezetnek

a) az ajánlatában írásban nyilatkoznia kell arról, hogy nem tartozik a 60. § (1) bekezdésének, valamint – ha az ajánlatkérő azt előírta – a 61. § (1), illetőleg (2) bekezdésének hatálya alá, illetőleg jogosult ezt igazolni (azaz az eljárásban minden ajánlattevőnek joga van az előírt igazolásokat, egyéb dokumentumokat is becsatolni),

b) az ajánlattevő (közös ajánlattétel esetén ajánlattevők) nyertessége esetén az eredményhirdetést követő nyolc napon belül a 63. § (2)–(5) bekezdés és a 63/A. § (1) bekezdése szerint kell igazolnia, hogy nem tartozik a 60. § (1) bekezdésének, valamint – ha az ajánlatkérő azt előírta – a 61. § (1), illetőleg (2) bekezdésének hatálya alá, ha ezt az ajánlatban nem igazolta [63. § (1) bek. a)-b) pontok].

B) Az ajánlatkérő köteles elfogadni a fenti igazolások helyett, mint alternatív igazolási módot a **minősített ajánlattevők hivatalos jegyzéke** szerinti igazolást is azokban az esetekben, amelyekben a jegyzék bizonyítja, hogy az ajánlattevő (alvállalkozó) nem esik a kizáró okok közül a 60–61. §-okban szabályozott valamely eset hatálya alá [63. § (2) bek. h) pont].

C) Az ajánlattevő a szerződés teljesítéséhez nem vehet igénybe olyan alvállalkozót, aki, illetőleg amely a 60. §, illetőleg a 61. § szerint a kizáró okok hatálya alá esik. A közbeszerzés értékének tíz százalékát meghaladó mértékben igénybe venni kívánt alvállalkozók tekintetében a kizáró okokkal kapcsolatban a fent részletezett igazolási szabályok [63. § és 63/A.§ (4) bek.] szerint kell eljárni. *(A törvény szövege hibás, a módosítás nem került teljes egészében átvezetésre. A 10 % feletti alvállalkozók megjelölése ugyanis minden esetben kötelező.)* Egyébként, illetőleg a közbeszerzés értékének tíz százalékát **meg nem haladó** mértékben igénybe venni kívánt alvállalkozók tekintetében az ajánlattevő köteles nyilatkozni ajánlatában, hogy a szerződés teljesítéséhez nem vesz igénybe a kizáró okok hatálya alá eső alvállalkozót [71. § (3) bek.].

D) A nyertes ajánlattevő, a közbeszerzés értékének tíz százalékát meghaladó mértékben igénybe venni kívánt alvállalkozója, továbbá az erőforrást nyújtó szervezet - ha az ajánlatában nem adta be - az eredményhirdetést követő 8 napon belül a fent ismertetett igazolási mód szerint köteles csatolni a köztartozást nyilvántartó hatóságok igazolását arról, hogy az igazolás kiállításának időpontjában van-e a hatóság által nyilvántartott köztartozása, vagy ha van, annak megfizetésére halasztást kapott-e [63. § (3) bek.]. *(A Kbt. korábbi rendelkezése, mely szerint az igazolás kiállításának időpontja nem lehetett korábbi, mint az eredmény kihirdetésének időpontját megelőző egy év, törlésre került.)*

E) Amennyiben az ajánlatkérő a bírálat során következő legkedvezőbb ajánlatot tevőnek minősített ajánlattevőt az eredményhirdetésen megjelölte, és a nyertes ajánlattevő, a közbeszerzés értékének tíz százalékát meghaladó mértékben igénybe venni kívánt alvállalkozója, továbbá az erőforrást nyújtó szervezet a 8 napos határidőn belül az igazolásokat nem, vagy nem megfelelő tartalommal csatolja (nincs hiánypótlás!), az ajánlatkérő az eredményhirdetést követő kilencedik napon elektronikus úton felhívja a következő legkedvezőbb ajánlatot tevőt az igazolások benyújtására. A következő legkedvezőbb ajánlatot tevőnek, a közbeszerzés értékének tíz százalékát meghaladó mértékben igénybe venni kívánt alvállalkozójának, továbbá a számára erőforrást nyújtó szervezetnek az eredményhirdetést követő kilencedik naptól számított nyolc napon belül kell a szükséges igazolásokat becsatolnia, ha az ajánlatban nem adta be [63. § (4) bek.] *(Amennyiben ez az ajánlattevő sem, vagy nem megfelelő módon nyújtja be az igazolásokat, hiánypótlásra nincs lehetőség, és arra sem, hogy az ajánlatkérő a „harmadik” legkedvezőbb ajánlatot tevőt hívja fel a dokumentumok becsatolására.)*

F) Az ajánlatkérő nem kérheti azon tények, adatok igazolását, illetve az ajánlattevőnek, a közbeszerzés értékének tíz százalékát meghaladó mértékben igénybe venni kívánt alvállalkozójának, továbbá az erőforrást nyújtó szervezetnek nem kell igazolnia azokat a tényeket, adatokat, amelyek ellenőrzésére az ajánlatkérő közhiteles elektronikus nyilvántartásból ingyenesen jogosult *(A kézirat lezárásakor ilyen nyilvántartásnak csak az OMMF nyilvántartása minősül.)* [63/A.§ (1) bek.].

G) A közbeszerzési ajánlatkérők számára – ha jogszabály alapján az ajánlatkérő a nyilvántartáshoz hozzáférhet – a közbeszerzési kizáró okokkal kapcsolatos belföldi közhiteles elektronikus nyilvántartások adataihoz történő hozzáférés ingyenes [63/A.§ (2) bek.].

H) Az ajánlatkérő a közhiteles nyilvántartásban szereplő adatokat az eredményhirdetést követő nyolcadik, a 63. § (4) bekezdése szerinti esetben *(második legkedvezőbb ajánlatot tevő)* tizenhetedik napon ellenőrzi, valamint azokat az ellenőrzéssel egyidejűleg a 7. §-nak megfelelően dokumentálja és megőrzi *(kötelező írásos dokumentálás, 5 éves megőrzési kötelezettség)* [63/A. § (3) bek.].

I) A hatósági igazolást a hatóság négy napon belül adja ki, a hatóság az ügyintézési határidőt nem hosszabbíthatja meg. A hatósági igazolásban azt kell megjelölni, hogy „közbeszerzési eljárásban való felhasználás céljára” állították ki, a közbeszerzési eljárás ajánlatkérőjének, tárgyának megjelölése nélkül [63/A. § (14) bek.].

J) Ha az ajánlattevő, az alvállalkozó, vagy az erőforrást nyújtó szervezet a letelepedése szerinti országban jogosult az adott szolgáltatás nyújtására, az ajánlatkérő nem zárhatja ki az eljárásból azon az alapon, hogy a hazai jogszabályok szerint az adott szolgáltatás nyújtásához előírt jogi-szervezeti feltételnek (így például, hogy jogi személyiséggel rendelkezzen) az ajánlattevő, az alvállalkozó vagy az erőforrást nyújtó szervezet nem felel meg, vagy arra hivatkozással, hogy a hazai jogszabályok szerint a szolgáltatás nyújtására kizárólag természetes személy jogosult [61. § (3) bek.].

K) Az ajánlatkérőnek ki kell zárnia az eljárásból azt az ajánlattevőt, aki (illetőleg akinek alvállalkozója)

a) a kizáró okok (60–61. §) ellenére nyújtotta be ajánlatát;

b) részéről a kizáró ok (60–62. §) az eljárás során következett be [88. § (2) bek.].

Az ajánlatkérőnek ki kell zárnia az eljárásból az ajánlattevőt, ha a számára erőforrás nyújtását ígérő szervezet

a) a kizáró okok (60-62.. §) hatálya alá esik;

b) részéről a kizáró ok (60-62. §) az eljárás során következett be (88. § (3) bek.).

L) A nemzeti elbánás alapelveihez kapcsolódóan a Kbt. kizárási lehetőséget biztosít az ajánlatkérők számára.

A Kbt. 1. §-ában foglaltak szerint az Európai Unión kívül letelepedett ajánlattevők és a nem közösségi áruk számára nemzeti elbánást a közbeszerzési eljárásban a Magyar Köztársaságnak és az Európai Közösségnek a közbeszerzések terén fennálló nemzetközi kötelezettségeivel összhangban kell nyújtani. *Így az ajánlatkérő kizárhatja az eljárásból azt az ajánlattevőt, aki*

a) számára nem kell nemzeti elbánást nyújtani, illetőleg

b) ajánlatában olyan származású árut ajánl, amely számára nem kell nemzeti elbánást nyújtani.

Az áru származásának megállapítására a külön jogszabályban, illetőleg a Közösségi Vámkódexről szóló Tanácsi rendeletben meghatározott származási szabályokat kell alkalmazni [88. § (4)–(5) bekezdések]. *(Az alapelveket tárgyaló fejezet részletesen foglalkozik a nemzeti elbánással.)*

M) Ahol a Kbt., vagy a Kbt. alapján az ajánlatkérő a közbeszerzési eljárás során igazolás benyújtását írja elő, az igazolás egyszerű másolatban is benyújtható. A közösségi, valamint a nemzeti értékhatárokat elérő vagy meghaladó értékű közbeszerzések esetében az ajánlatkérő azonban előírhatja az igazolás hiteles másolatban történő benyújtását is (20. § (3) bek.).

N) Amennyiben az Európai Unió kívül letelepedett ajánlattevő letelepedési helye szerinti országban az e törvény által megkövetelt igazolás nem létezik, az ajánlatkérő jogosult elfogadni az adott igazolással egyenértékű igazolást, illetve dokumentumot is (20. § (4) bek.).

O) A már hivatkozott Tanácsi Tájékoztató felhívja a figyelmet arra, hogy a Kbt. a köztartozásokkal és a foglalkoztatás körében elkövetett egyes jogsértésekkel kapcsolatos igazolásokra határoz csak meg időbeli felhasználhatóságot, a többi igazolás tekintetében az ajánlatkérő rendelkezhet. Ennek során azonban az alapelveket figyelembe kell venni, illetve úgy kell megállapítani az igazolások felhasználhatóságát, hogy az az ajánlattevőnek ne okozzon aránytalan nehézséget.

8.2 AZ ALKALMASSÁG VIZSGÁLATA

Az ajánlatkérő az ajánlati, ajánlattételi, illetve a részvételi felhívásban köteles előírni az ajánlattevő pénzügyi és gazdasági, valamint műszaki és szakmai alkalmasságának feltételeit és igazolását, és köteles meg is győződni arról, hogy az ajánlattevők és az alvállalkozók ezeknek a feltételeknek megfelelnek-e, azaz alkalmasak-e a szerződés teljesítésére. Ezeket a feltételeket és igazolásokat – a közbeszerzés értékének tíz százalékát meghaladó mértékben igénybe venni kívánt alvállalkozók esetében is – az ajánlatkérő kizárólag a Kbt. 66–69. §-aiban meghatározott, az alábbiakban részletezett módon írhatja elő [65. § (1) bek.]. A törvényben felsorolt igazolási módok közül egy vagy több is előírható [69. § (1) bek.]. Egy pénzügyi-gazdasági, illetve egy műszaki-szakmai alkalmassági feltételt azonban minden eljárásban kötelező előírni!

Az alkalmasság igazolási módjainak felsorolása a Kbt.-ben taxatív, tehát **ezen köre nyílt, meghívásos, tárgyalásos eljárásban és versenypárbeszédben nem bővíthető**. Egyedül a **pénzügyi és gazdasági** alkalmasság igazolása körében engedi meg a Kbt. **egyéb, a törvényi felsorolásban nem szereplő** nyilatkozat vagy dokumentum előírását is. Az igazolási módok meghatározása azonban önmagában nem elegendő, ezekhez hozzá kell rendelni az alkalmasságot kizáró feltételeket, és azok mértékét is (alkalmasság minimumkövetelményei). Figyelmet kell arra is fordítani, hogy mindegyik alkalmassági feltételhez tartozzon egy igazolási mód.

„Az alkalmassági feltételeknek egyértelmű, objektív és ellenőrizhető módon kell lehetővé tenniük az ajánlattevők szerződés teljesítésére való alkalmasságának megítélését (pl. teljesítendő határérték, mérték, tartalmi követelmény). Nem felelnek meg tehát az előbbi elvárásoknak az általánosság szintjén megfogalmazott olyan követelmények, mint például a »nem megfelelő pénzügyi helyzet«, a »megfelelő referenciák hiánya«, illetve az »olyan likviditási helyzet, amely veszélyezteti a teljesítést«...»⁷⁴

További követelmény, hogy az ajánlatkérőnek az alkalmasság megállapításához a Kbt.-ben meghatározott adatok és tények kérését – figyelemmel az ajánlattevő (alvállalkozó) üzleti titokhoz fűződő

⁷⁴ a 2003. évi CXXIX. tv. indokolása (65–69.§-hoz)

érdekére is – a **közbeszerzés tárgyára kell korlátoznia**. Az eljárást megindító felhívásban meghatározott, az alkalmassággal összefüggő azon körülményeket, amelyek megléte, illetőleg hiánya, vagy azok meghatározott mértékű fogyatékosága, amelyek kizárják, hogy az ajánlatkérő az ajánlattevőt, illetőleg a közbeszerzés értékének tíz százalékát meghaladó mértékben igénybe venni kívánt alvállalkozót alkalmasnak minősítse a szerződés teljesítésére – a közbeszerzés becsült értékére is tekintettel – legfeljebb a szerződés teljesítéséhez ténylegesen szükséges feltételek mértékéig lehet előírni [69. § (3) bek.]. Az ajánlatkérőnek a feltételek meghatározásakor figyelemmel kell lennie az arányosság alapelvére, az esélyegyenlőségre, a verseny tisztaságára és a diszkrimináció tilalmára.

A Kbt. 2005. évi módosításával az ajánlattevő úgy is megfelelhet a pénzügyi, illetve a műszaki alkalmassági feltételeknek, hogy egy másik cég erőforrásaira támaszkodik *(ez az alvállalkozókra nem vonatkozik!)*. Ezt a rendelkezést az új klasszikus irányelvből vettük át, ahová viszont az Európai Bíróság C-176/98⁷⁵ számú ítéletében foglaltak alapján került. Ebben az ügyben Cagliari önkormányzata víztisztításra és szennyvízelvezetési szolgáltatásra írt ki közbeszerzési eljárást. Alkalmassági feltételként írta elő, hogy a közbeszerzés tárgyából 1993 és 1995 között évente átlagosan egy meghatározott összegű árbevétellel kellett a részvételre jelentkezőnek rendelkeznie, illetve egy referenciával. A Ruhrwasser AG indulni szeretett volna az eljárásban, de tekintettel arra, hogy csak 1996-ban alakult, ezeket a feltételeket nem tudta teljesíteni. Benyújtotta hát a Ruhrverband fenti időszakra szóló árbevételét és referenciáját tartalmazó igazolásokat. Ez a cég egyedüli tulajdonosa volt az RWG Gesellschaft-nak, amely öt másik céggel együtt hozta létre a Ruhrwassert. Az önkormányzat elfogadta ezt az igazolást, az eljárás egy másik ajánlattevője azonban megtámadta az ajánlatkérő döntését. Az ügy előzetes döntéshozatal iránti kérelem formájában került az Európai Bíróság elé, amely kimondta, hogy az ajánlattevők úgy is megfelelhetnek az alkalmassági kritériumoknak, hogy – a közöttük lévő jogi kapcsolatra való tekintet nélkül – más szervezetek erőforrásaira támaszkodnak. Azt, hogy a szükséges erőforrások az ajánlattevő nyertessége esetén a rendelkezésére fognak állni, az ajánlattevőnek igazolnia kell.

A Kbt. 2009. április elsejétől hatályos rendelkezései jelentősen leszűkítették az erőforrás nyújtásának lehetőségét. *(Az erőforrás szervezetekkel és az erőforrás nyújtásával részletesen a 8.2.3. pont foglalkozik.)*

A Közbeszerzések Tanácsa az ajánlattevők, illetőleg alvállalkozók szerződés teljesítésére való alkalmasságával összefüggésben kiadta az 1/2006. számú módosított ajánlását, amely részletesen foglalkozik az erőforrás szervezetekkel is.

8.2.1 PÉNZÜGYI ÉS GAZDASÁGI ALKALMASSÁG

Az ajánlattevőnek és a közbeszerzés értékének tíz százalékát meghaladó mértékben igénybe venni kívánt alvállalkozójának a szerződés teljesítéséhez szükséges pénzügyi és gazdasági alkalmassága árubeszerzés, építési beruházás, illetőleg szolgáltatás megrendelése (azaz mindhárom beszerzési tárgy) esetében igazolható

⁷⁵ Holst Italia SpA v Commune di Cagliari, 61998J0176

a) pénzügyi intézménytől származó – erről szóló – nyilatkozattal, vagy meghatározott biztosíték (felelősségbiztosítás) fennállásáról szóló igazolással,

b) a számviteli jogszabályok szerinti beszámolójának benyújtásával *(de csak akkor, ha az ajánlattevő letelepedése szerinti ország joga előírja annak közzétételét!)* Az új klasszikus irányelv 47. cikkének (5) bekezdése úgy rendelkezik, hogy ha az ajánlattevő nem tudja bármilyen jogos okból kifolyólag az ajánlatkérő által előírt igazolást benyújtani, akkor a gazdasági és pénzügyi alkalmasság igazolható az ajánlatkérő által előírt tartalmú vagy elfogadott egyéb – pénzügyi, illetőleg gazdasági alkalmasságának megállapítására alkalmas – nyilatkozattal vagy dokumentummal. Ennél az igazolási módnál – ha az ajánlattevő letelepedése szerinti ország joga nem írja elő a beszámoló közzétételét - ez a szabály jól alkalmazható.)

c) az előző legfeljebb háromévi teljes forgalmáról és ugyanezen időszakban a közbeszerzés tárgyának forgalmáról szóló nyilatkozatával, attól függően, hogy az ajánlattevő mikor jött létre, illetve mikor kezdte meg tevékenységét, amennyiben ezek a forgalmi adatok rendelkezésre állnak,

d) az ajánlatkérő által előírt tartalmú vagy elfogadott egyéb – pénzügyi, illetőleg gazdasági alkalmasságának megállapítására alkalmas – nyilatkozattal vagy dokumentummal [66. § (1) bek.].

A fent felsorolt igazolási lehetőségek listája tehát nem taxatív felsorolás, erre a d) pont is utal. Éppen ezért nagyon fontos, hogy az ajánlatkérő az ajánlati felhívásban pontosan meghatározza, milyen egyéb nyilatkozatokat és dokumentumokat követel meg, és ezek formájáról, tartalmáról stb. is megfelelő információt kell adnia. Olyan információt, amely mindegyik ajánlattevő – ideértve a más tagállambeli vállalkozókat is – számára egyértelmű és jól érthető. Az alkalmassági feltételekkel szemben támasztott általános kritériumokat természetesen figyelembe kell venni.

Az Európai Bíróság számos esetben foglalkozott a pénzügyi és gazdasági alkalmasság megítélésével. A C-27-28-29/86 számú ügyben⁷⁶ megerősítette, hogy az irányelvekben található felsorolás, amely a vonatkozó igazolási eszközöket tartalmazza, nem taxatív felsorolás. Így egy ajánlatkérő ezen alkalmasság vizsgálata körében megkövetelheti az ajánlattevőktől, hogy nyújtsanak be egy olyan nyilatkozatot, amely egy meghatározott időszakra a számukra már odaítélt (elvállalt) munkák **összértékét** tartalmazza. *(Azokét a munkákat, amelyek az ajánlattevő nyertessége esetén az egyidejű teljesítésre tekintettel befolyásolhatják a szerződés megfelelő és időben történő teljesítését.)*

Az irányelvek a megkövetelhető pénzügyi és gazdasági feltételek mértékét (pl. az összforgalom értéke) sem határozzák meg, az erre irányuló igazolások bekérése nem ellentétes az irányelvi szabályokkal. A mérték megállapításánál az általános szabályokat és az arányosság elvét fokozottan szem előtt kell tartani.

8.2.2 MŰSZAKI ÉS SZAKMAI ALKALMASSÁG

Az ajánlattevőnek és a közbeszerzés értékének tíz százalékát meghaladó mértékben igénybe venni kívánt alvállalkozójának a szerződés teljesítéséhez szükséges műszaki, illetőleg szakmai alkalmassá-

⁷⁶ SA Constructions et entreprises industrielles (CEI) v Société coopérative "Association intercommunale pour les autoroutes des Ardennes", 61986J0027

ga kizárólag az alábbiakban (Kbt. 67–69. §-ok) meghatározott módon igazolható (taxatív felsorolás).

Az igazolás módjai beszerzési tárgyaként eltérőek.

A műszaki, illetőleg szakmai alkalmasság igazolható

☞ ÁRUBESZERZÉS ESETÉN [67. § (1) BEK.]:

a) az előző legfeljebb három év legjelentősebb szállításainak ismertetésével (legalább a teljesítés ideje, a szerződést kötő másik fél, a szállítás tárgya, továbbá az ellenszolgáltatás összege **vagy a korábbi szállítás mennyiségére utaló más adat megjelölésével**); Ha a szerződést kötő másik fél a 22. § (1) bekezdésének a)–e) pontja szerinti szervezet, az általa kiadott vagy aláírt igazolást kell benyújtani, ha pedig a szerződést kötő másik fél nem ilyen szervezet, akkor az általa adott igazolással vagy az ajánlattevő nyilatkozatával [68. § (1) bek. a) pont].

b) a műszaki-technikai felszereltségének, a minőség biztosítása érdekében tett intézkedéseinek, illetőleg vizsgálati és kutatási eszközeinek leírásával;

c) azoknak a szakembereknek (szervezeteknek), illetőleg vezetőknek a megnevezésével, képzettségük ismertetésével, akiket be kíván vonni a teljesítésbe, különösen azok bemutatásával, akik a minőség-ellenőrzésért felelősek;

d) a beszerzendő áru leírásával, mintapéldányának, illetőleg fényképének bemutatásával, amelynek eredetiségét az ajánlatkérő felhívására igazolni kell;

e) elismert (bármely nemzeti rendszerben akkreditált) tanúsító szervezettől származó tanúsítvánnyal, amely tanúsítja, hogy a leírásokra vagy szabványokra történő hivatkozással egyértelműen meghatározott áru megfelel bizonyos leírásoknak vagy szabványoknak;

f) a termelési képességéről, illetőleg vizsgálati és kutatási eszközeiről, minőségbiztosítási intézkedéseiről az ajánlatkérő vagy más szervezet által végzett vizsgálattal, ha az áru összetett, vagy ha különleges célra szolgál. *(Ez a más szervezet az Árubeszerzési Útmutató szerint az ajánlattevő letelepedése szerinti ország illetékes hatósága lehet.⁷⁷ Az „összetett” és a „különleges célra szolgál” fogalmak sem a Kbt.-ben, sem pedig az irányelvekben nincsenek definiálva.)*

Az igazolások meghatározásánál az árubeszerzés jellegére, mennyiségére és rendeltetésére kell figyelemmel lenni.

☞ ÉPÍTÉSI BERUHÁZÁS ESETÉN [67. § (2) BEK.]:

a) az előző legfeljebb öt év legjelentősebb építési beruházásainak ismertetésével. Ezt a szerződést kötő másik fél által adott igazolással kell igazolni. Az igazolásban meg kell adni legalább az ellenszolgáltatás összegét, a teljesítés idejét és helyét, továbbá nyilatkozni kell arról, hogy a teljesítés az előírásoknak és a szerződésnek megfelelően történt-e [68. § (2) bek.]. *(Ez a szabály jelentősen eltér az áru-*

⁷⁷ Guide to the Community rules on public supply contracts, 6.2.4 (f) pont

beszerzésre és a szolgáltatás megrendelésére vonatkozó rendelkezésektől. Itt minden esetben a másik szerződő féltől kell igazolást kérni, tekintet nélkül arra, hogy az milyen szervezet. Az ajánlattevő nem tehet nyilatkozatot. Az igazolásnak minden esetben tartalmaznia kell a szerződés teljesítésének megfelelőségére vonatkozó információkat is.);

b) a teljesítéshez rendelkezésre álló eszközök, berendezések, illetőleg műszaki felszereltség leírásával;

c) az ajánlattevő, illetőleg vezető tisztségviselői végzettségének és képzettségének ismertetésével, és különösen azon személyek végzettségének és képzettségének ismertetésével, akik az építési beruházás teljesítéséért felelősek;

d) az előző legfeljebb három évre vonatkozóan az éves átlagos statisztikai állományi létszámáról és vezető tisztségviselőinek létszámáról készült kimutatással;

e) azoknak a szakembereknek (szervezeteknek), illetőleg vezetőknek a megnevezésével, képzettségük ismertetésével, akiket be kíván vonni a teljesítésbe, különösen azok bemutatásával, akik a minőségellenőrzésért felelősek;

f) indokolt esetben azoknak a környezetvédelmi intézkedéseknek a leírásával, amelyeket az ajánlattevő a teljesítés során alkalmazni tud.

(Építési beruházás megrendelése esetén nem lehet alkalmassági követelményként előírni a minőség biztosítása érdekében tett intézkedés vizsgálatát, azaz pl. az ISO 9001-t. Az ISO 14001 viszont az f) pont alapján előírható.)

SZOLGÁLTATÁS MEGRENDELÉSE ESETÉN [67. § (3) BEK.]

a) az előző legfeljebb három év legjelentősebb szolgáltatásainak ismertetésével (legalább a teljesítés ideje, a szerződést kötő másik fél, a szolgáltatás tárgya, továbbá az ellenszolgáltatás összege **vagy a korábbi szolgáltatás mennyiségére utaló más adat megjelölésével**); Ha a szerződést kötő másik fél a 22. § (1) bekezdésének a)–e) pontja szerinti szervezet, az általa kiadott vagy aláírt igazolást kell benyújtani, ha pedig a szerződést kötő másik fél nem ilyen szervezet, az általa adott igazolással vagy az ajánlattevő nyilatkozatával [68. § (1) bek.].

b) az ajánlattevő, illetőleg vezető tisztségviselői végzettségének és képzettségének ismertetésével, és különösen azon személyek végzettségének és képzettségének ismertetésével, akik a szolgáltatás teljesítéséért felelősek;

c) az előző legfeljebb három évre vonatkozóan az éves átlagos statisztikai állományi létszámáról és vezető tisztségviselőinek létszámáról készült kimutatással;

d) azoknak a szakembereknek (szervezeteknek), illetőleg vezetőknek a megnevezésével, képzettségük ismertetésével, akiket be kíván vonni a teljesítésbe, különösen azok bemutatásával, akik a minőségellenőrzésért felelősek;

e) a teljesítéshez rendelkezésre álló eszközök, berendezések, illetőleg műszaki felszereltség leírásával;

f) a minőség biztosítása érdekében tett intézkedéseinek, illetőleg vizsgálati és kutatási eszközeinek leírásával;

g) a termelési képességéről, illetőleg vizsgálati és kutatási eszközeiről, minőségbiztosítási intézkedéseiről az ajánlatkérő vagy más szervezet által végzett vizsgálatával, ha a szolgáltatás összetett, vagy ha különleges célra szolgál *(Ez a más szervezet a Szolgáltatás megrendelési Útmutató⁷⁸ szerint az ajánlattevő letelepedése szerinti ország illetékes hatósága lehet. Az „összetett” és a „különleges célra szolgál” fogalmak sem a Kbt.-ben, sem pedig az irányelvekben nincsenek definiálva.)*;

h) a szerződés (szolgáltatás) azon részének a megjelölésével, amelyre az ajánlattevő harmadik személlyel kíván szerződést kötni; *(A Kbt. 71. § (1) bekezdésének 2009. április 1-től hatályos rendelkezései szerint a törvényben már nem szerepel „harmadik személy.” A közbeszerzés azon részeinek megjelölése, amelynek teljesítéséhez az ajánlattevő a közbeszerzés értékének 10 %-át meg nem haladó mértékben igénybe vesz alvállalkozót, kötelező. Így ezt – az irányelvekből átvett – előírást megítélésem szerint már nem lehet alkalmassági feltételként előírni.)*

i) indokolt esetben azoknak a környezetvédelmi intézkedéseknek a leírásával, amelyeket az ajánlattevő a teljesítés során alkalmazni tud.

Az igazolások meghatározásánál a szolgáltatás jellegére, mennyiségére, rendeltetésére kell figyelemmel lenni, továbbá arra, hogy az alkalmasságot különösen a szakértelemre, hatékonyságra, tapasztalatra és megbízhatóságra tekintettel lehet megítélni.

Az Európai Bíróság a műszaki és szakmai alkalmasság körében is több döntést hozott. A C-399/98 számú ügyben⁷⁹ kimondta, nem lehet megkövetelni az ajánlattevőtől, hogy saját tulajdonában lévő eszközökkel teljesítse a szerződést. Az ajánlattevőnek viszont megfelelően tudnia kell igazolni, hogy a szükséges eszközök a szerződés elnyerése estén ténylegesen a rendelkezésére fognak állni. A C-71/92 számú ügyben⁸⁰ pedig megállapította, hogy az ajánlatkérő az alkalmasság vizsgálata körében megkövetelheti az ajánlattevőktől a szerződés teljesítéséhez rendelkezésre álló eszközök, berendezések, műszaki felszerelések leírását, de azok között nem tehet különbséget abból a szempontból, hogy azok az ajánlatkérő székhelye szerinti országban vannak-e, vagy sem.

8.2.3 AZ ALKALMASSÁG IGAZOLÁSA ERŐFORRÁS SZERVEZETEK BEVONÁSÁVAL

Amint arra már a 8.2 pontban utaltam, az ajánlattevő a szerződés teljesítéséhez szükséges alkalmasság igazolása érdekében más szervezet (szervezetek) erőforrására is támaszkodhat. Ebben az

⁷⁸ Guide to the Community rules on public procurement of services, 6.2.4 (g) pont

⁷⁹ Ordine degli Architetti delle province di Milano e Lodi, Piero De Amicis, Consiglio Nazionale degli Architetti and Leopoldo Freyrie v Comune di Milano, and Pirelli SpA, Milano Centrale Servizi SpA and Fondazione Teatro alla Scala, 61998J0399

⁸⁰ Európai Bizottság v Spanyolország, 61992J0071

esetben köteles igazolni azt is, hogy a szerződés teljesítéséhez szükséges erőforrások rendelkezésre állnak majd a szerződés teljesítésének időtartama alatt (65.§ (3) bek.). Természetesen az ajánlattevő köteles benyújtani az előírt alkalmasság igazolására szolgáló dokumentumokat is.

Az erőforrást nyújtó szervezet fogalmát a 4. § 3/D. pontja tartalmazza: az a szervezet vagy személy, amely nem minősül alvállalkozónak, és az ajánlattevőnek a szerződés teljesítéséhez szükséges mértékben erőforrást biztosít.

A korábbi szabályozástól eltérően a Kbt. megadja az erőforrás fogalmát is, azaz pontosabban azt határozza meg, milyen esetben nem lehet más szervezet erőforrásaira támaszkodni.

1. Amennyiben az ajánlattevő/résztételre jelentkező és az erőforrást nyújtó szervezet között a Polgári Törvénykönyv szerinti többségi befolyás áll fenn, a Kbt. 66. § és 67. §-ában meghatározott összes alkalmassági feltétel igazolásához igénybe lehet venni az erőforrást (4. § 3/E. pont).

Az igénybe vett erőforrások tekintetében a rendelkezésre állás igazolása az erőforrást nyújtó szervezet kötelezettségvállalásra vonatkozó nyilatkozatának benyújtásával történik (65. § (4) bek. a) pont).

2. Amennyiben az ajánlattevő/résztételre jelentkező és az erőforrást nyújtó szervezet között nem áll fenn a Polgári Törvénykönyv szerinti többségi befolyás, erőforrásra csak akkor lehet támaszkodni, ha az alkalmasság igazolásának módja:

A) Pénzügyi alkalmasság:

66. § (1) bek. d) pont: az ajánlatkérő által előírt tartalmú vagy elfogadott egyéb – pénzügyi, illetőleg gazdasági alkalmasságának megállapítására alkalmas – nyilatkozat vagy dokumentum.

B) Műszaki-szakmai alkalmasság:

67. § (1) bek. b) pont: a műszaki-technikai felszereltségének, a minőség biztosítása érdekében tett intézkedéseinek, illetőleg vizsgálati és kutatási eszközeinek leírása,

67. § (1) bek. c) pont: azoknak a szakembereknek (szervezeteknek), illetőleg vezetőknek a megnevezése, képzettségük ismertetése, akiket be kíván vonni a teljesítésbe, különösen azok bemutatása, akik a minőség-ellenőrzésért felelősek.

67. § (2) bek. b) pont: a teljesítéshez rendelkezésre álló eszközök, berendezések, illetőleg műszaki felszereltség leírása,

67. § (2) bek. c) pont: az ajánlattevő, illetőleg vezető tisztségviselői végzettségének és képzettségének ismertetése, és különösen azon személyek végzettségének és képzettségének ismertetése, akik az építési beruházás teljesítéséért felelősek,

67. § (2) bek. e) pont: azoknak a szakembereknek (szervezeteknek), illetőleg vezetőknek a megnevezése, képzettségük ismertetése, akiket be kíván vonni a teljesítésbe, különösen azok bemutatása, akik a minőségellenőrzésért felelősek.

67. § (3) bek. a) pont: az előző legfeljebb három év legjelentősebb szolgáltatásainak ismertetése (legalább a teljesítés ideje, a szerződést kötő másik fél, a szolgáltatás tárgya, továbbá az ellenszolgáltatás összege vagy a korábbi szolgáltatás mennyiségére utaló más adat megjelölésével),

67. § (3) bek. b) pont: az ajánlattevő, illetőleg vezető tisztségviselői végzettségének és képzettségének ismertetése, és különösen azon személyek végzettségének és képzettségének ismertetése, akik a szolgáltatás teljesítéséért felelősek,

67. § (3) bek. g) pont: a termelési képességéről, illetőleg vizsgálati és kutatási eszközeiről, minőségbiztosítási intézkedéseiről az ajánlatkérő vagy más szervezet által végzett vizsgálat, ha a szolgáltatás összetett, vagy ha különleges célra szolgál,

67. § (3) bek. h) pont: a szerződés (szolgáltatás) azon részének a megjelölése, amelyre az ajánlattevő harmadik személlyel kíván szerződést kötni,

67. § (3) bek. i) pont: indokolt esetben azoknak a környezetvédelmi intézkedéseknek a leírása, amelyeket az ajánlattevő a teljesítés során alkalmazni tud (4. § 3/E. pont)

Az igénybe vett erőforrások tekintetében a rendelkezésre állás igazolása az erőforrást nyújtó szervezet által kötött megállapodás és az erőforrást nyújtó szervezet kötelezettségvállalásra vonatkozó, közjegyző által hitelesített nyilatkozatának benyújtásával történik (65. § (4) bek. b) pont).

A Polgári Törvénykönyv szerinti többségi befolyás:

685/B. § (1) Többségi befolyás: az olyan kapcsolat, amelynek révén természetes személy, jogi személy vagy jogi személyiség nélküli gazdasági társaság (a továbbiakban együtt: befolyással rendelkező) egy jogi személyben a szavazatok több mint ötven százalékával vagy meghatározó befolyással rendelkezik.

(2) A befolyással rendelkező akkor rendelkezik egy jogi személyben meghatározó befolyással, ha annak tagja, illetve részvényese és

a) jogosult e jogi személy vezető tisztségviselői vagy felügyelőbizottsága tagjai többségének megválasztására, illetve visszahívására, vagy

b) a jogi személy más tagjaival, illetve részvényeseivel kötött megállapodás alapján egyedül rendelkezik a szavazatok több mint ötven százalékával.

(3) A meghatározó befolyás akkor is fennáll, ha a befolyással rendelkező számára a (2) bekezdés szerinti jogosultságok közvetett módon biztosítottak. A befolyással rendelkezőnek egy jogi személyben a szavazatok több mint ötven százalékával közvetett módon való rendelkezése vagy egy jogi személyben közvetetten fennálló meghatározó befolyása megállapítása során a jogi személyben szavazati joggal rendelkező más jogi személyt (köztes vállalkozást) megillető szavazatokat meg kell szorozni a befolyással rendelkezőnek a köztes vállalkozásban, illetve vállalkozásokban fennálló szavazatával. Ha a köztes vállalkozásban fennálló szavazatok mértéke az ötven százalékot meghaladja, akkor azt egy egészként kell figyelembe venni.

(4) A 685. § b) pontja szerinti közeli hozzátartozók közvetlen és közvetett tulajdoni részesedését vagy szavazati jogát egybe kell számítani.

(Tekintettel arra, hogy folyamatban van az új Ptk. elfogadása, a jogszabályi rendelkezés változhat),.

A Ptk. szerinti többségi befolyás lényegében a Kbt. szerinti meghatározó befolyásnak felel meg.

A többségi befolyás mindkét irányban fennállhat.

8.2.4 AZ ALKALMASSÁG IGAZOLÁSÁVAL KAPCSOLATOS EGYÉB ELŐÍRÁSOK

Az ajánlattevő köteles igazolni a szerződés teljesítéséhez szükséges pénzügyi és gazdasági, valamint műszaki, illetőleg szakmai alkalmasságát, és az erre vonatkozó igazolásokat az ajánlatban kell megadnia [70. § (3) bek.].

Az ajánlattevő által a közbeszerzés értékének tíz százalékát meghaladó mértékben igénybe venni kívánt alvállalkozók szerződés teljesítéséhez szükséges pénzügyi és gazdasági, valamint műszaki, illetőleg szakmai alkalmasságára vonatkozó igazolásokat is az ajánlatban kell megadni [71. § (4) bek.].

Az ajánlatkérő a 66. és a 67. §-ban foglaltak alapján az ajánlattevőre és a közbeszerzés értékének tíz százalékát meghaladó mértékben igénybe venni kívánt alvállalkozóra vonatkozóan **egymástól eltérő alkalmassági igazolási módot is előírhat**. Ha azonos igazolási módot ír elő, a szerződés teljesítésére való alkalmassá minősítéshez az ajánlattevőnek és a közbeszerzés értékének tíz százalékát meghaladó mértékben igénybe venni kívánt alvállalkozóknak a pénzügyi, gazdasági kritériumok közül a 66. § (1) bekezdésének a) és b) pontja szerinti alkalmassági követelményeknek (*pénzügyi intézettől származó információk, felelősségbiztosítás, beszámoló*) önállóan, az egyéb alkalmassági követelményeknek pedig (*ideértve a műszaki, szakmai kritériumokat is*) együttesen kell megfelelniük. Az ajánlatkérő azonban a fenti két követelményen túlmenően is jogosult további alkalmassági követelmények tekintetében előírni az önálló megfelelést. [69. § (4) bek.].

Ha több ajánlattevő közösen tesz ajánlatot, a szerződés teljesítésére való alkalmassá minősítéshez az ajánlattevőknek a 66. § (1) bekezdés a) és b) pontja tekintetében önállóan kell megfelelniük (*pénzügyi intézettől származó információk, felelősségbiztosítás, beszámoló*), a többi alkalmassági kritérium tekintetében pedig együttesen is megfelelhetnek (*Közös ajánlattevők esetében az ajánlatkérő nem írhatja elő a többi kritérium esetében az önálló megfelelést!*) A közös ajánlattevők szintén támaszkodhatnak más szervezet erőforrásaira a követelményeknek való megfeleléshez [69. § (5) bek.].

Ha az ajánlatkérő az ajánlattevő (alvállalkozó) bizonyos minőségbiztosítási szabványoknak való megfelelése tanúsításához független szervezet által kiállított tanúsítvány benyújtását írja elő, akkor a vonatkozó európai szabványsorozatnak megfelelő szervezet által tanúsított, a vonatkozó európai szabványsorozaton alapuló minőségbiztosítási rendszerekre kell hivatkoznia. Az ajánlatkérő köteles elfogadni az Európai Unió más tagállamában bejegyzett szervezettől származó egyenértékű tanúsítványt, továbbá az egyenértékű minőségbiztosítási intézkedések egyéb bizonyítékait [68. § (3) bek.].

Ha az ajánlatkérő az ajánlattevőnek (alvállalkozónak) – a 67. § (1) bekezdésének b)–c), f) pontja, (2) bekezdésének b)–c), e)–f) pontja vagy (3) bekezdésének b), d)–g), i) pontja tekintetében – bizonyos környezetvédelmi vezetési rendszereknek való megfelelése tanúsításához független

szervezet által kiállított tanúsítvány benyújtását írja elő, akkor a vonatkozó európai uniós rendeletnek megfelelő szervezet által tanúsított környezetvédelmi vezetési és hitelesítési rendszerre (EMAS) vagy a vonatkozó európai vagy nemzetközi környezetvédelmi vezetési szabványokra kell hivatkoznia. Az ajánlatkérő köteles elfogadni az Európai Unió más tagállamában bejegyzett szervezettől származó egyenértékű tanúsítványt, továbbá az egyenértékű környezetvédelmi vezetési rendszerek egyéb bizonyítékait is/ [68. § (5) bek.].

(A 761/2001/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet szabályozza az EMAS-t, amely önkéntes környezetvédelmi vezetési és hitelesítési rendszer. Részletesen a környezetvédelemről szóló fejezetben foglalkozom vele.)

Az igazolásokban, illetve nyilatkozatokban foglalt tények, adatok valóságtartalmáért az ajánlattevő felel (68. § (3) bek.).

Ahol a Kbt., vagy a Kbt. alapján az ajánlatkérő a közbeszerzési eljárás során igazolás benyújtását írja elő, az igazolás egyszerű másolatban is benyújtható. A közösségi, valamint a nemzeti értékhatárokat elérő vagy meghaladó értékű közbeszerzések esetében az ajánlatkérő azonban előírhatja az igazolás hiteles másolatban történő benyújtását is (20. § (3) bek.).

Amennyiben az Európai Unión kívül letelepedett ajánlattevő letelepedési helye szerinti országban az e törvény által megkövetelt igazolás nem létezik, az ajánlatkérő jogosult elfogadni az adott igazolással egyenértékű igazolást, illetve dokumentumot is (20. § (4) bek.).

9. A NYÍLT ELJÁRÁS AJÁNLATI FELHÍVÁSA

A **nyílt eljárás** ajánlati felhívással indul, amelyet az ajánlatkérő hirdetmény útján köteles közzétenni [48. § (1) bek.].

Az ajánlati felhívást tartalmazó hirdetményt a közösségi hirdetményminta rendelet II. számú mellékletében meghatározott minta szerint kell elkészíteni úgy, hogy annak alapján az ajánlattevők egyenlő eséllyel megfelelő ajánlatot tehessenek. Az ajánlati felhívást minden esetben magyar nyelven is el kell készíteni. [49. §.].

Az ajánlatkérő a felhívásban meghatározott feltételekhez kötve van [41. § (2) bek.].

9.1 AZ AJÁNLATI FELHÍVÁS KÖTELEZŐ TARTALMI ELEMEI:

9.1.1 A közbeszerzés tárgya, illetve mennyisége. A mennyiséget úgy is meg lehet határozni, hogy az ajánlatkérő a legalacsonyabb vagy a legmagasabb mennyiséget vagy értéket közli, és kiköti az ettől való eltérés lehetőségét. Ebben az esetben elő kell írnia az eltérés százalékos mértékét [50. § (1)–(2) bek.]. A kialakult gyakorlat alapján ez az eltérés vagy +, vagy – lehet, a kettőt egyszerre nem lehet előírni.

9.1.2 Részekre történő ajánlattétel lehetőségének biztosítása esetén annak előírása, hogy a közbeszerzés tárgyának mely elemeire lehet **részajánlatot** tenni [50. § (3) bek.]. A részekre vonatkozó részletes

információkat a B mellékletben kell megadni. (Az 50. § (3) bekezdése a 22. § (1) bekezdés a), b) és d) pontja szerinti ajánlatkérőknek kötelezően előírja a részajánlattétel lehetővé tételét, ha azt a beszerzés tárgyának természete, jellege lehetővé teszi, és a részekre osztás nem ellentétes a gazdasági észszerűséggel.)

9.1.3 Annak meghatározása, hogy az ajánlattevő tehet-e **többsváltozatú (alternatív) ajánlatot**. Ilyen ajánlattételi lehetőségről csak akkor rendelkezhet az ajánlatkérő, ha az összességében legelőnyösebb ajánlat kiválasztására irányuló bírálati szempontot alkalmazza az eljárásban. Amennyiben az ajánlatkérő a közbeszerzés mennyiségét úgy határozta meg, hogy a legalacsonyabb vagy a legmagasabb mennyiséget vagy értéket közölte, ez önmagában még nem minősül többsváltozatú ajánlattételi lehetőségnek. Ha az ajánlatkérő lehetővé teszi a többsváltozatú ajánlattételt, akkor vagy az ajánlati felhívásban a „További információk” körében, vagy pedig a dokumentációban meg kell határozni, hogy a változatoknak milyen minimum követelményeknek, illetőleg közbeszerzési műszaki leírásnak kell megfelelniük, és azokat milyen egyéb követelmények szerint kell elkészíteni [51. § (1)–(3) bek.].

9.1.4 Ha a közbeszerzési szerződés teljesítése érdekében indokolt, az ajánlatkérő megkövetelheti, hogy a nyertes **ajánlattevő(k) gazdasági társaságot alapítson/alapítsanak**. Erre fel kell hívni az ajánlattevők figyelmét, és a szervezet alapítására vonatkozó ajánlatkérői elvárást egyértelműen rögzítenie kell [52. §]. (Ha ennek a kötelezettségnek a nyertes(ek) a szerződés aláírásától számított 20 napon belül nem tesznek eleget, az ajánlatkérő a 306. § (1) bekezdésében foglaltak alapján a szerződést felmondhatja!)

9.1.5 Az **ellenszolgáltatás teljesítésének feltételei**, illetve hivatkozás a vonatkozó jogszabályokra. Amennyiben a közbeszerzést az Európai Unióból származó forrásból is támogatják, az ajánlatkérő köteles az érintett projektekre, programra vonatkozó adatokat is feltüntetni [53. § (1), (3) bek.]. (A 305. § (3) bekezdése szerint az ellenszolgáltatást a teljesítéstől számított legkésőbb 30, az Európai Unióból származó forrásból támogatott eljárások esetében 60 napon belül kell teljesíteni, kivéve, ha a felek halasztott, vagy részletekben történő teljesítésben állapodtak meg, vagy törvény ettől eltérően rendelkezik.)

9.1.6 Az **eredményhirdetés időpontja** [53. § (4) bek.], amelyet a „További információk” körében kell megadni, órára pontosan.

9.1.7 A **szerződéskötés tervezett időpontja** [53. § (4) bek.], amelyet szintén a „További információk” körében kell megadni, órára pontosan.

9.1.8 A **dokumentáció rendelkezésre bocsátásának** a módja, határideje, beszerzési helye és pénzügyi feltételei. Az ajánlatkérő a „További információk” körében előírhatja, hogy a dokumentáció megvásárlása vagy átvétele az eljárásban való részvétel feltétele [54. § (2) bek.]. A dokumentáció elektronikus úton történő hozzáférhetővé tétele esetén a hozzáférés adatait is a felhívásban kell megadni [74. § (4) bek.]. A rendelkezésre bocsátással kapcsolatban azt is meg kell adni, hogy az ajánlattevők mely napokon (és külön az ajánlattételi határidő lejártánál a napján) pontosan hány órától hány óráig vehetik át a dokumentációt, illetve hivatkozni kell arra, hogy kéreésre megküldésre kerül.

9.1.9 Amennyiben a **kiegészítő tájékoztatást** az ajánlatkérő **konzultáció** formájában nyújtja, vagy helyszín megtekintésére, illetve helyszíni bejárásra kerül sor, a konzultáció stb. helyének és időpontjának meghatározása [56. § (5) bek.], amelyet a „További információk” körében kell megadni. A konzultáció helyszínét a lehető legpontosabban kell megadni.

9.1.10 Az ajánlatok **bírálati szempontjának** meghatározása [57. § (1) bek.].

9.1.11 Ha az ajánlatkérő az **összességében legelőnyösebb ajánlatot** kívánja kiválasztani, meg kell határoznia

- az összességében legelőnyösebb ajánlat megítélésére szolgáló részszerpontokat,
- részszerpontként az azok súlyát meghatározó szorzószámokat,
- az ajánlatok részszerpontok szerinti tartalmi elemeinek értékelése során adható pontszám alsó és felső határát (ezt a „További információk” körében kell közölni),
- azt a módszert (módszereket), amellyel az ajánlatkérő megadja a fenti pontszámok közötti pontszámot. (Ezt a „További információk” körében kell közölni, de a módszer(ek) részletes ismertetése a dokumentációban is megadható.) [57. § (3), (5) bek.]

Ha az ajánlatkérő a részszerpontok körében alszerpontokat is meghatároz, az alszerpontokat és azok súlyszámait is meg kell adnia a részszerpontok mellett.

9.1.12 A közbeszerzés tárgyára vonatkozó közbeszerzési **műszaki leírás** – a „További információk” között – ha azt az ajánlatkérő nem a dokumentációban adja meg. [58. § (1) bek.].

9.1.13 **Ajánlati biztosíték** előírása esetén a biztosíték mértékének, rendelkezésre bocsátása határidejének, és igazolási módjának, bankszámlára történő befizetés esetére a befizetés helyének és az az ajánlatkérő bankszámlaszámának megadása [59. § (1)–(2) bek.], amelyeket a „További információk” körében kell ismertetni. Itt kell hivatkozni arra is, ha az ajánlati biztosíték a megkötött szerződést biztosító mellékkötelezettséggé válik. [59. § (5) bek. b) pont]. Az ajánlati biztosítéknak legalább az ajánlati kötelezettség idejére érvényesnek kell lennie [59. § (3) bek.]

9.1.14 A Kbt. 60. § (1) és 62. § (1) bekezdésében felsorolt **kizáró okok**, [60. § (5) bek., 62. § (2) bek.]

9.1.15 Az ajánlattevő (és a közbeszerzés értékének 10 %-át meghaladó mértékben igénybe venni kívánt alvállalkozójának) pénzügyi és gazdasági, valamint műszaki, illetőleg szakmai **alkalmassága feltételeinek** és igazolásuk módjának meghatározása [65. § (1) bek.].

9.1.16 Annak meghatározása, hogy a pénzügyi és gazdasági alkalmassággal [66. §], illetőleg a műszaki és szakmai alkalmassággal [67. §] összefüggő mely körülmények megléte, illetőleg hiánya vagy azok milyen mértékű fogyatékosága zárja ki, hogy az ajánlatkérő az ajánlattevőt, illetőleg a közbeszerzés értékének tíz százalékát meghaladó mértékben igénybe venni kívánt alvállalkozót alkalmasnak minősítse a szerződés teljesítésére [69. § (2) bek.].

9.1.17 Ha az ajánlatkérő az ajánlattevőre és az alvállalkozóra azonos igazolási módot ír elő, akkor a 66. § (1) bek. a) és b) pontja szerinti alkalmassági követelményeken túl további alkalmassági követelmények tekintetében is előírhatja az önálló megfelelést [69. § (4) bek.].

- 9.1.18 Az ajánlat **tartalmi és formai követelményei** [70. § (1) bek.], amelyeket a „További információk” körében kell meghatározni. Formai követelményeket legfeljebb a megfelelő ajánlattételhez ténylegesen szükséges mértékig lehet előírni.
- 9.1.19 **Az ajánlattételi határidő** [74. § (1), 75. § (1) bek.], amely megegyezik a bontási határidővel, és a dokumentáció átvételi véghatáridejével, órára pontosan.
- 9.1.20 Az a **cím, amelyre az ajánlatokat be kell nyújtani** [79. § (1) bek.].
- 9.1.21 Ha az ajánlatkérő lehetővé teszi, hogy az ajánlatokat ne csak írásban és zártan, közvetlenül vagy postai úton nyújtsa be az ajánlattevő, akkor a „További információk” körében rendelkeznie kell erről az **eltérő módon történő benyújtási lehetőségről**. Köteles tájékoztatást adni (vagy az ajánlati felhívásban, vagy pedig a dokumentációban) ennek a lehetőségnek a technikai körülményeiről. Az ajánlatkérő előírhatja, hogy az ajánlatot egy megadott határidő lejártáig írásban is erősítse meg az ajánlattevő [79. § (3) bek.].
- 9.1.22 Az ajánlatok **felbontásának** időpontja és helye, a bontásnál jelenlétre jogosult személyek köre [80. § (1)-(2) bek.].
- 9.1.23 Amennyiben az ajánlatkérő vagy a Kbt. 22. § (2) bekezdésében meghatározott (támogatott) szervezet **támogatásra irányuló igényt** nyújtott be vagy fog benyújtani, a „További információk” körében fel kell hívnia az ajánlattevők figyelmét erre a körülményre, valamint arra, hogy a támogatásra irányuló igény el nem fogadása a 82. §-ban, a 99. § (3) bekezdésben és a 303. §-ban szereplő, a közbeszerzés megkezdését követően, előre nem látható és elháríthatatlan ok következtében beállott lényeges körülménynak minősül, amely alapján a szerződés megkötésére, illetve annak megkötése esetén a teljesítésre nem lenne képes [48. § (3)-(4) bek.].
- 9.1.24 Amennyiben az ajánlatkérő a közbeszerzési eljárásban a Kbt. 12. § (2) bekezdése alapján meghatározott minősítési szempontokhoz képest szigorúbban állapítja meg az ajánlattevő pénzügyi és gazdasági, valamint műszaki, illetőleg szakmai alkalmasságának feltételeit és igazolását, a minősített ajánlattevőnek ezen szigorúbb körben külön kell igazolnia a szerződés teljesítésére való alkalmasságát. Az ajánlatkérőnek erre a körülményre kifejezetten utalnia kell a „További információk” körében [13. § (4) bek.].
- 9.1.25 Annak előírása, hogy az ajánlattevőknek meg kell jelölniük a közbeszerzés értékének 10 %-át meghaladó mértékben igénybe venni kívánt alvállalkozókat, valamint a közbeszerzésnek azt a részét (részeit), amelynek teljesítésében a megjelölt alvállalkozók közreműködnek (71. § (1) bek.).
- 9.1.26 Annak előírása, hogy az ajánlattevőknek meg kell jelölniük a közbeszerzésnek azt a részét (részeit), amelynek teljesítéséhez az ajánlattevő a közbeszerzés értékének tíz százalékát meg nem haladó mértékben alvállalkozót vesz igénybe (71. § (1) bek.).
- 9.1.27 Annak előírása, hogy az ajánlattevő jelölje meg a szerződés teljesítéséhez erőforrást nyújtó szervezetet [71. § (1) bek.].
- 9.1.28 Ha az ajánlatkérő a közbeszerzési eljárásban való részvétel jogát védett foglalkoztatók részére tartja fenn, köteles erre hivatkozni (17/A.§ (1) bek.)

9.1.29 Meg kell határozni az ajánlattétel nyelvét (nyelveit), azzal, hogy a magyar nyelven történő ajánlattétel lehetőségét minden esetben biztosítani kell. Vita esetén a magyar nyelv az irányadó. [53. § (2) bek.]

9.2 AZ AJÁNLATI FELHÍVÁS NEM KÖTELEZŐ (LEHETSÉGES) TARTALMI ELEMEI:

9.2.1 Az ajánlatkérő a „További információk” körében előírhatja, hogy az ajánlattevő alkalmazza az értékelemzés módszerét [53. § (5) bek.]. *(Az értékelemzés fogalmát a 4. § 8. pontja tartalmazza. Az értékelemzés olyan döntés-előkészítő módszer, amelynek alkalmazása során az áru, a szolgáltatás, illetőleg az építési beruházás funkciójának, valamint előállítási, megvalósítási vagy beszerzési és üzemeltetési, működtetési költségeinek viszonyát kell vizsgálni.)*

9.2.2 Kikötheti, hogy a dokumentáció megvásárlása vagy átvétele az eljárásban való részvétel feltétele [54. § (2) bek.]. *(Ezt célszerű minden esetben előírni, mert az ajánlatkérő csak ilyen esetben hosszabbíthatja meg az ajánlattételi határidőt az 56. § (3) bekezdésében foglaltak alapján..)*

9.2.3 Előírhatja, hogy az eljárásban nem lehet ajánlattevő, vagy a közbeszerzés értékének tíz százalékát meghaladó mértékben igénybe venni kívánt alvállalkozó, vagy erőforrást nyújtó szervezet, illetőleg az alábbi D–E) pontok tekintetében alvállalkozó, aki

- A) gazdasági, illetőleg szakmai tevékenységével kapcsolatban – öt évnél nem régebben meghozott – jogerős bírósági ítéletben megállapított jogszabálysértést követett el,
- B) a Tptv 11. §-a vagy az Európai Közösséget létrehozó szerződés 81. cikke szerinti – öt évnél nem régebben meghozott – jogerős és végrehajtható versenyfelügyeleti határozatban vagy a versenyfelügyeleti határozat bírósági felülvizsgálata esetén a bíróság jogerős és végrehajtható határozatában megállapított és bírsággal sújtott jogszabálysértést követett el versenyeztetési eljárás során; illetőleg ha az ajánlattevő ilyen jogszabálysértését más versenyhatóság vagy bíróság – öt évnél nem régebben – jogerősen megállapította és egyúttal bírságot szabott ki,
- C) korábbi – öt évnél nem régebben lezárult – közbeszerzési eljárás alapján vállalt szerződéses kötelezettségének megszegését jogerős közigazgatási, illetőleg bírósági határozat megállapította,
- D) a letelepedése szerinti ország nyilvántartásában nincs bejegyezve,
- E) a szolgáltatás nyújtásához a letelepedése szerinti országban előírt engedéllyel, jogosítvánnyal, illetőleg előírt szervezeti, kamarai tagsággal nem rendelkezik [61. § (1) bek.].

9.2.4 Ha az ajánlatkérő helyi önkormányzat, kisebbségi települési önkormányzat, helyi kisebbségi önkormányzat, helyi önkormányzati költségvetési szerv vagy helyi kisebbségi önkormányzati költségvetési szerv, az ajánlati felhívásban előírhatja, hogy az eljárásban az sem lehet ajánlattevő vagy alvállalkozó, vagy erőforrást nyújtó szervezet, aki az ajánlatkérő székhelye szerinti önkormányzati adóhatóság által nyilvántartott, egy évnél régebben lejárt adófizetési kötelezettségének nem tett eleget, kivéve, ha megfizetésére halasztást kapott [61. § (2) bek.].

- 9.2.5 Az ajánlatkérő előírhatja, hogy a nem természetes személy ajánlattevő ajánlatában adja meg a szolgáltatás teljesítésében személyesen közreműködő természetes személyek nevét és képzettségét [65. § (2) bek.].
- 9.2.6 Előírhatja a „További információk” körében, hogy az eredményhirdetésen megjelölheti a következő legkedvezőbb ajánlatot tevőnek minősített szervezetet [91. § (2) bek.]. *(Ezt a kizáró okok igazolásának változása miatt mindenképpen javasolom előírni!)*
- 9.2.7 Az ajánlatkérő előírhatja, hogy a nyertes ajánlattevővel kötendő szerződésben biztosítékot kell kikötni *(teljesítési biztosíték)*. Ebben az esetben a „szerződést biztosító mellékkötelezettségek” között fel kell sorolni a biztosítékokat, a „További információk” között meg kell adni a biztosíték összegét, és azt, hogy a biztosíték rendelkezésre bocsátását az ajánlattevő milyen formában teljesítheti. (53. § (6) bek.)
- 9.2.8 Az ajánlatkérő a nyertes ajánlattevővel kötendő szerződés teljesítését sajátos feltételekhez, különösen szociális, illetőleg környezetvédelmi feltételekhez kötheti. A feltételekről részletesen a dokumentációban kell rendelkezni (53. § (7) bek.).
- 9.2.9 Előírhatja – de csak építési beruházás és szolgáltatásmegrendelés esetén –, hogy az ajánlattevő tájékozódjon az adózásra, és a környezetvédelemre vonatkozó kötelezettségekről. Azon szervezetek nevét és címét, amelyektől a felvilágosítás kérhető, a dokumentációban kell megadni. (55. § (2)-(3) bekezdések)
- 9.2.10. A törvény által megengedett esetekben előzetesen jelezheti, hogy az értékelést követően elektronikus árlejtést kezdeményezhet, és meg kell adnia az erre vonatkozó információkat (90. § (5) bek.).
- 9.2.11. A közbeszerzés egy részére történő ajánlattétel lehetővé tétele esetén a részek tekintetében nyertesekkel kell szerződést kötni. E szerződés szükség esetén az ajánlatoknak, illetőleg az ajánlati felhívásnak megfelelően tartalmazhatja az ajánlattevőként szerződést kötők közötti együttműködés feltételeit is, tehát erre vonatkozóan is lehet a felhívásban rendelkezni. (99. § (1) bek.).
- 9.2.12 Arról való rendelkezést, hogy az ajánlattevő az igazolásokat hiteles másolatban köteles-e benyújtani (20. § (3) bek.)
- 9.2.13 Az ajánlatkérő a „További információk” között egyéb dokumentumok benyújtását is kérheti (pl. aláírási címpéldány), illetve felhívhatja a figyelmet a 70. § (2) bekezdése szerinti nyilatkozat kötelező megtételére..

9.3 AZ AJÁNLATI FELHÍVÁS KITÖLTÉSÉVEL KAPCSOLATOS EGYÉB INFORMÁCIÓK

- 9.3.1 Az ajánlati kötöttség idejét úgy kell megállapítani, hogy az legalább a tervezett szerződéskötési időpontig tartson. Ennél rövidebb idő nem adható meg, de hosszabb igen.
- 9.3.2 Az ajánlatok felbontásának időpontja meg kell, hogy egyezzen az ajánlattételi határidő lejártának, és a dokumentáció megvásárlásának végső időpontjával (órára is!).
- 9.3.3. A „Címzett” rovatba az adott szervezeten belüli releváns egységet, vagy személyt lehet megjelölni.

9.3.4. A jogorvoslati eljárást lebonyolító szerv a Közbeszerzési Döntőbizottság (HU-1024 Budapest, Margit krt. 85. Tel: +36 1 336 77 76, Fax: +36 1 336 77 78)

9.3.5. A jogorvoslati kérelem benyújtásával kapcsolatos, a határidőre vonatkozó információnál a Kbt. 323. §-ára kell hivatkozni. (A VI.4.2. pont kitöltése esetén nem kell a VI.4.3. pontot kitölteni, mert „vagylagosan” szerepelnek.)

9.3.6. A NUTS kódokkal és a CPV-vel kapcsolatos információk jelen könyv 5. fejezetében találhatók.

9.3.7. Tekintettel arra, hogy a konzorciumokra vonatkozóan nincsenek speciális szabályok, a felhívásban, vagy a dokumentációban kell közölni a velük szemben támasztott követelményeket (vezető cég megjelölése, egyetemleges felelősség, stb.) A projektársaságokra vonatkozó részletes előírásokat a dokumentációban kell megadni.

9.4 AZ AJÁNLATI FELHÍVÁSBAN MEGHATÁROZOTT FELTÉTELEK MÓDOSÍTÁSA

Az ajánlattételi határidő lejártáig lehetséges. Az ajánlatkérőnek a módosított feltételekről e határidő lejárta előtt új hirdetményt kell **közzétennie**, amelyben új ajánlattételi határidőt kell megállapítania (azaz a hirdetménynek az ajánlattételi határidő lejárta előtt meg is kell jelennie!). A határidő ebben az esetben sem lehet 52 napnál, illetve a Kbt. 74. § (2)-(4) bekezdései alapján rövidített minimális határidőknél rövidebb [76. § (1) bek.]. Ebben az esetben az 5/2009. (III.31.) IRM rendelet (nemzeti hirdetmény minta rendelet) 11. számú mellékletét kell az ajánlatkérőnek kitöltenie.. (További információt tartalmazó hirdetmény, Befejezetlen eljárással kapcsolatos információ vagy Korrigendum)

A kiegészítő tájékoztatás nem eredményezheti az ajánlati felhívásban és a dokumentációban foglaltak módosítását (56. (4) bek..)

9.5 AZ AJÁNLATI FELHÍVÁS VISSZAVONÁSA

Az ajánlattételi határidő lejártáig lehetséges. Erről az ajánlatkérőnek a határidő lejárta előtt **hirdetményt kell feladnia** közzététel céljából, és egyidejűleg az ajánlattevőket írásban kell tájékoztatnia [76. § (2) bek.] (tehát nem kell a hirdetménynek a határidő lejártáig megjelennie). Ebben az esetben a nemzeti hirdetmény minta rendelet 11. számú mellékletét kell az ajánlatkérőnek kitöltenie.. (További információt tartalmazó hirdetmény, Befejezetlen eljárással kapcsolatos információ vagy Korrigendum)

Az ajánlati felhívás visszavonása esetén a dokumentáció ellenértéke visszajár az ajánlattevőknek [54. § (6) bek. a) pont], és a felhívás visszavonását követő tíz napon belül az ajánlati biztosítékot is vissza kell fizetni [59. § (5) bek. a) pont]! Az ajánlattevők kötelesek a dokumentációt visszaadni.

10. A DOKUMENTÁCIÓ (NYÍLT ELJÁRÁS)

☞ ÁLTALÁNOS SZABÁLYOK

Az ajánlatkérő a nyílt eljárásban **dokumentációt köteles készíteni** a megfelelő ajánlattétel elősegítése érdekében. Gondoskodnia kell arról, hogy a dokumentáció az ajánlati felhívást tartalmazó hirdetmény közzétételének napjától kezdve az ajánlattételi határidő lejártáig magyar nyelven – ha az eljárás nyelve nem magyar, akkor magyar nyelven is - rendelkezésre álljon. A rendelkezésre bocsátás módját, határidejét, annak beszerzési helyét és pénzügyi feltételeit az ajánlati felhívásban kell megadni [54. § (1)-(3) bek.].

A nyílt eljárásban az ajánlatkérő a dokumentációban meghatározott **feltételekhez is kötve van** [41. § (2) bek.]. „Ajánlatkérőként tehát nincs lehetősége, hogy változtasson a megadott feltételeken, illetve a meghatározott feltételektől eltérő ajánlati elemeket érvényesnek fogadja el, azzal az indokkal például, hogy a dokumentációtól eltérő ugyan a vállalat, de az ajánlatkérő gyakorlatával egyezik.”⁸¹

Az ajánlati felhívásban, illetve a dokumentációban meghatározott feltételeket az ajánlatkérő az ajánlattételi határidő lejártáig **módosíthatja**. A módosított feltételekről e határidő lejártáig új hirdetményt kell **közzétennie**, amelyben új ajánlattételi határidőt kell megállapítani. A határidő ebben az esetben sem lehet 52 napnál, előzetes összesített tájékoztató közzététele esetén 36, illetve 22 napnál, illetve a Kbt. 74. § (2)-(4) bekezdéseiben foglalt határidő rövidítési lehetőségek figyelembevételével számított napoknál rövidebb [76. § (1) bek.].

Amennyiben az ajánlattevő a **dokumentáció megküldését kéri**, akkor az ajánlatkérő (vagy az általa meghatározott szervezet) a kérelem kézhezvételétől számított kettő munkanapon belül köteles a kérésnek eleget tenni, feltéve, hogy annak ellenértékét megfizették [54. § (4) bek.]. Ez a kötelezettség csak akkor terheli az ajánlatkérőt, ha a dokumentációt nem tette térítésmentesen és teljes terjedelmében közvetlenül elektronikus úton az ajánlattevők számára hozzáférhetővé.

Az ajánlatkérő az ajánlati felhívásban előírhatja, hogy a dokumentáció megvásárlása vagy átvétele az eljárásban való részvétel feltétele. Ha több ajánlattevő közösen tesz ajánlatot, akkor elegendő, ha az ajánlattevők egyike vásárolja meg, vagy veszi át a dokumentációt (54. § (2) bekezdés).

A Kbt. indoklása felhívja a figyelmet arra, hogy ha az ajánlati felhívás és a dokumentáció között ellentmondás mutatkozik, a Közbeszerzési Döntőbizottság által alkalmazott joggyakorlat szerint az ajánlati felhívás az irányadó.⁸²

A kiegészítő tájékoztatás nem eredményezheti az ajánlati felhívásban és a dokumentációban foglaltak módosítását.(56. § (4) bek.).

☞ A DOKUMENTÁCIÓ KÖTELEZŐ TARTALMA

⁸¹ a 2003. évi CXXIX. tv. indoklása (41.§-hoz)

⁸² a 2003. évi CXXIX. tv. indoklása (54-55.§-hoz)

A) a szerződéstervezet [54. § (1) bek.],

B) az ajánlat részeként benyújtandó igazolások, nyilatkozatok jegyzéke, vagyis a kizáró okokkal, az alkalmasság igazolásával kapcsolatos, illetve az ajánlatkérő által előírt egyéb nyilatkozatok, igazolások felsorolása. Az ajánlatkérőnek külön meg kell jelölnie azokat a csatolandó dokumentumokat (azaz a fenti igazolások, nyilatkozatok közül azokat), amelyek a törvényben meghatározott körülmények fennállása esetén hamis nyilatkozatnak minősülnek. *(Hamis nyilatkozat: olyan nyilatkozat, amely hamis adatot tartalma (4. § 9/A.). Hamis adat: A valóságnak megfelelően ismert, de a valóságtól eltérően közölt adat (4.§ 9. pont). Megítélésem szerint nincs olyan igazolás vagy nyilatkozat, amelyre az ajánlatkérő azt mondhatná, hogy ha az hamis adatot tartalmaz, nem tekinti hamis nyilatkozatnak. Ezért célszerű az összes csatolandó dokumentumot ilyennek jelölni.)* [54. § (1) bek.].

C) ha az ajánlatkérő lehetővé teszi a többváltozatú ajánlattételt, akkor vagy az ajánlati felhívásban, vagy pedig a dokumentációban meg kell határozni, hogy a változatoknak milyen minimum követelményeknek, illetőleg közbeszerzési műszaki leírásnak kell megfelelniük, és azokat milyen egyéb követelmények szerint kell elkészíteni [51. § (3) bek.].

D) építési beruházás és szolgáltatás megrendelése esetén, ha a tájékoztató kötelezettséget az ajánlatkérő előírta, azoknak a szervezeteknek (hatóságoknak) a neve és címe (elérhetősége), amelyektől az ajánlattevő megfelelő tájékoztatást kaphat a teljesítés helyén és a szerződés teljesítése során kötelezően figyelembe veendő adózási és környezetvédelmi, feltételekről. Építési beruházás és szolgáltatás megrendelés esetén a munkavállalók védelmére és a munkafeltételekre vonatkozó kötelezettségekről való tájékoztatót kötelező előírni, ezért az ezzel kapcsolatos szervezetek neve és címe a dokumentáció kötelező tartalmát képezi [55. § (3)-(4) bekezdések]. *(A részletszabályokat az 1/2004. (I. 9.) FMM rendelet és az 1/2006. (I. 13.) PM rendelet tartalmazza)*

E) a gazdálkodó szervezet (projekttársaság) létrehozásával kapcsolatos követelményeket, ha ilyen szervezet létrehozását az ajánlatkérő a szerződés teljesítése érdekében lehetővé tette, vagy megköveteli. Ezek a követelmények kizárólag a következők lehetnek: a szervezet jogi formájának meghatározása; az alaptőke minimális értékének előírása, amelynek a szerződés értékével kell arányosnak lennie; a szervezet tevékenységi körének meghatározása; tevékenységének ellenőrzésével kapcsolatos előírások (55. § (1) bek.) *(A projekttársasággal a szerződés teljesítéséről szóló fejezetben külön foglalkozom)*

F) a közbeszerzés tárgyára vonatkozó közbeszerzési műszaki leírás, ha azt az ajánlatkérő az ajánlati felhívásban nem adta meg [58. § (1) bek.];

G) amennyiben az ajánlatkérő lehetőséget ad arra, hogy az ajánlatokat ne csak írásban és zártan, közvetlenül vagy postai úton nyújtsa be az ajánlattevő, hanem egyéb más módon is, akkor a dokumentációban, vagy az ajánlati felhívásban köteles tájékoztatást adni azokról a technikai körülményekről, amelyek biztosítják, hogy az ajánlatok az ajánlattételi határidő lejárta előtt nem kerülnek felbontásra, valamint nem kerülnek az ajánlatkérő érdekkörében jogosulatlan felhasználóhoz [79. § (3) bek.].

H) amennyiben az ajánlatkérő az ajánlati felhívásban előírta, hogy a nyertes ajánlattevővel kötendő szerződés teljesítését sajátos – a jogszabályokkal összhangban álló – feltételekhez, így külö-

nösen szociális, illetőleg környezetvédelmi feltételekhez köti, e feltételekről részletesen a dokumentációban köteles rendelkezni [53. § (7) bek.].

I) ha az ajánlati felhívásban nem szerepelt, annak a módszernek (módszereknek) a részletes ismertetése, amellyel az ajánlatkérő megadja az összességében legelőnyösebb ajánlat kiválasztása esetén az ajánlatok részzempontok szerinti tartalmi elemei értékelése során adható pontszám alsó és felső határa (ponthatárok) közötti pontszámot [57. § (5) bek.].

J) figyelemfelhívás arra, hogy az ajánlatkérő közbeszerzési eljárás független szakértő bevonásával történő monitoringja céljából megállapodást (átláthatósági megállapodás) kötött vagy ilyen megállapodás megkötésére lehetőséget biztosít [55. § (2) bek.].

Építési beruházások esetében a dokumentáció tartalmával kapcsolatban további kötelező előírásokat tartalmaz a 162/2004. (V. 21.) Kormányrendelet!

A DOKUMENTÁCIÓ ELLENÉRTÉKE

A dokumentáció ellenértékét az arányosság és az esélyegyenlőség alapelvének figyelembevételével, az előállításával és az ajánlattevők részére történő rendelkezésre bocsátásával kapcsolatban, a közbeszerzési eljárásra tekintettel felmerült költséget alapul véve kell megállapítani [54. § (5) bek.]. *(A törvény indokolása szerint, „ha több példányt állítottak elő, az adott példányra jutó költséget kell számítani. Csak a közbeszerzési eljárásra tekintettel felmerült költségeket lehet figyelembe venni az ellenérték kiszámításánál. Ha pl. a dokumentáció részét képezik az építési tervek, a tervezési költségeket nem lehet beleszámítani a dokumentáció ellenértékébe, hiszen az épületet akkor is meg kellett volna tervezni, ha nem tartanak közbeszerzési eljárást. Mindez persze nem zárja ki a dokumentáció ingyenesen történő rendelkezésre bocsátásának lehetőségét.”⁸³)*

A dokumentáció, illetve annak ellenértéke 10 napon belül visszajár, ha:

A) az ajánlatkérő visszavonja az ajánlati felhívást;

B) az eljárás eredménytelen:

ba) mert az ajánlatkérő az eljárást a szerződés megkötésére, illetőleg teljesítésére képtelenné válása miatt nyilvánítja eredménytelennek,

bb) mert a békéltetési eljárás alapján az ajánlatkérő az eljárás érvénytelenítéséről dönt,

bc) mert a Közbeszerzési Döntőbizottság megsemmisíti az ajánlatkérő valamely döntését, és az ajánlatkérő új közbeszerzési eljárás lefolytatását határozza el, vagy eláll az eljárás lefolytatásának szándékától;

C) az ajánlatkérő az eljárás eredményét az ajánlati felhívásban megjelölt vagy a módosított eredményhirdetési időpontig nem hirdeti ki [54. § (6) bek.].

⁸³ a 2003. évi CXXIX. tv. indokolása (54-55.§-hoz)

☞ A DOKUMENTÁCIÓ ÉS AZ AJÁNLATTÉTELI HATÁRIDŐK

Amennyiben az ajánlatkérő az ajánlati felhívásban előírta, hogy a dokumentáció megvásárlása vagy átvétele az eljárásban való részvétel feltétele, és a kiegészítő kérdésekre a Kbt-ben meghatározott határidőn belül nem tud válaszolni, az **ajánlattételi határidőt meghosszabbíthatja**. Ebben az esetben azoknak az ajánlattevőknek, akik az ajánlattételi határidő meghosszabbításakor még nem vásároltak, illetve vettek át dokumentációt, annak átadásával egyidejűleg kell erről a körülményről írásban tájékoztatást adni. (56. § (3) bek.).

Az 52 (36, 45 vagy 29) napos ajánlattételi határidőt legfeljebb 5 nappal le lehet **rövidíteni**, feltéve, hogy az ajánlatkérő a dokumentációt térítésmentesen és teljes terjedelmében közvetlenül elektronikus úton az ajánlattevők számára hozzáférhetővé teszi az ajánlati felhívást tartalmazó hirdetmény közzétételének napjától, és a hirdetményben megadja a hozzáférés adatait. (74. § (4) bek.). *(Elektronikus út: elektronikus adatfeldolgozást, -tárolást, illetőleg - továbbítást végző vezetékes, rádiótechnikai, optikai vagy más elektromágneses eszközök alkalmazása. 4. § 3/C. pont)*

Ha a dokumentáció nagy terjedelmű, vagy ha az ajánlattételre a dokumentáció helyben való megtekintését követően kerülhet csak sor, az ajánlatkérőnek erre figyelemmel kell az ajánlattételi határidőt az általános szabályokhoz képest hosszabb időtartamban meghatároznia (74. § (5) bek.).

11. A KÖZBESZERZÉSI ELJÁRÁS FAJTÁI

A közbeszerzési eljárás nyílt, meghívásos, hirdetmény közzétételével induló vagy hirdetmény közzététele nélküli tárgyalásos eljárás vagy versenypárbeszéd lehet.

Az eljárás során nem lehet áttérni egyik eljárási fajtáról a másikra. [41. § (5) bek.]

12. A NYÍLT ELJÁRÁS

A nyílt eljárás olyan közbeszerzési eljárás, amelyben valamennyi érdekelt ajánlatot tehet [4. § 26.].

Az eljárás csak abban az esetben indítható meg, ha az ajánlatkérő rendelkezik a szerződés megkötéséhez szükséges engedélyekkel, és rendelkezik a szerződés teljesítését biztosító anyagi fedezettel, vagy az arra vonatkozó biztosítékkal, hogy a teljesítés időpontjában az anyagi fedezet rendelkezésre áll. Ez a rendelkezés nem vonatkozik arra az esetre, ha az ajánlatkérő támogatás iránti kérelmet nyújtott be vagy fog benyújtani (48. § (2) bek.).

Az eljárást megindító hirdetmény jogszerűségét a Közbeszerzési Szabályzatban megjelölt személynek ellen kell jegyeznie, e nélkül a közbeszerzési eljárás nem indítható meg (6.§ (2) bek.)

1. **Alkalmazhatósága:** szabadon választható.

2. **Gyorsított eljárás:** nem lehet alkalmazni, nem létezik gyorsított nyílt eljárás

3. Egyszakaszos.

4. **Ajánlati felhívással indul**, amelyet a közösségi hirdetmény minta rendelet II. számú mellékletében foglalt minta szerint kell elkészíteni, és hirdetmény útján közzétenni [48. § (1) bek., 49. §]. A felhívást magyar nyelven minden esetben el kell készíteni. [54. § (1) bek.].

5. A hirdetményt az Európai Közösségek Hivatalos Kiadványai Hivatala részére történő feladást követően, 5 munkanapon belül az ajánlatkérő saját honlapján is köteles közzétenni, ha nem rendelkezik honlappal, a Közbeszerzések Tanácsa honlapján [17/C. § (1) bek. a) pont] (2009. október elsejétől a Tanács honlapján minden esetben kötelező a közzététel). Az önkormányzat a kötelező közzétételt követően a hirdetményt a helyben szokásos módon is közzéteheti.

6. **Dokumentáció készítése:** kötelező [54. § (1) bek.].

7. **Ajánlati biztosíték:** az ajánlatkérő az eljárásban való részvételt ajánlati biztosíték adásához kötheti. Az ajánlattevőnek igazolnia kell, hogy a biztosítékot az ajánlatkérő rendelkezésére bocsátotta [59. § (1) bek.]. Ha az ajánlattevő a biztosítékot nem, vagy nem az előírtaknak megfelelően bocsátja rendelkezésre, az ajánlat érvénytelen [88. § (1) bek. b) pont].

8. **Az ajánlatok benyújtására vonatkozó (ajánlattételi) határidő** nem lehet rövidebb az ajánlati felhívást tartalmazó hirdetmény feladásának napjától számított **52 napnál** [74. § (1) bek.].

9. **Ajánlattételi határidő 52 napnál rövidebb időtartamban történő meghatározása:** lehetséges, ha az ajánlatkérő az ajánlati felhívást tartalmazó hirdetmény feladásának napját legalább 52 nappal megelőzően, de legfeljebb 12 hónapon belül előzetes összesített tájékoztatót tartalmazó hirdetményt tett közé, és ez tartalmazta az ajánlati felhívás hirdetményi mintája szerinti, a tájékoztatót tartalmazó hirdetmény feladásának időpontjában rendelkezésre álló adatokat is. Ebben az esetben az ajánlattételi határidő fő szabályként nem lehet rövidebb a hirdetmény feladásának napjától számított **36 napnál**. Sürgősség esetén **22 napra** rövidíthető feltéve, hogy a hirdetményt elektronikus úton adja fel az ajánlatkérő [74. § (2) bek.]. A 22 napra rövidített határidő tovább már nem csökkenthető.

Az 52 vagy a 36 napos időtartam legfeljebb 7 nappal lerövidíthető, ha az ajánlati felhívást tartalmazó hirdetményt elektronikus úton, külön jogszabályban meghatározott módon adja fel az ajánlatkérő. Az 52 nap így 45 napra, a 36 nap pedig 29 napra csökkenthető (74. § (3) bek.).

Az 52 nap, a 36 nap, illetve a felhívás fentiek szerinti elektronikus úton történő megküldése esetén a 45 vagy 29 nap legfeljebb még 5 nappal rövidíthető, ha az ajánlatkérő a dokumentációt térítésmentesen és teljes terjedelemben közvetlenül elektronikus úton az ajánlattevők számára hozzáférhetővé teszi az ajánlati felhívást tartalmazó hirdetmény közzétételének napjától, és a hirdetményben megadja a hozzáférés adatait (74. § (4) bek.).

10. **Ajánlattételi határidő 52 napnál hosszabb időtartamban történő meghatározása:**

Lehetséges, mert az ajánlattételi határidőt minden esetben úgy kell meghatározni, hogy elegendő időtartam álljon rendelkezésre a megfelelő ajánlattételhez [74. § (6) bek.]. „Az ajánlatok és részvételi jelentkezések beérkezésére vonatkozó határidő meghatározásakor az ajánlatkérő szerv figyelembe veszi különösen a szerződés összetettségét és az ajánlatok elkészítéséhez szükséges időt, az e cikkben megállapított minimális határidők sérelme nélkül.”⁸⁴

Kötelező meghosszabbítani (az 52, a 36 és a 22 napos határidőket, illetve az egyéb okból rövidített határidőket), ha a dokumentáció nagy terjedelmű, vagy ha az ajánlattételre a dokumentáció helyben való megtekintését vagy valamely helyszín megtekintését követően kerülhet csak sor [74. § (5) bek.]. (A Kbt. nem rendelkezik arról, hogy a határidőt maximum hány nappal lehet meghosszabbítani. Ezt a megfelelő ajánlat elkészítésének, a tisztességes versenynek, az esélyegyenlőségnek és az arányosság elvének figyelembevételével kell meghatározni.)

11. A hirdetményben meghatározott konkrét ajánlattételi határidő hosszabbítása: lehetséges, egy alkalommal, csak indokolt esetben, ha az eredeti határidő lejártá előtt az ajánlatkérő hirdetményben közzéteszi a módosított határidőt és a meghosszabbítás indokát [75. § (1) bek.].

Az ajánlatkérő az ajánlattételi határidőt meghosszabbíthatja, ha a kiegészítő tájékoztatást nem tudja az ajánlattételi határidő lejártá előtt legkésőbb 6 nappal megadni. Erről valamennyi ajánlattevőt haladéktalanul, írásban és egyidejűleg értesíteni kell. Ebben az esetben a 75. § (1) bekezdése nem alkalmazandó, tehát nem kell hirdetményt közzétenni a hosszabbításról. Az ajánlattételi határidő ilyen módon történő módosításának lehetőségével az ajánlatkérő csak akkor élhet, ha az ajánlati felhívásban előírta, hogy a dokumentáció megvásárlása vagy átvétele az eljárásban való részvétel feltétele. Azokat az ajánlattevőket, aki az ajánlattételi idő meghosszabbításakor még nem vásároltak, vagy vettek át dokumentációt, erről a körülményről a dokumentáció átadásával egyidejűleg kell írásban tájékoztatni (56. § (3) bekezdés).

12. Hirdetményben meghatározott konkrét ajánlattételi határidő rövidítése tilos [75. § (2) bek.].

13. Az ajánlati felhívásban, illetve a dokumentációban meghatározott feltételek módosítása:

Az ajánlattételi határidő lejártáig lehetséges. A módosított feltételekről e határidő lejártá előtt új hirdetményt kell **közzétenni**, amelyben új ajánlattételi határidőt kell megállapítani (a hirdetménynek tehát meg kell jelennie a határidő lejártá előtt). Az új határidő ebben az esetben sem lehet 52, illetve a fenti 9. pontban meghatározottak szerint lerövidített időtartamoknál rövidebb [76. § (1) bek.].

14. Az ajánlati felhívás visszavonása: az ajánlattételi határidő lejártáig lehetséges, amiről e határidő lejártá előtt az ajánlatkérőnek **hirdetményt** kell feladnia közzététel céljából, és egyidejűleg az ajánlattevőket írásban kell tájékoztatni [76. § (2) bek.]. (Ebben az esetben a dokumentáció, illetve annak ellenértéke visszajár, és az ajánlati biztosítékot is vissza kell fizetni.)

⁸⁴ 2004/18/EK irányelv, 38. cikk (1) bek.

15. Kiegészítő tájékoztatás: az ajánlattevő – a megfelelő ajánlattétel érdekében – az ajánlati felhívásban és a dokumentációban foglaltakkal kapcsolatban írásban kiegészítő (értelmező) tájékoztatást kérhet az ajánlatkérőtől vagy az általa meghatározott szervezettől az ajánlattételi határidő lejártá előtt legkésőbb **tíz** nappal. A kiegészítő tájékoztatást az ajánlattételi határidő lejártá előtt legkésőbb **hat** nappal kell megadni, úgy, hogy az ne sértse az ajánlattevők esélyegyenlőségét. A tájékoztatás teljes tartalmát az ajánlattevők számára hozzáférhetővé kell tenni, illetőleg részükre meg kell küldeni. A tájékoztatás nem eredményezheti az ajánlati felhívásban és a dokumentációban foglaltak módosítását. A kiegészítő tájékoztatás nyújtható konzultáció formájában is, melyről **jegyzőkönyvet** kell készíteni, melyet a konzultáció napjától számított öt napon belül meg kell küldeni az azon részt vevő ajánlattevőknek, valamint az ajánlattevők számára egyben hozzáférhetővé kell tenni *(ha valaki később vásárolja meg a dokumentációt, neki is át kell adni)*. A helyszíni bejárás és a helyszín megtekintése során nyújtott kiegészítő tájékoztatásra a fenti rendelkezések az irányadók. Ha a kiegészítő tájékoztatást az ajánlatkérő nem tudja a megadott határidőn belül megadni, akkor a 11. pontban foglaltak szerint az ajánlattételi határidőt meghosszabbíthatja [56. § (1)–(6) bek.].

16. Az ajánlatok benyújtása: fő szabályként írásban és zártan, közvetlenül vagy postai úton. Az ajánlatkérő az ajánlatoknak ettől eltérő módon történő benyújtását is megengedheti, ha képes biztosítani, hogy az ajánlatok az ajánlattételi határidő lejártá előtt ne kerüljenek felbontásra, valamint az ajánlatkérő érdekkörében ne kerüljenek jogosulatlan felhasználóhoz. Erről a lehetőségről az ajánlatkérőnek az ajánlati felhívásban kell rendelkeznie. Azt is előírhatja, hogy az ajánlatot – az általa előírt határidő lejártáig és írásbeli módon – meg kell erősítenie az ajánlattevőnek. Az ajánlatkérő az eltérő módon történő benyújtás lehetőségének technikai körülményeiről köteles tájékoztatást adni az ajánlati felhívásban vagy a dokumentációban [79. § (1)–(3) bekezdések].

17. Ajánlati kötöttség: az ajánlatkérő a felhívásban és a dokumentációban meghatározott feltételekhez, az ajánlattevő pedig az ajánlatához van kötve. Az eljárásban tárgyalni nem lehet [41. § (2) bek.]. Az ajánlati kötöttség az ajánlattételi határidő lejártától kezdődik [78. § (1) bek.]. Az ajánlattevő legalább az ajánlati felhívásban megadott tervezett szerződéskötési időpont lejártáig kötve van ajánlatához, kivéve, ha az ajánlatkérő úgy nyilatkozott, hogy egyik ajánlattevővel sem kíván szerződés kötni [78. § (2) bek.]. Ha az ajánlatkérő az eredményhirdetés időpontját elhalasztja [94. § (2) bek.], szükség esetén felkérheti az ajánlattevőket ajánlataiknak a szerződéskötés új időpontjának lejártáig történő fenntartására. Az ajánlattevő ajánlati kötöttsége – eltérő nyilatkozat hiányában – a szerződéskötés új időpontjának lejártáig tart [94. § (3) bek.].

18. Az ajánlatok felbontása: az ajánlatokat tartalmazó iratok felbontását az ajánlattételi határidő lejártának időpontjában kell megkezdeni. A bontás addig tart, amíg a határidő lejártáig benyújtott összes ajánlat felbontásra nem kerül [80. § (1) bek.]. Az ajánlatok felbontásáról és ismertetéséről **jegyzőkönyvet** kell készíteni, amelyet a bontástól számított öt **napon** belül meg kell küldeni az összes ajánlattevőnek [80. § (4) bek.].

Az ajánlatok felbontásánál az ajánlatkérő, az ajánlattevők, valamint az általuk meghívott személyek, továbbá – a közbeszerzéshez támogatásban részesülő ajánlatkérő esetében – a külön jogszabályban meghatározott szervek képviselői, illetőleg személyek lehetnek jelen.

Az ajánlatok felbontásakor ismertetni kell az ajánlattevők nevét, címét (székhelyét, lakóhelyét), valamint azokat a főbb, számszerűsíthető adatokat, amelyek a bírálati szempont (részszempontok) alapján értékelésre kerülnek [80. § (2)–(3) bek.].

19. Az **ajánlatoknak** mind a kizáró okokkal kapcsolatos nyilatkozatot (*illetve ajánlattevő döntése alapján a szükséges igazolásokat*), mind az alkalmasságra vonatkozó igazolásokat, mind pedig a bírálati szempontra adott ajánlatot, illetve adott esetben a szakmai ajánlatot tartalmazniuk kell. Ha a kizáró okok nem állnak fenn, és az ajánlattevő megfelel az alkalmassági kritériumoknak, ez automatikus jogot ad arra, hogy ajánlatát elbírálják. Bár a Kbt. rendelkezései szerint nyílt eljárásban a kizáró okok és az alkalmasság, illetve a bírálati szempontra adott ajánlat vizsgálata között nincs szigorú időbeli elhatárolás, a két szakaszt a gyakorlatban el kell egymástól különíteni. Ezt az Európai Bíróságnak a C-31/87 számú ügyben⁸⁵ hozott döntése is tartalmazza, illetve következik a Kbt. 81. §-ában foglaltakból is.

20. **Hiánypótlás biztosítása:** teljes körűen kötelező [83. § (1) bek.]. Amennyiben a hiánypótlást követően az ajánlatkérő a korábbi hiánypótlási felhívásokban nem szereplő hiányokat észlel, köteles újabb hiánypótlást elrendelni. [83. § (5) bek.]. Az ajánlattevők a hiánypótlási felhívásban nem szereplő, de általuk észlelt hiányokat önkéntesen is pótolhatják, de csak az ajánlatkérő által megállapított hiánypótlási határidő lejártáig [83. § (4) bek.].

21. **Felvilágosítás kérése az ajánlattevőktől:** az ajánlatok elbírálása során, írásban és a többi ajánlattevő egyidejű értesítése mellett, a kizáró okokkal, az alkalmassággal, illetőleg az ajánlati felhívásban vagy a dokumentációban előírt egyéb iratokkal kapcsolatos nem egyértelmű kijelentések, nyilatkozatok, igazolások tartalmának tisztázása érdekében. Ez azonban nem eredményezheti az ajánlat módosítását [85. §].

22. **Számítási hiba javítása:** lehetséges, amennyiben az nyilvánvaló. A javítást az ajánlatkérő végzi el, úgy, hogy a közbeszerzés tárgya elemeinek tételesen meghatározott értékeit (az alapadatokat) alapul véve számítja ki az összesített ellenértéket. A számítási hiba javításáról az összes ajánlattevőt egyidejűleg, közvetlenül, írásban, haladéktalanul tájékoztatni kell (84. §).

23. **Kirívóan alacsonynak vagy magasnak értékelt ellenszolgáltatás esetén,** vagy ha az ajánlatnak a bírálati részszempontok szerinti valamelyik tartalmi eleme lehetetlennek vagy túlzottan magas vagy alacsony mértékűnek, illetőleg kirívóan aránytalanul értékelt kötelezettségvállalást tartalmaz, az ajánlatkérő a Kbt. 86. illetve 87. §-aiban foglaltak szerint köteles eljárni.

24. **Tárgyalás** az ajánlattevőkkel: tilos [41. § (2) bek.].

25. **Ajánlatok elbírálása:** a lehető legrövidebb időn belül kell elvégezni [94. § (1) bek.]. A bírálat folyamatával és szabályaival a 15. fejezet foglalkozik részletesen. Az ajánlatkérő az ajánlatok elbírálásának befejezésekor a **nemzeti** hirdetmény minta rendelet 7. számú mellékletében meghatározott minta szerint írásbeli összegezést köteles készíteni az ajánlatokról, amelyet az Európai Bizottság, illetőleg a Közbeszerzések Tanácsa *kérésére* meg kell küldeni (*a közösségi hirdetmény minta rendelet nem tartalmaz összegezéseket*) [93. § (2)–(3) bekezdések].

⁸⁵ Gebroeders Beentjes BV v State of the Netherlands, 61987J0031

26. Az ajánlatkérő köteles az ajánlattevőt **írásban tájékoztatni kizárásáról**, a szerződés teljesítésére való alkalmatlanságának megállapításáról, ajánlatának a 88. § (1) bekezdése szerinti egyéb okból történt érvénytelenné nyilvánításáról, valamint ezek indokáról, az erről hozott döntést követő öt **napon** belül [93. § (1) bek.]. *(Az ajánlat érvénytelenné nyilvánítását követő 10 napon belül az ajánlati biztosítékot vissza kell fizetni.)*

27. **Közjegyző jelenlétében sorsolás tartása:** lehetséges, ha

- a) a bírálati szempont a legalacsonyabb összegű ellenszolgáltatás, de két vagy több ajánlat azonos összegben tartalmazza a legalacsonyabb összegű ellenszolgáltatást,
- b) a bírálati szempont az összességében legelőnyösebb ajánlat, de a nyertest a Kbt. 90. § (2) bekezdésében foglaltak szerint sem lehet megállapítani (90. § (3) bek.).

28. **Elektronikus árlejtés:** lehetséges, külön jogszabályban foglaltak szerint (90. § (5) bek.).

29. **Az eljárás nyertese** az az ajánlattevő, aki az ajánlatkérő részére az ajánlati felhívásban és a dokumentációban meghatározott feltételek alapján, valamint a megadott bírálati szempont szerint a legkedvezőbb érvényes ajánlatot tette. Az ajánlatkérő csak

- az eljárás nyertesével,
- vagy annak visszalépése esetén a következő legkedvezőbb ajánlatot tevőnek minősített szervezettel (személlyel),
- vagy, ha az eljárás nyertese nem igazolta a törvényben foglaltaknak megfelelően, hogy nem áll a kizáró okok hatálya alatt, vagy ezzel kapcsolatosan hamis nyilatkozatot tett, szintén a következő legkedvezőbb ajánlatot tevőnek minősített szervezettel (személlyel), kötheti meg a szerződést [91. § (1)–(2) bekezdések]. Sorsolás esetén a sorsolás alapján kiválasztott ajánlattevőt lehet az eljárás nyertesének nyilvánítani (90. § (3) bek.). *(A Kbt. 91. § (2) bekezdése és egyéb rendelkezéseinek összevetése alapján nem teljesen egyértelmű, hogy az a szervezet minősül-e második legkedvezőbb ajánlatot tevőnek, akit az ajánlatok értékelése során annak minősített az ajánlattevő, vagy pedig az a szervezet, amelyet az eredményhirdetésen megnevezett. Megítélésem szerint ez az ellentmondás feloldhat. Csak akkor lehet a második legkedvezőbb ajánlatot tevővel megkötni a szerződést, ha ezt az ajánlatkérő a felhívásban jelezte, és az ajánlattevőt az eredményhirdetésen megnevezte, de ténylegesen csak az az ajánlattevő nevezhető meg, amelyik az ajánlatok értékelésekor a második legkedvezőbb ajánlatot tette.)*

30. **Eredménytelen az eljárás**, ha

- A) nem nyújtottak be ajánlatot;
- B) kizárólag érvénytelen ajánlatokat nyújtottak be;
- C) egyik ajánlattevő sem, vagy az összességében legelőnyösebb ajánlatot tevő sem tett – az ajánlatkérő rendelkezésére álló anyagi fedezet mértékére tekintettel – megfelelő ajánlatot;

D) az ajánlatkérő az eljárást a szerződés megkötésére, illetőleg teljesítésére képtelenné válása miatt (82. §) eredménytelenné nyilvánítja *(ebben az esetben a dokumentáció, illetve annak ellenértéke visszajár);*

E) valamelyik ajánlattevőnek az eljárás tisztaságát vagy a többi ajánlattevő érdekeit súlyosan sértő cselekménye miatt az ajánlatkérő az eljárás érvénytelenítéséről dönt;

F) a békéltetési eljárás alapján az ajánlatkérő az eljárás érvénytelenítéséről dönt *(a dokumentáció, illetve annak ellenértéke visszajár);*

G) a Közbeszerzési Döntőbizottság megsemmisíti az ajánlatkérő valamely döntését, és az ajánlatkérő új közbeszerzési eljárás lefolytatását határozza el, vagy eláll az eljárás lefolytatásának szándékától *(a dokumentáció, illetve annak ellenértéke visszajár)*. [92. § a)–g) pontok].

Az eljárás eredménytelensége esetén az ajánlatkérő új eljárás kiírásáról határoz, kivéve, ha a közbeszerzést nem kívánja megvalósítani [41. § (6) bek.].

31. Az ajánlatkérő eredménytelenné nyilváníthatja az eljárást, ha egyetlen ajánlatot nyújtottak be, akkor is, ha az az egyetlen benyújtott ajánlat érvényes (nincs indokolási kötelezettség).

Kötelező eredménytelenné nyilvánítani az eljárást, ha több ajánlatot nyújtottak be, de a benyújtott ajánlatok között csak egyetlen érvényes ajánlat van.

Nem lehet az eljárást a fenti szabályok szerint eredménytelenné nyilvánítani, ha az ajánlatkérő előző eljárása a fent leírtak szerint eredménytelen volt, és az eljárást az ajánlatkérő ugyanazon beszerzési tárgyra folytatja le, úgy, hogy az eljárást megindító felhívás és dokumentáció tartalma az előző eljáráshoz képest nem változott [92/A.§].

(Ha az ajánlatkérő keretmegállapodásos eljárás 1. részében nyílt eljárást tart, a fenti eredménytelenségi okok kiegészülnek. Az eljárás ugyanis akkor is eredménytelen, ha a több ajánlattevővel kötendő keretmegállapodás esetén az érvényes ajánlatot benyújtók száma nem éri el a hármat (136/A. § (4) bek.).

32. Eredményhirdetés (eredménytelenség kihirdetésének) kötelezettsége: az ajánlatok elbírálását követően, de legkésőbb az ajánlatok felbontásától számított 30 – építési beruházás esetén 60 – napon belül, az ajánlati felhívásban meghatározott időpontban, nyilvánosan [94. § (1) bekezdés]. *(Az eljárás eredményének kihirdetését követő tíz napon belül az ajánlati biztosítékot vissza kell fizetni, kivéve a nyertes ajánlattevőt, illetve bizonyos esetekben a második legkedvezőbb ajánlatot tevőt.)* Az eredményhirdetésre **meg kell hívni** az ajánlattevőket, továbbá – a közbeszerzéshez támogatásban részesülő ajánlatkérő esetében – a külön jogszabályban meghatározott szervek képviselőit, illetőleg személyeket (95. §).

Ha az **eredményhirdetés** az ajánlati felhívásban meghatározott vagy az alábbiak szerint (33. és 34. pont) módosított időpontban **nem történt meg**, az ajánlatkérő – a késedelemmel kapcsolatban a Kbt.-ben vagy egyéb jogszabályokban előírt következmények viselése mellett – haladéktalanul köteles az eljárás eredményét vagy eredménytelenségét kihirdetni [94. § (5) bek.]. *(A dokumentá-*

ció és ellenértéke ilyen esetben visszajár, és az ajánlati biztosítékot is vissza kell fizetni. Ha az ajánlatkérő az eljárásban való részvételt biztosíték adásához kötötte, a pénzben teljesített biztosíték kétszeres összegének, egyéb esetekben a biztosíték mértékének megfelelő összeg tíz napon belüli megfizetésére köteles.)

33. Eredményhirdetés időpontjának elhalasztása: egy alkalommal, indokolt esetben lehetséges, legfeljebb 30 nappal. Ebben az esetben az ajánlatkérő az eredeti határidő lejárta előtt köteles a halasztásról és annak indokáról, valamint – szükség esetén – a szerződéskötés új időpontjáról az összes ajánlattevőt egyidejűleg, közvetlenül, írásban tájékoztatni [94. § (2) bek]. Hirdetményt a halasztásról nem kell közzétenni.

34. Eredményhirdetés megtartása indokolt esetben lehetséges az ajánlati felhívásban meghatározott **időponthoz képest korábbi időpontban** is. Az ajánlatkérő a korábbi eredményhirdetési időpont előtt legalább két munkanappal korábban köteles az új időpontról és annak indokáról, valamint – ha indokolt – a szerződéskötés új korábbi időpontjáról az összes ajánlattevőt egyidejűleg, közvetlenül, írásban tájékoztatni [94. § (4) bek.]. Hirdetményt az eredményhirdetés korábban történő megtartásáról nem kell közzétenni.

35. Eredményhirdetés során az ajánlatkérő köteles ismertetni az ajánlatok elbírálásáról a **nemzeti** hirdetményminta rendelet 7. számú mellékletében meghatározott minta szerint elkészített összegezésben foglalt adatokat. Az írásbeli összegezést az eredményhirdetésen jelen levő ajánlattevőknek át kell adni, a távol levő ajánlattevőknek pedig az eredményhirdetést követően haladéktalanul, telefaxon vagy elektronikus úton meg kell küldeni. Ha az ajánlattevő nem adta meg az elektronikus elérhetőségét vagy a faxszámát, részére az összegezést az eredményhirdetés napján postán kell megküldeni [96. § (1)-(2) bekezdések].

36. Az eredményhirdetésen az ajánlatkérőnek fel kell hívnia a nyertes ajánlattevőt a kizáró okok fenn nem állásáról szóló igazolások nyolc napon belül történő benyújtására.

Ha a nyertes ajánlattevő az eredményhirdetésen nincs jelen, az ajánlatkérő az igazolások benyújtására az eredményhirdetést követően haladéktalanul, elektronikus úton és egyidejűleg faxon elküldött felhívásával szólítja fel *(A Kbt. a fenti pontban foglaltaktól eltérően nem rendelkezik arról, mit kell tennie az ajánlatkérőnek abban az esetben, ha az ajánlattevő nem adta meg a szükséges adatokat. Megítélésem szerint ebben az esetben a 8 napos határidőre tekintettel nem alkalmazható a postai feladás, ezért az ajánlatkérőnek mindent meg kell tennie annak érdekében, hogy az ajánlattevő közölje fax számát és elektronikus elérhetőségét).*

Az eredményhirdetésen részt nem vett nyertes ajánlattevő az igazolás határidőben történő benyújtása esetén nem hivatkozhat arra, hogy az eredményhirdetésen nem vett részt. [96. § (3)–(5) bekezdések]

37. Amennyiben az **ajánlatkérő** az eljárást arra hivatkozva nyilvánítja eredménytelennek, hogy egyik ajánlattevő sem tett a rendelkezésére álló anyagi fedezet mértékére tekintettel megfelelő ajánlatot – azaz az ajánlatok magasabbak, mint amennyi pénz a rendelkezésére áll –, köteles az eredményhirdetésen tájékoztatást adni a közbeszerzésre tervezett anyagi fedezet összegéről,

továbbá adott esetben arról, hogy az mikor és milyen okból került elvonásra, átcsoportosításra.
[96. § (1) bekezdés]

38. Az eredményhirdetéskor és azt követően nem lehet üzleti titokra hivatkozással olyan adat nyilvánosságra hozatalát korlátozni vagy megtiltani, amely a 73. § (2) bekezdése körébe tartozik (az ajánlattevő neve, címe, olyan adatok, amelyek a bírálati szempont alapján értékelésre kerültek, illetve amelyek a közérdekű adatok nyilvánosságára és a közérdekből nyilvános adatra vonatkozó, külön törvényben meghatározott adatszolgáltatási és tájékoztatási kötelezettség alá esnek), illetőleg amelyet az ajánlat elbírálása során – döntése meghozatalával összefüggésben – az ajánlatkérő figyelembe vett [96./A § (2) bek.].

39. Az ajánlatkérő az érvényes ajánlatot tevő ajánlattevő kérésére köteles **tájékoztatást adni a nyertes ajánlat jellemzőiről** és az általa tett ajánlathoz viszonyított előnyeiről a kérés kézhezvételétől számított öt munkanapon belül, figyelembe véve a nyertes ajánlattevő üzleti titokhoz fűződő érdekeit is [97. §].

40. Tájékoztató **az eljárás eredményéről vagy eredménytelenségéről**: a hirdetmény útján kell közzétenni, és

– a Közbeszerzési Értesítőben történő közzétételre legkésőbb az eredményhirdetéstől, illetőleg az eredményhirdetés határidejének lejártától számított öt **munkanapon** belül kell feladni [98. § (2) bek.], a nemzeti hirdetményminta rendelet 1. számú mellékletét alkalmazva,

– az Európai Unió Hivatalos Lapjában történő közzétételre legkésőbb a szerződéskötéstől, illetőleg ennek hiányában a szerződéskötés tervezett időpontjának lejártától számított öt **munkanapon** belül kell megküldeni [98. § (3) bek.], a közösségi hirdetményminta rendelet III. számú mellékletét alkalmazva

Az eljárás eredményéről tehát mind az Értesítőben, mind pedig az Európai Unió Hivatalos Lapjában közzé kell tenni a tájékoztatót, de a közzétételre előírt határidők eltérőek, és a hirdetményminták is.

41. Az eljárás eredményéről (eredménytelenségéről) szóló hirdetményt 5 munkanapon belül az ajánlatkérő saját honlapján is köteles közzétenni, ha nem rendelkezik honlappal, a Közbeszerzések Tanácsa honlapján. [17/C. § (1) bek. b) pont] *(2009. október elsejétől a Tanács honlapján minden esetben kötelező a közzététel.)*. Az önkormányzat a kötelező közzétételt követően a hirdetményt a helyben szokásos módon is közzéteheti. Az 5 munkanap a hirdetmény feladásától számít.

42. A **közbeszerzési eljárás** az eljárás eredményéről vagy eredménytelenségéről szóló tájékoztatót tartalmazó hirdetménynek a Közbeszerzési Értesítőben történő közzétételével, illetőleg ha a szerződéskötés később történik, azzal **zárul le** [98. § (4) bek.].

43. **Szerződéskötés**: tervezett időpontját az ajánlati felhívásban kell megadni azzal, hogy az nem határozható meg az eredményhirdetést követő naptól számított nyolcadik napnál korábbi és harmincadik – építési beruházás esetében hatvanadik – napnál későbbi időpontban. A szerződést az eljárás nyertesével kell az ajánlati felhívás, a dokumentáció és az ajánlat tartalmának megfelelően írásban megkötni [99. § (1)-(2) bek.]. *(A szerződés megkötését követő 10 napon belül a nyertes ajánlattevő – valamint a 91. § (2) bekezdése esetén – a második legkedvezőbb ajánlatot tevő rész-*

re az ajánlati biztosítékot vissza kell fizetni, kivéve, ha a biztosíték az ajánlati felhívás szerint megkötött szerződést biztosító mellékkötelezettséggé válik.)

44. A **szerződés** – az üzleti titkot képező részét kivéve, feltéve, hogy az abban foglaltak nem ellentétesek a 96/A. §-ban foglaltakkal, **nyilvános**, annak tartalma közérdekű adatnak minősül (99 §. (4) bek., 99/A.§ (2) bek.).

45. A **szerződéskötés alóli mentesülés**: csak akkor, ha az eredményhirdetést követően, az ajánlatkérő által előre nem látható és elháríthatatlan ok következtében beállott lényeges körülmény miatt az ajánlatkérő a szerződés megkötésére vagy teljesítésére nem képes (99/A. § (1) bek.).

46. Az ajánlatkérő a közbeszerzési eljárás alapján megkötött szerződést honlapján, ha nem rendelkezik honlappal a Közbeszerzések Tanácsa honlapján a megkötését követően haladéktalanul köteles közzétenni. A szerződésnek a honlapon a teljesítéstől számított öt évig folyamatosan elérhetőnek kell lennie [99./A § (3) bek.]. *(Ez a rendelkezés ellentétben áll a 17/C. § (1) bek. d) pontjával, amely 5 munkanapon belüli közzétételi kötelezettséget ír elő. Megítélésem szerint ebben az esetben a szigorúbb szabályt, azaz az azonnali közzétételt kell teljesíteni. 2009. október elsejétől a szerződést is kötelező a Tanács honlapján minden esetben megjelentetni).*

47. Ha az ajánlatkérő az eljárásban való részvételt biztosíték adásához kötötte, a pénzben teljesített biztosíték kétszeres összegének, egyéb esetekben a biztosíték mértékének megfelelő összeg - 10 napon belüli - megfizetésére köteles a nyertes ajánlattevő, valamint – a 91. § (2) bekezdése szerinti esetben – a második legkedvezőbb ajánlatot tevő részére, ha a szerződést nem köti meg (59. § (6) bek.)

13. NAPOKBAN MEGADOTT HATÁRIDŐK A NYÍLT ELJÁRÁSBAN (ÖSSZEFOGLALÓ TÁBLÁZAT)

Eljárási cselekmények	Határidők
Az ajánlat benyújtására vonatkozó (ajánlattételi) határidő	Nem lehet kevesebb az ajánlati felhívás feladásának napjától számított 52 napnál

	[74. § (1) bek.]
Az ajánlattételi határidő rövidítése előzetes összesített tájékoztató készítése és a Kbt.-ben meghatározott egyéb feltételek fennállása esetén	Nem lehet rövidebb az ajánlati felhívás feladásának napjától számított 36 napnál, de sürgősség esetén, ha a felhívást elektronikus úton adják fel, ez 22 napra rövidíthető [74. § (2) bek.]
Az ajánlattételi határidő rövidítése a hirdetménynek elektronikus úton történő feladása esetén	Az 52 nap (és a 36 nap is) maximum 7 nappal rövidíthető, 45 napra (illetve 29 napra) (74. § (3) bek.)
Az ajánlattételi határidő rövidítése a dokumentációnak térítésmentesen és teljes terjedelemben elektronikus úton történő közzététele esetén	Maximum 5 nappal rövidíthető, az 52 nap 47 napra, a 36 nap 31 napra, a 45 nap 40 napra, a 29 nap 24 napra (74. § (4) bek.)
Dokumentáció megküldése az ajánlattevő kérésére	A kérelem kézhezvételétől számított kettő munkanapon belül, ha annak ellenértékét megfizették [54. § (4) bek.]
Kiegészítő tájékoztató kérése az ajánlattevő részéről	Az ajánlattételi határidő lejárta előtt legkésőbb tíz nappal [56. § (1) bek.]
Kiegészítő tájékoztatás megadása az ajánlattevő részére	Legkésőbb az ajánlattételi határidő lejárta előtt hat nappal [56. § (2) bek.]
A konzultáció formájában nyújtott kiegészítő tájékoztatás esetén a konzultációról készült jegyzőkönyv megküldése az azon részt vevő ajánlattevőknek	A konzultáció napjától számított öt napon belül [56. § (5) bek.]
Jegyzőkönyv megküldése az ajánlatok felbontásáról és ismertetéséről	A bontástól számított öt napon belül [80. § (4) bek.]
Tájékoztatás az ajánlattevő kizárásáról, a szerződés teljesítésére való alkalmatlanságának megállapításáról stb.	Az erről hozott döntést követő öt napon belül [93. § (1) bek.]
Az eljárás eredményének kihirdetése	Legkésőbb az ajánlatok felbontásától számított 30 – építési beruházás esetén 60 – napon belül (94. § (1) bek.)
Az eredményhirdetés időpontjának elhalasztása	Egy alkalommal, legfeljebb 30 nappal [94. § (2) bek.]
Az eredményhirdetés megtartása az ajánlati felhívásban meghatározott időponthoz képest	A korábbi eredményhirdetési időpont előtt legalább két munkanappal korábban kell az ajánlat-

korábbi időpontban	tevőket tájékoztatni [94. § (4) bek.]
Az eredményhirdetés során készült írásbeli összegzés átadása illetve megküldése	Jelenlévőknek az eredményhirdetésen kell átadni, a távollévőknek az eredményhirdetést követően haladéktalanul, telefaxon vagy elektronikus úton meg kell küldeni [96. § (2) bek.]. Faxszám és elektronikus elérhetőség hiányában az eredményhirdetés napján postára kell adni.
Tájékoztató a nyertes ajánlat jellemzőiről	Az érvényes ajánlatot tevő ajánlattevő kérésének kézhezvételétől számított öt munkanapon belül (97. §)
Az eljárás eredményéről vagy eredménytelenségéről szóló hirdetmény feladása a Közbeszerzési Értesítőben való közzétételre	Legkésőbb az eredményhirdetéstől, illetőleg az eredményhirdetés határidejének lejártától számított öt munkanapon belül. [98. § (2) bek.]
A hirdetmény megküldése az eljárás eredményéről vagy eredménytelenségéről az Európai Unió Hivatalos Lapja részére	A szerződéskötéstől, illetőleg ennek hiányában a szerződéskötés tervezett időpontjának lejártától számított öt munkanapon belül [98. § (3) bek.]
A szerződéskötés tervezett időpontja	Nem határozható meg az eredményhirdetést követő naptól számított 8 napnál korábbi és 30 – építési beruházás esetén 60 – napnál későbbi időpontban. [99. § (2) bek.]

14. AZ AJÁNLAT (NYÍLT ELJÁRÁS)

Az ajánlatnak az ajánlati felhívásban és a dokumentációban meghatározott formai és tartalmi követelményeknek, illetve a vonatkozó egyéb jogszabályokban meghatározott feltételeknek kell megfelelnie [70. § (1) bek.]. Amennyiben ez nem valósul meg, az ajánlat érvénytelen.

Az ajánlattevő a megfelelő ajánlattétel érdekében – az ajánlati felhívásban és a dokumentációban foglaltakkal kapcsolatban – írásban kiegészítő (értelmező) tájékoztatást kérhet az ajánlatkérőtől vagy az általa meghatározott szervezettől az ajánlattételi határidő lejártá előtt legkésőbb tíz nappal. A kiegészítő tájékoztatást az ajánlattételi határidő lejártá előtt legkésőbb hat nappal kell az ajánlatkérőnek megadnia. A tájékoztatás teljes tartalmát az ajánlattevők számára hozzáférhetővé

kell tenni, illetőleg meg kell küldeni. A tájékoztatás nem eredményezheti az ajánlati felhívásban és a dokumentációban foglaltak módosítását [56. § (1)–(2), (4) bek.].

Az ajánlattevő ugyanabban a közbeszerzési eljárásban – részajánlattételi lehetőség biztosítása esetén ugyanazon rész tekintetében – nem tehet közös ajánlatot más ajánlattevővel, illetőleg abban más ajánlattevő – a közbeszerzés értékének tíz százalékát meghaladó mértékben igénybe venni kívánt – alvállalkozójaként sem vehet részt, továbbá más ajánlattevő számára erőforrást sem biztosíthat. Ugyanabban a közbeszerzési eljárásban – részajánlattételi lehetőség biztosítása esetén ugyanazon rész tekintetében – az adott személy, szervezet nem vehet részt egynél több ajánlattevő (közös ajánlattevő) közbeszerzés értékének tíz százalékát meghaladó mértékben igénybe venni kívánt alvállalkozójaként és erőforrást nyújtó szervezeteként. [70. § (3) bek.].

Az ajánlatot arra figyelemmel kell megtenni, hogy az ajánlattevőnek vagy a közös ajánlattevőknek legalább a közbeszerzés értékének ötven százalékát saját maguknak kell teljesíteniük. [304. § (2) bek.].

14.1 AZ AJÁNLAT KÖTELEZŐ TARTALMA:

Az ajánlati dokumentációnak tartalmaznia kell az ajánlat részeként benyújtandó igazolások, nyilatkozatok jegyzékét, az ajánlatot ezen lista alapján kell összeállítani [54. § (1) bek.]. Az ajánlattevőnek a Kbt. és az ajánlatkérő által előírtak szerint kell eljárnia, ez vonatkozik a formai követelményekre is.

Az ajánlat kötelező tartalma:

A) Az ajánlattevő kifejezett nyilatkozata az ajánlati felhívás feltételeire, a szerződés teljesítésére és a kért ellenszolgáltatásra, illetve nyertessége esetén a közbeszerzési szerződésen alapuló szerződéseiben a törvény által előírt rendelkezések érvényesítésére [70. § (2) bek.]. A kifejezett elfogadó nyilatkozat „...hiányában ugyanis a szerződés nem jön létre.”⁸⁶

B) A közbeszerzés azon része (részei), amelynek teljesítéséhez az ajánlattevő a közbeszerzés értékének tíz százalékát meg **nem** haladó mértékben alvállalkozót vesz igénybe [71. § (1) bek. a) pont], vagy erre vonatkozó nemleges nyilatkozat.

C) Az ajánlattevő által a szerződés teljesítéséhez a közbeszerzés értékének tíz százalékát meghaladó mértékben igénybe venni kívánt alvállalkozók megjelölése, valamint a közbeszerzésnek az a része (részei), amelynek teljesítésében a megjelölt alvállalkozók közreműködnek [71. § (1) bek. b) pont], vagy erre vonatkozó nemleges nyilatkozat.

D) Az ajánlattevő részére a szerződés teljesítéséhez erőforrást nyújtó szervezet megnevezése [71. § (1) bek. c) pont], vagy erre vonatkozó nemleges nyilatkozat.

(A fenti B)-D) pontok szerinti megjelölés és igénybevétel nem érinti az ajánlattevő teljesítésért való felelősségét [71. § (2) bek.].

⁸⁶ a 2003. évi CXIX. tv. indokolása (70-72.§-hoz)

E) Az ajánlattevőnek és a közbeszerzés értékének tíz százalékát meghaladó mértékben igénybe venni kívánt alvállalkozójának és az erőforrás szervezetnek arra vonatkozó nyilatkozata, hogy nem áll fenn velük szemben kizáró ok [63.§ (1) bek. és 70. § (3) bek.], vagy a törvény által előírt igazolások.

F) Az ajánlattevő nyilatkozata, hogy a szerződés teljesítéséhez nem vesz igénybe a kizáró okok hatálya alá eső alvállalkozót [71. § (3) bek.].

G) Az ajánlattevő és a közbeszerzés értékének tíz százalékát meghaladó mértékben igénybe venni kívánt alvállalkozók szerződés teljesítéséhez szükséges pénzügyi és gazdasági, valamint műszaki, illetőleg szakmai alkalmasságának igazolása, az erre vonatkozó dokumentumokkal [70. § (3) bek., 71. § (4) bek.].

G) Ha az ajánlattevő az alkalmassági követelményeknek való megfeleléshez más szervezetek erőforrásaira támaszkodik,

a) az erőforrás szervezet kötelezettségvállalására vonatkozó nyilatkozata, ha az ajánlattevő és az erőforrás szervezet között a Polgári Törvénykönyv szerinti többségi befolyás áll fenn

b) az ajánlattevő és az erőforrást nyújtó szervezet által kötött megállapodás és az erőforrást nyújtó szervezet kötelezettségvállalásra vonatkozó, közjegyző által hitelesített nyilatkozata, ha az ajánlattevő és az erőforrás szervezet között nem áll fenn a Polgári Törvénykönyv szerinti többségi befolyás. (65. § (4) bek.)

H) **Építési beruházás és szolgáltatás megrendelése esetében**, az ajánlattevő nyilatkozata, mely szerint az ajánlattétel során figyelembe vette a munkavállalók védelmére és a munkafeltételekre, valamint az akadálymentesítésre vonatkozó, a teljesítés helyén hatályos kötelezettségeket. (Ez nem érinti a kirívóan alacsony ellenszolgáltatást tartalmazó ajánlat vizsgálatára vonatkozó rendelkezések alkalmazásának kötelezettségét) [72. §] (Az 55. §-ból törlésre került az a rendelkezés, hogy az ajánlatkérő az akadálymentesítésre vonatkozó információszerzést is előírhatta, a 72. §-ban viszont még benne maradt.)

I) Nyilatkozat arra vonatkozóan, hogy a kis- és középvállalkozásokról, fejlődésük támogatásáról szóló törvény szerint mikro-, kis-, vagy középvállalkozásnak minősül-e.

J) A bírálati szempontra (részszempontokra, alszempontokra) adott ajánlat, a műszaki leírásnak való megfelelés bizonyítékai (szakmai ajánlat), egyéb, a felhívásban vagy a dokumentációban az ajánlatkérő által előírt dokumentumok.

K) Ajánlati biztosíték rendelkezésre bocsátásának igazolása, ha ilyen előírásra került (59. § (1) bek)

(Bár a törvény nem ír elő nyilatkozattételi kötelezettséget, megítélésem szerint az ajánlattevőnek/közös ajánlattevőknek arra vonatkozóan is célszerű lenne nyilatkoznia/nyilatkoznia, hogy a közbeszerzés értékének 50%-át saját maguk teljesítik.

Az ajánlattevő az ajánlatában – kifejezetten és elkülönített módon, mellékletben – közölt üzleti titok nyilvánosságra hozatalát megtilthatja. Nem tilthatja meg azonban nevének, címének (székhelyének, lakóhelyének), valamint olyan ténynek, információnak, megoldásnak vagy adatnak a nyilván-

nosságra hozatalát, amely a bírálati szempont alapján értékelésre kerül. Nem korlátozható, illetőleg nem tiltható meg üzleti titokra hivatkozással olyan adat nyilvánosságra hozatala sem, amely a közérdekű adatok nyilvánosságára és a közérdekből nyilvános adatra vonatkozó, külön törvényben (1992. évi LXIII.tv.) meghatározott adatszolgáltatási és tájékoztatási kötelezettség alá esik [73. § (1)–(2) bek.].

(4. § 37. pont: üzleti titok a Ptk. 81. §-ának (2)–(3) bekezdésében így meghatározott fogalom. A Ptk. 81. § (2)–(3) bekezdéseinek szövege: Üzleti titok a gazdasági tevékenységhez kapcsolódó minden olyan tény, információ, megoldás vagy adat, amelynek nyilvánosságra hozatala, illetéktelenek által történő megszerzése vagy felhasználása a jogosult jogszerű pénzügyi, gazdasági vagy piaci érdekeit sértené vagy veszélyeztetné, és amelynek titokban tartása érdekében a jogosult a szükséges intézkedéseket megtette.

Nem minősül üzleti titoknak az állami és a helyi önkormányzati költségvetés, illetve az európai közösségi támogatás felhasználásával, költségvetést érintő juttatással, kedvezményrel, az állami és önkormányzati vagyon kezelésével, birtoklásával, használatával, hasznosításával, az azzal való rendelkezéssel, annak megterhelésével, az ilyen vagyont érintő bármilyen jog megszerzésével kapcsolatos adat, valamint az az adat, amelynek megismerését vagy nyilvánosságra hozatalát külön törvény közérdekből elrendeli. A nyilvánosságra hozatal azonban nem eredményezheti az olyan adatokhoz – így különösen a technológiai eljárásokra, a műszaki megoldásokra, a gyártási folyamatokra, a munkaszervezési és logisztikai módszerekre, továbbá a know-how-ra vonatkozó adatokhoz – való hozzáférést, amelyek megismerése az üzleti tevékenység végzése szempontjából aránytalan sérelmet okozna, feltéve, hogy ez nem akadályozza meg a közérdekből nyilvános adat megismerésének lehetőségét.)

(A kézirat leadásakor az Országgyűlés még nem fogadta el az új Polgári Törvénykönyvet. Amennyiben a jogszabály hatályba lép, változik az üzleti titok fogalma, illetve a jogszabályi hivatkozás is.)

14.2 AZ AJÁNLAT MÓDOSÍTÁSA ÉS VISSZAVONÁSA

Az ajánlattevő az ajánlattételi határidő lejártáig módosíthatja ajánlatát, ezt követően a benyújtott ajánlatok az ajánlatkérő hozzájárulásával sem módosíthatók [77. § (1)–(2) bekezdések].

Amennyiben az ajánlattevő az ajánlatát az ajánlati kötöttség időtartama alatt visszavonja, vagy a szerződés megkötése az érdekkörében felmerült okból hiúsul meg, az ajánlati biztosíték az ajánlatkérőt illeti meg [59. § (4) bek.].

14.3 AJÁNLATI KÖTÖTTSÉG

Az ajánlatkérő a felhívásban és a dokumentációban meghatározott feltételekhez, az ajánlattevő pedig az ajánlatához van kötve. Az eljárásban tárgyalni nem lehet [41. § (2) bek.]. Az ajánlati kötöttség az ajánlattételi határidő lejártától kezdődik [78. § (1) bek.]. Az ajánlattevő legalább az ajánlati felhívásban megadott tervezett szerződéskötési időpont lejártáig kötve van ajánlatához, kivéve, ha

az ajánlatkérő úgy nyilatkozott, hogy egyik ajánlattevővel sem kíván szerződés kötni [78. § (2) bek.]. Ha az ajánlatkérő az eredményhirdetés időpontját elhalasztja [94. § (2) bek.], szükség esetén felkérheti az ajánlattevőket ajánlataiknak a szerződéskötés új időpontjának lejártáig történő fenntartására. Az ajánlattevő ajánlati kötöttsége – eltérő nyilatkozat hiányában – a szerződéskötés új időpontjának lejártáig tart [94. § (3) bek.].

14.4 AZ AJÁNLATOK BENYÚJTÁSA

Írásban és zártan, az ajánlati felhívásban megadott címre közvetlenül vagy postai úton, az ajánlattételi határidő lejártáig. Az ajánlatkérő megengedheti az ettől eltérő módon történő benyújtást is, ha biztosítani tudja, hogy az ajánlatok az ajánlattételi határidő lejárta előtt ne kerüljenek felbontásra, valamint az ajánlatkérő érdekkörében ne kerüljenek jogosulatlan felhasználóhoz. Erről a lehetőségről az ajánlatkérőnek az ajánlati felhívásban kell rendelkeznie, és azt is előírhatja, hogy az ajánlatot – az általa előírt határidő lejártáig és írásbeli módon – meg kell erősítenie az ajánlattevőnek [79. § (1)–(3) bek.].

14.5 HIÁNYPÓTLÁSI LEHETŐSÉG

Az ajánlatkérőnek kötelező hiánypótlási lehetőséget biztosítania.

Amennyiben az ajánlatok vizsgálata alapján szükség van hiánypótlásra, azt az összes ajánlattevő számára azonos feltételekkel kell biztosítani a kizáró okokkal, az alkalmassággal kapcsolatos igazolások és nyilatkozatok, illetőleg az ajánlati felhívásban vagy a dokumentációban az ajánlat részeként benyújtásra előírt egyéb iratok utólagos csatolására, illetve hiányosságainak pótlására, továbbá az ajánlattal kapcsolatos formai előírásoknak való utólagos megfeleltetésre. („A formai hiányosságok kimerítő felsorolása ugyanakkor nem lehetséges. Nem formai hiányosság értelemszerűen az, aminek a kiküszöbölése érdemi változást jelent az ajánlat tartalmában, különösen a bírálati szempontok szerinti ajánlati tartalmi elemekben.”⁸⁷) Hiánypótlásnak van helye akkor is, ha az ajánlattevő nem megfelelő példányszámban nyújtotta be ajánlatát.

A hiánypótlásról az ajánlatkérő egyidejűleg, közvetlenül, írásban köteles tájékoztatni az összes ajánlattevőt, megjelölve a határidőt, továbbá ajánlatonként a hiányokat.

Az ajánlattevő a hiánypótlási felhívásban nem szereplő hiányokat is pótolhat az ajánlatkérő által megállapított hiánypótlási határidő lejártáig (önkéntes hiánypótlás). „Újdonság, hogy az ajánlatkérőnek az eljárás megindításakor egy hiánypótlási határidőt kell megállapítania, vagyis meg kell jelölnie egy olyan határidőt, ameddig a hiánypótlásra lehetőség van.”⁸⁸ (A Kbt. módosításához fűzött indokolás idézett része megítélésem

⁸⁷ a 2003. évi CXXIX. tv. indokolása (81-92.§-hoz)

⁸⁸ a 2008. évi CVIII. tv. indokolása (33.§-hoz)

szerint félreérthető. Amennyiben a közbeszerzési eljárás megindítására vonatkozik, az teljesen életszerűtlen lenne, hiszen az ajánlatkérő a konkrét hiányok ismeretében tudja csak megállapítani a megfelelő hiánypótlási határidőt. Megítélésem szerint ezért ez az előírás a hiánypótlási eljárás megindítására vonatkozhat csak. Fontos változás azonban a korábbi előírásokhoz képest, hogy az ajánlatkérőnek mindenképpen meg kell adnia egy hiánypótlási határidőt, akkor is, ha azt egyébként nem látja szükségesnek, azaz nem észlel hiányokat.)

A hiánypótlást követően az ajánlatkérő köteles újabb hiánypótlást elrendelni, ha a korábbi hiánypótlási felhívás(ok)ban nem szereplő hiányt észlelt, és ezt az ajánlattevő önkéntes hiánypótlás keretében sem pótolta. Ha az ajánlatkérő több hiánypótlást rendel el, a korábban megjelölt hiányok a későbbi hiánypótlások során már nem pótolhatók. Az önkéntes hiánypótlás is csak az ezzel nem érintett körben teljesíthető.

A hiánypótlás nem eredményezheti az ajánlat azon elemeinek módosítását, amelyek az ajánlatkérő által az ajánlati felhívásban vagy a dokumentációban megadott közbeszerzési műszaki leírásra vonatkozó szakmai ajánlat részét képezik, továbbá amelyek a 81. § (4) bekezdése szerint értékelésre kerülnek. A hiánypótlás során az ajánlattevő új közösen ajánlatot tevő, illetőleg alvállalkozó, továbbá erőforrást nyújtó szervezet megjelölésével és a rá vonatkozó iratokkal nem egészítheti ki az ajánlatot.

Az ajánlatkérő köteles meggyőződni arról, hogy a hiánypótlás(oka)t követően – adott esetben – a benyújtott ajánlati példányok hiánypótlással nem érintett tartalma megegyezik-e az eredeti ajánlat tartalmával. Eltérés esetén, vagy ha a hiánypótlást nem, vagy nem megfelelően teljesítették, kizárólag az eredeti ajánlati példányt (példányokat) lehet figyelembe venni az elbírálás során [83. § (1)–(7) bekezdések].

14.6 FELVILÁGOSÍTÁS KÉRÉSE AZ AJÁNLATKÉRŐ RÉSZÉRŐL AZ AJÁNLATTAL KAPCSOLATBAN, SZÁMÍTÁSI HIBA JAVÍTÁSA

Az ajánlatok elbírálása során az ajánlatkérő írásban és a többi ajánlattevő egyidejű értesítése mellett felvilágosítást kérhet az ajánlattevőtől a kizáró okokkal, az alkalmassággal, illetőleg az ajánlati felhívásban vagy a dokumentációban előírt egyéb iratokkal kapcsolatos nem egyértelmű kijelentések, nyilatkozatok, igazolások tartalmának tisztázása érdekében. Ez azonban nem eredményezheti az ajánlat módosítását [85. §].

Ha az ajánlatban nyilvánvaló számítási hiba van, annak javítását az ajánlatkérő végzi el úgy, hogy a közbeszerzés tárgya elemeinek tételeken meghatározott értékeit (az alapadatokat) alapul véve számítja ki az összesített ellenértéket. A számítási hiba javításáról az összes ajánlattevőt egyidejűleg, közvetlenül, írásban, haladéktalanul tájékoztatni kell [84. §].

14.7. AJÁNLATTEVŐ KIZÁRÁSA

Az ajánlatkérőnek ki kell zárnia az eljárásból azt az ajánlattevőt, aki (illetőleg akinek alvállalkozója)

- a) a kizáró okok (60–61. §) ellenére nyújtotta be ajánlatát,
- b) részéről a kizáró ok (60–62. §) az eljárás során következett be (88. § (2) bek.).

Az ajánlatkérőnek ki kell zárnia az eljárásból az ajánlattevőt, ha a számára erőforrást ígérő szervezet

- a) a kizáró okok (60.–62. §) hatálya alá esik,
- b) részéről a kizáró ok (60.–62. §) az eljárás során következett be (88. § (3) bek.).

Az ajánlatkérő kizárhatja az eljárásból azt az ajánlattevőt, aki

- a) számára nem kell nemzeti elbánást nyújtani (1. § (4) bekezdése), illetőleg
- b) ajánlatában olyan származású árut ajánl, amely számára nem kell nemzeti elbánást nyújtani (1. § (4) bekezdése) (88. § (4) bek.).

Az áru származásának megállapítására a külön jogszabályban, illetőleg a Közösségi Vámkódexről szóló tanácsi rendeletben meghatározott származási szabályokat kell alkalmazni (88. § (5) bek.).

14.8 ÉRVÉNYTELEN AZ AJÁNLAT, HA

- a) azt az ajánlati felhívásban meghatározott ajánlattételi határidő lejárta után nyújtották be;
- b) az ajánlattevő a biztosítékot nem vagy nem az előírtaknak megfelelően bocsátotta rendelkezésre;
- c) az ajánlattevő, illetőleg alvállalkozója nem felel meg az összeférhetlenségi követelményeknek [10. §];
- d) az ajánlattevőt, illetőleg alvállalkozóját az eljárásból kizárták;
- e) az ajánlattevő, illetőleg a közbeszerzés értékének tíz százalékát meghaladóan igénybe vett alvállalkozója nem felel meg a szerződés teljesítéséhez szükséges alkalmassági követelményeknek;
- f) egyéb módon nem felel meg az ajánlati felhívásban és a dokumentációban, valamint a jogszabályokban meghatározott feltételeknek;
- g) kirívóan alacsony (*vagy magas*) ellenszolgáltatást tartalmaz;
- h) lehetetlen vagy túlzottan magas vagy alacsony mértékű, illetőleg kirívóan aránytalan kötelezettségvállalást tartalmaz.

i) az ajánlattevő és a közbeszerzés értékének tíz százalékát meghaladó mértékben igénybe venni kívánt alvállalkozója, továbbá az ajánlattevő számára erőforrást nyújtó szervezet az eredményhirdetést követő nyolc napon belül nem igazolta, hogy nem tartozik a felhívásban előírt kizáró okok hatálya alá, vagy ennek kapcsán hamis nyilatkozatot tett. [88. § (1) bek.].

Ha az ajánlat érvénytelen, az ajánlatkérőnek nem kell a bírálati szempont szerint az ajánlatot értékelnie [88. § (6) bek.].

15. AZ AJÁNLATOK ELBÍRÁLÁSA (NYÍLT ELJÁRÁS)

15.1 AZ AJÁNLATOK ÉRVÉNYESSÉGÉNEK MEGÁLLAPÍTÁSA

A Kbt. fő szabálya szerint az ajánlatkérő köteles az ajánlatokat elbírálni. A nyílt eljárás rendelkezései szerint akkor mentesül ezen kötelezettsége alól, ha a közbeszerzés megkezdését követően – általa előre nem látható és elháríthatatlan ok következtében – beállott lényeges körülmény miatt a szerződés megkötésére, illetőleg a szerződés megkötése esetén a teljesítésre nem lenne képes. Ebben az esetben az ajánlatkérőnek az eljárást eredménytelenné kell nyilvánítania [82. §.]. Ilyen ok lehet, ha az ajánlatkérő támogatásra irányuló igényt nyújt be, de az igényét nem fogadják el [48. § (4) bek.].

Az ajánlatok elbírálása során az ajánlatkérőnek meg kell vizsgálnia, hogy az ajánlatok megfelelnek-e az ajánlati felhívásban és a dokumentációban, valamint a jogszabályokban meghatározott feltételeknek [81. § (1) bek.]. Meg kell ítélnie az ajánlattevő, valamint a közbeszerzés értékének tíz százalékát meghaladó mértékben igénybe venni kívánt alvállalkozó szerződés teljesítésére való alkalmasságát vagy alkalmatlanságát. Az ajánlattevő ennek során ellenőrizheti az igazolások eredetiségét, illetőleg a hiteles másolatok megfelelőségét [81. § (2) bek.].

Az ajánlatkérő minden esetben köteles megállapítani, mely ajánlatok érvénytelenek, illetőleg van-e olyan ajánlattevő, akit az eljárásból ki kell zárni [81. § (3) bek.].

KIZÁRÁS

Az ajánlatkérőnek ki kell zárnia az eljárásból azt az ajánlattevőt, aki (illetőleg akinek alvállalkozója)

a) a kizáró okok (60-61.§) ellenére nyújtotta be ajánlatát;

b) részéről kizáró ok (60-62.§) az eljárás során következett be [88. § (2) bek.].

(Ha az ajánlattevőt vagy alvállalkozóját az eljárásból kizárják, ajánlata a 88. § (1) bek. d) pontja alapján érvénytelen.)

Az ajánlatkérőnek ki kell zárnia az eljárásból az ajánlattevőt, ha a számára erőforrás nyújtását ígérő szervezet

- a) a kizáró okok (60-62. §) hatálya alá esik;
- b) részéről a kizáró ok (60-62. §) az eljárás során következett be (88. § (3) bek.).

Az ajánlatkérő kizárhatja az eljárásból azt az ajánlattevőt, aki

- a) számára nem kell nemzeti elbánást nyújtani, illetőleg
- b) ajánlatában olyan származású árut ajánl, amely számára nem kell nemzeti elbánást nyújtani [88. § (4) bek.].

HIÁNPÓTLÁS

Az ajánlatkérő köteles az össze ajánlattevő számára, azonos feltételekkel biztosítani a hiánypótlás lehetőségét. (A 2009. április elsejétől hatályos szabályok szerint tehát már nem az ajánlatkérő dönti el, hogy biztosít-e hiánypótlást, és azt sem, hogy azt milyen körben teszi. A hiánypótlás minden eljárásban teljes körben kötelező.) Amennyiben az ajánlatkérő nem észlel hiányokat, akkor is köteles egy hiánypótlási határidőt megadni, ameddig az esetleges önkéntes hiánypótlás teljesíthető. „Újdonság, hogy az ajánlatkérőnek az eljárás megindításakor egy hiánypótlási határidőt kell megállapítania, vagyis meg kell jelölnie egy olyan határidőt, ameddig a hiánypótlásra lehetőség van.”⁸⁹

A hiánypótlás a kizáró okokkal, az alkalmassággal kapcsolatos igazolások és nyilatkozatok, illetőleg az ajánlati felhívásban vagy a dokumentációban az ajánlat részeként benyújtásra előírt egyéb iratok utólagos csatolására, illetve hiányosságainak pótlására terjedhet ki, továbbá az ajánlattal kapcsolatos formai előírásoknak való utólagos megfeleltetésre irányulhat. Hiánypótlásnak van helye akkor is, ha az ajánlattevő nem megfelelő példányszámban nyújtotta be az ajánlatát.

A hiánypótlásról az ajánlatkérő egyidejűleg, közvetlenül, írásban köteles tájékoztatni az összes ajánlattevőt, megjelölve a határidőt, továbbá ajánlatonként a hiányokat. (A hiánypótlási felhívást nem kell külön-külön ajánlattevőként elkészíteni, de abban az egyes ajánlattevők által teljesítendő hiányokat pontosan meg kell határozni. A Kbt. nem ad törvényi határidőt a hiánypótlásra, ezt az ajánlatkérő határozhatja meg. Felhívom a figyelmet az 1182/71/EGK, Euratom rendeletre, amely az időtartamokra, időpontokra és határidőkre vonatkozó szabályokat határozza meg. A rendelet – amely teljes egészében kötelező és közvetlenül alkalmazandó minden tagállamban - 3. cikkének (5) beke-

⁸⁹ a 2008. évi CVIII. tv indoklása (33. §-hoz)

dése szerint „minden két vagy több napos időtartam legalább két munkanapot tartalmaz”.)

Az ajánlattevő a hiánypótlási felhívásban nem szereplő – de a törvény szerint pótolható - hiányokat is pótolhat az ajánlatkérő által megállapított hiánypótlási határidő lejártáig.

A hiánypótlást követően az ajánlatkérő köteles újabb hiánypótlást elrendelni, ha a korábbi hiánypótlási felhívás(ok)ban nem szereplő hiányt észlelt (azaz kötelező hiánypótlási felhívást küldeni abban az esetben is, ha az ajánlatkérő figyelmét valamely hiány elkerülte, és azt csak később vette észre). A korábban megjelölt hiányok (azaz azok, amelyeket a korábbi hiánypótlási felhívás már tartalmazott) a későbbi hiánypótlások során nem pótolhatók, még önkéntes hiánypótlás keretében sem. Az önkéntes hiánypótlás ilyen esetben csak a korábbi hiánypótlási felhívással nem érintett körben teljesíthető.

A hiánypótlás nem eredményezheti az ajánlat azon elemeinek módosítását, amelyek az ajánlatkérő által - az ajánlati felhívásban vagy a dokumentációban – megadott közbeszerzési műszaki leírásra vonatkozó szakmai ajánlat részét képezik, továbbá amelyek a 81. § (4) bekezdése szerint (bírálati szempontok szerinti értékelés) értékelésre kerülnek. A hiánypótlás során az ajánlattevő új, közösen ajánlatot tevő, illetőleg alvállalkozó, továbbá erőforrást nyújtó szervezet megjelölésével és a rá vonatkozó iratokkal nem egészítheti ki az ajánlatát.

Az ajánlatkérő köteles meggyőződni arról, hogy a hiánypótlás(oka)t követően – adott esetben – a benyújtott ajánlati példányok hiánypótlással nem érintett tartalma megegyezik-e az eredeti ajánlat tartalmával. Eltérés esetén, vagy ha a hiánypótlást nem, vagy nem megfelelően teljesítették, kizárólag az eredeti ajánlati példányt (példányokat) lehet figyelembe venni az elbírálás során (83. § (1)-(7) bek.).

(„Sokak számára problémát okoz az is, hogyan kell értelmezni azt a szabályt, hogy a hiánypótlás nem eredményezheti az ajánlat elbírálásra kerülő tartalmi elemeinek módosítását. ...Ezért egyértelművé kell tenni, hogy az ajánlatok – 81. § (4) bekezdése szerinti - értékelése során értékelésre kerülő ajánlati elemek nem módosulhatnak.”)⁹⁰

A kizáró okokról az eljárás során csak nyilatkozni kell, az előírt igazolásokat, nyilatkozatokat, dokumentumokat csak a nyertes ajánlattevőnek, a közbeszerzés értékének 10 %-át meghaladó mértékben igénybe venni kívánt alvállalkozójának, és a nyertes ajánlattevő részére erőforrást nyújtó szervezetnek kell benyújtania, az eredményhirdetéstől számított 8 napon belül. Amennyiben ezeket az iratokat a megadott határidőre nem, vagy hiányosan, nem megfelelő tartalommal nyújtják be, hiánypótlás nem biztosítható. Amennyiben azonban ezen iratokat még az eljárás során, az ajánlat részeként nyújtja be az ajánlattevő, az általános hiánypótlási szabályok vonatkoznak rájuk.

⁹⁰ a 2005. évi CLXXII. tv indoklása (37. §-hoz)

A hiánypótlás alkalmazásáról a Közbeszerzések Tanácsa 1/2007. számon adott ki ajánlást.

☞ SZÁMÍTÁSI HIBA JAVÍTÁSA

Ha az ajánlatban nyilvánvaló számítási hiba van, annak javítását az ajánlatkérő végzi el úgy, hogy a közbeszerzés tárgya elemeinek tételesen meghatározott értékeit (az alapadatokat) alapul véve számítja ki az összesített ellenértéket. A számítási hiba javításáról az összes ajánlattevőt egyidejűleg, közvetlenül, írásban, haladéktalanul tájékoztatni kell [84. §].

☞ FELVILÁGOSÍTÁS KÉRÉSE AZ AJÁNLATTEVŐKTŐL

Az ajánlatok elbírálása során az ajánlatkérő írásban és a többi ajánlattevő egyidejű értesítése mellett felvilágosítást kérhet az ajánlattevőtől a kizáró okokkal, az alkalmassággal, illetőleg az ajánlati felhívásban vagy a dokumentációban előírt egyéb iratokkal kapcsolatos, nem egyértelmű kijelentések, nyilatkozatok, igazolások tartalmának tisztázása érdekében. Ez azonban nem eredményezheti az ajánlat módosítását [85. §]. „E lehetőség kizárólag a nem egyértelmű kijelentések, igazolások, nyilatkozatok tartalmának tisztázására irányul. Az ajánlatkérő részéről – az ajánlati felhívás, a dokumentáció tartalmáról – történő kiegészítő tájékoztatás szabályaihoz hasonlóan, az ajánlattevő értelmező, pontosító válasza sem sértheti az ajánlattevők esélyegyenlőségének elvét.”⁹¹

☞ KIRÍVÓAN ALACSONY VAGY MAGAS ELLENSZOLGÁLTATÁS

Az ajánlatok elbírálása során az ajánlatkérőnek a Kbt.-ben meghatározott módon kell eljárnia, ha az ajánlat kirívóan alacsonynak vagy magasnak értékelt ellenszolgáltatást tartalmaz.

Az ajánlatkérő az ilyen ajánlatokat nem nyilváníthatja automatikusan érvénytelennek, hanem az általa lényegesnek tartott ajánlati elemekre vonatkozó adatokat, valamint indokolást köteles írásban kérni az ajánlattevőtől. Erről a kérésről a többi ajánlattevőt egyidejűleg, írásban értesítenie kell.

Indokolást és az ajánlati elemre vonatkozó adatokat **köteles** kérni az ajánlatkérő különösen akkor, ha az ajánlati ár alapján kalkulálható bérköltség nem éri el az adott ágazatban általában szokásos béreket vagy azokat kirívóan meghaladja, illetve, ha a szerződés teljesítése kapcsán felmerülő eszköz- és anyagköltségek (beszerzési értékek) nem érik el az ágazatban általában szokásos árszintet vagy azokat kirívóan meghaladják. (Az általában szokásos bérekről, eszköz- és anyagárakról a közbeszerzés tárgya szerinti szakmai szervezetek folyamatosan tájékoztatják a Közbeszerzések Tanácsát, amely ezeket a honlapján közlésezi)

Az ajánlatkérő az indokolás és a rendelkezésére álló iratok alapján köteles meggyőződni az ajánlati elemek megalapozottságáról, ennek során írásban tájékoztatást kérhet az ajánlattevőtől a vitatott ajánlati elemekre vonatkozóan *(ajánlatkérő és ajánlattevő közötti, csak írásbeli konzultációs lehetőség. „Új elemet jelent, hogy nem pusztán a benyújtott iratok alapján van lehetősége az ajánlatké-*

⁹¹ a 2003. évi CXXIX. tv. indokolása (81-92.§-hoz)

*rőnek az ajánlati elemek valós helyzetének vizsgálatára, hanem az ajánlattevővel konzultálhat is”.*⁹²). Figyelembe veheti az olyan objektív alapú indokolást, amely különösen a gyártási folyamat, az építési beruházás, illetőleg a szolgáltatásnyújtás módszerének gazdaságosságára, a választott műszaki megoldásra, a teljesítésnek az ajánlattevő számára kivételesen előnyös körülményeire, az ajánlattevő által ajánlott áru, építési beruházás, illetőleg szolgáltatás eredetiségére, építési beruházás, szolgáltatásnyújtás vagy árubeszerzés teljesítésének helyén hatályos munkavédelmi rendelkezéseknek és munkafeltételeknek való megfelelésre, vagy az ajánlattevőnek állami támogatások megszerzésére való lehetőségére vonatkozik. Ha az ajánlatkérő az indokolást nem tarja elfogadhatónak és a **gazdasági ésszerűséggel** összeegyeztethetőnek, az ajánlatot **köteles** érvénytelennek nyilvánítani.

A gazdasági ésszerűséggel össze nem egyeztethetőnek minősül az indoklás különösen akkor, ha az ajánlati ár – a szerződés teljesítéséhez szükséges élőmunka-ráfordítás mértékére tekintettel – nem nyújt fedezetet a külön jogszabályban, illetve kollektív szerződésben vagy a miniszter által az ágazatra, alágazatra kiterjesztett szerződésben megállapított munkabérre és az ahhoz kapcsolódó közterhekre. (Az adott ágazatért felelős miniszter a hivatkozott külön jogszabályok, illetve kollektív szerződések vagy a miniszter által az ágazatra, alágazatra kiterjesztett szerződések köréről, továbbá az azokban megállapított munkabérről és az ahhoz kapcsolódó közterhekről folyamatosan tájékoztatja a Közbeszerzések Tanácsát, amely ezeket a honlapján közzéteszi.)

Az ajánlatkérő az állami támogatás miatt kirívóan alacsonynak értékelt ellenszolgáltatást tartalmazó ajánlatot csak abban az esetben nyilváníthatja érvénytelennek, ha ezzel kapcsolatban előzetesen írásban tájékoztatást kért az ajánlattevőtől, és ha az ajánlattevő nem tudta igazolni, hogy a kérdéses állami támogatást jogszerűen szerezte. Az ajánlatkérő az ezen okból érvénytelen ajánlatokról köteles tájékoztatni – a Közbeszerzések Tanácsán keresztül – az Európai Bizottságot [86. § (1)-(10) bekezdések].

A kirívóan alacsony ellenszolgáltatás fogalma sem az irányelvekben, sem pedig a Kbt.-ben nincs meghatározva. „*Hangsúlyozni kell azonban azt is, hogy a kirívóan alacsony ellenszolgáltatás normatív meghatározása nem lehetséges, mivel azt csak esetenként lehet megítélni, különös tekintettel a közbeszerzés tárgyára, a piaci viszonyokra és egyéb körülményekre. Ez nem zárja ki azt, hogy szakmai, érdekképviselői szervezetek is irányt mutassanak ennek megítélésében.*”⁹³

Az Európai Bíróság több ügyben is foglalkozott a kirívóan alacsony ellenszolgáltatás kérdésével (C-76/81, C-295/89). Mindegyik esetben az ajánlatkérő vizsgálati kötelezettségét emelte ki, illetve felhívta a figyelmet arra, hogy az irányelvi (és a Kbt.-ben felsorolt) rendelkezések, amelyek a figyelembe vehető indokokat tartalmazzák, csak példálózóak, az ajánlattevők egyéb, valós indokait is elfogadhatja az ajánlatkérő. A C-103/88 számú ügyben⁹⁴ az ajánlatkérő matematikai módszer alapján előre meghatározta, mely ajánlatok minősülnek kirívóan alacsonynak, és ezeket minden további felvilágosítás kérése nélkül kizárta. Az Európai Bíróság természetesen megállapította, hogy az eljárás ellentétes az irányelvi rendelkezésekkel.

⁹² a 2005. évi CLXXII. tv. indoklása (38.§-hoz)

⁹³ a 2003. évi CXXIX. tv. indoklása (81–92.§-hoz)

⁹⁴ Fratelli Costanzo SpA v Comune di Milano, 61988J0103

A C-147/06, 148/06 együttes ügyben⁹⁵ a Bíróság egy olyan nemzeti szabály jogszerűségét vizsgálta, amely a közösségi értékhátárokat el nem érő beszerzések esetén, amennyiben az érvényes ajánlatok száma elérte az ötöt, egy meghatározott matematikai szempont alapján a szolgáltatáshoz viszonyítva kirívóan alacsony értékű ellenszolgáltatást tartalmazó ajánlatokat automatikusan kizárta. Bíróság szerint ez a világosan, kógens és feltétlen jelleggel megfogalmazott szabály megfosztja a kirívóan alacsony értékű ajánlatokat benyújtó ajánlattevőket annak lehetőségétől, hogy bizonyíthassák, ajánlataik hitelesek és komolyak. Az ilyen szabályozás közvetett hátrányos megkülönböztetést is eredményezhet azáltal, hogy hátrányos bánásmódban részesíti azokat a külföldieket, akiknek, mivel eltérő költségszerkezettel rendelkeznek, jelentős méretgazdaságossági előnyöket tudnak kihasználni, vagy mérsékelni kívánják a haszonkulcsaikat annak érdekében, hogy hatékonyabban léphessenek be az érintett piacra – módjukban áll versenyképesebb, ugyanakkor komoly és hiteles ajánlatot tenni, amelyet az ajánlatkérő így nem vehet figyelembe. Az e lehetőségtől való megfosztottság az ajánlatkérők saját érdekével is ellentétben áll, mert a hozzájuk benyújtott ajánlatokat nem tudják a valódi verseny feltételei mellett értékelni.

„Meg kell említeni továbbá, hogy a közösségi jog is azt a követelményt támasztja az ajánlatkérőkkel szemben, hogy az adott eset összes körülményét figyelembe véve döntsenek arról, hogy egy ajánlat adott esetben irreálisan alacsony kötelezettségvállalást tartalmaz-e.”⁹⁶

☞ LEHETETLEN KÖTELEZETTSÉGVÁLLALÁS

A fent leírtakhoz hasonlóan kell eljárnia az ajánlatkérőnek abban az esetben is, ha az ajánlatnak a bírálati részszempontok szerinti valamelyik tartalmi eleme lehetetlennek vagy túlzottan magas vagy alacsony mértékűnek, illetőleg kirívóan aránytalannak értékelt kötelezettségvállalást tartalmaz. Az ajánlatkérő az ilyen ajánlatokat nem nyilváníthatja automatikusan érvénytelennek, hanem az érintett ajánlati elemekre vonatkozó adatokat, valamint indokolást köteles írásban kérni az ajánlattevőtől. Az ajánlatkérőnek erről a kérésről a többi ajánlattevőt egyidejűleg, írásban értesítenie kell.

Az ajánlatkérő az indokolás és a rendelkezésére álló iratok alapján köteles meggyőződni az ajánlati elemek megalapozottságáról, teljesíthetőségéről, ennek során az ajánlattevőtől írásban tájékoztatást kérhet a vitatott ajánlati elemekre vonatkozóan (*írásbeli konzultációs lehetőség*). Ha az ajánlatkérő nem tartja elfogadhatónak és a **gazdasági ésszerűséggel** összeegyeztethetőnek az indokolást, az ajánlatot érvénytelennek **kell** nyilvánítania [87. § (1)–(3) bekezdések].

Az ajánlatkérő az ilyen ok miatt érvénytelenné nyilvánított ajánlatokról köteles tájékoztatni a Közbeszerzések Tanácsát [87. § (4) bek.]. (Az Európai Bizottságot nem!)

☞ ÉRVÉNYTELENSÉG A KÖZBESZERZÉSI MŰSZAKI LEÍRÁSNAK VALÓ MEG NEM FELELÉS MIATT

⁹⁵ SECAP SpA v Comune di Torino, Santorso Soc.coop arl. v Comune di Torino, 62006J0147

⁹⁶ A 2005. évi CLXXII. tv.indokolása (38.§-hoz)

A 88. § (1) bekezdésének f) pontja szerint érvénytelen az ajánlat, ha egyéb módon nem felel meg az ajánlati felhívásban és a dokumentációban, valamint a jogszabályokban meghatározott feltételeknek. Ezen feltételek közé tartozik a közbeszerzési műszaki leírás is.

A 89/A. § (1) és (2) bekezdése szerint nem nyilvánítható érvénytelennek az ajánlat – a közbeszerzési műszaki leírásnak az 58. § (3) bekezdésének a) pontja szerinti meghatározása esetén, azaz, ha szabványokra, műszaki előírásra, stb. hivatkozik – kizárólag azon az alapon, hogy az ajánlatban szereplő termékek és szolgáltatások nem felelnek meg a műszaki leírásban meghatározott szabványoknak vagy egyéb előírásoknak, amennyiben az ajánlattevő ajánlatában megfelelő módon, bármely megfelelő eszközzel bizonyítja, hogy az általa javasolt megoldások egyenértékű módon megfelelnek a közbeszerzési műszaki leírásban meghatározott követelményeknek. Megfelelő eszköz lehet különösen a gyártótól származó műszaki dokumentáció vagy valamely független, szakmailag elismert szervezet [58. § (6) bekezdés] minősítése.

Nem nyilvánítható érvénytelennek továbbá – a közbeszerzési műszaki leírás teljesítmény- és funkcionális követelményekre való hivatkozással történő meghatározása esetén – az európai szabványt közzétevő nemzeti szabványnak, európai műszaki engedélynek, közös műszaki előírásnak, nemzetközi szabványnak vagy valamely európai szabványügyi szervezet által kidolgozott műszaki ajánlásnak megfelelő ajánlat, amennyiben ezek a leírások az ajánlatkérő által megállapított teljesítményre, illetve funkcionális követelményekre vonatkoznak. Az ajánlattevőnek az ajánlatában – megfelelő módon, bármely megfelelő eszközzel – bizonyítania kell, hogy a szabványnak megfelelő termék, szolgáltatás vagy építési beruházás megfelel az ajánlatkérő által meghatározott teljesítmény-, illetve funkcionális követelményeknek. Megfelelő eszköz lehet különösen a gyártótól származó műszaki dokumentáció vagy valamely független, szakmailag elismert szervezet [58. § (6) bekezdés] minősítése.

(Elismert szervezetnek minősül az olyan vizsgáló és kalibráló laboratórium, valamint tanúsító és ellenőrző szervezet, amely megfelel az alkalmazandó európai szabványnak.)

A többváltozatú (alternatív) ajánlat esetében csak az olyan változat lehet érvényes, amely megfelel az ajánlatkérő által az ajánlati felhívásban vagy a dokumentációban meghatározott minimum követelményeknek, illetőleg közbeszerzési műszaki leírásnak. A többváltozatú ajánlat esetében nem nyilvánítható érvénytelennek a változat kizárólag azon az alapon, hogy a változat elfogadása esetén a közbeszerzés tárgya árubeszerzés helyett szolgáltatás megrendelésének vagy szolgáltatás megrendelése helyett árubeszerzésnek minősülne (89. §).

ÉRVÉNYTELEN AZ AJÁNLAT, HA [88. § (1) BEK.]:

- A) azt az ajánlati vagy ajánlattételi felhívásban meghatározott ajánlattételi határidő lejárta után nyújtották be,
- B) az ajánlattevő a biztosítékot nem vagy nem az előírtaknak megfelelően bocsátotta rendelkezésre,
- C) az ajánlattevő, illetőleg alvállalkozója nem felel meg az összeférhetlenségi követelményeknek (10. §), *(az összeférhetlenségi szabályok alkalmazásáról a Közbeszerzések Tanácsa 6/2004 sz. módosított ajánlása szól)*
- D) az ajánlattevőt, illetőleg alvállalkozóját az eljárásból kizárták,

E) az ajánlattevő, illetőleg a közbeszerzés értékének tíz százalékát meghaladóan igénybe vett alvállalkozója nem felel meg a szerződés teljesítéséhez szükséges alkalmassági követelményeknek,

F) egyéb módon nem felel meg az ajánlati felhívásban és a dokumentációban, valamint a jogszabályokban meghatározott feltételeknek,

G) kirívóan alacsony ellenszolgáltatást tartalmaz,

H) lehetetlen vagy túlzottan magas vagy alacsony mértékű, illetőleg kirívóan aránytalan kötelezettségvállalást tartalmaz.

I) az ajánlattevő és a közbeszerzés értékének tíz százalékát meghaladó mértékben igénybe venni kívánt alvállalkozója, továbbá az ajánlattevő számára erőforrást nyújtó szervezet az eredményhirdetést követő nyolc napon belül nem igazolta, hogy nem tartozik a 60. § (1) bekezdése, illetőleg – ha azt az ajánlatkérő előírta – a 61. § (1) és (2) bekezdése szerinti kizáró okok hatálya alá, vagy ennek kapcsán hamis nyilatkozatot tett.

Ha az ajánlat érvénytelen, az ajánlatkérőnek nem kell a bírálati szempont szerint az ajánlatot értékelnie [88. § (6) bek.].

Az érvényes ajánlatokat az előre meghatározott bírálati szempontok alapján és a 89–90. §-ban foglaltakra (többszörözött ajánlatok, összességében legelőnyösebb ajánlat kiválasztása, közjegyző előtti sorsolás) tekintettel kell az ajánlatkérőnek értékelnie [81. § (4) bek.], és az ajánlatokat kizárólag azok elbírálására használhatja fel [81. § (5) bek.].

15.2 A BÍRÁLATI SZEMPONTOK SZERINTI BÍRÁLAT

Az ajánlatkérő szabad mérlegelés alapján dönt, hogy

a) **vagy a legalacsonyabb összegű ellenszolgáltatást,**

b) **vagy pedig az összességében legelőnyösebb ajánlatot választja ki** [57. § (2) bek.].

(Meghatározott esetekben a Kbt. előírja, hogy az ajánlatkérő csak az összességében legelőnyösebb ajánlatot választhatja. Így többszörözött ajánlattétel lehetővé tételekor, építési koncessziós eljárásban, versenypárbeszéd esetén, tervpályázati eljárást követő, szolgáltatás megrendelésre irányuló hirdetmény nélküli tárgyalásos eljárásban.)

A kiválasztott bírálati szempontot minden esetben előre kell megállapítani, és az ajánlati felhívásban közétetni [57. § (1) bek.].

A **legalacsonyabb összegű ellenszolgáltatás** kiválasztása esetén az ajánlatkérő csak az ellenszolgáltatás összegét, mint egyetlen szempontot veheti figyelembe, míg az összességében legelőnyösebb ajánlat kiválasztása esetén számos részszerzőpontot értékelhet.

Ha az ajánlatkérő az **összességében legelőnyösebb ajánlatot** választja ki, akkor köteles előre meghatározni (és az ajánlati felhívásban közzétenni)

A) az összességében legelőnyösebb ajánlat megítélésére szolgáló részszempontokat, *(mi fontos az ajánlatkérőnek)*

B) részszempontonként az azok súlyát meghatározó – a részszempont tényleges jelentőségével arányban álló – szorzószámokat (a továbbiakban: súlyszám), *(mennyire fontos az ajánlatkérőnek)*

C) az ajánlatok részszempontok szerinti tartalmi elemeinek értékelése során adható pontszám alsó és felső határát, amely minden részszempont esetében azonos *(a ponttartomány határainak pontszámait nem kell kiosztani, csak ha az ajánlatkérő így rendelkezik),*

D) azt a módszert (módszereket), amellyel megadja a fenti c) pontban szereplő pontszámok közötti pontszámot. Ennek a módszernek a részletes ismertetése a dokumentációban is megadható. *(„A módszer megadása történhet matematikai képlettel, de leíró módon is.”⁹⁷ [57. § (3) bek.]. (részszempontonként eltérhetnek a módszerek, de sok eltérő módszer alkalmazása nem ajánlott)*

(Az összességében legelőnyösebb ajánlat kiválasztása esetén alkalmazandó módszerekről és az ajánlatok elbírálásáról a Közbeszerzések Tanácsa 2/2004. számú módosított ajánlása szól. Az ajánlásban bemutatott módszerek alkalmazásához készült a Tanács megbízásából egy Döntéstechnológiai Útmutató is, amely nem a Tanács hivatalos álláspontja, de nagyon hasznos segítséget nyújt.)

Az összességében legelőnyösebb ajánlat megítélésére szolgáló részszempontokat az ajánlatkérőnek az alábbi követelményeknek megfelelően kell előre, az ajánlati felhívásban meghatároznia:

A) a részszempontok körében nem értékelhető az ajánlattevő szerződés teljesítéséhez szükséges pénzügyi és gazdasági, valamint műszaki, illetőleg szakmai alkalmassága *(az alkalmasságot – mint arra már több helyen is utaltam – elkülönítetten kell vizsgálni, és csak az alkalmas jelöltek érvényes ajánlatát lehet a bírálati szempontok szerint értékelni.);*

B) a részszempontok között mindig meg kell adni az ellenszolgáltatás mértékének részszempontját *(az ár kötelező részszempont);*

C) a részszempontoknak mennyiségi vagy más módon értékelhető tényezőknél kell alapulniuk, a közbeszerzés tárgyával, illetőleg a szerződés lényeges feltételeivel kell kapcsolatban állniuk (az ellenszolgáltatáson kívül például: a minőség, műszaki érték, esztétikai és funkcionális tulajdonságok, környezetvédelmi tulajdonságok, működési költségek, gazdaságosság-költséghatékonyság, vevőszolgálat és műszaki segítségnyújtás, pótalkat-

⁹⁷ a 2003. évi CXXIX. tv. indokolása (57.§-hoz)

részek biztosítása, készletbiztonság, a teljesítés időpontja, időszaka) („A minőségi vagy szakértői típusú részzempontokkal kapcsolatban az ajánlatok összehasonlíthatósága érdekében ilyen esetben is irányadó, hogy a részzempontoknak értékelhető tényezőkön kell alapulniuk. Ennek során törekedni kell tehát arra, hogy rögzítésre kerüljenek legalább a megajánlások összevetésének alapját képező szakmailag megítélhető jellemzők, amelyek vizsgálata történhet például teszteléssel, vagy szakértői csoport bevonásával. Amennyiben az ajánlatkérő úgynevezett „más módon értékelhető” részzempontokat, illetőleg alszempontokat határoz meg, a pontkiosztás módszereként olyan bírálati módszert kell meghatároznia, amely az ilyen típusú szempontok értékelésére lehetőséget biztosít. Erre az esetre nézve megfelelő megoldás lehet például a szakmai zsűri alkalmazása.”⁹⁸)

D) a részzempontok nem eredményezhetik ugyanazon ajánlati tartalmi elem többszöri értékelését;

E) ha részzempont körében alszempontok is meghatározásra kerülnek, alszempontonként azok – tényleges jelentőségével arányban álló – súlyszámát is meg kell adni [57. § (4) bek.]. („Az alszempontok súlyszámait úgy célszerű megadni, hogy azok összege egyezzen meg az adott részzempontokhoz tartozó súlyszámmal. Az ajánlatkérő az alszempontok súlyszámát úgy is meghatározhatja, hogy valamennyi alszempont azonos súlyszámmal rendelkezik. Az alszempontok kialakítását illetően ...azok körében további szempont (tartalmi elem) meghatározására nincsen mód”.⁹⁹)

A Kbt. (az irányelvekhez hasonlóan) példálózó felsorolást ad arra vonatkozóan, hogy az ellenszolgáltatáson kívül milyen részzempontokat lehet megállapítani. Ilyen részzempont lehet a minőség, a műszaki érték, az esztétikai és funkcionális tulajdonságok, a környezetvédelmi tulajdonságok, működési költségek, gazdaságosság, költséghatékonyság, vevőszolgálat és műszaki segítségnyújtás, pótalkatrészek biztosítása, készletbiztonság, teljesítés időpontja, időszaka stb. Ez a felsorolás tehát nem teljes, az ajánlatkérő egyéb részzempontokat is megállapíthat, ezeknek azonban meg kell felelniük bizonyos alapvető kritériumoknak.

Az összességében legelőnyösebb ajánlat részzempontjaival szemben támasztott legfontosabb követelményeket Európai Bírósági esetek állapították meg (C-470/99, C-315/01, C-19/00, C-331/04, 532/06), többek között a már többször hivatkozott C-31/87 számú ügyben¹⁰⁰ született döntés.

Az összességében legelőnyösebb ajánlat kiválasztása esetén használt részzempontokkal szemben az alábbi együttes követelményeket támasztja a közösségi gyakorlat, és így a Kbt. is:

- A) objektívnak kell lenniük, mindenféle mesterséges kritérium tilos,
- B) mennyiségi vagy más módon értékelhető tényezőkön kell alapulniuk,
- C) a felhívásban előre közzé kell tenni ezeket a szempontokat,

⁹⁸ Közbeszerzések Tanácsa 2/2004. sz. módosított ajánlás II/5.

⁹⁹ Közbeszerzések Tanácsa 2/2004. sz. módosított ajánlása, II/4.

¹⁰⁰ Gebroeders Beentjes BV v State of the Netherlands. 61987J0031

D) szorosan a közbeszerzés tárgyához, illetve a szerződés lényeges feltételeihez kell kapcsolódniuk,

E) nem lehethetnek diszkriminatívak,

F) meg kell felelniük a Római Szerződés alapelveinek,

G) úgy kell ezeket meghatározni, hogy elbírálásuk során ténylegesen az összességében legelőnyösebb ajánlat kiválasztásához vezessenek,

H) a részszerzőpontok körében nem értékelhető az ajánlattevő szerződés teljesítéséhez szükséges pénzügyi és gazdasági, valamint műszaki illetve szakmai alkalmassága,

I) az ellenszolgáltatás mértékének részszerzőpontját minden esetben elő kell írni,

J) a részszerzőpontok nem eredményezhetik ugyanazon ajánlati elem többszöri értékelését.

A részszerzőpontok között szerepel a **környezetvédelmi tulajdonság** is, amely bővebb magyarázatot igényel. Az ajánlatkérőknek egyre inkább a környezetkímélő termékeket, szolgáltatásokat stb. kell előnyben részesíteniük, amihez a környezetvédelmi tulajdonság, mint bírálati részszerzőpont alkalmazásának lehetősége sokat segíthet. Erre a részszerzőpontra is vonatkoznak azonban a többi részszerzőponttal szemben támasztott és fent ismertetett követelmények. Az Európai Bíróság a környezetvédelmi szempontoknak az ajánlatok elbírálása során történő figyelembevételével kapcsolatban a C-513/99 számú ügyben¹⁰¹ hozott jelentős döntést. Megerősítette, hogy az irányelvek rendelkezései, amelyek felsorolják az összességében legelőnyösebb ajánlat elbírálásánál figyelembe vehető részszerzőpontokat, csak példálózó jellegűek. A részszerzőpontoknak a Bíróság véleménye szerint nem kell pusztán gazdasági szempontoknak lenniük, hiszen az irányelvek is utalnak, pl. az esztétikára. Ebből a tényből kiindulva a környezetvédelmi tulajdonság is lehet bírálati részszerzőpont, de csak abban az esetben, ha:

- megfelel a Római Szerződés alapelveinek,
- előre közzéteszik,
- objektív,
- szorosan a beszerzés tárgyához kapcsolódik,
- nem ad az ajánlatkérőnek korlátozásmentes választási (bírálati) jogot,
- és nem diszkriminatív.

A „korlátozásmentes választási (bírálati) jog” igényel még némi magyarázatot. A fenti hivatkozott bírósági ügyben a környezetvédelmi követelményeket az ajánlatkérő úgy írta elő, hogy pontosan meghatározta a bírálat során figyelembe vételre kerülő zajkibocsátási, illetve nitrogén-oxid-

¹⁰¹ Concordia Bus Finland Oy Ab, formerly Stagecoach Finland Oy Ab v Helsingin kaupunki and HKL-Bussiliikenne, 61999J0513

kibocsátási szintet a beszerezni kívánt autóbuszok tekintetében, és ennek alapján pontozott. A környezetvédelmi tulajdonságot tehát mérhető és értékelhető szempontok szerint, objektíven határozta meg. Ilyen szempont lehet még az energiafelhasználás mértéke, a környezetterhelési jellemző, az energiaigényesség, a környezetbarát technológia, az energia, stb.

A 2003-ban meghozott **C-448/01**¹⁰² számú döntésében az Európai Bíróság kiegészítette a fenti követelményeket. Ebben az ügyben az ajánlatkérő villamos energiát vásárolt, és azzal az ajánlattevővel szándékozott szerződést kötni, aki legalább egy meghatározott (minimum) mennyiségű (amely megegyezett az ajánlatkérő becsült éves fogyasztásával) alternatív források felhasználásával előállított energiát tud szállítani. A bírálat során viszont azt kívánta értékelni, hogy melyik ajánlattevő tud minél több megújuló energiából származó áramot előállítani (a kiíró várható fogyasztásán felül). Az Európai Bíróság álláspontja szerint általánosságban elfogadható kritérium, hogy a megvásárolandó energia alternatív energia legyen, ha ez a részszerzőpont mindenben megfelel a korábbi ítéletben megfogalmazott (és fent részletezett) követelményeknek. Azt azonban már nem találta jogszerűnek, hogy az adott esetben az ajánlatkérő a bírálat során csak a becsült éves fogyasztását meghaladó mértékű alternatív energia mennyiséget vette figyelembe, azaz ténylegesen azt vizsgálta, hogy az ajánlattevő milyen mennyiségű alternatív forrásból származó energiát képes szállítani a fogyasztók egy meg nem határozott csoportja számára. A kritérium ebben a formában nem kapcsolódik szorosan a beszerzés tárgyához, mert nem csak az ajánlatkérő szükségletét veszi figyelembe, tehát sérti a közösségi jogot.

Az ajánlatkérő a közbeszerzési eljárásban nem kérte annak bizonyítását, hogy a szállított energia ténylegesen alternatív forrásból származik, mert ennek ellenőrzésére nem rendelkezett műszaki lehetőségekkel. Az olyan kritériumok előírása, amelyeket nem lehet hatékonyan ellenőrizni, a Bíróság álláspontja szerint sértik a közösségi jogot, és az alapelveket.

„A közbeszerzési eljárásokban – alapvetően a kiírás és az elbírálás során – ugyanis fontos szempont az is, hogy az ajánlatkérő a környezetet kevésbé szennyező, terhelő megoldásokat részesítse előnyben. Ennek során mérlegelési szempontok lehetnek például a beszerzendő termékek környezetterhelési jellemzői, építési beruházás esetén a létesítmény üzemeltetésének energiaigényessége, a szigetelés és az energiaellátás módja vagy éppen a környezetvédelmi szempontból legkorszerűbbnek ítélt elérhető technika, technológia alkalmazása. Ugyanez vonatkozik a szolgáltatás megrendelések esetére, ahol például az üzemeltetést illetően vehetők figyelembe a környezetkímélő elvárások (a takarítás, illetve az épület energiaellátásának módja, belső szállítás elektromos hajtású járműveken stb.), valamint a fogyóeszközök szállítóival és az alvállalkozókkal kötött szerződések (pl. környezetbarát alapanyagok, újrahasznosíthatóság) esetében is. Ugyancsak előnyben lehet részesíteni a káros környezeti hatásoktól mentes technológiával készülő anyagok vagy környezetbarát minősítést szerzett (ökocímkés) termékek felhasználását. Ez utóbbi termékek környezetkímélő voltát teljes életciklusukra kiterjedő elemzést alkalmazó minősítési eljárás garantálja.”¹⁰³

A NYERTES AJÁNLAT KIVÁLASZTÁSA

¹⁰² EVN AG et Wienstrom GmbH v Republik Österreich

¹⁰³ a 2003. évi CXXIX. tv. indokolása II. rész

Ha az ajánlatkérő az összességében legelőnyösebb ajánlatot kívánja kiválasztani, akkor az ajánlatoknak a bírálati részszerpontok szerinti tartalmi elemeit az ajánlati felhívásban meghatározott pontthatarok között értékeli az 57. § (3) bekezdésének d) pontja alapján meghatározott módszerrel, majd az egyes tartalmi elemekre adott értékelési pontszámot megszorozza a súlyszámmal, a szorzatokat pedig ajánlatonként összeadja. Az az ajánlat az összességében legelőnyösebb, amelynek összpontszáma a legnagyobb.

Ha több ajánlatnak azonos a fentiek szerint kiszámított összpontszáma, az az ajánlat minősül az összességében legelőnyösebbnek, amely alacsonyabb ellenszolgáltatást tartalmaz; azonos ellenszolgáltatás esetében pedig az az ajánlat, amely a nem egyenlő értékelési pontszámot kapott részszerpontok közül a legmagasabb súlyszámú részszerpontra nagyobb értékelési pontszámot kapott [90. § (1)–(2) bek.].

Az ajánlatkérő jogosult közjegyző jelenlétében sorsolást tartani és a sorsolás alapján kiválasztott ajánlattevőt az eljárás nyertesének nyilvánítani, ha

a) az ajánlatkérő a legalacsonyabb összegű ellenszolgáltatást tartalmazó ajánlatot kívánja kiválasztani, de a legalacsonyabb összegű ellenszolgáltatást két vagy több ajánlat azonos összegben tartalmazza, vagy

b) az ajánlatok bírálati szerpontja az összességében legelőnyösebb ajánlat kiválasztása, de az összességében legelőnyösebb ajánlat a (2) bekezdés alkalmazásával sem állapítható meg.

Az a) pont szerinti esetben az azonos ellenszolgáltatást tartalmazó, a b) pont szerinti esetben pedig az azonos összpontszámmal értékelt érvényes ajánlatot benyújtó ajánlattevők közül kell sorsolással kiválasztani az eljárás nyertesét (90. § (3)–(4) bek.).

Az ajánlatkérő az ajánlatok értékelését követően elektronikus árlejtést kezdeményezhet, amennyiben azt az ajánlati felhívásban előzetesen jelezte. Az elektronikus árlejtés részletes szabályait külön jogszabály határozza meg (90. § (5) bek.).

AZ ELJÁRÁS NYERTESE

Az eljárás nyertese az az ajánlattevő, aki az ajánlatkérő részére az ajánlati felhívásban és a dokumentációban meghatározott feltételek alapján, valamint a bírálati szerpontok egyike szerint a legkedvezőbb érvényes ajánlatot tette (91. § (1) bek.).

Az ajánlatkérő csak az eljárás nyertesével vagy

a) az eljárás nyertesének visszalépése, vagy

b) az eljárás nyertesének a 60. § (1) bekezdésének, valamint – ha az ajánlatkérő azt előírta – a 61. § (1), illetőleg (2) bekezdésének hatálya alá nem tartozásával kapcsolatos hamis nyilatkozata vagy ezen kizáró okokkal kapcsolatos igazolás(ok) benyújtásának elmulasztása esetében az ajánlatok értékelése során [81. § (4) bekezdés]

a következı legkedvezıbb ajánlatot tevınek minısített szervezettel (személlyel) kötheti meg a szerzıdést (91. § (2) bek.).

(Bár a fenti törvényi elıírás nem teljesen egyértelmı, az ajánlatkérı a második legkedvezıbb ajánlatot tevı ajánlattevıvel csak akkor köthet szerzıdést, akár az a), akár a b) pont szerinti esetben – ha erre az eljárást megindító felhívásban utalt, és ezt az ajánlattevıt az eredményhirdetésen megjelölte.)

EREDMÉNYTELEN ELJÁRÁS

Eredménytelen az eljárás, ha

- a) nem nyújtottak be ajánlatot;
- b) kizárólag érvénytelen ajánlatokat nyújtottak be;
- c) egyik ajánlattevı sem vagy az összességében legelınyösebb ajánlatot tevı sem tett – az ajánlatkérı rendelkezésére álló anyagi fedezet mértékére tekintettel – megfelelı ajánlatot;
- d) az ajánlatkérı az eljárást a szerzıdés megkötésére, illetıleg teljesítésére képtelenné válása miatt (82. §) eredménytelenné nyilvánítja;
- e) valamelyik ajánlattevınek az eljárás tisztaságát vagy a többi ajánlattevı érdekeit súlyosan sértı cselekménye miatt az ajánlatkérı az eljárás érvénytelenítésérıl dönt;
- f) a békéltetési eljárás alapján az ajánlatkérı az eljárás érvénytelenítésérıl dönt;
- g) a Közbeszerzési Döntıbizottság megsemmisíti az ajánlatkérı valamely döntését, és az ajánlatkérı új közbeszerzési eljárás lefolytatását határozza el, vagy eláll az eljárás lefolytatásának szándékától (92. §).

Az ajánlatkérı eredménytelennek nyilváníthatja az eljárást, ha egyetlen ajánlatot nyújtottak be, akkor is, ha az egyetlen benyújtott ajánlat érvényes (A törvény nem ír elı indokolási kötelezettséget).

Eredménytelen az eljárás, ha több ajánlatot nyújtottak be, de a benyújtott ajánlatok között csak egyetlen érvényes ajánlat van (Kötelezı eredménytelenségi ok!!).

Nem lehet az eljárást e § szerint eredménytelennek nyilvánítani akkor, ha az ajánlatkérı elızı eljárása e § szerint eredménytelen volt, és az eljárást az ajánlatkérı ugyanazon beszerzési tárgyra folytatja le, úgy, hogy az eljárást megindító felhívás és dokumentáció tartalma az elızı eljáráshoz képest nem változott (92/A.§).

AZ ELJÁRÁS EREDMÉNYÉNEK MEGVÁLTOZTATÁSA

A Kbt. 2009. április elsejétől hatályos rendelkezései szerint ilyen lehetősége az ajánlatkérőnek 2010. január elsejéig nincsen.

ELEKTRONIKUS ÁRLEJTÉS

Az elektronikus árlejtés alkalmazását az új klasszikus (és az új közszolgáltatói) irányelv teszi lehetővé. Ez nem egy új eljárásfajta, hanem az ajánlatok bírálata során alkalmazható technika, amelynek a nemzeti jogba való átültetése nem kötelező a tagállamok számára.

Az új klasszikus irányelv 54. cikke meghatározza az árlejtés közösségi fogalmát, és rögzíti a legfontosabb szabályokat annak érdekében, hogy alkalmazása nem sértse az egyenlő bánásmód, a diszkrimináció tilalmának, és az átláthatóságnak az alapelveit. A szabályozás azonban csak keretjellegű, a részletes előírásokat a tagállamoknak kell meghatározniuk. Az irányelv hangsúlyozza, hogy elektronikus árlejtés csak olyan építési beruházás, árubeszerzés vagy szolgáltatás megrendelés esetében alkalmazható, amelyekkel kapcsolatban a szerződéses feltételek pontosan meghatározhatók. Ez különösen az ismétlődő beszerzések esetében lehetséges.

Az árlejtés folyamata során gondoskodni kell arról, hogy az árlejtésben résztvevő ajánlattevők rangsorát, annak bármelyik szakaszában meg lehessen állapítani.

Az ajánlatkérő az árlejtés során az ajánlattevőket új, lefelé korrigált árak előterjesztésére, illetve összességében legelőnyösebb ajánlat esetén, az egyéb bírálati szempontok módosítására kérheti fel. Az átláthatóság elvének való megfelelés biztosítása érdekében, az elektronikus árlejtés tárgyát csak az automatikusan, elektronikus eszközökkel, és az ajánlatkérő szerv beavatkozása vagy értékelése nélkül történő elbírálásra alkalmas elemek képezhetik, azaz olyan számszerűsíthető elemek, amelyek számjegyekkel, vagy százalékkal kifejezhetők.

Így egyes építési beruházásra, vagy szolgáltatás megrendelésre irányuló megrendelések, amelyek tárgya valamely szellemi teljesítmény (pl. építési beruházás terve) nem képezhetik elektronikus árlejtés tárgyát.

A Kbt. a 4. §-ában az Értelmező rendelkezések között, a 3/A pontban meghatározza az elektronikus árlejtés fogalmát: „A közbeszerzési eljárás részét képező olyan ismétlődő folyamat, amely az ajánlatoknak a 81. § (4) bekezdése szerinti értékelését követően új, az ellenszolgáltatás mértékére, illetőleg az ajánlatnak a bírálati részszempontok szerinti egyes tartalmi elemeire vonatkozó kedvezőbb ajánlat megtételét, és az ajánlatok rangsorolását elektronikus eszköz segítségével automatizáltan teszi lehetővé.”

Az árlejtés teljes mértékben elektronikus folyamat, és csak az ajánlatok elbírálása után folytatható le. „Minden, elfogadható ajánlatot benyújtó ajánlattevőt elektronikus úton egyidejűleg fel kell hívni arra, hogy nyújtson be újabb árajánlatot, és/vagy egyéb számszerűsíthető ajánlati feltételeket, amelyeknek az előző ajánlathoz képest a licitáláshoz szükséges minimális eltéréssel kell rendelkezniük. Az ajánlatkérő köteles az elektronikus árlejtés minden szakaszában az összes ajánlattevőt haladéktalanul megfelelő információval ellátni annak érdekében, hogy az ajánlattevő bármikor meggyőződhessen relatív rangsorolásáról. Az ajánlatkérő az elektronikus árlejtést akkor zárja le, ha elérkezett az árlejtésben való részvételre irányuló felhívásban előre megállapított nap/időpont; ha nem kap több olyan új árajánlatot, vagy egyéb új számszerűsíthető ajánlati feltételt, amely megfe-

lelne a minimális eltérésre vonatkozó követelményeknek; illetve ha az elektronikus árlejtésben való részvételre vonatkozó felhívásban megállapított árlejtési szakaszok befejeződtek.”¹⁰⁴

A nyílt eljárás szabályai között a 90. § (5) bekezdésében a Kbt. úgy rendelkezik, hogy az ajánlatkérő az ajánlatok értékelését követően elektronikus árlejtést kezdeményezhet, amennyiben azt az ajánlati felhívásban előzetesen jelezte. Az elektronikus árlejtés részletes szabályait a 257/2007. (X. 4.) Kormányrendelet tartalmazza.

A jogszabály meghatározza az árlejtés alkalmazási körét, a felhívás és a dokumentáció kötelező tartalmi elemeit, az ajánlattevők értesítésének, az informatikai rendszer működése megismerésének a módját, az árlejtés folyamatát, az üzemzavar esetén követendő eljárást, a jogorvoslatra vonatkozó rendelkezéseket.

16. A SZERZŐDÉS TELJESÍTÉSÉRE VONATKOZÓ ELŐÍRÁSOK

A SZERZŐDÉS TELJESÍTÉSÉRE VONATKOZÓ ELŐÍRÁSOK

A) A szerződést a közbeszerzési eljárás alapján nyertes ajánlattevőként (91. § (2) bek.) szerződő félnek kell teljesítenie. Abban az esetben, ha az ajánlatkérő lehetővé tette, vagy megkövetelte gazdálkodó szervezet (projekttársaság) létrehozását, a nyertes ajánlattevő, illetve ajánlattevők (közös ajánlattétel esetében) kizárólagos részesedésével létrehozott gazdálkodó szervezetnek kell teljesítenie (304. § (1) bek.).

B) Az ajánlattevőnek, vagy a közös ajánlattevőknek legalább a közbeszerzés értékének ötven százalékát saját maguk kell, hogy teljesítsék (304. § (2) bek.).

C) Az ajánlattevő teljesítésében csak az ajánlatban megjelölt alvállalkozó működhet közre; ebben az esetben az alvállalkozó sem vehet igénybe saját teljesítésének tíz százalékát meghaladó mértékben teljesítési segédet. Ha a szerződéskötést követően – a szerződéskötéskor előre nem látható ok következtében – beállott lényeges körülmény miatt a szerződés vagy annak egy része nem lenne teljesíthető a megjelölt alvállalkozóval, az ajánlatkérőként szerződő fél más megjelölt szervezet (személy) közreműködéséhez is hozzájárulhat, ha az megfelel a közbeszerzési eljárásban az alvállalkozókra meghatározott követelményeknek (304. § (3) bek.).

¹⁰⁴ 2005. évi CLXXII. tv. indokolása (2. §-hoz)

D) Az ajánlatkérő a szerződés teljesítésének elismeréséről (teljesítés – igazolás) vagy az elismerés megtagadásáról – ha jogszabály másként nem rendelkezik – legkésőbb az ajánlattevő teljesítésétől, vagy az erről szóló írásbeli értesítés kézhezvételétől számított tizenöt napon belül írásban köteles nyilatkozni (305. § (1) bek.).

E) Építési beruházás megvalósítására kötött építési szerződés esetén az ajánlatkérő, amennyiben az ajánlattevő írásbeli értesítésére (készre jelentés) a szerződésben az átadás – átvételi eljárás megkezdésére meghatározott határidőt követő tizenöt napon belül nem kezdi meg az átadás – átvételi eljárást, vagy megkezdi, de nem fejezi be a szerződésben meghatározott határidőben, az ajánlattevő kérésére, a teljesítésigazolást köteles kiadni (305. § (2) bek.).

F) Az ajánlatkérő köteles az ajánlattevőnek a szerződésben meghatározott módon és tartalommal való teljesítésétől számított legkésőbb harminc – az Európai Unióból származó forrásból támogatott közbeszerzésekre irányuló eljárások esetében hatvan – napon belül az ellenszolgáltatást teljesíteni, kivéve, ha törvény eltérően rendelkezik, vagy a felek az ellenszolgáltatás halasztott, illetőleg részletekben történő teljesítésében állapodtak meg.

Az ajánlatkérő által igazolt szerződésszerű teljesítés esetén, a fent meghatározott határidő eredménytelen elteltét követően az ajánlattevő azonnali beszedési megbízást nyújthat be a klasszikus ajánlatkérő bankszámlája terhére (305. § (3)-(4) bekezdések).

G) Amennyiben az ajánlattevő az alvállalkozóval kötött szerződésben kikötött ellenszolgáltatást teljesítette, vagy annak teljesítését megtagadta az ajánlatában – vagy előre nem látható körülmények miatt az ajánlatkérő hozzájárulásával a teljesítésbe bevont új alvállalkozó esetén a szerződésben – megjelölt alvállalkozója felé, erről az ajánlatkérőt haladéktalanul köteles tájékoztatni. Amennyiben az ajánlattevő bejelentési kötelezettségének öt napon belül nem tesz eleget, az alvállalkozó maga jogosult a jogszabályban meghatározott adatoknak az ajánlatkérő felé történő bejelentésére. Az ajánlatkérő haladéktalanul gondoskodik ezen adatoknak a honlapján – amennyiben rendelkezik honlappal – történő közzétételéről.

A fent hivatkozott tájékoztatásnak legalább a következőket kell tartalmaznia:

- a) a közbeszerzési eljárás megjelölését, illetve hivatkozást az eljárást megindító felhívásra;
- b) ajánlattevő és alvállalkozó megjelölése;
- c) az ellenszolgáltatás mértékét, teljesítésének feltételeit, illetőleg hivatkozást a vonatkozó jogszabályokra;
- d) a szerződés tárgyát és teljesítésének időpontját;
- e) az ellenszolgáltatás teljesítésének időpontját, vagy a teljesítés megtagadásának okát (305. § (5)-(6) bekezdések.).

A 17/C.§ (1) bek. h) pontja szerint a fenti adatokat 5 munkanapon belül kell az ajánlatkérőnek a honlapján közzétennie. Amennyiben nem rendelkezik honlappal, ezen új rendelkezés szerint az nem mentesíti a közzétételi kötelezettség alól, mert akkor az információkat a Közbeszerzések Ta-

nácsa honlapján kell megjelentetnie (2009. október elsejétől a Tanács honlapján minden esetben kötelező a közzététel. Az öt munkanapot megítélés szerint a bejelentések megtörténtének időpontjától kell számítani. Bár a törvény 305. § (5) bekezdése haladéktalan közzétételt ír elő, a 17/C. § viszont 5 munkanapot, megítélés szerint a jelen esetben a törvénybe később beiktatott rendelkezést, azaz az 5 munkanapos határidőt kell alkalmazni).

H) Az ajánlatkérőként szerződő fél, ha a nyertes ajánlattevő részére gazdasági társaság alapítását írja elő (52. §), és az ajánlattevő a társasági szerződés megkötését, illetőleg az alapszabály elfogadását a szerződés aláírásától számított húsz napon belül a cégbírósághoz nem jelenti be, a szerződést felmondhatja (306. § (1) bek.).

I) Építési beruházás esetében az ajánlattevő köteles megfelelő felelősségbiztosítási szerződést kötni, és a közbeszerzési eljárás alapján megkötött szerződés teljesítése során az ajánlatkérőként szerződő fél – külön jogszabályban meghatározott feltételek szerint – köteles a munkát megbízott helyszíni képviselője (műszaki ellenőr) útján ellenőrizni (306.§ (2)-(3) bek.).

J) A szerződés módosításáról szóló rendelkezések, illetve a fenti A), B) C) és H) és I) pontokban meghatározott feltételek a szerződésnek akkor is részei, ha a felek erről nem, vagy eltérően állapodnak meg (306. § (4) bek.)

K) Semmis a közbeszerzési eljárás alapján megkötött szerződés azon rendelkezése, amely

a) kizárja vagy korlátozza az ajánlatkérő szerződésszegése esetére irányadó jogkövetkezmények alkalmazását, vagy

b) a késedelmi kamatra vonatkozóan a Ptk. 301/A. §-ának (2) és (3) bekezdésében foglaltaktól a jogosult terhére tér el. (306/A.§ (1) bek.).

(Ptk. 301/A. (2) bek: A késedelmi kamat mértéke a késedelemmel érintett naptári félétvet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamat hét százalékkal növelt összege.

(3) bek.: A kamatfizetési kötelezettség a jogosult fizetési felszólításának (számlájának) kézhezvételétől számított harminc nap elteltétől esedékes, illetve a jogosult teljesítésétől számított harminc nap elteltétől, ha a jogosult fizetési felszólításának (számlájának) kézhezvétele a jogosult teljesítése megelőzte, vagy a kézhezvétel időpontja nem állapítható meg.)

(Folyamatban van egy új PTK elfogadása, emiatt a jogszabályi hivatkozás száma változik, illetve a tartalma is változhat.)

L) Az ajánlatkérő a közbeszerzési eljárás alapján megkötött szerződésen alapuló ellenszolgáltatásból eredő tartozásával szemben csak a jogosult által elismert, egyenmű és lejárt követelését számíthatja be. (306/A.§ (2) bek.).

M) A közbeszerzési eljárás alapján megkötött szerződésekre egyebekben a Ptk. rendelkezéseit kell alkalmazni (306/A. § (3) bek.).

N) Ha a közbeszerzési szerződés teljesítése érdekében a nyertes ajánlattevő (ajánlattevők) projekt-társaságot hoztak létre, a nyertes ajánlattevőként szerződő fél kifejezés alatt a projekt-társaságot kell érteni (305. § (7) bek.).

☞ A SZERZŐDÉS MÓDOSÍTÁSA

A felek csak akkor módosíthatják a szerződésnek a felhívás, a dokumentáció feltételei, illetőleg az ajánlat tartalma alapján meghatározott részét, ha a szerződéskötést követően – a szerződéskötés-kor előre nem látható ok következtében – beállott körülmény miatt a szerződés valamelyik fél lényeges jogos érdekét sérti (303. §). Ilyen ok lehet, ha az ajánlatkérő támogatás iránti kérelmét nem fogadják el (48. § (4) bek.).

☞ HIRDETMÉNYEK A TELJESÍTÉSRŐL ÉS A MÓDOSÍTÁSRÓL

Az ajánlatkérő köteles a szerződés módosításáról, valamint a szerződés teljesítéséről a nemzeti hirdetményminta rendeletben meghatározott minta szerint tájékoztatót készíteni, és hirdetmény útján a Közbeszerzési Értesítőben közzétenni. A hirdetményt legkésőbb a szerződés módosításától, illetőleg a szerződés teljesítésétől számított öt **munkanapon** belül kell feladni. Az egy évnél hosszabb vagy határozatlan időre kötött szerződés esetében a szerződés megkötésétől számítva évenként kell a szerződés részteljesítéséről tájékoztatót készíteni. A szerződés teljesítésére vonatkozó tájékoztatási kötelezettség körében – ha a teljesítés eltérő időpont(ok)ban történik – külön meg kell jelölni a szerződés teljesítésének az ajánlatkérő által elismert időpontját, továbbá az ellenszolgáltatás teljesítésének időpontját. A tájékoztatóban az ajánlattevőként szerződő félnek nyilatkoznia kell, hogy egyetért-e az abban foglaltakkal (307. § (1) bek.).

Módosítás: nemzeti hirdetményminta rendelet 5. számú melléklet

Teljesítés: nemzeti hirdetményminta rendelet 6. számú melléklet

Közösségi eljárásrendben lefolytatott közbeszerzési eljárások eredményeként megkötött szerződés módosításáról és teljesítéséről is csak a Közbeszerzési Értesítőben kell hirdetményt közzétenni, az Európai Unió Hivatalos Lapjában nem.

A 17/C. § (1) bek. e) pontja előírja, hogy az ajánlatkérő 5 munkanapon belül köteles a honlapján – ha nem rendelkezik honlappal a Közbeszerzések Tanácsa honlapján – közzétenni a szerződés módosításáról, teljesítéséről szóló tájékoztatót tartalmazó hirdetményt. A tájékoztatóknak a honlapon öt évig elérhetőnek kell lenniük (2009. október elsejétől a Tanács honlapján minden esetben kötelező a közzététel.).

A 307. § (2) bekezdése ettől eltérő rendelkezéseket tartalmaz, mert haladéktalan közzétételt ír elő, illetve csak abban az esetben teszi kötelezővé a honlapon történő közzétételt, ha az ajánlatkérő rendelkezik honlappal.

Megítélésem szerint jelen esetben a törvénybe később beiktatott 17/C. § rendelkezéseit kell alkalmazni.

A 17/C § (2) bekezdése szerint az ajánlatkérő a közbeszerzési eljárás eredményeként megkötött szerződés teljesítését követően vagy teljesítésének elmaradása esetén – a szerződés teljesítéséről szóló tájékoztatóban foglaltak mellett - haladéktalanul tájékoztatást ad a teljesítés megtörténtéről, a teljesítéssel kapcsolatban esetlegesen felmerült problémákról, adott esetben a teljesítés elmar-

dásának okáról. Arra vonatkozóan, hogy ezt pontosan milyen formában kell megtenni, a rendelkezést beiktató 2008. évi CVIII. törvény indokolása sem ad magyarázatot.

☞ PROJEKTTÁRSASÁG TELJESÍTÉSE

Ha a közbeszerzési szerződés (azaz a nyertessel/nyertesekkel az eljárás végén kötendő szerződés) teljesítése érdekében a nyertes ajánlattevő (ajánlattevők) projektársaságot hoznak létre, a közbeszerzési szerződésben az ajánlatkérőnek elő kell írnia, hogy az abban foglalt jogok és kötelezettségek a projektársaság létrejöttének időpontjától a projektársaságot illetik meg, illetőleg terhelik. Ebben az esetben az ajánlatban megjelölt alvállalkozók a projektársasággal kötelesek a közbeszerzési szerződés teljesítéséhez szükséges szerződést (szerződéseket) megkötöni.

Az ajánlatkérő és a projektársaság közötti szerződésre egyebekben a közbeszerzési szerződésekre vonatkozó szabályokat – így különösen a szerződések nyilvánosságára, kötelező tartalmára és módosítására vonatkozó, továbbá a szerződések teljesítésének ellenőrzésével kapcsolatban a Kbt-ben vagy más jogszabályban foglalt előírásokat – is alkalmazni kell.

A projektársaság és a nyertes ajánlattevő (ajánlattevők) a szerződés teljesítéséért egyetemlegesen felelnek.

A projektársaság csak a közbeszerzési szerződés teljesítése érdekében szükséges tevékenységet végezhet és szerződéseket köthet, más gazdálkodó szervezetben részesedést nem szerezhet, valamint nem alakulhat át.

A projektársaságban a nyertes ajánlattevőn (ajánlattevőkön) kívül más nem szerezhet részesedést. *(Magát a társaságot is csak a nyertes ajánlattevő/ajánlattevők részvételével lehet létrehozni. A külső személyek tulajdonszerzésének tilalma a közbeszerzési szerződés teljesítésének teljes időtartama alatt fennáll.)* A projektársaság alaptőkéjét és alaptőkéen felüli vagyonát – ide nem értve az osztalékot – az alapítók nem vonhatják el.

A nyertes ajánlattevő (ajánlattevők) a projektársaságot akkor szüntetheti(k) meg, ha

- a) a projektársaság a közbeszerzési szerződésben foglaltakat teljesítette és az ajánlatkérővel az egymás felé fennálló elszámolási kötelezettségeket is teljesítették, vagy
- b) a nyertes ajánlattevő (ajánlattevők) a közbeszerzési szerződésből, valamint a közbeszerzési szerződés teljesítése érdekében kötött szerződésből származó jogokat és kötelezettségeket a projektársaságtól teljes egészében átvállalták (304/A.§ (1)-(6) bekezdések).

17. RÉSZVÉTELI FELHÍVÁS KÉTSZAKASZOS ELJÁRÁSOKBAN

A **meghívásos és a hirdetmény közzétételével induló tárgyalásos eljárás, illetve a versenypárbeszéd** (továbbiakban két szakaszból álló eljárások) részvételi felhívással indulnak, amelyet az ajánlatkérő hirdetmény útján köteles közzétenni.

A részvételi felhívást tartalmazó hirdetményt a közösségi hirdetményminta rendelet II. számú mellékletében meghatározott minta szerint kell elkészíteni [101. § (1) bek.] A Kbt. a nyílt eljárás rendelkezései között előírja, hogy az ajánlati felhívást minden esetben magyar nyelven is el kell készíteni. Ez a rendelkezés - a nyílt eljárás szabályainak kötelező alkalmazása miatt - a részvételi felhívásra is irányadó (49. §).

A hirdetményt az Európai Közösségek Hivatalos Kiadványai Hivatala részére történő feladást követően, 5 munkanapon belül az ajánlatkérő saját honlapján is köteles közzétenni, ha nem rendelkezik honlappal, a Közbeszerzések Tanácsa honlapján. [17/C. § (1) bek. a) pont] (2009. október elsejétől a Tanács honlapján minden esetben kötelező a közzététel.). Az 5 munkanapot a hirdetmény feladásától kell számítani. Az önkormányzat a kötelező közzétételt követően a hirdetményt a helyben szokásos módon is közzéteheti.

A részvételi felhívás ellenjegyzése nélkül a közbeszerzési eljárás nem indítható meg (6. § (2) bek.)

A felhívást kizárólag akkor lehet – a szerződés megkötéséhez szükséges engedélyek megléte esetén – közzétenni, ha az ajánlatkérő rendelkezik a szerződés teljesítését biztosító anyagi fedezettel, vagy az arra vonatkozó biztosítékkal, hogy a teljesítés időpontjában az anyagi fedezet rendelkezésre áll. Ez a rendelkezés nem vonatkozik arra az esetre, ha az ajánlatkérő támogatás iránti kérelmet nyújtott be vagy fog benyújtani. [48. § (2) bek.].

A részvételi felhívásra a nyílt eljárás ajánlati felhívásával kapcsolatos rendelkezéseit kell megfelelően alkalmazni a 101. § (3)–(4) bekezdéseiben és a 120. § (2) bekezdésében, illetve a 123/B. § (1) bekezdésében foglalt (alábbiakban részletezett) eltérésekkel [101. § (2) bek.].

A JELEN FEJEZETBEN CSAK AZOKAT A SZABÁLYOKAT ISMERTETEM, AMELYEKET A KBT. A KÉT SZAKASZBÓL ÁLLÓ ELJÁRÁSOK KÖZÖS SZABÁLYAINÁL KÜLÖN KIEMEL.

Az ajánlatkérő a **meghívásos eljárásban a felhívásban** és a dokumentációban meghatározott feltételekhez kötve van [41. § (2) bek.].

17.1 A RÉSZVÉTELI FELHÍVÁS KÖTELEZŐ TARTALMI ELEMEI

1. A részvételi jelentkezés **benyújtására előírt (részvételi) határidő** [101. § (4) bek. a) pont].
2. Az a **cím, amelyre a részvételi jelentkezéseket be kell nyújtani** [101. § (4) bek. a) pont].
3. A részvételi jelentkezések **felbontásának helye, ideje** [101. § (4) bek. b) pont.] a „További információk” körében.

4. A részvételi jelentkezések **felbontásán jelenlétre** jogosultak meghatározása [101. § (4) bek. c) pont] a „További információk” körében

5. A részvételi szakasz **eredményhirdetési időpontja** [101. § (4) bek. d) pont] a „További információk” körében.

6. Az **ajánlattételi felhívás megküldésének tervezett napja** [101. § (4) bek. e) pont], amely nem lehet későbbi, mint a részvételi szakasz eredményhirdetésétől számított ötödik munkanap (119.§).

7. A részvételi jelentkezés **tartalmi és formai követelményei** a „További információk” körében [104. § (1) bek.].

8. Ha az ajánlatkérő részvételi dokumentációt készít *(csak a versenypárbeszéd esetén kötelező az ismertető készítése, a többi kétszakaszos eljárásban nem)*, a **dokumentáció rendelkezésre bocsátásának** módja, határideje, annak beszerzési helye és pénzügyi feltételei a „További információk körében”. Az ajánlatkérő előírhatja, hogy a dokumentáció megvásárlása vagy átvétele az eljárásban való részvétel feltétele [102. § (1) bek.]. A rendelkezésre bocsátással kapcsolatban azt is meg kell adni, hogy a részvételre jelentkezők mely napokon (és külön a részvételi határidő lejártának a napján) pontosan hány órától hány óráig vehetik át a dokumentációt, illetve hivatkozni kell arra, hogy kérésre megküldésre kerül.

Ha több részvételre jelentkező közösen nyújt be részvételi jelentkezést, elegendő, ha egyikük vásárolja meg vagy veszi át a részvételi dokumentációt, illetve az ismertetőt.

9. Amennyiben a **kiegészítő tájékoztatást** az ajánlatkérő **konzultáció** formájában nyújtja, a konzultáció helyének és időpontjának meghatározása [103. § (4) bek.] a „További információk” körében. A konzultáció helyszínét a lehető legpontosabban kell megadni.

10. A részvételre jelentkező pénzügyi és gazdasági, valamint műszaki, illetőleg szakmai **alkalmassága feltételeinek** és igazolásuk módjának meghatározása, a **kizáró okok és** igazolásuk módjának meghatározása (104.§ (2)-(3) bek.).

11. Felhívás arra, hogy a részvételre jelentkezőnek a részvételi jelentkezésében **meg kell jelölnie**

a) a közbeszerzésnek azt a részét, amelynek teljesítéséhez a részvételre jelentkező a közbeszerzés értékének tíz százalékát meg nem haladó mértékben alvállalkozót vesz igénybe,

b) a részvételre jelentkező által a szerződés teljesítéséhez a közbeszerzés értékének tíz százalékát meghaladó mértékben igénybe venni kívánt alvállalkozókat, valamint a közbeszerzésnek azt a részét, amelynek teljesítésében a megjelölt alvállalkozók közreműködnek,

c) a részvételre jelentkező részére a szerződés teljesítéséhez erőforrást nyújtó szervezetet. [105. § (1) bek.].

12. Ha az ajánlatkérő lehetővé teszi, hogy a részvételi jelentkezéseket ne csak írásban és zártan, közvetlenül vagy postai úton nyújtsa be a részvételre jelentkező, akkor rendelkeznie kell erről az **eltérő módon történő benyújtási** lehetőségről. Köteles tájékoztatást adni (vagy a részvételi felhívásban a

„További információk” között, vagy pedig a részvételi dokumentációban/ismertetőben) ennek a lehetőségének a technikai körülményeiről. Az ajánlatkérőnek **elő kell** írnia *(nyílt eljárásban csak elő lehet írni!)*, hogy a részvételi jelentkezést egy megadott határidő lejártáig írásban is erősítse meg a részvételre jelentkező [109. § (3) bek.].

13. Meghívásos eljárásban az ajánlatkérő által meghatározott keretszám, hirdetmény közzétételével induló tárgyalásos eljárásban pedig a **keretszám vagy létszám** [123. § (1)-(3) bekezdések., 130. § (1)-(3) bekezdések.], ha az ajánlatkérő ilyent meghatároz. Keretszám vagy létszám megadása esetén a részvételre jelentkezők közül legfeljebb a keretszám felső határáig terjedő számú, illetve a létszámnak megfelelő, alkalmas, egyben érvényes jelentkezést benyújtó jelentkezőnek küld majd az ajánlatkérő ajánlattételi felhívást. A keretszám alsó határa meghívásos eljárásban nem lehet kevesebb ötnél, hirdetményes tárgyalásos eljárásban pedig háromnál. Hirdetményes tárgyalásos eljárásban a létszám sem lehet háromnál kevesebb. A keretszámnak és a létszámnak a közbeszerzés tárgyához kell igazodnia, és minden körülmény között biztosítania kell a valódi versenyt.

14. Létszám vagy keretszám meghatározása esetén az alkalmas jelentkezők közötti **rangsorolás módja** arra az esetre, ha a létszámot vagy a keretszám felső határát meghaladja az alkalmas jelentkezők száma [123. § (4) bek., 130. § (6) bek.]. A rangsorolást a jelentkező szerződés teljesítéséhez szükséges műszaki, illetőleg szakmai alkalmasságának igazolása körében lehet meghatározni [123. § (4) bek., 130. § (6) bek.].

15. Ha hirdetmény közzétételével induló tárgyalásos eljárás esetében az ajánlatkérő megjelöli azokat, akiket az eljárásban való részvételre meg kíván hívni, ezen részvételre jelentkezők felsorolása, illetve az arra való hivatkozás, hogy a megjelölteken kívül mindazok jelentkezhetnek, akik alkalmasak a szerződés teljesítésére [130. § (4) bek.]. A kiválasztott jelentkezők nevét és címét a „További információk” körében kell megadni. Amennyiben az ajánlatkérő megjelöli az általa meg hívni kívánt jelentkezőket, és emellett létszámot vagy keretszámot is előír, a megjelöltek számát meghaladó létszámot vagy keretszámot köteles meghatározni (130. § (5) bek.).

16. A **gyorsított eljárás**, illetve a hirdetmény közzétételével indított **tárgyalásos eljárás alkalmazásának indoka**, ha az ajánlatkérő ilyen eljárásokat folytat le (136. § (1) bek.)

17. A 124. § (2) bek. a) pontjában foglalt hirdetmény közzétételével induló tárgyalásos eljárásban, ha az ajánlatkérő **elektronikus árlejtést** kíván kezdeményezni, az erre irányuló információkat (130. § (8) bek.). *(Megítélésem szerint, ha az ajánlatkérő meghívásos eljárásban szeretne elektronikus árlejtést alkalmazni, akkor erre szintén a részvételi felhívásban kell hivatkoznia.)*

18. **Versenypárbeszéd**ben a fentiekén túl:

a) az összességében legelőnyösebb ajánlat bírálati részszempontjai, a súlyszámok, pontthatárok, pontozási módszer (ez utóbbi az ajánlattételi szakaszban készített dokumentációban is megadható),

b) az ismertető rendelkezésre bocsátásával kapcsolatos információkat (123/B. § (1) bek.).

19. **Versenypárbeszéd** tartása esetén azok megjelölése a „További információk között”, akiket az ajánlatkérő részvételre meg kíván hívni. Ebben az esetben hivatkoznia kell arra, hogy a megjelölteken kívül mindazok jelentkezhetnek, akik alkalmasak a szerződés teljesítésére (123/B. § (3) bek.)

20. Annak az információnak a megadása, hogy hirdetmény közzétételével induló tárgyalásos eljárásban és versenypárbeszéd alkalmazása során **többsfordulós** tárgyalásokat vagy többsfordulós párbeszédet tart-e az ajánlatkérő annak érdekében, hogy fokozatosan csökkentse a megvitatandó megoldásokat, illetve a megtárgyalandó ajánlatok számát (123/E.§ (2) bek., 128.§ (4) bek.)

17.2 A RÉSZVÉTELI FELHÍVÁS LEHETSÉGES TARTALMI ELEMEL

1. Az ajánlattételi szakasz **eredményhirdetési időpontja** [101. § (3) bek. a) pont.] a „További információk” körében, amely megadható az ajánlattételi felhívásban is.
2. Az ajánlattételi szakaszt követő **szerződéskötés tervezett időpontja** [101. § (3) bek. a) pont] a „További információk” körében, amely megadható az ajánlattételi felhívásban is.
3. Az ajánlati **biztosíték** rendelkezésre bocsátásával kapcsolatos előírások [101. § (3) bek. b) pont] a „További információk” körében, amely megadható az ajánlattételi felhívásban is.
(A részvételi szakaszban a részvételt nem lehet biztosíték adásához kötni! 101. § (5) bek.)
4. Az ajánlattételi **dokumentáció** rendelkezése bocsátásával kapcsolatos részletes információk [101. § (3) bek. b) pont], amelyek megadhatók az ajánlattételi felhívásban is.

17.3 A RÉSZVÉTELI FELHÍVÁSBAN, ILLETVE A DOKUMENTÁCIÓBAN MEGHATÁROZOTT FELTÉTELEK MÓDOSÍTÁSA

A részvételi feltételek módosítása a részvételi határidő lejártáig lehetséges. A módosított feltételekről e határidő lejártá előtt új hirdetményt kell **közzétenni**, (nemzeti hirdetményminta rendelet 11. számú melléklete), amelyben új részvételi határidőt kell megállapítani *(a hirdetménynek tehát meg is kell jelennie a határidő lejártá előtt)*. A határidő ebben az esetben sem lehet 37 (vagy 30) napnál rövidebb [108. § (1) bek.].

A részvételre jelentkező a részvételi határidő lejártáig módosíthatja részvételi jelentkezését [108. § (3) bek.].

17.4 A RÉSZVÉTELI FELHÍVÁS VISSZAVONÁSA

A részvételi felhívás visszavonása a részvételi határidő lejártáig lehetséges. Erről a határidő lejártá előtt hirdetményt kell **feladni** közzététel céljából (nemzeti hirdetményminta rendelet 11. számú

melléklete), és egyidejűleg a részvételre jelentkezőket írásban kell tájékoztatni [108. § (2) bek.] (a hirdetménynek tehát nem kell megjelennie a határidő lejárta előtt).

Ebben az esetben a dokumentáció, illetve annak ellenértéke visszajár az ajánlattevőknek [102. § (5) bek. a) pont]!

„A kétszakaszos eljárásban a részvételi felhívás az előírt szabályoknak megfelelően visszavonható, de az eljárás megindulása után már a részvételi szakaszt – egyebek mellett – akkor nyilváníthatja az ajánlatkérő eredménytelennek, ha a szerződés megkötésére, illetve teljesítésére képtelenné válik, de azon az alapon nem, hogy „meggondolta magát”, hiszen ez a jelentkezők ismeretében már visszaélésekre adhatna okot.”¹⁰⁵

18. A RÉSZVÉTELI ÉS AZ AJÁNLATTÉTELI DOKUMENTÁCIÓ, ILLETVE AZ ISMERTETŐ A KÉTSZAKASZOS ELJÁRÁSOKBAN

A meghívásos eljárásban az ajánlatkérő a felhívásban és a dokumentációban meghatározott feltételekhez kötve van (41. § (2) bek.). Hirdetmény közzétételével induló tárgyalásos eljárásban és versenypárbeszéd esetén ez a szabály eltérően érvényesül.

18.1 RÉSZVÉTELI DOKUMENTÁCIÓ ÉS ISMERTETŐ

A meghívásos és a hirdetmény közzétételével induló tárgyalásos eljárásban az ajánlatkérő részvételi dokumentációt készíthet a megfelelő részvételi jelentkezés benyújtásának elősegítése érdekében, versenypárbeszédben pedig köteles ismertetőt készíteni [102. § (1) bek.].

Az ismertetőnek tartalmaznia kell különösen a közbeszerzés tárgyának, az arra vonatkozó közbeszerzési műszaki leírásnak, továbbá a szerződéses feltételeknek a meghatározását olyan mértékben, ahogyan az ajánlatkérő erre képes (123/B. § (2) bek.).

A Kbt. – az ajánlati dokumentációra vonatkozó szabályoktól eltérően – nem írja elő, hogy akár a részvételi dokumentációban, akár az ismertetőben az ajánlatkérőnek meg kellene adnia a részvételi jelentkezés részeként benyújtandó igazolások, nyilatkozatok jegyzékét, vagyis a kizáró okokkal, az alkalmasság igazolásával kapcsolatos, illetve az ajánlatkérő által előírt egyéb nyilatkozatok, igazolások felsorolását. Megítélésem szerint az ismertetőben, illetve ha készül részvételi dokumentáció, akkor a dokumentációban ennek a listának is szerepelnie kell (az eljárások második szakaszában készítendő ajánlati dokumentációra ez a rendelkezés – a nyílt eljárás szabályainak kötelező alkalmazása miatt – értelemszerűen vonatkozik, csak a listában megjelölésre kerülő dokumentumok köre változik!).

¹⁰⁵ a 2003. évi CXXIX. tv. indokolása (119–121.§-hoz)

Amennyiben az ajánlatkérő lehetővé tette, vagy előírta projektársaság létrehozását, a részvételre jelentkezők megfelelő tájékoztatása végett az annak létrehozásával kapcsolatos követelményeket is ismertetni kell már a részvételi szakaszban. Ezek az előírások ugyanis befolyásolhatják az ajánlattételt.

A fenti információknak véleményem szerint az ismertetőben mindenképpen szerepelniük kell, és ha az ajánlatkérő készít részvételi dokumentációt, abban is. Amennyiben nem készül részvételi dokumentáció a projektársaságra vonatkozó információkat a részvételi felhívásban meg kell adni.

Az ajánlatkérő a részvételi dokumentációban és az ismertetőben felhívhatja a figyelmet arra, hogy közbeszerzési eljárása független szakértő bevonásával történő monitoringja céljából megállapodást (átláthatósági megállapodás) kötött vagy ilyen megállapodás megkötésére lehetőséget biztosít. Ez a figyelemfelhívás nem jelent kötelezettséget az átláthatósági megállapodásban való részvételre. A megállapodásban való részvétel hiánya miatt a részvételre jelentkezőt a közbeszerzési eljárásban hátrány nem érheti (102.§ (6) bek.).

A részvételi dokumentációt és az ismertetőt – hasonlóan az ajánlattételi dokumentációhoz – magyar nyelven is el kell készíteni.

Ha az ajánlatkérő készít részvételi dokumentációt, az ajánlatkérőnek gondoskodnia kell arról, hogy az, illetve versenypárbeszéd esetében az ismertető a részvételi felhívást tartalmazó hirdetmény közzétételének napjától kezdve a részvételi határidő lejártáig rendelkezésre álljon [102. § (2) bek.].

A részvételi dokumentáció és az ismertető rendelkezésre bocsátásának módját, határidejét, annak beszerzési helyét és pénzügyi feltételeit a részvételi felhívásban kell megadni. Az ajánlatkérő azt is előírhatja, hogy a részvételi dokumentáció illetve az ismertető megvásárlása vagy átvétele az eljárásban való részvétel feltétele. Ha több részvételre jelentkező közösen nyújt be részvételi jelentkezést, elegendő, ha egyikük vásárolja meg vagy veszi át a részvételi dokumentációt/ismertetőt [102. § (1) bek.].

Az ajánlatkérő a részvételi határidő lejártáig módosíthatja a részvételi felhívásban, illetőleg a részvételi dokumentációban (ismertetőben) meghatározott feltételeket. A módosított feltételekről e határidő lejárta előtt új hirdetményt kell közzétenni, amelyben új részvételi határidőt kell megállapítani. A határidő ebben az esetben sem lehet 37 (vagy 30) napnál rövidebb [108. § (1) bek.].

Amennyiben a **dokumentáció vagy az ismertető megküldését** kéri, az ajánlatkérő (vagy az általa meghatározott szervezet) a kérelem kézhezvételétől számított kettő munkanapon belül köteles a kérésnek eleget tenni, feltéve, hogy a dokumentációt ésszerű időben kérte a részvételre jelentkező, illetőleg annak ellenértékét megfizette [102. § (3) bek.]. *(A miniszteri indokolás utal az Európai Bizottság véleményére, mely szerint nem ésszerű időben való kérés az, ha az ajánlattételi határidő lejárta előtt egy nappal kéri a dokumentációt, hiszen a megküldésre két munkanapot ír elő a Kbt.)*¹⁰⁶

¹⁰⁶ a 2003. évi CXXIX. tv. indokolása (54–55.§-hoz)

A részvételi jelentkezést írásban és zártan, a részvételi felhívásban megadott címre közvetlenül vagy postai úton kell benyújtani a részvételi határidő lejártáig. Az ajánlatkérő a részvételi jelentkezésnek a fentiekől eltérő módon történő benyújtását is megengedheti, ha képes biztosítani, hogy a jelentkezések a részvételi határidő lejárta előtt ne kerüljenek felbontásra, valamint az ajánlatkérő érdekkörében ne kerüljenek jogosulatlan felhasználóhoz. Az ajánlatkérőnek erről a lehetőségről a részvételi felhívásban kell rendelkeznie, és **köteles** azt is előírni, hogy a jelentkezést - az általa előírt határidő lejártáig és írásbeli módon - meg kell erősítenie a részvételre jelentkezőnek. Az ajánlatkérő a fenti lehetőség technikai körülményeiről köteles tájékoztatást adni a részvételi felhívásban vagy a részvételi dokumentációban (ismertetőben) [109. § (1)-(3) bek.].

A részvételi **dokumentáció és az ismertető ellenértékét** az arányosság alapelvének figyelembevételével, az előállításával és a részvételre jelentkezők részére történő rendelkezésre bocsátásával kapcsolatban, a közbeszerzési eljárásra tekintettel felmerült költséget alapul véve kell megállapítani [102. § (4) bek.]. *(A miniszteri indokolás szerint, „ha több példányt állítottak elő, az adott példányra jutó költséget kell számítani. Csak a közbeszerzési eljárásra tekintettel felmerült költségeket lehet figyelembe venni az ellenérték kiszámításánál. Ha pl. a dokumentáció részét képezik az építési tervek, a tervezési költségeket nem lehet beleszámítani a dokumentáció ellenértékébe, hiszen az épületet akkor is meg kellett volna tervezni, ha nem tartanak közbeszerzési eljárást. Mindez persze nem zárja ki a dokumentáció ingyenesen történő rendelkezésre bocsátásának lehetőségét.”)*¹⁰⁷

A részvételi dokumentáció, az ismertető, valamint ezek ellenértéke visszajár 10 napon belül [102. § (5) bek.],

A) ha az ajánlatkérő visszavonja a részvételi felhívást,

B) ha az eljárás részvételi szakasza eredménytelen,

BA) mert az ajánlatkérő az eljárást a szerződés megkötésére, illetőleg teljesítésére képtelenné válása miatt eredménytelennek nyilvánítja,

BB) mert a Közbeszerzési Döntőbizottság megsemmisítette az ajánlatkérő valamely döntését, és az ajánlatkérő új közbeszerzési eljárás lefolytatását határozza el, vagy eláll az eljárás lefolytatásának szándékától,

C) ha az ajánlatkérő a részvételi szakasz eredményét a részvételi felhívásban megjelölt vagy a módosított eredményhirdetési időpontig nem hirdeti ki,

D) ha az ajánlatkérő az ajánlattételi felhívást az eredményhirdetéstől számított öt munkanapon belül nem küldi meg.

18.2 AJÁNLATTÉTELI DOKUMENTÁCIÓ

Meghívásos és hirdetmény közzétételével induló tárgyalásos eljárás ajánlattételi szakaszában, és versenypárbeszéd alkalmazása során kötelező ajánlattételi dokumentációt készíteni.

¹⁰⁷ a 2003. évi CXXIX. tv. indokolása (54–55. §-hoz)

A dokumentáció tartalmának meghatározására – ha a Kbt. másként nem rendelkezik - a nyílt eljárás szabályait kell alkalmazni [41. § (7) bek.]. Itt csak azokat a rendelkezéseket ismertetem, amelyek eltérnek a nyílt eljárásnál ismertetett szabályoktól.

Amennyiben az ajánlattételi dokumentáció rendelkezésre bocsátásával kapcsolatos információkat a részvételi felhívás nem tartalmazza, és a dokumentációt az ajánlattételi felhívással egyidejűleg sem küldte meg az ajánlatkérő, a dokumentáció beszerzésével kapcsolatos információkat az ajánlattételi felhívásban kell megadnia. [120. § (1) bek. c) pont].

Az ajánlatkérő köteles gondoskodni arról, hogy a dokumentáció az ajánlattételi felhívás megküldésének napjától kezdve az ajánlattételi határidő lejártáig rendelkezésre álljon [121. § (1) bek.].

Az ajánlatkérő az ajánlattételi határidő lejártáig módosíthatja a részvételi felhívásban nem megadott és az ajánlattételi felhívásban, illetőleg a dokumentációban meghatározott feltételeket. A módosított feltételekről e határidő lejártáig egyidejűleg, közvetlenül, írásban kell tájékoztatni az összes ajánlattevőt és egyben új ajánlattételi határidőt kell megállapítani. A határidő ebben az esetben sem lehet – meghívásos eljárás esetében – 40 (26, 21 vagy 35) napnál rövidebb [121. § (6) bek.].

Versenypárbeszéd esetén a dokumentációnak tartalmaznia kell különösen a 123/A. § (1) bekezdés szerinti körülmények közül meg nem határozottakra nézve melyekről kéri az ajánlatkérő az ajánlattevők javaslatát, és e körülmények tekintetében melyek az ajánlatkérő által igényelt keretek vagy elvárások (123/D. § (2) bek.).

Amennyiben az ajánlatkérő a **versenypárbeszéd** esetén a végső ajánlat készítéséhez egy vagy több megoldási javaslat teljes vagy részleges felhasználásával határozta meg a közbeszerzési műszaki leírást és a szerződéses feltételeket, akkor köteles új dokumentációt készíteni (123/F. § (2) bek.). Ha a módosítás miatt indokolt, akkor az ajánlatkérő jogosult a részvételi felhívásban meghatározott bírálati részszempontok vagy súlyszámaik módosítására. A módosítás indokát a végső ajánlat elkészítéséhez adott dokumentációban meg kell adni (123/F. § (3) bek.). A módosított dokumentáció rendelkezésre bocsátásával kapcsolatos adatokat a végső ajánlattételre szóló felszólításban kell közölni (123/G. § (2) bek.).

Amennyiben a kétszakaszos eljárás építési beruházás megrendelésére irányul, az ajánlattételi dokumentáció elkészítése során figyelembe kell venni a 162/2004. (V. 21.) Kormányrendelet előírásait is.

19. MEGHÍVÁSOS ELJÁRÁS

A meghívásos eljárás olyan közbeszerzési eljárás, amelyben az ajánlatkérő által – a Kbt.-ben előírtak szerint – kiválasztottak tehetnek ajánlatot (4. § 23. pont).

Az eljárás csak abban az esetben indítható meg, ha az ajánlatkérő rendelkezik a szerződés megkötéséhez szükséges engedélyekkel, és rendelkezik a szerződés teljesítését biztosító anyagi fedezettel, vagy az arra vonatkozó biztosítékkal, hogy a teljesítés időpontjában az anyagi fedezet rendel-

kezésre áll. Ez a rendelkezés nem vonatkozik arra az esetre, ha az ajánlatkérő támogatás iránti kérelmet nyújtott be vagy fog benyújtani (48. § (2) bek.).

Az eljárást megindító hirdetmény jogszerűségét a Közbeszerzési Szabályzatban megjelölt személynek ellen kell jegyeznie, enélkül a közbeszerzési eljárás nem indítható meg (6.§ (2) bek.)

Alkalmazhatósága: szabadon választható.

Gyorsított eljárás: lehetséges [136. § (1) bek.]

a) részvételi határidő minimum 15 nap, ha a részvételi felhívást elektronikus úton adják fel, minimum 10 nap (a részvételi felhívást tartalmazó hirdetmény feladásának napjától)

b) ajánlattételi határidő minimum 10 nap (az ajánlattételi felhívás megküldésének napjától)

Két szakaszból áll.

Ha a **Kbt. másként nem rendelkezik, a nyílt eljárás szabályait kell megfelelően alkalmazni** [41. § (7) bek.].

19.1 RÉSZVÉTELI SZAKASZ

1. **Részvételi felhívással indul**, amelyet a közösségi hirdetmény minta rendelet II. számú mellékletében meghatározott minta szerinti hirdetmény útján kell közzétenni [101. § (1) bek.]. A hirdetményt az Európai Községek Hivatalos Kiadványai Hivatala részére történő feladást követően, 5 munkanapon belül az ajánlatkérő saját honlapján is köteles közzétenni, ha nem rendelkezik honlappal, a Közbeszerzések Tanácsa honlapján. [17/C. § (1) bek. a) pont] (2009. október elsejétől a Tanács honlapján minden esetben kötelező a közzététel.). Az önkormányzat a kötelező közzétételt követően a hirdetményt a helyben szokásos módon is közzéteheti.
2. A részvételi felhívásra a kizáró okokkal és az alkalmassági kritériumoknak való megfeleléssel kapcsolatos nyilatkozatokat, igazolásokat nyújtják be a részvételre jelentkezők, az ajánlatkérő az első, részvételi szakaszban a jelentkezőknek a szerződés teljesítésére való alkalmasságáról, illetőleg alkalmatlanságáról dönt. Ebben a szakaszban az ajánlatkérő nem kérhet, a részvételre jelentkező pedig nem tehet ajánlatot [100. § (2) bek.].
13. **Részvételi dokumentáció készítése:** nem kötelező. Ha készít az ajánlatkérő, akkor a rendelkezésre bocsátással kapcsolatos információkat a részvételi felhívásban a További információk” között kell megadnia, és köteles gondoskodni arról, hogy a dokumentáció a részvételi felhívást tartalmazó hirdetmény közzétételének napjától kezdve a részvételi határidő lejártáig rendelkezésre álljon [102. § (1)-(2) bek.]
14. **Ajánlati biztosíték:** a részvételi szakaszban a részvételt nem lehet biztosíték adásához kötni [101. § (5) bek.].
15. **A részvételi jelentkezés benyújtására vonatkozó** határidő nem lehet rövidebb a részvételi felhívást tartalmazó hirdetmény feladásának napjától számított 37 napnál [107. § (1) bek.]. Ez a

határidő előzetes összesített tájékoztató közzététele esetében sem rövidíthető. A 37 napot azonban legfeljebb 7 nappal le lehet csökkenteni, ha a felhívást tartalmazó hirdetményt az ajánlatkérő elektronikus úton adja fel.

16. Részvételi határidő hosszabb időtartamban történő meghatározása

Szabadon meghatározható, mert a részvételi határidőt minden esetben úgy kell megállapítani, hogy elegendő időtartam álljon rendelkezésre a megfelelő részvételi jelentkezéshez [107. § (2) bek.].

17. Hirdetményben meghatározott konkrét részvételi határidő hosszabbítása lehetséges, egy alkalommal, csak indokolt esetben, ha az eredeti határidő lejárta előtt az ajánlatkérő hirdetményben közzéteszi a módosított határidőt és a módosítás indokát [107. § (3) bek.] *(azaz a hirdetmény meg is jelenik a határidő lejárta előtt).*

18. Hirdetményben meghatározott konkrét részvételi határidő rövidítése tilos [107. § (4) bek.].

19. A részvételi felhívásban, illetve a részvételi dokumentációban meghatározott feltételek módosítása:

A részvételi határidő lejártáig lehetséges. A módosított feltételekről e határidő lejárta előtt új hirdetményt (nemzeti hirdetményminta rendelet 11. számú melléklet) kell közzétenni, amelyben új részvételi határidőt kell megállapítani. A határidő ebben az esetben sem lehet 37 vagy 30 napnál rövidebb [108. § (1) bek.]. A részvételre jelentkező a részvételi határidő lejártáig módosíthatja részvételi jelentkezését [108. § (3) bek.].

10. A részvételi felhívás visszavonása: a részvételi határidő lejártáig lehetséges, amiről e határidő lejárta előtt az ajánlatkérőnek hirdetményt (nemzeti hirdetményminta rendelet 11. számú melléklet) kell feladnia közzététel céljából, és egyidejűleg a részvételre jelentkezőket írásban kell tájékoztatnia [108. § (2) bek.]. *(a részvételi dokumentáció, illetve ellenértéke ebben az esetben visszajár)*

11. Kiegészítő tájékoztatás: a részvételre jelentkező – a megfelelő részvételi jelentkezés benyújtása érdekében – a részvételi felhívásban és a részvételi dokumentációban foglaltakkal kapcsolatban írásban kiegészítő (értelmező) tájékoztatást kérhet a részvételi határidő lejárta előtt legkésőbb 8 nappal az ajánlatkérőtől, vagy az általa meghatározott szervezettől. A kiegészítő tájékoztatást a részvételi határidő lejárta előtt legkésőbb 4 nappal kell megadni, úgy, hogy az ne sértse a részvételre jelentkezők esélyegyenlőségét. A tájékoztatás teljes tartalmát a jelentkezők számára hozzáférhetővé kell tenni, illetőleg meg kell küldeni. A tájékoztatás nem eredményezheti a részvételi felhívásban és a részvételi dokumentációban foglaltak módosítását. A kiegészítő tájékoztatás nyújtható konzultáció formájában is, melyről jegyzőkönyvet kell készíteni, melyet a konzultáció napjától számított öt napon belül meg kell küldeni az azon részt vevő jelentkezőknek, valamint a jelentkezők számára egyben hozzáférhetővé kell tenni [103. § (1)–(4) bekezdések]. A konzultáció időpontját és helyét a részvételi felhívásban kell megadni, a „További információk” között.

12. A részvételi jelentkezések benyújtása: fő szabályként írásban és zártan, közvetlenül vagy postai úton. Az ajánlatkérő a részvételi jelentkezésnek ettől eltérő módon történő benyújtását is megengedheti, ha képes biztosítani, hogy a jelentkezések a részvételi határidő lejárta előtt ne kerüljenek felbontásra, valamint az ajánlatkérő érdekkörében ne kerüljenek jogosulatlan felhasználóhoz. Erről a lehető-

ségről az ajánlatkérőnek a részvételi felhívásban kell rendelkeznie, és köteles azt is előírni, hogy a jelentkezést – az általa előírt határidő lejártáig és írásbeli módon – meg kell erősíteni a részvételre jelentkezőnek. Az ajánlatkérő az eltérő módon történő benyújtás lehetőségének technikai körülményeiről köteles tájékoztatást adni a részvételi felhívásban vagy a részvételi dokumentációban [109. § (1)–(3) bek.].

13. A részvételi jelentkezésnek meg kell felelnie a részvételi felhívásban, illetőleg a részvételi dokumentációban meghatározott tartalmi és formai követelményeknek. Tartalmaznia kell a kizáró okokkal kapcsolatos és a pénzügyi és gazdasági, valamint műszaki, illetve szakmai alkalmasságra vonatkozó nyilatkozatokat, igazolásokat. A részvételi szakaszban *(és később az ajánlattételi szakaszban)* nem vehet részt, aki a kizáró okok hatálya alá tartozik. A részvételre jelentkezőnek a kizáró okok igazolásával kapcsolatban a nyílt eljárásnál leírtak szerint [63. §, 63/A.§ (4) bek.] kell eljárnia [104. § (1)–(2) bek.]. *(A Kbt. 2009. április elsejétől hatályos szövege sajnos nem egyértelmű abban a tekintetben, hogy a kizáró okok fenn nem állását kétszakaszos eljárásokban mikor kell okiratokkal igazolni. A kézirát leadásakor még nem alakult ki a megfelelő gyakorlat erre vonatkozóan, de a törvény rendelkezései alapján az a következtetés vonható le, hogy csak a második szakasz végén, és csak a nyertes ajánlattevőnek kell az igazolásokat benyújtania. A részvételi szakaszban tehát a jelentkezők csak nyilatkozatot csatolnak).* A jelentkező köteles továbbá a részvételi felhívásban előírt módon igazolni a teljesítéshez szükséges pénzügyi és gazdasági, valamint műszaki, illetőleg szakmai alkalmasságát, és az erre vonatkozó igazolásokat a részvételi jelentkezésben kell megadnia [104. § (3) bek.].

14. **A részvételi jelentkezések felbontása:** a részvételi jelentkezéseket tartalmazó iratok felbontását a részvételi határidő lejártának időpontjában kell megkezdeni. A bontás addig tart, amíg a határidő lejártáig benyújtott összes részvételi jelentkezés felbontásra nem kerül [110. § (1) bek.]. A részvételi jelentkezések felbontásáról és ismertetéséről jegyzőkönyvet kell készíteni, amelyet a bontástól számított öt napon belül meg kell küldeni az összes jelentkezőnek [110. § (4) bek.].

A részvételi jelentkezések felbontásánál az ajánlatkérő, a részvételre jelentkezők, valamint az általuk meghívott személyek, továbbá – a közbeszerzéshez támogatásban részesülő jelentkező esetében – a külön jogszabályban meghatározott szervek képviselői, illetőleg személyek lehetnek jelen.

A részvételi jelentkezések felbontásakor ismertetni kell a részvételre jelentkezők nevét, címét (székhelyét, lakóhelyét) [110. § (2)–(3) bekezdések].

15. **Részvételi jelentkezések elbírálása:** az ajánlatkérő köteles a részvételi jelentkezéseket elbírálni, kivéve, ha a közbeszerzés megkezdését követően – általa előre nem látható és elháríthatatlan ok következtében – beállott lényeges körülmény miatt a szerződés megkötésére, illetőleg a szerződés megkötése esetén a teljesítésre nem lenne képes *(ilyen ok lehet a támogatásra irányuló igény elutasítása)*. Ebben az esetben az ajánlatkérőnek az eljárást eredménytelenné kell nyilvánítania [111. § (4) bek.]. A jelentkezések elbírálására a 111. § (1)–(3) bekezdésében foglaltak az irányadóak. A jelentkezéseket a lehető legrövidebb időn belül kell elbírálni [117. § (1) bek.].

16. **Hiánypótlás biztosítása:** kötelező, teljes körben. A hiánypótlásra a 112. § (1)–(7) bekezdései az irányadóak.

17. **Felvilágosítás kérése a jelentkezőktől:** lehetséges, a részvételi jelentkezések elbírálása során, írásban és a többi jelentkező egyidejű értesítése mellett, a részvételi jelentkezéssel kapcsolatos nem egyértelmű kijelentések, nyilatkozatok, igazolások tartalmának tisztázása érdekében. Ez azonban nem eredményezheti a részvételi jelentkezés módosítását [113. §].

18. **Érvénytelen** a részvételi jelentkezés, ha:

- A) azt a részvételi felhívásban meghatározott részvételi határidő lejárta után nyújtották be;
- B) a részvételre jelentkező ajánlatot tesz;
- C) a részvételre jelentkező, illetőleg alvállalkozója nem felel meg az összeférhetlenségi követelményeknek [10. §];
- D) a részvételre jelentkezőt, illetőleg alvállalkozóját az eljárásból kizárták;
- E) a részvételre jelentkező, illetőleg a közbeszerzés értékének tíz százalékát meghaladó mértékben igénybe venni kívánt alvállalkozója nem felel meg a szerződés teljesítéséhez szükséges alkalmassági követelményeknek;
- F) egyéb módon nem felel meg a részvételi felhívásban, illetőleg a részvételi dokumentációban, valamint a jogszabályokban meghatározott feltételeknek [114. § (1) bek.].

19. **Az ajánlatkérőnek ki kell zárnia** az eljárásból azt a részvételre jelentkezőt, aki (illetőleg akinek alvállalkozója)

- a) a kizáró okok (60–61. §) ellenére nyújtotta be részvételi jelentkezését;
- b) részéről a kizáró ok (60–62. §) az eljárás során következett be.

Az ajánlatkérő **kizárhatja** az eljárásból azt a részvételre jelentkezőt, aki számára nem kell nemzeti elbánást nyújtani [114. § (2)–(3) bekezdések].

(Tekintettel arra, hogy meghívásos eljárásban is lehetőségük van a részvételre jelentkezőknek más szervezetek erőforrásaira hivatkozni, a 88. § (3) bekezdése, amely ezen szervezetek kizárásáról szól, megítélésem szerint itt is alkalmazandó.)

20. **A részvételi szakasz és az eljárás eredménytelen**, ha

- A) nem nyújtottak be részvételi jelentkezést;
- B) kizárólag érvénytelen részvételi jelentkezéseket nyújtottak be;
- C) az ajánlatkérő az eljárást a szerződés megkötésére, illetőleg teljesítésére képtelenné válása miatt [111. § (4) bek.] eredménytelenné nyilvánítja; *(a részvételi dokumentáció, illetve annak ellenértéke visszajár).*

D) valamely részvételre jelentkezőnek az eljárás tisztaságát vagy a többi jelentkező érdekeit súlyosan sértő cselekménye miatt az ajánlatkérő az eljárás érvénytelenítéséről dönt;

E) *hatályon kívül helyezve*

F) a Közbeszerzési Döntőbizottság megsemmisíti az ajánlatkérő valamely döntését, és az ajánlatkérő új közbeszerzési eljárás lefolytatását határozza el, vagy eláll az eljárás lefolytatásának szándékától [115. §] *(a részvételi dokumentáció, illetve annak ellenértéke viszájár).*

21. Az ajánlatkérő eredménytelennek nyilváníthatja a részvételi szakaszt és az eljárást, ha mindössze egyetlen részvételi jelentkezést nyújtottak be, akkor is, ha az egyetlen benyújtott részvételi jelentkezés érvényes (nem szükséges a döntést indokolni).

A részvételi szakasz és az eljárás eredménytelen, ha több részvételi jelentkezést nyújtottak be, de a benyújtott részvételi jelentkezések között mindössze egyetlen érvényes részvételi jelentkezés van.

Nem lehet az eljárást a fentiek miatt eredménytelennek nyilvánítani akkor, ha az ajánlatkérő előző eljárása e bekezdés szerint eredménytelen volt, és az eljárást az ajánlatkérő ugyanazon beszerzési tárgyra folytatja le, úgy, hogy az eljárást megindító felhívás és dokumentáció tartalma az előző eljáráshoz képest változatlan (115. § (2)-(4) bekezdések).

22. Az eljárás **eredménytelensége esetén az ajánlatkérő** új eljárás kiírásáról határoz, kivéve, ha a közbeszerzést nem kívánja megvalósítani [41. § (6) bek.]. Ha a részvételi szakasz a fenti 20. pont C), D) vagy F) pontja alapján eredménytelen, illetőleg az ajánlatkérő új közbeszerzési eljárás lefolytatásáról dönt, köteles haladéktalanul tájékoztatni – a Közbeszerzések Tanácsán keresztül – az Európai Közöség Hivatalos Kiadványai Hivatalát [118. § (3) bek.].

23. Az ajánlatkérő köteles a részvételre jelentkezőt **írásban tájékoztatni kizárásáról**, a szerződés teljesítésére való alkalmatlanságának megállapításáról, részvételi jelentkezésének a 114. § (1) bekezdése szerinti egyéb okból történt érvénytelenné nyilvánításáról, valamint ezek indokáról, az erről hozott döntést követő öt napon belül [116. § (1) bek.].

24. Az ajánlatkérő a részvételi jelentkezések elbírálásának befejezésekor a nemzeti hirdetményintárendelet 8. számú mellékletében meghatározott minta szerint **írásbeli összegezést köteles készíteni** a részvételi jelentkezésekről, amelyben a részvételre jelentkezők alkalmasságát, illetőleg alkalmatlanságát a részvételi felhívásban előírt alkalmassági szempontok alapján kell indokolni [116. § (2) bek.].

25. Részvételi **szakasz eredményhirdetésének (eredménytelensége kihirdetésének) időpontja**: a részvételi jelentkezések elbírálását követően, de legkésőbb a részvételi jelentkezések felbontásától számított 30 – építési beruházás esetén 60 – napon belül, a részvételi felhívásban meghatározott időpontban, nyilvánosan [117. § (1) bek.]. Az eredményhirdetésre meg kell hívni a részvételre jelentkezőket, továbbá – a közbeszerzéshez támogatásban részesülő jelentkező esetében – a külön jogszabályban meghatározott szervek képviselőit, illetőleg személyeket [117. § (5) bek.].

Ha az eredményhirdetés a részvételi felhívásban meghatározott vagy az alábbiak szerint (26. és 27. pont) módosított időpontban nem történt meg, az ajánlatkérő – a késedelemmel kapcsolatban a Kbt.-ben vagy egyéb jogszabályokban előírt következmények viselése mellett – haladéktalanul köteles az eljárás eredményét vagy eredménytelenségét kihirdetni [117. § (4) bek.].
(A részvételi dokumentáció, valamint annak ellenértéke ilyen esetben visszajár.)

26. **Részvételi szakasz eredményhirdetése időpontjának elhalasztása:** egy alkalommal, indokolt esetben, legfeljebb 30 nappal. Ebben az esetben az ajánlatkérő az eredeti határidő lejártá előtt köteles a halasztásról és annak indokáról az összes jelentkezőt egyidejűleg, közvetlenül, írásban tájékoztatni [117. § (2) bek.].

27. **Részvételi szakasz eredményhirdetésének megtartása** indokolt esetben lehetséges a részvételi felhívásban meghatározott **időponthoz képest korábbi időpontban** is. Az ajánlatkérő a korábbi eredményhirdetési időpont előtt legalább két munkanappal korábban köteles az új időpontról és annak indokáról az összes ajánlattevőt egyidejűleg, közvetlenül, írásban tájékoztatni [117. § (3) bek.].

28. A részvételi szakasz eredményhirdetése során az ajánlatkérő köteles ismertetni a részvételi jelentkezések elbírálásáról a nemzeti hirdetmény minta rendelet 8. számú melléklete szerinti mintának megfelelően elkészített összegezésben foglalt adatokat. Az összegezést az eredményhirdetésen jelen levő jelentkezőknek át kell adni, a távol levő jelentkezőknek pedig az eredményhirdetés napján, az eredményhirdetést követően haladéktalanul, telefaxon vagy elektronikus úton meg kell küldeni. Ha a jelentkező nem adta meg elektronikus levélcímét vagy telefaxon való elérhetőségét, részére az összegezést az eredményhirdetés napján postai úton kell feladni.
(A Kbt. 17/C. § (1) bekezdése az összegezés honlapon történő közzétételét nem teszi kötelezővé.)

Az összegezést az eredményhirdetés napján a Közbeszerzések Tanácsának is meg kell küldeni [118. § (1)–(2) bekezdések]. A részvételi szakasz eredményéről tehát közösségi eljárásrendben nem kell hirdetményt közzétenni!

Az eredményhirdetéskor és azt követően nem lehet üzleti titokra hivatkozással korlátozni vagy megtiltani a részvételre jelentkező nevének, címének, olyan adatoknak nyilvánosságra hozatalát, amelyek a közérdekű adatok nyilvánosságára és a közérdekből nyilvános adatra vonatkozó, külön törvényben meghatározott adatszolgáltatási és tájékoztatási kötelezettség alá esnek, illetőleg amely adatot a részvételi jelentkezés elbírálása során – döntése meghozatalával összefüggésben – az ajánlatkérő figyelembe vett [118. § (4) bek.].

29. Az eredményhirdetés során vagy az azt követő öt napon belül a részvételre jelentkező kérheti az ajánlatkérőt, hogy a részvételi jelentkezések elbírálásáról készült írásbeli összegezésben észlelt bármely **elírást** (névcserét, hibás névírást, szám- vagy számítási hibát, vagy más hasonló elírást) **javítson ki**. Az ajánlatkérő az elírást kérelemre vagy kérelem hiányában is kijavíthatja. A kijavított összegezést az ajánlatkérő legkésőbb az eredményhirdetést követő hét napon belül köteles egyidejűleg megküldeni az összes részvételre jelentkezőnek [118. § (5) bek.].

19.2 AJÁNLATTÉTELI SZAKASZ

30. Az ajánlattételi szakaszban nem vehet részt, aki a **kizáró okok** hatálya alá tartozik [104. § (2) bek.].
31. Ha az ajánlatkérő a részvételi felhívásban keretszámot határozott meg, akkor az érvényes jelentkezés nem ad automatikus jogot arra a részvételre jelentkezőnek, hogy felkérjék ajánlattételre. Ilyen esetben ugyanis az ajánlatkérő csak annyi alkalmas részvételre jelentkezőt kérhet fel ajánlattételre, amennyi a megadott keretszám felső határáig terjed [123. § (1) bek.]. Az ajánlattételre felhívandó jelentkezőket a részvételi felhívásban megadott rangsorolási szempontok alapján kell kiválasztani.
32. **Ajánlattételi felhívás megküldése eredményes részvételi szakaszt követően:** az eredményhirdetéstől számított 5 munkanapon belül az alkalmasnak minősített és – ha előírásra került - a keretszámnak megfelelően a műszaki-szakmai alkalmasság alapján rangsorolt, és kiválasztott jelentkezőknek, közvetlenül, írásban és egyidejűleg. Ha az alkalmasnak minősített jelentkezők száma nem éri el a keretszám alsó határát, az ajánlatkérő az alkalmasnak minősített összes jelentkező ajánlattételre felhívásával folytathatja az eljárást. Ha az ajánlatkérő nem határozott meg keretszámot, az összes alkalmas jelentkezőt köteles ajánlattételre felhívni. Az ajánlattételre felhívott jelentkezők közösen nem tehetnek ajánlatot [119. § és 123. § (5) bek.]. *(a részvételi dokumentáció, valamint annak ellenértéke 10 napon belül visszajár, ha az ajánlatkérő az ajánlattételi felhívást nem küldi meg 5 munkanapon belül.)*
33. **Ajánlattételi felhívás kötelező tartalmi követelményei:** a Kbt. 120. § (1)-(3) bekezdéseiben foglaltak alapján kell elkészíteni *(az ajánlattételi felhívás mintája tehát nem a hirdetmény minta rendeletben van, hanem a Kbt-ben!)*. A magyar nyelven történő ajánlattételre minden esetben lehetőséget kell biztosítani.
34. Az ajánlatkérő köteles gondoskodni arról, hogy az **ajánlattételi dokumentáció (amelyet kötelező készíteni) – ha azt az ajánlattételi felhívással együtt nem küldte meg** - az ajánlattételi felhívás megküldésének napjától kezdve az ajánlattételi határidő lejártáig rendelkezésre álljon [121. § (1) bek.].
35. **Kiegészítő tájékoztatás:** az ajánlattevő kiegészítő (értelmező) tájékoztatást kérhet az ajánlattétellel összefüggésben a részvételi felhívásban, az ajánlattételi felhívásban és a dokumentációban foglaltakkal kapcsolatban [121. § (2) bek.]. *(A tájékoztatásra és a határidőkre a nyílt eljárásnál ismertetett szabályok az irányadók.)*
36. **Ajánlattételi határidő:** nem lehet rövidebb az ajánlattételi felhívás megküldésének napjától számított 40 napnál [122. § (1) bek.].
37. **Ajánlattételi határidő rövidebb időtartamban történő meghatározása:** lehetséges, ha az ajánlatkérő a részvételi felhívást tartalmazó hirdetmény feladásának napját legalább 52 nappal megelőzően, de legfeljebb 12 hónapon belül előzetes összesített tájékoztatót tartalmazó hirdetményt adott fel, és ez tartalmazta a részvételi felhívás hirdetményi mintája szerinti, a tájékoztatót tartalmazó hirdetmény feladásának időpontjában rendelkezésre álló adatokat is. Eb-

ben az esetben az ajánlattételi határidő fő szabályként nem lehet kevesebb az ajánlattételi felhívás megküldésének napjától számított 26 napnál (minimum határidő) [122. § (2) bek.].

A 40, illetve 26 napos határidő legfeljebb 5 nappal lerövidíthető, ha az ajánlatkérő a dokumentációt térítésmentesen és teljes terjedelemben közvetlenül elektronikus úton az ajánlattevők számára hozzáférhetővé teszi az ajánlattételi felhívás megküldésének napjától, és a felhívásban megadja a hozzáférés adatait (122. § (3) bek.).

38. Ajánlattételi határidő 40 napnál hosszabb időtartamban történő meghatározása:

a) **Lehetséges, mert** az ajánlattételi határidőt minden esetben úgy kell meghatározni, hogy elegendő időtartam álljon rendelkezésre a megfelelő ajánlattételhez [74. § (6) bek.]. *„Az ajánlatok és részvételi jelentkezések beérkezésére vonatkozó határidő meghatározásakor az ajánlatkérő szerv figyelembe veszi különösen a szerződés összetettségét és az ajánlatok elkészítéséhez szükséges időt, az e cikkben megállapított minimális határidők sérelme nélkül.”¹⁰⁸*

b) **Kötelező meghosszabbítani** (a 40, 35 és 26, 21 napos határidőket), ha a dokumentáció nagy terjedelmű, vagy ha az ajánlattételre a dokumentáció helyben való megtekintését vagy valamely helyszín megtekintését követően kerülhet csak sor [74. § (5) bek.]. *(A Kbt. nem rendelkezik arról, hogy a határidőt maximum hány nappal lehet meghosszabbítani. Ezt a megfelelő ajánlat elkészítésének, a tisztességes versenynek, az esélyegyenlőségnek és az arányosság elvének figyelembevételével kell meghatározni.)*

39. **Ajánlattételi felhívásban meghatározott konkrét ajánlattételi határidő hosszabbítása:** lehetséges, egy alkalommal, csak indokolt esetben, ha az eredeti határidő lejárt előtt az ajánlatkérő egyidejűleg, közvetlenül, írásban tájékoztatja az összes ajánlattevőt a módosított határidőről és a határidő meghosszabbításának indokáról [121. § (5) bek.].

40. **Ajánlattételi felhívásban meghatározott konkrét ajánlattételi határidő rövidítése:** tilos [75. § (2) bek.].

41. Az ajánlattételi felhívásban, illetve a dokumentációban meghatározott feltételek módosítása: Az ajánlattételi határidő lejártáig lehetséges, de csak a részvételi felhívásban nem megadott feltételeket lehet módosítani. A módosított feltételekről e határidő lejárt előtt egyidejűleg, közvetlenül, írásban kell tájékoztatni az összes ajánlattevőt, és egyben új ajánlattételi határidőt kell megállapítani. A határidő ebben az esetben sem lehet 40, 35 illetve 26, 21 napnál rövidebb [121. § (6) bek.].

42. **Az ajánlattételi felhívás visszavonása:** az ajánlattételi határidő lejártáig lehetséges, **de csak ha** az ajánlattételi felhívás megküldését követően – általa előre nem látható és elháríthatatlan ok következtében – beállott lényeges körülmény miatt a szerződés megkötésére, illetőleg a szerződés megkötése esetén a teljesítésre nem lenne képes. Az ajánlattételi felhívás visszavonásáról az ajánlattételi határidő lejárt előtt egyidejűleg, közvetlenül, írásban kell tájékoztatni az összes ajánlattevőt. Ebben az esetben az ajánlatkérőnek az eljárást eredménytelennek kell nyilvánítania. Az eljárás eredménytelenségéről szóló tájékoztatót tartalmazó hirdetményt a

¹⁰⁸ 2004/18/EK irányelv, 38. cikk (1) bek.

közösségi hirdetmény minta rendelet III. számú mellékletében, illetve a nemzeti hirdetmény minta rendelet 1. számú mellékletében meghatározott minta szerint kell elkészíteni. A hirdetményt a Közbeszerzési Értesítőben történő közzétételre legkésőbb az ajánlattevők említett, írásban történő tájékoztatásától számított öt munkanapon belül kell az ajánlatkérőnek feladnia. A hirdetményt az Európai Unió Hivatalos Lapjában történő közzétételre a 98. §-ban foglaltak szerint kell megküldeni [121. § (7) bek.]. Az ajánlatkérőnek ezeket a tájékoztatókat is közzé kell tennie a 17/C. § (1) bekezdése szerint a honlapján, a korábban már ismertettek szerint.

43. **Hiánypótlás biztosítása:** kötelező A hiánypótlást szükség esetén többször is kell biztosítani. Az ajánlattételi szakaszban történő hiánypótlásra a 83. § rendelkezéseit kell alkalmazni *(nyílt eljárás szabályainál ismertettek szerint)* [121. § (10) bek.].
44. **Ajánlati kötöttség:** az ajánlatkérő a felhívásban és a dokumentációban meghatározott feltételekhez, az ajánlattevő pedig az ajánlatához van kötve. Az eljárásban tárgyalni nem lehet [41. § (2) bekezdés]. Az ajánlati kötöttség időtartamát az ajánlattételi felhívásban kell meghatározni [120. § (1) bek., k) pont]. Az ajánlattevő legalább az ajánlattételi (vagy részvételi) felhívásban megadott tervezett szerződéskötési időpont lejártáig kötve van ajánlatához, kivéve, ha az ajánlatkérő úgy nyilatkozott, hogy egyik ajánlattevővel sem kíván szerződés kötni [78. § (2) bek.]. Ha az ajánlatkérő az eredményhirdetés időpontját elhalasztja [94. § (2) bek], szükség esetén felkérheti az ajánlattevőket ajánlataiknak a szerződéskötés új időpontjának lejártáig történő fenntartására. Az ajánlattevő ajánlati kötöttsége – eltérő nyilatkozat hiányában – a szerződéskötés új időpontjának lejártáig tart [94. § (3) bek.]. Ha az ajánlatkérő az eljárás eredményét a 96. § (5) bekezdésében foglaltak szerint módosítja, felkérheti az ajánlattevőket ajánlataiknak a szerződéskötés új időpontjának lejártáig történő fenntartására. Az ajánlattevő ajánlati kötöttsége – eltérő nyilatkozat hiányában – a szerződéskötés új időpontjának lejártáig tart [96. § (5) bek.].
45. Az ajánlatok **elbírálása** során az ajánlatkérőnek meg kell vizsgálnia, hogy az ajánlatok megfelelnek-e a részvételi felhívásban, az ajánlattételi felhívásban, a dokumentációban, valamint a jogszabályokban meghatározott feltételeknek. Az ajánlatkérő köteles az ajánlatokat elbírálni, kivéve, ha az ajánlattételi határidő lejártát követően – általa előre nem látható és elháríthatatlan ok következtében – beállott lényeges körülmény miatt a szerződés megkötésére, illetőleg a szerződés megkötése esetén a teljesítésre nem lenne képes. Ebben az esetben az ajánlatkérőnek az eljárást eredménytelennek kell nyilvánítania [121. § (8)–(9) bekezdések].
46. Az ajánlattevőnek a részvételi felhívásban, az ajánlattételi felhívásban és a dokumentációban meghatározott tartalmi és formai követelményeknek megfelelően kell ajánlatát elkészítenie és benyújtania. Az ajánlatnak tartalmaznia kell különösen az ajánlattevő kifejezett nyilatkozatát a részvételi felhívás, illetőleg az ajánlattételi felhívás feltételeire, a szerződés teljesítésére és a kért ellenszolgáltatásra, valamint arra vonatkozóan, hogy a nyertessége esetén a közbeszerzési eljárás alapján megkötött szerződés teljesítése céljából, e szerződésen alapuló szerződéseiben saját magára vonatkozó kötelezettségként vállalja a 305. § (1)–(3) bekezdése és a 306/A. § (1) és (5) bekezdése szerinti előírások érvényesítését. Az ajánlatban továbbá az ajánlattevőnek nyilatkoznia kell arról, hogy a kis- és középvállalkozásokról, fejlődésük támogatásáról szóló törvény szerint mikro-, kis- vagy középvállalkozásnak minősül-e [121. § (3) bek.].

47. Az ajánlattevőnek és alvállalkozójának a kizáró okokkal kapcsolatban az ajánlattételi felhívásban – a 120. § (1) bekezdésének d) pontja alapján – meghatározott módon kell eljárnia. Az ajánlathoz nem kell csatolni azokat az igazolásokat, nyilatkozatokat, amelyeket a részvételi jelentkezéshez már csatolt, kivéve, ha a korábban benyújtott igazolás vagy nyilatkozat már nem alkalmas az előírtak bizonyítására (121. § (4) bek.) *(Amint azt már korábban jeleztem, a 2009. április elsejétől hatályos Kbt. nem rendelkezik pontosan a kizáró okok igazolásáról a kétszakaszos eljárásokban. A jogszabályi előírások alapján nagy valószínűséggel az ilyen eljárásokban is csak a nyertes ajánlattevőnek kell igazolnia a törvényi előírásoknak megfelelően, hogy nem áll a kizáró okok hatálya alatt. Erre a második szakasz eredményhirdetésén kell majd felszólítani. A nyílt eljárás rendelkezéseit alapul véve az igazolásokat az ajánlattevők az ajánlatukkal együtt is beadhatják – ha a részvételi szakaszban ezt még nem tették meg. A fent ismertetett törvényi előírásokat tehát ezek figyelembevételével kell alkalmazni.)*
47. Ha az ajánlatkérő keretmegállapodásos eljárás 1. részében meghívásos eljárást folytat le, az eljárás akkor is eredménytelen, ha a több ajánlattevővel kötendő keretmegállapodás esetén az érvényes ajánlatot benyújtók száma nem éri el a hármat (136/A. § (4) bek.).
48. **Tájékoztató az eljárás eredményéről vagy eredménytelenségéről:** a közösségi hirdetményminta rendelet III. számú mellékletében, illetve a nemzeti hirdetményminta rendelet 1. számú mellékletében meghatározott minta szerinti hirdetmény útján kell közzétenni, és
- A) a Közbeszerzési Értesítőben történő közzétételre legkésőbb az eredményhirdetéstől, illetőleg az eredményhirdetés határidejének lejártától számított öt munkanapon belül kell feladni (1. melléklet) [98. § (2) bek.];
- B) az Európai Unió Hivatalos Lapjában történő közzétételre legkésőbb a szerződéskötéstől, illetőleg ennek hiányában a szerződéskötés tervezett időpontjának lejártától számított öt munkanapon belül kell megküldeni (III. melléklet) [98. § (3) bek.]. A tájékoztatókat az ajánlatkérő honlapján is közzé kell tenni, a már korábban ismertetettek szerint.
49. **Szerződéskötés:** tervezett időpontját a részvételi felhívásban vagy az ajánlattételi felhívásban kell megadni azzal, hogy az nem határozható meg az eredményhirdetést követő naptól számított nyolcadik napnál korábbi és harmincadik – építési beruházás esetében hatvanadik – napnál későbbi időpontban [99. § (2) bek.].

A FENTIEKBEN NEM RÉSZLETEZETT ELJÁRÁSI CSELEKMÉNYEKRE A NYÍLT ELJÁRÁS SZABÁLYAI AZ IRÁNYADÓAK (pl. érvénytelenség, kirívóan alacsony ellenszolgáltatás, eredménytelen eljárás, eredményhirdetés, elektronikus árlejtés, nyertes ajánlattevő kiválasztása közjegyző jelenlétében történő sorsolással, a szerződés teljesítésére és módosítására vonatkozó szabályok és hirdetmények, stb.

20. A TÁRGYALÁSOS ELJÁRÁS ALKALMAZÁSA

A tárgyalásos eljárásnak két fajtája van: a hirdetmény közzétételével és a hirdetmény közzététele nélkül induló tárgyalásos eljárás [124. § (1) bek.]. Ez az eljárásfajta, de különösen a hirdetmény

közzététele nélkül induló tárgyalásos eljárás jelentősen korlátozza a versenyt, ezért a tárgyalásos eljárás mindkét fajtáját csak kivételesen, a Kbt.-ben meghatározott feltételek (amelyek megegyeznek az irányelvi rendelkezésekkel) fennállása esetén lehet alkalmazni [41. § (1) bek.]. A törvényben felsorolt esetek köre nem bővíthető.

A C-71/92 számú ügyben¹⁰⁹ az Európai Bíróság is megerősítette, hogy a tárgyalásos eljárás alkalmazásának lehetőségeit megszorítóan kell értelmezni, az esetek köre nem bővíthető, a felsorolás taxatív. A C-199/85 számú ügyben¹¹⁰ pedig kiemelte, hogy a kivételes körülmények tényleges fennállását, amelyek a tárgyalásos eljárás alkalmazását lehetővé teszik, annak kell bizonyítania, aki ezekre a körülményekre hivatkozik.

A tárgyalásos eljárás alkalmazásának lehetősége árubeszerzés, építési beruházás, illetve szolgáltatás megrendelés esetén eltérő.

20.1 HIRDETMÉNY KÖZZÉTÉTELÉVEL INDULÓ (KÉTSZAKASZOS) TÁRGYALÁSOS ELJÁRÁS

Az ajánlatkérő hirdetmény közzétételével induló tárgyalásos eljárást akkor alkalmazhat:

20.1.1 MINDHÁROM BESZERZÉSI TÁRGY ESETÉBEN

A) ha a nyílt, a meghívásos eljárás vagy a versenypárbeszéd azért volt eredménytelen, mert kizárólag érvénytelen ajánlatokat nyújtottak be (92. § b) pont), vagy egyik ajánlattevő sem, illetve az összességében legelőnyösebb ajánlatot tevő sem tett az ajánlatkérő rendelkezésére álló anyagi fedezet mértékére tekintettel megfelelő ajánlatot (92. § c) pont), feltéve, hogy a felhívásnak, a dokumentációnak és az ismertetőnek a feltételei időközben lényegesen nem változtak meg. *(Az Építés megrendelési Útmutatóban foglaltak¹¹¹ szerint lényeges változásnak minősül pl. a pénzügyi(fizetési) feltételek, a teljesítési határidő, az építési technika, a közbeszerzési műszaki leírás megváltozása. Ezeket az eseteket a többi útmutató is említi.)* [124. § (2) bek. a) pont].

Ebben az esetben a nyílt, a meghívásos eljárás vagy a versenypárbeszéd eredménytelenségről az ajánlatkérő az általános szabályok szerint köteles hirdetményt közzétenni, majd ezt követően indíthatja el a tárgyalásos eljárást.

Amennyiben az ajánlatkérő a részvételi felhívásban előzetesen jelezte, a fenti körülményekre tekintettel indított hirdetményes tárgyalásos eljárásban elektronikus árlejtést kezdeményezhet (130. § (8) bek.).

¹⁰⁹ Európai Bizottság v Spanyolország, 61992J0071

¹¹⁰ Európai Bizottság v Olaszország, 61985J0199

¹¹¹ Guide to the Community rules on public works contracts, 3.3.1 pont

B) kivételesen, ha az árubeszerzés, az építési beruházás, illetőleg a szolgáltatás természete vagy az ehhez kapcsolódó kockázatok nem teszik lehetővé az ellenszolgáltatás előzetes átfogó (mindenre kiterjedő) meghatározását *(a Szolgáltatásmegrendelési Útmutató¹¹² példaként említi a javítási szolgáltatásokat)* [124. § (2) bek. b) pont].

C) ha a nyílt vagy meghívásos eljárás, azért volt eredménytelen, mert nem nyújtottak be ajánlatot (92. § a) pont), illetve a meghívásos vagy a hirdetmény közzétételével induló tárgyalásos eljárás azért volt eredménytelen, mert nem nyújtottak be részvételi jelentkezést (115. § (1) bek. a) pontja), feltéve, hogy a felhívásának, illetve dokumentációnak a feltételei időközben lényegesen nem változtak meg [125. § (2) bek. a) pont], az **ajánlatkérő választhat**, hogy hirdetmény közzétételével vagy hirdetmény közzététele nélküli tárgyalásos eljárást alkalmaz [125. § (6) bek.]. Az ajánlatkérő minderről az Európai Bizottság kérésére – a Közbeszerzések Tanácsán keresztül – köteles tájékoztatást adni. Ebben a hirdetmény nélkül induló tárgyalásos eljárásra is lehetőséget adó esetben tehát az ajánlatkérő hirdetmény közzétételével induló tárgyalásos eljárást is alkalmazhat.

20.1.2 CSAK ÉPÍTÉSI BERUHÁZÁS ESETÉN,

ha az kizárólag kutatási, kísérleti vagy fejlesztési célból szükséges; ez az eset azonban nem alkalmazható, ha megalapozza a piacképességet, illetőleg a kutatás-fejlesztés költségeit fedezi [124. § (2) bek. c) pont].

20.1.3 CSAK SZOLGÁLTATÁS MEGRENDELÉSE ESETÉN,

ha a szolgáltatás természete miatt a szerződéses feltételek meghatározása nem lehetséges olyan pontossággal, amely lehetővé tenné a nyílt vagy a meghívásos eljárásban a legkedvezőbb ajánlat kiválasztását, így különösen a szellemi szolgáltatások és a 3. melléklet 6. csoportjába (kategória) tartozó pénzügyi szolgáltatások esetében [124. § (2) bek. d) pont].

20.1.4 CSAK ÁRUBESZERZÉS MEGRENDELÉSE ESETÉN,

ha az érintett dolog kizárólag kutatási, kísérleti, tanulmányi vagy fejlesztési célból kerül előállításra – de nem olyan mennyiség esetén, amely megalapozza a piacképességet, illetőleg a kutatás-fejlesztés költségeit fedezi [125. § (4) bek. a) pont], **az ajánlatkérő választhat**, hogy hirdetmény közzétételével induló vagy hirdetmény nélküli tárgyalásos eljárást alkalmaz [125. § (6) bek.]. *(Ebben a hirdetmény nélkül induló tárgyalásos eljárásra is lehetőséget adó esetben tehát az ajánlatkérő hirdetmény közzétételével induló tárgyalásos eljárást is alkalmazhat.)*

20.2 HIRDETMÉNY KÖZZÉTÉTELE NÉLKÜL INDULÓ (EGYSZAKASZOS) TÁRGYALÁSOS ELJÁRÁS

¹¹² Guide to the Community rules on public procurement of services, 3.3.1.2 pont

A hirdetmény közzététele nélküli eljárás alkalmazásának lehetőségei is eltérőek a három, korábban már hivatkozott beszerzési tárgy esetén.

20.2.1 MINDHÁROM BESZERZÉSI TÁRGY ESETÉN ALKALMAZHATÓ AZ ELJÁRÁS

A) ha a nyílt, a meghívásos eljárás vagy a versenypárbeszéd azért volt eredménytelen, mert kizárólag érvénytelen ajánlatokat nyújtottak be [92. § b) pont], vagy egyik ajánlattevő sem, illetve az összességében legelőnyösebb ajánlatot tevő sem tett az ajánlatkérő rendelkezésre álló anyagi fedezet mértékére tekintettel megfelelő ajánlatot [92. § c) pont]. Az ajánlatkérő azonban **csak abban** az esetben alkalmazhatja ezt az eljárást, ha a nyílt vagy meghívásos eljárás felhívásának, vagy dokumentációjának, illetve a versenypárbeszéd felhívásának, ismertetőjének vagy dokumentációjának a feltételei időközben lényegesen nem változtak meg, és a tárgyalásra meghívja az összes olyan ajánlattevőt, akik az eredménytelen nyílt, vagy meghívásos eljárásban, vagy a versenypárbeszédben ajánlatot tettek, de akiknek **nem** a 88. § (1) bekezdésének a)–e) pontjaiban meghatározott okok miatt volt érvénytelen az ajánlata [125. § (1) bek.].

(88. § (1) bek.: Az ajánlat érvénytelen, ha

a) az ajánlattételi határidő után nyújtották be az ajánlatukat;

b) a biztosítékot nem, vagy nem az előírtaknak megfelelően bocsátották rendelkezésre;

c) az ajánlattevő, illetőleg alvállalkozója nem felelt meg az összeférhetlenségi követelményeknek;

d) ha az ajánlattevőt, illetve az alvállalkozóját az eljárásból kizárták;

e) vagy az ajánlattevő, illetőleg a közbeszerzés értékének 10%-át meghaladóan igénybe vett alvállalkozója nem felel meg a szerződés teljesítéséhez szükséges alkalmassági követelményeknek).

(A lényeges feltételek megváltozásának tekintetében a hirdetmény közzétételével induló tárgyalásos eljárásnál adott magyarázat az irányadó.)

Ebben az esetben a tárgyalásra meghívhatók köre nem bővíthető. Kizárólag érvénytelen ajánlatok esetén azon szervezeteknek küldhető ajánlattételi felhívás, amelyek ajánlata a megelőző eljárásban a 88. § (1) bek. f)–i) pontja szerint volt érvénytelen. Ha a megelőző eljárás azért volt eredménytelen, mert egyik ajánlattevő sem tett az ajánlatkérő rendelkezésére álló fedezet mértékére tekintettel megfelelő ajánlatot, akkor az összes érvényes ajánlattevőt fel kell kérni a tárgyalásos eljárásban ajánlattételre, az érvénytelen ajánlatot tevők közül pedig azokat, akinek az ajánlata a 88. § (1) bek. f)–i) pontja alapján volt érvénytelen.

B) ha a nyílt vagy meghívásos eljárás, azért volt eredménytelen, mert nem nyújtottak be ajánlatot (92. § a) pont), illetve a meghívásos vagy a hirdetmény közzétételével induló tárgyalásos eljárás azért volt eredménytelen, mert nem nyújtottak be részvételi jelentkezést (115. § (1) bek. a) pontja), feltéve, hogy a felhí-

vásának, illetve dokumentációnak a feltételei időközben lényegesen nem változtak meg [125. § (2) bek. a) pont]. Az eljárás alkalmazásáról az ajánlatkérőnek tájékoztatnia kell a Közbeszerzések Tanácsán keresztül az Európai Bizottságot, ha az kéri. *(a lényeges feltételek megváltozásának tekintetében a hirdetmény közzétételével induló tárgyalásos eljárásnál adott magyarázat itt is irányadó).* Az ajánlatkérőnek lehetőség szerint legalább három ajánlattevőt kell ajánlattételre felhívnia. [131. § (3) bek.] *(A Kbt. ebben az esetben lehetőséget biztosít az ajánlatkérőnek, hogy hirdetmény közzétételével induló tárgyalásos eljárást folytasson le a hirdetmény nélküli tárgyalásos eljárás helyett [125. § (6) bek.].)*

Az Európai Bíróság a C-84/03¹¹³ számú ügyben megállapította, hogy a spanyol közbeszerzési jogszabály, amely megengedte a hirdetmény nélküli tárgyalásos eljárás alkalmazását a fenti feltételek fennállása esetén, azzal, hogy ha „a közbeszerzési szerződés eredeti feltételei – az ár legfeljebb 10 %-os növekedésétől eltekintve – nem változnak meg”, sérti az irányelveket.

C) ha a szerződést műszaki, technikai sajátosságok, művészeti szempontok vagy kizárólagos jogok védelme miatt kizárólag egy meghatározott szervezet vagy személy képes teljesíteni [125. § (2) bek. b) pont].

Ebben az **esetben két feltételnek kell együttesen fennállnia**. A szerződést

1. műszaki vagy művészi jellege következtében, vagy kizárólagos jogok védelmével kapcsolatos okból
2. csak egy bizonyos szervezet vagy személy képes teljesíteni.

Azt a feltételt, mely szerint a szerződést egy meghatározott szervezet vagy személy képes teljesíteni, megszorítóan kell értelmezni. A C-328/92 számú ügyben¹¹⁴ az ajánlatkérő gyógyszerek beszerzésére kötött szerződést, és a hirdetmény közzététele nélküli eljárás alkalmazását kizárólagos jog fennállásával igazolta. Az Európai Bíróság kimondta, hogy önmagában a kizárólagos joggal való rendelkezés nem elegendő a hirdetmény közzététele nélküli eljárás alkalmazásához, szükséges a másik feltétel fennállása is, az, hogy azt az adott terméket kizárólag egyetlen vállalkozó tudja **gyártani, illetve szállítani**. Ez a követelmény csak olyan termékek esetében valósul meg, amelyek nem állnak versenyben az adott piacon.

A C-385/02 számú ügyben¹¹⁵ az Európai Bíróság – bár a műszaki indokok fennállását elismerte – kimondta, hogy a munkálatok összetettsége, egyéb nehézségei (pl. több vállalkozó együttes teljesítése esetén problémát okoz a munkák összehangolása és a kárfelelősség megállapítása) nem elegendőek annak igazolásához, hogy a munkákat ugyanazon vállalkozásnak kell odaítélni, aki már a területen dolgozik.

A kizárólagos jog fogalmát a Kbt. 4. §. 13. pontja tartalmazza. Itt az általános szabályok alól a fenti tárgyalásos eljárást **kivételként** említi a törvény, amely azt jelenti, hogy ebben a tárgyalásos eljárásra alapot adó esetben a kizárólagos jog alapulhat szerződésen is! „A kizárólagos jognak kifejezetten egy meghatározott

¹¹³ Európai Bizottság v Spanyolország, 62003J0084

¹¹⁴ Európai Bizottság v Spanyolország, 61992J0328

¹¹⁵ Commission of the European Communities v. Italian Republic 62002J0385

személy vagy szervezet esetében kell fennállnia (szemben a 4. § 13. pontja szerinti fogalom meghatározással, amely lehetőséget biztosít arra, hogy ne csak egy, hanem több, de korlátozott számú személy vagy szervezet vonatkozásában álljon fenn a kizárólagos jog.”¹¹⁶

D) ha feltétlenül szükséges ennek az eljárásnak az alkalmazása, mert az ajánlatkérő által előre nem látható okból előállt rendkívüli sürgősség miatt a nyílt, a meghívásos vagy a hirdetmény közzétételével induló tárgyalásos eljárásra előírt határidők nem lennének betarthatóak [125. § (2) bek. c) pont]. Az ajánlatkérőnek azzal az ajánlattevővel kell tárgyalnia, és – a 99.§ (2) bekezdésében foglaltaktól eltérően, tehát a 8 napos kivárási kötelezettség nélkül - a tárgyalás befejezésekor írásban szerződést kötnie, aki a szerződést a rendkívüli helyzet által megkívánt idő alatt képes teljesíteni. Ebben az esetben az ajánlattevőnek nyilatkoznia kell arról, hogy nem tartozik a kizáró okok hatálya alá, és a 60.§ (1) bekezdésének e) pontja illetőleg a 61. § (2) bekezdése szerinti köztartozások hiányával, valamint a 60. § (1) bekezdésének g)-h) pontjaival kapcsolatos hatósági igazolásokat legkésőbb a szerződéskötést követő nyolc napon belül kell csatolnia [135. § (1) bek.]. „Ebben az esetben az ajánlatkérő még ajánlattételi felhívást sem köteles készíteni és küldeni, hanem az eljárás - felhívás kiküldése nélkül – közvetlen tárgyalás megkezdésével is megindulhat.”¹¹⁷

Az eljárás alkalmazhatóságához **három feltételnek kell együttesen** fennállnia. Az első feltétel a **rendkívüli sürgősség**, amelyet megalapozó körülmény nem eredhet az ajánlatkérő mulasztásából, tehát objektív szükségszerűségnek kell fennállnia. A második feltétel az, hogy **előre nem látható okból** állt elő ez a rendkívüli sürgősség. A harmadik feltétel szerint a nyílt, meghívásos vagy a hirdetmény közzétételével induló tárgyalásos eljárásra **előírt határidők** a sürgősség miatt **nem lennének betarthatók**.

Az „előre nem látható ok” fogalmát megszorítóan kell értelmezni. A Bizottsági Útmutatók szerint¹¹⁸ előre nem látható ok az, ami nagy részében meghaladja a gazdasági és szociális élet normális határait, pl. földrengés, árvíz. A C-318/94 számú ügyben¹¹⁹ egy folyómeder mélyítési munkáinak megkezdéséhez egy regionális hatóság jóváhagyására volt szükség, amelyet azonban a hatóság nem adott meg. Az ajánlatkérő három hónappal később mégis megkapta az engedélyt. Az építési munka befejezése azonban szigorú határidőhöz volt kötve, ezért az engedély birtokában hirdetmény nélküli tárgyalásos eljárást tartott, arra hivatkozva, hogy az engedély megtagadása (illetve későbbi időpontban történő kiadása) előre nem látható ok volt az eljárásban, és emiatt állt elő a rendkívüli sürgősség. Az Európai Bíróság álláspontja szerint ez az eset nem tekinthető előre nem látható oknak, mert annak a lehetősége, hogy egy hatóság esetlegesen nem adja meg a hozzájárulását valamely tevékenység elvégzéséhez, az ilyen engedélyezési eljárásokban „előre látható”, azaz számolni kell vele. A C-394/02 számú eljárásban¹²⁰ egy projektet jóváhagyó hatóság által szabott rövid határidőkre hivatkozott az ajánlatkérő, mint előre nem látható okra. A Bíróság ezt az

¹¹⁶ a 2005. évi CLXXII. tv. indoklása (a 2. §-hoz)

¹¹⁷ a 2003. évi CXXIX. tv. indoklása (131-135.§-hoz)

¹¹⁸ pl Árubeszerzési Útmutató 3.3.2, Szolgáltatás megrendelési Útmutató 3.3.2.4 pont

¹¹⁹ Európai Bizottság v Németország, 61994J0318

¹²⁰ Commission of the European Communities v. Hellenic Republic 62002J0394

érvet nem fogadta el, felhívta a figyelmet arra, hogy ez a projekt engedélyezési részének előre látható részét képezi.

A C-107/92 számú ügyben¹²¹ egy építési minisztérium hirdetmény nélküli tárgyalásos eljárásban ítelt oda egy építési szerződést lavinafogó helyreállítási munkáira. A rossz műszaki állapot észlelését követően 8 napon belül megtartotta a tárgyalást és kihirdette a nyertest, a tényleges helyreállítási munka azonban csak 3 hónappal később kezdődött meg. Az Európai Bíróság ebben az esetben a rendkívüli sürgősségre való hivatkozást nem látta megalapozottnak.

A Bizottságnak az Útmutatókban¹²² kifejtett álláspontja szerint ilyen beszerzési eljárás alkalmazása során – hasonlóan a gyorsított eljáráshoz – csak annyi árut, szolgáltatást, illetve építési munkát lehet megrendelni, amennyi feltétlenül szükséges az előre nem látható és rendkívüli sürgősséget indokoló körülmény elhárításához. Szolgáltatás és árubeszerzés esetében ez kb. egy-két hónapot felölelő szolgáltatás, illetve egy-két hónapra elegendő árumennyiség. Az ezen időszakot meghaladó szolgáltatás és áru beszerzésére tehát az ajánlatkérőnek hirdetmény közzétételével induló eljárásokat (ideértve a gyorsított eljárást is) kell alkalmaznia.

20.2.2 Csak építési beruházás vagy szolgáltatás megrendelése esetén alkalmazható:

A) ha az ajánlatkérő kiegészítő építési beruházási munkát vagy kiegészítő szolgáltatást szerez be, és az alábbi feltételek együttesen fennállnak:

- a) az építési munka és a szolgáltatás egy korábbi szerződésben megrendelt építési munkát vagy szolgáltatást egészít ki,
- b) ezek a munkák a korábban megkötött szerződésben nem szerepeltek, de előre nem látható körülmények miatt válik szükségessé a megrendelésük a szerződés teljesítéséhez, feltéve, hogy
- c) a kiegészítő építési beruházást, illetve a szolgáltatást műszaki vagy gazdasági okok miatt az ajánlatkérőt érintő jelentős nehézség nélkül nem lehet elválasztani a korábbi szerződéstől, vagy ha elválasztható, akkor feltétlenül szükséges az építési beruházás vagy a szolgáltatás teljesítéséhez, és
- d) az ilyen kiegészítő építési beruházásra, illetve szolgáltatásra irányuló szerződés, illetőleg szerződések becsült összértéke nem haladhatja meg az eredeti, tehát az első építési beruházás, illetve szolgáltatás értékének 50%-át, és
- e) a kiegészítő szerződést az ajánlatkérő a korábbi nyertes ajánlattevővel köti meg [125. § (3) bek. a) pont].

B) új építési beruházás, illetve szolgáltatás megrendelése esetén, ha az alábbi feltételek együttesen fennállnak:

¹²¹ Európai Bizottság v Olaszország, 61992J0107

¹²² pl Árubeszerzési Útmutató 3.3.2, Szolgáltatás megrendelési útmutató 3.3.2.4 pont, Építés megrendelési Útmutató 3.3.2 pont

- a) új építési beruházás, illetve szolgáltatás megrendelésére kerül sor;
- b) a korábbi nyertes ajánlattevővel köti meg ugyanaz az ajánlatkérő;
- c) azonos vagy hasonló építési beruházásra vagy szolgáltatás teljesítésére köt szerződést, feltéve, hogy
- d) az új építési beruházás vagy szolgáltatás összhangban van azzal az alapprojekttel, amelyre a korábbi szerződést nyílt vagy meghívásos eljárásban megkötötték, és
- e) a korábbi eljárást megindító hirdetményben az ajánlatkérő jelezte, hogy tárgyalásos eljárást alkalmazhat, valamint
- f) a korábbi eljárásban az építési beruházás, illetőleg a szolgáltatás becsült értékének meghatározásakor figyelembe vette az újabb építési beruházás, illetőleg szolgáltatás becsült értékét is, és
- g) az ilyen tárgyalásos eljárást csak a korábbi első szerződés megkötésétől számított három éven belül indítják meg [125. § (3) bek. b) pont].

20.2.3 CSAK ÁRUBESZERZÉS ESETÉN ALKALMAZHATÓ AZ ELJÁRÁS

A) ha az érintett dolog kizárólag kutatási, kísérleti, tanulmányi vagy fejlesztési célból kerül előállításra. Ez az eset azonban nem alkalmazható olyan mennyiség esetén, amely megalapozza a piacképességet, illetőleg a kutatás-fejlesztés költségeit fedezi [125. § (4) bek. a) pont]. Az ajánlatkérőnek lehetőség szerint legalább három ajánlattevőt kell ajánlattételre felhívnia. [131. § (3) bek.] *(A Kbt. ebben az esetben lehetőséget biztosít az ajánlatkérőnek, hogy hirdetmény közzétételével induló tárgyalásos eljárást folytasson le a hirdetmény nélküli tárgyalásos eljárás helyett [125. § (6) bek.].)*

B) ha a korábban beszerzett dolog részbeni kicserélése vagy bővítése során, a korábbi nyertes ajánlattevőnek másik ajánlattevővel történő helyettesítése azzal a következménnyel járna, hogy műszaki, technikai szempontból eltérő és nem illeszkedő dolgokat kellene az ajánlatkérőnek beszereznie, vagy az ilyen beszerzés aránytalan műszaki, technikai nehézséget eredményezne a működtetésben és a fenntartásban, és az ilyen korábbi nyertes ajánlattevővel kötött szerződés, illetőleg szerződések együttes időtartama a három évet nem haladhatja meg [125. § (4) bek. b) pont].

C) az áru árutőzsdén jegyzett és beszerzett [125. § (4) bek. c) pont].

D) az árut kivételesen kedvező feltételekkel, felszámolási eljárás, végelszámolás vagy bírósági végrehajtás, illetőleg az érintett szervezet személyes joga szerinti hasonló eljárás során történő értékesítés keretében szerzi be [125. § (4) bek. d) pont].

20.2.4 CSAK SZOLGÁLTATÁS ESETÉBEN ALKALMAZHATÓ

Az ajánlatkérő hirdetmény nélküli tárgyalásos eljárást alkalmazhat, ha arra tervpályázati eljárást követően kerül sor, és ezen eljárás nyertesével vagy az eljárásban közreműködő bírálóbizottság

ajánlása alapján a nyertesek, illetve díjazottak valamelyikével kell szerződést kötnie. Ez utóbbi esetben a tervpályázati eljárásban a bírálóbizottság által ajánlott összes pályázót, ajánlattevőt meg kell hívni a tárgyalásra [125. § (5) bek.]. Az ajánlatok bírálati szempontja csak az összességében legelőnyösebb ajánlat kiválasztása lehet. [134. § (6) bek.]

Az Európai Bíróság a C-340/02 számú ítéletében¹²³ kiemelte, hogy a „tervpályázatot követ” kifejezés azt jelenti, hogy a tervpályázat, és a hirdetmény nélküli tárgyalásos eljárásban megrendelendő szolgáltatás között közvetlen funkcionális összefüggésnek kell lennie.

A hirdetmény nélküli tárgyalásos eljárások közül az ajánlatkérő kizárólag a 125. § (2) bekezdése esetében kezdeményezhet elektronikus árlejtést, amennyiben azt az ajánlattételi felhívásban előzetesen jelezte (134. § (7) bek.).

21. HIRDETMEŒY KÖZZÉTÉTELÉVEL INDULÓ TÁRGYALÁSOS ELJÁRÁS

A tárgyalásos eljárás olyan közbeszerzési eljárás, amelyben az ajánlatkérő az általa – a Kbt.-ben előírtak szerint – kiválasztott egy vagy több ajánlattevővel tárgyal a szerződés feltételeiről (4. § 35. pont).

Az eljárás csak abban az esetben indítható meg, ha az ajánlatkérő rendelkezik a szerződés megkötéséhez szükséges engedélyekkel, és rendelkezik a szerződés teljesítését biztosító anyagi fedezettel, vagy az arra vonatkozó biztosítékkal, hogy a teljesítés időpontjában az anyagi fedezet rendelkezésre áll. Ez a rendelkezés nem vonatkozik arra az esetre, ha az ajánlatkérő támogatás iránti kérelmet nyújtott be vagy fog benyújtani (48. § (2) bek.).

Az eljárást megindító hirdetmény jogszerűségét a Közbeszerzési Szabályzatban megjelölt személynek ellen kell jegyeznie, enélkül a közbeszerzési eljárás nem indítható meg (6. § (2) bek.)

Alkalmazhatósága: csak ha a Kbt. megengedi [41. § (1) bek.].

Gyorsított eljárás: lehetséges [136. § (1) bek.]. A részvételi határidő a részvételi felhívást tartalmazó hirdetmény feladása napjától számított 15 napnál, ha a részvételi felhívást elektronikus úton adják fel, 10 napnál kevesebb nem lehet.

Két szakaszból áll.

A tárgyalásos eljárásra a nyílt eljárás szabályait, illetőleg a két szakaszból álló eljárás szabályait is – a tárgyalásos eljárásra előírt szabályok szerinti eltérésekkel – kell megfelelően alkalmazni (126. §).

A meghívásos eljáráshoz hasonlóan itt csak azokat a szabályokat ismertetem, amelyeket a Kbt. eltérésként kiemel.

¹²³ Commission of the European Communities v French Republic 62002J0340

21.1 RÉSZVÉTELI SZAKASZ

1. **Részvételi felhívással indul**, amelyet a közösségi hirdetményminta rendelet II. számú mellékletében meghatározott minta szerinti hirdetmény útján kell közzétenni [101. § (1) bek.]. A hirdetményt az Európai Községek Hivatalos Kiadványai Hivatala részére történő feladást követően, 5 munkanapon belül az ajánlatkérő saját honlapján is köteles közzétenni, ha nem rendelkezik honlappal, a Közbeszerzések Tanácsa honlapján. [17/C. § (1) bek. a) pont] (2009. október elsejétől a Tanács honlapján minden esetben kötelező a közzététel.). Az önkormányzat a kötelező közzétételt követően a hirdetményt a helyben szokásos módon is közzéteheti.

2. A részvételi felhívásra a kizáró okokkal és az alkalmassági kritériumoknak való megfeleléssel kapcsolatos nyilatkozatokat, igazolásokat nyújtják be a részvételre jelentkezők, az ajánlatkérő az első, részvételi szakaszban a jelentkezőknek a szerződés teljesítésére való alkalmasságáról, illetőleg alkalmatlanságáról dönt. Ebben a szakaszban az ajánlatkérő nem kérhet, a részvételre jelentkező pedig nem tehet ajánlatot [100. § (2) bek.].

3. Részvételi dokumentáció készítése: nem kötelező [102. § (1) bek.]. Ha készít az ajánlatkérő, akkor a rendelkezésre bocsátással kapcsolatos információkat a részvételi felhívásban a „További információk” között kell megadnia, és köteles gondoskodni arról, hogy a dokumentáció a részvételi felhívást tartalmazó hirdetmény közzététele napjától kezdve a részvételi határidő lejártáig rendelkezésre álljon [102. § (1)–(2) bek.].

4. **Ajánlati biztosíték:** a részvételi szakaszban a részvételt nem lehet biztosíték adásához kötni [101. § (5) bek.].

5. **A részvételi jelentkezés benyújtására vonatkozó határidő** nem lehet rövidebb a részvételi felhívást tartalmazó hirdetmény feladásának napjától számított 37 napnál [107. § (1) bek.]. A határidő előzetes összesített tájékoztató közzététele esetén sem rövidíthető. A 37 napot azonban legfeljebb 7 nappal le lehet csökkenteni, ha a felhívást tartalmazó hirdetményt az ajánlatkérő elektronikus úton adja fel.

6. Részvételi határidő hosszabb időtartamban történő meghatározása

Szabadon meghatározható, mert az ajánlattételi határidőt minden esetben úgy kell meghatározni, hogy elegendő időtartam álljon rendelkezésre a megfelelő részvételi jelentkezéshez [107. § (2) bek.].

7. **Hirdetményben meghatározott konkrét részvételi határidő hosszabbítása** lehetséges, egy alkalommal, csak indokolt esetben, ha az eredeti határidő lejárta előtt az ajánlatkérő hirdetményben közzéteszi a módosított határidőt és a módosítás indokát [107. § (3) bek.] *(azaz a hirdetmény meg is jelenik a határidő lejárta előtt).*

8. **Hirdetményben meghatározott konkrét részvételi határidő rövidítése** tilos [107. § (4) bek.].

9. **A részvételi felhívásban, illetve a részvételi dokumentációban meghatározott feltételek módosítása:**

A részvételi határidő lejártáig lehetséges. A módosított feltételekről e határidő lejártá előtt új hirdetményt (nemzeti hirdetményminta rendelet 11. számú melléklet) kell közzétenni, amelyben új részvételi határidőt kell megállapítani. A határidő ebben az esetben sem lehet 37 vagy 30 napnál rövidebb [108. § (1)]. A részvételre jelentkező a részvételi határidő lejártáig módosíthatja részvételi jelentkezését [108. § (3) bek.].

10. A részvételi felhívás visszavonása: a részvételi határidő lejártáig lehetséges, amiről e határidő lejártá előtt az ajánlatkérőnek hirdetményt (nemzeti hirdetményminta rendelet 11. számú melléklet) kell feladnia közzététel céljából, és egyidejűleg a részvételre jelentkezőket írásban kell tájékoztatnia [108. § (2) bek.]. *(A részvételi dokumentáció, illetve ellenértéke ebben az esetben visszajár.)*

11. Kiegészítő tájékoztatás: a részvételre jelentkező – a megfelelő részvételi jelentkezés benyújtása érdekében – a részvételi felhívásban és a részvételi dokumentációban foglaltakkal kapcsolatban írásban kiegészítő (értelmező) tájékoztatást kérhet a részvételi határidő lejártá előtt legkésőbb 8 nappal az ajánlatkérőtől vagy az általa meghatározott szervezettől. A kiegészítő tájékoztatást a részvételi határidő lejártá előtt legkésőbb 4 nappal kell megadni, úgy, hogy az ne sértse a részvételre jelentkezők esélyegyenlőségét. A tájékoztatás teljes tartalmát a jelentkezők számára hozzáférhetővé kell tenni, illetőleg meg kell küldeni. A tájékoztatás nem eredményezheti a részvételi felhívásban és a részvételi dokumentációban foglaltak módosítását. A kiegészítő tájékoztatás nyújtható konzultáció formájában is, melyről jegyzőkönyvet kell készíteni, melyet a konzultáció napjától számított öt napon belül meg kell küldeni az azon részt vevő jelentkezőknek, valamint a jelentkezők számára egyben hozzáférhetővé kell tenni [103. § (1)–(4) bekezdések]. A konzultáció időpontját és helyét a részvételi felhívásban kell megadni a „További információk” között.

12. A részvételi jelentkezések benyújtása: fő szabályként írásban és zártan, közvetlenül vagy postai úton. Az ajánlatkérő a részvételi jelentkezésnek ettől eltérő módon történő benyújtását is megengedheti, ha képes biztosítani, hogy a jelentkezések a részvételi határidő lejártá előtt ne kerüljenek felbontásra, valamint az ajánlatkérő érdekkörében ne kerüljenek jogosulatlan felhasználóhoz. Erről a lehetőségről az ajánlatkérőnek a részvételi felhívásban kell rendelkeznie, és köteles azt is előírni, hogy a jelentkezést – az általa előírt határidő lejártáig és írásbeli módon – meg kell erősítenie a részvételre jelentkezőnek. Az ajánlatkérő az eltérő módon történő benyújtás lehetőségének technikai körülményeiről köteles tájékoztatást adni a részvételi felhívásban vagy a részvételi dokumentációban [109. § (1)–(3) bekezdések].

13. A részvételi jelentkezésnek meg kell felelnie a részvételi felhívásban, illetőleg a részvételi dokumentációban meghatározott tartalmi és formai követelményeknek. Tartalmaznia kell a kizáró okokkal kapcsolatos és a pénzügyi és gazdasági, valamint műszaki, illetve szakmai alkalmasságra vonatkozó nyilatkozatokat, igazolásokat. A részvételi szakaszban *(és később az ajánlattételi szakaszban)* nem vehet részt, aki a kizáró okok hatálya alá tartozik [104. § (1)–(2) bek.]. A részvételre jelentkezőnek a kizáró okok igazolásával kapcsolatban a nyílt eljárásnál leírtak szabályai szerint [63. §, 63/A.§ (4) bek. (1)–(6) bekezdések] kell eljárnia. [104. § (1)–(2) bek.]. *(A Kbt. 2009. április elsejétől hatályos szövege sajnos nem egyértelmű abban a tekintetben, hogy a kizáró okok fenn nem állását kétszakaszos eljárásokban mikor kell okiratokkal igazolni. A kézirat leadásakor még nem alakult ki a megfelelő gyakorlat erre vonatkozóan, de a törvény rendelkezései alapján az a következtetés vonható le, hogy csak a második szakasz végén, és csak a nyertes ajánlattevőknek kell az igazolásokat benyújtania. A részvételi szakaszban tehát a jelentkezők csak nyilatkozatot csatol-*

nak). A jelentkező köteles továbbá a részvételi felhívásban előírt módon igazolni a teljesítéshez szükséges pénzügyi és gazdasági, valamint műszaki, illetőleg szakmai alkalmasságát, és az erre vonatkozó igazolásokat a részvételi jelentkezésben kell megadnia [104. § (3) bek.].

14. A részvételi jelentkezések felbontása: a részvételi jelentkezéseket tartalmazó iratok felbontását a részvételi határidő lejártának időpontjában kell megkezdeni. A bontás addig tart, amíg a határidő lejártáig benyújtott összes részvételi jelentkezés felbontásra nem kerül [110. § (1) bek.]. A részvételi jelentkezések felbontásáról és ismertetéséről jegyzőkönyvet kell készíteni, amelyet a bontástól számított öt napon belül meg kell küldeni az összes jelentkezőnek [110. § (4) bek.].

A részvételi jelentkezések felbontásánál az ajánlatkérő, a részvételre jelentkezők, valamint az általuk meghívott személyek, továbbá – a közbeszerzéshez támogatásban részesülő jelentkező esetében – a külön jogszabályban meghatározott szervek képviselői, illetőleg személyek lehetnek jelen.

A részvételi jelentkezések felbontásakor ismertetni kell a részvételre jelentkezők nevét, címét (székhelyét, lakóhelyét) [110. § (2)–(3) bek.].

15. Részvételi jelentkezések elbírálása: az ajánlatkérő köteles a részvételi jelentkezéseket elbírálni, kivéve, ha a közbeszerzés megkezdését követően – általa előre nem látható és elháríthatatlan ok következtében – beállott lényeges körülmény miatt a szerződés megkötésére, illetőleg a szerződés megkötése esetén a teljesítésre nem lenne képes. Ebben az esetben az ajánlatkérőnek az eljárást eredménytelenné kell nyilvánítania [111. § (4) bek.]. A jelentkezések elbírálására a 111. § (1)–(3) bekezdésében foglaltak az irányadóak. A jelentkezéseket a lehető legrövidebb időn belül kell elbírálni [117. § (1) bek.].

16. Hiánypótlás biztosítása: kötelező, teljes körben. A hiánypótlásra a 112. § (1)–(7) bekezdései az irányadóak.

17. Felvilágosítás kérése a jelentkezőktől: lehetséges, de csak a részvételi jelentkezések elbírálása során, írásban és a többi jelentkező egyidejű értesítése mellett a részvételi jelentkezéssel kapcsolatos, nem egyértelmű kijelentések, nyilatkozatok, igazolások tartalmának tisztázása érdekében. Ez azonban nem eredményezheti a részvételi jelentkezés módosítását (113. §).

18. Érvénytelen a részvételi jelentkezés, ha:

- A) azt a részvételi felhívásban meghatározott részvételi határidő lejártá után nyújtották be;
- B) a részvételre jelentkező ajánlatot tesz;
- C) a részvételre jelentkező, illetőleg alvállalkozója nem felel meg az összeférhetlenségi követelményeknek [10. §];
- D) a részvételre jelentkezőt, illetőleg alvállalkozóját az eljárásból kizárták;
- E) a részvételre jelentkező, illetőleg a közbeszerzés értékének tíz százalékát meghaladó mértékben igénybe venni kívánt alvállalkozója nem felel meg a szerződés teljesítéséhez szükséges alkalmassági követelményeknek;

F) egyéb módon nem felel meg a részvételi felhívásban, illetőleg a részvételi dokumentációban, valamint a jogszabályokban meghatározott feltételeknek [114. § (1) bek.].

19. **Az ajánlatkérőnek ki kell zárnia** az eljárásból azt a részvételre jelentkezőt, aki (illetőleg akinek alvállalkozója)

a) a kizáró okok (60–61. §) ellenére nyújtotta be részvételi jelentkezését;

b) részéről a kizáró ok (60–62. §) az eljárás során következett be.

Az ajánlatkérő kizárhatja az eljárásból azt a részvételre jelentkezőt, aki számára nem kell nemzeti elbárást nyújtani [114. § (2)–(3) bekezdések].

(Tekintettel arra, hogy hirdetmény közzétételével induló tárgyalásos eljárásban is lehetőségük van a részvételre jelentkezőknek más szervezetek erőforrásaira hivatkozni, a 88. § (3) bekezdése, amely ezen szervezetek kizárásáról szól, megítélésem szerint itt is alkalmazandó.)

20. **A részvételi szakasz és az eljárás eredménytelen, ha**

A) nem nyújtottak be részvételi jelentkezést;

B) kizárólag érvénytelen részvételi jelentkezéseket nyújtottak be;

C) az ajánlatkérő az eljárást a szerződés megkötésére, illetőleg teljesítésére képtelenné válása miatt [111. § (4) bek.] eredménytelené nyilvánítja; *(a részvételi dokumentáció, illetve annak ellenértéke visszajár).*

E) *hatályon kívül helyezve*

F) a Közbeszerzési Döntőbizottság megsemmisíti az ajánlatkérő valamely döntését, és az ajánlatkérő új közbeszerzési eljárás lefolytatását határozza el, vagy eláll az eljárás lefolytatásának szándékától [115. §]. *(a részvételi dokumentáció, illetve annak ellenértéke visszajár).*

21. Az ajánlatkérő eredménytelennek nyilváníthatja a részvételi szakaszt és az eljárást, ha mindössze egyetlen részvételi jelentkezést nyújtottak be, akkor is, ha az egyetlen benyújtott részvételi jelentkezés érvényes (nem szükséges a döntést indokolni).

A részvételi szakasz és az eljárás eredménytelen, ha több részvételi jelentkezést nyújtottak be, de a benyújtott részvételi jelentkezések között mindössze egyetlen érvényes részvételi jelentkezés van.

Nem lehet az eljárást a fentiek miatt eredménytelennek nyilvánítani akkor, ha az ajánlatkérő előző eljárása e bekezdés szerint eredménytelen volt, és az eljárást az ajánlatkérő ugyanazon beszerzési tárgyra folytatja le, úgy, hogy az eljárást megindító felhívás és dokumentáció tartalma az előző eljáráshoz képest változatlan [115. § (2)–(4) bekezdések].

22. Az eljárás eredménytelensége esetén az ajánlatkérő új eljárás kiírásáról határoz, kivéve, ha a közbeszerzést nem kívánja megvalósítani [41. § (6) bek.]. Ha a részvételi szakasz a fenti 20. pont C), D) vagy F) pontja alapján eredménytelen, illetőleg az ajánlatkérő új közbeszerzési eljárás lefolytatá-

sáról dönt, köteles haladéktalanul tájékoztatni – a Közbeszerzések Tanácsán keresztül – az Európai Községek Hivatalos Kiadványai Hivatalát [118. § (3) bek.].

23. Az ajánlatkérő köteles a részvételre jelentkezőt írásban tájékoztatni kizárásáról, a szerződés teljesítésére való alkalmatlanságának megállapításáról, részvételi jelentkezésének a 114. § (1) bekezdése szerinti egyéb okból történt érvénytelenné nyilvánításáról, valamint ezek indokáról, az erről hozott döntést követő öt napon belül [116. § (1) bek.].

24. Az ajánlatkérő a részvételi jelentkezések elbírálásának befejezésekor a nemzeti hirdetmény-minta rendelet 8. számú mellékletében meghatározott minta szerint írásbeli összegezést köteles készíteni a részvételi jelentkezésekről, amelyben a részvételre jelentkezők alkalmasságát, illetőleg alkalmatlanságát a részvételi felhívásban előírt alkalmassági szempontok alapján kell indokolni [116. § (2) bek.].

25. **Részvételi szakasz eredményhirdetésének (eredménytelensége kihirdetésének) időpontja:** a részvételi jelentkezések elbírálását követően, de legkésőbb a részvételi jelentkezések felbontásától számított 30 – építési beruházás esetén 60 – napon belül, a részvételi felhívásban meghatározott időpontban, nyilvánosan [117. § (1) bek.]. Az eredményhirdetésre meg kell hívni a részvételre jelentkezőket, továbbá – a közbeszerzéshez támogatásban részesülő jelentkező esetében – a külön jogszabályban meghatározott szervek képviselőit, illetőleg személyeket [117. § (5) bek.].

Ha az eredményhirdetés a részvételi felhívásban meghatározott vagy az alábbiak szerint (26. és 27. pont) módosított időpontban nem történt meg, az ajánlatkérő – a késedelemmel kapcsolatban a Kbt.-ben vagy egyéb jogszabályokban előírt következmények viselése mellett – haladéktalanul köteles az eljárás eredményét vagy eredménytelenségét kihirdetni [117. § (4) bek.]. *(A részvételi dokumentáció, valamint annak ellenértéke ilyen esetben visszajár.)*

26. **Részvételi szakasz eredményhirdetése időpontjának elhalasztása:** Egy alkalommal, indokolt esetben, legfeljebb 30 nappal. Ebben az esetben az ajánlatkérő az eredeti határidő lejárta előtt köteles a halasztásról és annak indokáról az összes jelentkezőt egyidejűleg, közvetlenül, írásban tájékoztatni. [117. § (2) bek.].

27. **Részvételi szakasz eredményhirdetésének megtartása** indokolt esetben lehetséges a részvételi felhívásban meghatározott **időponthoz képest korábbi időpontban** is. Az ajánlatkérő a korábbi eredményhirdetési időpont előtt legalább két munkanappal korábban köteles az új időpontról és annak indokáról az összes ajánlattevőt egyidejűleg, közvetlenül, írásban tájékoztatni [117. § (3) bek.].

28. A részvételi szakasz eredményhirdetése során az ajánlatkérő köteles ismertetni a részvételi jelentkezések elbírálásáról a nemzeti hirdetmény-minta rendelet 8. számú melléklete szerinti mintának megfelelően elkészített összegezésben foglalt adatokat. Az írásbeli összegezést az eredményhirdetésen jelen levő jelentkezőknek át kell adni, a távol levő jelentkezőknek pedig az eredményhirdetés napján, az eredményhirdetést követően haladéktalanul, telefaxon vagy elektronikus úton meg kell küldeni. Ha a jelentkező nem adta meg elektronikus levélcímét vagy telefaxon való elérhetőségét, részére az összegezést az eredményhirdetés napján postai úton kell feladni.

(A Kbt. 17/C. § (1) bekezdése az összegezés honlapon történő közzétételét nem teszi kötelezővé.)

Az összegezést az eredményhirdetés napján a Közbeszerzések Tanácsának is legkésőbb két munkanapon belül meg kell küldeni [118. § (1)–(2) bekezdések]. A részvételi szakasz eredményéről tehát közösségi eljárásrendben nem kell hirdetményt közzétenni!

Az eredményhirdetéskor és azt követően nem lehet üzleti titokra hivatkozással korlátozni vagy megtiltani a részvételre jelentkező nevének, címének, olyan adatoknak nyilvánosságra hozatalát, amelyek a közérdekű adatok nyilvánosságára és a közérdekből nyilvános adatra vonatkozó, külön törvényben meghatározott adatszolgáltatási és tájékoztatási kötelezettség alá esnek, illetőleg amely adatot a részvételi jelentkezés elbírálása során – döntése meghozatalával összefüggésben – az ajánlatkérő figyelembe vett [118. § (4) bek.].

29. Az eredményhirdetés során vagy az azt követő öt napon belül a részvételre jelentkező kérheti az ajánlatkérőt, hogy a részvételi jelentkezések elbírálásáról készült írásbeli összegezésben észlelt bármely **elírást** (névcsere, hibás névírást, szám- vagy számítási hibát vagy más hasonló elírást) **javítson ki**. Az ajánlatkérő az elírást kérelemre vagy kérelem hiányában is kijavíthatja. A kijavított összegezést az ajánlatkérő legkésőbb az eredményhirdetést követő hét napon belül köteles egyidejűleg megküldeni az összes részvételre jelentkezőnek [118. § (5) bek.].

21.2 TÁRGYALÁSI SZAKASZ

30. A tárgyalási (ajánlattételi) szakaszban nem vehet részt, aki a kizáró okok hatálya alá tartozik [104. § (2) bek.].

31. Ha az ajánlatkérő a részvételi felhívásban létszámot, vagy keretszámot határozott meg, akkor az érvényes jelentkezés nem ad automatikus jogot arra a részvételre jelentkezőnek, hogy felkérjék ajánlattételre. Ilyen esetben ugyanis az ajánlatkérő csak annyi alkalmas részvételre jelentkezőt kérhet fel ajánlattételre, amennyi a megadott keretszám felső határáig terjed, illetve amennyi a létszámnak megfelel [130. § (1) bek.]. Az ajánlattételre felhívandó jelentkezőket a részvételi felhívásban megadott rangsorolási szempontok alapján kell kiválasztani.

32. Az ajánlatkérő meghatározhatja az ajánlattevők létszámát vagy keretszámát azzal, hogy a részvételre jelentkezők közül legfeljebb a létszámnak megfelelő vagy a keretszám felső határáig terjedő számú alkalmas, egyben érvényes jelentkezést benyújtó jelentkezőnek küld majd ajánlattételi felhívást. A létszám, illetve keretszám alsó **határa nem lehet kevesebb háromnál**, a létszámnak és a keretszámnak a közbeszerzés tárgyához kell igazodnia, és minden körülmény között biztosítania kell a valódi versenyt. Az ajánlatkérő a részvételi felhívásban megjelölheti azokat, akiket az eljárásban való részvételre meg kíván hívni. A megjelölteken kívül az eljárásban való részvételre mindazok jelentkezhetnek a részvételi felhívás alapján, akik alkalmasak a szerződés teljesítésére. Erre a lehetőségre a részvételi felhívásban az ajánlatkérőnek hivatkoznia kell. Ha az ajánlatkérő keretszámot vagy létszámot is meghatároz, de egyidejűleg megjelöli azokat, akiket meghív a részvételre, akkor a megjelöltek számát meghaladó létszámot vagy keretszámot köteles meghatározni. Ha az ajánlatkérő létszámot vagy keretszámot határoz meg, a részvételi felhívásban meg kell adnia az alkalmas jelentkezők közötti rangsorolás módját is arra az esetre, ha a létszámot vagy a keretszám felső határát meghaladja az alkalmas jelentkezők száma. A rangsorolást a jelentkező szerződés teljesítéséhez szükséges műszaki, illetőleg szakmai alkalmasságának igazolása körében lehet meghatározni [130. § (1)–(6) bek.]. *(A rangsorolásnak átláthatónak és objektívnek kell lennie.)*

33. **Ajánlattételi felhívás megküldése eredményes részvételi szakaszt követően:** az eredményhirdetéstől számított 5 munkanapon belül az alkalmasnak minősített és – ha előírásra került – a létszámnak vagy keretszámnak megfelelően a műszaki, illetve szakmai rangsor alapján kiválasztott jelentkezőknek, közvetlenül, írásban és egyidejűleg. Ha az ajánlatkérő nem határozott meg létszámot vagy keretszámot, az összes alkalmas jelentkezőt köteles ajánlattételre felhívni. Az ajánlattételre felhívott jelentkezők közösen nem tehetnek ajánlatot [119. § és 130. § (7) bek.].

34. **Ajánlattételi felhívás kötelező tartalmi követelményei:** a Kbt. 120. § (1)-(3) bekezdésében foglaltak alapján kell elkészíteni. Az ajánlattételi felhívásnak az ott megjelölteken túlmenően tartalmaznia kell a tárgyalás lefolytatásának menetét, az ajánlatkérő által előírt alapvető szabályait és az első tárgyalás időpontját (129. §) *(az ajánlattételi felhívás mintája tehát nem a hirdetmény minta rendeletben van, hanem a Kbt-ben!)*. A magyar nyelven történő ajánlattételre minden esetben lehetőséget kell biztosítani.

35. Az ajánlatkérő köteles gondoskodni arról, hogy az ajánlattételi **dokumentáció (amelyet kötelező készíteni)** - ha azt az ajánlattételi felhívással együtt nem küldte meg – az ajánlattételi felhívás megküldésének napjától kezdve az ajánlattételi határidő lejártáig rendelkezésre álljon [121. § (1) bek.].

36. **Kiegészítő tájékoztatás:** az ajánlattevő kiegészítő (értelmező) tájékoztatást kérhet az ajánlattétellel összefüggésben a részvételi felhívásban, az ajánlattételi felhívásban és a dokumentációban foglaltakkal kapcsolatban [121. § (2) bek.] *(A tájékoztatásra és a határidőkre a nyílt eljárásnál ismertett szabályok az irányadók.)*

37. **Ajánlattételi határidő:** a Kbt. nem határozza meg, a tárgyalásos eljárásban ugyanis nem érvényesül az ajánlattételi határidőknek a közösségi eljárásrendben előírt legrövidebb időtartama. Az ajánlattételi határidőt minden esetben úgy kell megállapítani, hogy elegendő időtartam álljon rendelkezésre az ajánlattevők egyenlő eséllyel történő megfelelő ajánlattételéhez [127. § (1) bek.].

38. **Ajánlattételi felhívásban meghatározott konkrét ajánlattételi határidő hosszabbítása:** lehetséges, egy alkalommal, csak indokolt esetben, ha az eredeti határidő lejárt előtt az ajánlatkérő egyidejűleg, közvetlenül, írásban tájékoztatja az összes ajánlattevőt a módosított határidőről és a határidő meghosszabbításának indokáról [121. § (5) bek.].

39. **Ajánlattételi felhívásban meghatározott konkrét ajánlattételi határidő rövidítése:** tilos [75. § (2) bek.].

40. Az ajánlattételi felhívásban illetve a dokumentációban meghatározott feltételek módosítása:

lehetséges, ez azonban nem járhat azzal, hogy az eljárás alapján megkötött szerződés tárgya, illetőleg feltételei olyan jellemzőjében, illetőleg körülményében tér el a közbeszerzés megkezdésekor beszerezni kívánt szerzési tárgytól, illetőleg megadott szerződéses feltételektől, amely nem tette volna lehetővé tárgyalásos eljárás alkalmazását, továbbá nem eredményezheti a bírálati szempont (beleértve az összességében legelőnyösebb ajánlat esetén előírt elemeket) megváltozását. [127. § (2)-(3) bekezdések].

41. **Az ajánlattételi felhívás visszavonása:** az ajánlattételi határidő lejártáig lehetséges, **de csak ha** az ajánlattételi felhívás megküldését követően – általa előre nem látható és elháríthatatlan ok

következtében – beállott lényeges körülmény miatt a szerződés megkötésére, illetőleg a szerződés megkötése esetén a teljesítésre nem lenne képes. Az ajánlattételi felhívás visszavonásáról az ajánlattételi határidő lejárta előtt egyidejűleg, közvetlenül, írásban kell tájékoztatni az összes ajánlattevőt. Ebben az esetben az ajánlatkérőnek az eljárást eredménytelennek kell nyilvánítania. Az eljárás eredménytelenségéről szóló tájékoztatót tartalmazó hirdetményt közösségi hirdetményminta rendelet III. számú mellékletében, illetve a nemzeti hirdetményminta rendelet 1. számú mellékletében meghatározott minta szerinti hirdetményben kell közzétenni. A hirdetményt a Közbeszerzési Értesítőben történő közzétételre legkésőbb az ajánlattevők említett, írásban történő tájékoztatásától számított öt munkanapon belül kell az ajánlatkérőnek feladnia. A hirdetményt az Európai Unió Hivatalos Lapjában történő közzétételre a 98. §-ban foglaltak szerint kell megküldeni [121. § (7) bek.]. Az ajánlatkérőnek ezeket a tájékoztatókat is közzé kell tennie a 17/C. § (1) bekezdése szerint a honlapján, a korábban már ismertettek szerint.

42. Hiánypótlás biztosítása: kötelező. A hiánypótlást szükség esetén többször is kell biztosítani. [121. § (10) bek.]. A tárgyalási (ajánlattételi) szakaszban történő hiánypótlásra a 83. § rendelkezései az irányadók *(a nyílt eljárás szabályainál ismertettek szerint)*.

43. Ajánlati kötöttség: a tárgyalásos eljárásban nem áll fenn az ajánlattevőnek, illetőleg az ajánlatkérőnek a 76–78. § szerinti, a nyílt eljárásnál részletesen ismertetett ajánlati kötöttsége, illetőleg az ajánlatkérőnek az ajánlattételi szakaszra vonatkozóan a 108. § (1) bekezdése és a 121. § (6) bekezdése szerinti ajánlati kötöttsége. Ez azonban nem járhat azzal, hogy az eljárás alapján megkötött szerződés tárgya, illetőleg feltételei olyan jellemzőjében, illetőleg körülményében tér el a közbeszerzés megkezdésekor beszerezni kívánt beszerzési tárgytól, illetőleg megadott szerződéses feltételektől, amely nem tette volna lehetővé tárgyalásos eljárás alkalmazását, továbbá nem eredményezheti a bírálati szempont (beleértve az összességében legelőnyösebb ajánlat esetén előírt elemeket) megváltozását. A tárgyalások befejezésével ajánlati kötöttség jön létre. (127. § (2)–(4) bekezdések.) Ha az ajánlatkérő az eljárás eredményét kihirdette, a szerződést a felhívásnak, illetőleg a dokumentációnak és az ajánlatnak a tárgyalás befejezési tartalmára kell megkötni [128. § (7) bek.]. (Tárgyalásos eljárásban az ajánlatkérő szabadon tárgyal a kiválasztott ajánlattevőkkel a szerződés feltételeiről.)

44. **Ajánlati biztosíték:** kizárólag a szerződéskötésnek az ajánlattevő érdekkörében felmerült okból történő meghiúsulása esetére köthető ki [127. § (5) bek.].

45. Az ajánlattevőnek a részvételi felhívásban, az ajánlattételi felhívásban és a dokumentációban meghatározott tartalmi és formai követelményeknek megfelelően kell ajánlatát elkészítenie és benyújtania. Az ajánlatnak tartalmaznia kell különösen az ajánlattevő kifejezett nyilatkozatát a részvételi felhívás, illetőleg az ajánlattételi felhívás feltételeire, a szerződés teljesítésére és a kért ellenszolgáltatásra, valamint arra vonatkozóan, hogy a nyertessége esetén a közbeszerzési eljárás alapján megkötött szerződés teljesítése céljából, e szerződésen alapuló szerződéseiben saját magára vonatkozó kötelezettségként vállalja a 305. § (1)–(3) bekezdése és a 306/A. § (1) és (5) bekezdése szerinti előírások érvényesítését. Az ajánlatban továbbá az ajánlattevőnek nyilatkoznia kell arról, hogy a kis- és középvállalkozásokról, fejlődésük támogatásáról szóló törvény szerint mikro-, kis- vagy középvállalkozásnak minősül-e (121. § (3) bek.).

46. Az ajánlattevőnek és alvállalkozójának a kizáró okokkal kapcsolatban az ajánlattételi felhívásban – a 120. § (1) bekezdésének d) pontja alapján – meghatározott módon kell eljárnia. Az ajánlat-

hoz nem kell csatolni azokat az igazolásokat, nyilatkozatokat, amelyeket a részvételi jelentkezéshez már csatolt, kivéve, ha a korábban benyújtott igazolás vagy nyilatkozat már nem alkalmas az előírtak bizonyítására (121. § (4) bek.). *(Amint azt már korábban jeleztem, a 2009. április elsejétől hatályos Kbt. nem rendelkezik pontosan a kizáró okok igazolásáról a kétszakaszos eljárásokban. A jogszabályi előírások alapján nagy valószínűséggel az ilyen eljárásokban is csak a nyertes ajánlattevőnek kell igazolnia a törvényi előírásoknak megfelelően, hogy nem áll a kizáró okok hatálya alatt. Erre a második szakasz eredményhirdetésén kell majd felszólítani. A nyílt eljárás rendelkezéseit alapul véve az igazolásokat az ajánlattevők az ajánlatukkal együtt is beadhatják – ha a részvételi szakaszban ezt még nem tették meg. A fent ismertetett törvényi előírásokat tehát ezek figyelembevételével kell alkalmazni.)*

47. Az ajánlatkérő köteles az ajánlatokat elbírálni, kivéve, ha az ajánlattételi határidő lejártát követően – általa előre nem látható és elháríthatatlan ok következtében – beállott lényeges körülmény miatt a szerződés megkötésére, illetőleg a szerződés megkötése esetén a teljesítésre nem lenne képes. Ebben az esetben az ajánlatkérőnek az eljárást eredménytelennek kell nyilvánítania [121. § (9) bekezdés]. Az ajánlatok elbírálása során az ajánlatkérőnek meg kell vizsgálnia, hogy az ajánlatok megfelelnek-e a részvételi és az ajánlattételi felhívásban, a dokumentációban, valamint a jogszabályokban meghatározott feltételeknek is (121. § (8) bek.).

48. A tárgyalásos eljárásban az ajánlatkérő és egy vagy több ajánlattevő közötti tárgyalások arra irányulnak, hogy az ajánlatkérő a legkedvezőbb érvényes ajánlatot tevővel, illetőleg a legkedvezőbb feltételekkel köthessen szerződést. Az ajánlatkérőnek a tárgyalások során is biztosítania kell az egyenlő bánásmódot az ajánlattevők számára, így különösen az ajánlatkérő által adott bármilyen tájékoztatást az összes ajánlattevőnek meg kell adni. A tárgyalások az ajánlattevőkkel együttesen vagy egymást követően, egy vagy több fordulóban is lefolytathatóak. Többfordulós tárgyalás esetében az ajánlatkérő jogosult csak azokkal az ajánlattevőkkel folytatni a tárgyalást, akik az első, illetőleg a megadott fordulóban a legkedvezőbb ajánlatot tették. Ebben az esetben az ajánlatkérőnek az ajánlattételi felhívásban előre meg kell határoznia az ilyen többfordulós tárgyalás menetét, az első, illetőleg a megadott fordulót követő tárgyalásra kiválasztott ajánlattevői létszám felső határát. Az így kiválasztott ajánlattevőkkel folytatott további tárgyalás során az ajánlatkérő a 127. § (2) és (4) bekezdése szerint sem módosíthatja már feltételeit, az ajánlattevők pedig a korábbi fordulóhoz képest az ajánlatkérő számára csak kedvezőbb ajánlatot tehetnek. Az ajánlatkérőnek minden egyes tárgyalásról jegyzőkönyvet kell készítenie, és azt a tárgyalás következő fordulójának megkezdéséig (egyetlen vagy utolsó forduló esetén a tárgyalás befejezését követő 2 munkanapon belül) minden, az adott tárgyalási fordulóban részt vevő ajánlattevőnek alá kell írnia, és részükre egy példányt át kell adni, vagy két munkanapon belül meg kell küldeni [128. § (1)–(5) bekezdések].

49. Az ajánlatkérőnek az utolsó tárgyalás befejezését követően két munkanapon belül minden ajánlattevővel egyidejűleg ismertetnie kell az ajánlatoknak azokat a számszerűsíthető adatait, amelyek a bírálati szempont (részszempontok) alapján értékelésre kerülnek (128. § (6) bek.).

50. Az ajánlatkérő kizárólag a 124. § (2) bek. a) pontja esetében kezdeményezhet elektronikus árlejtést, ha ezt a részvételi felhívásban előzetesen jelezte (130. § (8) bek.)

51. A tárgyalásos eljárásban az ajánlatkérő az eredményhirdetést – indokolt esetben – a felhívásban meghatározott időponthoz képest korábbi időpontban is megtarthatja. Az eljárás eredményét vagy eredménytelenségét – több ajánlattevővel történő együttes tárgyalás vagy egy ajánlattevővel

való tárgyalás esetében – már az utolsó tárgyalás befejezésekor is ki lehet hirdetni, valamint – ha indokolt – a szerződéskötés új, korábbi időpontját is meg lehet adni. Egyebekben az ajánlatkérő a korábbi eredményhirdetési időpont előtt legalább két munkanappal korábban köteles az új időpontról és annak indokáról, valamint – ha indokolt – a szerződéskötés új korábbi időpontjáról az összes ajánlattevőt egyidejűleg, közvetlenül, írásban tájékoztatni [127. § (6) bek.].

52. Ha az ajánlatkérő keretmegállapodásos eljárás 1. részében hirdetmény közzétételével induló tárgyalásos eljárást tart, az eljárás akkor is eredménytelen, ha a több ajánlattevővel kötendő keretmegállapodás esetén az érvényes ajánlatot benyújtók száma nem éri el a hármat (136/A. § (4) bek.).

53. **Tájékoztató az eljárás eredményéről vagy eredménytelenségéről:** a közösségi hirdetményminta rendelet III. számú mellékletében illetve a nemzeti hirdetményminta rendelet 1. mellékletében meghatározott minta szerinti hirdetmény útján kell közzétenni, és

A) a Közbeszerzési Értesítőben történő közzétételre legkésőbb az eredményhirdetéstől, illetőleg az eredményhirdetés határidejének lejártától számított öt munkanapon belül kell feladni (1. melléklet) [98. § (2) bek.];

B) az Európai Unió Hivatalos Lapjában történő közzétételre legkésőbb a szerződéskötéstől, illetőleg ennek hiányában a szerződéskötés tervezett időpontjának lejártától számított öt munkanapon belül kell megküldeni (III. melléklet) [98. § (3) bek.]. A tájékoztatókat az ajánlatkérő honlapján is közzé kell tenni, a már korábban ismertettek szerint.

54. **Szerződéskötés:** tervezett időpontját a részvételi felhívásban vagy az ajánlattételi felhívásban kell megadni azzal, hogy az nem határozható meg az eredményhirdetést követő naptól számított nyolcadik napnál korábbi és harmincadik – építési beruházás esetében hatvanadik – napnál későbbi időpontban.

A FENTIEKBEN NEM RÉSZLETEZETT ELJÁRÁSI CSELEKMÉNYEKRE A NYÍLT ELJÁRÁS ÉS A KÉT SZAKASZBÓL ÁLLÓ ELJÁRÁSOK KÖZÖS SZABÁLYAI AZ IRÁNYADÓK (pl. érvénytelenség, eredményhirdetés, kirívóan alacsony ellenszolgáltatás, eredménytelen eljárás, nyertes ajánlattevő kiválasztása közjegyző jelenlétében történő sorsolással, eredmény megváltoztatásának lehetősége, a szerződés teljesítésére és módosítására vonatkozó szabályok és hirdetmények, stb.

22. A MEGHÍVÁSOS ÉS A HIRDETMEŒY KÖZZÉTÉTELÉVEL INDULÓ TÁRGYALÁSOS ELJÁRÁSOKRA VONATKOZÓ SPECIÁLIS ELJÁRÁSI HATÁRIDŐK

ELJÁRÁSI CSELEKMÉNYEK	MEGHÍVÁSOS ELJÁRÁS	HIRDETMEŒY KÖZZÉTÉTELÉVEL INDULÓ TÁRGYALÁSOS ELJÁRÁS
Részvételi határidő	Nem lehet rövidebb a részvételi felhívást tartalmazó hirdetmény fel-	Nem lehet rövidebb a részvételi felhívást tartalmazó hirdetmény fel-

	adásától számított 37 napnál [107. § (1) bek.]	adásától számított 37 napnál [107. § (1) bek.]
37 napos részvételi határidő lerövidítése, ha a felhívást tartalmazó hirdetményt elektronikus úton adta fel az ajánlatkérő	Legfeljebb 7 nappal, 30 napra [107. § (1) bek.]	Legfeljebb 7 nappal, 30 napra [107. § (1) bek.]
A részvételi dokumentáció kérelemre történő megküldése (feltéve, hogy eszerű időben kérték, illetve annak ellenértékét megfizették)	A kérelem kézhezvételétől számított 2 munkanapon belül [102. § (3) bek.]	A kérelem kézhezvételétől számított 2 munkanapon belül [102. § (3) bek.]
Kiegészítő tájékoztatás kérése az ajánlatkérőtől	A részvételi határidő lejárta előtt legkésőbb 8 nappal [103. § (1) bek.]	A részvételi határidő lejárta előtt legkésőbb 8 nappal [103. § (1) bek.]
Kiegészítő tájékoztatás megadása	A részvételi határidő lejárta előtt legkésőbb 4 nappal [103. § (2) bek.]	A részvételi határidő lejárta előtt legkésőbb 4 nappal [103. § (2) bek.]
Konzultáció formájában nyújtott kiegészítő tájékoztatás esetén a jegyzőkönyv megküldése a konzultáción részt vevő jelentkezőknek	A konzultáció napjától számított 5 napon belül [103. § (4) bek.]	A konzultáció napjától számított 5 napon belül [103. § (4) bek.]
A részvételi jelentkezések felbontásáról készült jegyzőkönyv megküldése az összes jelentkezőnek	A bontástól számított 5 napon belül [110. § (4) bek.]	A bontástól számított 5 napon belül [110. § (4) bek.]
Tájékoztatás a kizárásról, a szerződés teljesítésére való alkalmatlanság megállapításáról stb.	Az erről hozott döntést követő 5 napon belül [116. § (1) bek.]	Az erről hozott döntést követő 5 napon belül [116. § (1) bek.]
A részvételi szakasz eredményének, vagy eredménytelenségének kihirdetése	Legkésőbb a részvételi jelentkezések felbontásától számított 30 – építési beruházás esetében 60 – napon belül [117. § (1) bek.]	Legkésőbb a részvételi jelentkezések felbontásától számított 30 – építési beruházás esetében 60 – napon belül [117. § (1) bek.]
Az eredményhirdetés időpontjának elhalasztása	Egy alkalommal, legfeljebb 30 nappal [117. § (2) bek.]	Egy alkalommal, legfeljebb 30 nappal [117. § (2) bek.]
Az eredményhirdetés megtartása a részvételi felhívásban meghatározott időponthoz képest korábban	A korábbi eredményhirdetési időpont előtt legalább 2 munkanappal kell a jelentkezőket értesíteni [117. § (3) bek.]	A korábbi eredményhirdetési időpont előtt legalább 2 munkanappal kell a jelentkezőket értesíteni [117. § (3) bek.]
Az összegezésben a részvételre jelentkező által észlelt elírás (névcsere, hibás névírás, szám vagy számítási hiba) javításának kérése	A részvételre jelentkező az eredményhirdetés során vagy azt követő 5 napon belül kérheti [118. § (5) bek.]	A részvételre jelentkező az eredményhirdetés során vagy azt követő 5 napon belül kérheti [118. § (5) bek.]
A kijavított összegzés megküldése az összes részvétele jelentkezőnek	Legkésőbb az eredményhirdetést követő 7 napon belül kell megküldeni [118. § (5) bek.]	Legkésőbb az eredményhirdetést követő 7 napon belül kell megküldeni [118. § (5) bek.]
Az írásbeli ajánlattételi felhívás megküldése	Az eredményhirdetéstől számított 5 munkanapon belül [119. §]	Az eredményhirdetéstől számított 5 munkanapon belül [119. §]

Ajánlattételi határidő	Az ajánlattételi felhívás megküldésétől számított 40 napnál rövidebb időtartam nem lehet [122. § (1) bek.]	A határidőt úgy kell meghatározni, hogy elegendő idő álljon rendelkezésre a megfelelő ajánlattételhez [127. § (1) bek.]
Ajánlattételi határidő rövidítése a Kbt.-ben meghatározott feltételek szerint közzétett előzetes összesített tájékoztatóra való hivatkozással	Az ajánlattételi határidő nem lehet rövidebb az ajánlattételi felhívás megküldésének napjától számított 26 napnál [122. § (2) bek.]	-----
Ajánlattételi határidő rövidítése a dokumentáció teljes terjedelmében elektronikus úton és térítésmentesen való hozzáférhetővé tétele esetén	Legfeljebb 5 nappal, 35, illetve 21 napra (122. § (3) bek.)	-----

23. A GYORSÍTOTT ELJÁRÁS

A Kbt. rendelkezései szerint az ajánlattételre, illetve a részvételi jelentkezések benyújtására fő szabályként megadott határidők minimum határidők, amelyeket csak kivételesen, a törvényben meghatározott feltételek fennállása esetén lehet rövidebb időtartamban meghatározni. A gyakorlat azonban azt mutatja, hogy nem minden esetben van lehetőség ezeknek a határidőknek a betartására. A gyorsított eljárás ilyen helyzetekre nyújthat megoldást.

Az ajánlatkérő a meghívásos vagy a hirdetmény közzétételével induló tárgyalásos eljárás esetében gyorsított eljárást alkalmazhat, ha sürgősség miatt az ilyen eljárásokra előírt határidők nem lennének betarthatók (*gyorsított nyílt eljárás tehát nincsen*). Az ajánlatkérőnek a gyorsított eljárás alkalmazásának az indokát az eljárást megindító hirdetményben meg kell adnia. [136. § (1) bek.].

Amennyiben a beszerzési eljárás lefolytatására sürgősen szükség van, az ajánlatkérők gyorsított eljárást [136. §], vagy hirdetmény közzététele nélküli tárgyalásos eljárást alkalmazhatnak [125. § (2) bek. c) pont]. Ez utóbbi tárgyalásos eljárás azonban csak akkor folytatható le, ha a rendkívüli sürgősség áll fenn, az ezt előidéző ok **nem volt előre látható**, és a nyílt, meghívásos vagy a hirdetmény közzétételével induló tárgyalásos eljárásra előírt határidők nem lennének betarthatók. Az egyik fő különbség tehát a két eljárás között az, hogy gyorsított eljárás előre látható sürgősség esetén is alkalmazható, míg a hivatkozott tárgyalásos eljárás nem. A másik különbség az, hogy a hirdetmény közzététele nélküli tárgyalásos eljárásban a sürgősség nem eredhet az ajánlatkérő hibájából, illetve rendkívülinek sürgősségnek kell fennállnia.

Gyorsított eljárást a közösségi eljárásrend szabályai alapján lefolytatott közbeszerzési eljárásokban lehet alkalmazni, gyorsított egyszerű eljárás nincs. (Bár a Kbt. 251. § (3) bekezdése szerint a gyorsított eljárásokra vonatkozó szabályok egyszerű eljárásban megfelelően alkalmazhatók, ennek módja

nem igazán egyértelmű a számomra). További fontos előírás, hogy nyílt eljárásban és építési koncessziós eljárásban nem lehet gyorsított eljárást lefolytatni.

A gyorsított eljárás korlátozhatja a versenyt, ezért azokat a feltételeket, amelyek fennállása esetén az ilyen eljárás alkalmazható, megszorítóan kell értelmezni.

1. **Csak meghívásos és hirdetmény közzétételével induló tárgyalásos eljárásban alkalmazható** [136. § (1) bek.].

2. **Két feltétel együttes fennállása esetén alkalmazható:**

A) ha **sürgősség esete áll fenn** (az ajánlatkérőnek tudni kell igazolnia a sürgősség objektív szükségességét);

B) és a meghívásos eljárásra **előírt határidők** (részvételi határidő 37 vagy 30 nap, ajánlattételi határidő 40, 26, 35 vagy 21 nap), illetve a hirdetmény közzétételével induló tárgyalásos eljárásra előírt határidők (részvételi határidő 37 vagy 30 nap) ténylegesen **nem lennének betarthatók** [136. § (1) bek.].

Azt, hogy a gyorsított eljárás alkalmazásának feltételei fennállnak, az ajánlatkérőnek kell bizonyítania. Az ilyen eljárás alkalmazásának az indokait az eljárást megindító hirdetményben meg kell adni.

3. A gyorsított eljárásban a **részvételi határidő** (a meghívásos és a tárgyalásos eljárásban is) nem lehet rövidebb a részvételi felhívást tartalmazó hirdetmény feladásának napjától számított **tizenöt napnál**, a részvételi felhívást tartalmazó hirdetmény elektronikus úton, külön jogszabályban meghatározott módon történő feladása esetén pedig a hirdetmény feladásának napjától számított **tíz napnál**. Meghívásos eljárásban az **ajánlattételi határidő** nem határozható meg az ajánlattételi felhívás megküldésének napjától számított **tíz napnál** rövidebb időtartamban [136. § (2) bek.].

4. A gyorsított eljárás estén a **részvételi felhívást** telefaxon vagy elektronikus úton kell közzétételre megküldeni Községi eljárásrendben a Közbeszerzések Tanácsán keresztül az Európai Közösségek Hivatalos Kiadványai Hivatalának, amely legkésőbb öt napon belül közzéteszi azt [44. § (2)-(3) bek.].

Az **ajánlattételi felhívást** a lehető leggyorsabban és a legmegfelelőbb módon kell megküldeni az ajánlattevők részére [136. § (4) bek.] *(faxon vagy elektronikus úton)*.

A **Kbt.** lehetőséget ad arra, hogy a részvételi jelentkezéseket (illetve az ajánlatot) ne csak közvetlenül vagy postai úton nyújtsa be a részvételre jelentkező/ajánlattevő, ha az ajánlatkérő a más módon történő benyújtást a – Kbt.-ben meghatározott feltételek fennállása esetén – megengedi. Az ajánlatkérő a részvételi jelentkezések esetében köteles előírni, hogy a jelentkezést az előírt határidő lejártáig és írásbeli módon meg kell erősítenie a részvételre jelentkezőnek. [109. § (1)-(3) bek.], az ajánlatok esetében pedig előírhatja (79. § (2)-(3) bek). Ez a más módon történő benyújtási lehetőség gyorsított eljárásban elősegítheti a beszerzés minél rövidebb időn belül történő megvalósítását.

Gyorsított eljárásban az ajánlattevőtől is elvárható, hogy ajánlatát a lehető leggyorsabb módon juttassa el az ajánlatkérőhöz.

5. A részvételre jelentkezőnek nyilatkoznia kell arról, hogy nem tartozik a kizáró okok hatálya alá, és a 60. § (1) bekezdésének *e)* pontja (vám, adó, tb. tartozás), illetőleg a 61. § (2) bekezdése szerinti (helyi adótartozás) köztartozások hiányával, valamint a 60. § (1) bekezdésének *g)—h)* pontjával (foglalkoztatással kapcsolatos kötelezettségek, meghatározott bűncselekmények) kapcsolatos hatósági igazolásokat legkésőbb részvételi szakasz eredményhirdetésétől számított tizenöt napon belül kell csatolnia (136. § (3) bek.) *(Ezek a rendelkezések eltérnek a 2009. április elsejétől a kizáró okok igazolására vonatkozó új előírásoktól. Gyorsított eljárásban tehát a részvételi szakaszban minden jelentkezést benyújtónak a 63. §-ban előírt dokumentumokkal kell igazolnia, hogy nem áll a kizáró okok hatálya alatt.)*

6. Az ajánlatkérő köteles gondoskodni arról, hogy a dokumentáció az ajánlattételi felhívás megküldésétől kezdve az ajánlattételi határidő lejártáig rendelkezésre álljon. Ha a dokumentáció megküldését kéri, az ajánlatkérő vagy az általa meghatározott szervezet a kérelem kézhezvételétől számított **két munkanapon** belül köteles ennek eleget tenni, feltéve, hogy ésszerű időben kérték, illetőleg annak ellenértékét megfizették *(ésszerű idő: legalább három nap, mert két nap van a megküldésre)* [136. § (5) bek.].

7. Az ajánlattevő kiegészítő (értelmező) tájékoztatást kérhet az ajánlatkérőtől vagy az általa meghatározott szervezettől az ajánlattételi határidő lejártá előtt ésszerű időben. A kiegészítő tájékoztatást az ajánlattételi határidő lejártá előtt legkésőbb **négy nappal** kell megadni [136. § (6) bek.].

Az Árubeszerzési Útmutatóban¹²⁴ a Bizottság azt az álláspontját fejt ki, hogy gyorsított eljárásban csak olyan fajtájú és olyan mennyiségű áru szerezhető be, amelyre ténylegesen sürgősen szükség van. Az áruk többi részét általános szabályok szerinti eljárás keretében kell beszerezni. A közbeszerzésnek ilyen módon történő „részekre bontása” nem ellentétes az irányelv rendelkezéseivel, hiszen nem az irányelv megkerülése a célja. Az egybeszámítandó beszerzések nem egy eljárásban, de azonos eljárásrendben kerülnek beszerzésre.

☞ GYORSÍTOTT ELJÁRÁSI HATÁRIDŐK – (ÖSSZEFOGLALÓ TÁBLÁZAT)

ELJÁRÁSI CSELEKMÉNY	MEGHÍVÁSOS ELJÁRÁS	HIRDETMÉNY KÖZZÉTÉTELÉVEL INDULÓ TÁRGYALÁSOS ELJÁRÁS
Részvételi határidő	Minimum 15 nap, elektronikus feladás esetén 10 nap [136. § (2) bek.]	Minimum 15 nap, elektronikus feladás esetén 10 nap. [136. § (2) bek.]
Ajánlattételi határidő	Minimum 10 nap [136. § (2) bek.]	-----
Dokumentáció megküldésének	Ésszerű időben, az ellenérték megfizetésével egyidejűleg	Ésszerű időben, az ellenérték megfizetésével egyidejűleg

¹²⁴ Guide to the Community rules on public supply contracts, 3.2 pont

kérése	[136. § (5) bek.]	[136. § (5) bek.]
Dokumentáció megküldése	Kérelem kézhezvételétől számított két munkanapon belül [136. § (5) bek.]	Kérelem kézhezvételétől számított két munkanapon belül [136. § (5) bek.]
Kiegészítő tájékoztatás kérése	Az ajánlattételi határidő lejártá előtt ésszerű időben [136. § (6) bek.]	Az ajánlattételi határidő lejártá előtt ésszerű időben [136. § (6) bek.]
Kiegészítő tájékoztatás megadása	Az ajánlattételi határidő lejártá előtt legkésőbb 4 nappal [136. § (6) bek.]	Az ajánlattételi határidő lejártá előtt legkésőbb 4 nappal [136. § (6) bek.]

24. A VERSENYPÁRBESZÉD

Az Európai Bizottság 1996-ban kiadott Zöld Könyvében¹²⁵ feltett kérdésekre beérkezett válaszok rámutattak arra, hogy az irányelvek rendelkezései nem elég rugalmasak, a tárgyalásos eljárások alkalmazására vonatkozó szigorú szabályok pedig nem teszik lehetővé, hogy minden szükséges esetben alkalmazhassa ezeket az ajánlatkérő. Olyan eljárás megalkotására volt tehát szükség, amely rugalmasabb a tárgyalásos eljárásnál, továbbra is biztosítja a versenyt a gazdasági szereplők között, és meghagyja az ajánlatkérő lehetőségét arra, hogy a szerződés feltételeit megtárgyalhassa az ajánlattevőkkel.

Az új klasszikus irányelvben a fenti kívánalmak megvalósítására egy új eljárás, a versenypárbeszéd jelent meg. *(A különös eljárásban ez az eljárásfajta nem alkalmazható.)*

A Kbt. a versenypárbeszéd fogalmát az „Értelmező rendelkezések” között a 4. § 36/A pontjában határozza meg. E szerint „a versenypárbeszéd olyan közbeszerzési eljárás, amelyben az ajánlatkérő az általa – a Kbt.-ben előírtak szerint - kiválasztott részvételre jelentkezőkkel párbeszédet folytat a közbeszerzés tárgyának, illetőleg a szerződés típusának és feltételeinek - az ajánlatkérő által meghatározott követelményrendszer keretei közötti - pontos meghatározása érdekében, majd ajánlatot kér.” A törvény indokolása szerint „a versenypárbeszéd egy olyan tárgyalásos eljárás, amelynek sajátossága, hogy az ajánlatkérő már beszerzési igényét is konzultáció útján határozza meg, konkretizálja. Az eljárás során az ajánlatkérő az eljárásba jelentkező és alkalmas összes résztvevővel tárgyalást folytat annak érdekében, hogy kialakítsák, meghatározzák a beszerzési igényeknek leginkább megfelelő egy vagy több alternatív megoldást, közbeszerzési műszaki leírást, egyéb feltételeket, amelyek alapján sor kerül a végső ajánlattételre. Ez az eljárás valójában egy olyan tárgyalásos eljárásnak tekinthető, amelyben a konzultáció alapvetően a megadott beszerzési igény

¹²⁵ „Green paper: Public procurement in the European Union: Exploring the Way Forward”

szerinti legmegfelelőbb megoldás, illetve megoldások megajánlására, meghatározására terjed ki.”¹²⁶

24.1 A VERSENYPÁRBESZÉD ALKALMAZHATÓSÁGA

A versenypárbeszéd csak kivételesen alkalmazható eljárás, akkor lehet lefolytatni, ha a törvényben meghatározott feltételek fennállnak (41. § (1) bek.). A Kbt. 123/A §-ának (1) bekezdése határozza meg azokat az eseteket, amikor a versenypárbeszéd alkalmazására sor kerülhet:

- a) ha az ajánlatkérő a közbeszerzés tárgyára vonatkozó közbeszerzési műszaki leírás meghatározására nem, vagy nem a nyílt, illetve meghívásos eljárásban szükséges részletességgel képes, illetőleg
- b) ha a szerződés típusának vagy jogi, illetve pénzügyi feltételeinek meghatározására nem, vagy nem a nyílt, illetve meghívásos eljárásban szükséges részletességgel képes.

A versenypárbeszédet mind az a.) pontban, mind a b.) pontban foglalt feltételek külön-külön, vagy együttesen történő fennállása is megalapozza.

Azok a körülmények, amelyekre hivatkozással az ajánlatkérő versenypárbeszédet szeretne tartani, nem eredhetnek az ajánlatkérő mulasztásából, azaz objektíve kell olyan helyzetben lennie, hogy nem tudja meghatározni a fent részletezett feltételeket (123/A. § (2) bek.). Az alkalmazhatóságot mindig az adott eset összes körülményeinek vizsgálata alapján lehet megítélni, figyelembe kell venni a beszerzés tárgyát, a megkötendő szerződés jellegét, illetve az adott ajánlatkérő helyzetét. „A technikai feltételek meghatározásának objektíve lehetetlenségét automatikusan nem alapozza meg az a tény, hogy a szerződés a műszaki innováció körébe tartozó elemeket is magában foglal.”¹²⁷

Az új klasszikus irányelv Preambulumának (31) pontja az alábbiakban határozza meg a versenypárbeszéd alkalmazásának általános követelményeit:

„A különösen összetett projektet megvalósító ajánlatkérő önhibáján kívül olyan helyzetbe is kerülhet, hogy objektíve nem képes meghatározni azokat az eszközöket, amelyek az igényeit kielégíténnék, illetve megítélni azt, hogy a piac milyen műszaki megoldásokat, és/vagy pénzügyi/jogi megoldásokat kínál. Ilyen helyzet különösen akkor állhat elő, ha jelentős integrált közlekedési infrastruktúra, vagy nagy számítógépes hálózat kiépítéséről, vagy összetett és struktúrált finanszírozást igénylő projekt megvalósításáról van szó, amely esetében a pénzügyi és jogi konstrukciót nem lehet meghatározni.”

Az Európai Bizottság 2006-ban kiadott egy Értelmező Közleményt¹²⁸ (továbbiakban Közlemény) a versenypárbeszédéről. E szerint az eljárás alkalmazhatóságához minden esetben külön-külön kell

¹²⁶ 2005. évi CLXXII. tv. indokolása (52. §-hoz)

¹²⁷ 2005. évi CLXXII. tv. indokolása (52. §-hoz)

¹²⁸ Explanatory Note-Competitive Dialogue-Classic Directive (European Commission)

megvizsgálni, hogy az ajánlatkérő képes-e a szükséges feltételek meghatározására, vagy sem. Az „objektíve képtelen” fogalom ugyanis nem egy absztrakt meghatározás.

A 123/A. § (1) bekezdésének a) pontjában foglalt eset, azaz a közbeszerzési műszaki leírás meghatározására való képtelenség abban az esetben áll fenn, ha az ajánlatkérő nem tudja megfelelően meghatározni azokat az eszközöket, amelyekkel a szükségletei kielégítésre kerülnének. A Közlemény szerint két ilyen eset lehetséges:

1. Az ajánlatkérő nem képes meghatározni az alkalmazandó műszaki szabályokat. Ez az új szabályozás következtében már elég ritkán fordul elő, hiszen az irányelvek – és így a Kbt. is – lehetővé teszik, hogy az ajánlatkérő csak teljesítmény- vagy funkcionális követelményekre hivatkozzon a közbeszerzési műszaki leírás meghatározásakor.

2. A másik, gyakrabban előforduló eset az, hogy az ajánlatkérő azt nem tudja meghatározni, hogy a számos lehetséges változat, megoldási mód közül melyik lenne a legmegfelelőbb a számára.

A Közlemény példaként azt az esetet említi, amikor az ajánlatkérő egy folyó két partja között kívánja megteremteni az átkelési lehetőséget, de nem tudja meghatározni vajon egy híd vagy egy alagút jelentené-e a legjobb megoldást. (A híd és az alagút műszaki paramétereit egyébként meg tudja határozni.) Ebben az esetben a versenypárbeszéd alkalmazását a Közlemény indokoltnak tartja. Műszaki szempontból komplex szerződésnek tekinthetők – amennyiben nem minősülnek koncesszióknak – a jelentős integrált közlekedési infrastruktúra projektek megvalósítására vagy a nagy számítógépes hálózatok kiépítésére irányuló szerződések is. (Építési koncesszió esetén építési koncessziós eljárást kell lefolytatni, a szolgáltatási koncesszió pedig nem tartozik az irányelvek hatálya alá)

A pénzügyi és jogi komplexitásra a Közlemény példaként a köz- és magánszféra együttműködését, a PPP (Public Private Partnership) projekteket említi. Az ajánlatkérő az ilyen eljárásokban ugyanis nem láthatja előre, hogy az ajánlattevők milyen mértékű kockázatmegosztást fogadnak majd el: olyant, amely már a szerződést koncesszióknak minősíti, vagy csak olyan mértékben, hogy a szerződés szolgáltatás-megrendelésnek, vagy építési beruházásnak minősül. A Közlemény ezekben az esetekben is elfogadhatónak tartja a versenypárbeszéd alkalmazását.

A versenypárbeszédben az ajánlatkérő és egy vagy több részvételre jelentkező közötti párbeszéd arra irányul, hogy az ajánlatkérő képes legyen a szerződéskötéshez szükséges részletességgel meghatározni a közbeszerzés tárgyára vonatkozó közbeszerzési műszaki leírást, illetve a szerződés típusát vagy jogi, illetve pénzügyi feltételeit (123/A. § (4) bek.) .

A versenypárbeszéd a kétszakaszos eljárások közé tartozik, részvételi és ajánlattételi szakaszra osztható. Az ajánlattételi szakasz azonban – eltérően a többi kétszakaszos eljárástól –, további két, egymástól elkülönülő részből áll. Először a párbeszéd lefolytatására kerül sor, majd ezt követően véglegesíti az ajánlatkérő a műszaki leírást és teszik meg az ajánlattevők a végső ajánlatukat.

24.2 A RÉSZVÉTELI SZAKASZ

Az első szakaszt a Kbt. kétszakaszos eljárásaira meghatározott szabályok szerint kell lefolytatni. A részvételi felhívásban (közösségi hirdetmény minta rendelet II. melléklet) az általános rendelkezéseken túlmenően (101. § (4) bekezdés) az ajánlatkérőnek meg kell adnia:

- a. az ismertető rendelkezésre bocsátásával kapcsolatos információkat,
- b. bírálati szempontra vonatkozó törvényi előírásokat (részszempontok, súlyszámok, ponthatárok), azzal, hogy a ponthatárok között a pontok kiosztására vonatkozó módszer(ek) részletes ismertetése az ajánlattételi szakaszban készített dokumentációban is megadható (123/B. § (1) bek.).

A versenypárbeszédben az ajánlatok bírálati szempontja kizárólag az összességében legelőnyösebb ajánlat lehet (123/A. § (3) bek.). A részvételi felhívásnak tartalmaznia kell a bírálati részszempontokat, a hozzájuk tartozó súlyszámokat, az értékelés során adható pontszám alsó és felső határát. A pontszámok kiosztásának módszere a második szakaszban, az ajánlattételi dokumentációban is megadható.

A részvételi szakaszban nem dokumentációt, hanem ismertetőt kell készíteni, ezt viszont kötelező. Az ismertetőnek tartalmaznia kell különösen a közbeszerzés tárgyának, az arra vonatkozó közbeszerzési műszaki leírásnak, továbbá a szerződéses feltételeknek a meghatározását olyan mértékben, ahogyan az ajánlatkérő erre képes (123/B. § (2) bek.).

A Közlemény szerint az ismertető a hagyományos műszaki leírás egyik változata, olyan igényeket tartalmaz, amelyet az ajánlatkérő az eljárás későbbi szakaszában fog majd pontosítani. Már az elnevezése is utal arra, hogy ez a dokumentum általában kevésbé részletes, mint a hagyományos leírások, dokumentációk. Az ismertetőben olyan jogi, adminisztratív és szerződéses feltételek szerepelnek, amelyek majd az ajánlatok elkészítésének közös alapjaként veendő figyelembe.

Versenypárbeszéd esetén létszámot vagy keretszámot nem lehet előírni, de az ajánlatkérő a részvételi felhívásban, a „További információk” között – hasonlóan a hirdetmény közzétételével induló tárgyalásos eljáráshoz – megjelölheti azokat, akiket az eljárásban való részvételre meg kíván hívni. A megjelölteken kívül az eljárásban való részvételre természetesen mindazok jelentkezhetnek, akik alkalmasak a szerződés teljesítésére. Erre a lehetőségre a részvételi felhívásban az ajánlatkérőnek hivatkoznia kell (123/B. § (3) bek.).

A részvételi jelentkezéseket az általános szabályok szerint kell elbírálni, és az alkalmas, egyben érvényes részvételi jelentkezést benyújtóknak az eredményhirdetést követő öt munkanapon belül kell megküldeni az ajánlattételi felhívást. Ebben a párbeszéd lefolytatásával kapcsolatos információkat is meg kell adni, illetve – ha az ajánlatkérő díjazásban kíván egy vagy több ajánlattevőt részesíteni – közölni kell a díjazásra vonatkozó előírásokat. Az ajánlatkérőnek az eljárás második szakaszában kötelező ajánlattételi dokumentációt készítenie, amelynek tartalmaznia kell, hogy azon feltételek közül, amelyeket az ajánlatkérő az eljárás megindításakor nem tudott meghatározni, melyekről kéri az ajánlattevők javaslatát, és e körülmények tekintetében melyek az ajánlatkérő által igényelt keretek vagy elvárások (120/D. § (2) bek.).

24.2 A PÁRBESZÉD

A második szakasz az ajánlattételi szakasz, amely versenypárbeszéd esetében két részre osztható. Az ajánlattevők először a megküldött ajánlattételi felhívás és dokumentáció tartalma alapján megoldási javaslatokat készítenek, amelyekről az ajánlatkérő egy vagy több fordulóban (a felhívásnak

megfelelően) párbeszédet folytat velük. A párbeszéd végén teszik majd meg az ajánlattevők a végső ajánlataikat, amelyet az ajánlatkérő a 121. § (8) bekezdése szerint elbírál (123/C. § (1) bek.)

A versenypárbeszéd ajánlattételi szakaszában nem érvényesül az ajánlattételi határidőknek az általános közbeszerzési eljárásokra előírt legrövidebb időtartama, azaz nincs meghatározott törvényi határidő. Az eljárásban azonban a határidőt úgy kell meghatározni, hogy elegendő időtartam álljon rendelkezésre – az ajánlattevők egyenlő eséllyel történő – megfelelő ajánlattételéhez (123/C. § (2) bek.).

A versenypárbeszédben a végső ajánlat megtételéig nem áll fenn az ajánlattevőnek, illetőleg az ajánlatkérőnek a 76–78. § szerinti ajánlati kötöttsége, illetőleg az ajánlatkérőnek az ajánlattételi szakaszra vonatkozóan a 108. § (1) bekezdése és a 121. § (6) bekezdése szerinti ajánlati kötöttsége. Ez azonban nem járhat azzal, hogy az eljárás alapján megkötött szerződés tárgya, illetőleg feltételei olyan jellemzőjében, illetőleg körülményében tér el a közbeszerzés megkezdésekor [35. § (2) bekezdése] beszerezni kívánt beszerzési tárgytól, illetőleg megadott szerződéses feltételektől, amely nem tette volna lehetővé versenypárbeszéd alkalmazását (123/C. § (3) bek.).

Ajánlati biztosíték kizárólag a szerződéskötésnek az ajánlattevő érdekkörében felmerült okból történő megghiúsulása esetére köthető ki (123/C. § (4) bek.).

Az ajánlatkérő a részvételi szakaszban alkalmasnak minősített, és egyben érvényes jelentkezést benyújtott részvételre jelentkezőkkel kezd párbeszédet. A 123/E. § (2) bekezdése előírja, hogy az ajánlattevők száma az utolsó tárgyalási fordulót követően sem lehet háromnál kevesebb. Ennek megfelelően legalább három ajánlattevőt fel kell kérni a párbeszédben való részvételre. *(A Kbt. arról nem rendelkezik, mi a teendő abban az esetben, ha nincs legalább három érvényes részvételre jelentkező, és így az eljárás második részében objektíve nem vehetnek részt hárman.)*

Az ajánlatkérő a kiválasztott ajánlattevőknek ajánlattételi felhívást küld, amely felhívás tartalma megegyezik a kétszakaszos eljárásokban alkalmazandó ajánlattételi felhívás tartalmával (120. § (1) bek.), de azt az alábbiakkal ki kell egészíteni:

- a. az első párbeszéd időpontja és helyszíne
- b. ha az ajánlatkérő többfordulós párbeszédet tart, a párbeszéd menetét, az első illetve a megadott fordulót követő párbeszédre kiválasztott ajánlattételi létszám felső határát,
- c. a párbeszéd nyelvét azzal, hogy a magyar nyelven történő párbeszéd lehetőségét minden esetben biztosítani kell.
- d. ha az ajánlatkérő díjazásban kíván egy vagy több ajánlattevőt részesíteni, az általa meghatározott vonatkozó előírásokat (123/D. § (1) bek.).

Az ajánlatkérőnek az általános szabályok szerint dokumentációt kell készítenie, amelynek különösen azt kell tartalmaznia, hogy azok közül a feltételek közül, amelyeket előre nem tudott meghatározni, melyekről kéri az ajánlatkérő az ajánlattevők javaslatát, és e körülmények tekintetében melyek az ajánlatkérő által igényelt keretek vagy elvárások (123/D. § (2) bek.).

Az ajánlattevőknek a párbeszéd megkezdése előtt megoldási javaslatot kell készíteniük, amelynek a Kbt. 121. § (3) és (4) bekezdésében foglaltakon (ajánlattevő kifejezett nyilatkozata a részvételi és ajánlattételi felhívás feltételeire, a szerződés teljesítésére, a kért ellenszolgáltatásra, a nyertessége esetén a közbeszerzési szerződés teljesítése céljából kötendő szerződések kötelező tartalmára, stb.) túlmenően tartalmaznia kell:

- a. az ajánlattevő egy vagy többváltozatú javaslatát a (4) bekezdés szerinti körülményekre *(véleményem szerint ez ténylegesen a (2) bekezdés)*, továbbá
- b. az ajánlattevő előzetes ajánlatát arra az esetre nézve, ha az általa javasolt műszaki, jogi, illetőleg pénzügyi feltételekkel kellene a szerződést teljesíteni, továbbá
- c. annak meghatározását, hogy megoldási javaslatának mely része üzleti titok, továbbá
- d. annak meghatározását, hogy megoldási javaslatából mely információk közölhetők a többi ajánlattevővel a párbeszéd során,
- e. annak meghatározását, hogy az ajánlattevő hozzájárul-e a többi ajánlattevővel való együttes párbeszédhez, és megoldási javaslatának a beszerzés tárgyára vonatkozó követelmények kialakítása során történő teljes vagy részleges felhasználásához (123/D. § (3) bek.).

Az ajánlattevő nem tilthatja meg nevének, címének (székhelyének, lakóhelyének), valamint olyan ténynek, információnak, megoldásnak vagy adatnak (a továbbiakban együtt: adat) a nyilvánosságra hozatalát, amely a bírálati szempont alapján értékelésre kerül. Nem korlátozható, illetőleg nem tiltható meg üzleti titokra hivatkozással olyan adat nyilvánosságra hozatala sem, amely a közérdeklő adatok nyilvánosságára és a közérdekből nyilvános adatra vonatkozó, külön törvényben meghatározott adatszolgáltatási és tájékoztatási kötelezettség alá esik (123/D. § (4) bek.).

A megoldási javaslat tehát a párbeszéd alapjául szolgáló „ajánlat”. A párbeszéd arra irányul, hogy az ajánlatkérő a megoldási javaslatok alapján a szerződés megkötéséhez szükséges részletességgel tudja majd meghatározni a közbeszerzési műszaki leírást, a pénzügyi vagy a jogi feltételeket.

„A párbeszéd(ek) során az ajánlatkérő a szerződés valamennyi feltételét, körülményét megvitathatja a részvételre jelentkezőkkel. Maga a párbeszéd nem csak a technikai részletek kidolgozására irányulhat, hanem lehetőség van a gazdasági (ár, költségek, adók stb.) és a jogi (kármegosztás, felelősségvállalás, gazdasági társaság esetleges átalakítása stb.) részletekről való tárgyalásra is.”¹²⁹

A tárgyalásos eljárásokban az ajánlatkérő határozza meg az eljárás lefolytatásának menetét. Versenypárbeszéd esetén azonban a törvény írja elő, hogy párbeszédet fő szabályként az ajánlattevőkkel külön-külön kell lefolytatni, az együttes tárgyalásra csak akkor van lehetőség, ha ahhoz minden ajánlattevő hozzájárult (123/E. § (1) bek.). „Ez biztosítja azt, hogy az egyes résztvevők ne használhassák fel saját hasznukra a mások által javasolt megoldásokat, és ezáltal ne jussanak jogosulatlan előnyhöz versenytársaikkal szemben. Az irányelvben foglalt eljárások között a versenypár-

¹²⁹ 2005. évi CLXXII. tv. indokolása (52. §-hoz)

beszéd az egyetlen, amely biztosítja az elképzelések, ötletek, valamint a szellemi alkotáshoz fűződő jogok hatékony védelmét; ez a fajta védelem a tárgyalásos eljárásra nem jellemző.”¹³⁰

A PÁRBESZÉDEK EGY VAGY TÖBB FORDULÓBAN IS LEFOLYTATHATÓAK. TÖBBFORDULÓS PÁRBESZÉD ESETÉBEN AZ AJÁNLATKÉRŐ JOGOSULT CSAK AZOKAT AZ AJÁNLATTEVŐKET MEGHÍVNI A TOVÁBBI FORDULÓ(K)RA, AKIK AZ ELSŐ, ILLETŐLEG AZ AJÁNLATTÉTELI FELHÍVÁSBAN MEGADOTT FORDULÓBAN A RÉSZVÉTELI FELHÍVÁSBAN AZ 57. § (3) BEKEZDÉSE (RÉSZSZEMPONTOK, SÚLYSZÁMOK) TEKINTETÉBEN MEGHATÁROZOTT KÖRÜLMÉNYEK ALAPJÁN A LEGKEDVEZŐBB MEGOLDÁSI JAVASLATOT (JAVASLATVÁLTOZATOT) TETTÉK. AZ AJÁNLATTEVŐK SZÁMA AZONBAN AZ UTOLSÓ TÁRGYALÁSI FORDULÓT KÖVETŐEN SEM LEHET HÁROMNÁL KEVESEBB. AZ ELTÉRŐ JAVASLATOT ADÓ AJÁNLATTEVŐK MEGOLDÁSI JAVASLATAIT IS A FELHÍVÁSBAN AZ 57. § (3) BEKEZDÉSE TEKINTETÉBEN MEGHATÁROZOTT KÖRÜLMÉNYEK ALAPJÁN KELL ÖSSZEHASONLÍTANI. HA EGY AJÁNLATTEVŐ TÖBBVÁLTOZATÚ MEGOLDÁSI JAVASLATOT ADOTT, A KÜLÖNBÖZŐ MEGOLDÁSI JAVASLAT-VÁLTOZATOKAT ÖNÁLLÓ JAVASLATNAK KELL TEKINTENI, ÉS AZ AJÁNLATKÉRŐ JOGOSULT A TOVÁBBIAKBAN AZ AJÁNLATTEVŐ EGY-EGY MEGOLDÁSI JAVASLATÁT A PÁRBESZÉD TOVÁBBI FORDULÓJÁRA (FORDULÓIRA) NEM MEGHÍVNI (123/E. § (2) BEK.).

Ha egy ajánlattevő megoldási javaslatában nem szerepel javaslat a 123/D. § (2) bekezdése vonatkozásában (ajánlatkérő által a versenypárbeszéd alkalmazhatóságával összefüggő meghatározott körülményekre vonatkozó javaslatkérés), vagy az abban (illetve valamely javaslatváltozatban) a 123/D. § (2) bekezdése vonatkozásában szereplő megoldási mód nem felel meg azon követelményeknek, amelyeket az ajánlatkérő a közbeszerzés tárgya, az arra vonatkozó közbeszerzési műszaki leírás, továbbá a szerződéses feltételek vonatkozásában meghatározott, illetőleg a javaslat tárgyát képező elemekkel kapcsolatos ajánlatkérői kereteknek, elvárásoknak; az ajánlatkérő a megoldási javaslatot vagy annak változatát érvénytelenné nyilvánítja és a 93. § (1) bekezdése (írásbeli értesítés 5 napon belül az érvénytelenné nyilvánításról) szerint jár el (123/E. § (3) bek.). Ez az érvénytelenségi ok csak versenypárbeszéd esetén alkalmazható.

TÖBBFORDULÓS PÁRBESZÉD ESETÉN, HA AZ AJÁNLATKÉRŐ CSAK A LEGKEDVEZŐBB MEGOLDÁSI JAVASLATOT TÉVŐ AJÁNLATTEVŐKKEL FOLYTATJA A PÁRBESZÉDET, AZ AJÁNLATKÉRŐ MÁR NEM MÓDOSÍTHATJA A FELTÉTELEIT, AZAZ RÉSZÉRE BEÁLL AZ AJÁNLATI KÖTÖTTség. AZ AJÁNLATTEVŐK PEDIG A KORÁBBI FORDULÓHOZ KÉPEST AZ AJÁNLATKÉRŐ SZÁMÁRA CSAK AZONOS VAGY KEDVEZŐBB MEGOLDÁSI JAVASLATOT ADHATNAK (123/E. § (4) BEK.). A PÁRBESZÉDEKET MINDADDIG FOLYTATNI KELL, AMÍG KI NEM ALAKUL AZ A MEGOLDÁS, AMELY AZ AJÁNLATKÉRŐ SZÁMÁRA ELFOGADHATÓ, ÉS MEGFELEL AZ ELJÁRÁS MEGINDÍTÁSAKOR MEGHATÁROZOTT IGÉNYEKNEK, ELVÁRÁSOKNAK.

Az ajánlatkérőnek a párbeszéd során is biztosítania kell az egyenlő bánásmódot az ajánlattevők számára, így különösen az ajánlatkérő által adott bármilyen tájékoztatást az összes ajánlattevőnek meg kell adni (123/A. § (5) bek.).

¹³⁰ 2005. évi CLXXIII. tv. indokolása (52. §-hoz)

Az ajánlatkérőnek minden egyes párbeszédéről jegyzőkönyvet kell készítenie, és azt a párbeszéd következő fordulójának megkezdéséig (egyetlen vagy utolsó forduló esetén a párbeszéd befejezését követő két munkanapon belül) minden, a párbeszéd adott fordulójában részt vevő ajánlattevőnek alá kell írnia, és részükre egy példányt át kell adni, vagy két munkanapon belül kell megküldeni (123/E. § (5) bek.).

A párbeszéd lefolytatása során az információ bizalmasságára és a szellemi tulajdon védelmére különös figyelmet kell fordítani.

„Az ajánlatkérő továbbá nem közölhet a többi részvételre jelentkezővel olyan javasolt megoldásokat, bizalmas információkat, amelyet valamely, a párbeszédben részvételre jelentkező közölt, kivéve, amennyiben ez utóbbi részvételre jelentkező a közléshez hozzájárult.”¹³¹ A Közlemény is hangsúlyozza, hogy az információk bizalmasságára és a szellemi tulajdon védelmére különös figyelmet kell fordítani. A versenypárbeszéd ugyanis az egyetlen olyan, az új klasszikus közösségi irányelvben megtalálható közbeszerzési eljárás, amely védelmet nyújt a szellemi tulajdonnak nem minősített ötleteknek is.

24.4 AZ AJÁNLATTÉTELI SZAKASZ

A párbeszéd lezárását követően az ajánlatkérő írásban, egyidejűleg felszólítja az utolsó fordulóban részt vett összes (egyfordulós párbeszéd esetén az összes alkalmas és a 123/E. § (3) bekezdés hatálya alá nem tartozó) ajánlattevőt végső ajánlat megtételére (123/F. § (1) bek.). „A párbeszéd befejezésének bejelentését követően az ajánlatkérő felhívja a résztvevőket arra, hogy a párbeszéd során bemutatott és meghatározott megoldás/megoldások alapján nyújtsák be végleges ajánlatukat.”¹³² A párbeszéd lezárását követően az ajánlatkérő már nem folytathat tárgyalásokat az ajánlattevőkkel.

Ha megoldási javaslatában az összes ajánlattevő hozzájárult a többi ajánlattevővel való együttes párbeszédhez és megoldási javaslatának a beszerzés tárgyára vonatkozó követelmények kialakítása során történő teljes vagy részleges felhasználásához, továbbá az ajánlatkérő szükségesnek tartja, az ajánlatkérő jogosult a végső ajánlat készítéséhez egy vagy több megoldási javaslat teljes vagy részleges felhasználásával meghatározni a közbeszerzési műszaki leírást és a szerződés feltételeit. Ebben az esetben az ajánlatkérő köteles új dokumentációt készíteni (123/F. § (2) bek.) és ha a közbeszerzési műszaki leírás vagy szerződéses feltételek módosításának mértéke indokolja – az ajánlatkérő jogosult a részvételi felhívásban meghatározott elbírálási szempontok vagy súlyszámaik módosítására. A módosítás indokolását a végső ajánlat készítéséhez adott dokumentációban meg kell adni (123/F. § (3) bek.).

¹³¹ 2005. évi CLXXII. tv. indokolása (52. §-hoz)

¹³² 2005. évi CLXXII. tv. indokolása (52. §-hoz)

HA NEM ÁLL FENN A DOKUMENTÁCIÓ KÉSZÍTÉSI KÖTELEZETTSÉG, AKKOR AZ AJÁNLATTEVŐK KORÁBBI MEGOLDÁSI JAVASLATUKAT VÉGLEGESÍTVE TESZNEK VÉGSŐ AJÁNLATOT (123/F. § (4) BEK.). AZ AJÁNLATTEVŐ AKKOR IS JOGOSULT AJÁNLATOT TENNI, HA AZ AJÁNLATKÉRŐ OLYAN JAVASLATOT HASZNÁLT FEL AZ AJÁNLATI FELHÍVÁS (A VÉGSŐ AJÁNLATTÉTELRE SZÓLÓ) ÉS DOKUMENTÁCIÓ ELKÉSZÍTÉSÉHEZ, AMELYET NEM Ő TETT (123/G. § (3) BEK.).

A VÉGSŐ AJÁNLATTÉTELRE TÖRTÉNŐ FELSZÓLÍTÁSBAN KÖZÖLNI KELL A VÉGSŐ AJÁNLATTÉTEL HATÁRIDEJÉT, AZ AJÁNLATOK BENYÚJTÁSÁNAK HELYÉT, BONTÁSÁNAK IDŐPONTJÁT (123/G. § (1) BEK.) HA A JOGSZABÁLY ELŐÍRÁSA ALAPJÁN KÉSZÜLT ÚJ DOKUMENTÁCIÓ, A VÉGSŐ AJÁNLATTÉTELRE TÖRTÉNŐ FELSZÓLÍTÁSNAK TARTALMAZNIA KELL A DOKUMENTÁCIÓ RENDELKEZÉSRE BOCSÁTÁSÁVAL KAPCSOLATOS ADATOKAT IS (123/G. § (2) BEK.).

Az ajánlatkérő az ajánlatokat köteles az általános szabályok szerint megvizsgálni és az érvényes ajánlatokat a megadott bírálati részszerzőpontok alapján értékelni. A végső ajánlat érvénytelen a 88. § (1) bekezdésén túlmenően akkor is, ha az abban a 123/D. § (2) bekezdése vonatkozásában szereplő megoldási mód nem felel meg azon követelményeknek, amelyeket az ajánlatkérő a közbeszerzés tárgya, az arra vonatkozó közbeszerzési műszaki leírás, továbbá a szerződéses feltételek vonatkozásában meghatározott, illetőleg a javaslat tárgyát képező elemekkel kapcsolatos ajánlatkérői kereteknek, elvárásoknak (123/G. § (4) bek.).

Az ajánlatkérő az eredményhirdetést, indokolt esetben, a felhívásban meghatározott időponthoz képest korábbi időpontban is megtarthatja, erről és ennek indokáról, valamint, ha indokolt, a szerződéskötés új korábbi időpontjáról – az új eredményhirdetési időpont előtt legalább két munkanappal korábban – köteles az összes ajánlattevőt egyidejűleg, közvetlenül, írásban tájékoztatni (123/F. § (5) bek.).

A versenypárbeszédre egyébként a nyílt eljárás szabályait kell – a fenti eltérésekkel – megfelelően alkalmazni (41. § (7) bek.)

Egyszerű eljárásban a Kbt. 251.§ (3) bekezdése szerint a versenypárbeszédre vonatkozó szabályok megfelelően alkalmazhatók.

Hivatalos közbeszerzési tanácsadót csak akkor kötelező a versenypárbeszéd lefolytatásához igénybe venni, ha a beszerzés becsült értéke eléri, vagy meghaladja a közösségi értékhatárokat (9.§).

25. KERETMEGÁLLAPODÁSOS ELJÁRÁS

Az Európai Unióban a klasszikus ajánlatkérők keretmegállapodásos eljárását az Európai Parlament és a Tanács építési beruházásra, árubeszerzésre és szolgáltatás megrendelésre irányuló közbeszerzési eljárások összehangolásáról szóló 2004/18/EK irányelve (továbbiakban klasszikus irányelv) szabályozza. Az irányelv (11) preambulumbekkezdése így ír a keretmegállapodásról: „Be kell vezetni a keretmegállapodás közösségi fogalom-meghatározását, valamint az ezen irányelv hatálya alá tartozó szerződésekre vonatkozóan kötött keretmegállapodásokra irányadó különös szabályokat. E szabályok értelmében, amennyiben egy ajánlatkérő szerv ezzel az irányelvvel összhangban

keretmegállapodást köt, különösen a közzétételre, illetve az ajánlatok benyújtásának határidőire és feltételeire vonatkozóan, a keretmegállapodás érvényességi idején belül, az adott keretmegállapodáson alapuló szerződéseket vagy úgy kötheti meg, hogy a keretmegállapodásban előírt feltételeket alkalmazza, vagy – amennyiben a keretmegállapodás nem rögzítette előre az összes feltételt – úgy, hogy az érintett feltételek tekintetében a keretmegállapodás részes felei között újra megnyitja a versenyt. A verseny újbóli megnyitásának összhangban kell lennie bizonyos olyan szabályokkal, amelyek célja, hogy biztosítsák a szükséges rugalmasságot, és az általános elveknek – különösen az egyenlő bánásmód elvének – a tiszteletben tartását. Ugyanezen okból a keretmegállapodás tartama nem haladhatja meg a 4 évet, kivéve az ajánlatkérő szerv által kellően indokolt eseteket.”

Az Európai Bizottság 2006-ban Értelmező Közleményt (Explanatory Note – Framework Agreements – Classical Directive; a továbbiakban: Értelmező Közlemény) adott ki, amely az irányelvi rendelkezéseket magyarázza, és segítséget nyújt az eljárás lefolytatásához.

A keretmegállapodásos eljárás fogalom-meghatározását a Kbt. 4. §-ának 12. pontja tartalmazza, mely szerint ez **„meghatározott, egy vagy több ajánlatkérő és egy vagy több ajánlattevő között létrejött olyan megállapodás, amelynek célja, hogy rögzítse egy adott időszakban közbeszerzésekre irányuló, egymással meghatározott módon kötendő szerződések lényeges feltételeit, különösen az ellenszolgáltatás mértékét, és ha lehetséges, az előírányzott mennyiséget”**.

A megállapodás tehát pontosan meghatározott ajánlatkérők és ajánlattevők között jön létre. A felek nem változhatnak, számukat sem az ajánlatkérői, sem pedig az ajánlattevői oldalon nem lehet növelni vagy csökkenteni.

A rugalmas keretmegállapodásos eljárás különösen olyan termékek, szolgáltatások beszerzésére alkalmas, amelyeket az ajánlatkérő gyakran vásárol (pl. számítástechnikai eszközök, irodaszerek, tisztítószerek, javítási szolgáltatás, stb.).

A megállapodásnak az adott időtartam alatt annak alapján kötendő szerződések lényeges feltételeit kell tartalmaznia, különösen a közbeszerzések tárgyát (amely több különböző tárgy is lehet), és az ellenszolgáltatás mértékét. A közbeszerzés mennyiségét a Kbt. szerint a többi eljárásra előírt, általános szabályok alkalmazásával kell meghatározni, amely a gyakorlatban többször nehézséget okoz. A Kbt.-t módosító és a törvénybe a klasszikus ajánlatkérőkre vonatkozó új típusú keretmegállapodásos eljárást beiktató 2005. évi CLXXII. törvény indokolása szerint „a keretmegállapodásos eljárás előnye, hogy hatékonyan tudja biztosítani egyrészt – a nyilvánosságot biztosító – hirdetményes eljárással a beszerzés átláthatóságát, és ezáltal a közérdek érvényesítését, másrészt a – nagyobb rugalmasságot biztosító második rész szerinti – konzultáció lehetőségével az ajánlatkérő sajátos beszerzési igényeinek, érdekeinek érvényesítésére nyílik lehetőség, pl. ha a beszerzés mennyisége előre nem határozható meg. A keretmegállapodásos eljárás kifejezetten alkalmas lehet az előre pontosan meg nem határozható beszerzési igényekkel kapcsolatos problémák kezelésére is.” Az ilyen típusú beszerzéseknél azonban még az a törvényi előírás sem oldja meg a mennyiség meghatározásának problémáját, mely szerint az ajánlatkérőnek lehetősége van a legmagasabb vagy a legalacsonyabb érték megadására, kikötve az ettől való eltérés lehetőségét (pl. javítási szolgáltatás, alkatrészbeszerzés esetén), mert gyakran ez a %-os eltérés sem állapítható meg előre.

A keretmegállapodást egy vagy több ajánlattevővel lehet megkötni. Ezt az ajánlatkérő szabadon döntheti el, de az eljárást megindító hirdetményben már közzé kell tennie, melyik lehetőséget választja.

Az egy ajánlattevővel kötendő szerződés a második részben megvalósítandó beszerzések összes feltételét tartalmazza.

A több ajánlattevővel kötendő megállapodásnak két fajtája van: az egyik a konkrét közbeszerzések megvalósításához szükséges összes feltételt tartalmazza, a másik viszont nem.

Amennyiben a keretmegállapodás a szerződés teljesítéséhez szükséges összes feltételt tartalmazza, azok mindegyik félre kötelező erővel bírnak. A második részben ezért nincs szükség a felek között új megállapodásra, tárgyalásra, új ajánlatra az egyedi beszerzés lebonyolításához. Az Értelmező Közlemény szerint ez azonban nem jelenti azt, hogy például az ellenértéket a meghatározott időtartam teljes egészére egy fix összegben kell meghatározni. Lehetséges ugyanis valamilyen árindexre is utalni, ha ennek alkalmazásával objektív módon lehet a második részben a beszerzés árát meghatározni.

A másik lehetőség, hogy a megállapodás vagy nem tartalmazza az összes szerződéses feltételt, vagy nem határozza meg ezeket a felekre nézve kötelező jelleggel, így az egyes beszerzések további megállapodást igényelnek. Az ilyen keretmegállapodás esetén az első rész végén, az alkalmazott bírálati szempont szerint rangsorolni kell az ajánlattevőket vagy a legkedvezőbb ajánlatot az eljárás második részében a verseny ismételt megnyitásával kell kiválasztani.

Az ajánlatkérőnek a felhívásban vagy a dokumentációban egyértelműen meg kell határoznia, hogy rögzíteni kívánja-e az összes feltételt a keretmegállapodásban vagy nem. Sem a klasszikus irányelv, sem pedig a Kbt. nem határozza meg pontosan azokat a szerződéses feltételeket, amelyeknek a keretmegállapodásban szerepelniük kell, csak az ellenértéket és a mennyiséget említik.

Az Értelmező Közlemény szerint a megállapodásban meghatározott közbeszerzési műszaki leírás semmilyen körülmények között sem változtatható meg lényegesen az eljárás második részében, ezért azt nagyon körültekintően kell meghatározni. Számítógép vásárlása esetén például a műszaki paramétereket a teljesítmény és a funkcionális követelmények minimuma szerint kell megadni, úgy, hogy azok a későbbiekben se változzanak, de az ajánlattevőknek lehetősége legyen a legmodernebb termék megajánlására.

A keretmegállapodás **becsült értéke** a megállapodás alapján az adott időszakban kötendő szerződések becsült legmagasabb összértéke [39/A § (1) bek.].

Az eljárás két részből áll.

Az első rész biztosítja a versenyt és az átláthatóságot, a második rész pedig gyors és rugalmas beszerzést tesz lehetővé.

25.1 AZ ELSŐ RÉSZ LEFOLYTATÁSÁNAK SZABÁLYAI

1. Az első részben az ajánlatkérő (ajánlatkérők) a közösségi eljárásrend szerinti **nyílt vagy meghívásos** eljárást köteles(ek) alkalmazni. Az ajánlatkérő tárgyalásos eljárást is alkalmazhat, amennyiben a tárgyalásos eljárás alkalmazásának a 124. §, illetve a 125. § szerinti feltételei fennállnak [136/A. § (1) bek.].
2. Ha az ajánlatkérő a 136/B § (3) bekezdésének a) pontját kívánja alkalmazni, (azaz a 2. részben a verseny újbóli megnyitása nélkül szeretne az első helyen rangsorolt ajánlattevővel szerződést kötni,) akkor az első rész végén köteles az első részben alkalmazott bírálati szempont alapján az ajánlattevőket rangsorolni (136/A. § (2) bekezdés).
3. Több ajánlattevővel kötendő keretmegállapodás esetében az eljárás első részét megindító hirdetményben *(amely az eljárás fajtájától függően lehet ajánlati, ajánlattételi vagy részvételi felhívás)* - az eljárás típusától függetlenül, azaz pl. nyílt eljárásban is – az ajánlatkérő köteles megadni a bírálati szempont szerint a legkedvezőbb ajánlatot tevők **keretszámát**, amely keretszámnak legfeljebb a felső határáig terjedő számú ajánlattevővel köt majd keretmegállapodást. A keretszámnak a közbeszerzés tárgyához, az eljárás sajátos jellemzőihez kell igazodnia, és minden körülmény között biztosítania kell a valódi versenyt. A keretszámnak **legalább három ajánlattevőt** kell magában foglalnia, azaz az eljárásban (részajánlattételi lehetőség esetén az egyes részekben) részes ajánlattevők száma nem lehet kevesebb háromnál [136/A. § (3) bek.].
4. Amennyiben a bírálatot követően a megadott keretszám felső határán több ajánlat is azonos, nem lehet rangsorolni az ajánlattevőket (mint például a meghívásos eljárásban), hanem valamilyen ajánlatot tevővel meg kell kötni a keretmegállapodást. Az eljárásban az azonos ajánlatok elbírálására a 90. § (2)-(4) bekezdései nem alkalmazhatók. Így ha az összességében legelőnyösebb ajánlat kiválasztásakor több ajánlatnak azonos az összpontszáma, **nem** az az ajánlat minősül az összességében legelőnyösebbnek, amely alacsonyabb ellenszolgáltatást tartalmaz; azonos ellenszolgáltatás esetében pedig **nem** az az ajánlat, amely a nem egyenlő értékelési pontszámot kapott részszerzőpontok közül a legmagasabb súlyszámú részszerzőpontra a nagyobb értékelési pontszámot kapta. A keretmegállapodásos eljárás szabályai szerint ugyanis ha a legkedvezőbb ajánlatot tevők keretszámának felső határán több ajánlat azonos, az összes ilyen azonos ajánlatot tevővel keretmegállapodást kell kötni [136/A. § (3) bek.].
5. Keretmegállapodás **legfeljebb négy évre köthető**. A keretmegállapodás alapján kötendő szerződés(ek) időtartama nem haladhatja meg a keretmegállapodás időtartamát (136/A § (6) bekezdés).
6. A keretmegállapodásnak tartalmaznia kell az adott időtartam alatt annak alapján kötendő szerződések **lényeges feltételeit**, különösen a közbeszerzések **tárgyát, és az ellenszolgáltatás mértékét**. A közbeszerzés mennyiségét az 50. § (2) bekezdése alkalmazásával kell meghatározni. A megállapodás több különböző közbeszerzési tárgyra is vonatkozhat.[136/A. § (5) bekezdés).
7. A keretmegállapodás – a 73. § (1) bekezdése szerinti melléklet kivételével, amely a kifejezetten és elkülönített módon közölt üzleti titkot tartalmazza, feltéve, hogy az abban foglaltak nem ellentétesek a 96. § (3) bekezdésével *(a törvény módosítása miatt a 96/A.§ (2) bekezdésével)*, tehát nem sértik a nyilvánosságra hozatali szabályokat – nyilvános, annak tartalma közérdekű adatnak minősül [136/A. § (7) bek.].

8. Ha az ajánlatkérő több ajánlattevővel szeretne megállapodást kötni, akkor az eljárás első része a 92. §-ban foglaltakon túl akkor is eredménytelen, ha az érvényes ajánlatot benyújtók száma nem éri el a hármat. Amennyiben az ajánlatkérő lehetővé tette a közbeszerzés egy részére történő ajánlattételt, és a részek tekintetében érvényes ajánlatot benyújtók száma nem éri el a hármat, az eljárás első része csak az adott rész tekintetében eredménytelen (136/A. (4) bekezdés).

9. A keretmegállapodásos eljárást tilos versenykorlátozási céllal alkalmazni (136/A. § (9) bekezdés).

10. Az ajánlatkérőnek az eljárás eredményéről a 98. § (1)-(3) bekezdéseiben foglaltak szerint kell hirdetményt közzétennie. Ehhez a közösségi hirdetmény minta rendelet III. számú mellékletét és a nemzeti hirdetmény minta rendelet 1. számú mellékletét kell alkalmaznia (136/A § (8) bekezdés).

25.2 A MÁSODIK RÉSZ LEFOLYTATÁSÁNAK SZABÁLYAI

1. A második részben az ajánlatkérő a keretmegállapodásban meghatározott közbeszerzési tárgyra kér ajánlatot(ka)t és köt szerződést az adott közbeszerzés(ek) megvalósítására (136/A. § (1) bek.)

2. Az ajánlatkérő a keretmegállapodásos eljárás első részét követően jogosult a keretmegállapodásban meghatározott mennyiség, valamint beszerzési tárgy(ak) egy-egy részére (a továbbiakban: adott közbeszerzés) a keretmegállapodásban előírányzott teljes mennyiség keretein belül az eljárás második részében több szerződést kötni (136/B. § (1) bek.).

3. Az ajánlatkérő **az egy ajánlattevővel** megkötött keretmegállapodás alapján az adott közbeszerzés(ek) megvalósítása érdekében – írásbeli konzultációt követően – köt szerződést a keretmegállapodásban részes ajánlattevővel (136/B. § (2) bek.). Az írásbeli konzultációra szóló felhívás minimális tartalmát a Kbt. 136/C. §-ának (1) bekezdése tartalmazza; az ajánlatkérő ebben szükség szerint felhívhatja az ajánlattevőt az első részben tett ajánlata kiegészítésére (136/C. § (3) bek.). A keretmegállapodásban rögzített feltételeket azonban sem a konzultációra szóló felhívásban, sem az ajánlatban, sem pedig a konzultáció során lényegesen nem lehet módosítani. A konzultáció írásban zajlik.

A Kbt. nem határoz meg ajánlattételi határidőt, de azt az ajánlatkérőnek úgy kell megállapítania, hogy elegendő időtartam álljon rendelkezésre a megfelelő ajánlattételhez (136/C. § (2) bek.) Az ajánlattevő a keretmegállapodásban foglaltakhoz képest az ajánlati részzempontokkal összefüggő tartalmi elemekre vonatkozóan csak a megállapodásban foglaltakkal azonos, vagy annál az ajánlatkérő számára kedvezőbb ajánlatot tehet.(136/C. § (4) bek.).

4. Az ajánlatkérő a **több ajánlattevővel** a keretmegállapodás alapján az adott közbeszerzés(ek) megvalósítása érdekében

a) a keretmegállapodásban meghatározott összes szerződéses feltétel alkalmazásával a verseny újbóli megnyitása nélkül – írásbeli konzultációt követően – köthet szerződés(ek)e)t az első részben alkalmazott bírálati szempont alapján a közbeszerzés meghatározott része vonatkozásában az első helyen rangsorolt ajánlattevővel (tehát nem kér be minden, a keretmegállapodásban részes ajánlattevőtől ajánlatot, csak az első helye-

zettel konzultál írásban). Amennyiben az első helyen rangsorolt ajánlattevő nem képes a szerződés teljesítésére, az eljárás első része eredményének kihirdetésekor a soron következő legkedvezőbb ajánlatot tevővel köt a konzultáció után szerződést. Ezt az eljárást tehát az ajánlatkérő a második részben akkor alkalmazhatja, ha a keretmegállapodás az adott közbeszerzés megvalósítására irányuló szerződés valamennyi feltételét tartalmazza. *(A konzultációs eljárás lefolytatása egyebekben megegyezik az egy ajánlattevővel kötött keretmegállapodásos eljárás konzultációs eljárásának a fenti 3. pontban ismertetett folyamatával.)*

b) amennyiben a keretmegállapodás nem tartalmazza az összes szerződéses feltételt, az ajánlatkérő közvetlen írásbeli ajánlattételi felhívást küld egyidejűleg a keretmegállapodásban részes mindegyik ajánlattevőnek (tehát újra megnyitja a versenyt) (136/B. § (3) bek.). (részajánlat esetén természetesen csak az adott részben érintett ajánlattevőknek). Más ajánlattevőt az eljárásba nem lehet bevonni. Az írásbeli ajánlattételi felhívás tartalmát a Kbt. 136/C. §-ának (1) bekezdése, és az ezt kiegészítő 136/D. §-ának (2) bekezdése tartalmazza.

Az ajánlatkérő a második részben az eljárás első részében alkalmazott bírálati szemponttól eltérő bírálati szempontot is alkalmazhat, amennyiben ezt az eljárás első részében – akár a felhívásban, akár a dokumentációban – előírta, és a szükséges adatokat a keretmegállapodásban is rögzítette. Ha az ajánlatkérő a második részben az összességében legelőnyösebb ajánlat elbírálási szempontot kívánja érvényesíteni, akkor a keretmegállapodásban (a felhívásnak és a dokumentációnak megfelelően) annak valamennyi elemét (részszempontok, esetleges alszempontok, súlyszámok, ponttartók, bírálati módszerek) rögzíteni kell (136/D. § (3) bek.).

A Kbt. írásbeli ajánlattételi felhívás megküldése esetére sem határoz meg minimális ajánlattételi határidőt, de azt az ajánlatkérőnek ez esetben is úgy kell megállapítania, hogy elegendő időtartam álljon rendelkezésre a megfelelő ajánlattételhez (136/D. § (4) bek.).

Az ajánlatokat írásban kell benyújtani és az ajánlatkérő felhívhatja az ajánlattevőt a keretmegállapodás első részében tett ajánlatának kiegészítésére. A konzultációs eljárásnál ismertetett azon szabály, mely szerint a keretmegállapodásban meghatározott feltételeket a második részben lényegesen nem lehet módosítani, itt is alkalmazandó. Az ajánlattevő a keretmegállapodásban foglaltakhoz képest, a bírálati részszempontokkal összefüggő tartalmi elemekre vonatkozóan csak a keretmegállapodásban foglaltakkal azonos, vagy annál az ajánlatkérő számára kedvezőbb ajánlatot tehet (136/D. § (5) bek.).

Az ajánlatkérő az ajánlatok értékelését követően elektronikus árlejtést kezdeményezhet, amennyiben azt az ajánlattételi felhívásban előzetesen jelezte (136/D. § (6) bek.).

5. Ha a keretmegállapodást csak **egy ajánlattevővel** kötötték **vagy** az ajánlatkérő **több** ajánlattevővel megkötött szerződés esetén **a versenyt nem nyitja meg újból**, hanem írásban konzultál (136/B. § (3) bek. a) pont), a konzultációra szóló felhívásnak legalább a következőket kell tartalmaznia (136/C. § (1) bek.):

a) az ajánlatkérő nevét és címét, telefon- és telefonszámát (e-mail);

- b) hivatkozást a keretmegállapodásos eljárás első részét megindító hirdetményre és közzétételének napjára;
- c) hivatkozást a megkötött keretmegállapodásra;
- d) az adott közbeszerzés tárgyát, illetőleg mennyiségét;
- e) a szerződés meghatározását;
- f) a szerződés időtartamát vagy a teljesítés határidejét;
- g) a teljesítés helyét;
- h) az ellenszolgáltatás teljesítésének feltételeit, illetőleg a vonatkozó jogszabályokra hivatkozást;
- i) az ajánlattételi határidőt, az ajánlattétel nyelvét és az ajánlatok benyújtásának címét, azzal, hogy a magyar nyelven történő ajánlattétel lehetőségét minden esetben biztosítani kell,
- j) az ajánlat felbontásának helyét, idejét, az ott jelenlétre jogosultakat;
- k) a konzultáció folytatásának további szabályait;
- l) az eredményhirdetés időpontját és a szerződéskötés tervezett időpontját;
- m) a konzultációra szóló felhívás megküldésének napját.

6. A közvetlenül írásban történő ajánlattételi felhívás megküldése esetén (136/B. § (3) bek. b) pont) az ajánlattételi felhívást a keretmegállapodást kötött összes ajánlattevőnek egyidejűleg írásban kell megküldeni. Más ajánlattevőt az eljárásba nem lehet bevonni (136/D. § (1) bek.).

Az ajánlattételi felhívásnak a konzultációra történő felhívás tartalmi követelményén (136/C. § (1) bek.) túlmenően legalább a következőket kell tartalmaznia (136/D. § (2) bek.):

- a) a dokumentáció rendelkezésre bocsátásának módját, annak beszerzési helyét és pénzügyi feltételeit, ha az ajánlatkérő dokumentációt készít és a dokumentációt az ajánlattételi felhívással egyidejűleg nem küldte meg;
- b) az ajánlatok bírálati szempontját és az összességében legelőnyösebb ajánlat választása esetén az 57. § (3) bekezdésében foglaltakat;
- c) a hiánypótlás lehetőségét vagy annak kizárását *(A Kbt. 2009. április elsejétől hatályos rendelkezései kötelezően előírják a hiánypótlás biztosítását. A nyílt eljárás rendelkezései azonban a keretmegállapodásos eljárás második részében nem alkalmazandók, a 41. § (7) bekezdése ezt nem teszi kötelezővé. Ennek tükrében megítélésem szerint az eljárás második részében az ajánlatkérő dönthet arról, biztosít-e hiánypótlást).*

7. Az ajánlatkérő a keretmegállapodás szerinti közbeszerzés megvalósítására a közösségi eljárásrend szerinti más, hirdetmény közzétételével induló eljárást is alkalmazhat, különösen a több évre

kötött keretmegállapodás esetében, illetőleg ha a keretmegállapodást kötött ajánlattevők száma nem teszi lehetővé a valódi versenyt. Ebben az esetben az ajánlatkérőnek az új hirdetményben utalnia kell erre a körülményre, és az új hirdetmény közzétételéről – a közzétételt követően haladéktalanul – egyidejűleg, írásban értesítenie kell a keretmegállapodást kötött ajánlattevőket (136/E. § (2) bek.).

8. Az ajánlatkérő nem köteles sem konzultációra szóló, sem pedig ajánlattételi felhívást küldeni, ha a keretmegállapodás megkötését követően – általa előre nem látható és elháríthatatlan ok következtében – beállott lényeges körülmény miatt a szerződés (szerződések) megkötésére, illetőleg a szerződés megkötése esetén a teljesítésre nem lenne képes. Ebben az esetben az ajánlatkérőnek haladéktalanul írásban értesítenie kell a keretmegállapodást kötött ajánlattevőket és a Közbeszerzések Tanácsát (136/E. § (1) bek.).

9. A keretmegállapodásos eljárás második részében (sem a konzultációs eljárásban, sem pedig írásbeli ajánlattételi felhívás megküldése esetén) nem érvényesül az ajánlattételi határidőknek a közösségi eljárásrendben előírt legrövidebb időtartama, de a határidőt úgy kell meghatározni, hogy elegendő időtartam álljon rendelkezésre – az ajánlattevők egyenlő eséllyel történő – megfelelő ajánlattételéhez (136/C. § (2) bek., 136/D. § (4) bek.).

10. Az ajánlatkérő az ajánlat(ok) elbírálásának befejezésekor a nemzeti hirdetményminta rendeletben meghatározott minta szerinti írásbeli összegezést köteles készíteni az ajánlat(ok)ról. Az eredményhirdetésre a 96. § (1) és (2) bekezdését (összegezés átadása, megküldése, eredményhirdetés lefolytatása, fedezetelvonás esetén tájékoztatás), a szerződéskötésre a 99. § (2) és (3) bekezdését alkalmazni kell (szerződéskötés időpontja, megkötésének kötelezettsége alóli mentesülés) (136/C. § (5) bek.).

11. Az ajánlatkérőnek az eljárás második része(i) eredményéről vagy eredménytelenségéről szóló tájékoztatót a nemzeti hirdetményminta rendelet 2. számú melléklete szerinti hirdetmény útján kell közzétennie. A hirdetményt a keretmegállapodás alapján megvalósított közbeszerzések érdekében kötött szerződésekről együttesen is közzéteheti. Ez utóbbi esetben a hirdetményt a keretmegállapodás alapján a megelőző negyedév során kötött szerződésekről a naptári negyedév utolsó napját követő öt munkanapon belül kell megküldenie. A keretmegállapodás megkötését követő első – nem teljes – negyedévről nem kell hirdetményt közzétenni (136/C. § (6) bek.).

12. Egyszerű közbeszerzési eljárásban a 251. § (3) bekezdése szerint a 7/A. cím rendelkezései megfelelően alkalmazhatók. (Ennek a rendelkezésnek az alkalmazását csak úgy tudom elképzelni, hogy a keretmegállapodásos eljárás első részében az ajánlatkérő egyszerű eljárást folytat le, a második részt azonban a közösségi rész előírásainak megfelelően folytatja le.)

26. DINAMIKUS BESZERZÉSI RENDSZER

Az Európai Bizottság Zöld Könyvében feltett kérdésekre beérkezett válaszok, észrevételek és javaslatok nagy része az elektronikus beszerzési rendszerek közbeszerzésben történő alkalmazási lehetőségét is felvetette. A folyamatosan fejlődő elektronikus módszerek ugyanis segítik a versenyt, egyszerűsítik az eljárás lebonyolítását, alkalmazásukkal idő és pénz takarítható meg. A két új irányelv ezért olyan szabályokat tartalmaz, amelyek lehetővé teszik az ajánlatkérők számára, hogy teljes

mértékben kihasználhassák az ilyen rendszerek előnyeit. A gyakori beszerzések, a szokásos áru és szolgáltatás megrendelések lebonyolítására az irányelvek bevezetik a dinamikus beszerzési rendszert.

Ezt az eljárást a tagállamoknak nem kötelező átvenniük, de a magyar jogalkotó indokoltnak tartotta a hazai bevezetését. Tekintettel azonban arra, hogy az ilyen rendszerek kialakítása, működtetésükhöz szükséges feltételek megteremtése időt vesz igénybe, a Kbt. 404. § (1) bekezdésének I) pontja szerint a Kormány felhatalmazást kapott, hogy rendeletben szabályozza a dinamikus beszerzési rendszerre vonatkozó szabályokat. Az ilyen rendszerek alkalmazásával kapcsolatos konkrét rendelkezések tehát ebben a végrehajtási rendeletben kerülnek leszabályozásra. A Kbt csupán az alábbi előírásokat tartalmazza:

1. A 4.§ 2/C pontja határozza meg a dinamikus beszerzési rendszer fogalmát: „Olyan, gyakori közbeszerzések lebonyolítására szolgáló, teljes mértékben elektronikus folyamat, amelynek jellemzői megfelelnek az ajánlatkérő által meghatározott követelményeknek, és amelynek működése határozott idejű, érvényességi ideje alatt bármely olyan ajánlattevő kérheti a rendszerbe való felvételét, aki, illetve amely megfelel az alkalmassági követelményeknek, nem áll a kizáró okok hatálya alatt, és benyújtotta a dokumentációnak megfelelő előzetes ajánlatát.”

2. A 39/A. § (2) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a dinamikus beszerzési rendszer alkalmazása esetén a közbeszerzés becsült értéke a rendszer alapján az adott időszakban kötendő szerződések becsült legmagasabb összértéke.

3. A törvény 41. § (4) bekezdése szerint az ajánlatkérő dinamikus beszerzési rendszert hozhat létre és működtethet, amelynek célja, hogy meghatározott közbeszerzések megvalósítása érdekében lefolytatandó eljárásokban a részvételre jogosultakat előre kiválassza.

„A jogintézmény nevében szereplő „dinamikus” jelző arra utal egyrészt, hogy a rendszerhez folyamatosan lehet csatlakozni (szemben a keretmegállapodással, amely esetében az ajánlatkérő csak a megkötött keretmegállapodásban részes ajánlatkérőkkel kötheti meg a konkrét beszerzési igényét realizáló szerződést), másrészt a benyújtott ajánlatok is folyamatosan javíthatóak, vagyis az ajánlat tartalma is változhat”¹³³

4. A dinamikus beszerzési rendszer alkalmazása esetén a közösségi eljárásrendben a közösségi hirdetmény minta rendelet IX. számú mintáját kell kitölteni.

5. Egyszerű eljárásban a Kbt. 251. § (3) bekezdése lehetővé teszi a törvény 2. címének megfelelő alkalmazását, azaz amennyiben a dinamikus beszerzési rendszert szabályozó végrehajtási rendelet elkészül, elvi lehetőség van a rendszernek egyszerű eljárásban való alkalmazására is.

A Közbeszerzések Tanácsa Elnökének 2007. január 17-i tájékoztatója szerint a végrehajtási rendelet hatálybalépéséig nincs lehetőség ilyen rendszer létrehozására és működtetésre, sem közösségi eljárásrendben, sem pedig egyszerű eljárásban.

¹³³ a 2005. évi CLXXII. tv. indokolása (2. §-hoz)

Annak érdekében, hogy az ajánlatkérők és az ajánlattevők több információval rendelkezzenek a végrehajtási jogszabály várható tartalmáról, az alábbiakban ismertetem az új klasszikus irányelvnek a dinamikus beszerzési rendszerekre vonatkozó előírásait.

- A) A dinamikus beszerzési rendszerben a nyílt eljárás szabályait kell követni.
- B) A rendszer létrehozása céljából az ajánlatkérőnek hirdetményt kell közzétennie, amelyben hivatkozni kell arra, hogy ilyen rendszert alkalmaz.
- C) Az ajánlattételi dokumentációban az általános előírások mellett közölnie kell a rendszerben előírt beszerzések jellegét, illetve a rendszerrel, a felhasznált elektronikus eszközökkel, illetve a csatlakozás műszaki szabályaival és leírásaival kapcsolatos valamennyi szükséges információt.
- D) A hirdetmény közzétételétől kezdve a rendszer érvényességének időtartama alatt, elektronikus úton korlátlan, közvetlen, és teljeskörű hozzáférést kell nyújtania az ajánlattételhez szükséges dokumentációhoz, és minden kiegészítő irathoz. A hirdetményben fel kell tüntetnie azt az internetcímet, amelyen ezek a dokumentumok megtekinthetők.
- E) A dinamikus beszerzési rendszer működése legfeljebb 4 évig tarthat, kivéve a kellően indokolt, rendkívüli eseteket.
- F) Az ajánlatkérőnek biztosítani kell, hogy minden olyan ajánlattevő, amely megfelel az alkalmassági kritériumoknak, nem áll kizáró okok hatálya alatt, és mind a dokumentációnak, mind pedig az esetleges kiegészítő iratoknak megfelelő előzetes ajánlatot nyújt be, a rendszerbe felvételre kerüljön. Az ajánlatkérőnek az előzetes ajánlat benyújtásától számított legfeljebb 15 napon belül el kell végeznie az értékelést. Ez az időtartam csak akkor hosszabbítható meg, ha ez alatt az időszak alatt az ajánlatkérő nem bocsát ki konkrét beszerzésre vonatkozó felhívást. *(a rendszer tehát bárki számára nyitott, ahhoz a rendszer működési ideje alatt, bármikor csatlakozni lehet)*
- G) Az előzetes ajánlatok bármikor javíthatók, feltéve, hogy továbbra is megfelelnek az ajánlattételhez szükséges dokumentáció feltételeinek.
- H) Az ajánlatkérőnek a dinamikus rendszerbe való felvételéről vagy az előzetes ajánlat elutasításáról a lehető leghamarabb értesítenie kell az ajánlattevőt.
- I) A dinamikus beszerzési rendszer létrehozására és a szerződéseknek e rendszer keretében történő odaítélése céljából az ajánlatkérő csak elektronikus eszközöket használhat, amelyeknek összhangban kell lenniük az irányelv 42. cikkének - (amely a kommunikációra vonatkozó szabályokat tartalmazza) a (2)-(5) bekezdéseiben foglaltak rendelkezéseivel.
- J) A konkrét beszerzésre irányuló szerződések ajánlattételi felhívás alapján jönnek létre. Ezen felhívás kibocsátása előtt, az ajánlatkérő szervnek egyszerűsített ajánlati felhívást kell közzétennie, amelyben valamennyi érdekelt gazdasági szereplőt arra hív fel, hogy az egyszerűsített felhívás megküldésétől számított határidőn belül, amely 15 napnál nem lehet rövidebb, nyújtson be előzetes ajánlatot. Az ajánlatkérő addig nem folytathatja az ajánlattételre történő felhívási eljárást, míg valamennyi, az említett határidőn belül beérkezett előzetes ajánlat értékelését be nem fejezte.

K) Az ajánlatkérő, a dinamikus beszerzési rendszer keretében megkötendő minden egyes szerződés tekintetében köteles felhívni valamennyi ajánlattevőt (akik a rendszerbe felvételt nyertek) az ajánlat benyújtására. Az ajánlatok benyújtására határidőt kell megállapítani.

L) Az az eljárás nyertese, amely, illetve aki, a dinamikus beszerzési rendszer létrehozásáról szóló hirdetményben megállapított bírálati szempontok alapján a legjobb ajánlatot tette. A bírálati szempont azonban a konkrét szerződés megkötésére irányuló ajánlattételi felhívásban pontosítható.

M) A rendszerben résztvevő terhére semmilyen díjat sem lehet felszámítani.

N) Az ajánlatkérő a dinamikus beszerzési rendszert nem alkalmazhatja a verseny korlátozására, vagy torzítására.

III. A NEMZETI ÉRTÉKHATÁROKAT ELÉRŐ EGYSZERŰ KÖZBESZERZÉSI ELJÁRÁS

1. HIRDETMÉNYEK MEGKÜLDÉSE ÉS KÖZZÉTÉTELE

A nemzeti értékhatárokat elérő, illetve meghaladó értékű közbeszerzési eljárásban a hirdetményeket a Közbeszerzések Tanácsának Hivatalos Lapjában, a Közbeszerzési Értesítőben, illetőleg elektronikus változatában kell közzétenni [246. § (1) bek.].

Cím: KÖZBESZERZÉSI ÉRTESÍTŐ

A Közbeszerzések Tanácsának Hivatalos Lapja

1024 Budapest, Margit krt. 85.

Fax: 06-1-336-7751, 06-1-336-7757

E-mail: hirdetmeny@kozbeszerzesek-tanacsa.hu

On-line értesítés: <http://www.kozbeszerzes.hu>

Az közbeszerzési és a tervpályázati hirdetmények, a bírálati összegeзések és az éves statisztikai összegeзések mintáiról szóló 5/2009. (III. 31.) IRM rendeletben (nemzeti hirdetményminta rendelet) szereplő hirdetményi minták szerint elkészített hirdetményeket a lehető leggyorsabb és legmegfelelőbb módon kell megküldeni a **Közbeszerzések Tanácsa Szerkesztőbizottságának**. 2010. július elsejétől egyszerű eljárásba kötelező lesz a hirdetményeknek elektronikus úton történő feladása.

Hirdetményt közzétételre csak az az ajánlatkérő adhat fel, amely a Tanács által vezetett ajánlatkérői listára legalább a hirdetmény feladása előtt 15 nappal bejelentkezett, illetve az adatmódosulást bejelentette [246. § (2) bek.]. A nyilvántartás azonosító számát a hirdetmény kísézőlevelében fel kell tüntetni. Az ellenjegyzés megtörténtéről szintén nyilatkozni kell.

A feladás napja az a nap, amikor az ajánlatkérő a hirdetményt megküldi a Szerkesztőbizottságnak közzétételre. A feladás napját az **ajánlatkérőnek** tudnia kell igazolnia [246. § (4) bek.]. *(A közösségi eljárásrendben ez az igazolási kötelezettség értelemszerűen a Tanácsot terheli, hiszen az továbbítja*

a hirdetményeket az EU Hivatalos Lapjának. A feladás napja tehát eltér a közösségi eljárásrendben meghatározottaktól!)

(Ha a hirdetményt javítani kell, a kézhezvétel napjának a javított hirdetmény kézhezvétele minősül, ha hiánypótlásra hívták fel a kérelmezőt, akkor a hiánypótlásra történő felhívás alapján benyújtott kérelem, illetve hirdetmény esetében a hirdetmény feladása napjának az ismételt feladás napja minősül!)

A Szerkesztőbizottság az ajánlatkérő által megküldött hirdetményeket megvizsgálja abból a szempontból, hogy megfelelnek-e a közbeszerzéssel kapcsolatos jogszabályoknak. A hirdetmények ellenőrzéséért és közzétételéért díjat kell fizetni. A díj megfizetése alól mentesség illeti meg az ezer fő lakosnál kevesebb lélekszámú települések esetében az önkormányzati ajánlatkérőket és a közalapítványokat [246. § (5) bek.]. A hirdetményt a Szerkesztőbizottság a feladást követően legkésőbb 5 **munkanapon belül teszi közzé** [246. § (3) bek.]. A hirdetmények ellenőrzéséért a Közbeszerzések Tanácsa polgári jogi felelősséggel tartozik (246. § (6) bek.).

A hirdetményeknek az Értesítőben történő közzétételéről az Értesítőt kiadó a közzétett hirdetményt tartalmazó oldalak (a hirdetmény levonata) öt munkanapon belül történő megküldésével értesíti a kérelmezőt.

A hirdetmények teljes terjedelmükben kerülnek közzétételre [247. § (2) bek.].

Ha a kérelmező által benyújtott és az Értesítőben közzétett hirdetmény tartalma között eltérés van, a Szerkesztőbizottság a kérelmező kérelme alapján helyesbítést tesz közzé.

A hirdetmény, illetőleg lényeges elemeinek összegezése idegen nyelven is közzétehető azzal, hogy egyedül az ajánlatkérő által választott nyelven (eredeti nyelven) készült és megküldött szöveg hiteles [247. § (3) bek.].

A hirdetményeknek a Közbeszerzési Értesítőben való közzététele költségeit a feladó viseli [247. § (4) bek.].

Az egyszerű eljárás hirdetményeit az ajánlatkérőnek – ha rendelkezik honlappal – honlapján is közzé kell tennie, azzal, hogy erre a hirdetménynek a Közbeszerzések Tanácsa részéről történő közzétételét követően kerülhet csak sor. Az így közzétett hirdetmény nem tartalmazhat más adatokat, mint amelyek a Közbeszerzési Értesítőben megjelentek, továbbá fel kell tüntetni a Közbeszerzések Tanácsa részére történő feladás napját is (248. §).

(Ez az előírás nincs összhangban a 17/C.§ (1) bek. a) pontjában foglaltakkal. Az a rendelkezés ugyanis azt írja elő, hogy az ajánlatkérőnek az eljárást megindító hirdetményeket öt munkanapon belül a honlapján, ha pedig nem rendelkezik honlappal, a Közbeszerzések Tanácsa honlapján közzé kell tennie. A 248. § viszont csak akkor ír elő közzétételi kötelezettséget, ha az ajánlatkérő rendelkezik honlappal.)

A 22. § (1) bekezdés d) pontjában meghatározott önkormányzati ajánlatkérők a kötelező közzétételt követően a hirdetményeket a helyben szokásos módon is közzétehetik (2009. október elsejétől főszabály szerint a hirdetmények a Közbeszerzések Tanácsa honlapján kerülnek közzétételre adatbázis jelleggel, illetve az ajánlatkérő honlapján is.).

Az öt munkanap a hirdetmény feladásától kezdődik. Az ajánlatkérő közzétételi kötelezettségének megfelelhet úgy is, hogy honlapjáról elérhetővé teszi a Közbeszerzések Tanácsa honlapján az adott közbeszerzési eljárásra vonatkozóan megjelenő adatokat, információkat (17/C.§ (4) bek.). A felhívásoknak a honlapon öt évig elérhetőnek kell lenniük (17/C.§ (5) bek.).

A közbeszerzési és tervpályázati hirdetmények megküldésének és közzétételének részletes szabályairól, a hirdetmények ellenőrzésének rendjéről és díjáról, valamint a Közbeszerzési Értesítőben történő közzététel rendjéről és díjáról a 34/2004. (III. 12.) Kormányrendelet tartalmazza az előírásokat.

(A CPV-re és a NUTS kódokra vonatkozó előírásokat a közösségi eljárásrend szabályai között ismertetem)

A Közbeszerzések Tanácsa, a hirdetmény nem elektronikus úton, illetve elektronikus úton, de nem a közbeszerzési eljárásokban elektronikusan gyakorolható eljárási cselekmények szabályairól, valamint az elektronikus árlejtés alkalmazásáról szóló 257/2007. (X. 4.) Kormányrendelet 7. §-ának (4) bekezdése szerinti módon történő megküldése esetén - az ajánlatkérő kérelmére – a Kormányrendeletben meghatározott módnak megfelelő elektronikus formátúvá alakítja át. A hirdetmény elektronikus átalakításáért a Kormányrendeletben meghatározott mértékű díjat kell fizetnie (247. § (1) bek.).

IV. A NEMZEI ÉRTÉKHATÁROK ALATTI ÉRTÉKŰ

KÖZBESZERZÉSEKRE VONATKOZÓ RENDELKEZÉSEK

– EGYSZERŰ KÖZBESZERZÉSI ELJÁRÁS

1. AZ EGYSZERŰ ELJÁRÁS

A nemzeti értékhatárokat elérő közbeszerzéseket az egyszerű közbeszerzési eljárásra vonatkozó szabályok szerint kell lefolytatni. Ez az eljárás sokkal rugalmasabb és gyorsabb beszerzéseket tesz lehetővé, mint a közösségi eljárásrend szabályai.

Az egyszerű eljárást azoknak a 241. §-ban meghatározott ajánlatkérőknek kell alkalmazniuk, amelyeknek a megadott tárgyú közbeszerzéseik értéke a közbeszerzés megkezdésekor eléri vagy meghaladja a nemzeti értékhatárokat, és nem a közösségi eljárásrend szabályai szerint kell eljárniuk [240. §].

Építési beruházás és építési koncesszió beszerzése esetében, ha a közbeszerzés értéke eléri, vagy meghaladja a közösségi értékhatárok felét, az ajánlatkérőnek a közösségi eljárásrendre vonatkozó szabályok szerint kell eljárnia, azzal az eltéréssel, hogy az eljárás során a hirdetmények megküldésére és közzétételére az egyszerű eljárásrend rendelkezéseit kell alkalmazni (20. § (3) bek.).

1.1 AJÁNLATKÉRŐK AZ EGYSZERŰ ELJÁRÁS ALKALMAZÁSÁBAN

A) a klasszikus ajánlatkérők [22. § (1) bek.], azzal a kivétellel [22. § (4) bek.], hogy a klasszikus ajánlatkérőnek minősülő hitelintézet az általa igénybe vett pénzügyi, illetőleg kiegészítő pénzügyi szolgáltatási tevékenység, továbbá befektetési szolgáltatási, illetőleg kiegészítő befektetési szolgáltatási tevékenység tekintetében nem minősül ajánlatkérőnek [241. § a) pont].

B) a támogatásból megvalósítandó közbeszerzés tekintetében a klasszikus ajánlatkérőnek nem minősülő szervezet – kivéve az egyéni vállalkozót és az egyéni céget –, amelynek a nemzeti értékhatárt elérő közbeszerzését egy vagy több klasszikus ajánlatkérő költségvetési forrásból, illetőleg az Európai Unióból származó forrásból hetvenöt százalékot meghaladó részben közvetlenül támogatja (241. § b) pont).

C) az a klasszikus ajánlatkérőnek nem minősülő szervezet, amelynek fizetési kötelezettségéért a Kormány az államháztartásról szóló törvény alapján készfizető kezességet vállalt. [241. § c) pont].

1.2 AZ ÉRTÉKHATÁROK (2009. JANUÁR 1-JÉTŐL 2009. DECEMBER 31-IG)

- a) árubeszerzés esetében: 8 millió forint;
- b) építési beruházás esetében: 15 millió forint;
- c) szolgáltatás megrendelése esetében: 8 millió forint
- d) szolgáltatási koncesszió esetében: 25 millió forint.

1.3 A KÖZBESZERZÉS TÁRGYAI

Árubeszerzés, építési beruházás, építési koncesszió, szolgáltatásmegrendelés és szolgáltatási koncesszió [242. § (1) bek.].

Ezekre a közösségi eljárásrendnél ismertetett szabályok vonatkoznak, az alábbi eltéréssel (242. § (3) bek.).

Árubeszerzésnek minősül az ingatlan tulajdonjogának, vagy használatára, hasznosítására vonatkozó jognak – vételi joggal vagy anélkül történő – megszerzése is az ajánlatkérő részéről. (242. § (2) bekezdés). Tekintettel arra, hogy a közösségi eljárásrendben az ingatlannal kapcsolatos, az előbbiekben felsorolt jogok megszerzése nem tartozik az árubeszerzés fogalmába – a szolgáltatások között pedig kivételként szerepel – az ingatlannal kapcsolatos közbeszerzéseket minden esetben csak egyszerű eljárásban kell lefolytatni, függetlenül attól, hogy eléri-e a közösségi értékhatárokat, vagy nem.

Több, egymással szükségszerűen összefüggő közbeszerzési tárgyat magában foglaló szerződés esetén a meghatározó értékű közbeszerzési tárgy szerint kell a szerződést minősíteni. Ilyen esetben szolgáltatásmegrendelésnek minősül a szerződés, ha a szolgáltatás értéke meghaladja az árubeszerzés értékét [242. § (3) bek.].

A törvény egyszerű eljárásban már nem szabályozza a tervpályázati eljárást, de a 251. § (3) bekezdése szerint a Kbt. 10. címének rendelkezései, amely a tervpályázati eljárásra vonatkozó szabályokat tartalmazza, megfelelően alkalmazhatók.

1.4. AZ EGYSZERŐ ELJÁRÁS ALÓLI KIVÉTELEK (243. §)

A) Az **államtitkot** vagy szolgálati titkot, illetőleg az ország alapvető biztonsági, nemzetbiztonsági érdekeit érintő vagy a különleges biztonsági intézkedést igénylő beszerzés. **Az egyszerű eljárásban ezen kivétel nem igényel előzetes döntést az Országgyűlés illetékes bizottságától!** [29. § (1) bek. a) pont, 243. § a) pont],

B) a **védelem** terén az ország alapvető biztonsági érdekeit érintő, kifejezetten katonai, rendvédelmi, rendészeti célokra szánt áruk (fegyverek, lőszer, hadianyagok) beszerzése, illetőleg szolgálta-

tások megrendelése, összhangban az Európai Közösséget létrehozó szerződés 296. cikkével [29. § (1) bek. b) pont],

C) **nemzetközi szerződésben**, illetőleg nemzetközi egyetértési vagy együttműködési megállapodásban meghatározott külön eljárás alapján történő beszerzés, ha a szerződés, illetőleg a megállapodás csapatok (katonai erők) állomásoztatására, átvonulására, alkalmazására vonatkozik, ideértve hadműveleti területre kihelyezésre (áthelyezésre) kerülő egységek esetében a kihelyezés (áthelyezés) megvalósításával összefüggő beszerzéseket is [29. § (1) bek. c) pont],

D) **nemzetközi szerződésben** meghatározott külön eljárás alapján történő beszerzés, ha az Európai Unió kívüli állammal kötött szerződés projekt közös megvalósításával, illetőleg hasznosításával összefüggő beszerzésre vonatkozik [29. § (1) bek. d) pont],

E) **nemzetközi szervezet** által meghatározott külön eljárás alapján történő beszerzés [29. § (1) bek. e) pont].

F) olyan beszerzésre, amelynek kizárólagos rendeltetése az, hogy lehetővé tegye az ajánlatkérő számára egy vagy több nyilvános elektronikus hírközlési szolgáltatás nyújtását, illetve nyilvános elektronikus hírközlő hálózat rendelkezésre bocsátását vagy igénybevételét. [29. § (1) bek. f) pont]

G) a **szolgáltatás megrendelések** körében kivételnek minősül:

G.1. meglévő építmény vagy egyéb ingatlan vétele vagy ingatlanra vonatkozó egyéb jognak a megszerzése; kivéve az ilyen szerződéssel összefüggő pénzügyi szolgáltatásra irányuló (bármilyen formában megkötött) szerződést [29. § (2) bek. a) pont],

G.2. a 3. melléklet 6. csoportjába tartozó pénzügyi szolgáltatás, amely értékpapírok vagy egyéb pénzügyi eszközök kibocsátása, eladása, vétele vagy átruházása által valósul meg, vagy amely a monetáris, az árfolyam- vagy a tartalékezelési politika, vagy a központi kormányzat adósságkezelési politikájának megvalósítása érdekében pénz- vagy tőkeszerzésre irányul, továbbá a jegybanki tevékenység [29. § (2) bek. b) pont],

G.3. műsorszám (műsoranyag) műsorszolgáltató általi vétele, fejlesztése, előállítása vagy közös előállítása, valamint a műsoridőre vonatkozó szerződés [29. § (2) bek. c) pont],

G.4. *hatályon kívül helyezve* [29. § (2) bek. d) pont],

G.5. választottbírói, közvetítói, békéltetési tevékenység [29. § (2) bek. e) pont],

G.6. munkaszerződés, közszolgálati, közalkalmazotti jogviszony, ügyészégi szolgálati jogviszony, bírósági jogviszony, igazságügyi alkalmazotti szolgálati jogviszony, a fegyveres szervek hivatásos állományának szolgálati jogviszonya [29. § (2) bek. f) pont],

G.7. kutatási és fejlesztési szolgáltatás; kivéve, ha annak eredményét kizárólag az ajánlatkérő hasznosítja tevékenységi körében, és az ellenszolgáltatást teljes mértékben az ajánlatkérő teljesíti [29. § (2) bek. g) pont],

G.8. ha a szolgáltatást a klasszikus ajánlatkérők valamelyike vagy általuk létrehozott társulás jogszabály alapján fennálló kizárólagos jog alapján nyújtja [29. § (2) bek. h) pont].

H) tankönyv beszerzése, amennyiben arra a tankönyvpiac rendjéről szóló (2001. évi XXXVII.) törvényben meghatározottak szerint, az iskolai tankönyvellátás keretében kerül sor, és a tankönyv szerepel a tankönyvjegyzékben [243. § b) pont],

I) a **4. melléklet szerinti** jogi szolgáltatások és a hivatalos közbeszerzési tanácsadói tevékenység, ha a szolgáltatás értéke nem éri el a közösségi értékhatárt [243. § c) pont],

J) a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény alapján gyermekotthonban, illetve lakóotthonban elhelyezett gyermekek teljes ellátására, illetőleg utógondozói ellátásban részesülők, valamint a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény szerinti, lakóotthonban élő személyek teljes ellátására szolgáló árubeszerzés és szolgáltatás megrendelése [243. § d) pont],

K) a kisajátítást megelőző ingatlan-adásvétel, illetőleg ingatlanok cseréje, valamint, ha törvény az ingatlan tulajdonjogának, használatára, illetőleg hasznosítására vonatkozó jognak az átengedését versenytárgyalás, versenyeztetés vagy nyilvános pályázat útján rendeli el, valamint, ha az ingatlan beszerzésére jogszabály által biztosított elővásárlási jog gyakorlása útján kerül sor [243. § e) pont],

L) külügyi segélyezés keretében humanitárius segítségnyújtás céljából, válságkezelés során történő beszerzés, amelynek vonatkozásában az Országgyűlés illetékes bizottsága e törvény alkalmazását kizáró előzetes döntést hozott [243. § f) pont],

M) építési beruházás, építési koncesszió beszerzése, ha a beszerzés értéke eléri, vagy meghaladja a közösségi közbeszerzési értékhatárokat felét [243. § g) pont], (Ezek a beszerzések ténylegesen nem kivételek, mert az 1. pontban leírtak alapján közösségi eljárásrend szerint kell ezeket az eljárásokat lefolytatni.)

N) a közmegrendelések, kivéve, ha az építési beruházás vagy építési koncesszió, amihez a közmegrendelés kapcsolódik, részben vagy egészben az Európai Unióból származó forrásból valósul meg [243. § h) pont],

O) olyan szolgáltatás megrendelése, amely az ajánlatkérő alaptevékenysége ellátásához szükséges irodalmi (szakirodalmi, tudományos) mű létrehozására, tanácsadói vagy személyi tolmácsolási tevékenység végzésére irányul [243. § i) pont],

P) a földgázellátásról szóló 2003. évi XLII. törvény szerint közüzemi szolgáltatásra jogosult, de a földgázellátásról szóló 2008. évi XL. törvény szerinti egyetemes szolgáltatásra nem jogosult ajánlatkérők földgáz-szolgáltatása, valamint földgázellátásra irányuló,

a) a 100 m³/óra fogyasztást meghaladó földgáz felhasználók esetén a 2009. július 1-je és a 2010. június 30-a közötti időszakra vonatkozó, 2009. szeptember 30-ig,

b) a 20 m³/óra fogyasztást meghaladó, de a 100 m³/óra fogyasztást el nem érő földgáz felhasználók esetén a 2010. július 1-je és a 2011. június 30-a közötti időszakra vonatkozó, 2010. szeptember 30-ig megkötött szerződéseik esetében [243. § j) pont]. *(A P) pontban felsorolt kivételek tehát „határidőhöz kötöttek”, azaz a megadott határidők elteltét követően ezek a kivételek megszűnnek.)*

Az N) pontban hivatkozott közmegrendelés közösségi célokat szolgáló, az éves költségvetési törvényben a Miniszterelnökség és a minisztériumok fejezeteibe tartozó központi költségvetési szervek által megvalósított, vagy általuk többségi részben közvetlenül támogatott építési beruházások, vagy építési koncesszió esetén a beruházással szervesen összefüggő, vagy annak környezetében elhelyezendő, a közmegrendelési pályázat kiírása, illetve az alkotás beszerzése évének első napján élő művész által műfaji és technikai kötöttség nélkül megvalósítandó képzőművészeti és iparművészeti alkotás (a továbbiakban: kortárs képzőművészeti vagy iparművészeti alkotás) létrehozására, vagy a közösségi célokat szolgáló, vagy a megvalósuló műtárgyhoz kapcsolódó építményben elhelyezendő kortárs képzőművészeti vagy iparművészeti alkotás beszerzésére irányuló, kormányrendeletben kötelezően előírt pályázat (4.§ 13. pont) Közösségi célokat szolgáló beruházás: közösségi célokat szolgáló építmények építése és helyreállítása, ide nem értve a műemlék helyreállítását, továbbá a karbantartást (4.§ 19. pont).

(A 29.§ (1) és (2) bekezdésében felsorolt kivételekkel a közösségi eljárásrendben foglalkozom részletesen.)

1.5 A KÖZBESZERZÉS ÉRTÉKÉNEK MEGHATÁROZÁSA

A becsült érték megállapításának és az egybeszámításnak a szabályai ugyanazok, mint a közösségi eljárásrendben. [245. §].

1.6 AZ EGYSZERŰ ELJÁRÁS MEGINDÍTÁSA

Az eljárás megkezdésének időpontjára a közösségi eljárásrend szabályai az irányadók. [250. § (3) bek. a) pont].

Az eljárás csak abban az esetben indítható meg, ha az ajánlatkérő rendelkezik a szerződés megkötéséhez szükséges engedélyekkel, és rendelkezik a szerződés teljesítését biztosító anyagi fedezettel, vagy az arra vonatkozó biztosítékkal, hogy a teljesítés időpontjában az anyagi fedezet rendelkezésre áll. Ez a rendelkezés nem vonatkozik arra az esetre, ha az ajánlatkérő támogatás iránti kérelmet nyújtott be vagy fog benyújtani (48. § (2) bek.).

Az eljárást megindító hirdetmény jogszerűségét a Közbeszerzési Szabályzatban megjelölt személynek ellen kell jegyeznie, enélkül a közbeszerzési eljárás nem indítható meg (6.§ (2) bek.)

Az egyszerű közbeszerzési eljárás ajánlattételi felhívással indul, amelyet hirdetmény útján kell közzétenni. a nemzeti hirdetményminta rendelet 14. számu mellékletében meghatározott minta szerint a Közbeszerzési Értesítőben. [249. § (1) bek.]

A hirdetményt magyar nyelven minden esetben el kell készíteni.

Amennyiben az ajánlatkérő a hirdetményt módosítja, vagy visszavonja, a nemzeti hirdetményminta rendelet 15. számú mellékletét kell kitöltenie.

Az egyszerű eljárás nem lehet nyílt, meghívásos vagy hirdetmény közzétételével induló tárgyalásos eljárás.

Az egyszerű eljárás egy egyszakaszos eljárás. Az ajánlatkérő döntése szerint – ha ezt a felhívásban előírta – az eljárásban lehet tárgyalni is.

A Kbt. 251. § (3) bekezdése lehetővé teszi a törvény 2-5/A. és a 7-8., valamint 10. címe rendelkezéseinek megfelelő alkalmazását, azaz ezen rendelkezés alapján egyszerű eljárásban is lehet nyílt, meghívásos és hirdetmény közzétételével induló tárgyalásos eljárást tartani *(A rendelkezés megfelelő alkalmazása nem alakult még ki a gyakorlatban, és nagyon sok kérdést vet fel.)*. Ezekben az esetekben azonban már nem egyszerű eljárást folytatunk le.

Meghatározott feltételek fennállása esetén lehet hirdetmény közzététele nélküli tárgyalásos eljárást is lefolytatni, erre a későbbiekben térek ki.

1.7 AZ AJÁNLATTÉTELI HATÁRIDŐ

Az ajánlattételi határidőt az ajánlatkérő nem határozhatja meg az ajánlattételi felhívást tartalmazó hirdetmény feladásának napjától számított huszonöt napnál rövidebb időtartamban. A fentiekől eltérően az ajánlattételi határidő legkevesebb huszonöt napos időtartama legfeljebb öt nappal lerövidíthető, feltéve, hogy a dokumentáció rendelkezésre bocsátása és a kiegészítő tájékoztatás megadása elektronikus úton történik.

Az ajánlattételi határidőt minden esetben úgy kell meghatározni, hogy elegendő legyen a megfelelő ajánlattételhez (74. § (6) bek.).

1.8 AZ AJÁNLATTÉTELI FELHÍVÁS TARTALMI KÖVETELMÉNYEI [249. § (2) BEK.]

Bár az ajánlattételi felhívást hirdetmény formájában kell közzétenni (nemzeti hirdetményminta rendelet 14. számú melléklete), a törvény meghatározza annak minimális követelményeit.:

1. az ajánlatkérő neve, címe, telefon- és telefaxszáma, és elektronikus levelezési címe,
2. a közbeszerzés tárgya, illetőleg mennyisége,
3. a közbeszerzési műszaki leírás, illetőleg a minőségi követelmények, teljesítménykövetelmények,
4. a szerződés meghatározása,
5. a szerződés időtartama vagy a teljesítés határideje,
6. a teljesítés helye,
7. az ellenszolgáltatás teljesítésének feltételei, illetőleg a vonatkozó jogszabályokra hivatkozás,
8. az ajánlatok bírálati szempontjának meghatározása [57. § (1) bek.], amely a legalacsonyabb összegű ellenszolgáltatás vagy az összességében legelőnyösebb ajánlat lehet [57. § (2) bek.] *(összességében legelőnyösebb ajánlat esetén a részszempontokra, súlyszámokra, pontozási módszerre, stb. vonatkozó rendelkezéseket egyszerű eljárásban is alkalmazni kell.)*,

9. az alkalmassági követelmények, *(ezekre a közösségi eljárásrend szabályai (66. §, 67. § és 69. §) alkalmazandók. [249. § (4) bek.]),*

10. annak meghatározása, hogy mind a 66. §-ban meghatározott pénzügyi és gazdasági alkalmasság, mind a 67. §-ban meghatározott műszaki, illetőleg szakmai alkalmassággal összefüggő mely körülmények megléte, illetőleg hiánya vagy azok milyen mértékű fogyatékosága zárja ki, hogy az ajánlatkérő az ajánlattevőt, illetőleg a közbeszerzés értékének tíz százalékát meghaladó mértékben igénybe venni kívánt alvállalkozót alkalmasnak minősítse a szerződés teljesítésére (69. § (2) bek.). Az ilyen adatok és tények kérését a közbeszerzés tárgyára kell korlátozni, és a követelményeket legfeljebb a szerződés teljesítéséhez ténylegesen szükséges feltételek mértékéig lehet előírni (69. § (3) bek.)

11. a hiánypótlás lehetősége, *(annak ellenére, hogy a törvény egyszerű eljárásban is kötelezővé teszi a hiánypótlást)*

12. az ajánlattételi határidő *(a megadott ajánlattételi határidőt rövidíteni nem lehet. [75. § (2) bek.]),*

13. az ajánlat benyújtásának címe,

14. az ajánlattétel nyelve (nyelvei), azzal, hogy a magyar nyelven történő ajánlattétel lehetőségét minden esetben biztosítani kell,

15. az ajánlat(ok) felbontásának helye, ideje,

16. annak meghatározása, hogy az eljárásban lehet-e tárgyalni, vagy a benyújtott ajánlatokat tárgyalás nélkül bírálják el (ezt az ajánlatkérő szabadon eldöntheti),

17. ha az eljárás tárgyalásos, a tárgyalás lefolytatásának menete és az ajánlatkérő által előírt alapvető szabályai, az első tárgyalás időpontja,

18. az eredményhirdetés tervezett időpontja,

19. a szerződéskötés tervezett időpontja,

20. az ajánlattételi felhívás feladásának, illetőleg megküldésének napja,

21. a részajánlat, többváltozatú ajánlat lehetősége vagy kizárása *(a részajánlattételi lehetőség vizsgálatára vonatkozó, a nyílt eljárásnál ismertetett szabályok itt is irányadók, azaz meghatározott ajánlatkérők meghatározott feltételek fennállása esetén kötelesek biztosítani a részajánlattételi lehetőséget),*

22. annak meghatározása, hogy az ajánlatkérő a közbeszerzési eljárásban való részvétel jogát fenntartja-e az éves nettó egymilliárd forint árbevétel el nem érő ajánlattevők számára (253. § (1) bek.).

23. a kizáró okok (60. és 62. §, illetve az ajánlatkérő választása esetén a 61. §). A kizáró okok fenn nem állásáról **az ajánlattevőnek, a közbeszerzés értékének 10 %-át meghaladó mértékben igénybe venni kívánt alvállalkozónak valamint az ajánlattevő részére erőforrást nyújtó szervezetnek a**

kizáró okokról csak nyilatkoznia kell [249. § (3) bek.] *(A kizáró okok igazolási módját megváltoztató 2008. évi CVIII. törvény indokolása kiemeli, hogy egyszerű eljárásban a kizáró okok fenn nem állásáról elég nyilatkozni. A nyílt eljárás eredményhirdetésére vonatkozó szabályokat viszont alkalmazni kell, amelyek előírják a nyertes ajánlattevő felszólítását a kizáró okokkal kapcsolatos igazolások becsatolására. Ezen ellentétes előírások miatt nem egyértelmű, elegendő-e egyszerű eljárásban a nyilatkozat).*

A Kbt. egyéb rendelkezései, így különösen a 253. § (3) bekezdése alapján – adott esetben – az alábbi rendelkezéseknek is a felhívás részét kell képezniük:

24. amennyiben a klasszikus ajánlatkérő vagy a támogatott szervezet támogatásra irányuló igényt nyújtott be vagy fog benyújtani, az eljárást megindíthatja, de fel kell hívnia az ajánlattevők figyelmét erre a körülményre, valamint arra, hogy a támogatásra irányuló igény el nem fogadása a 82. §-ban, a 99. § (3) bekezdésben és a 303. §-ban szereplő, a közbeszerzés megkezdését követően, előre nem látható és elháríthatatlan ok következtében beállott lényeges körülménynek minősül, amely alapján a szerződés megkötésére, illetve annak megkötése esetén a teljesítésre nem lenne képes [48. § (3)–(4) bek.],

25. ha a közbeszerzési szerződés teljesítése érdekében indokolt, az ajánlatkérő megkövetelheti, hogy a nyertes, vagy a közös ajánlatot tevő nyertesek gazdálkodó szervezetet hozzanak létre. Az ajánlati felhívásnak a gazdálkodó szervezet alapítására vonatkozó ajánlatkérői elvárást egyértelműen rögzítenie kell. (52. §). *(Ha a nyertesek ezen kötelezettségüknek nem tesznek eleget, az ajánlatkérő a szerződést a 306. § (1) bekezdésében foglaltak alapján felmondhatja.)* Több ajánlattevő közösen is tehet ajánlatot.

26. amennyiben a kiegészítő tájékoztatást az ajánlatkérő konzultáció formájában nyújtja, vagy helyszíni bejárást/megtekintést tart, ezek helyének és időpontjának meghatározása [56. § (5)–(6) bek.),

27. ha az ajánlatkérő lehetővé teszi, hogy az ajánlatokat ne csak írásban és zártan, közvetlenül vagy postai úton nyújtsa be az ajánlattevő, rendelkeznie kell erről az eltérő módon történő benyújtási lehetőségről, egyben köteles tájékoztatást adni ennek a lehetőségének a technikai körülményeiről (a felhívásban vagy a dokumentációban). Az ajánlatkérő előírhatja, hogy az ajánlatot egy megadott határidő lejártáig írásban is erősítse meg az ajánlattevő [79. § (3) bek.],

28. előírhatja, hogy az eljárás nyertesének visszalépése esetén az eredményhirdetésekor a következő legkedvezőbb ajánlatot tevőnek minősített szervezettel (személlyel) köti meg a szerződést [91. § (2) bek.],

29. ha az eljárás tárgyalásos, és az ajánlatkérő többfordulós tárgyalást tart, jogosult csak azokkal az ajánlattevőkkel folytatni a tárgyalást, akik az első, illetőleg a megadott fordulóban a legkedvezőbb ajánlatot tették. Ebben az esetben az ajánlatkérőnek előre meg kell határoznia az ilyen többfordulós tárgyalás menetét, az első, illetőleg a megadott fordulót követő tárgyalásra kiválasztott ajánlattevői létszám felső határát [128. § (4) bek.],

30. amennyiben az alkalmassági feltételeket a minősített ajánlattevői jegyzékhez képest szigorúbban állapította meg, erre a körülményre fel kell hívnia az ajánlattevők figyelmét (13. § (4) bek.),

31. ha a nyertes ajánlattevőre vonatkoznak szerződés teljesítését biztosító mellékkötelezettségek, vagy az ajánlatkérő ajánlati biztosítékot ír elő, akkor szintén a felhívásban kell erről rendelkeznie (53. § (6) bek, 59. §),,

32. ha az ajánlatkérő a szerződés teljesítésére különleges feltételeket határoz meg, ezeket a felhívásban vagy a dokumentációban meg kell adni (53. § (7)-(9) bek.),

33. dokumentáció készítése nem kötelező, de ha készít az ajánlatkérő – *építési beruházás megrendelése esetén viszont kötelező!* – az átvételre vonatkozó információkat a felhívásban kell ismertetni (hol, mikor, milyen módon, milyen fizetési kötelezettség mellett), A dokumentációnak magyar nyelven minden esetben elérhetőnek kell lennie.,

34. hivatkozás a 70. § (2) bekezdésében foglaltakra,

35. az ajánlat formai követelményeinek meghatározása *(formai követelmények csak a megfelelő ajánlattételhez ténylegesen szükséges mértékig írhatók elő),*

36. a 71. § (1) és 71. § (3) bekezdéseiben foglaltakra való hivatkozás *(bár a Kbt. a 71. § (3) bekezdésére nem, csak a (4) és (5) bekezdésére utal vissza, megítélésem szerint a (3) és (4) bekezdés alkalmazása a helyes, különös tekintettel arra, hogy (5) bekezdése nincs a rendelkezésnek.)*

37. az elektronikus árlejtésre vonatkozó előírások, ha az ajánlatkérő az ajánlatok elbírálását követően árlejtést kíván kezdeményezni (90. § (5) bek.).

1.9 KIEGÉSZÍTŐ TÁJÉKOZTATÁS

Az ajánlattevő az ajánlattételi felhívásban foglaltakkal kapcsolatban írásban kiegészítő (értelmező) tájékoztatást kérhet az ajánlatkérőtől vagy az általa meghatározott szervezettől az ajánlattételi határidő lejárta előtt legkésőbb tíz nappal. Az ajánlatkérő a tájékoztatást az ajánlattételi határidő lejárta előtt legkésőbb hat nappal köteles megadni. Az ajánlatkérő az ajánlattételi határidőt meghosszabbíthatja, ha a kiegészítő tájékoztatást nem tudja a törvényi előírások szerinti határidőben megadni. Az ajánlattételi határidő meghosszabbításáról valamennyi ajánlattevőt haladéktalanul, írásban és egyidejűleg értesíteni kell, hirdetményt nem kell közzétenni. Az ajánlattételi határidő meghosszabbításának lehetőségével az ajánlatkérő csak akkor élhet, ha az ajánlati felhívásban előírta, hogy a dokumentáció megvásárlása vagy átvétele az eljárásban való részvétel feltétele. Azokat az ajánlattevőket, akik az ajánlattételi határidő meghosszabbításakor még nem vásároltak, illetve vettek át dokumentációt, a dokumentáció átadásával egyidejűleg kell erről a körülményről írásban tájékoztatni.

Az esélyegyenlőség biztosítása mellett a tájékoztatás teljes tartalmát az ajánlattevők számára hozzáférhetővé kell tenni, illetőleg részükre meg kell küldeni. A tájékoztatás nem eredményezheti az ajánlattételi felhívásban és a dokumentációban foglaltak módosítását. A kiegészítő tájékoztatás nyújtható konzultáció formájában is, melyről **jegyzőkönyvet** kell készíteni, melyet a konzultáció napjától számított öt napon belül meg kell küldeni az azon részt vevő ajánlattevőknek, valamint az ajánlattevők számára egyben hozzáférhetővé kell tennie. A fenti rendelkezések irányadóak a helyszíni bejárás, illetve a helyszín megtekintése során nyújtott kiegészítő tájékoztatásra is (56. §).

1.10 AZ AJÁNLAT

Az ajánlattevőnek az ajánlattételi felhívásban meghatározott tartalmi és formai követelményeknek megfelelően kell ajánlatát elkészítenie és benyújtania. Az ajánlatnak tartalmaznia kell különösen az ajánlattevő kifejezett nyilatkozatát az ajánlattételi felhívás feltételeire, a szerződés teljesítésére és a kért ellenszolgáltatásra valamint arra vonatkozóan, hogy a nyertessége esetén a közbeszerzési eljárás alapján megkötött szerződés teljesítése céljából, e szerződésen alapuló szerződéseiben saját magára vonatkozó kötelezettségként vállalja a 305. § (1)–(3) bekezdése és a 306/A. § (1) és (5) bekezdése szerinti előírások érvényesítését. Az ajánlatban továbbá az ajánlattevőnek nyilatkoznia kell arról, hogy a kis- és középvállalkozásokról, fejlődésük támogatásáról szóló törvény szerint mikro-, kis- vagy középvállalkozásnak minősül-e. (70. § (2) bek.).

Az ajánlattevő az ajánlatában – kifejezetten és elkülönített módon, mellékletben – közölt üzleti titok nyilvánosságra hozatalát megtilthatja [73. § (1) bek.], de nem tilthatja meg a 73. § (2) bekezdésében foglalt adatok nyilvánosságra hozatalát *(az üzleti titok fogalma a 4. § 37. pontja szerint a Ptk. 81. §-ának (2)–(3) bekezdésében így meghatározott fogalom. Lásd részletesen a közösségi részben, az ajánlatokról szóló fejezetben.)*.

Az ajánlattevő ugyanabban a közbeszerzési eljárásban – részajánlattételi lehetőség biztosítása esetén ugyanazon rész tekintetében – nem tehet közös ajánlatot más ajánlattevővel, illetőleg abban más ajánlattevő – a közbeszerzés értékének tíz százalékát meghaladó mértékben igénybe venni kívánt – alvállalkozójaként sem vehet részt, továbbá más ajánlattevő számára erőforrást sem biztosíthat. Ugyanabban a közbeszerzési eljárásban – részajánlattételi lehetőség biztosítása esetén ugyanazon rész tekintetében – az adott személy, szervezet nem vehet részt egynél több ajánlattevő (közös ajánlattevő) közbeszerzés értékének tíz százalékát meghaladó mértékben igénybe venni kívánt alvállalkozójaként és erőforrást nyújtó szervezeteként.

Ahol a Kbt. vagy a Kbt. alapján az ajánlatkérő a közbeszerzési eljárás során igazolás benyújtását írja elő, az igazolás egyszerű másolatban is benyújtható. Az ajánlatkérő azonban előírhatja az igazolás hiteles másolatban történő benyújtását is. Amennyiben az Európai Unió kívül letelepedett ajánlattevő letelepedési helye szerinti országban a Kbt. által megkövetelt igazolás nem létezik, az ajánlatkérő jogosult elfogadni az adott igazolással egyenértékű igazolást, illetve dokumentumot is (20. § (3)–(4) bek.).

1.11 AZ AJÁNLATOK BENYÚJTÁSA

Az ajánlatot írásban és zártan, az ajánlattételi felhívásban megadott címre közvetlenül vagy postai úton kell benyújtani az ajánlattételi határidő lejártáig. Az ajánlatkérő az ajánlatoknak ettől eltérő módon történő benyújtását is megengedheti, ha képes biztosítani, hogy az ajánlatok az ajánlattételi határidő lejárta előtt ne kerüljenek felbontásra, valamint az ajánlatkérő érdekkörében ne kerüljenek jogosulatlan felhasználóhoz [79. § (1) és (2) bek.].

Az ajánlatkérőnek a fenti lehetőségről az ajánlattételi felhívásban kell rendelkeznie, és azt is előírhatja, hogy az ajánlatot – az általa előírt határidő lejártáig és írásbeli módon – meg kell erősítenie az ajánlatte-

vőnek. Az ajánlatkérő az eltérő módon történő benyújtási lehetőség technikai körülményeiről köteles tájékoztatást adni az ajánlattételi felhívásban vagy a dokumentációban (79. § (3) bek.).

1.12 AZ AJÁNLATOK FELBONTÁSA

Az ajánlatokat tartalmazó iratok felbontását az ajánlattételi határidő lejártának időpontjában kell megkezdeni. A bontás mindaddig tart, amíg a határidő lejártáig benyújtott összes ajánlat felbontásra nem kerül.

Az ajánlatok felbontásánál az ajánlatkérő, az ajánlattevők, valamint az általuk meghívott személyek, továbbá – a közbeszerzéshez támogatásban részesülő ajánlatkérő esetében – a külön jogszabályban meghatározott szervek képviselői, illetőleg személyek lehetnek jelen. Az ajánlatok felbontásakor ismertetni kell az ajánlattevők nevét, címét (székhelyét, lakóhelyét), valamint azokat a főbb, számszerűsíthető adatokat, amelyek a bírálati szempont (részszempontok) alapján értékelésre kerülnek.

Az ajánlatok felbontásáról és ismertetéséről az ajánlatkérőnek **jegyzőkönyvet** kell készítenie, amelyet a bontástól számított **öt napon belül meg kell küldeni** az összes ajánlattevőnek [80. §].

1.13 AJÁNLATI KÖTÖTTSÉG

Az ajánlatkérő az ajánlattételi felhívásban meghatározott feltételekhez, az ajánlattevő pedig az ajánlatához van kötve, kivéve, ha az eljárás tárgyalásos. A tárgyalások befejezésével ajánlati kööttség jön létre [250. § (1) bek.].

1.14 AZ AJÁNLATOK ELBÍRÁLÁSA

Az ajánlatok bírálati szempontja lehet:

- a legalacsonyabb összegű ellenszolgáltatás, vagy
- az összességében legelőnyösebb ajánlat kiválasztása [57. § (2) bek.].

Ha az ajánlatkérő az összességében legelőnyösebb ajánlatot kívánja kiválasztani, köteles a z ajánlattételi felhívásban meghatározni

- A) az összességében legelőnyösebb ajánlat megítélésére szolgáló részszempontokat;
- B) részszempontként az azok súlyát meghatározó – a részszempont tényleges jelentőségével arányban álló – szorzószámokat (a továbbiakban: súlyszám);
- C) az ajánlatok részszempontok szerinti tartalmi elemeinek értékelése során adható pontszám alsó és felső határát, amely minden részszempont esetében azonos,
- D) azt a módszert, amellyel megadja a ponthatárok közötti pontszámot (ez a dokumentációban is megadható) (57. § (3) bek.)

A fenti A) pont szerinti részzszempontokat az ajánlatkérőnek az alábbi követelményeknek megfelelően kell meghatároznia:

1. a részzszempontok körében nem értékelhető az ajánlattevő szerződés teljesítéséhez szükséges pénzügyi és gazdasági, valamint műszaki, illetőleg szakmai alkalmassága;
2. a részzszempontok között mindig meg kell adni az ellenszolgáltatás mértékének részzszempontját;
3. a részzszempontoknak mennyiségi vagy más módon értékelhető tényezőknél kell alapulniuk, a közbeszerzés tárgyával, illetőleg a szerződés lényeges feltételeivel kell kapcsolatban állniuk (az ellenszolgáltatáson kívül például: a minőség, műszaki érték, esztétikai és funkcionális tulajdonságok, környezetvédelmi tulajdonságok, működési költségek, gazdaságosság-költséghatékonyság, vevőszolgálat és műszaki segítségnyújtás, pótalkatrészek biztosítása, készletbiztonság, a teljesítés időpontja, időszaka);
4. a részzszempontok nem eredményezhetik ugyanazon ajánlati tartalmi elem többszöri értékelését;
5. ha a részzszempontok körében alszempontok is meghatározásra kerülnek, alszempontonként azok – tényleges jelentőségével arányban álló – súlyszámát is meg kell adni [57. § (4) bek.].

Az ajánlatok elbírálása során az ajánlatkérőnek meg kell vizsgálnia, hogy az ajánlatok megfelelnek-e az ajánlattételi felhívásban, valamint a jogszabályokban meghatározott feltételeknek. Az ajánlattételi felhívásban előírtaknak megfelelően kell megítélni az ajánlattevő, valamint – ha ezt az ajánlatkérő előírta – a közbeszerzés értékének tíz százalékát meghaladó mértékben igénybe venni kívánt alvállalkozó szerződés teljesítésére való alkalmasságát vagy alkalmatlanságát. Ennek során az igazolások eredetiségét, illetőleg a hiteles másolatok megfelelőségét is ellenőrizni lehet.

Az ajánlatkérő köteles megállapítani, hogy mely ajánlatok érvénytelenek, illetőleg van-e olyan ajánlattevő, akit az eljárásból ki kell zárni. Az érvényes ajánlatokat a felhívásban meghatározott bírálati szempont alapján kell értékelni.

Az ajánlatkérő az ajánlatokat kizárólag azok elbírálására használhatja fel [81. §.].

Az ajánlatkérő **köteles az ajánlatokat elbírálni, kivéve**, ha a közbeszerzés megkezdését követően – általa előre nem látható és elháríthatatlan ok következtében – beállott lényeges körülmény miatt a szerződés megkötésére, illetőleg a szerződés megkötése esetén a teljesítésre nem lenne képes. Ebben az esetben az ajánlatkérőnek az eljárást eredménytelenné kell nyilvánítania [82. §].

HIÁNPÓTLÁSI LEHETŐSÉG BIZTOSÍTÁSA: AZ AJÁNLATKÉRŐ KÖTELES AZ ÖSSZE AJÁNLATTEVŐ SZÁMÁRA, AZONOS FELTÉTELEKKEL BIZTOSÍTANI A HIÁNPÓTLÁS LEHETŐSÉGÉT. (A 2009. ÁPRILIS ELSEJÉTŐL HATÁLYOS SZABÁLYOK SZERINT TEHÁT MÁR NEM AZ AJÁNLATKÉRŐ DÖNTI EL, HOGY BIZTOSÍT-E HIÁNPÓTLÁST, ÉS AZT SEM, HOGY AZT MILYEN KÖRBEN TESZI. A HIÁNPÓTLÁS MINDEN ELJÁRÁSBAN TELJES KÖRBEN KÖTELEZŐ.) AMENNYIBEN AZ AJÁNLATKÉRŐ NEM ÉSZLEL HIÁNYOKAT, AKKOR IS KÖTELES EGY HIÁNPÓTLÁSI HATÁRIDŐT MEGADNI, AMEDDIG AZ ESETLEGES ÖNKÉNTES HIÁNPÓTLÁS TELJESÍTHETŐ. „ÚJDONSÁG, HOGY AZ

AJÁNLATKÉRŐNEK AZ ELJÁRÁS MEGINDÍTÁSAKOR EGY HIÁNPÓTLÁSI HATÁRIDŐT KELL MEGÁLLAPÍTANIA, VAGYIS MEG KELL JELÖLNIE EGY OLYAN HATÁRIDŐT, AMEDDIG A HIÁNPÓTLÁSRA LEHETŐSÉG VAN.”¹³⁴ A HIÁNPÓTLÁS A KIZÁRÓ OKOKKAL, AZ ALKALMASSÁGGAL KAPCSOLATOS IGAZOLÁSOK ÉS NYILATKOZATOK, ILLETŐLEG AZ AJÁNLATI FELHÍVÁSBAN VAGY A DOKUMENTÁCIÓBAN AZ AJÁNLAT RÉSZEKÉNT BENYÚJTÁSRA ELŐÍRT EGYÉB IRATOK UTÓLAGOS CSATOLÁSÁRA, ILLETVE HIÁNYOSSÁGAINAK PÓTLÁSÁRA TERJEDHET KI, TOVÁBBÁ AZ AJÁNLATTAL KAPCSOLATOS FORMAI ELŐÍRÁSOKNAK VALÓ UTÓLAGOS MEGFELELTETÉSRE IRÁNYULHAT. HIÁNPÓTLÁSNAK VAN HELYE AKKOR IS, HA AZ AJÁNLATTEVŐ NEM MEGFELELŐ PÉLDÁNYSZÁMBAN NYÚJTOTTA BE AZ AJÁNLATÁT.

A HIÁNPÓTLÁSRÓL AZ AJÁNLATKÉRŐ EGYIDEJŰLEG, KÖZVETLENÜL, ÍRÁSBAN KÖTELES TÁJÉKOZTATNI AZ ÖSSZES AJÁNLATTEVŐT, MEGJELÖLVE A HATÁRIDŐT, TOVÁBBÁ AJÁNLATONKÉNT A HIÁNYOKAT. (A HIÁNPÓTLÁSI FELHÍVÁST NEM KELL KÜLÖN-KÜLÖN AJÁNLATTEVŐKÉNT ELKÉSZÍTENI, DE ABBAN AZ EGYES AJÁNLATTEVŐK ÁLTAL TELJESÍTENDŐ HIÁNYOKAT PONTOSAN MEG KELL HATÁROZNI. A KBT. NEM AD TÖRVÉNYI HATÁRIDŐT A HIÁNPÓTLÁSRA, EZT AZ AJÁNLATKÉRŐ HATÁROZHATJA MEG. FELHÍVOM A FIGYELMET AZ 1182/71/EGK, EURATOM RENDELETRE, AMELY AZ IDŐTARTAMOKRA, IDŐPONTOKRA ÉS HATÁRIDŐKRE VONATKOZÓ SZABÁLYOKAT HATÁROZZA MEG. A RENDELET – AMELY TELJES EGÉSZÉBEN KÖTELEZŐ ÉS KÖZVETLENÜL ALKALMAZANDÓ MINDEN TAGÁLLAMBAN - 3. CIKKÉNEK (5) BEKEZDÉSE SZERINT „MINDEN KÉT VAGY TÖBB NAPOS IDŐTARTAM LEGALÁBB KÉT MUNKANAPOT TARTALMAZ”.)

AZ AJÁNLATTEVŐ A HIÁNPÓTLÁSI FELHÍVÁSBAN NEM SZEREPLŐ – DE A TÖRVÉNY SZERINT PÓTOLHATÓ - HIÁNYOKAT IS PÓTOLHAT AZ AJÁNLATKÉRŐ ÁLTAL MEGÁLLAPÍTOTT HIÁNPÓTLÁSI HATÁRIDŐ LEJÁRTÁIG.

A HIÁNPÓTLÁST KÖVETŐEN AZ AJÁNLATKÉRŐ KÖTELES ÚJABB HIÁNPÓTLÁST ELRENDELNI, HA A KORÁBBI HIÁNPÓTLÁSI FELHÍVÁS(OK)BAN NEM SZEREPLŐ HIÁNYT ÉSZLELT (AZAZ KÖTELEZŐ HIÁNPÓTLÁSI FELHÍVÁST KÜLDENI ABBAN AZ ESETBEN IS, HA AZ AJÁNLATKÉRŐ FIGYELMÉT VALAMELY HIÁNY ELKERÜLTE, ÉS AZT CSAK KÉSŐBB VETTE ÉSZRE). A KORÁBBIAN MEGJELÖLT HIÁNYOK (AZAZ AZOK, AMELYEKET A KORÁBBI HIÁNPÓTLÁSI FELHÍVÁS MÁR TARTALMAZOTT) A KÉSŐBBI HIÁNPÓTLÁSOK SORÁN NEM PÓTOLHATÓK, MÉG ÖNKÉNTES HIÁNPÓTLÁS KERETÉBEN SEM. AZ ÖNKÉNTES HIÁNPÓTLÁS ILYEN ESETBEN CSAK A KORÁBBI HIÁNPÓTLÁSI FELHÍVÁSSAL NEM ÉRINTETT KÖRBE TELJESÍTHETŐ.

A HIÁNPÓTLÁS NEM EREDMÉNYEZHETI AZ AJÁNLAT AZON ELEMEINEK MÓDOSÍTÁSÁT, AMELYEK AZ AJÁNLATKÉRŐ ÁLTAL - AZ AJÁNLATI FELHÍVÁSBAN VAGY A DOKUMENTÁCIÓBAN - MEGADOTT KÖZBESZERZÉSI MŰSZAKI LEÍRÁSRA VONATKOZÓ SZAKMAI AJÁNLAT RÉSZÉT KÉPEZIK, TOVÁBBÁ AMELYEK A 81. § (4) BEKEZDÉSE SZERINT (BÍRÁLATI SZEMPONTOK SZERINTI ÉRTÉKELÉS) ÉRTÉKELÉSRE KERÜLNEK. A HIÁNPÓTLÁS SORÁN AZ AJÁNLATTEVŐ ÚJ, KÖZÖSEN AJÁNLATOT TEVŐ,

¹³⁴ a 2008. évi CVIII. tv indoklása (33. §-hoz)

ILLETŐLEG ALVÁLLALKOZÓ, TOVÁBBÁ ERŐFORRÁST NYÚJTÓ SZERVEZET MEGJELÖLÉSÉVEL ÉS A RÁ VONATKOZÓ IRATOKKAL NEM EGÉSZÍTHETI KI AZ AJÁNLATÁT.

AZ AJÁNLATKÉRŐ KÖTELES MEGGYŐZŐDNI ARRÓL, HOGY A HIÁNPÓTLÁS(OKA)T KÖVETŐEN – ADOTT ESETBEN – A BENYÚJTOTT AJÁNLATI PÉLDÁNYOK HIÁNPÓTLÁSSAL NEM ÉRINTETT TARTALMA MEGEGYEZIK-E AZ EREDETI AJÁNLAT TARTALMÁVAL. ELTÉRÉS ESETÉN, VAGY HA A HIÁNPÓTLÁST NEM, VAGY NEM MEGFELELŐEN TELJESÍTETTÉK, KIZÁRÓLAG AZ EREDETI AJÁNLATI PÉLDÁNYT (PÉLDÁNYOKAT) LEHET FIGYELEMBE VENNİ AZ ELBÍRÁLÁS SORÁN (83. § (1)-(7) BEK.).

Ha az ajánlatban **nyilvánvaló számítási hiba van**, annak javítását az ajánlatkérő végzi el úgy, hogy a közbeszerzés tárgya elemeinek tételeken meghatározott értékeit (az alapadatokat) alapul véve számítja ki az összesített ellenértéket. A számítási hiba javításáról az összes ajánlattevőt egyidejűleg, közvetlenül, írásban, haladéktalanul tájékoztatni kell (84. §).

Az ajánlatok elbírálása során az ajánlatkérő írásban és a többi ajánlattevő egyidejű értesítése mellett **felvilágosítást kérhet az ajánlattevőtől** a kizáró okokkal, az alkalmassággal, illetőleg az ajánlat-tételi felhívásban vagy a dokumentációban előírt egyéb iratokkal kapcsolatos, nem egyértelmű kijelentések, nyilatkozatok, igazolások tartalmának tisztázása érdekében. Ez azonban nem eredményezheti az ajánlat módosítását (85. §).

Ha az ajánlat kirívóan alacsonynak vagy magasnak értékelt ellenszolgáltatást tartalmaz, az ajánlatkérőnek a közösségi nyílt eljárásnál ismertetett szabályok szerint kell eljárnia.

Az ajánlatkérő az ilyen ajánlatokat nem nyilváníthatja automatikusan érvénytelennek, hanem az általa lényegesnek tartott ajánlati elemekre vonatkozó adatokat, valamint indokolást köteles írásban kérni az ajánlattevőtől. Erről a kérésről a többi ajánlattevőt egyidejűleg, írásban értesítenie kell.

Indokolást és az ajánlati elemre vonatkozó adatokat **köteles** kérni az ajánlatkérő különösen akkor, ha az ajánlati ár alapján kalkulálható bérköltség nem éri el az adott ágazatban általában szokásos béreket vagy azokat kirívóan meghaladja, illetve, ha a szerződés teljesítése kapcsán felmerülő eszköz- és anyagköltségek (beszerzési értékek) nem érik el az ágazatban általában szokásos árszintet vagy azokat kirívóan meghaladják. (Az általában szokásos bérekről, eszköz- és anyagárakról a közbeszerzés tárgya szerinti szakmai szervezetek folyamatosan tájékoztatják a Közbeszerzések Tanácsát, amely ezeket a honlapján közzéteszi)

Az ajánlatkérő az indokolás és a rendelkezésre álló iratok alapján köteles meggyőződni az ajánlati elemek megalapozottságáról, ennek során írásban tájékoztatást kérhet az ajánlattevőtől a vitatott ajánlati elemekre vonatkozóan (*ajánlatkérő és ajánlattevő közötti, csak írásbeli konzultációs lehetőség*). Figyelembe veheti az olyan objektív alapú indokolást, amely különösen a gyártási folyamat, az építési beruházás, illetőleg a szolgáltatásnyújtás módszerének gazdaságosságára, a választott műszaki megoldásra, a teljesítésnek az ajánlattevő számára kivételesen előnyös körülményeire, az ajánlattevő által ajánlott áru, építési beruházás, illetőleg szolgáltatás eredetiségére, építési beruházás, szolgáltatásnyújtás vagy árubeszerzés teljesítésének helyén hatályos munkavédelmi rendelkezéseknek és munkafeltételeknek való megfelelésre, vagy az ajánlattevőnek állami támogatások

megszerzésére való lehetőségére vonatkozik. Ha az ajánlatkérő az indokolást nem tarja elfogadhatónak és a **gazdasági ésszerűséggel** összeegyeztethetőnek, az ajánlatot **köteles** érvénytelennek nyilvánítani.

A gazdasági ésszerűséggel össze nem egyeztethetőnek minősül az indokolás különösen akkor, ha az ajánlati ár – a szerződés teljesítéséhez szükséges élőmunka-ráfordítás mértékére tekintettel – nem nyújt fedezetet a külön jogszabályban, illetve kollektív szerződésben vagy a miniszter által az ágazatra, alágazatra kiterjesztett szerződésben megállapított munkabérre és az ahhoz kapcsolódó közterhekre. (Az adott ágazatért felelős miniszter a hivatkozott külön jogszabályok, illetve kollektív szerződések vagy a miniszter által az ágazatra, alágazatra kiterjesztett szerződések köréről, továbbá az azokban megállapított munkabérrel és az ahhoz kapcsolódó közterhekről folyamatosan tájékoztatja a Közbeszerzések Tanácsát, amely ezeket a honlapján közzéteszi.)

Az ajánlatkérő az állami támogatás miatt kirívóan alacsonynak értékelt ellenszolgáltatást tartalmazó ajánlatot csak abban az esetben nyilváníthatja érvénytelennek, ha ezzel kapcsolatban előzetesen írásban tájékoztatást kért az ajánlattevőtől, és ha az ajánlattevő nem tudta igazolni, hogy a kérdéses állami támogatást jogszerűen szerezte. Az ajánlatkérő az ezen okból érvénytelen ajánlatokról köteles tájékoztatni – a Közbeszerzések Tanácsán keresztül – az Európai Bizottságot [86. § (1)-(10) bekezdések].

Ha az ajánlatnak a **bírálati részzempontok szerinti** valamelyik tartalmi eleme **lehetetlennek vagy túlzottan magas vagy alacsony mértékűnek, illetőleg kirívóan aránytalannak értékelt** kötelezett-ségvállalást tartalmaz, az ajánlatkérő az érintett ajánlati elemekre vonatkozó adatokat, valamint indokolást köteles írásban kérni. Az ajánlatkérőnek erről a kérésről a többi ajánlattevőt egyidejűleg, írásban értesítenie kell. Az ajánlatkérő az indoklás és a rendelkezésére álló iratok alapján köteles meggyőződni az ajánlati elemek megalapozottságáról, teljesíthetőségéről, ennek során az ajánlattevőtől írásban tájékoztatást kérhet a vitatott ajánlati elemekre vonatkozóan. Az ajánlatkérő köteles érvénytelennek nyilvánítani az ajánlatot, ha nem tartja elfogadhatónak és a gazdasági ésszerűséggel összeegyeztethetőnek az indokolást. Az ajánlatkérő az ilyen érvénytelen ajánlatokról köteles tájékoztatni a Közbeszerzések Tanácsát [87. § (1)-(4) bek.].

1.15 ÉRVÉNYTELEN AZ AJÁNLAT, HA [88. § (1) BEK.]

- A) azt az ajánlattételi felhívásban meghatározott ajánlattételi határidő lejártá után nyújtották be;
- B) az ajánlattevő a biztosítékot nem vagy nem az előírtaknak megfelelően bocsátotta rendelkezésre;
- C) az ajánlattevő, illetőleg alvállalkozója nem felel meg a 10. §-ban foglalt összeférhetetlenségi követelményeknek;
- D) az ajánlattevőt, illetőleg alvállalkozóját az eljárásból kizárták;
- E) az ajánlattevő, illetőleg a közbeszerzés értékének tíz százalékát meghaladóan igénybe vett alvállalkozója nem felel meg a szerződés teljesítéséhez szükséges alkalmassági követelményeknek;

F) egyéb módon nem felel meg az ajánlattételi felhívásban és a dokumentációban, valamint a jogszabályokban meghatározott feltételeknek;

G) kirívóan alacsony ellenszolgáltatást tartalmaz;

H) lehetetlen vagy túlzottan magas vagy alacsony mértékű, illetőleg kirívóan aránytalan kötelezettségvállalást tartalmaz.

I) az ajánlattevő és a közbeszerzés értékének tíz százalékát meghaladó mértékben igénybe venni kívánt alvállalkozója, továbbá az ajánlattevő számára erőforrást nyújtó szervezet az eredményhirdetést követő nyolc napon belül nem igazolta, hogy nem tartozik a 60. § (1) bekezdése, illetőleg – ha azt az ajánlatkérő előírta – a 61. § (1) és (2) bekezdése szerinti kizáró okok hatálya alá, vagy ennek kapcsán hamis nyilatkozatot tett. (A Kbt. 250. § (3) bek. g) pontja kifejezetten előírja a 88. § alkalmazását. Ennek (1) bek. i) pontja viszont csak abban az esetben irányadó, ha az eljárásban nem elegendő a kizáró okok fenn nem állására vonatkozó nyilatkozat benyújtása. Ez azonban – ahogy azt már korábban jeleztem – nem egyértelmű a törvény szövegéből.)

Ha az ajánlat érvénytelen, az ajánlatkérőnek nem kell a bírálati szempont szerint az ajánlatot értékelnie [88. § (6) bek.].

Az ajánlatkérő köteles az ajánlattevőt írásban tájékoztatni kizárásáról, a szerződés teljesítésére való alkalmatlanságának megállapításáról, ajánlatának a 88. § (1) bekezdése szerinti egyéb okból történt érvénytelenné nyilvánításáról, valamint ezek indokáról, az erről hozott döntést követő öt napon belül.

Az ajánlatkérő az ajánlatok elbírálásának befejezésekor a nemzeti hirdetmény minta rendelet 7. számú mellékletet szerint írásbeli összegezést köteles készíteni az ajánlatokról (93. § (1)-(2) bekezdések).

1.16 AZ AJÁNLATKÉRŐNEK KI KELL ZÁRNIA

az eljárásból azt az ajánlattevőt, aki (illetőleg akinek alvállalkozója)

A) a kizáró okok (60–61. §) ellenére nyújtotta be ajánlatát;

B) részéről a kizáró ok (60–62. §) az eljárás során következett be [88. § (2) bek.].

az ajánlattevőt, ha a számára erőforrás nyújtását ígérő szervezet

a) a kizáró okok (60–62. §) hatálya alá esik;

b) részéről a kizáró ok (60–62. §) az eljárás során következett be (88. § (3) bek.).

1.17 AZ AJÁNLATKÉRŐ KIZÁRHAJA

az eljárásból azt az ajánlattevőt, aki

A) számára nem kell nemzeti elbánást nyújtani, illetőleg

B) ajánlatában olyan származású árut ajánl, amely számára nem kell nemzeti elbánást nyújtani [88. § (4) bek.]. Az áru származásának megállapítására a külön jogszabályban, illetőleg a Közösségi Vámkódexről szóló 2913/92/EGK tanácsi rendeletben meghatározott származási szabályokat kell alkalmazni. [88. § (5) bek.]. *(A nemzeti elbánással kapcsolatos részletes szabályok az alapelvekről szóló fejezetben találhatók.)*

1.18 A TÖBBVÁLTOZATÚ (ALTERNATÍV) AJÁNLAT

Esetében csak az olyan változat lehet érvényes, amely megfelel az ajánlatkérő által az ajánlattételi felhívásban (vagy ha készíti, a dokumentációban) meghatározott minimum követelményeknek, illetőleg közbeszerzési műszaki leírásnak.

A többváltozatú ajánlat esetében nem nyilvánítható érvénytelennek a változat kizárólag azon az alapon, hogy elfogadása esetén a közbeszerzés tárgya árubeszerzés helyett szolgáltatás megrendelésének vagy szolgáltatás megrendelése helyett árubeszerzésnek minősülne [89. § (1)–(2) bek.].

A 89/A. §-ban foglalt rendelkezések szintén alkalmazandók.

(A többváltozatú ajánlatokra vonatkozó részletes szabályokat külön fejezet tartalmazza.)

1.19 AZ ELJÁRÁS NYERTESE

Az az ajánlattevő, aki az ajánlatkérő részére az ajánlattételi felhívásban meghatározott feltételek alapján, valamint a bírálati szempontok egyike szerint a legkedvezőbb érvényes ajánlatot tette.

Az ajánlatkérő csak az eljárás nyertesével vagy

a) az eljárás nyertesének visszalépése vagy

b) az eljárás nyertesének a 60. § (1) bekezdésének, valamint – ha az ajánlatkérő azt előírta – a 61. § (1), illetőleg (2) bekezdésének hatálya alá nem tartozásával kapcsolatos hamis nyilatkozata vagy ezen kizáró okokkal kapcsolatos igazolás(ok) benyújtásának elmulasztása esetében az ajánlatok értékelése során [81. § (4) bekezdés]

a következő legkedvezőbb ajánlatot tevőnek minősített szervezettel (személlyel) kötheti meg a szerződést [91. § (1)–(2) bek.].

Az ajánlatkérő az érvényes ajánlatot tevő ajánlattevő kérésére köteles tájékoztatást adni a nyertes ajánlat jellemzőiről és az általa tett ajánlathoz viszonyított előnyeiről a kérés kézhezvételétől számított öt munkanapon belül, figyelembe véve a nyertes ajánlattevő üzleti titokhoz fűződő érdekeit is [97. §].

1.20 EREDMÉNYTELEN AZ ELJÁRÁS, HA

A) nem nyújtottak be ajánlatot;

- B) kizárólag érvénytelen ajánlatokat nyújtottak be;
- C) egyik ajánlattevő sem, vagy az összességében legelőnyösebb ajánlatot tevő sem tett – az ajánlatkérő rendelkezésére álló anyagi fedezet mértékére tekintettel – megfelelő ajánlatot;
- D) az ajánlatkérő az eljárást a szerződés megkötésére, illetőleg teljesítésére képtelenné válása miatt (82. §) eredménytelenné nyilvánítja;
- E) valamelyik ajánlattevőnek az eljárás tisztaságát vagy a többi ajánlattevő érdekeit súlyosan sértő cselekménye miatt az ajánlatkérő az eljárás érvénytelenítéséről dönt;
- F) a békéltetési eljárás alapján az ajánlatkérő az eljárás érvénytelenítéséről dönt;
- G) a Közbeszerzési Döntőbizottság megsemmisíti az ajánlatkérő valamely döntését, és az ajánlatkérő új közbeszerzési eljárás lefolytatását határozza el, vagy eláll az eljárás lefolytatásának szándékától [92. §].
- A Kbt. egyszerű eljárásban nem rendeli kötelezően alkalmazni a 92/A.§-t, azaz nem kell az eljárást eredményteleníteni, ha több ajánlattevő tett ajánlatot, de csak egy volt érvényes.

1.21 TÁRGYALÁS TARTÁSA ESETÉN

A tárgyalásos eljárásban az ajánlatkérő és egy vagy több ajánlattevő közötti tárgyalások arra irányulnak, hogy az ajánlatkérő a legkedvezőbb érvényes ajánlatot tevővel, illetőleg a legkedvezőbb feltételekkel köthessen szerződést.

Az ajánlatkérőnek a tárgyalások során is biztosítani kell az egyenlő bánásmódot az ajánlattevők számára, így különösen az ajánlatkérő által adott bármilyen tájékoztatást az összes ajánlattevőnek meg kell adni.

A tárgyalások az ajánlattevőkkel együttesen vagy egymást követően, egy vagy több fordulóban is lefolytathatók.

Többfordulós tárgyalás esetében az ajánlatkérő jogosult csak azokkal az ajánlattevőkkel folytatni a tárgyalást, akik az első, illetőleg a megadott fordulóban a legkedvezőbb ajánlatot tették. Ebben az esetben az ajánlatkérőnek az ajánlattételi felhívásban előre meg kell határoznia az ilyen többfordulós tárgyalás menetét, az első, illetőleg a megadott forduló követő tárgyalásra kiválasztott ajánlattevői létszám felső határát. Az így kiválasztott ajánlattevőkkel folytatott további tárgyalás során az ajánlatkérő a 127. § (2) bekezdése szerint sem módosíthatja már feltételeit, az ajánlattevők pedig a korábbi fordulóhoz képest az ajánlatkérő számára csak kedvezőbb ajánlatot tehetnek.

Az ajánlatkérőnek minden egyes tárgyalásról jegyzőkönyvet kell készítenie, és azt a tárgyalás következő fordulójának megkezdéséig (egyetlen vagy utolsó forduló esetén a tárgyalás befejezését követő 2 munkanapon belül) minden, az adott tárgyalási fordulóban részt vevő ajánlattevőnek alá kell írnia, és részükre egy példányt át kell adni, vagy két munkanapon belül meg kell küldeni befejezésekor minden jelen lévő ajánlattevőnek alá kell írnia.

Az ajánlatkérőnek az utolsó tárgyalás befejezését követően két munkanapon belül minden ajánlattevővel egyidejűleg ismertetnie kell az ajánlatoknak azokat a számszerűsíthető adatait, amelyek a bírálati szempont (részszempontok) alapján értékelésre kerülnek.

Ha az ajánlatkérő az eljárás eredményét kihirdette, a szerződést a felhívásnak, illetőleg a dokumentációnak és az ajánlatnak a tárgyalás befejezéskori tartalma szerint kell megkötni.[128. § (1)–(5) bek.].

1.22 EREDMÉNYHIRDETÉS

Az ajánlatokat a lehető legrövidebb időn belül kell az ajánlatkérőnek elbírálnia és azt követően az eljárás eredményét vagy eredménytelenségét kihirdetnie. Az eljárás eredményét legkésőbb az ajánlatok felbontástól számított harminc – építési beruházás esetében hatvan – napon belül, az ajánlati felhívásban meghatározott eredményhirdetési időpontban nyilvánosan kell kihirdetni.

Az ajánlatkérő az eredményhirdetés időpontját – indokolt esetben – egy alkalommal, legfeljebb harminc nappal elhalaszthatja. Az ajánlatkérő az eredeti határidő lejártá előtt köteles a halasztásról és annak indokáról, valamint – ha szükséges (99. § (3) bekezdése) – a szerződéskötés új időpontjáról (99. § (3) bekezdése) az összes ajánlattevőt egyidejűleg, közvetlenül, írásban tájékoztatni.

Ebben az esetben – ha szükséges – az ajánlatkérő felkérheti az ajánlattevőket ajánlatainak a szerződéskötés új időpontjának lejártáig történő fenntartására. Az ajánlattevő ajánlati kötöttsége – eltérő nyilatkozat hiányában – a szerződéskötés új időpontjának lejártáig tart.

Az ajánlatkérő az eredményhirdetést – indokolt esetben – az ajánlati felhívásban meghatározott időponthoz képest korábbi időpontban is megtarthatja. Az ajánlatkérő a korábbi eredményhirdetési időpont előtt legalább két munkanappal korábban köteles az új időpontról és annak indokáról, valamint – ha indokolt – a szerződéskötés új korábbi időpontjáról (99. § (3)135 bekezdése) az összes ajánlattevőt egyidejűleg, közvetlenül, írásban tájékoztatni.

Ha az eredményhirdetés az ajánlati felhívásban meghatározott vagy a fentiek szerint módosított időpontban nem történt meg, az ajánlatkérő – a késedelemmel kapcsolatban e törvényben vagy egyéb jogszabályokban előírt következmények viselése mellett – haladéktalanul köteles az eljárás eredményét vagy eredménytelenségét kihirdetni (94. § (1)–(5) bekezdések).

Az eredményhirdetésre meg kell hívni az ajánlattevőket, továbbá – a közbeszerzéshez támogatásban részesülő ajánlatkérő esetében – a külön jogszabályban meghatározott szervek képviselőit, illetőleg személyeket (95. §)

Az eredményhirdetés során az ajánlatkérő köteles ismertetni az írásbeli összegezésben foglalt adatokat. A 92. § c) pontja szerinti eredménytelenségi esetben az ajánlatkérő köteles tájékoztatást adni a közbeszerzésre tervezett anyagi fedezet összegéről, továbbá adott esetben arról, hogy az mikor és milyen okból került elvonásra, átcsoportosításra.

¹³⁵ E módosítás 2009. április 1-jétől hatályos.

Az írásbeli összegezést az eredményhirdetésen jelen levő ajánlattevőknek át kell adni, a távol levő ajánlattevőknek pedig az eredményhirdetés napján, az eredményhirdetést követően haladéktalanul telefaxon vagy elektronikus úton meg kell küldeni. Ha az ajánlattevő nem adta meg elektronikus levélcímét vagy telefaxon való elérhetőségét, részére az írásbeli összegezést az eredményhirdetés napján postai úton kell feladni..

Az eredményhirdetésen az ajánlatkérő felhívja a nyertes ajánlattevőt a 63. § (2) és (3) bekezdése szerinti igazolások nyolc napon belül történő benyújtására *(korábban már jeleztem, hogy ezen kötelezően alkalmazandó rendelkezés miatt van olyan vélemény is, hogy a kizáró okokat egyszerű eljárásban sem elegendő nyilatkozattal igazolni, a nyertes ajánlattevőknek be kell csatolnia az igazolásokat)*.

Ha a nyertes ajánlattevő az eredményhirdetésen nincs jelen, az ajánlatkérő az igazolások benyújtására az eredményhirdetést követően haladéktalanul, elektronikus úton és egyidejűleg faxon elküldött felhívásával szólítja fel.

Az eredményhirdetésen részt nem vett nyertes ajánlattevő az igazolás határidőben történő be nem nyújtása esetén nem hivatkozhat arra, hogy az eredményhirdetésen nem vett részt (96. § (1)-(5) bekezdések).

Az eredményhirdetéskor és azt követően nem lehet üzleti titokra hivatkozással olyan adat nyilvánosságra hozatalát korlátozni vagy megtiltani, amely a 73. § (2) bekezdése körébe tartozik, illetőleg amelyet az ajánlat elbírálása során – döntése meghozatalával összefüggésben – az ajánlatkérő figyelembe vett. (96/A. §)

1.23 AZ ELJÁRÁS LEZÁRÁSA

Az eljárás eredményéről a nemzeti hirdetményminta rendelet 1. számú melléklete szerinti hirdetményt kell közzétenni a Közbeszerzési Értesítőben, és azt legkésőbb az eredményhirdetéstől, illetőleg az eredményhirdetés határidejének lejártától számított öt munkanapon belül kell feladni.

Az eredményes közbeszerzési eljárás a szerződéskötéssel zárul le [250. § (2) bek.].

1.24 A SZERZŐDÉS MEGKÖTÉSÉNEK SZABÁLYAI

Eredményes közbeszerzési eljárás alapján a szerződést az eljárás nyertesével kell az ajánlattételi felhívás, a dokumentáció és az ajánlat tartalmának megfelelően írásban megkötni. Ha az ajánlatkérő lehetővé tette a közbeszerzés egy részére történő ajánlattételt, a részek tekintetében nyertesekkel (91. §) kell szerződést kötni. E szerződés szükség esetén az ajánlatoknak, illetőleg az ajánlattételi felhívásnak megfelelően tartalmazhatja az ajánlattevőként szerződést kötők közötti együttműködés feltételeit is.

A szerződéskötés tervezett időpontját az ajánlati felhívásban kell megadni azzal, hogy az nem határozható meg az eredményhirdetést követő naptól számított nyolcadik napnál korábbi és harmincadik – építési beruházás esetében hatvanadik – napnál későbbi időpontban.

Az ajánlatkérő az eljárás nyertesével szemben csak abban az esetben mentesül a szerződés megkötésének kötelezettsége alól, ha az eredményhirdetést követően – általa előre nem látható és elháríthatatlan ok következtében - beállott lényeges körülmény miatt a szerződés megkötésére vagy teljesítésére nem képes.

A szerződés – a 73. § (1) bekezdése szerinti (üzleti titkot tartalmazó) melléklete kivételével, feltéve, hogy az abban foglaltak nem ellentétesek a 96. § (3) bekezdésével – nyilvános, annak tartalma közérdekű adatnak minősül. [99. § (1)-(4) bek.]

Az ajánlatkérő a nyertes szervezettel (személlyel) szemben csak abban az esetben mentesül a közbeszerzési szerződés megkötésének kötelezettsége alól, ha az eredményhirdetést követően – általa előre nem látható és elháríthatatlan ok következtében – beállott lényeges körülmény miatt a közbeszerzési szerződés megkötésére vagy teljesítésére nem képes.

A szerződés – a 73. § (1) bekezdése szerinti melléklete kivételével, feltéve, hogy az abban foglaltak nem ellentétesek a 96/A. §-sal – nyilvános, annak tartalma közérdekű adatnak minősül.

Az ajánlatkérő a közbeszerzési eljárás alapján megkötött szerződést honlapján, ha nem rendelkezik honlappal a Közbeszerzések Tanácsa honlapján a megkötését követően haladéktalanul köteles közzétenni. A szerződésnek a honlapon a teljesítéstől számított öt évig folyamatosan elérhetőnek kell lennie (99/A. § (1)-(3) bekezdések) (Ez a rendelkezés ellentétben áll a 17/C. § (1) bek. d) pontjával, amely 5 munkanapon belüli közzétételi kötelezettséget ír elő. Megítélésem szerint ebben az esetben a szigorúbb szabályt, azaz az azonnali közzétételt kell teljesíteni. 2009. október elsejétől a szerződést is kötelező a Tanács honlapján minden esetben megjelentetni).

1.25 A SZERZŐDÉS MÓDOSÍTÁSA ÉS TELJESÍTÉSE

Az egyszerű eljárásban megkötött szerződés teljesítésére és módosítására a közösségi nyílt eljárásnál ismertetett szabályok az irányadók, a hirdetményekre vonatkozó, alábbi eltérésekkel.

A szerződés módosításáról a nemzeti hirdetményminta rendelet 5. számú melléklete, a szerződés teljesítéséről pedig a 6. számú melléklete szerinti tájékoztatót kell a módosítástól, illetve a teljesítéstől számított 5 munkanapon belül feladni, hirdetmény útján történő közzététel céljából. Az egy évnél hosszabb, vagy határozatlan időre kötött szerződés esetén a szerződés megkötésétől számítva évenként kell a szerződés részteljesítéséről tájékoztatót készíteni (307. § (1) bek.).

Amennyiben az eljárás közvetlenül írásbeli ajánlattételi felhívással indult, sem a szerződés módosításáról, sem pedig annak teljesítéséről nem kell hirdetményt közzétenni (307. § (2) bek.).

1.26 A HIRDETMÉNY KÖZZÉTÉTELE NÉLKÜL INDULÓ TÁRGYALÁSOS ELJÁRÁS ALKALMAZHATÓSÁGA

Az általános szabályoktól eltérően az ajánlatkérő hirdetmény közzététele nélküli tárgyalásos eljárást alkalmazhat, ha a beszerzés értéke nem éri el a mindenkor nemzeti közbeszerzési értékhatár másfélszeresét. (Ez a határ 2009-ben árubeszerzés és szolgáltatás megrendelés esetében 12 millió forint, építési beruházás esetében 22 millió forint.) A törvény tehát lehetőséget ad arra, hogy a

megadott értékhatárokon belül, és az alábbiakban ismertettet esetekben az ajánlatkérő ne egyszerű eljárást, hanem a közösségi résznél ismertettet hirdetmény közzététele nélküli tárgyalásos eljárást folytasson le.

Az alkalmazhatóság esetei:

A) az ajánlatkérő által lefolytatott eljárás a 92. § a) pontja alapján eredménytelen volt, feltéve, hogy az ajánlattételi felhívás feltételei időközben lényegesen nem változtak meg;

B) az feltétlenül szükséges, mivel az ajánlatkérő által előre nem látható okból előállt rendkívüli sürgősség miatt az egyszerű eljárásra előírt határidők nem lennének betarthatóak; a rendkívüli sürgősséget indokoló körülmények azonban nem eredhetnek az ajánlatkérő mulasztásából;

C) a beszerzés nyilvánosan közzétett, bárki által igénybe vehető és kivételesen kedvező feltételei csak rövid ideig állnak fenn, és az ellenszolgáltatás a piaci árakhoz képest lényegesen alacsonyabb, továbbá e kedvező feltételek igénybevétele az e fejezet szerinti eljárás alkalmazása esetén megghiúsulna;

D) a 125. § (2) bekezdésének b) pontja, vagy (3) és (4) bekezdése szerinti eset áll fenn.

Ezekre a hirdetmény nélküli tárgyalásos eljárásokra a Kbt. 6. címének szabályait *(közösségi eljárásrend szabályai)* kell alkalmazni, azzal az eltéréssel, hogy

a) az A) pontban ismertettet és a D) pontban hivatkozott 125. § (4) bekezdésének a) pontja szerinti esetben az ajánlatkérőnek lehetőség szerint legalább három ajánlattevőt kell ajánlattételre felhívnia,

b) a B) pontban ismertettet esetben azzal az ajánlattevővel kell tárgyalni és – a 99. § (2) bekezdésében foglaltaktól eltérően – a tárgyalás befejezésekor írásban szerződést kötni, aki a szerződést a rendkívüli helyzet által megkívánt idő alatt képes teljesíteni,

c) ha az ajánlatkérő több ajánlattevőt kért fel ajánlattételre, az ajánlatok előzetes értékelését követően elektronikus árlejtést kezdeményezhet,

d) a 134. § (6) bekezdése nem alkalmazandó *(tekintettel arra, hogy a Kbt. a 125. § (5) bekezdésében foglalt esetre nem engedi alkalmazni egyszerű eljárásrendben a hirdetmény nélküli tárgyalásos eljárást, az ezen jogszabályhelyhez kapcsolódó 134. § (6) bekezdését megítélésem szerint egyébként sem lehetne alkalmazni)*.

e) a 132. § és a 134. § (5) bekezdése szerinti követelménynek faxon vagy elektronikus úton kell eleget tenni.

A 132. § előírja, hogy a hirdetmény nélküli tárgyalásos eljárás megkezdése napján az ajánlatkérő köteles benyújtani a Közbeszerzési Döntőbizottsághoz az ajánlattételi felhívást, továbbá az ajánlattételre felhívni kívánt szervezetek (személyek) nevéről, címéről (székhelyéről, lakóhelyéről), valamint a tárgyalásos eljárás alkalmazását megalapozó körülményekről szóló tájékoztatást.

A 134. § (5) bekezdése pedig úgy rendelkezik, hogy az ajánlatkérő az ajánlattételi felhívást az ajánlattételi határidő lejártáig visszavonhatja. A visszavonásról e határidő lejártá előtt egyidejűleg, közvetlenül, írásban kell tájékoztatni az összes ajánlattevőt és egyben a Közbeszerzési Döntőbizottságot).

Ha a közbeszerzés külképviselet számára történik, az ajánlatkérő hirdetmény nélküli tárgyalásos eljárást alkalmazhat.

A hirdetmény nélküli tárgyalásos eljárást tehát a közösségi eljárásrend szerint kell lefolytatni, az ismertetett eltérésekkel. Tekintettel arra, hogy a 251. § (3) bekezdése nem hivatkozik a 6. címre, hirdetmény nélküli tárgyalásos eljárást csak és kizárólag a fent ismertetett esetekben és értékhatarig lehet egyszerű eljárásrendben alkalmazni.

1.27 A 4. MELLÉKLET SZERINTI SZOLGÁLTATÁSOK BESZERZÉSE

A 4. melléklet szerinti szolgáltatások esetében egyszerű eljárás alkalmazható. Ha a közbeszerzés tárgya olyan összetett szolgáltatás, amely a 3. melléklet, valamint a 4. melléklet szerinti valamely szolgáltatást is magában foglalja, az egyszerű eljárás alkalmazható, feltéve, hogy a 4. melléklet szerinti szolgáltatás értéke meghaladja a 3. melléklet szerinti szolgáltatás értékét (21/A.§).

A 4. számú mellékletben lévő szolgáltatások tehát akkor is beszerezhetők egyszerű eljárásban, ha a becsült értékük eléri, vagy meghaladja a közösségi értékhatárokat.

Az ilyen szolgáltatások esetében, ha a beszerzés értéke eléri vagy meghaladja a közösségi értékhatárt, az eljárás eredményéről vagy eredménytelenségéről szóló tájékoztatót tartalmazó hirdetmény megküldésére és közzétételére a közösségi eljárásrendben ismertetett szabályok az irányadók. A hirdetményt közzé kell tenni az Európai Unió Hivatalos Lapjában és a Közbeszerzési Értesítőben is. A hirdetményben az ajánlatkérőnek nyilatkoznia kell, hogy egyetért-e a hirdetmény közzétételével: ha nem ért egyet, a hirdetmény nem kerül közzétételre a Hivatalos Lapban. Ez a nyilatkozat azonban nem érinti a közzétételt a Közbeszerzési Értesítőben, valamint az ajánlatkérő honlapon történő közzétételi kötelezettségét (250. § (4) bek.).

1.28 FENNTARTOTT SZERZŐDÉSEK

Az ajánlatkérő az egyszerű eljárásban való részvétel jogát fenntarthatja az éves nettó egymilliárd forint árbevételt el nem érő ajánlattevők számára.

Ez a lehetőség azonban építési beruházás és építési koncesszió esetében csak akkor alkalmazható, ha a beszerzés értéke nem haladja meg a kétszázmillió forintot.

Az ajánlatkérő az ilyen fenntartott szerződések esetében köteles biztosítani az Európai Unióban letelepedett azon ajánlattevők esélyegyenlőségét, amelyek árbevétele nem éri el az éves nettó egymilliárd forintot.

Ha az ajánlatkérő az (1) bekezdésnek megfelelően fenn kívánja tartani a közbeszerzési eljárásban való részvétel jogát, ezt az ajánlattételi felhívásban jeleznie kell (253. § (1)-(4) bekezdések).

A Közbeszerzések Tanácsa 3/2006. számon kiadott egy ajánlást a kis- és középvállalkozások közbeszerzési eljárásokban való részvételének elősegítéséről.

2. A SZOLGÁLTATÁSI KONCESSZIÓ

A szolgáltatási koncesszió olyan szolgáltatásmegrendelés, amely alapján az ajánlatkérő ellenszolgáltatása a szolgáltatás nyújtásával összefüggő hasznosítási jog meghatározott időre történő átengedése vagy e jog átengedése pénzbeli ellenszolgáltatással együtt [242. § (4) bek.].

Az Európai Bizottság 1999-ben kiadott egy Értelmező közleményt a koncessziókról¹³⁶, amely részletesen foglalkozik a szolgáltatási koncesszió és a szolgáltatás megrendelése közötti elhatárolás fő szempontjaival. Ezek megegyeznek az építési koncesszió és az építési beruházás közötti elhatárolás fő szabályaival.

1. Koncesszió esetén az ajánlatkérő ellenszolgáltatásként *a hasznosítás jogát* engedi át a koncesszió jogosultjának.
2. A hasznosítással együtt az ajánlatkérő átadja **a működtetés felelősségét**, illetve a **gazdasági (hasznosítási, üzemeltetési) kockázatot** is (műszaki, pénzügyi és irányítási ügyek).
3. Ha a hasznosítási jog mellett az ajánlatkérő **pénzbeli ellenszolgáltatást is** nyújt, ez csak járulékos jellegű lehet, azaz a kockázatot nem zárhatja ki.
4. A szerződés tárgyát képező szolgáltatás **használoítól beszedett díj** a hasznosítási jog megszerzésével a koncesszió jogosultját illeti meg, és ez a bevétel az ellenszolgáltatás részét képezi.

A szolgáltatási koncesszió nem tartozik az irányelvek hatálya alá, ezt az Európai Bíróság a C-324/98¹³⁷ számú ügyben és azóta számos más döntésében is megerősítette. Ennek megfelelően a Kbt.-nek a közösségi eljárásrendre vonatkozó szabályai nem terjednek ki a szolgáltatási koncessziókra. Tekintettel azonban arra, hogy a nemzeti eljárásrendben a Kbt. a hatálya alá vonja a szolgáltatási koncessziókat [242. § (1) bek.], a nemzeti szolgáltatási koncessziós értékhatárt elérő vagy meghaladó értékű szolgáltatási koncessziókra – az ingatlan tulajdonjogának megszerzéséhez hasonlóan – csak az egyszerű eljárás szabályait lehet alkalmazni.

A nemzeti értékhatár szolgáltatási koncesszió esetében: 2009. január 1-jétől 2009. december 31-ig 25 millió forint.

Ha a szolgáltatási koncesszió egyben a koncessziós törvény hatálya alá is tartozik, az ajánlatkérőnek a koncessziós törvény (1991. évi XVI. tv) szerint kell eljárnia azzal, hogy erről a Közbeszerzések

¹³⁶ A Bizottság értelmező közleménye a koncessziókról (2000/C 121/02)

¹³⁷ Teleaustria Verlags GmbH, Telefonadress GmbH, Telekom Austria AG v Herold Business Data AG 61998J0324

Tanácsát haladéktalanul írásban tájékoztatnia kell [254. § (1) bek.]. (Ez a szabály eltér az építési koncesszióra vonatkozó szabálytól, mert ott mindkét törvényt alkalmazni kell.)

Ha a szolgáltatási koncesszió egyben az autóbusszal végzett menetrendszerinti személyszállításról szóló (2004. évi XXXIII.) törvény hatálya alá is tartozik, akkor az ajánlatkérőnek ez utóbbi törvény szerint kell eljárnia, azzal, hogy erről a Közbeszerzések Tanácsát haladéktalanul írásban tájékoztatnia kell.(254. § (2) bek.)

Ha a szolgáltatási koncesszió tárgya egészségügyi szolgáltatóval vagy más fenntartóval, illetve más egészségügyi közszolgáltatásért felelős szervvel történő egészségügyi ellátási szerződés megkötése a helyi önkormányzat egészségügyi szakellátási kötelezettségének teljesítése érdekében, amelyre a vagyonkezelői jog átadásával együttesen kerül sor, akkor az ajánlatkérőnek az államháztartásról szóló 1992. évi XXXVIII. törvény 105/A–105/D. §-ában foglaltak szerint kell eljárnia (254.§ (3) bek.)

IV. SPECIÁLIS ELJÁRÁSOK

1. AZ ÉPÍTÉSI KONCESSZIÓ

Az építési koncesszió olyan építési beruházás, amely alapján az ajánlatkérő ellenszolgáltatása az építmény hasznosítási jogának meghatározott időre történő átengedése vagy e jog átengedése pénzbeli ellenszolgáltatással együtt (26. §).

Az Európai Bizottság kiadott egy Értelmező Közleményt a koncessziókról¹³⁸, amely részletesen foglalkozik az építési koncesszió és az építési beruházás közötti elhatárolás fő szempontjaival. Ezek az alábbiakban foglalhatók össze:

1. Koncesszió esetén az ajánlatkérő ellenszolgáltatásként a **hasznosítás jogát** engedi át a koncesszió jogosultjának.
2. A hasznosítással együtt az ajánlatkérő átadja a **működtetés felelősségét**, illetve a **gazdasági (hasznosítási, üzemeltetési) kockázatot** is (műszaki, pénzügyi és irányítási ügyek).
3. Ha a hasznosítási jog mellett az ajánlatkérő **pénzbeli ellenszolgáltatást is** nyújt, ez csak járulékos jelleghű lehet.
4. A szerződés tárgyát képező építmény **használoítól beszedett díj** a hasznosítási jog megszerzésével a koncesszió jogosultját illeti meg, és ez a bevétel az ellenszolgáltatás részét képezi.

Az Értelmező Közlemény számos olyan esetet is felsorol, amelyekben az Európai Bizottságnak döntenie kellett, hogy az adott beszerzés építési beruházásnak vagy építési koncesszióknak minősül-e. Az egyik esetben az építési beruházást végző vállalkozók által felvett hitel visszafizetését vállalta át az ajánlatkérő, illetve bizonyos mértékű profitot is fizetett a beruházás ellenszolgáltatásaként. Ezt a konstrukciót a Bizottság építési beruházásnak minősítette, hiszen az ajánlatkérő a működtetés kockázatát nem adta át a vállalkozóknak. Egy másik esetben az ajánlatkérő garantálta a koncesszió jogosultjának, hogy kompenzációt fog nyújtani az esetlegesen nem megfelelő mértékű igénybevétel miatti bevételekiesésért. Tekintettel arra, hogy a kompenzáció biztosítása a működtetés kockázatának átadását kizárja, ezt szintén építési beruházásnak minősítette a Bizottság.

A hasznosítási joggal együtt az ajánlatkérő által fizetett pénzbeli ellenszolgáltatás csak azt a célt szolgálja, hogy az a működtetési költségek vagy a beruházás **egy részét** fedezze, és így például a használati díjakat alacsonyan lehessen tartani.

Az egyre népszerűbb PPP (Public Private Partnership) nem azonos az építési koncesszióval, de a PPP egyes formái ebbe a fogalomkörbe tartoznak.

¹³⁸ A Bizottság értelmező közleménye a koncessziókról (2000/C 121/02)

1.1 AZ AJÁNLATKÉRŐ ELJÁRÁSA ÉPÍTÉSI KONCESSZIÓ ESETÉBEN

Ez a rész azt az esetet szabályozza, amikor egy ajánlatkérőnek minősülő szervezet építési koncesszió megrendelésére ír ki közbeszerzési eljárást.

1.1.1 KÖZÖSSÉGI ÉRTÉKHATÁROKAT ELÉRŐ ÉRTÉKŰ BESZERZÉSEK

☞ AZ ÉPÍTÉSI KONCESSZIÓRA VONATKOZÓ ELJÁRÁSI SZABÁLYOK

Építési koncesszió esetében a közösségi eljárásrend vonatkozó szabályait az alábbi rendelkezések figyelembevételével kell megfelelően alkalmazni [137. §].

☞ AZ ÉPÍTÉSI KONCESSZIÓRA VONATKOZÓ KÖZÖSSÉGI ÉRTÉKHATÁROK

A közösségi értékhatár 5 150 000 euró, azaz 1 325 305 627 forint [31. § (2) bek.].

Építési koncesszió beszerzése esetében, ha a közbeszerzés értéke eléri vagy meghaladja a közösségi értékhatárok felét, az ajánlatkérőnek az egyszerű eljárás helyett a közösségi eljárásrend szabályai szerint kell eljárnia, azzal az eltéréssel, hogy az eljárás során a hirdetmények megküldésére és közzétételére a 246–248. § rendelkezéseit kell alkalmazni *(azaz a hirdetményeket csak a Közbeszerzési Értesítőben kell közzétenni)*. (21. § (3) bek.)

☞ AZ ELJÁRÁS MEGINDÍTÁSA

A) Az ajánlatkérőnek az eljárást megindító felhívást tartalmazó hirdetményt a közösségi hirdetmény minta rendelet X. mellékletében meghatározott minta szerint kell elkészítenie, és az Európai Unió Hivatalos Lapjában kell közzétennie [138. § (2) bek.].

B) Az ajánlatkérő az eljárást megindító hirdetményben köteles megadni, hogy a közbeszerzési eljárás melyik fajtája szerint jár el. Eszerint kell az ajánlati felhívásra vagy a részvételi felhívásra vonatkozó szabályokat a hirdetmény elkészítésekor megfelelően alkalmaznia [139. § (1) bek.]. *(Az ajánlatkérő szabadon választhat, hogy nyílt, meghívásos vagy hirdetmény közzétételével induló tárgyalásos eljárást alkalmaz!)* Gyorsított eljárás nem alkalmazható. Hirdetmény közzététele nélküli tárgyalásos eljárás is indítható, de csak meghatározott esetekben.

C) Az ajánlatkérő az eljárást megindító hirdetményben előírhatja, hogy

C.1. az építési koncessziót elnyerő ajánlattevő (koncessziós jogosult) köteles az építési beruházás értékének legalább harminc százaléka tekintetében harmadik személlyel szerződést kötni, vagy

C.2. az ajánlattevő ajánlatában jelölje meg az építési beruházás értékének azt a százalékban kifejezett részét, amelynek tekintetében az ajánlattevő harmadik személlyel szerződést fog kötni [140. § (1) bek.]. „A koncessziós jogosult e harmadik személyt kizárólag akkor köteles versenyeztetés útján kiválasztani a Kbt. szabályai szerint, ha a harmadik személlyel kötendő, építési beruházásra irányuló szerződés értéke eléri vagy meghaladja az irányadó közösségi értékhatárt.”¹³⁹

A fenti C.1. pontban meghatározott (30 % százalékos) mértéket az ajánlattevő ajánlatában növelheti. A koncessziós jogosult ajánlata alapján a szerződésnek tartalmaznia kell ezt a minimum százalékos mértéket [140. § (2) bek.].

A fenti C.1. és C.2. pont alkalmazásában nem minősül harmadik személynek:

- a közös ajánlatot tevők bármelyike;
- az, aki felett az ajánlattevő, vagy aki az ajánlattevő, vagy az ajánlattevő és egy másik szervezet felett közvetlenül vagy közvetetten meghatározó befolyást képes gyakorolni. Az ajánlattevőnek az ajánlatában meg kell adnia ezen szervezetek listáját, és azt a változásoknak megfelelően módosítania kell [140. § (3)–(4) bek.].

„Az alvállalkozó harmadik személynek minősül, hiszen nem szerződő fél az építési koncesszióra irányuló versenyeztetés alapján az ajánlatkérő és a koncessziós jogosult között megkötött szerződés tekintetében.”¹⁴⁰

(Meghatározó befolyást képes gyakorolni az a szervezet, amely az alábbi feltételek közül legalább eggyel rendelkezik egy másik szervezet tekintetében:

- a) a tagok, »részvényesek« szavazatának többségével tulajdoni hányada alapján egyedül rendelkezik;*
- b) más tagokkal, »részvényesekkel« kötött megállapodás alapján vagy más módon a szavazatok többségével egyedül rendelkezik;*
- c) tagként, »részvényesként« jogosult arra, hogy a vezető tisztségviselők (döntéshozók, ügyvezetők) vagy a felügyelőbizottság (felügyeleti, ellenőrző szerv, testület) tagjainak többségét megválassza (kijelölje) vagy visszahívja [4. § 22. pont].*

D) Az ajánlatkérő az eljárást megindító hirdetményben nem írhatja elő, hogy az ajánlattevő jelölje meg a szerződés teljesítéséhez a közbeszerzés értékének tíz százalékát meghaladó mértékben igénybe venni kívánt alvállalkozókat [140. § (5) bek.].

ELJÁRÁSI SZABÁLYOK

¹³⁹ a 2003. évi CXXIX. tv. indokolása (137–144. §-hoz)

¹⁴⁰ a 2003. évi CXXIX. tv. indokolása (137–144. §-hoz)

A) az ajánlatok bírálati szempontja **csak az összességében legelőnyösebb ajánlat** kiválasztása lehet [141. § a) pont].

B) nyílt eljárásban az ajánlattételi határidő, meghívásos vagy hirdetmény közzétételével induló tárgyalásos eljárásban a részvételi határidő nem határozható meg az eljárást megindító hirdetmény feladásának napjától számított ötvenkét napnál rövidebb időtartamban, valamint nyílt vagy meghívásos eljárásban az ajánlattételi határidő előzetes összesített tájékoztató közzététele esetén sem csökkenthető. Nyílt eljárásban az előírt ajánlattételi határidő vagy meghívásos és hirdetmény közzétételével induló tárgyalásos eljárásban a részvételi határidő legfeljebb hét nappal lerövidíthető, ha az ajánlatkérő az eljárást megindító hirdetményt elektronikus úton, külön jogszabályban meghatározott módon adja fel közzétételre [141. § b) pont]. *(A dokumentáció teljes terjedelemben, közvetlenül elektronikus úton történő rendelkezésre bocsátása esetén nem lehet határidőket rövidíteni!)*

C) hirdetmény közzétételével induló tárgyalásos eljárást a 124. § (2) bekezdése szerinti eseteken túlmenően is lehet alkalmazni [139. § (2) bek.].

D) hirdetmény nélküli tárgyalásos eljárás **kizárólag** a 125. § (1) bekezdése *(eredménytelen nyílt vagy meghívásos eljárás, illetve versenypárbeszéd esetén, ha meghatározott érvénytelenségi okokkal nem érintett összes ajánlattevőt meghívják)*, (2) bekezdésének a), b) pontja *(eredménytelen nyílt vagy meghívásos eljárás, illetve hirdetmény közzétételével induló tárgyalásos eljárás esetén, mert nem nyújtottak be ajánlatot vagy részvételi jelentkezést, illetve ha a műszaki-technikai sajátosságok stb. miatt csak meghatározott szervezet képes teljesíteni)* vagy (3) bekezdésének a) pontja *(kiegészítő építési beruházás vagy szolgáltatás)* alapján alkalmazható [139. § (2) bek.].

E) az ajánlatkérőnek az eljárás eredményéről vagy eredménytelenségéről szóló tájékoztatót tartalmazó hirdetményt a nemzeti hirdetményminta rendelet 1. mellékletében meghatározott minta szerint kell elkészítenie, **és a Közbeszerzési Értesítőben kell közzétennie**. E hirdetmény az Európai Unió Hivatalos Lapjában is közzétehető [138. § (3) bek.].

F) az építési beruházások közbeszerzésekkel kapcsolatos részletes szabályairól szóló 162/2004. (V. 21.) Kormányrendeletet építési koncesszió esetében is alkalmazni kell.

☞ ÉPÍTÉSI KONCESSZIÓ ÉS KONCESSZIÓS TÖRVÉNY

Ha az építési koncesszió egyben a koncesszióról szóló 1991. évi XVI. törvény hatálya alá is tartozik, az ajánlatkérőnek – koncessziós pályázat kiírása helyett – a fentiekben részletezettek szerint kell eljárnia, valamint a koncessziós törvényt – annak 2. §-a (1) bekezdésének a) pontja, a 4. §-a, a 8. §-ának (1) bekezdése, a 9. §-a kivételével – is megfelelően alkalmaznia kell. *(Ez a szabály eltér a szolgáltatási koncesszióra irányadó szabályoktól.)* A Kbt. 93. §-ának (2) bekezdése szerinti *(nemzeti hirdetményminta rendelet 7.számú melléklet)* írásbeli összegezés készítésére a koncessziós törvény 9/A. §-a is megfelelően alkalmazandó [142. §].

Építési koncesszió esetében, ha a szerződés egyben a koncessziós törvény hatálya alá is tartozik, annak a koncessziós szerződésre és a koncessziós társaságra vonatkozó rendelkezései szerinti eltérésekkel kell a 306. § (4) bekezdésben foglaltakat (amelyek a közbeszerzési eljárás alapján létrejött szerződés kötelező tartalmáról rendelkeznek) alkalmazni [306. § (5) bek.].

1991. évi XVI. törvény 9/A. §-ának szövege:

(1) A pályázatok elbírálásáról a döntést hozónak emlékeztetőt kell készítenie. Az emlékeztetőnek az alábbi – a pályázat elbírálása szempontjából lényeges – körülményeket kell tartalmaznia:

a) a beérkezett pályázatok adatainak összefoglalását;

b) a legkedvezőbb pályázat elfogadásának részletes indokait;

c) a kikötött biztosítékok megfelelőségének értékelését;

d) ha az ágazati törvény ellenszolgáltatásként koncessziós díj fizetését írja elő, a koncessziós díj megfizetésének módjára és mértékére vonatkozó adatok ismertetését;

e) az államnak, illetőleg az önkormányzatnak a jogosult által fizetett koncessziós díjjal vagy más módon ellentételezett – vagyoni és vagyoni értékű (elkerült kiadások, megszerzett jogok) pozíciójára vonatkozó adatokat és számításokat – és a jogosultnak a koncesszióval érintett piacon – a koncessziós szerződés révén – előálló pozíciójának adatait és jellemzését;

f) a pályázat nyertesének, társaság esetén a közvetlen vagy közvetett tulajdoni részesedéssel rendelkezőnek a nyilatkozatát arról, hogy a koncesszióval érintett területen milyen tulajdoni részesedése van.

(2) Az (1) bekezdésben foglaltakon felül az emlékeztetőnek tartalmaznia kell mindazt az adatot, amelyet az ágazati törvény elrendel, továbbá amelyet a koncessziós szerződésben érintett bármelyik fél szükségesnek tart.

(3) Az emlékeztetőt a koncessziós szerződés megkötésétől számított 30 napon belül csatolni kell a pályázattal összefüggő iratokhoz.

(4) A nyilvános pályázatok elbírálásáról készített emlékeztetőben foglaltak közérdekű adatnak minősülnek. Az ilyen emlékeztetőt bárki megtekintheti, arról – a költségek megfizetése mellett – másolatot kérhet.

KIEGÉSZÍTŐ ÉPÍTÉSI BERUHÁZÁS ÉPÍTÉSI KONCESSZIÓ ESETÉN

Az ajánlatkérő újabb közbeszerzési eljárás lefolytatása nélkül köthet szerződést a koncessziós jogosulttal, amennyiben a korábban megkötött szerződésben nem szereplő, de előre nem látható körülmények miatt kiegészítő építési beruházás szükséges a szerződésben szereplő építési beruházás teljesítéséhez, feltéve, hogy

a) a kiegészítő építési beruházást műszaki vagy gazdasági okok miatt az ajánlatkérőt érintő jelentős nehézség nélkül nem lehet elválasztani a korábbi szerződéstől, vagy

b) a kiegészítő építési beruházás elválasztható, de feltétlenül szükséges az építési beruházás teljesítéséhez. [142/A. § (1) bek.]:

Az ilyen kiegészítő építési beruházásra irányuló – a korábbi koncessziós jogosulttal kötött – szerződés, illetőleg szerződések becsült összértéke azonban nem haladhatja meg az eredeti építési koncesszió értékének felét [142/A. § (2) bek.].

1.1.2 A NEMZETI ÉRTÉKHATÁROKAT ELÉRŐ ÉRTÉKŰ BESZERZÉSEK

Az építési koncesszió nemzeti értékhatára 100 millió Ft

Egyszerű eljárásban a Kbt. 242.§ (1) bekezdése szerint az építési koncesszió is a közbeszerzési tárgyak közé tartozik. Az építési koncesszió fogalma megegyezik a közösségi eljárásrendben megadott fogalommal.(242. § (3) bek.)

A 251. § (3) bekezdése alapján a 8. cím rendelkezései, amelyek az építési koncessziós eljárás speciális szabályait tartalmazzák, megfelelően alkalmazhatók. Az egyszerű eljárást tehát ezen előírások figyelembevételével is le lehet folytatni, ez azonban nem kötelező.

Az egyszerű eljárás kivételei között található az a rendelkezés, mely szerint nem kell az egyszerű eljárás szabályait alkalmazni az építési koncesszió beszerzésére, ha a beszerzés értéke eléri vagy meghaladja a közösségi közbeszerzési értékhatárok felét (243. § g) pont). Ez azonban csak egy „látszólagos” kivétel, mert nem a közbeszerzési eljárás lefolytatása alól mentesíti a beszerzést, hanem az egyszerű eljárás szabályainak alkalmazása alól. A 21. § (3) bekezdése ugyanis előírja, hogy építési koncesszió beszerzése esetében, ha a közbeszerzés értéke eléri vagy meghaladja a közösségi értékhatárok felét, az ajánlatkérőnek a közösségi eljárásrend szabályai szerint kell az eljárását lefolytatnia. Az általános szabályoktól annyi az eltérés, hogy az eljárás során a hirdetményeket a Közbeszerzési Értesítőben kell közzétenni.

Egyszerű eljárásban az ajánlatkérő a részvétel jogát fenntarthatja az éves nettó egymilliárd forint árbevételt el nem érő ajánlattevők számára. Ez a szabály építési koncesszió esetében csak akkor alkalmazható, ha a beszerzés értéke nem haladja meg a kétszázmillió forintot (253. § (1)-(2) bekezdések).

Egyszerű eljárásban nincs külön hirdetményminta sem a koncessziós eljárásra, sem pedig a koncesszió jogosultjának eljárására.

1.2 A KONCESSZIÓS JOGOSULT ELJÁRÁSA HARMADIK SZEMÉLLYEL VALÓ SZERZŐDÉSKÖTÉS ESETÉBEN

Ez a rész azt az esetet szabályozza, amikor a **koncessziót elnyerő** (koncessziós jogosult) **harmadik személlyel köt építési beruházásra** szerződést, és alkalmaznia kell a Kbt-t, illetve annak meghatározott rendelkezéseit.

„A koncessziós jogosult további versenyeztetési kötelezettsége pedig alapvetően azon múlik, hogy

- az ajánlatkérő miként írta ki a közbeszerzési eljárást; pl. előírja-e, hogy a koncessziós jogosult az építési beruházás értékének legalább harminc százaléka tekintetében kössön szerződést harmadik személlyel (személyekkel), vagy sem;
- az ajánlattevő milyen ajánlatot tett; ha a beruházást egyedül nem tudja megvalósítani, konzorcium formájában von-e be további ajánlattevőket, így pl. olyan vállalkozókat, melyek bevonására egyébként alvállalkozóként is sor kerülhetne (közös ajánlattétel), vagy alvállalkozókat vesz majd igénybe (harmadik személyek);
- az esetlegesen harmadik személlyel (személyekkel) kötendő szerződésnek (szerződéseknek) mi a tárgya és az értéke; csak építési beruházás esetén, és ha annak értéke eléri vagy meghaladja a közösségi értékhatárt, merül fel a további versenyeztetési kötelezettség, tehát a koncessziós jogosult beszállítóira árubeszerzés és szolgáltatás megrendelése esetében nem alkalmazandó ez a kötelezettség.”¹⁴¹

1.2.1. A KÖZÖSSÉGI ÉRTÉKHATÁROKAT ELÉRŐ ÉRTÉKŰ BESZERZÉSEK

☞ AZ ÉPÍTÉSI BERUHÁZÁS MEGRENDELÉSÉRE VONATKOZÓ ELJÁRÁSI SZABÁLYOK

Ha a koncessziós jogosult klasszikus ajánlatkérőnek minősül, harmadik személlyel az építési beruházásra irányuló szerződés megkötése céljából a közösségi eljárásrendre vonatkozó szabályok szerint kell eljárnia, ha az építési beruházás értéke eléri vagy meghaladja az építési beruházásra irányadó közösségi értékhatárt (143. §).

Ha a koncessziós jogosult nem minősül klasszikus ajánlatkérőnek, harmadik személlyel az építési beruházásra irányuló szerződés megkötése céljából a közösségi eljárásrend szabályai szerint kell eljárnia az alábbiakban részletezett eltérésekkel, ha az építési beruházás értéke eléri vagy meghaladja a közösségi értékhatárt [144. § (1) bek.].

☞ AZ ELJÁRÁS MEGINDÍTÁSA

A koncessziós jogosultnak az eljárást megindító felhívást tartalmazó hirdetményt a közösségi hirdetményminta rendelet XI. mellékletében meghatározott minta szerint kell elkészítenie, és az Európai Unió

¹⁴¹ a 2003. évi CXXIX. tv. indokolása (137–144.§-hoz)

Hivatalos Lapjában közzé kell tennie, kivéve, ha a 125. § szerinti hirdetmény nélküli tárgyalásos eljárást alkalmazza [144. § (3) bek.].

A koncessziós jogosult az eljárást megindító hirdetményben köteles megadni, hogy a közbeszerzési eljárás melyik fajtája szerint jár el. Eszerint kell az ajánlati felhívásra vagy a részvételi felhívásra vonatkozó szabályokat a hirdetmény elkészítésekor megfelelően alkalmazni [144. § (5) bek.]. *(A koncesszió jogosultja is szabadon választhat, hogy nyílt, meghívásos vagy hirdetmény közzétételével induló tárgyalásos eljárást alkalmaz!)* Hirdetmény közzététele nélküli tárgyalásos eljárás csak a 125. § szerint alkalmazható.

ELJÁRÁSI SZABÁLYOK

A) A tárgyalásos eljárás esetét kivéve az ajánlattételi határidő nem határozható meg az ajánlati felhívást tartalmazó hirdetmény feladásának, illetőleg az ajánlattételi felhívás megküldésének napjától számított negyven napnál rövidebb időtartamban. Az ajánlattételi határidő (nyílt eljárásban) legkevesebb negyven napos, illetve részvételi határidő legkevesebb harminchét napos időtartamát legfeljebb hét nappal le lehet rövidíteni, feltéve, hogy a részvételi felhívást (illetve – véleményem szerint – az ajánlati felhívást) tartalmazó hirdetményt elektronikus úton, külön jogszabályban meghatározott módon adja fel az ajánlatkérő. A 74. § (4) bekezdése és a 122. § (3) bekezdése alkalmazandó, azaz a dokumentáció elektronikus úton történő rendelkezésre bocsátás miatti 5 napos rövidítési lehetőséggel élhet a koncesszió jogosultja. A 74. § (2) bekezdése (36 illetve 22 napra való rövidítés), a 122. § (2) bekezdése (26 napra rövidítés) és a 136. § (2) bekezdése (a gyorsított eljárási határidők) nem alkalmazható. [144. § (7) bek.].

B) Hirdetmény közzétételével induló tárgyalásos eljárást a 124. § (2) bekezdése szerinti eseteken túlmenően is lehet alkalmazni [144. § (6) bek.].

C) Hirdetmény nélküli tárgyalásos eljárás kizárólag a 125. § szerint alkalmazható [144. § (6) bek.].

D) A koncessziós jogosultnak az eljárás eredményéről vagy eredménytelenségéről szóló tájékoztatót tartalmazó hirdetményt a nemzeti hirdetményminta rendelet 1. mellékletében meghatározott minta szerint kell elkészítenie, és a Közbeszerzési Értesítőben kell közzétennie. E hirdetmény az Európai Unió Hivatalos Lapjában is közzétehető [144. § (4) bek.].

E) A fenti rendelkezések alkalmazásában nem minősül harmadik személynek

– a közös ajánlatot tevők bármelyike,

– az, aki felett az ajánlattevő, vagy aki az ajánlattevő, vagy az ajánlattevő és egy másik szervezet felett közvetlenül vagy közvetetten meghatározó befolyást képes gyakorolni. Az ajánlattevőnek az ajánlatában meg kell adnia ezen szervezetek listáját, és azt a változásoknak megfelelően módosítania kell [140. § (3) bek.].

A 251. § (3) bekezdése alapján a 8. cím rendelkezései, amelyek az építési koncessziós eljárás speciális szabályait tartalmazzák, megfelelően alkalmazhatók az egyszerű eljárásban. Így azok a szabályok is, amelyek a koncesszió jogosultjának eljárásra vonatkoznak.

2. TERVPÁLYÁZATI ELJÁRÁSOK

A tervpályázat olyan sajátos, külön jogszabályban részletesen szabályozott tervezési versenyforma, amely tervezési feladatok előkészítésére szolgál, illetőleg pályamű alapján a tervező kiválasztásának egyik módja (4. § 36. pont).

A tervpályázati eljárásokban a Kbt. 10. címében foglalt rendelkezések szerint kell eljárni, az egyéb szabályokat a tervpályázati eljárások részletes szabályairól szóló **137/2004. (IV. 29.) Kormányrendelet** (továbbiakban Rendelet) tartalmazza. [154. § (2) bek.].

A tervpályázati eljárásban az ajánlatkérőt kiírónak, az ajánlattevőt pedig jelentkezőnek (pályázónak) nevezi a törvény. *(Pályázó a 4. § 30. pontjában foglaltak szerint az a természetes személy, jogi személy, jogi személyiség nélküli gazdasági társaság vagy személyes joga szerint jogképes szervezet, aki, illetőleg amely a tervpályázati eljárásban pályázatot, „pályaművet” nyújt be; pályázónak minősül a külföldi székhelyű vállalkozás magyarországi fióktelepe is.)*

A tervpályázati eljárásokban

- A) az alapelvekre (1. §),
 - B) a közbeszerzési eljárás előkészítésére, lefolytatására, belső ellenőrzése felelősségi rendjének meghatározására (6. §),
 - C) a közbeszerzési eljárás dokumentálására (7. §),
 - D) az összeférhetlenségi szabályok egy részére [10. § (7)-(8) bek.],
 - E) a határidők számítására (15. §),
 - F) az éves statisztikai összegzésre (16. §),
 - G) az eljárási cselekmények elektronikus úton történő gyakorlására [20. § (1) bek.],
 - H) a kivételekre (29. § (1) bek.),
 - I) a közbeszerzés értékének megállapítására (35. §)
 - K) a szolgáltatás nyújtásával kapcsolatos speciális rendelkezésekre (61. § (3) bek.), és
 - L) a közbeszerzési eljárás lezárására (98. § (4) bek.)
- vonatkozó rendelkezéseket is megfelelően alkalmazni kell (160. § (2) bek.).

2.1 A KÖZÖSSÉGI ÉRTÉKHATÁROKAT ELÉRŐ ÉRTÉKŰ BESZERZÉSEK

A közösségi eljárásrendben ajánlatkérőnek minősülő szervezetek (22. §) akkor kötelesek a közösségi eljárásrend szerinti tervpályázati eljárást lefolytatni, ha a közbeszerzés értéke a közbeszerzés megkezdésekor eléri vagy meghaladja a közösségi értékhatárokat [21. § (1) bek. b) pont].

2.1.1 ÉRTÉKHATÁROK

Ha a tervpályázati eljárás eredményeként szolgáltatás megrendelésére kerül sor, az értékhatárok az alábbiak [33. § a) pont]:

A) Amennyiben az ajánlatkérő minisztérium, a Miniszterelnöki Hivatal vagy a központosított közbeszerzés során ajánlatkérésre feljogosított szervezet, és az általuk beszerzendő szolgáltatás a Kbt. 3. mellékletében szerepel, de nem tartozik a 8. csoportba (kutatási és fejlesztési szolgáltatások), illetve az 5. csoportból a 7524., 7525., és 7526. számú távközlési szolgáltatások közé, akkor az értékhatár **133 000 euró, azaz 34 226 339 forint.**

B) Minden egyéb klasszikus ajánlatkérő esetén, ha a szolgáltatás a Kbt. 3. mellékletében szerepel, de nem tartozik a 8. csoportba (kutatási és fejlesztési szolgáltatások), illetve az 5. csoportba tartozó 7524., 7525., 7526. számú távközlési szolgáltatások közé, akkor az értékhatár **206 000 euró, azaz 53 012 225 forint.**

C) Amennyiben a szolgáltatás a 3. számú melléklet 8. csoportjába, illetve az 5. csoportból a 7524., 7525., vagy 7526. számú távközlési szolgáltatások közé tartozik, az értékhatár az összes klasszikus ajánlatkérő esetében **206 000 euró, azaz 53 012 225 forint.**

D) A 4. mellékletbe tartozó összes szolgáltatás esetén, bármely klasszikus ajánlatkérő szerzi is be, az értékhatár **206 000 euró, azaz 53 012 225 forint.**

Az alábbi értékhatárok vonatkoznak minden olyan tervpályázati eljárásra, amelynek a pályázati díja és a pályázóknak fizetendő díjak együttes teljes összege eléri vagy meghaladja az alábbi az értékhatárokat [33. § b) pont].

A) Amennyiben az ajánlatkérő minisztérium, a Miniszterelnöki Hivatal vagy a központosított közbeszerzés során ajánlatkérésre feljogosított szervezet, és az általuk beszerzendő szolgáltatás a Kbt. 3. mellékletében szerepel, de nem tartozik a 8. csoportba (kutatási és fejlesztési szolgáltatások), illetve az 5. csoportból a 7524., 7525., és 7526. számú távközlési szolgáltatások közé, az értékhatár **133 000 euró, azaz 34 226 339 forint.**

B) Minden egyéb klasszikus ajánlatkérő esetén, ha a szolgáltatás a Kbt. 3. mellékletében szerepel, de nem tartozik a 8. csoportba (kutatási és fejlesztési szolgáltatások), illetve az 5. csoportba tartozó 7524., 7525., 7526. számú távközlési szolgáltatások közé, akkor az értékhatár **206 000 euró, azaz 53 012 225 forint.**

C) Amennyiben a szolgáltatás a 3. számú melléklet 8. csoportjába, illetve az 5. csoportból a 7524., 7525., vagy 7526. számú távközlési szolgáltatások közé tartozik, az értékhatár az összes klasszikus ajánlatkérő esetében **206 000 euró, azaz 53 012 225 forint.**

D) A 4. mellékletbe tartozó összes szolgáltatás esetén, bármely klasszikus ajánlatkérő szerzi is be, az értékhatár **206 000 euró, azaz 53 012 225 forint.**

2.1.2 A BECSÜLT ÉRTÉK KISZÁMÍTÁSA

A tervpályázat becsült értékébe - a 35. § rendelkezéseinek alkalmazása mellett - bele kell számítani:

- a) a pályázóknak fizetendő díjat vagy jutalékot és egyéb ellenszolgáltatásokat is, ha a tervpályázati eljárás eredményeként szolgáltatás megrendelésre kerül sor,
- b) annak a szolgáltatásnak a becsült értékét is, amelynek megrendelésére a tervpályázati eljárást követően kerül sor, és amelyre a nyertessel vagy – a bírálóbizottság ajánlása alapján – a nyertesek (díjazottak) valamelyikével kell szerződést kötni, kivéve, ha az eljárást megindító felhívásban az ajánlatkérő (kiíró) kizárja az ilyen szerződés megkötését (38./A. §)

2.1.3 KIVÉTELEK

Csak a 29. § (1) bekezdésében foglalt kivételek vonatkoznak a tervpályázati eljárásra.

2.1.4 AZ ELJÁRÁS MEGINDÍTÁSA

A tervpályázati eljárás tervpályázati kiírással indul, amelyet a kiíró a közösségi hirdetményminta rendelet XII. számú mellékletében meghatározott minta szerint elkészített hirdetmény útján köteles közzétenni [157. § (1) bek.]. (A hirdetmények megküldésére és közzétételére a közösségi eljárásrend vonatkozó rendelkezései (44–47. §) az irányadók. [160. § (1) bek.].)

A Rendelet 24. § (1) bekezdése előírja, hogy a tervpályázat kiírását, dokumentációját, valamint a tervpályázati eljárás során készült iratokat, jegyzőkönyveket, zárójelentést, továbbá a pályaművek feliratozását és szöveges részeit magyar nyelven akkor is el kell készíteni, ha a kiíró a hirdetményben más nyelvet határoz meg. Vita esetén a magyar nyelvű szöveg az irányadó.

2.1.5 A TERVPÁLYÁZATI KIÍRÁS KÖTELEZŐ TARTALMI ELEMEI

A) a pályázatok elbírálási szempontjai [157. § (4) bek.].

B) ha a kiíró meghatározza a megjelölteket, a létszámot vagy a keretszámot, akkor ezeket a kiírásban kell megadnia [157. § (2) bek.]. Létszám vagy keretszám megadása esetén meg kell határozni az alkalmas jelentkezők közötti rangsorolás módját is arra az esetre, ha a létszámot vagy a keretszám felső határát meghaladja az alkalmas jelentkezők száma. A rangsorolást a jelentkező szerződés teljesítéséhez szükséges alkalmasságának igazolása körében lehet meghatározni [157. § (3) bek.].

C) ha a kiíró meghívásos eljárást folytat le, a tervpályázati kiírásban hivatkoznia kell arra, hogy az általa megjelölteken kívül valamennyi érdekelt jelentkezhet az eljárásban való részvételre [157. § (2) bek.].

2.1.6 AZ ELJÁRÁS FAJTÁI

A tervpályázati eljárás nyílt vagy meghívásos lehet, tárgyalásos eljárás tartására a Kbt. nem ad lehetőséget.

Nyílt tervpályázati eljárás esetében valamennyi érdekelt pályázatot (pályaművet) nyújthat be.

Meghívásos tervpályázati eljárás esetében

A) a kiíró meghatározhatja a pályázók létszámát vagy keretszámát azzal, hogy a részvételre jelentkezők közül legfeljebb a létszámnak megfelelő vagy a keretszám felső határáig terjedő számú jelentkezőt hív fel pályázat benyújtására, illetőleg

B) a kiíró által megjelölteken kívül valamennyi érdekelt jelentkezhet az eljárásban való részvételre [155. § (1)–(3) bek.].

2.1.7 A PÁLYÁZÓK LÉTSZÁMÁNAK MEGHATÁROZÁSA MEGHÍVÁSOS ELJÁRÁS ESETÉN

A létszám, illetőleg a keretszám alsó határa nem lehet kevesebb ötnél. A létszámnak, illetőleg a keretszámnak a feladat nagyságához, bonyolultságához és körülményeihez kell igazodnia, és minden körülmény között biztosítania kell a valódi versenyt.

Ha a kiíró a meghívásos eljárás lehetséges két változatát [155. § (3) bek. a) és b) pontja, lásd a fenti 5.1.6. pont A) és B) pontját] együttesen alkalmazza, a megjelöltek számát meghaladó létszámot vagy keretszámot köteles meghatározni [156. § (1)–(2) bek.].

2.1.8 AZ ALKALMASSÁGI KÖVETELMÉNYEK

A kiíró az alkalmassági követelményeket nem határozhatja meg oly módon, hogy egyes jelentkezőket (pályázókat) az eljárásból kizár, vagy az más módon indokolatlan és hátrányos vagy előnyös megkülönböztetésüket eredményezi [156. § (4) bek.]. *(A tervpályázati eljárásban a kiíró maga határozhatja meg az alkalmassági követelményeket. Az alapelveket, különösen az áruk és szolgáltatások szabad áramlásának alapelvét és a diszkrimináció tilalmát, feltétlenül figyelembe kell venni. Az alkalmassági követelményeket pontosan kell meghatározni és előre közölni. A Szolgáltatási Útmutatóban¹⁴² foglaltak szerint pl. tilos a jelentkezők körét egy meghatározott földrajzi területre korlátozni, vagy előírni, hogy a pályázó csak jogi személy vagy természetes személy lehet.)*

2.1.9 FELHÍVÁS PÁLYÁZAT BENYÚJTÁSÁRA

A kiíró a meghatározott létszámnak vagy keretszámnak megfelelően – az alkalmassági követelmények alapján – kiválasztott jelentkezőket egyidejűleg, közvetlenül, írásban hívja fel pályázat benyújtásra.

¹⁴² Guide to the Community rules on public procurement of services, 8.2 pont

tására, amennyiben ezt az alkalmasnak minősített jelentkezők száma lehetővé teszi. Ha a kiíró nem határozott meg létszámot vagy keretszámot, az összes alkalmas jelentkezőt köteles pályázat benyújtására felhívni [156. § (3) bek.].

2.1.10 A PÁLYÁZATOK ELBÍRÁLÁSA

A pályázatokat bírálóbizottságnak (zsűri) kell elbírálnia. A bírálóbizottság tagjai kizárólag a pályázókól független természetes személyek lehetnek. *(Az összeférhetetlenségi szabályok fontosak!)*

Ha a tervpályázati kiírásban a pályázókkal (jelentkezőkkel) szemben szakmai követelményeket, képzettséget határozott meg a kiíró, legalább a bírálóbizottság tagjai kétharmadának meg kell felelnie a pályázóktól megkövetelt vagy azokkal egyenértékű szakmai követelményeknek, képzettségnek. *(A diplomák és szakképesítések kölcsönös elismerésének szabályai itt különösen jelentősek.)*

A bírálóbizottságnak a titkosságot biztosítóan benyújtott pályázatokat önállóan, pártatlan és szakszerű módon – a bírálati szempontok szerint – kell elbírálnia [158. § (1)–(4) bek.].

Ha az ajánlattevő vagy az alvállalkozó, vagy az erőforrást nyújtó szervezet a letelepedése szerinti országban jogosult az adott szolgáltatás nyújtására, az ajánlatkérő nem zárhatja ki az eljárásból azon az alapon, hogy a hazai jogszabályok szerint az adott szolgáltatás nyújtásához előírt jogi-szervezeti feltételnek (így például hogy jogi személyiséggel rendelkezzen) az ajánlattevő vagy az alvállalkozó, vagy az erőforrást nyújtó szervezet nem felel meg, vagy arra hivatkozással, hogy a hazai jogszabályok szerint a szolgáltatás nyújtására kizárólag természetes személy jogosult [61. § (3) bek.].

2.1.11 EREDMÉNYHIRDETÉS

A kiírónak a tervpályázati eljárás eredményéről vagy eredménytelenségéről szóló tájékoztatót a közösségi hirdetményminta rendelet XIII. számú mellékletében meghatározott minta és a nemzeti hirdetményminta rendelet 1. számú mellékletében meghatározott minta szerinti hirdetmény útján kell közzétennie. A hirdetményt legkésőbb az eredményhirdetéstől, illetőleg az eredményhirdetés határidejének lejártától számított öt munkanapon belül kell megküldeni az Európai Unió Hivatalos Lapjában való közzétételre. Ebben a hirdetményben nem kell megadni azokat az információkat, amelyek közzététele akadályozná a jogérvényesítést, ellentétes lenne a közérdekkel, sértené valamely gazdálkodó szervezet üzleti érdekeit, vagy sértené a szolgáltatók közötti tisztességes versenyt [159. §].

Az eljárás a hirdetménynek a Közbeszerzési Értesítőben történő közzétételével, illetve ha a szerződés kötésre később kerül sor, azzal zárul le [98. § (4) bek.].

2.2 AZ EGYSZERŐ TERVPÁLYÁZATI ELJÁRÁS

Az egyszerű tervpályázati eljárást a Kbt. 2009. április elsejétől már nem szabályozza. A Rendelet 7. §-ának (2) bekezdése szerint tervpályázat akkor is lefolytatható a rendelet szabályai szerint, ha a tervezési szolgáltatás becsült értéke nem éri el a vonatkozó közösségi értékhatárokat.

Amennyiben tervpályázati eljárást követően egyszerű eljárásban az ajánlatkérő hirdetmény közzététele nélküli tárgyalásos eljárást alkalmaz a 125. § (5) bekezdése szerint, nem kell alkalmaznia azt az jogszabályi előírást, mely szerint a bírálati szempont csak az összességében legelőnyösebb ajánlat lehet (253. § (2) bek. d) pont).

A KBT 251. § (3) BEKEZDÉSE SZERINT A TÖRVÉNY 10. CÍMÉNEK AZ EGYSZERŰ ELJÁRÁSNÁL FELNEM SOROLT RENDELKEZÉSEI MEGFELELŐEN ALKALMAZHATÓK.

3. A TÁMOGATÁSBÓL MEGVALÓSÍTANDÓ KÖZBESZERZÉSI ELJÁRÁSOK SPECIÁLIS SZABÁLYAI

A Kbt. 4. § 34. pontja alapján támogatásnak minősül a közbeszerzésre irányuló szerződés teljesítéséhez pénzeszköz vagy egyéb anyagi előny juttatása az ajánlatkérő részére, ide nem értve az adókedvezményt és a kezességvállalást.

A támogatás bármilyen forrásból megvalósulhat, hazai költségvetési, Európai Unió és vegyes forrásból is.

3.1 A KÖZÖSSÉGI ÉRTÉKHATÁROKAT ELÉRŐ ÉRTÉKŰ, TÁMOGATÁSBÓL MEGVALÓSÍTANDÓ KÖZBESZERZÉSEK

A közösségi értékhatárokat elérő értékű beszerzésekre vonatkozó szabályok alkalmazásában – a támogatásból megvalósítandó közbeszerzés tekintetében – ajánlatkérőnek minősül *(és így közbeszerzési eljárást köteles lefolytatni)* az a szervezet is (kivéve az egyéni vállalkozót és az egyéni céget), amely nem tartozik a klasszikus ajánlatkérők közé, de

A) amelynek a Kbt. által meghatározott építési beruházását [25. § (2) bek.] vagy ezzel összefüggő szolgáltatás-megrendelését klasszikus ajánlatkérőnek minősülő egy vagy több szervezet többségi részben *(tehát több, mint ötven százalékban)* közvetlenül támogatja [22. § (2) bek. a) pont];

B) amelynek közbeszerzését egy vagy több klasszikus ajánlatkérő költségvetési forrásból és az Európai Unióból származó forrásból többségi részben közvetlenül támogatja, vagy az Európai Unióból származó forrásból többségi részben közvetlenül támogatják [22. § (2) bek. b) pont].

A fent megjelölt A) pont alkalmazásában építési beruházás

A.1) az a munka, amely a Kbt. 1. számú melléklet szerinti mélyépítési tevékenységek egyikéhez kapcsolódik (tehát nem a teljes 45. osztályhoz, csak a 45.21 alcsoport mélyépítési munkáihoz);

A.2) valamint kórház, sport-, szórakozási és szabadidő-létesítmény, oktatási (iskolaépület, felsőoktatási épület) vagy közigazgatási célokra használt épület kivitelezése (építési munkái) [25. § (2) bek.].

A 45.21 alcsoportozoz tartozó mélyépítési munkák:

- hidak – az autópályahidakat is beleértve –, viaduktok, alagutak és aluljárók,
- nagy távolságú csővezetékek, távközlési és villamosvezetékek,
- városi csővezetékek, városi távközlési és villamosvezetékek,

Az A) pontban meghatározott szabályok nem csak a fent részletezett építési munkákra, hanem az ezen építési munkákkal (tehát az A.1) és A.2) pontban felsoroltakkal egyaránt) összefüggő szolgáltatásokra is vonatkoznak.

Az A.2) pontban meghatározott lista taxatív felsorolást tartalmaz, tehát az egyéb épületkategóriákkal nem bővíthető. Az Európai Bizottság véleménye szerint azonban az egyes kategóriákat szélesen kell értelmezni, mert a megzorító értelmezés akadályozná az irányelv céljainak megvalósulását¹⁴³. Az Építési Útmutató példaként említi, hogy azokat a nyugdíjas vagy mozgássérült személyek részére készült otthonokat, amelyeknek az az *elsődleges* céljuk, hogy orvosi ellátást nyújtsanak a beteg, idős vagy mozgássérült embereknek, a fenti szabály alkalmazása szempontjából „kórháznak” kell tekinteni.

A B) pontban foglaltak szerint a közösségi értékhatárokat elérő értékű beszerzésekre vonatkozó szabályok alkalmazásában – a támogatásból megvalósítandó közbeszerzés tekintetében – ajánlatkérőnek minősül (és így közbeszerzési eljárást köteles lefolytatni) az a szervezet is (kivéve az egyéni vállalkozót és az egyéni céget), amely nem tartozik a klasszikus ajánlatkérők közé, de amelynek közbeszerzését egy vagy több klasszikus ajánlatkérő költségvetési forrásból és az Európai Unióból származó forrásból többségi részben közvetlenül támogatja, vagy az Európai Unióból származó forrásból többségi részben közvetlenül támogatják. Lényeges különbség az A) pontban meghatározott beszerzésekhez képest, hogy az Unióból és költségvetési forrásból, illetve csak az Unióból származó forrásból történő támogatási szabály nem csak meghatározott, hanem minden építési beruházásra és szolgáltatás megrendelésre és az árubeszerzésre is kiterjed!

FONTOS!

Az A) pontban foglaltak alapján nem minden beszerzés esetén minősülnek a támogatott szervezetek ajánlatkérőnek. Az egyszerű eljárás szabályai szerint azonban (241. § b) pont) a klasszikus ajánlatkérőnek nem minősülő szervezet részére nyújtott – többségi részt elérő, közvetlen – hazai költségvetési forrásból származó támogatás esetében, a támogatás felhasználásával megvalósítandó közbeszerzés megvalósítása érdekében a támogatásban részesített szervezet közbeszerzési eljárást köteles lefolytatni. Ez egyben azt is jelenti, hogy a 25. § (2) bekezdésén (A pont) túli építési beruházásokhoz, vagy a nem ezekhez kapcsolódó szolgáltatás-megrendeléshez, továbbá bármilyen árubeszerzéshez nyújtott ilyen támogatás esetében, ha a támogatás mértéke több, mint 75 %, a nemzeti közbeszerzési értékhatárokat elérő értékű közbeszerzésekre megállapított eljárási szabályok szerint kell lefolytatni a közbeszerzési eljárást, még akkor is, ha azok becsült értéke eléri vagy meghaladja a közösségi értékhatárokat. Ha tehát pl. egy klasszikus ajánlatkérő költségvetéséből legalább 75%-

¹⁴³ Guide to the Community rules on public works contracts, 1.5 pont

ban és közvetlenül támogat egy árubeszerzést, amelynek értéke meghaladja a közösségi értékhatárt, akkor a támogatott szervezet is ajánlatkérőnek minősül, tehát közbeszerzési eljárást köteles lefolytatni, de nem a közösségi eljárásrend, hanem az egyszerű eljárás szerint.

☞ ÉRTÉKHATÁROK

1. Az építési beruházásokra vonatkozó értékhatár **5 150 000 euró, azaz 1 325 305 627 forint** [31. § (1) bek.].
2. Az olyan, támogatásból megvalósítandó építési beruházással összefüggő szolgáltatás esetében, amelyet egy vagy több klasszikus ajánlatkérő többségi részben közvetlenül támogat, az értékhatár **206 000 euró, azaz 53 012 225 forint** [32. § d) pont].
3. Az olyan szolgáltatás esetén, amelyet egy vagy több klasszikus ajánlatkérő költségvetési forrásból és az Európai Unióból származó forrásból többségi részben közvetlenül támogat, vagy az Európai Unióból származó forrásból többségi részben közvetlenül támogat, az értékhatár **206 000 euró, azaz 53 012 225 forint** [32. § d) pont].
5. Az olyan árubeszerzés esetén, amelyet egy vagy több klasszikus ajánlatkérő költségvetési forrásból és az Európai Unióból származó forrásból többségi részben közvetlenül támogat, vagy az Európai Unióból származó forrásból többségi részben közvetlenül támogat, az értékhatár **206 000 euró, azaz 53 012 225 forint** [30. § b) pont].

☞ 5A BESZERZÉSI ELJÁRÁSOKBAN ALKALMAZANDÓ EGYÉB SZABÁLYOK:

Ha a klasszikus ajánlatkérő vagy a 22. § (2) bekezdésében meghatározott (támogatott) szervezet támogatására irányuló igényt (pályázatot) nyújtott be, vagy fog benyújtani, nem kell rendelkeznie a 48. § (2) bekezdésében előírt fedezettel, hanem az ajánlati felhívást [48. § (3) bek.] vagy a részvételi felhívást közzéteheti, a hirdetmény közzététele nélküli tárgyalásos eljárásban pedig a tárgyalásos eljárást megkezdheti [134. § (1) bek.].

Az ajánlati/részvételi felhívásban (a „További információk” körében), illetve az ajánlattételi felhívásban fel kell hívni az ajánlattevők figyelmét erre a körülményre, valamint arra, hogy ha a támogatásra irányuló igényt nem fogadják el, ez a tény az alábbi szabályok alkalmazása szempontjából előre nem látható és elháríthatatlan oknak minősül, és így:

a) az ajánlatkérő a nyílt és a kétszakaszos eljárásokban az ajánlatokat nem köteles elbírálni, mert a közbeszerzés megkezdését követően az általa előre nem látható és elháríthatatlan ok következtében beállott lényeges körülmény miatt a szerződés megkötésére, illetőleg a szerződés megkötése esetén a teljesítésre nem lenne képes. Ebben az esetben az eljárást eredménytelenné kell nyilvánítania (82. §).

b) az ajánlatkérő mentesül az eljárás nyertesével történő szerződés megkötésének kötelezettsége alól, ha az eredményhirdetést követően általa előre nem látható és elháríthatatlan ok következtében beállott lényeges körülmény miatt a szerződés megkötésére vagy teljesítésére nem képes [99. § (3) bek.].

c) a felek módosíthatják a szerződésnek a felhívás, a dokumentáció feltételei, illetőleg az ajánlat tartalma alapján meghatározott részét, ha a szerződéskötést követően a szerződéskötéskor előre nem látható ok következtében beállott körülmény miatt a szerződés valamelyik fél lényeges jogos érdekét sérti (303. §).

Ha a közbeszerzést az Európai Unióból származó forrásból is támogatják, az ajánlatkérő köteles az ajánlati/részvételi/ajánlattételi felhívásban az érintett projektekre (programra) vonatkozó adatokat feltüntetni [53. § (3) bek.].

A nyílt eljárásban az ajánlatok felbontásánál, ha a közbeszerzéshez támogatásban részesül az ajánlatkérő, a külön jogszabályban meghatározott szervek képviselői, illetőleg személyek is jelen lehetnek [80. § (2) bek.].

A közbeszerzéshez támogatásban részesülő ajánlatkérő esetében a nyílt eljárás eredményhirdetésére az ajánlattevők mellett meg kell hívni a külön jogszabályban meghatározott szervek képviselőit, illetőleg személyeket is (95. §).

A kétszakaszos eljárásokban a részvételi jelentkezések felbontásánál a közbeszerzéshez támogatásban részesülő jelentkező esetében a külön jogszabályban meghatározott szervek képviselői, illetőleg személyek is jelen lehetnek [110. § (2) bek.].

A két szakaszból álló eljárások részvételi szakaszának eredményhirdetésére meg kell hívni a részvételre jelentkezőket, továbbá – a közbeszerzéshez támogatásban részesülő jelentkező esetében – a külön jogszabályban meghatározott szervek képviselőit, illetőleg személyeket [117. § (5) bek.].

Tekintettel arra, hogy a meghívásos és tárgyalásos eljárásokra a nyílt eljárás szabályait kell megfelelően alkalmazni, ezekben az eljárásokban is értelemszerűen meg kell hívni a közbeszerzéshez támogatásban részesülő ajánlatkérő esetében az ajánlatok felbontására és az eredményhirdetésre a külön jogszabályban meghatározott szervek képviselőit, illetőleg személyeket is.

3.2 AZ EGYSZERŐ ELJÁRÁS SZERINTI, TÁMOGATÁSBÓL MEGVALÓSÍTANDÓ KÖZBESZERZÉSEK

Az egyszerű eljárásra vonatkozó szabályok alkalmazásában – a támogatásból megvalósítandó közbeszerzés tekintetében – ajánlatkérőnek minősül az a szervezet is (kivéve az egyéni vállalkozót és az egyéni céget), amely nem tartozik a klasszikus ajánlatkérők közé, de amelynek az egyszerű eljárásról szóló fejezet szerinti közbeszerzését klasszikus ajánlatkérőnek minősülő egy vagy több szervezet költségvetési forrásból, illetőleg az Európai Unióból származó forrásból hetvenöt százalékot meghaladó részben közvetlenül támogatja [241. § b) pont].

ÉRTÉKHATÁROK

Az egyszerű eljárásban nincsenek a támogatásokból megvalósítandó beszerzésekre speciális értékhatárok, az általános értékhatárokat kell alkalmazni.

☞ A BESZERZÉSI ELJÁRÁSOKBAN ALKALMAZANDÓ EGYÉB SZABÁLYOK:

1. Ha a klasszikus ajánlatkérő vagy a 241. § b) pontjában meghatározott (támogatott) szervezet támogatásra irányuló igényt (pályázatot) nyújtott be vagy fog benyújtani, az ajánlattételi felhívást közzéteheti. (250. § (3) bek. a) pont]

Az ajánlattételi felhívásban azonban fel kell hívnia az ajánlattevők figyelmét erre a körülményre, valamint arra, hogy ha a támogatásra irányuló igényt nem fogadják el, ez a tény az alábbi szabályok alkalmazása szempontjából előre nem látható és elháríthatatlan oknak minősül, és így:

- a) az ajánlatkérő az ajánlatokat nem köteles elbírálni, mert a közbeszerzés megkezdését követően az általa előre nem látható és elháríthatatlan ok következtében beállott lényeges körülmény miatt a szerződés megkötésére, illetőleg a szerződés megkötése esetén a teljesítésre nem lenne képes. Ebben az esetben az eljárást eredménytelenné kell nyilvánítania (82. §);
- b) az ajánlatkérő mentesül az eljárás nyertesével történő szerződés megkötésének kötelezettsége alól, ha az eredményhirdetést követően általa előre nem látható és elháríthatatlan ok következtében beállott lényeges körülmény miatt a szerződés megkötésére vagy teljesítésére nem képes [99. § (3) bek.];
- c) a felek módosíthatják a szerződésnek a felhívás, a dokumentáció feltételei, illetőleg az ajánlat tartalma alapján meghatározott részét, ha a szerződéskötést követően a szerződéskötéskor előre nem látható ok következtében beállott körülmény miatt a szerződés valamelyik fél lényeges jogos érdekét sérti (303. §).

Az ajánlatok felbontásánál, ha a közbeszerzéshez támogatásban részesül az ajánlatkérő, a külön jogszabályban meghatározott szervek képviselői, illetőleg személyek is jelen lehetnek [80. § (2) bek.].

A közbeszerzéshez támogatásban részesülő ajánlatkérő esetében az eredményhirdetésre az ajánlattevők mellett meg kell hívni a külön jogszabályban meghatározott szervek képviselőit, illetőleg személyeket is (95. §).

Az Európai Unióból származó forrásokból támogatott közbeszerzésekre irányuló eljárások esetében a közbeszerzésekre vonatkozó jogszabályok alkalmazása során a támogatások felhasználására vonatkozó különös eljárási szabályokat is figyelembe kell venni. Ilyen jogszabály többek között a 16/2006. (XII. 28.). MeHVM-PM rendelet, amely a 2007-2013 időszakban az Európai Regionális Fejlesztési Alapból, az Európai Szociális Alapból és a Kohéziós Alapból származó támogatások felhasználásának általános eljárási szabályairól szól.

V. KÖRNYEZETVÉDELEM ÉS KÖZBESZERZÉS

Az Európai Gazdasági Közösséget létrehozó, 1958-ban hatályba lépett Római Szerződésben lefektetett politikák között még nem található meg a környezetvédelem. 1972-ben az állam- és kormányfők párizsi csúcscrtekezletén fogalmazódott meg először, hogy ezen a téren is szükség lenne összehangolt intézkedésekre, közösségi akciókra. Az első jelentősebb lépést az 1987-ben hatályba lépett Egységes Európai Okmány elfogadása jelentette, amely külön környezetvédelmi fejezetet iktatott be a Római Szerződésbe.

1987-ben a Környezet-és Fejlődés Világbizottsága a Brundtland Jelentésben meghatározta a fenntartható fejlődés fogalmát: „fejlődés, amely úgy elégíti ki a jelen nemzedék igényeit, hogy az ne akadályozza a jövő nemzedékek képességét saját igényeik kielégítésében.” Ez az elv a későbbiek során beépült a közösségi alapelvekbe.

1993. november 1-jén hatályba lépett az Európai Unióról szóló, Maastrichtban aláírt szerződés, amely számos új rendelkezéssel egészítette ki a környezetvédelmi szabályokat. Megerősítette, hogy a „...környezetvédelmi követelményeket be kell építeni a Közösség egyéb politikáinak meghatározásába és megvalósításába.”¹⁴⁴ Foglalkozott a környezetet tiszteletben tartó, fenntartható fejlődéssel, a környezetpolitika kidolgozásának fontosságával, és a környezetvédelem célját az elővigyázatosság elvén alapuló magas fokú védelemben jelölte meg.

A kilencvenes évek elején hatályba lépett közbeszerzési irányelvek rendelkezései között csak néhány környezetvédelmi vonatkozású szabály található.

Az Amszterdami Szerződés, amely 1999-ben lépett hatályba, már a Közösség alapvető politikájaként írta elő a fenntartható fejlődés követelményének érvényesítését, a környezetvédelmi célokat teljes egészében beemelte az Európai Unió prioritásai közé. Rendelkezett arról is, hogy a környezeti politikát valamennyi közösségi politikába be kell integrálni, így fontos szerepet kell játszania a közbeszerzési eljárásokban is.

2001 májusában a Bizottság elkészített egy összefoglaló dokumentumot az Európai Tanács göteborgi ülésére, amely a „A Sustainable Europe for a Better World: A European Union Strategy for Sustainable Development”¹⁴⁵ címet kapta. Ebben a dokumentumban a Bizottság számos javaslatot, akciótervet fogalmazott meg a fenntartható fejlődéssel kapcsolatban. Ezen feladatok között szerepelt, hogy a tagállamoknak meg kell vizsgálniuk, hogyan lehet a közbeszerzési politikát jobban felhasználni a környezetbarát termékek és szolgáltatások előnyben részesítéséhez. Az Európai Tanács a 2001. júniusi göteborgi ülésén elfogadta az Európai Unió Fenntartható Fejlődés Stratégiáját, amely célul tűzte ki a gazdasági növekedés és a szociális kohézió támogatását, de úgy, hogy közben megfelelő figyelmet fordít a környezetvédelemre.

Bizottság 2001 novemberében kiadott Értelmező Közleménye a közbeszerzésekre alkalmazandó közösségi jogról és a környezetvédelmi szempontok közbeszerzésekben való érvényesítéséről¹⁴⁶ a májusi dokumentumban megfogalmazott feladatok teljesítéséhez járult hozzá. A Közleménynek az volt a célja, hogy a környezetvédelmi szempontoknak a közbeszerzési eljárásokba való beilleszthetőségére tekintettel elemezze a hatályos közösségi jogszabályokat.

¹⁴⁴ Környezetvédelem az Európai Unióban, 4. oldal („Engem is érint” füzetek, Magyar Köztársaság Külügyminisztériuma, Budapest, 2000.)

¹⁴⁵ A Sustainable Europe for a Better World: A European Union Strategy for Sustainable Development (Az Európai Bizottság javaslata a göteborgi Európai Tanács ülésére, 7. oldal, Brüsszel, 2001.) COM (2001) 264

¹⁴⁶ Commission Interpretative Communication on the Community law applicable to public procurement and the possibilities for integrating environmental considerations into public procurement (Európai Bizottság értelmező közleménye, Brüsszel, 2001) COM (2001) 274

2002-ben a Tanács és az Európai Parlament elfogadta a 6. Környezetvédelmi Akcióprogramot, amely 10 évre meghatározta a feladatokat, és kijelölte a sürgős intézkedéseket igénylő prioritásokat.

A 2004. április 30-án hatályba lépett két új közösségi közbeszerzési irányelv – a fenti előzményekre tekintettel – már sokkal fontosabb szerepet szán a környezetvédelmi előírások alkalmazásának.

2008-ban az Európai Bizottság kiadott egy Közleményt a fenntartható fogyasztásról, termelésről és iparpolitikáról. Ez a cselekvési terv a zöld közbeszerzés előmozdításával is foglalkozik.

I. 2004-ben, néhány hónappal az új irányelvek hatályba lépését követően a Bizottság kiadott egy kézikönyvet, amely a „Buying green!”¹⁴⁷ címet viseli. A dokumentumban lépésről-lépésre végigkíséri, hogy a közbeszerzési eljárások mely szakaszaiban és milyen módon lehet a környezetvédelmi szempontokat beépíteni. Ezek közül csak a legfontosabbakat szeretném kiemelni:

A Bizottság javasolja, hogy az ellenérték meghatározásánál a teljes életciklusra vonatkozó költségeket vegye figyelembe az ajánlatkérő. Egy példa szerint ez a termék árát, a járulékos költségeket (szállítás, betanítás), a folyamatos működtetés költségeit (energia, alkatrész, karbantartás költségei), illetve a termék használatának befejezésével kapcsolatban felmerült költségeket (pl. leszerelés, elszállítás, megsemmisítés) foglalja magában. Ha az ajánlatkérők ezeket a tényezőket együttesen vizsgálják, nagyobb figyelmet tudnak fordítani az energiatakarékosságra, a működtetés során keletkező hulladék elhelyezésének költségeire, stb.

II. Amennyiben az ajánlatkérő a közbeszerzési műszaki leírásban teljesítmény-, illetve funkcionális követelmények keretében környezetvédelmi jellemzőket állapít meg, hivatkozhat az európai vagy nemzeti (illetve nemzetközi) öko címkékre vagy bármely más öko címke által meghatározott részletes leírásokra, vagy szükség esetén azok egy részére, feltéve, hogy:

- a) ezek a leírások alkalmasak a közbeszerzés tárgya tekintetében megkövetelt jellemzők meghatározására,
- b) a címke követelményeit tudományos adatok alapján állapították meg,
- c) az öko címke olyan eljárás keretében került elfogadásra, amelyben valamennyi érdekelt fél részt vehetett, és
- d) a leírások valamennyi érdekelt számára hozzáférhetők.

Az öko címkék lehetnek nemzeti (német „Kék angyal” védjegy) és magán (Der Grüne Punkt, IFOAM logó) címkék, illetve az Európai Tanács 1992-ben egy rendelettel létrehozta az Európai Öko címkét. (Ez egy virág formájú jel, 12 csillaggal a szirmok helyén, és E betűvel a közepén. Odaítélésének szabályait az Európai Parlament és a Tanács 1980/2000/EK Rendelete tartalmazza, amely felülvizsgálat alatt áll.) Nagyon fontos, hogy az ajánlatkérők az ilyen címkékre való hivatkozásnál se sértsék meg a közösségi alapelveket – nem követelhetik meg ugyanis, hogy az ajánlattevő a megfelelőséget öko címkével igazolja, egyéb (egyenértékű) bizonyítási eszközöket is el kell fogadni. Amennyi-

¹⁴⁷ Buying green! A handbook on environmental public procurement (Európai Bizottság munkaanyaga (Brüsszel, 2004.) SEC (2004) 1050

ben viszont egy termék rendelkezik a hivatkozott ökocímkével, azt úgy kell tekinteni, hogy bizonyította az előírásoknak való megfelelőségét. A nemzeti és a magán ökocímkékre történő hivatkozásnál is fokozottan figyelni kell, nehogy az alapelvek sérüljenek, és ne csak az adott címkét használó nemzet ajánlattevői tudjanak részt venni az eljárásban.

Magyarországon is van nemzeti ökocímke, a „Környezetbarát termék” védjegy, amely cédrus alakot mintáz. A környezetbarát, környezetkímélő megkülönböztető jelzés használatának feltételrendszerét a 29/1997. (VIII. 29.) KTM rendelet tartalmazza. .

Az Európai Ökocímkét odaítélő illetékes szervezet Magyarországon a 83/2003. (VI. 7.) Kormányrendelet alapján a Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium.

III. Ha az ajánlatkérő az ajánlattevőnek (alvállalkozónak) a műszaki, szakmai alkalmasság keretében bizonyos környezetvédelmi vezetési rendszereknek való megfelelősége tanúsításához független szervezet által kiállított tanúsítvány benyújtását írja elő, akkor a vonatkozó európai uniós rendeletnek megfelelő szervezet által tanúsított környezetvédelmi vezetési és hitelesítési rendszerre (EMAS) vagy a vonatkozó európai vagy nemzetközi környezetvédelmi vezetési szabványokra kell hivatkoznia. Az ajánlatkérő köteles elfogadni az Európai Unió más tagállamában bejegyzett szervezettől származó egyenértékű tanúsítványt, továbbá az egyenértékű környezetvédelmi vezetési rendszerek egyéb bizonyítékait is (Kbt. 68. § (5) bek.)

.A környezetvédelmi vezetési és hitelesítési rendszert, azaz az EMAS-t (ECO-Management and Audit Scheme) 1993-ban vezette be egy Tanácsi rendelet, jelenleg az Európai Parlament és a Tanács 761/2001/EK Rendelete szabályozza. Az EMAS egy önkéntes környezetvédelmi vezetési és hitelesítési rendszer, amely harmonizált elveken és az ISO 14001 kritériumain alapszik, és nyitva áll az EU, illetve az EGT szervezetei előtt. Azokban az esetekben, amikor ennek a rendszernek a működtetése szükségszerűen kihat az ajánlattevő termékének minőségére, vagy a cég azon képességeire, amelyek a szerződés környezetvédelmi szempontok szerinti teljesítéséhez szükségesek, akkor az EMAS tanúsítványt igazolásként lehet elfogadni annak bizonyítására, hogy az ajánlattevő megfelel az előírt követelményeknek. Természetesen arra nincs a kiírónak lehetősége, hogy csak az EMAS rendszert fogadja el: az ISO 14001-t és egyéb, egyenértékű bizonyítékokat is figyelembe kell vennie.

Magyarországon a környezetvédelmi vezetési és hitelesítési rendszerben (EMAS) részt vevő szervezetek nyilvántartásáról a 214/2006 (X.31.) Kormányrendelet rendelkezik.

Az EMAS rendszerrel azonos elveken nyugvó, de kevésbé szigorú rendszer az ISO 14001, melynek tanúsításával Magyarországon már számos szervezet foglalkozik.

IV. A kézikönyv a szerződésteljesítés feltételeivel is részletesen foglalkozik. Megerősíti, hogy ezek a feltételek ugyanazon közbeszerzési eljárásban nem lehetnek közbeszerzési műszaki szabályok, alkalmassági kritériumok vagy bírálati részszempontok. Az eljárásban résztvevő minden ajánlattevőnek meg kell felelnie ezeknek az előírásoknak, és az ajánlatkérő az eljárás során nem is kérheti, hogy ezt az ajánlattevők bizonyítsák.

A szerződés teljesítéséhez kapcsolódó feltételeket már az eljárás megindításakor egyértelmű és világos módon közölni kell az ajánlattevőkkel, hogy azok az ilyen előírások miatt felmerülő költségeiket már be tudják építeni az árajánlatukba.

A szerződéses feltételeknek a szerződés teljesítésével kell kapcsolatban állniuk. Nem lehetnek diszkriminatívak, tehát nem részesíthetik előnyben pl. a hazai ajánlattevőket. Ilyen, a szerződés teljesítéséhez kapcsolódó, környezetvédelmi előírás lehet többek között:

- a termékek szállítása a csúcsforgalmi időn kívül történjen, és a lehető legkevesebb fordulóval,
- a takarításhoz szükséges tisztítószeret megfelelő mennyiségben használják, ne terheljék feleslegesen a környezetet,
- a munka kivitelezésében vagy a szolgáltatás teljesítésében részt vevők kapjanak felvilágosítást az általuk végzett tevékenység környezetvédelmi hatásairól,
- a már nem üzemelő terméket, és/vagy a csomagolóanyagot a szállító gyűjtse össze, vagy gondoskodjon annak újrafelhasználásáról,
- bizonyos esetekben az ajánlatkérő azt is előírhatja, hogy a szállítás vízi úton, és ne a szárazföldön történjen.

VI. A KÜLÖNÖS ELJÁRÁS

A KÜLÖNÖS KÖZBESZERZÉSI ELJÁRÁS (RÖVID ÁTTEKINTÉS)

Az Európai Parlament és a Tanács 2004/17/EK irányelve, amely a vízügyi, energiaipari, közlekedési és postai ágazatban működő ajánlatkérők beszerzési eljárásainak összehangolásáról szól, szabá-

lyozza az ún. közszolgáltatók közbeszerzési eljárásait. Ezen külön irányelvben történő szabályozási elvnek megfelelően a Kbt. is külön, az ún. különös eljárásban szabályozza ezeket a beszerzéseket.

A különös eljárás rendelkezései jelentősen eltérnek az általános eljárás szabályaitól. Fő szabályként megállapíthatjuk, hogy az ún. klasszikus ajánlatkérői körre alkalmazandó szabályokhoz képest rugalmasabbak, „nagyobb mozgásteret adnak ezen ajánlatkérői körnek.”¹⁴⁸

A fent hivatkozott irányelv csak a közösségi értékhatárokat elérő vagy meghaladó értékű közbeszerzési eljárásokat szabályozza, ezek a szabályok a Kbt. V. fejezetében, a különös közösségi eljárásrendben találhatók. A Kbt. nemzeti értékhatárokat is megállapít a különös eljárásban, az ezen értékhatárokat elérő vagy meghaladó értékű közbeszerzésekre irányadó rendelkezések a VII. fejezetben találhatók, (különös egyszerű közbeszerzési eljárás)

AJÁNLATKÉRŐK

A különös közbeszerzési eljárásban ajánlatkérők

A) a Kbt. 22. § (1) bekezdésében meghatározott (klasszikus) ajánlatkérők.

B) az a gazdálkodó szervezet, amely felett a 22. § (1) bekezdésében meghatározott egy vagy több szervezet közvetlenül vagy közvetve meghatározó befolyást képes gyakorolni,

ha ezek az ajánlatkérők a Kbt. 163. §-ában meghatározott tevékenységek valamelyikét folytatják [162. § (1) bek.].

A meghatározó befolyás fogalmát a 4. § 22. pontja tartalmazza, mely szerint meghatározó befolyást képes gyakorolni az a szervezet, amely az alábbi feltételek közül legalább eggyel rendelkezik egy másik szervezet tekintetében:

1. a tagok (részvényesek) szavazatának többségével tulajdoni hányada alapján egyedül rendelkezik;
2. más tagokkal (részvényesekkel) kötött megállapodás alapján vagy más módon a szavazatok többségével egyedül rendelkezik;
3. tagként (részvényesként) jogosult arra, hogy a vezető tisztségviselők (döntéshozók, ügyvezetők) vagy a felügyelőbizottság (felügyeleti ellenőrző szerv, testület) tagjainak többségét megválassza (kijelölje) vagy visszahívja.

¹⁴⁸ a 2003. évi CXXIX. tv. indokolása (161.§-hoz)

Ajánlatkérő továbbá a különös eljárás alkalmazásában az a szervezet is, amely a fenti rendelkezések alapján nem minősül ajánlatkérőnek, de a Kbt. 163. §-ában meghatározott tevékenységek valamelyikét vagy ezek kombinációját különleges vagy kizárólagos jog alapján folytatja. [162. § (2) bek.].

A kizárólagos jog fogalmát a Kbt. értelmező rendelkezései között (4. § 13. pont) találjuk meg, de a fent hivatkozott kizárólagos jog nem azonos az abban foglaltakkal. A különös eljárásban figyelembe veendő különleges vagy kizárólagos jog fogalmát ugyanis a 166. § határozza meg. E szerint különleges vagy kizárólagos jog az a jog, amely jogszabályon illetőleg az illetékes hatóság által kiadott közigazgatási határozaton (engedélyen) alapul, és amely alapján a 163. §-ban meghatározott valamely tevékenység folytatására egy vagy csak korlátozott számú vállalkozás szerezhethet jogosultságot, és ezáltal jelentősen befolyásolja más szervezetek e tevékenységek végzésére vonatkozó lehetőségeit.

A KÜLÖNÖS ELJÁRÁS ALKALMAZÁSI KÖRÉBE TARTOZÓ TEVÉKENYSÉGEK (163. §)

A) Ivóvíz, villamos energia, gáz vagy hőenergia termelése, szállítása vagy elosztása terén közszolgáltatás nyújtása céljából működtetett, helyhez kötött hálózatok rendelkezésre bocsátása vagy üzemeltetése, vagy ilyen hálózatok ivóvízzel, villamos energiával, gázzal vagy hőenergiával történő ellátása.

B) Egy meghatározott földrajzi terület hasznosítása

Ba) kőolaj, gáz, szén vagy más szilárd tüzelőanyag feltárása, illetve kitermelése (bányászat) céljából, vagy

Bb) repülőtér, tengeri vagy belvízi kikötő, vagy más kikötői létesítmények – légi, tengeri vagy belvízi fuvarozók, személyszállítók részére történő – rendelkezésre bocsátása céljából.

C) Közszolgáltatást nyújtó hálózatok rendelkezésre bocsátása, illetőleg üzemeltetése, működtetése a vasúti, automatikus rendszerekkel, villamossal, trolibusszal, autóbusszal vagy drótkötélpályán történő közlekedés terén.

D) Postai szolgáltatás nyújtása, illetőleg postai szolgáltatástól eltérő szolgáltatás nyújtása, amennyiben ez utóbbit olyan szervezet nyújtja, amely postai szolgáltatást is nyújt.

(a postai szolgáltatás fogalmát a 4. § 30/A. pontja, a postai szolgáltatástól eltérő szolgáltatás fogalmát pedig a 4. § 30/B pontja határozza meg.)

Ezekkel a tevékenységekkel kapcsolatban a Kbt. számos kivételt is meghatároz.

Az ajánlatkérő azokra a közbeszerzéseire köteles a Kbt. különös eljárásának szabályait alkalmazni, amelyek közvetlenül összefüggnek a fenti tevékenységek valamelyikének folytatásával.

A Kbt. 168. § (4) bekezdésében foglaltak alapján az ajánlatkérőnek a 163. §-ban meghatározott valamely tevékenysége folytatásával közvetlenül összefügg a közbeszerzése, ha annak tárgya nélkül e tevékenységet nem lehetne ellátni.

Azok az ajánlatkérők, akik a 163. §-ban meghatározott tevékenységen kívüli tevékenységet folytatnak, és megfelelnek a 22. § (1) bekezdésében foglalt feltételeknek, az általános eljárás szerint kötelesek a beszerzéseiket lefolytatni (21. § (1) bek. c) pont). Ha az ajánlatkérők közbeszerzése a 163. §-ban meghatározott, illetve az azon kívüli tevékenységük ellátásával is összefügg, a 161. § (2)-(4) bekezdéseiben foglalt szabályok alapján kell eldönteniük, általános vagy különös eljárást folytatnak-e le.

Nem kell közbeszerzési eljárást lefolytatniuk a 163. §-ban meghatározott tevékenységet lefolytató ajánlatkérőnek, ha a 2004/17/EK irányelv 30. cikke alapján az Európai Bizottság megállapította, hogy az adott tevékenység végzése valódi versenyfeltételek mellett történik, és ilyen tartalmú döntést hozott. (170. §)

A KÖZBESZERZÉS TÁRGYAI

Árubeszerzés, építési beruházás, illetve szolgáltatás megrendelése. Nem tárgya az építési koncesszió, illetve a szolgáltatási koncesszió. Az árubeszerzés fogalmába csak az ingók tartoznak bele, az ingatlan nem.

ÉRTÉKHATÁROK

A különös eljárásban a közösségi és a nemzeti értékhatárok is eltérnek az általános eljárás értékhatáraitól, azoknál magasabb értékben kerültek meghatározásra.

A közösségi eljárásrendben az árubeszerzés és a szolgáltatás megrendelés, illetve a tervpályázati eljárásra vonatkozó értékhatár: 412 000 euró, azaz 106 024 450 forint.

Az építési beruházásra vonatkozó értékhatár 5 150 000 euró, azaz 1 325 305 627 forint.

Nemzeti értékhatárok: árubeszerzés és szolgáltatás megrendelés, tervpályázati eljárás: 50 millió forint, építési beruházás: 100 millió forint.

A KÖZBESZERZÉSI ELJÁRÁS FAJTÁI

A közbeszerzési eljárás nyílt, meghívásos vagy tárgyalásos eljárás lehet. Versenypárbeszéd nem alkalmazható. Fontos eltérés az általános eljárástól, hogy itt az ajánlatkérő szabadon választ a nyílt, a meghívásos vagy a hirdetmény közzétételével induló tárgyalásos eljárás alkalmazása között, viszont hirdetmény nélküli tárgyalásos eljárást az ajánlatkérő a különös eljárásban is csak akkor alkalmazhat, ha azt a Kbt. megengedi.

A meghívásos és hirdetményes tárgyalásos eljárást időszakos előzetes tájékoztatót tartalmazó hirdetménnyel és előminősítési hirdetménnyel is meg lehet hirdetni.

A különös eljárásban keretmegállapodásos eljárást is alkalmazhatnak az ajánlatkérők.

Tervpályázati eljárás a különös eljárás keretein belül is lefolytatható, és az ajánlatkérők - ha az erre vonatkozó jogszabály megszületik - dinamikus beszerzési rendszert is létrehozhatnak és működtethetnek.

2009. április elsejétől a Kbt. különös egyszerű eljárást vezetett be a nemzeti eljárásrend szabályai helyett.

A különös eljárás szabályainak részletes ismertetése meghaladja ennek a könyvnek a kereteit.
